

I.S.B.N. (10) 973-9316-59-X I.S.B.N. (13) 978-973-9316-59-0
I.S.B.N. (10) 973-9316-50-6 I.S.B.N. (13) 978-973-9316-50-7 (volumul I)

IRDO • INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE PRIVIND DREPTURILE OMULUI. VOL. 1

PRINCIPALELE
INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE
PRIVIND
DREPTURILE OMULUI
LA CARE ROMÂNIA ESTE PARTE

Volumul I
INSTRUMENTE UNIVERSALE

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

**PRINCIPALELE
INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE
PRIVIND
DREPTURILE OMULUI
LA CARE ROMÂNIA ESTE PARTE**

**Volumul I
INSTRUMENTE UNIVERSALE**

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

Coordonatori: *Prof. univ.dr. Irina Moroianu Zlătescu,
Emil Marinache, dr. Rodica Șerbănescu*

Redactori: *Ioana Marinache, Maria Bojian,
Olivia Pitpalac*

Traduceri: *Irina Patrulius, Valeriu Rendec*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
**Principalele instrumente internaționale privind drepturile
omului la care România este parte** / coord: Irina Moroianu
Zlătescu, Emil Marinache, Rodica Șerbănescu. - Ed. a 7-a, rev.
București : Editura I.R.D.O., 2006

2 vol.

ISBN (10) 973-9316-59-X ; ISBN (13) 978-973-9316-59-0

Vol. 1 : Instrumente universale. - Ed. a 8-a, rev. -

ISBN (10) 973-9316-50-6 ;

ISBN (13) 978-973-9316-50-7

I. Moroianu Zlătescu, Irina (coord.)

II. Marinache, Emil (coord.)

III. Șerbănescu, Rodica (coord.)

541.231.14(100+498)(094)

342.7(100+498)(094)

**Ediția a opta, revizuită și adăugită
București, 2006**

ISBN (10) 973-9316-59-X   ISBN (13) 978-973-9316-59-0

ISBN (10) 973-9316-50-6   ISBN (13) 978-973-9316-50-7 (volumul I)

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

Bulevardul Nicolae Bălcescu nr. 21, etaj 4, sector 1

010044 București – România

Teleon: 40-21-311 49 21; Fax: 40-21-311 49 23

e-mal: office@irdo.ro

Tiparul: R.A. „Monitorul Oficial“

CUVÂNT ÎNAINTE

Prin prezenta lucrare, Institutul Român pentru Drepturile Omului oferă celor interesați de domeniul drepturilor fundamentale ale omului principalele documente cu caracter universal (volumul I) și regional (volumul II) adoptate de Organizația Națiunilor Unite și respectiv Consiliul Europei, la care au aderat majoritatea țărilor membre, inclusiv România, devenind astfel norme obligatorii din punct de vedere juridic pentru statele părți.

Publicarea în limba română a textelor selectate, cu includerea celor mai recente, apare cu atât mai necesară cu cât, conform art. 11 din Constituție, tratatele ratificate de România fac parte din dreptul intern. În cazul în care un tratat la care statul român urmează să devină parte cuprinde dispoziții contrare legii fundamentale, acesta poate fi ratificat, conform principiului supremației Constituției, numai după revizuirea acesteia. De asemenea, potrivit art. 20, dispozițiile privind drepturile și libertățile cetățenilor „vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate la care România este parte“. În cazul unor neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, ratificate de statul român, și legile interne, prioritatea revine reglementărilor internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Epuizarea rapidă a edițiilor precedente confirmă importanța și actualitatea acestei lucrări, indicând totodată interes și receptivitate din partea grupurilor țintă.

Am dori ca această nouă ediție, revizuită și adăugită să contribuie la o mai largă cunoaștere și însușire a standardelor și normelor internaționale în domeniul drepturilor omului, atât de către cei ce sunt primii chemați, prin activitatea profesională desfășurată, să le pună în practică (procurori, judecători, avocați, polițiști, învățători, profesori ș.a.) cât și de către titularii acestor drepturi.

*Prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu
Directorul Institutului Român pentru
Drepturile Omului*

I. INSTRUMENTE GENERALE

DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI*

PREAMBUL

Considerând că recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,

Considerând că ignorarea și disprețuirea drepturilor omului au condus la acte de barbarie care revoltă conștiința omenirii și că făurirea unei lumi în care ființele umane vor beneficia de libertatea cuvântului și a convingerilor, eliberate de teroare și de mizerie, a fost proclamată drept cea mai înaltă aspirație a omului,

Considerând că este esențial ca drepturile omului să fie protejate de un sistem de drept pentru ca omul să nu fie constrâns, ca mijloc suprem, la revoltă împotriva tiraniei și a asupririi,

Considerând că este esențial să fie încurajată dezvoltarea relațiilor prietenești între națiuni,

Considerând că în Cartă popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou credința lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și în valoarea persoanei umane, în egalitatea în drepturi a bărbaților și femeilor și că s-au hotărât să favorizeze progresul social și să instaureze condiții mai bune de viață în cadrul unei libertăți mai mari,

Considerând că statele membre s-au angajat să promoveze, în cooperare cu Organizația Națiunilor Unite, respectul universal și efectiv al drepturilor omului și al libertăților fundamentale,

Considerând că o concepție comună despre aceste drepturi și libertăți este de cea mai mare importanță pentru realizarea deplină a acestui angajament,

---

* Adoptată și proclamată de Adunarea generală a O.N.U prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948.

România a semnat Declarația la 14 decembrie 1955 când prin R 955 (X) a Adunării generale a ONU, a fost admisă în rândurile statelor membre.

Adunarea Generală,

Proclamă prezenta Declarație Universală a Drepturilor Omului ca ideal comun către care trebuie să tindă popoarele și toate națiunile pentru ca toate persoanele și toate organele societății, având în vedere permanent această Declarație, să se străduiască, prin învățatură și educație, să dezvolte respectul pentru aceste drepturi și libertăți și să asigure, prin măsuri progresive de ordin național și internațional, recunoașterea și aplicarea lor universală și efectivă atât în cadrul statelor membre înseși cât și în teritoriile aflate sub jurisdicția lor.

ARTICOLUL 1

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de celelalte în spiritul fraternității.

ARTICOLUL 2

1. Fiecare se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în prezenta Declarație, fără nici o deosebire, în special de rasă, de culoare, de sex, de limbă, de religie, de opinie politică sau de orice altă opinie, de origine națională sau socială, de avere, de naștere sau decurgând din orice altă situație.

2. Pe lângă acesta, nu se va face nici o deosebire bazată pe statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care aparține o persoană, fie această țară sau teritoriu independente, sub tutelă, neautonome sau supuse unei limitări oarecare a suveranității.

ARTICOLUL 3

Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea sa.

ARTICOLUL 4

Nimeni nu va fi ținut în sclavie, nici în robie; sclavia și traficul cu sclavi sunt interzise sub toate formele lor.

ARTICOLUL 5

Nimeni nu va fi supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.

ARTICOLUL 6

Fiecare are dreptul să i se recunoască personalitatea sa juridică, oriunde s-ar afla.

ARTICOLUL 7

Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.

ARTICOLUL 8

Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege.

ARTICOLUL 9

Nimeni nu poate fi arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar.

ARTICOLUL 10

Orice persoană are dreptul, în deplină egalitate, să fie ascultată în mod echitabil și public de un tribunal independent și imparțial, care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva ei.

ARTICOLUL 11

1. Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal în cursul unui proces public în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

2. Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul în care au fost comise, nu constituiau un act delictuos potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât aceea care era aplicabilă în momentul în care a fost comis actul delictuos.

ARTICOLUL 12

Nimeni nu va fi obiectul unor imixțiuni arbitrare în viața sa particulară, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondență, nici al unor atingeri ale onoarei sau

reputației sale. Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor astfel de imixțiuni sau atingeri.

ARTICOLUL 13

1. Orice persoană are dreptul să circule liber și să-și aleagă reședința în interiorul unui stat.

2. Orice persoană are dreptul să părăsească orice țară, inclusiv țara sa, și de a reveni în țara sa.

ARTICOLUL 14

1. În cazul persecuției, orice persoană are dreptul să caute azil și să beneficieze de azil în alte țări.

2. Acest drept nu poate fi invocat în cazul unor urmăriri penale bazate pe comiterea unei crime de drept comun sau pe acțiuni contrare scopurilor și principiilor Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 15

1. Orice individ are dreptul la o cetățenie.

2. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa nici de dreptul de a-și schimba cetățenia.

ARTICOLUL 16

1. Cu începere de la vârsta nubilă, bărbatul și femeia fără nici o restricție în privința rasei, cetățeniei sau religiei, au dreptul să se căsătorească și să întemeieze o familie. Ei au drepturi egale la încheierea căsătoriei, în decursul căsătoriei și la desfacerea ei.

2. Căsătoria nu poate fi încheiată decât cu consimțământul liber și deplin al viitorilor soți.

3. Familia este elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

ARTICOLUL 17

1. Orice persoană are dreptul la proprietate, atât singură cât și în asociere cu alții.

2. Nimeni nu va fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

ARTICOLUL 18

Orice persoană are dreptul la libertatea gândirii, a conștiinței și a religiei; acest drept implică libertatea de a-și schimba religia sau convingerile precum și libertatea de

a-și manifesta religia sau convingerile sale, individual sau în colectiv, atât în public cât și privat, prin învățământ, practici, cult și îndeplinirea de rituri.

ARTICOLUL 19

Orice individ are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, ceea ce implică dreptul de a nu fi tulburat pentru opiniile sale și acela de a căuta, de a primi și de a răspândi, fără considerații de frontieră, informații și idei prin orice mijloc de exprimare.

ARTICOLUL 20

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire și de asociere pașnică.

2. Nimeni nu poate fi obligat să facă parte dintr-o asociație.

ARTICOLUL 21

1. Orice persoană are dreptul să participe la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți liber aleși.

2. Orice persoană are dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării sale.

3. Voința poporului este baza puterii de stat, această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri oneste care trebuie să aibă loc periodic, prin sufragiu universal egal și prin vot secret sau după o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului.

ARTICOLUL 22

Orice persoană, în calitate de membru al societății, are dreptul la securitate socială; ea este îndreptățită să obțină satisfacerea drepturilor economice, sociale și culturale indispensabile pentru demnitatea și libera dezvoltare a personalității sale, prin efort național și cooperare internațională, ținându-se seama de organizarea și de resursele fiecărei țări.

ARTICOLUL 23

1. Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotire împotriva șomajului.

2. Toți oamenii au dreptul, fără nici o discriminare, la salariu egal pentru muncă egală.

3. Orice om care muncește are dreptul la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare care să-i asigure lui precum și familiei sale o existență conformă cu demnitatea umană și completată, dacă este cazul, cu alte mijloace de protecție socială.

4. Orice persoană are dreptul să întemeieze cu alte persoane sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

ARTICOLUL 24

Orice persoană are dreptul la odihnă și la timp liber și îndeosebi la o limitare rezonabilă a timpului de muncă, precum și la concedii periodice plătite.

ARTICOLUL 25

1. Orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, are dreptul la asigurare în caz de șomaj, de boală, de invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa.

2. Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire speciale. Toți copiii, indiferent dacă s-au născut în cadrul sau în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

ARTICOLUL 26

1. Orice persoană are dreptul la educație. Educația trebuie să fie gratuită, cel puțin în ce privește învățământul elementar și de bază. Învățământul elementar este obligatoriu. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie accesibil tuturor; accesul la studii superioare trebuie să fie deschis tuturor pe baza deplinei egalități, în funcție de merit.

2. Educația trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului pentru drepturile omului și pentru libertățile fundamentale. Ea trebuie să stimuleze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate popoarele și între toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

3. Părinții au, cu prioritate, dreptul să aleagă felul educației care urmează să fie dată copiilor lor.

ARTICOLUL 27

1. Orice persoană are dreptul să ia parte în mod liber la viața culturală a colectivității, să se bucure de arte și să participe la progresul științific și la binefacerile care rezultă din acesta.

2. Fiecare are dreptul la protecția intereselor morale și materiale care decurg din orice operă științifică, literară sau artistică al cărei autor este.

ARTICOLUL 28

Fiecare persoană are dreptul să beneficieze, pe plan social și internațional, de existența unei ordini care să permită ca drepturile și libertățile enunțate în prezenta Declarație să-și poată găsi o realizare deplină.

ARTICOLUL 29

1. Individul are îndatoriri față de colectivitate, numai în cadrul acesteia fiind posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale.

2. În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică.

3. Aceste drepturi și libertăți nu vor putea, în nici un caz, să fie exercitate contrar scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 30

Nici o prevedere a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru un stat, un grup sau persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvârși vreun act care să conducă la desființarea drepturilor și libertăților enunțate în prezenta Declarație.

PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ȘI CULTURALE*

PREAMBUL

Statele părți la prezentul Pact,
Considerând că, în conformitate cu principiile enunțate în Carta Națiunilor Unite, recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,

Recunoscând că aceste drepturi decurg din demnitatea inerentă persoanei umane,

Recunoscând că, în conformitate cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, idealul ființei umane libere, eliberate de teamă și mizerie, nu poate fi realizat decât dacă se creează condiții care permit fiecăruia să se bucure de drepturile sale economice, sociale și culturale, ca și de drepturile sale civile și politice,

Considerând că, potrivit Cartei Națiunilor Unite, statele au obligația de a promova respectarea universală și efectivă a drepturilor și libertăților omului,

Luând în considerare faptul că omul are îndatoriri față de semenii săi și față de colectivitatea căreia îi aparține, și este dator să se străduie să promoveze și să respecte drepturile recunoscute în prezentul Pact,

Au convenit asupra următoarelor articole:

PARTEA ÎNTÂI

ARTICOLUL 1

1. Toate popoarele au dreptul de a dispune de ele însele. În virtutea acestui drept ele își determină liber statutul politic și își asigură liber dezvoltarea economică, socială și culturală.

---

* *Adoptat și deschis spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966 prin Rezoluția 2200 A (XXI). Intrat în vigoare la 3 ianuarie 1976, cf. dispozițiilor art. 27.*

România a ratificat Pactul la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr. 212, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974.

2. Pentru a-și înfăptui scopurile, toate popoarele pot dispune liber de bogățiile și de resursele lor naturale, fără a aduce atingere obligațiilor care decurg din cooperarea economică internațională, întemeiată pe principiul interesului reciproc, și din dreptul internațional. În nici un caz un popor nu va putea fi lipsit de propriile mijloace de trai.

3. Statele părți la prezentul Pact, inclusiv cele care au răspunderea administrării de teritorii neautonome și de teritorii sub tutelă, trebuie să înlănească realizarea dreptului popoarelor de a dispune de ele însele și să respecte acest drept, în conformitate cu dispozițiile Cartei Națiunilor Unite.

PARTEA A DOUA

ARTICOLUL 2

1. Fiecare stat parte la prezentul Pact, se angajează să acționeze, atât prin propriul său efort, cât și prin asistență și cooperare internațională, în special pe plan economic și tehnic, folosind la maximum resursele sale disponibile, pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute în prezentul Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative.

2. Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare.

3. Țările în curs de dezvoltare, ținând seama în modul convenit de drepturile omului și de economia lor națională, pot să stabilească în ce măsură vor garanta celor care nu le sunt cetățeni drepturile economice recunoscute în prezentul Pact.

ARTICOLUL 3

Statele părți la prezentul Pact se angajează să asigure dreptul egal pe care îl au bărbatul și femeia de a beneficia de toate drepturile economice, sociale și culturale care sunt enumerate în prezentul Pact.

ARTICOLUL 4

Statele părți la prezentul Pact recunosc că în ce privește folosința drepturilor asigurate de către stat în conformitate cu prezentul Pact, statul nu poate supune aceste drepturi decât la limitările stabilite de lege, numai în măsura compatibilă cu natura acestor drepturi și exclusiv în vederea promovării bunăstării generale într-o societate democratică.

ARTICOLUL 5

1. Nici o dispoziție din prezentul Pact nu poate fi interpretată ca implicând pentru un stat, o grupare sau un individ vreun drept de a se deda la o activitate sau de a săvârși un act urmărind suprimarea drepturilor sau libertăților recunoscute în prezentul Pact ori limitări ale lor mai ample decât cele prevăzute în Pact.

2. Nu se poate admite nici o restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului, recunoscute sau în vigoare în orice țară în virtutea unor legi, convenții, regulamente sau cutume, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.

PARTEA A TREIA

ARTICOLUL 6

1. Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept.

2. Măsurile pe care fiecare stat parte la prezentul Pact le va lua spre a asigura deplina exercitare a acestui drept trebuie să includă orientarea și pregătirea tehnică și profesională, elaborarea de programe, de măsuri și de tehnici potrivite pentru a asigura o dezvoltare economică, socială și culturală constantă și o deplină întrebuințare productivă a forțelor de muncă în condiții care garantează indivizilor folosința libertăților politice și economice fundamentale.

ARTICOLUL 7

Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană de a se bucura de condiții de muncă juste și prielnice, care să asigure îndeosebi:

- a) remunerația care asigură tuturor muncitorilor cel puțin:
- (i) un salariu echitabil și o remunerație egală pentru o muncă de valoare egală, fără nici o distincție; în special femeile trebuie să aibă garanția că condițiile de muncă ce li se acordă nu sunt inferioare acelorora de care beneficiază bărbații și să primească aceeași remunerație ca ei pentru aceeași muncă;
  - (ii) o existență decentă pentru ei și familia lor, în conformitate cu dispozițiile prezentului Pact;
- b) securitatea și igiena muncii;
- c) posibilitatea egală pentru toți de a fi promovați în munca lor la o categorie superioară adecvată, luându-se în considerare numai durata serviciilor îndeplinite și aptitudinile;
- d) odihna, timpul liber, limitarea rațională a duratei-muncii și concediile periodice plătite, precum și remunerarea zilelor de sărbătoare.

ARTICOLUL 8

1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să asigure:

a) dreptul pe care îl are orice persoană, în vederea favorizării și ocrotirii intereselor sale economice, de a forma, împreună cu alte persoane, sindicate și de a se afilia la un sindicat la alegerea sa, sub singura rezervă a regulilor stabilite de organizația interesată. Exercițarea acestui drept nu poate face obiectul altor restricții decât cele prevăzute de lege și care constituie măsuri necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale sau al ordinii publice, ori pentru a ocroti drepturile și libertățile altora;

b) dreptul pe care îl au sindicatele de a forma federații sau confederații naționale și dreptul pe care îl au acestea din urmă de a forma organizații sindicale internaționale și dreptul de a se afilia la acestea;

c) dreptul pe care îl au sindicatele de a-și exercita liber activitatea, fără alte limitări decât cele prevăzute de lege și care constituie măsuri necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale sau al ordinii publice ori pentru a ocroti drepturile și libertățile altora;

d) dreptul la grevă, exercitat în conformitate cu legile fiecărei țări.

2. Presentul articol nu se opune ca exercitarea acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau de către funcționarii publici să fie supusă unor restricții legale.

3. Nici o dispoziție din prezentul articol nu permite statelor părți la Convenția din 1948 a Organizației Internaționale a Muncii privind libertatea sindicală și ocrotirea dreptului sindical să ia măsuri legislative aducând atingere – sau să aplice legi într-un fel care ar aduce atingere – garanțiilor prevăzute în menționata Convenție.

ARTICOLUL 9

Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la securitate socială, inclusiv asigurări sociale.

ARTICOLUL 10

Statele părți la prezentul Pact recunosc că:

1. O ocrotire și o asistență cât mai largă cu putință trebuie acordată familiei, elementul natural și fundamental al societății, în special pentru întemeierea sa și în răstimpul cât are responsabilitatea întreținerii și educării copiilor care sunt în sarcina sa. Căsătoria trebuie să fie liber consimțită de viitori soți.

2. O ocrotire specială trebuie acordată mamei, într-o perioadă de timp rezonabilă, înainte și după nașterea copiilor. Mamele salariate trebuie să beneficieze, în decursul acestei perioade, de un concediu plătit sau de un concediu beneficiind de alocații de securitate socială adecvate.

3. Măsuri speciale de ocrotire și de asistență trebuie luate în favoarea tuturor copiilor și adolescenților, fără nici o discriminare din motive de filiațiune sau din alte motive. Copiii și adolescenții trebuie ocrotiți împotriva exploatării economice și sociale. Folosirea lor la lucrări de natură a le dăuna moralității sau sănătății, de a le pune viața în primejdie sau de a dăuna dezvoltării lor normale trebuie sancționată prin lege.

Statele trebuie, de asemenea, să stabilească limite de vârstă sub care folosirea muncii salariate a copiilor va fi interzisă și sancționată prin lege.

ARTICOLUL 11

1. Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul oricărei persoane la un nivel de trai suficient pentru ea însăși și familia sa, inclusiv hrană, îmbrăcăminte și locuință suficiente, precum și la o îmbunătățire continuă a condițiilor sale de existență. Statele părți vor lua măsuri potrivite pentru a asigura realizarea acestui drept și recunosc în acest scop importanța esențială a unei cooperări internaționale liber consimțite.

2. Statele părți la prezentul Pact, recunoscând dreptul fundamental pe care îl are orice persoană de a fi la adăpost de foame, vor adopta, individuale și prin cooperare internațională, măsurile necesare, inclusiv programe concrete:

a) pentru a îmbunătăți metodele de producție, de conservare și de distribuire a produselor alimentare prin deplina utilizare a cunoștințelor tehnice și științifice, prin difuzarea principiilor de educație în ce privește nutriția și prin dezvoltarea sau reforma regimurilor agrare, în așa fel încât să asigure cât mai bine punerea în valoare și utilizarea resurselor naturale;

b) pentru a asigura o repartitie echitabilă a resurselor alimentare mondiale în raport cu nevoile, ținând seama de problemele care se pun atât țărilor importatoare, cât și țărilor exportatoare de produse alimentare.

ARTICOLUL 12

1. Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană de a se bucura de cea mai bună sănătate fizică și mintală pe care o poate atinge.

2. Măsurile pe care statele părți la prezentul Pact le vor adopta în vederea asigurării exercitării depline a acestui drept vor cuprinde măsurile necesare pentru a asigura;

a) scăderea mortalității noilor născuți și a mortalității infantile, precum și dezvoltarea sănătoasă a copilului;

b) îmbunătățirea tuturor aspectelor igienei mediului și ale igienei industriale;

c) profilaxia și tratamentul maladiilor epidemice, endemice, profesionale și a altora, precum și lupta împotriva acestor maladii;

d) crearea de condiții care să asigure tuturor servicii medicale și un ajutor medical în caz de boală.

ARTICOLUL 13

1. Statele părți la prezentul pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la educație. Ele sunt de acord că educația trebuie să urmărească deplina dezvoltare a personalității umane și a simțului demnității sale și să întărească respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Pe lângă aceasta, ele sunt de acord că prin educație orice persoană trebuie să devină capabilă de a juca un rol util într-o societate liberă, că educația trebuie să favorizeze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate națiunile și toate grupurile rasiale, etnice sau religioase și să încurajeze dezvoltarea activităților Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

2. Statele părți la prezentul Pact recunosc că în vederea asigurării deplinei exercitări a acestui drept:

a) învățământul primar trebuie să fie obligatoriu și accesibil tuturor în mod gratuit;

b) învățământul secundar, sub diferitele sale forme, inclusiv învățământul secundar tehnic și profesional, trebuie să fie generalizat și să devină accesibil tuturor prin toate mijloacele potrivite și în special prin instaurarea în mod progresiv a gratuității lui;

c) învățământul superior trebuie să devină accesibil tuturor în deplină egalitate, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele potrivite și în special prin introducerea treptată a gratuității;

d) educația de bază trebuie încurajată sau intensificată cât mai mult posibil, pentru persoanele care au primit instrucție primară sau care n-au primit-o până la capăt;

e) trebuie să se urmărească activ dezvoltarea unei rețele școlare la toate nivelurile, să se stabilească un sistem adecvat de burse și să se amelioreze în mod continuu condițiile materiale ale personalului didactic.

3. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte libertatea părinților și, atunci când este cazul, a tutorilor legali, de a alege pentru copiii lor instituții de învățământ altele decât cele ale autorităților publice, dar conforme cu normele minimale pe care le poate prescrie sau aproba statul în materie de educație și de a asigura educația religioasă și morală a copiilor lor în conformitate cu propriile lor convingeri.

4. Nici o dispoziție din prezentul articol nu trebuie interpretată ca aducând atingere libertății indivizilor și persoanelor juridice de a înființa și de a conduce instituții de învățământ cu condiția ca principiile enunțate în

paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate, iar educația dată în aceste instituții să fie conformă cu normele minimale pe care le poate prescrie statul.

ARTICOLUL 14

Orice stat parte la prezentul Pact care în momentul în care devine parte nu a putut încă asigura în teritoriul său metropolitan sau în teritoriile aflate sub jurisdicția sa obligativitatea și gratuitatea învățământului primar, se angajează să stabilească și să adopte, într-un termen de doi ani, un plan detaliat de măsuri necesare pentru a realiza treptat, într-un număr rezonabil de ani, fixat prin acest plan, deplina aplicare a principiului învățământului primar obligatoriu și gratuit pentru toți.

ARTICOLUL 15

1. Statele părți la prezentul Pact recunosc fiecăruia dreptul:

- a) de a participa la viața culturală;
- b) de a beneficia de progresul științific și de aplicațiile sale;
- c) de a beneficia de protecția intereselor morale și materiale decurgând din orice producție științifică, literară sau artistică al cărui autor este.

2. Măsurile pe care statele părți la prezentul Pact le vor lua pentru a asigura deplina exercitare a acestui drept trebuie să cuprindă măsurile necesare pentru a asigura menținerea, dezvoltarea și difuzarea științei și culturii.

3. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte libertatea indispensabilă cercetării științifice și activităților creatoare.

4. Statele părți la prezentul Pact recunosc urmările binefăcătoare care trebuie să rezulte din încurajarea și dezvoltarea cooperării și contactelor internaționale în domeniul științei și culturii.

PARTEA A PATRA

ARTICOLUL 16

1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să prezinte, în conformitate cu dispozițiile cuprinse în această parte a Pactului, rapoarte asupra măsurilor pe care

le-au adoptat și asupra progreselor obținute în asigurarea respectării drepturilor recunoscute în Pact.

2. a) Toate rapoartele vor fi adresate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care le va transmite în copie, spre examinare, Consiliului Economic și Social, în conformitate cu dispozițiile prezentului Pact.

b) Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite, de asemenea, instituțiilor specializate, copii de pe rapoartele sau de pe părțile relevante din rapoartele trimise de statele părți la prezentul Pact, care sunt și membre ale instituțiilor specializate respective, în măsura în care aceste rapoarte sau părți din rapoarte privesc probleme de competența instituțiilor lor menționate, potrivit actelor lor constitutive.

ARTICOLUL 17

1. Statele părți la prezentul Pact își vor prezenta rapoartele pe etape, potrivit unui program pe care îl va stabili Consiliul Economic și Social în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului Pact, după ce va fi consultat statele părți și instituțiile specializate interesate.

2. Rapoartele pot să aducă la cunoștință factorii și dificultățile care împiedică statele de a-și îndeplini întrutotul obligațiile prevăzute în prezentul Pact.

3. În cazul în care informații cu privire la acest subiect au fost deja trimise Organizației Națiunilor Unite sau unei instituții specializate de către un stat parte la Pact, nu va mai fi necesar a se reproduce informațiile, ci o referire precisă la aceste informații va fi suficientă.

ARTICOLUL 18

În virtutea responsabilităților care îi sunt conferite de Carta Națiunilor Unite în domeniul drepturilor omului și libertăților fundamentale, Consiliul Economic și Social va putea încheia înțelegeri cu instituțiile specializate, în vederea prezentării de către acestea de rapoarte cu privire la progresul realizat în îndeplinirea dispozițiilor prezentului Pact, care intră în cadrul activităților lor. Rapoartele vor putea cuprinde date asupra deciziilor și recomandărilor adoptate în legătură cu traducerea în viață, de către organele competente ale instituțiilor specializate, a acestor dispoziții.

ARTICOLUL 19

Consiliul Economic și Social poate transmite Comisiei drepturilor omului, în scop de studiu și de recomandări de ordin general, sau pentru informare, dacă este cazul, rapoartele privind drepturile omului pe care le comunică statele în conformitate cu articolele 16 și 17 și rapoartele privind drepturile omului, pe care le comunică instituțiile specializate, în conformitate cu articolul 18.

ARTICOLUL 20

Statele părți la prezentul Pact și instituțiile specializate interesate pot prezenta Consiliului Economic și Social observații cu privire la orice recomandare de ordin general făcută în virtutea articolului 19 sau cu privire la orice mențiune a unei recomandări de ordin general figurând într-un raport al Comisiei drepturilor omului sau în orice alt document menționat în raportul respectiv.

ARTICOLUL 21

Consiliul Economic și Social poate prezenta periodic Adunării Generale rapoarte cuprinzând recomandări cu caracter general și un rezumat al informărilor primite de la statele părți la prezentul Pact și de la instituțiile specializate în legătură cu măsurile luate și progresele realizate în vederea asigurării respectării generale a drepturilor recunoscute în prezentul Pact.

ARTICOLUL 22

Consiliul Economic și Social poate supune atenției celorlalte organe ale Organizației Națiunilor Unite, organelor subsidiare și instituțiilor specializate interesate, care se ocupă de furnizarea unei asistențe tehnice, orice problemă pe care o ridică rapoartele menționate în prezenta parte a prezentului Pact și care poate ajuta acestor organisme să se pronunțe fiecare în propria sa sferă de competență asupra oportunității măsurilor internaționale capabile să contribuie la punerea în aplicare efectivă și progresivă a prezentului Pact.

ARTICOLUL 23

Statele părți la prezentul Pact sunt de acord că măsurile de ordin internațional destinate să asigure realizarea drepturilor recunoscute în Pact cuprind în special încheierea de convenții, adoptarea de recomandări,

furnizarea unei asistențe tehnice și organizarea, împreună cu guvernele interesate, a unor reuniuni regionale și reuniuni tehnice în scop de consultare și de studiu.

ARTICOLUL 24

Nici o dispoziție din prezentul Pact nu trebuie interpretată ca aducând atingere dispozițiilor din Carta Națiunilor Unite și din datele instituțiilor specializate care definesc răspunderile diverselor organe ale Organizației Națiunilor Unite și ale instituțiilor specializate cu privire la chestiunile prevăzute în prezentul Pact.

ARTICOLUL 25

Nici o dispoziție din prezentul Pact nu va fi interpretată ca aducând atingere dreptului inerent al tuturor popoarelor de a beneficia și de a se folosi pe deplin și în mod liber de bogățiile și resursele lor naturale.

PARTEA A CINCEA

ARTICOLUL 26

1. Prezentul Pact este deschis spre semnare oricărui stat membru al Organizației Națiunilor Unite sau membru al vreuneia dintre instituțiile sale specializate, oricărui stat parte la Statutul Curții Internaționale de Justiție, precum și oricărui alt stat invitat de Adunarea generală a Națiunilor Unite să devină parte la prezentul Pact.

2. Prezentul Pact este supus ratificării, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

3. Prezentul Pact va fi deschis spre aderare oricărui stat la care se referă paragraful 1 din prezentul articol.

4. Aderarea se va face prin depunerea la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de aderare.

5. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele care au semnat prezentul Pact sau care au aderat la el despre depunerea fiecărui instrument de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 27

1. Prezentul Pact va intra în vigoare la trei luni de la data depunerii la Secretarul general al Organizației

Națiunilor Unite al celui de-al treizeci și cincilea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor fi ratificat prezentul Pact sau vor adera la el după depunerea celui de-al treizeci și cincilea instrument de ratificare sau de aderare, Pactul va intra în vigoare la trei luni de la data depunerii de către acel stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 28

Dispozițiile prezentului Pact se aplică, fără nici o limitare sau excepție, tuturor unităților constitutive ale statelor federative.

ARTICOLUL 29

1. Orice stat parte la prezentul Pact poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va transmite apoi toate proiectele de amendamente statelor părți la prezentul Pact, cerându-le să-i comunice dacă doresc să se convoace o conferință a statelor părți pentru a examina aceste proiecte și a le supune votării. Dacă cel puțin o treime din state se declară în favoarea acestei convocări, Secretarul general va convoca conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor prezente și votante la conferință va fi supus aprobării Adunării generale a Națiunilor Unite.

2. Aceste amendamente intră în vigoare după aprobarea lor de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite și acceptarea de către o majoritate de două treimi a statelor părți la prezentul Pact, în conformitate cu respectivele lor reguli constituționale.

3. Când aceste amendamente intră în vigoare, ele sunt obligatorii pentru statele părți care le-au acceptat, celelalte state părți rămânând legate de dispozițiile prezentului Pact și de orice amendament anterior pe care l-au acceptat.

ARTICOLUL 30

Independent de notificările prevăzute la paragraful 5 al articolului 26, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, va informa toate statele la care se referă paragraful 1 al aceluiași articol:

a) cu privire la semnăturile, instrumentele de ratificare și de aderare depuse în conformitate cu articolul 26;

b) cu privire la data la care prezentul Pact va intra în vigoare, în conformitate cu articolul 27 și la data când vor intra în vigoare amendamentele prevăzute în articolul 29.

ARTICOLUL 31

1. Prezentul Pact, ale cărui texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt în egală măsură autentice, va fi depus la arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite tuturor statelor la care se referă articolul 26 câte o copie certificată după prezentul Pact.

PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE *

PREAMBUL

Statele părți la prezentul Pact,

Considerând că, în conformitate cu principiile enunțate în Carta Națiunilor Unite, recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile, constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,

Recunoscând că aceste drepturi decurg din demnitatea inerentă persoanei umane,

Recunoscând că, în conformitate cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, idealul ființei umane libere, bucurându-se de libertățile civile și politice și eliberată de teamă și de mizerie, nu poate fi realizat decât dacă se creează condiții care permit fiecăruia să se bucure de drepturile sale civile și politice, ca și de drepturile sale economice, sociale sau culturale,

Considerând că, potrivit Cartei Națiunilor Unite, statele au obligația de a promova respectarea universală și efectivă a drepturilor și libertăților omului,

---

* *Adoptat și deschis spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966. Intrat în vigoare la 23 martie 1976, cf. art. 49, pentru toate dispozițiile cu excepția celor de la art. 41; la 28 martie pentru dispozițiile de la art. 41.*

România a ratificat Pactul la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr. 212, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974.

*Luând în considerare faptul că individul are îndatoriri față de semenii săi și față de colectivitatea căreia îi aparține și este dator a se strădui să promoveze și să respecte drepturile recunoscute în prezentul Pact,
Au convenit asupra următoarelor articole:*

PARTEA ÎNTÂI

ARTICOLUL 1

1. Toate popoarele au dreptul de a dispune de ele însele. În virtutea acestui drept, ele își determină liber statutul politic și își asigură liber dezvoltarea economică, socială și culturală.

2. Pentru a-și îndeplini scopurile, toate popoarele pot dispune liber de bogățiile și de resursele lor naturale, fără a aduce atingere obligațiilor care decurg din cooperarea economică internațională, întemeiată pe principiul interesului reciproc, și din dreptul internațional. În nici un caz un popor nu va putea fi lipsit de propriile mijloace de trai.

3. Statele părți la prezentul Pact, inclusiv cele care au răspunderea administrării de teritorii neautonome și de teritorii sub tutelă, trebuie să înlesnească realizarea dreptului popoarelor de a dispune de ele însele și să respecte acest drept, în conformitate cu dispozițiile Cartei Națiunilor Unite.

PARTEA A DOUA

ARTICOLUL 2

1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.

2. Statele părți la prezentul pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine

națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare.

3. Statele părți la prezentul Pact se angajează:

a) să garanteze că orice persoană ale cărei drepturi sau libertăți recunoscute în prezentul Pact au fost violate va dispune de o cale de recurs efectivă, chiar atunci când încălcarea a fost comisă de persoane acționând în exercițiul funcțiilor lor oficiale;

b) să garanteze că autoritatea competentă, judiciară, administrativă ori legislativă sau orice altă autoritate competentă potrivit legislației statului, va hotărî asupra drepturilor persoanei care folosește calea de recurs și să dezvolte posibilitățile de recurs jurisdicțional;

c) să garanteze că autoritățile competente vor da urmare oricărui recurs care a fost recunoscut ca justificat.

ARTICOLUL 3

Statele părți la prezentul Pact se angajează să asigure dreptul egal legal al bărbaților și al femeilor de a se bucura de toate drepturile civile și politice enunțate în prezentul Pact.

ARTICOLUL 4

1. În cazul în care un pericol public excepțional amenință existența națiunii și este proclamat printr-un act oficial, statele părți la prezentul Pact pot ca, în limita strictă a cerințelor situației, să ia măsuri derogatorii de la obligațiile prevăzute în prezentul Pact, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie incompatibile cu celelalte obligații pe care le au potrivit dreptului internațional și ca din ele să nu rezulte o discriminare întemeiată numai pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, sau origine socială.

2. Dispoziția precedentă nu autorizează nici o derogare de la prevederile articolelor 6, 7, 8 (paragraful 1 și 2), 11, 15, 16 și 18.

3. Statele părți la prezentul Pact care fac uz de dreptul de derogare trebuie ca prin intermediul Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite să semnaleze de îndată celorlalte state părți dispozițiile de la care au derogat, precum și motivele care au provocat această derogare. O nouă comunicare va fi făcută, prin același intermediu, la data la care ele au pus capăt derogărilor.

ARTICOLUL 5

1. Nici o dispoziție din prezentul Pact nu poate fi interpretată ca implicând pentru un stat, o grupare sau un individ vreun drept de a se deda la o activitate sau de a săvârși un act urmărind suprimarea drepturilor și libertăților recunoscute în prezentul Pact ori limitări ale lor mai ample decât cele prevăzute în Pact.

2. Nu se poate admite nici o restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului recunoscute sau în vigoare în orice stat parte la prezentul Pact în aplicarea legilor, convențiilor, regulamentelor sau cutumelor, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.

PARTEA A TREIA

ARTICOLUL 6

1. Dreptul la viață este inerent persoanei umane. Acest drept trebuie ocrotit prin lege. Nimeni nu poate fi privat de viața sa în mod arbitrar.

2. În țările în care pedeapsa cu moartea nu a fost abolită, o sentință de condamnare la moarte nu va putea fi pronunțată decât pentru crimele cele mai grave, în conformitate cu legislația în vigoare în momentul în care crima a fost comisă, legislație care nu trebuie să fie în contradicție cu dispozițiile prezentului Pact și nici cu cele ale Convenției pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid. Această pedeapsă nu poate fi aplicată decât în virtutea unei hotărâri definitive pronunțată de un tribunal competent.

3. Când privarea de viață constituie crimă de genocid, se înțelege că nici o dispoziție din prezentul articol nu autorizează un stat parte la prezentul Pact să deroge în nici un fel de la vreo obligație asumată în virtutea dispozițiilor Convenției pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid.

4. Orice condamnat la moarte are dreptul de a solicita grațierea sau comutarea pedepsei. Amnistia, grațierea sau comutarea pedepsei cu moartea poate fi acordată în toate cazurile.

5. O sentință de condamnare la moarte nu poate fi pronunțată pentru crime comise de persoane sub vârsta de

18 ani și nu poate fi executată împotriva unor femei gravide.

6. Nici o dispoziție din prezentul articol nu poate fi invocată pentru a se întârzia sau a se împiedica abolirea pedepsei capitale de către un stat parte la prezentul Pact.

ARTICOLUL 7

Nimeni nu va fi supus torturii și nici unor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante. În special, este interzis ca o persoană să fie supusă, fără consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice.

ARTICOLUL 8

1. Nimeni nu va fi ținut în sclavie; sclavia și comerțul cu sclavi, sub toate formele, sunt interzise.

2. Nimeni nu va putea fi ținut în servitute.

3. a) Nimeni nu va putea fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie;

b) alineatul a) al prezentului paragraf nu poate fi interpretat ca interzicând, în țările în care anumite infracțiuni pot fi pedepsite cu detențiunea însoțită de muncă forțată, executarea unei pedepse de muncă forțată, pronunțată de un tribunal competent;

c) nu se consideră „muncă forțată sau obligatorie“ în sensul prezentului paragraf:

(i) orice muncă sau serviciu, neindicate în alineatul b), cerute în mod normal unui individ deținut în virtutea unei decizii legale a justiției sau eliberat condiționat în urma unei asemenea decizii;

(ii) orice serviciu cu caracter militar și, în țările în care obiecția de conștiință este admisă, orice serviciu național cerut în virtutea legii celor care ridică obiecții de conștiință;

(iii) orice serviciu cerut în cazurile de forță majoră sau de sinistre care amenință viața sau bunăstarea comunității;

(iv) orice muncă sau orice serviciu care fac parte din obligațiile cetățenești normale.

ARTICOLUL 9

1. Orice individ are dreptul la libertate și la securitatea persoanei sale. Nimeni nu poate fi arestat sau deținut în mod arbitrar. Nimeni nu poate fi privat de libertatea sa

decât pentru motivele legale și în conformitate cu procedura prevăzută de lege.

2. Orice individ arestat va fi informat, în momentul arestării sale, despre motivele acestei arestări și va fi înștiințat, în cel mai scurt timp, de orice învinuire care i se aduce.

3. Orice individ arestat sau deținut pentru comiterea unei infracțiuni penale va fi adus, în termenul cel mai scurt, în fața unui judecător sau a unei alte autorități împuternicite prin lege să exercite funcțiuni judiciare și va trebui să fie judecat într-un interval rezonabil sau să fie eliberat. Detențiunea persoanelor care urmează a fi trimise în judecată nu trebuie să constituie regulă, dar punerea în libertate poate fi subordonată unor garanții asigurând înfățișarea lor la ședințele de judecată, pentru toate celelalte acte de procedură și, dacă este cazul, pentru executarea hotărârii.

4. Oricine a fost privat de libertate prin arestare sau detențiune are dreptul de a introduce recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să hotărască neîntârziat asupra legalității detențiunii sale și să ordone eliberarea sa, dacă detențiunea este ilegală.

5. Orice individ care a fost victima unei arestări sau detențiuni ilegale are drept la o despăgubire.

ARTICOLUL 10

1. Orice persoană privată de libertate va fi tratată cu umanitate și cu respectarea demnității inerente persoanei umane.

2. a) Persoanele aflate în prevenție vor fi, în afară de circumstanțe excepționale, separate de condamnați și vor fi supuse unui regim distinct, potrivit condiției lor de persoane necondamnate.

b) Tinerii aflați în prevenție vor fi separați de adulți și se va hotărî în legătură cu cazul lor cât mai repede cu putință.

3. Regimul penitenciar va cuprinde un tratament al condamnaților având drept scop esențial îndreptarea lor și reclasarea lor socială. Tinerii delincvenți vor fi separați de adulți și supuși unui regim potrivit vârstei și statutului lor legal.

ARTICOLUL 11

Nimeni nu poate fi întemnițat pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

ARTICOLUL 12

1. Orice persoană care se află în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul de a circula acolo liber și de a-și alege liber reședința.

2. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv propria sa țară.

3. Drepturile sus-menționate nu pot face obiectul unor restricții decât dacă acestea sunt prevăzute prin lege, necesare pentru a ocroti securitatea națională, ordinea publică, sănătatea ori moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezentul Pact.

4. Nimeni nu poate fi privat în mod arbitrar de dreptul de a intra în propria sa țară.

ARTICOLUL 13

Un străin care se află în mod legal pe teritoriul unui stat parte la prezentul Pact nu poate fi expulzat decât în executarea unei decizii luate în conformitate cu legea și, dacă rațiuni imperioase de securitate națională nu se opun, el trebuie să aibă posibilitatea de a prezenta considerentele care pledează împotriva expulzării sale și de a obține examinarea cazului său de către autoritatea competentă, ori de câte una sau mai multe persoane special desemnate de această autoritate, fiind reprezentat în acest scop.

ARTICOLUL 14

1. Toți oamenii sunt egali în fața tribunalelor și curților de justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă fie asupra temeiniciei oricărei învinuiri penale îndreptate împotriva ei, fie asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Ședința de judecată poate fi declarată secretă în totalitate sau pentru o parte a desfășurării ei, fie în interesul bunelor moravuri, al ordinii publice sau al securității naționale într-o societate democratică, fie dacă interesele vieții particulare ale părților în cauză o cer, fie în măsura în care tribunalul ar socoti acest lucru ca absolut necesar, când datorită circumstanțelor speciale ale cauzei, publicitatea ar dăuna intereselor justiției; cu toate acestea, pronunțarea oricărei hotărâri în materie penală

sau civilă va fi publică, afară de cazurile când interesul minorilor cere să se procedeze altfel sau când procesul se referă la diferende matrimoniale ori la tutela copiilor.

2. Orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni penale este prezumată a fi nevinovată cât timp culpabilitatea sau nu a fost stabilită în mod legal.

3. Orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni penale are dreptul, în condiții de deplină egalitate, la cel puțin următoarele garanții:

a) să fie informată în cel mai scurt termen, într-o limbă pe care o înțelege și în mod detaliat, despre natura și motivele acuzației ce i se aduce;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale și să comunice cu apărătorul pe care și-l alege;

c) să fie judecată fără o întârziere excesivă;

d) să fie prezentă la proces și să se apere ea însăși sau să aibă asistența unui apărător ales de ea; dacă nu are apărător, să fie informată despre dreptul de a-l avea și, ori de câte ori interesul justiției o cere, să i se atribuie un apărător din oficiu, fără plată dacă ea nu are mijloace pentru a-l remunera;

e) să interogheze sau să facă a fi interogați martorii acuzării și să obțină înfățișarea și interogarea martorilor apărării în aceleași condiții cu cele ale martorilor acuzării;

f) să beneficieze de asistența gratuită a unui interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la ședința de judecată;

g) să nu fie silită să mărturisească împotriva ei însăși sau să se recunoască vinovată.

4. Procedura aplicabilă tinerilor care nu sunt încă majori potrivit legii penale va ține seama de vârsta lor și de interesul reeducării lor.

5. Orice persoană declarată vinovată de o infracțiune are dreptul de a obține examinarea de către o jurisdicție superioară, în conformitate cu legea, a declarării vinovăției și a condamnării sale.

6. Când o condamnare penală definitivă este ulterior anulată sau se acordă grațierea deoarece un fapt nou sau nou-descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă în urma acestei condamnări va primi o indemnizație în conformitate cu legea, afară de cazul când s-a dovedit că nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut îi este imputabilă ei, în întregime sau în parte.

7. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.

ARTICOLUL 15

1. Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care nu constituiau un act delictuos, potrivit dreptului național sau internațional, în momentul în care au fost săvârșite. De asemenea, nu se va aplica o pedeapsă mai severă decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii infracțiunii. Dacă ulterior comiterii infracțiunii, legea prevede aplicarea unei pedepse mai ușoare, delinquentul trebuie să beneficieze de aceasta.

2. Nimic din prezentul articol nu se opune judecării sau condamnării oricărui individ din pricina unor acțiuni sau omisiuni care atunci când au fost săvârșite erau considerate ca fapte criminale, potrivit principiilor generale de drept recunoscute de toate națiunile.

ARTICOLUL 16

Orice om are dreptul de a i se recunoaște pretutindeni personalitatea juridică.

ARTICOLUL 17

1. Nimeni nu va putea fi supus vreunor imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața particulară, în familia, domiciliul sau corespondența sa, nici la atingeri ilegale aduse onoarei și reputației sale.

2. Orice persoană are drept la protecția legii împotriva unor asemenea imixțiuni sau atingeri.

ARTICOLUL 18

1. Orice persoană are drept la libertatea gândirii, conștiinței și religiei; acest drept implică libertatea de a avea sau de a adopta o religie sau o convingere la alegerea sa, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, individual sau în comun, atât în public cât și în particular prin cult și îndeplinirea riturilor, prin practici și prin învățământ.

2. Nimeni nu va fi supus vreunei constrângeri putând aduce atingere libertății sale de a avea sau de a adopta o religie sau o convingere la alegerea sa.

3. Libertatea manifestării religiei sau convingerilor nu poate fi supusă decât restricțiilor prevăzute de lege și

necesare pentru ocrotirea securității, ordinii și sănătății publice ori a moralei sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora.

4. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte libertatea părinților și, atunci când este cazul, a tutorilor legali, de a asigura educația religioasă și morală a copiilor lor, în conformitate cu propriile lor convingeri.

ARTICOLUL 19

1. Nimeni nu trebuie să aibă de suferit din cauza opiniilor sale.

2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică, sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa.

3. Exercițarea libertăților prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol comportă obligații și răspunderi speciale.

În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare:

- a) respectării drepturilor sau reputației altora;
- b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice.

ARTICOLUL 20

1. Orice propagandă în favoarea războiului este interzisă prin lege.

2. Orice îndemn la ură națională, rasială sau religioasă care constituie o incitare la discriminare, la ostilitate sau la violență este interzis prin lege.

ARTICOLUL 21

Dreptul de întrunire pașnică este recunoscut. Exercițarea acestui drept nu poate fi supusă decât restricțiilor, conforme cu legea și necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora.

ARTICOLUL 22

1. Orice persoană are dreptul de a se asocia în mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele, pentru ocrotirea intereselor sale.

2. Exercițarea acestui drept nu poate fi supusă decât restricțiilor prevăzute de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora. Prezentul articol nu se opune ca exercițarea acestui drept de către membrii forțelor armate și ai poliției să fie supusă unor restricții legale.

3. Nici o dispoziție din prezentul articol nu permite statelor părți la Convenția din 1948 a Organizației Internaționale a Muncii privind libertatea sindicală și ocrotirea dreptului sindical să ia măsuri legislative aducând atingere – sau să aplice legea într-un mod care să aducă atingere – garanțiilor prevăzute în acea Convenție.

ARTICOLUL 23

1. Familia este elementul natural și fundamental al societății și are drept la ocrotire din partea societății și a statului.

2. Dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie este recunoscut bărbatului și femeii, începând de la vârsta nubilă.

3. Nici o căsătorie nu va putea fi încheiată fără consimțământul liber și deplin al viitorilor soți.

4. Statele părți la prezentul Pact vor lua măsurile potrivite pentru a asigura egalitatea în drepturi și răspunderi a soților în privința căsătoriei, în timpul căsătoriei și atunci când ea se desface. În cazul desfacerii, se vor lua măsuri pentru a asigura copiii ocrotirea necesară.

ARTICOLUL 24

1. Orice copil, fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, origine națională sau socială, avere sau naștere, are dreptul din partea familiei sale, a societății și a statului la măsurile de ocrotire pe care le cere condiția de minor.

2. Orice copil trebuie să fie înregistrat imediat după naștere și să aibă un nume.

3. Orice copil are dreptul de a dobândi o cetățenie.

ARTICOLUL 25

Orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nici una dintre discriminările la care se referă articolul 2 și fără restricții nerezonabile:

- a) de a lua parte la conducerea treburilor publice, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți liber aleși;
- b) de a alege și de a fi ales, în cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal și egal și cu scrutin secret, asigurând exprimarea liberă a voinței alegătorilor;
- c) de a avea acces, în condiții generale de egalitate, la funcțiile publice din țara sa.

ARTICOLUL 26

Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la o ocrotire egală din partea legii.

În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.

ARTICOLUL 27

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice, persoanele aparținând acestor minorități nu pot fi lipsite de dreptul de a avea, în comun cu ceilalți membri ai grupului lor, propria lor viață culturală, de a profesa și practica propria lor religie sau de a folosi propria lor limbă.

PARTEA A PATRA

ARTICOLUL 28

1. Se instituie un Comitet al drepturilor omului (denumit în continuare, în prezentul Pact, Comitetul). Acest Comitet este compus din optsprezece membri și are funcțiile stabilite în cele de mai jos.

2. Comitetul este compus din resortisanți ai statelor părți la prezentul Pact, care trebuie să fie personalități de înaltă moralitate și având o competență recunoscută în domeniul drepturilor omului. Se va ține seama de interesul pe care îl prezintă participarea la lucrările Comitetului a câtorva persoane având o experiență juridică.

3. Membrii Comitetului sunt aleși și exercită această funcție cu titlu individual.

ARTICOLUL 29

1. Membrii Comitetului sunt aleși prin vot secret, dintr-o listă de candidați care întrunesc condițiile prevăzute în articolul 28, propuși în acest scop de către statele părți la prezentul Pact.

2. Fiecare stat parte la prezentul Pact poate să propună cel mult doi candidați. Acești doi candidați trebuie să fie resortisanți ai statului care îi propune.

3. Candidatura aceleiași persoane poate fi propusă pentru o nouă alegere.

ARTICOLUL 30

1. Prima alegere va avea loc în cel mult șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului Pact.

2. Cu cel puțin patru luni înainte de orice alegere în Comitet, alta decât o alegere pentru completarea unui loc declarat vacant în conformitate cu articolul 34, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite invită în scris statele părți la prezentul Pact să desemneze, în termen de trei luni, candidații pe care îi propun ca membri ai Comitetului.

3. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite întocmește o listă alfabetică a tuturor candidaților astfel propuși și o comunică statelor părți la prezentul Pact cel mai târziu cu o lună înainte de fiecare alegere.

4. Membrii Comitetului sunt aleși în cursul unei reuniuni a statelor părți la prezentul Pact, convocată de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite la sediul Organizației. La această reuniune, unde cvorumul este constituit de două treimi din statele părți la prezentul Pact, sunt aleși ca membri ai Comitetului candidații care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezenți și votați.

ARTICOLUL 31

1. Comitetul nu poate să cuprindă mai mult de un resortisant al unui stat.

2. Pentru alegerile în Comitet se va ține seama de o repartitie geografică echitabilă și de reprezentarea diferitelor forme de civilizație, precum și a principalelor sisteme juridice.

ARTICOLUL 32

1. Membrii Comitetului sunt aleși pe patru ani. Ei sunt reeligibili dacă li se propune din nou candidatura.

Cu toate acestea, mandatul a nouă membri aleși la prima alegere ia sfârșit două doi ani: imediat după prima alegere, numele acestor nouă membri va fi tras la sorți de către președintele reuniunii la care se referă paragraful 4 al articolului 30.

2. La expirarea mandatului, alegerile au loc în conformitate cu dispozițiile articolelor precedente din această parte a Pactului.

ARTICOLUL 33

1. Dacă după părerea unanimă a celorlalți membri, un membru al Comitetului a încetat a-și îndeplini funcțiile pentru orice cauză alta decât o absență cu caracter temporar, președintele Comitetului informează despre aceasta pe Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, care declară atunci vacant locul pe care îl ocupa membru menționat.

2. În caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului, președintele informează despre aceasta de îndată pe Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, care declară locul vacant cu începere de la data decesului sau de la data când operează demisia.

ARTICOLUL 34

1. Când un loc a fost declarat vacant în conformitate cu articolul 33, dacă mandatul membrului care trebuie înlocuit nu expiră în cele șase luni următoare datei la care a fost declarat vacant, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite înștiințează despre aceasta statele părți la prezentul Pact, care pot, în termen de două luni, să desemneze candidați în conformitate cu dispozițiile articolului 29, în vederea completării locului vacant.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite întocmește o listă alfabetică a candidaților astfel propuși și o comunică statelor părți la prezentul Pact. Alegerea în vederea completării locului vacant va avea apoi loc în conformitate cu dispozițiile pertinente din această parte a Pactului.

3. Orice membri al Comitetului ales pentru completarea unui loc declarat vacant, în conformitate cu articolul 33, face parte din Comitet până la data expirării

normale a mandatului membrului al cărui loc a devenit vacant în Comitet, în conformitate cu dispozițiile articolului menționat.

ARTICOLUL 35

Membrii Comitetului primesc, cu aprobarea Adunării Generale a Națiunilor Unite, remunerații suportate din fondurile Organizației Națiunilor Unite în condiții stabilite de Adunarea generală, luându-se în considerare importanța funcțiilor Comitetului.

ARTICOLUL 36

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziția Comitetului personalul și mijloacele materiale care îi sunt necesare pentru a îndeplini în mod eficient funcțiile care îi sunt încredințate în virtutea prezentului Pact.

ARTICOLUL 37

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va convoca membrii Comitetului, pentru prima reuniune, la sediul Organizației.

2. După prima sa reuniune, Comitetul se va întruni cu orice prilej prevăzut prin regulamentul său interior.

3. Reuniunile Comitetului au loc, în mod obișnuit, la sediul Organizației Națiunilor Unite sau la Oficiul Națiunilor Unite de la Geneva.

ARTICOLUL 38

Înainte de a intra în funcție, orice membru al Comitetului trebuie să-și ia, în ședință publică, angajamentul solemn că își va îndeplini funcția cu deplină imparțialitate și conștiinciozitate.

ARTICOLUL 39

1. Comitetul își alege un birou pe o perioadă de doi ani. Membrii biroului sunt reeligibili.

2. Comitetul stabilește el însuși regulamentul său interior; acesta trebuie să cuprindă însă, între altele, următoarele dispoziții:

a) cvorumul este de doisprezece membri;

b) deciziile Comitetului se iau cu majoritatea membrilor prezenți.

ARTICOLUL 40

1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să prezinte rapoarte asupra măsurilor pe care le-au adoptat și care transpun în viață drepturile recunoscute în prezentul Pact, precum și asupra progreselor realizate în folosința acestor drepturi:

a) în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului Pact, pentru fiecare stat parte interesat, în ceea ce îl privește;

b) după aceea, de fiecare dată când Comitetul i-o va cere.

2. Toate rapoartele vor fi adresate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite care le va transmite spre examinare Comitetului. Rapoartele vor trebui să indice, dacă va fi cazul, factorii și dificultățile care afectează punerea în aplicare a dispozițiilor prezentului Pact.

3. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite poate, după consultări cu Comitetul, să transmită instituțiilor specializate interesate copia oricăror părți din rapoarte care pot avea legătură cu sfera lor de competență.

4. Comitetul studiază rapoartele prezentate de statele părți la prezentul Pact. El înaintează statelor părți propriile sale rapoarte, precum și orice observații generale pe care le socotește potrivite. Comitetul poate, de asemenea, să transmită Consiliului Economic și Social aceste observații, însoțite de copii ale rapoartelor pe care le-a primit de la statele părți la prezentul Pact.

5. Statele părți la prezentul Pact pot să prezinte Comitetului comentarii cu privire la orice observație făcută în virtutea paragrafului 4 al prezentului articol.

ARTICOLUL 41

1. Orice stat parte la prezentul Pact poate, în virtutea prezentului articol, să declare în orice moment că recunoaște Comitetului competența de a primi și examina comunicări în care un stat poate pretinde că un alt stat parte nu-și îndeplinește obligațiile ce decurg din prezentul Pact. Comunicările prezentate în virtutea prezentului articol nu pot fi primite și examinate decât dacă ele emană de la un stat parte care a făcut o declarație prin care recunoaște, în ceea ce îl privește, competența Comitetului. Comitetul nu va primi nici o comunicare privitoare la un stat parte care nu a făcut o asemenea declarație. Comunicărilor primite în conformitate cu prezentul articol li se aplică următoarea procedură:

a) Dacă un stat parte la prezentul Pact socotește că un alt stat, de asemenea parte la Pact, nu aplică dispozițiile Pactului, el poate, printr-o comunicare scrisă, să atragă atenția aceluși stat asupra chestiunii. În termen de trei luni de la primirea comunicării, statul destinat va furniza statului care a adresat comunicarea explicații sau orice alte declarații scrise lămurind chestiunea, care vor trebui să cuprindă, pe cât este posibil și util, indicații asupra regulilor sale de procedură și asupra căilor de recurs fie folosite deja, fie pendinte, fie deschise încă.

b) Dacă în termen de șase luni de la primirea comunicării originale de către statul destinat chestiunea nu a fost soluționată spre satisfacerea celor două state părți interesate, și unul și altul vor avea dreptul de a o supune Comitetului, adresând câte o notificare Comitetului și celuilalt stat interesat.

c) Comitetul nu poate lua în examinare o cauză care îi este supusă decât după ce s-a asigurat că toate căile interne de recurs disponibile au fost utilizate și epuizate, în conformitate cu principiile de drept internațional unanim recunoscute. Această regulă nu se aplică însă în cazurile în care procedurile de recurs depășesc termenele rezonabile.

d) Ședințele în care Comitetul examinează comunicările prevăzute în prezentul articol sunt secrete.

e) Sub rezerva dispozițiilor alineatului c), Comitetul își va oferi bunele oficii statelor părți interesate, spre a se ajunge la o soluție amiabilă a chestiunii, întemeiată pe respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, așa cum le recunoaște prezentul Pact.

f) În orice cauză care îi este supusă, Comitetul poate cere statelor părți interesate, la care se referă alineatul b), să-i furnizeze orice informație pertinentă.

g) Statele părți interesate la care se referă alineatul b) au dreptul de a fi reprezentate cu prilejul examinării problemei de către Comitet și de a prezenta observații orale sau scrise, ori în ambele forme.

h) În termen de douăsprezece luni din ziua când a primit notificarea la care se referă alineatul b), Comitetul trebuie să prezinte un raport.

i) Dacă s-a putut găsi o soluție în conformitate cu dispozițiile alineatului e), Comitetul se mărginește, în raportul său, la o scurtă expunere a faptelor și a soluției la care s-a ajuns;

ii) Dacă nu s-a putut găsi o soluție în conformitate cu dispozițiile alineatului e), Comitetul se mărginește în raportul său la o scurtă expunere a faptelor; textul observațiilor scrise și procesul-verbal al observațiilor orale prezentate de statele părți interesate vor fi alăturate raportului.

Raportul pentru fiecare cauză va fi comunicat statelor părți interesate.

2. Dispozițiile prezentului articol vor intra în vigoare când zece părți la prezentul Pact vor fi făcut declarația prevăzută la paragraful 1 din prezentul articol. Declarația menționată va fi depusă de către statul parte Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care o va transmite în copie celorlalte state părți. O declarație poate fi retrasă oricând printr-o notificare adresată Secretarului general. Această retragere nu va aduce atingere examinării oricărei chestiuni care face obiectul unei comunicări deja transmise în virtutea prezentului articol; nici o altă comunicare a unui stat parte nu va fi însă primită după ce Secretarul general va primi notificarea de retragere a declarației, decât dacă statul parte interesat va fi făcut o nouă declarație.

ARTICOLUL 42

1. a) Dacă o chestiune supusă Comitetului în conformitate cu articolul 41 nu a fost soluționată spre satisfacția statelor părți interesate, Comitetul poate, cu asentimentul prealabil al acestora, să desemneze o Comisie de conciliere ad-hoc (denumită în continuare Comisia). Comisia își oferă bunele oficii statelor părți interesate spre a se ajunge la o soluție amiabilă a chestiunii, întemeiată pe respectarea prezentului Pact.

b) Comisia se compune din cinci membri numiți cu acordul statelor părți interesate. Dacă ele nu ajung în termen de trei luni la o înțelegere asupra compunerii Comisiei în întregime sau în parte, membrii Comisiei în privința cărora nu s-a realizat acordul vor fi aleși prin scrutin secret dintre membrii Comitetului, cu o majoritate de două treimi din membrii Comitetului.

2. Membrii Comisiei își exercită funcțiile cu titlu individual. Ei nu trebuie să fie resortisanți nici ai statelor părți interesate, nici ai unui stat care nu este parte la prezentul Pact și nici ai unui stat parte care nu a făcut declarația prevăzută de articolul 41.

3. Comisia își alege președintele și își adoptă regulamentul interior.

4. Comisia își ține ședințele în mod normal la sediul Organizației Națiunilor Unite sau la Oficiul Națiunilor Unite de la Geneva. Cu toate acestea, ea se poate întruni în orice alt loc potrivit, pe care Comisia îl poate stabili consultându-se cu Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite și cu statele părți interesate.

5. Secretariatul prevăzut în articolul 36 își va oferi serviciile și comisiilor desemnate în virtutea prezentului articol.

6. Informațiile obținute și examinate de Comitet sunt puse la dispoziția Comisiei, iar Comisia poate să ceară statelor părți interesate să-i furnizeze orice informații complementare pertinente.

7. După ce a examinat chestiunea sub toate aspectele, dar în orice caz într-un termen de douăsprezece luni de când a fost sesizată, Comisia supune un raport președintelui Comitetului, care îl va comunica statelor părți interesate:

a) dacă Comisia nu poate să termine examinarea chestiunii în douăsprezece luni, ea se mărginește să arate pe scurt în raportul său stadiul în care se află examinarea chestiunii;

b) dacă s-a ajuns la o soluționare amiabilă a chestiunii, întemeiată pe respectarea drepturilor omului recunoscute în prezentul Pact, Comisia se mărginește să arate pe scurt, în raportul său, faptele și soluția la care s-a ajuns.

c) dacă nu s-a ajuns la o soluționare în sensul alineatului b), în raportul Comisiei vor figura concluziile sale cu privire la toate aspectele de fapt ale chestiunii dezbătute de statele părți interesate, precum și constatările sale cu privire la posibilitățile de soluționare amiabilă a cauzei; raportul va cuprinde, de asemenea, observațiile scrise și un proces-verbal al observațiilor orale prezentate de statele părți interesate;

d) dacă raportul Comisiei este înaintat în conformitate cu alineatul c), statele părți interesate vor înștiința pe președintele Comitetului, în termen de trei luni de la primirea raportului, dacă acceptă sau nu cele formulate de raportul Comisiei.

8. Dispozițiile precedentului articol nu aduc atingere atribuțiilor Comitetului prevăzute în art. 41.

9. Toate cheltuielile membrilor Comisiei se repartizează în mod egal între statele părți interesate, pe

baza unui calcul estimativ stabilit de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

10. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este împuternicit ca, dacă este nevoie, să plătească cheltuielile membrilor Comisiei înainte ca rambursările să fi fost efectuate de statele părți interesate, în conformitate cu paragraful 9 al prezentului articol.

ARTICOLUL 43

Membrii Comitetului și membrii Comisiilor de conciliere ad-hoc care ar putea fi desemnați în conformitate cu articolul 42 au drept la înlesnirile, privilegiile și imunitățile recunoscute experților în misiune ai Organizației Națiunilor Unite, așa cum sunt ele enunțate în secțiunile pertinente ale Convenției cu privire la privilegiile și imunitățile Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 44

Dispozițiile de punere în practică a prezentului Pact se aplică fără a aduce atingere procedurilor instituite în materie de drepturi ale omului în virtutea, sau potrivit instrumentelor constitutive și Convențiilor Organizației Națiunilor Unite și instituțiilor specializate și nu împiedică statele părți de a recurge la alte proceduri pentru soluționarea unui diferend în conformitate cu acordurile internaționale generale sau speciale care le leagă.

ARTICOLUL 45

Comitetul înaintează anual Adunării Generale a Națiunilor Unite, prin intermediul Consiliului Economic și Social, un raport asupra lucrărilor sale.

PARTEA A CINCEA

ARTICOLUL 46

Nici o dispoziție din prezentul Pact nu trebuie interpretată ca aducând atingere dispozițiilor Cartei Națiunilor Unite și celor ale constituțiilor instituțiilor specializate care definesc răspunderile diverselor organe ale Organizației Națiunilor Unite și ale instituțiilor specializate cu privire la chestiunile prevăzute în prezentul Pact.

ARTICOLUL 47

Nici o dispoziție din prezentul Pact nu va fi interpretată ca aducând atingere dreptului inerent al tuturor popoarelor de a beneficia și de a se folosi pe deplin și în mod liber de bogățiile și resursele lor naturale.

PARTEA A ȘASEA

ARTICOLUL 48

1. Prezentul Pact este deschis spre semnare oricărui stat membru al Organizației Națiunilor Unite sau membru al uneia dintre instituțiile sale specializate, oricărui stat parte la statutul Curții internaționale de justiție, precum și oricărui alt stat invitat de Adunarea generală a Națiunilor Unite să devină parte la prezentul Pact.

2. Prezentul Pact este supus ratificării, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

3. Prezentul Pact va fi deschis spre aderare oricărui stat la care se referă paragraful 1 din prezentul articol.

4. Aderarea se va face prin depunerea la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de aderare.

5. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite informează toate statele care au semnat prezentul pact sau care au aderat la el despre depunerea fiecărui instrument de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 49

1. Prezentul Pact va intra în vigoare la trei luni de la data depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de al treizeci și cincilea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica prezentul Pact sau vor adera la el după depunerea celui de al treizeci și cincilea instrument de ratificare sau de aderare, pactul va intra în vigoare la trei luni de la data depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 50

Dispozițiile prezentului Pact se aplică fără nici o limitare sau excepție tuturor unităților constitutive ale statelor federative.

ARTICOLUL 51

1. Orice stat parte la prezentul Pact poate să propună un amendament și să-i depună textul la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va transmite apoi toate proiectele de amendament statelor părți la prezentul Pact, cerându-le să-i comunice dacă doresc să se convoace o conferință a statelor părți pentru a examina aceste proiecte și a le supune votării. Dacă cel puțin o treime din state se declară în favoarea acestei convocări, secretarul general va convoca conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor prezente și votante la conferință, va fi supus spre aprobare Adunării generale a Națiunilor Unite.

2. Aceste amendamente intră în vigoare după ce au fost aprobate de Adunarea generală a Națiunilor Unite și acceptate de o majoritate de două treimi a statelor părți la prezentul Pact, în conformitate cu respectivele lor reguli constituționale.

3. Când aceste amendamente intră în vigoare, ele sunt obligatorii pentru statele părți care le-au acceptat, celelalte părți rămânând legate de dispozițiile prezentului Pact și de orice amendament pe care l-au acceptat anterior.

ARTICOLUL 52

Independent de notificările prevăzute în paragraful 5 al articolului 48, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele la care se referă paragraful 1 al menționatului articol;

a) cu privire la semnăturile, instrumentele de ratificare și de aderare depuse în conformitate cu articolul 48;

b) cu privire la data când prezentul Pact va intra în vigoare în conformitate cu articolul 49 și la data când vor intra în vigoare amendamentele prevăzute în articolul 51.

ARTICOLUL 53

1. Prezentul Pact, ale cărui texte în chineză, engleză, rusă și spaniolă sunt în egală măsură autentice, va fi depus la arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite tuturor statelor la care se referă articolul 48 câte o copie după prezentul Pact.

COMENTARIU GENERAL NR. 23 (50) (ART. 27)*

COMENTARIUL GENERAL ADOPTAT DE CĂTRE COMITETUL O.N.U.
PENTRU DREPTURILE OMULUI, ÎN BAZA ART. 40 ALIN. 4 DIN PACTUL
INTERNAȚIONAL PRIVIND DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE

1. Art. 27 din Pact prevede că, în acele state în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice, persoanelor care aparțin acestor minorități nu le va fi încălcat dreptul de a se bucura, în comun cu ceilalți membri ai grupului, de propria lor cultură, de a profesa și practica propria lor religie sau de a folosi propria lor limbă. Comitetul observă că acest articol stabilește și recunoaște un drept care este conferit unor persoane aparținând grupurilor minoritare și care este distinct și complementar în raport cu toate celelalte drepturi de care acestea se bucură în baza Pactului, la fel ca oricare altă persoană umană.

2. În unele comunicări supuse atenției Comitetului în baza Protocolului facultativ, dreptul recunoscut în art. 27 a fost confundat cu dreptul popoarelor la autodeterminare proclamat de art. 1 al Pactului. În diferite rapoarte prezentate de către statele părți, în baza art. 40 din Pact, obligațiile incumbând acestora în virtutea art. 27 au fost uneori confundate cu obligația prevăzută de art. 2(1) de a asigura și respecta drepturile garantate prin Pact, fără discriminare și în condiții de egalitate în fața legii și protecție egală a legii prevăzute de art. 26.

3.1. Pactul prevede o distincție între dreptul la autodeterminare și drepturile protejate prin art. 27. Primul apare ca un drept aparținând popoarelor și este tratat într-o parte separată a Pactului (Partea I). Autodeterminarea nu este un drept care poate fi valorificat în cadrul Protocolului adițional. Pe de altă parte, art. 27 se referă la drepturi aparținând indivizilor ca atare și este inclus, ca și articolele referitoare la alte drepturi personale conferite indivizilor în Partea a III-a a Pactului, putând fi valorificat în baza prevederilor Protocolului adițional.

3.2. Exercițiul drepturilor la care se referă art. 27 nu aduce atingere integrității teritoriale și suveranității statelor părți. În același timp, unul sau altul din aspectele pe care le implică drepturile indivizilor apărute prin art. 27 de pildă, de a se bucura de o cultură aparte, s-ar putea

---

* *Adoptat de Comitet la cea de-a 1314 ședință a sa (a cincizecea sesiune), 6 aprilie 1994.*

traduce într-un mod de viață străin, legat de teritoriu și de folosința asupra resurselor acestuia. Această situație este relevantă îndeosebi în ceea ce-i privește pe membrii aparținând comunităților indigene care formează o minoritate.

4. Pactul face, de asemenea, distincția între drepturile protejate în baza art. 27 și garanțiile prevăzute de art. 2(1) și 26. Posibilitatea prevăzută de art. 2(2), de a se bucura de drepturile prevăzute de Pact, fără nici o discriminare, privește toți indivizii de pe teritoriul statului sau aflați sub jurisdicția acestuia, indiferent că aceste persoane aparțin sau nu unei minorități. De asemenea, un drept distinct este prevăzut de art. 26, și anume egalitatea în fața legii, dreptul la o protecție egală a legii și nediscriminarea în privința drepturilor conferite și a obligațiilor impuse de către state. Acesta guvernează exercițiul tuturor drepturilor, fie că sunt sau nu protejate prin Pact, drepturi pe care statul parte le recunoaște prin lege indivizilor aflați pe teritoriul său, sub jurisdicția sa, indiferent că aceștia aparțin sau nu unei minorități din cele prevăzute de art. 27. Unele state părți care susțin că nu permit discriminarea pe baze etnice, lingvistice sau religioase, susțin în mod greșit, pe această unică bază, că nu au minorități.

5.1. Termenii folosiți de art. 27 indică faptul că persoanele care fac obiectul protecției sunt acelea ce aparțin unui grup și care împărtășesc o cultură, religie și/sau limbă.

Acești termeni indică, de asemenea, faptul că aceștia nu trebuie să fie cetățeni ai statului parte. În această privință, obligațiile decurgând din art. 2(1) sunt, de asemenea, relevante prin aceea că statele părți trebuie să asigure ca drepturile recunoscute prin Pact să fie accesibile tuturor persoanelor aflate pe teritoriul său și aflate sub jurisdicția sa, excepție făcând drepturile care sunt recunoscute, în mod expres, cetățenilor, de pildă, drepturile politice prevăzute de art. 25. Prin urmare, un stat parte nu poate restrânge doar la proprii cetățeni drepturile prevăzute în art. 27.

5.2. Art. 27 conferă drepturi persoanelor aparținând minorităților care „există” într-un stat parte. Având în vedere natura și domeniul de aplicare a drepturilor vizate în articolul respectiv, nu prezintă relevanță determinarea gradului de permanență pe care îl implică termenul „există”.

Aceste drepturi implică pur și simplu faptul că persoanelor aparținând minorităților respective nu le poate fi refuzat dreptul, în comun cu ceilalți membri ai grupului, să se bucure de propria lor cultură, să practice propria religie și să vorbească limba proprie; tot așa cum nu este necesar ca aceste persoane să fie cetățeni, nu se cere ca acestea să fie rezidenți permanenți. Astfel, muncitorilor migranți sau chiar vizitatorilor aflați într-un stat parte constituind asemenea minorități nu le poate fi refuzat exercițiul acestui drept. La fel, ca orice alt individ aflat pe teritoriul unui stat parte, aceștia ar beneficia, în același scop, de drepturile generale ca, de exemplu, de libertatea de asociere, de libertatea întrunirii și de expresie. Existența unei minorități etnice religioase sau lingvistice într-un stat parte nu depinde de decizia aceluși stat, ci trebuie stabilită pe baza unor criterii obiective.

5.3. Dreptul persoanelor aparținând unei minorități lingvistice de a folosi între ele limba proprie, în particular sau în public, este distinct de alte drepturi lingvistice prevăzute de Pact. În special, acest drept ar trebui să fie deosebit de dreptul general la libertatea expresiei prevăzut de art. 19. Acest ultim drept aparține tuturor indivizilor, indiferent dacă aceștia fac parte sau nu dintr-o minoritate. Dreptul protejat în baza art. 27 trebuie delimitat, de asemenea, față de dreptul prevăzut de art. 14(3) (f) al Pactului, prin care se recunoaște acuzatului posibilitatea de a beneficia de serviciile unui interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită de instanță. În orice altă împrejurare, art. 14(3) (f) nu permite acuzatului să folosească limba pe care o dorește în cadrul procedurilor judiciare.

6.1. Cu toate că art. 27 este formulat în termeni negativi, respectivul articol recunoaște, totuși, existența unui „drept” și impune respectarea sa. În consecință, statele părți sunt obligate să asigure că existența acestui drept este recunoscută, iar exercitarea sa protejată împotriva oricărei încălcări.

Adoptarea unor măsuri pozitive de protecție este, prin urmare, necesară nu numai împotriva actelor statului parte comise prin intermediul autorităților sale legislative, judiciare ori administrative, dar și împotriva actelor altor persoane aflate pe teritoriul său.

6.2. Cu toate că drepturile protejate în baza art. 27 sunt drepturi individuale, ele depind, la rândul lor, de

capacitatea grupului minoritar de a-și păstra cultura, limba sau religia. Prin urmare, pot fi necesare, de asemenea, măsuri pozitive pentru protejarea identității minorității și a drepturilor membrilor acestui grup de a se bucura și de a-și dezvolta propria cultură și limbă și de a practica propria religie, în comun cu ceilalți membri ai grupului.

În legătură cu acest aspect, trebuie observat că asemenea măsuri pozitive trebuie să fie în concordanță cu art. 2(1) și 26 din Pact, atât în ceea ce privește tratamentul acordat diferitelor minorități, cât și cu restul populației. Oricum, atâta timp cât aceste măsuri împiedică exercitarea drepturilor garantate prin art. 27, ele pot constitui baza unor diferențieri legitime întemeiate pe prevederile Pactului, cu condiția să fie fundamentate pe criterii obiective și rezonabile.

7. Referitor la exercițiul drepturilor culturale garantate de art. 27, Comitetul a observat diversitatea formelor în care cultura se poate manifesta, inclusiv în mod particular de viață asociat cu folosirea resurselor naturale, în special în cazul populației indigene. Dreptul ar putea include activități tradiționale, precum pescuitul ori vânătoarea și dreptul de a trăi în rezervații protejate prin lege. Folosința acestor drepturi ar putea presupune măsuri legale pozitive de protecție și măsuri menite a asigura participarea efectivă a membrilor comunităților minoritare la luarea deciziilor în aspecte care îi privesc direct.

8. Comitetul a observat că nici unul din drepturile protejate prin art. 27 nu ar putea fi exercitat legitim într-un mod sau într-o măsură incompatibile cu celelalte dispoziții ale Pactului.

9. Comitetul concluzionează că art. 27 se referă la drepturi a căror protecție impune obligații specifice statelor părți. Protecția acestor drepturi este menită a asigura supraviețuirea și continua dezvoltare a identității culturale, religioase și sociale a minorităților respective, deci să îmbogățească structura societății în întregul său. În consecință, Comitetul observă că aceste drepturi trebuie protejate ca atare și nu trebuie confundate cu alte drepturi personale recunoscute fiecăruia și tuturor în baza Pactului.

Prin urmare, statele părți au obligația de a asigura ca exercițiul acestor drepturi să fie pe deplin protejat și să indice, în rapoartele lor, măsurile adoptate în acest sens.

**PROTOCOL FACULTATIV
LA PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE
LA DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE***

Statele părți la prezentul Protocol,

*Considerând că, pentru o mai bună asigurare a îndeplinirii scopurilor Pactului cu privire la drepturile civile și politice (denumit mai jos *Pactul*) și aplicarea acestor prevederi, ar fi indicată împuternicirea Comitetului drepturilor omului, constituit conform părții a patra a Pactului (denumit mai jos *Comitetul*), să primească și să examineze, astfel cum se prevede în prezentul protocol, comunicări provenite de la persoanele fizice care pretind că sunt victime ale unor violări ale unuia dintre drepturile enunțate în Pact,*

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Orice stat parte la Pact care devine parte la prezentul Protocol recunoaște competența Comitetului de a primi și examina comunicări provenite de la persoane fizice ținând de jurisdicția sa, care pretind a fi victime ale unei violări, de către acest stat parte, a vreunuia dintre drepturile enunțate în Pact. Comitetul nu va primi nici o comunicare privind statul parte la Pact care nu este parte la prezentul Protocol.

ARTICOLUL 2

Sub rezerva prevederilor art. 1, orice persoană fizică, care pretinde a fi victima unui violări a vreunui drept enunțat în Pact și care a epuizat toate căile interne de recurs disponibile, poate prezenta o comunicare scrisă Comitetului, în vederea examinării sale.

ARTICOLUL 3

Comitetul va declara inadmisibilă orice comunicare, prezentată în temeiul prezentului Protocol, care este anonimă sau pe care el o consideră a fi un abuz al

---

* Adoptat și deschis spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 2200A (XXI) din 16 decembrie 1966.

Intrat în vigoare la 23 martie 1976, conform dispozițiilor art. 9.

România a ratificat Protocolul la 28 iunie 1993 prin Legea nr. 39, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I nr. 193 din 30 iunie 1993.

dreptului de a prezenta astfel de comunicări sau a fi incompatibilă cu prevederile Pactului.

ARTICOLUL 4

1. Sub rezerva prevederilor art. 3, Comitetul aduce orice comunicare care i se prezintă, în temeiul prezentului Protocol, la cunoștința statului parte la acest Protocol, despre care se pretinde că a violat o prevedere a Pactului.

2. În următoarele 6 luni, statul respectiv prezintă în scris Comitetului explicații sau declarații de elucidare a problemei, cu indicarea, dacă este cazul, a măsurilor luate pentru remedierea situației.

ARTICOLUL 5

1. Comitetul examinează comunicările primite în temeiul prezentului Protocol, ținând seama de toate informațiile scrise care i-au fost puse la dispoziție de către persoana fizică și de către statul parte interesat.

2. Comitetul nu va analiza nici o comunicare a unei persoane fizice fără a se fi asigurat că:

a) aceleași chestiune nu se află deja în curs de examinare în cadrul altei proceduri internaționale de investigare și soluționare;

b) persoana fizică a epuizat toate căile interne de recurs disponibile. Această regulă nu se aplică dacă procedurile de recurs depășesc termene rezonabile.

3. Comitetul ține ședințe închise în timpul examinării comunicărilor prevăzute în prezentul Protocol.

4. Comitetul comunică constatările sale statului parte interesat și persoanei fizice.

ARTICOLUL 6

Comitetul include în raportul anual pe care îl întocmește, conform art. 45 din Pact, un rezumat al activităților sale în baza prezentului Protocol.

ARTICOLUL 7

Până la îndeplinirea obiectivelor Rezoluției nr. 1514 (XV), adoptată de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 14 decembrie 1960, privind Declarația asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale, prevederile prezentului Protocol nu restrâng cu nimic dreptul de petiționare acordat acestor popoare de Carta Națiunilor Unite și de alte convenții și instrumente internaționale

încheiate sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite sau ale instituțiilor sale specializate.

ARTICOLUL 8

1. Prezentul Protocol este deschis pentru semnare oricărui stat care a semnat Pactul.

2. Prezentul Protocol este supus ratificării oricărui stat care a ratificat Pactul sau care a aderat la acesta. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

3. Prezentul Protocol va fi deschis aderării oricărui stat care a ratificat Pactul sau care a aderat la acesta.

4. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

5. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite informează toate statele care au semnat prezentul Protocol sau care au aderat la acesta despre depunerea fiecărui instrument de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 9

1. Sub rezerva intrării în vigoare a Pactului, prezentul Protocol va intra în vigoare la 3 luni după data depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al zecelea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica prezentul Protocol sau care vor adera după depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare. Protocolul va intra în vigoare la 3 luni de la data depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 10

Prevederile prezentului Protocol se aplică, fără nici o limitare sau excepție, tuturor părților constitutive ale statelor federale.

ARTICOLUL 11

1. Orice stat parte la prezentul Protocol poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general transmite apoi toate proiectele de amendamente statelor părți la prezentul Protocol, cerându-le să-i comunice dacă doresc convocarea unei conferințe a statelor părți pentru a examina aceste proiecte și a le

supune votării. Dacă cel puțin o treime din state se declară în favoarea acestei convocări, Secretarul general convoacă conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor prezente și votante la conferință va fi supus pentru aprobare Adunării generale a Națiunilor Unite.

2. Aceste amendamente intră în vigoare după ce au fost aprobate de Adunarea generală a Națiunilor Unite și acceptate de o majoritate de două treimi din statele părți la prezentul Protocol, conform regulilor constituționale respective.

3. După intrarea lor în vigoare, aceste amendamente devin obligatorii pentru statele părți care le-au acceptat, celelalte state părți rămânând legate prin prevederile prezentului Protocol și prin orice amendament anterior pe care l-au acceptat.

ARTICOLUL 12

1. Orice stat parte poate denunța, în orice moment, prezentul Protocol pe calea unei notificări scrise adresate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea va produce efecte la 3 luni de la data la care Secretarul general va fi primit notificarea.

2. Denunțarea nu va împiedica aplicarea prevederilor prezentului Protocol față de orice comunicare prezentată, în temeiul art. 2, înainte de data la care denunțarea produce efecte.

ARTICOLUL 13

Independent de notificările prevăzute la paragraful 5 al art. 8 al prezentului Protocol, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele la care se referă paragraful 1 al art. 48 din Pact:

a) despre semnăturile depuse pe prezentul Protocol și despre instrumentele de ratificare și de aderare depuse conform art. 8;

b) despre data la care prezentul Protocol va intra în vigoare conform art. 9 și data la care vor intra în vigoare amendamentele prevăzute la art. 11;

c) despre denunțările făcute în conformitate cu art. 12.

ARTICOLUL 14

1. Prezentul Protocol, ale cărui texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt în egală

măsură autentică, va fi depusă la arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite câte o copie certificată a prezentului Protocol tuturor statelor la care se referă art. 48 din Pact.

**AL DOILEA PROTOCOL FACULTATIV
LA PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA
DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE, VIZÂND
ABOLIREA PEDEPSEI CU MOARTEA***

Statele părți la prezentul Protocol,

Convinse că abolirea pedepsei cu moartea contribuie la promovarea demnității umane și la dezvoltarea progresivă a drepturilor omului,

Reamintind art. 3 al Declarației universale a drepturilor omului adoptată la 10 decembrie 1948, ca și art. 6 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat la 16 decembrie 1966,

Notând că art. 6 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice se referă la abolirea pedepsei cu moartea în termeni care sugerează fără ambiguitate că este de dorit abolirea acestei pedepse,

Convinse că toate măsurile luate în legătură cu abolirea pedepsei cu moartea trebuie să fie considerate ca un progres în direcția garantării dreptului la viață,

Dorind să-și asume, prin prezentul Protocol, angajamentul internațional de a aboli pedeapsa cu moartea,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

1. Nici o persoană aflată sub jurisdicția unui stat parte la prezentul Protocol facultativ nu va fi executată.

2. Fiecare stat parte va lua toate măsurile necesare pentru abolirea pedepsei cu moartea pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa.

---

* Adoptat prin rezoluție a Adunării generale a O.N.U. în cea de a 44-a sesiune a acesteia, la 15 decembrie 1989.

România a ratificat Protocolul la 25 ianuarie 1991 prin Legea nr. 7, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 18 din 26 ianuarie 1991.

ARTICOLUL 2

1. Nu se va admite nici o rezervă la prezentul protocol, în afară de rezerva formulată cu ocazia ratificării sau aderării, prevăzând aplicarea pedepsei cu moartea în timp de război în urma unei condamnări pentru o crimă, cu caracter militar, de o gravitate extremă, comisă în timp de război.

2. Statul parte care a formulat o astfel de rezervă va notifica Secretarului general al O.N.U., cu ocazia ratificării sau aderării, dispozițiile corespunzătoare din legislația sa internă care se aplică în timp de război.

3. Statul parte care a formulat o astfel de rezervă va notifica Secretarului general al O.N.U. instituirea sau ridicarea stării de război pe teritoriul său.

ARTICOLUL 3

Statele părți la prezentul Protocol vor prezenta, în rapoartele pe care le transmit Comitetului drepturilor omului, în virtutea art. 40 al Pactului, măsurile pe care ele le vor adopta pentru punerea în aplicare a prezentului Protocol.

ARTICOLUL 4

În ceea ce privește statele părți la Pact care au făcut declarația prevăzută de art. 41, competența recunoscută Comitetului drepturilor omului pentru a primi și examina comunicări în care un stat pretinde că un alt stat parte nu se achită de obligațiile sale se extinde și asupra dispozițiilor prezentului Protocol, afară de cazul când statul parte în cauză nu a făcut o declarație în sens contrar cu ocazia ratificării sau aderării.

ARTICOLUL 5

În ceea ce privește statele părți la primul Protocol facultativ la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat la 16 decembrie 1966, competența recunoscută Comitetului drepturilor omului pentru a primi și examina comunicări provenind de la persoane particulare aflate sub jurisdicția lor se extinde și la dispozițiile prezentului Protocol, afară de cazul când statul în cauză nu a făcut o declarație în sens contrar cu ocazia ratificării sau aderării.

ARTICOLUL 6

1. Dispozițiile prezentului Protocol se aplică drept dispoziții adiționale ale Pactului.

2. Fără prejudicierea posibilității de a formula rezerva prevăzută de art. 2 al prezentului Protocol, dreptul garantat de paragraful 1 al art. 1 al prezentului Protocol nu poate totuși să facă obiectul nici unei derogări în virtutea art. 4 al Pactului.

ARTICOLUL 7

1. Prezentul Protocol este deschis semnării oricărui stat semnatar al Pactului.

2. Prezentul Protocol este supus ratificării oricărui stat care a ratificat pactul sau care a aderat la acesta. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

3. Prezentul Protocol va fi deschis aderării oricărui stat care a ratificat Pactul sau care a aderat la acesta.

4. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

5. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a informat toate statele care au semnat prezentul Protocol sau care au aderat la el în legătură cu depunerea fiecărui instrument de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL 8

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare la trei luni după data depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al zecelea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica prezentul protocol sau care vor adera la el după depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau aderare, acest Protocol va intra în vigoare la trei luni după data depunerii de către acet stat a instrumentului său de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL 9

Dispozițiile prezentului Protocol se aplică, fără nici o limitare sau excepție, tuturor unităților constitutive ale statelor federative.

ARTICOLUL 10

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele vizate în paragraful 1 al art. 48 al Pactului despre:

- a) rezerve, comunicări și notificări primite în baza art. 2 al prezentului Protocol;
- b) declarații făcute în baza art. 4 sau 5 din prezentul Protocol;
- c) semnarea prezentului Protocol și instrumentele de ratificare sau aderare depuse în conformitate cu art. 7;
- d) data la care prezentul Protocol va intra în vigoare, în conformitate cu art. 8.

ARTICOLUL 11

1. Prezentul Protocol, ale cărui texte în engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sunt egal autentice, va fi depus la arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite o copie conformă certificată a prezentului Protocol tuturor statelor vizate la art. 48 al Pactului.

II. INSTRUMENTE PRIVITOARE LA PROBLEME SPECIFICE

• Lupta împotriva discriminării:

CONVENȚIA INTERNAȚIONALĂ PRIVIND ELIMINAREA TUTUROR FORMELOR DE DISCRIMINARE RASIALĂ*

Statele părți la prezenta Convenție,
Considerând că la baza Cartei Națiunilor Unite stau principiile demnității și egalității ființelor umane și că toate statele membre s-au angajat să acționeze atât împreună cât și separat, în cooperare cu Organizația, pentru îndeplinirea unuia din scopurile Națiunilor Unite, anume de a dezvolta și încuraja respectarea universală și efectivă a drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie,

Considerând că Declarația Universală a Drepturilor Omului proclamă că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi și că fiecare poate să se prevaleze de toate drepturile și de toate libertățile care sunt enunțate în Declarație, fără nici o deosebire, mai ales de rasă, de culoare sau de origine națională,

Luând în considerare că toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul la o protecție egală a legii împotriva oricărei discriminări și împotriva oricărei incitări la discriminare,

Considerând că Națiunile Unite au condamnat colonialismul și toate practicile de segregare și de discriminare care îl însoțesc, sub orice formă și în orice

---

* Adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 2106 (XX) din 21 decembrie 1965. Intrată în vigoare la 4 ianuarie 1969, conform dispozițiilor art. 19.

România a aderat la Convenție la 14 iulie 1970 prin Decretul nr. 345, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 92 din 28 iulie 1970.

Prin Legea nr. 144/1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 261 din 13 iulie 1998, România și-a retras rezerva formulată la art. 22.

loc ar exista, și că Declarația cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, din 14 decembrie 1960 (rezoluția 1514 (XV) a Adunării Generale), a afirmat și a proclamat solemn necesitatea de a i se pune capăt rapid și necondiționat,

Considerând că Declarația Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, din 20 noiembrie 1963 (Rezoluția 1904 (XVIII) a Adunării Generale), afirmă în mod solemn necesitatea de a se elimina rapid toate formele și toate manifestările de discriminare rasială în toate părțile lumii și de a asigura înțelegerea demnității persoanei umane,

*Convins*e că orice doctrină de superioritate bazată pe diferențierea dintre rase este falsă din punct de vedere științific, condamnată sub raport moral, injustă și periculoasă din punct de vedere social și că nimic nu ar putea să justifice, oriunde ar fi, discriminarea rasială, nici în teorie, nici în practică.

Reafirmând că discriminarea între ființele umane pentru motive de rasă, culoare sau origine etnică este un obstacol în calea relațiilor pașnice de prietenie între națiuni, fiind susceptibilă să tulbure pacea și securitatea popoarelor, precum și coexistența armonioasă a persoanelor în cadrul aceluiași stat,

*Convins*e că existența barierelor rasiale este incompatibilă cu idealurile oricărei societăți umane,

Alarmate de manifestările de discriminare rasială care există încă în unele regiuni ale lumii și de politica unor guverne bazată pe superioritate sau ură rasială, cum este politica de apartheid, de segregare sau de separare,

Hotărâte să adopte toate măsurile necesare pentru eliminarea rapidă a tuturor formelor și a tuturor manifestărilor de discriminare rasială spre a favoriza buna înțelegere între rase și a edifica o comunicare internațională eliberată de orice forme de segregare și discriminare rasială,

Având prezente în spirit Convenția privind discriminarea în materie de angajare și de profesie, adoptată de Organizația Internațională a Muncii în 1958 și de Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, adoptată de Organizația Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură în 1960,

Dornice să pună în aplicare principiile enumerate în Declarația Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor

formelor de discriminare rasială și să asigure cât mai repede posibil adoptarea măsurilor practice în acest scop.
Au convenit asupra celor ce urmează:

PARTEA ÎNTÂI

ARTICOLUL 1

1. În prezenta Convenție, expresia „discriminare rasială” are în vedere orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, care are ca scop sau efect de a distruge sau compromite recunoașterea, folosința sau exercitarea, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale în domeniile: politic, economic, social și cultural sau în oricare alt domeniu al vieții publice.

2. Prezenta Convenție nu se aplică deosebirilor, excluderilor, restricțiilor sau preferințelor stabilite de către un stat parte la Convenție, după cum este vorba de cetățenii săi sau de străini.

3. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu poate fi interpretată ca afectând, în vreun fel, dispozițiile legislative ale statelor părți la Convenție, în ceea ce privește naționalitatea, cetățenia sau naturalizarea, cu condiția ca aceste dispoziții să nu fie discriminatorii față de o anumită naționalitate.

4. Măsurile speciale luate cu singurul scop de a se asigura cum se cuvine progresul unor grupuri rasiale sau etnice sau unor indivizi având nevoie de protecția care poate fi necesară pentru a le garanta folosința și exercitarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în condiții de egalitate nu sunt considerate ca măsuri de discriminare rasială, cu condiția totuși ca ele să nu aibă drept efect menținerea de drepturi distincte pentru grupuri rasiale diferite și ca ele să nu fie menținute în vigoare după realizarea scopurilor pentru care au fost adoptate.

ARTICOLUL 2

1. Statele părți condamnă discriminarea rasială și se angajează să urmeze, prin toate mijloacele potrivite și fără întârziere, o politică menită să elimine orice formă de discriminare rasială, să favorizeze înțelegerea între toate rasele și în acest scop:

a) fiecare stat parte se angajează să nu recurgă la acte sau practici de discriminare rasială împotriva unor persoane, grupuri de persoane sau instituții și să facă în așa fel încât toate autoritățile publice și instituțiile publice, naționale și locale să se conformeze acestei obligații;

b) fiecare stat parte se angajează să nu încurajeze, să nu apere și să nu sprijine discriminarea rasială practică de vreă persoană sau organizație, oricare ar fi ea;

c) fiecare stat parte trebuie să ia măsuri eficace pentru a reexamina politica guvernamentală națională și locală și pentru a modifica, abroga sau anula orice lege și orice reglementare având drept efect crearea discriminării rasiale sau perpetuarea ei, acolo unde există;

d) fiecare stat parte trebuie, prin toate mijloacele corespunzătoare, inclusiv, dacă împrejurările o cer, prin măsuri legislative, să interzică discriminarea rasială practică de persoane, de grupuri sau de organizații și să-i pună capăt;

e) fiecare stat parte se angajează să favorizeze, dacă va fi cazul, organizațiile și mișcările integraționiste multirasiale și alte mijloace de natură a elimina barierele între rase și de a descuraja ceea ce tinde spre întărirea dezbinării rasiale.

2. Statele părți vor lua, dacă împrejurările o vor cere, măsuri speciale și concrete în domeniile social, economic, cultural și altele, pentru a asigura cum se cuvine dezvoltarea sau protecția anumitor grupuri rasiale sau anumitor indivizi aparținând acestor grupuri, în scopul de a le garanta, în condiții de egalitate, deplina exercitare a drepturilor omului și libertăților fundamentale. Aceste măsuri nu vor putea în nici un caz să aibă drept efect menținerea de drepturi inegale sau deosebite pentru diversele grupuri rasiale, odată atinse obiectivele pentru care au fost adoptate.

ARTICOLUL 3

Statele părți condamnă în special segregăția rasială și apartheidul și se angajează să prevină, să interzică și să elimine pe teritoriile ținând de jurisdicția lor toate practicile de această natură.

ARTICOLUL 4

Statele părți condamnă orice propagandă și orice organizații care se inspiră din idei sau teorii bazate pe superioritatea unei rase sau unui grup de persoane de o

anumită culoare sau de o anumită origine etnică, sau care pretind să justifice sau să încurajeze orice formă de ură și de discriminare rasială și se angajează să adopte de îndată măsuri pozitive menite să elimine orice incitare la o astfel de discriminare sau orice acte de discriminare și, în acest scop, ținând seama de principiile formulate în Declarația universală a drepturilor omului și de drepturile enunțate în mod expres în articolul 5 al prezentei Convenții, ele se angajează îndeosebi:

a) să declare delictे pedepsite prin lege orice difuzare de idei bazate pe superioritate sau ură rasială, orice incitare la discriminare rasială ca și orice acte de violență sau provocare la astfel de acte, îndreptate împotriva oricărei rase sau oricărui grup de persoane de o altă culoare sau de o altă origine etnică, precum și orice sprijin acordat unor activități rasiste, inclusiv finanțarea lor;

b) să declare ilegale și să interzică organizațiile, precum și activitățile de propagandă organizată și orice alt fel de activitate de propagandă care incită la discriminare rasială și care o încurajează și să declare delict pedepsit prin lege participarea la aceste organizații sau la aceste activități;

c) să nu permită autorităților publice sau instituțiilor publice, naționale sau locale, să incite la discriminare rasială sau s-o încurajeze.

ARTICOLUL 5

În conformitate cu obligațiile fundamentale enunțate în articolul 2 al prezentei Convenții, statele părți se angajează să interzică și să elimine discriminarea rasială sub toate formele și să garanteze dreptul fiecăruia la egalitate în fața legii fără deosebire de rasă, culoare, origine națională sau etnică, în folosința drepturilor următoare:

a) dreptul la un tratament egal în fața tribunalelor și a oricărui alt organ de administrare a justiției;

b) dreptul la securitatea persoanei și la protecția statului împotriva violențelor sau maltratărilor, fie din partea funcționarilor guvernului, fie a oricărui individ, grup sau instituție;

c) drepturi politice, și anume dreptul de a participa la alegeri — de a vota și de a fi candidat — după sistemul sufragiului universal și egal, dreptul de a face parte din guvern, de a lua parte la conducerea treburilor publice, la

orice nivel, și dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcții publice;

d) alte drepturi civile, în special:

- i) dreptul de a circula liber și de a-și alege reședința în interiorul unui stat;
- ii) dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv pe a sa, și de a se întoarce în țara sa;
- iii) dreptul la o cetățenie;
- iv) dreptul de a se căsători și de a-și alege partenerul;
- v) dreptul de proprietate al oricărei persoane, atât singură cât și în asocieri;
- vi) dreptul de moștenire;
- vii) dreptul la libertate de gândire, conștiință și religie;
- viii) dreptul la libertate de opinie și de exprimare;
- ix) dreptul la libertate de întrunire și asocieri pașnică;

e) drepturi economice, sociale și culturale, în special:

- i) dreptul la muncă, la libera alegere a ocupației sale, la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare, la protecția împotriva șomajului, la un salariu egal pentru muncă egală, la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare;
- ii) dreptul de a înființa sindicate și de a se afilia unor sindicate;
- iii) dreptul la locuință;
- iv) dreptul la sănătate, la îngrijire medicală, la securitate socială și la servicii sociale;
- v) dreptul la educație și la pregătire profesională;
- vi) dreptul de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale;

f) dreptul de acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice, cum ar fi mijloacele de transport, hoteluri, restaurante, cafenele, spectacole, parcuri.

ARTICOLUL 6

Statele părți vor asigura oricărei persoane supuse jurisdicției lor o protecție și o cale de recurs efective în fața tribunalelor naționale și a altor organe de stat competente, împotriva tuturor actelor de discriminare

rasială care, contrar prezentei Convenții, ar viola drepturile sale individuale și libertățile sale fundamentale, precum și dreptul de a cere acestor tribunale satisfacție sau despăgubire dreaptă și adecvată pentru orice prejudiciu pe care l-ar putea suferi ca urmare a unei astfel de discriminări.

ARTICOLUL 7

Statele părți se angajează să ia măsuri imediate și eficace în domeniile învățământului, educației, culturii și informației, pentru a lupta împotriva prejudecăților ce duc la discriminare rasială și pentru a favoriza înțelegerea, toleranța și prietenia între națiuni și grupuri rasiale sau etnice, ca și pentru a promova scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite, ale Declarației universale a drepturilor omului, ale Declarației Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor fenomenelor de discriminare rasială și ale prezentei Convenții.

PARTEA A DOUA

ARTICOLUL 8

1. Se constituie un Comitet pentru eliminarea discriminării rasiale (denumit în cele ce urmează Comitetul) compus din optsprezece experți cunoscuți pentru înalta lor moralitate și imparțialitate, care sunt aleși de către statele părți din rândul cetățenilor lor și care își exercită funcțiile cu titlu individual, ținându-se seama de o repartitie geografică echitabilă și de reprezentarea diferitelor forme de civilizație, precum și de principalele sisteme juridice.

2. Membrii Comitetului sunt aleși prin vot secret de pe o listă de candidați desemnați de statele părți. Fiecare stat parte poate să desemneze un candidat ales dintre cetățenii săi.

3. Prima alegere va avea loc la șase luni de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții. Cu cel puțin trei luni înainte de data fiecărei alegeri, Secretarul general al Națiunilor Unite trimite o scrisoare statelor părți pentru a le invita să-și prezinte candidaturile într-un termen de două luni. Secretarul general întocmește o listă, în ordine alfabetică, a tuturor candidaților astfel desemnați, indicând statele care i-au desemnat și o comunică statelor părți.

4. Membrii Comitetului sunt aleși în cursul unei reuniuni a statelor părți, convocată de Secretarul general la sediul Organizației Națiunilor Unite. La această reuniune, al cărei cvorum este de două treimi din statele părți, sunt aleși membri ai Comitetului candidații care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezenți și votanți.

5. a) Membrii Comitetului sunt aleși pentru patru ani. Totuși, mandatul a nouă dintre membrii desemnați la prima alegere va lua sfârșit după doi ani; imediat după prima alegere, numele acestor nouă membri vor fi trase la sorți de către președintele Comitetului.

b) Pentru a ocupa locurile vacante în mod fortuit statul parte al cărui expert a încetat să-și exercite funcțiile de membru al Comitetului va numi un alt expert dintre cetățenii săi, sub rezerva aprobării de către Comitet.

6. Statele părți iau în sarcina lor cheltuielile membrilor Comitetului pentru perioada în care aceștia își îndeplinesc funcțiile în Comitet.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți se angajează să prezinte Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, pentru examinarea de către Comitet, un raport asupra măsurilor de ordin legisaltiv, judiciar administrativ sau altele pe care le-au adoptat și care pun în aplicare dispozițiile prezentei Convenții: a) în termen de un an, începând de la intrarea în vigoare a Convenției, pentru fiecare stat interesat în ceea ce îl privește și b) apoi, la fiecare doi ani și de fiecare dată când Comitetul o va cere. Comitetul poate să ceară informații suplimentare statelor părți.

2. Comitetul supune, în fiecare an, Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite, prin intermediul Secretarului general, un raport asupra activității sale și poate să facă sugestii și recomandări de ordin general bazate pe examinarea rapoartelor și informațiilor primite de la statele părți. El aduce la cunoștința Adunării generale aceste sugestii și recomandări de ordin general însoțite, dacă este cazul, de observațiile statelor părți.

ARTICOLUL 10

1. Comitetul adoptă regulamentul său de ordine interioară.

2. Comitetul își alege biroul pentru o perioadă de doi ani.

3. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite asigură secretariatul Comitetului.

4. Comitetul își ține în mod obișnuit reuniunile la sediul Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 11

1. Dacă un stat parte consideră că un alt stat, de asemenea parte, nu aplică dispozițiile prezentei Convenții, el poate să atragă atenția Comitetului asupra problemei. Comitetul transmite comunicarea statului parte interesat. În termen de trei luni, statul destinat prezintă Comitetului explicații sau declarații scrise elucidând problema și indicând, dacă este cazul, măsurile care eventual au putut fi luate de acest stat pentru remedierea situației.

2. Dacă, în termen de șase luni, începând de la data primirii comunicării originale de către statul destinat, problema nu a fost reglementată spre satisfacția celor două state, pe cale de negocieri bilaterale sau prin orice altă procedură care le-ar sta la dispoziție, atât unul, cât și celălalt vor avea dreptul să o supună din nou Comitetului, adresând o notificare Comitetului și celuilalt stat interesat.

3. Comitetul nu poate să se sesizeze cu o problemă care îi este supusă conform prevederilor paragrafului 2 al prezentului articol decât după ce s-a asigurat că toate căile interne disponibile au fost folosite sau epuizate în conformitate cu principiile de drept internațional general recunoscute. Această regulă nu se aplică dacă procedurile de recurs depășesc termene rezonabile.

4. În orice problemă care îi este supusă, Comitetul poate cere statelor părți în cauză să-i furnizeze orice informații suplimentare pertinente.

5. Atunci când Comitetul examinează o problemă în aplicarea prezentului articol, statele părți interesate au dreptul să desemneze un reprezentant care va participa fără drept de vot la lucrările Comitetului, pe toată durata dezbaterilor.

ARTICOLUL 12

1. a) După ce Comitetul a obținut și cercetat toate informațiile pe care le consideră necesare, președintele desemnează o comisie de conciliere ad-hoc (denumită în cele ce urmează comisia) compusă din cinci persoane care

pot sau nu să fie membri ai Comitetului. Membrii comisiei sunt desemnați cu asentimentul deplin și unanim al părților în diferend și comisia pune bunele sale oficii la dispoziția statelor interesate, în scopul de a se ajunge la o soluție amiabilă a problemei, bazată pe respectarea prezentei Convenții.

b) Dacă statele părți în diferend nu ajung la o înțelegere asupra întregului sau unei părți a componenței comisiei într-un termen de trei luni, membrii comisiei care nu au asentimentul statelor părți în diferend sunt aleși prin vot secret dintre membrii Comitetului, cu o majoritate de două treimi din numărul membrilor Comitetului.

2. Membrii comisiei își exercită funcțiile cu titlu individual. Ei nu trebuie să fie cetățenii unuia dintre statele părți în diferend și nici ai unui stat care nu este parte la prezenta Convenție.

3. Comisia își alege președintele și adoptă regulamentul său de ordine interioară.

4. Comisia își ține în mod obișnuit reuniunile la sediul Organizației Națiunilor Unite sau în orice alt loc potrivit pe care îl va determina comisia.

5. Secretarul prevăzut la paragraful 3 al articolului 10 al prezentei Convenții pune, de asemenea, serviciile sale la dispoziția comisiei ori de câte ori un diferend între statele părți determină constituirea comisiei.

6. Toate cheltuielile membrilor comisiei sunt repartizate în mod egal între statele părți în diferend, pe baza unui ștat estimativ stabilit de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

7. Secretarul general va fi împuternicit, dacă va fi nevoie, să deconteze cheltuielile membrilor comisiei înainte ca rambursarea sumelor să fi fost efectuată de către statele părți în diferend, în conformitate cu paragraful 6 al prezentului articol.

8. Informările obținute și cercetate de către Comitet sunt puse la dispoziția comisiei care poate cere statelor interesate să-i furnizeze orice informație complementară pertinentă.

ARTICOLUL 13

1. După ce a studiat problema sub toate aspectele sale, comisia pregătește și supune președintelui Comitetului un raport conținând concluziile sale asupra tuturor chestiunilor de fapt, privind litigiul dintre părți și

recomandările pe care le consideră oportune spre a se ajunge la o soluționare amiabilă a diferendului.

2. Președintele Comitetului transmite raportul comisiei fiecăruia dintre statele părți în diferend. Aceste state fac cunoscut președintelui Comitetului în termen de trei luni dacă acceptă sau nu recomandările cuprinse în raportul comisiei.

3. După expirarea termenului prevăzut la paragraful 2 al prezentului articol, președintele Comitetului comunică raportul comisiei și declarațiile statelor părți interesate celorlalte state părți la Convenție.

ARTICOLUL 14

1. Orice stat parte poate declara, în orice moment, că recunoaște Comitetului competența de a primi și examina comunicări emanând de la persoane sau grupuri de persoane ținând de jurisdicția sa care se plâng de a fi victime ale violării, de către acest stat parte, a vreunui drepturi enunțate în prezenta Convenție. Comitetul nu primește nici o comunicare privind un stat parte care n-a făcut o astfel de declarație.

2. Orice stat parte care face o declarație în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol poate crea sau desemna un organism în cadrul ordinii sale juridice naționale cu competența de a primi și examina cererile emanând de la persoane sau grupuri de persoane ce țin de jurisdicția aceluși stat, care se plâng de a fi victime ale violării vreunui drepturi enunțate în prezenta Convenție și care au epuizat celelalte căi de recurs locale disponibile.

3. Declarația făcută în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol și numele oricărui organism creat sau desemnat în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol sunt depuse de către statul parte interesat la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, care comunică o copie de pe acestea celorlalte state părți. Declarația poate să fie retrasă în orice moment, printr-o notificare adresată Secretarului general, dar această retragere nu afectează comunicările cu care Comitetul este deja sesizat.

4. Organismul creat sau desemnat în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol va trebui să țină un registru de petiții, iar copii certificate conforme cu registrul vor fi depuse în fiecare an la Secretarul general

pe căile corespunzătoare, fiind de la sine înțeles că conținutul acestor copii nu va fi divulgat publicului.

5. Dacă nu obține satisfacție de la organismul creat sau desemnat în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol, petiționarul are dreptul de a adresa, în următoarele șase luni, o comunicare în acest sens Comitetului.

6. a) Comitetul, cu titlu confidențial, aduce orice comunicare care îi este adresată la cunoștința statului parte despre care se pretinde că a violat vreuna din dispozițiile Convenției, dar identitatea persoanei sau grupurilor de persoane interesate nu poate fi dezvăluită fără consimțământul expres al acelei persoane sau al acelor grupuri de persoane. Comitetul nu primește comunicări anonime.

b) În următoarele trei luni, statul în cauză prezintă în scris Comitetului explicații sau declarații elucidând problema și indicând, dacă este cazul, măsurile pe care eventual a putut să le ia pentru remedierea situației.

7. a) Comitetul examinează comunicările ținând seama de toate informațiile care îi sunt prezentate de către statul parte interesat și de către petiționar. Comitetul nu va examina nici o comunicare a unui petiționar fără a se fi asigurat că acesta a epuizat toate căile interne disponibile. Totuși, această regulă nu se aplică dacă procedurile de recurs depășesc termenele raționale.

b) Comitetul adresează sugestiile și recomandările sale eventuale statului parte interesat și petiționarului.

8. Comitetul include în raportul său anual un rezumat al acestor comunicări și, dacă este cazul, un rezumat al explicațiilor și declarațiilor statelor părți interesate, precum și al propriilor sale sugestii și recomandări.

9. Comitetul nu are competență să exercite funcțiile prevăzute în prezentul articol decât dacă cel puțin zece state părți la Convenție sunt legate prin declarații făcute în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol.

ARTICOLUL 15

1. Până la realizarea obiectivelor Declarației privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, cuprinsă în rezoluția 1514 (XV) a Adunării generale, din 14 decembrie 1960, dispozițiile prezentei Convenții nu restrâng cu nimic dreptul de petiție acordat acestor popoare prin alte instrumente internaționale sau de către Organizația Națiunilor Unite și instituțiile sale specializate.

2. a) Comitetul constituit în conformitate cu paragraful 1 al articolului 8 primește în copie petițiile ce provin de la organele Națiunilor Unite care se ocupă de probleme, având un raport direct cu principiile și obiectivele prezentei Convenții, își exprimă părerea și face recomandări în legătură cu petițiile primite atunci când examinează petiții emanând de la locuitorii teritoriilor sub tutelă sau neautonome sau de la orice alt teritoriu căruia i se aplică Rezoluția 1514 (XV) a Adunării generale, având legătură cu problemele prevăzute prin prezenta Convenție, de care sunt sesizate aceste organe.

b) Comitetul primește din partea organelor competente ale Organizației Națiunilor Unite copii de pe rapoartele privind măsurile de ordin legislativ, judiciar, administrativ sau altele interesând în mod direct principiile și obiectivele prezentei Convenții pe care puterile administrante le-au aplicat în teritoriile menționate la alineatul a) al prezentului paragraf, dă avize și face recomandări acestor organe.

3. Comitetul include în rapoartele sale către Adunarea generală un rezumat al petițiilor și rapoartelor pe care le-a primit din partea organelor Națiunilor Unite, precum și opiniile și recomandările care i-au fost prilejuite de acele petiții și rapoarte.

4. Comitetul roagă pe Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite să-i pună la dispoziție orice informație, având legătură cu obiectivele prezentei Convenții de care acesta dispune, cu privire la teritoriile menționate la paragraful 2, alineatul a, al prezentului articol.

ARTICOLUL 16

Dispozițiile prezentei Convenții privind măsurile ce urmează a fi luate pentru a rezolva un diferend sau pentru a lichida o plângere se aplică fără prejudiciul celorlalte proceduri de soluționare a diferendelor sau de lichidare a plângerilor în materie de discriminare prevăzute în instrumente constitutive ale Organizației Națiunilor Unite și ale instituțiilor sale specializate sau în convenții adoptate de către aceste organizații și nu împiedică statele părți să recurgă la alte proceduri pentru reglementarea unui diferend, în conformitate cu acordurile internaționale generale sau speciale care le leagă.

PARTEA A TREIA

ARTICOLUL 17

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare oricărui stat membru al Organizației Națiunilor Unite sau membru al vreuneia dintre instituțiile sale specializate, oricărui stat parte la Statutul Curții Internaționale de Justiție, ca și oricărui stat invitat de către Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite să devină parte la prezenta Convenție.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 18

1. Prezenta Convenție va fi deschisă spre aderare oricărui stat menționat la paragraful 1 al articolului 17.

2. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 19

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi de la data depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzeci și șaptelea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica prezenta Convenție sau vor adera la ea după depunerea celui de-al douăzeci și șaptelea instrument de ratificare sau de aderare. Convenția va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi de la data depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 20

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va primi și comunica tuturor statelor membre care sunt sau care pot să devină părți la prezenta Convenție, textul rezervelor ce vor fi făcute în momentul ratificării sau aderării. Orice stat care ridică obiecții împotriva rezervei va aviza Secretarul general în termen de nouăzeci de zile, începând de la data comunicării menționate, că nu acceptă rezerva.

2. Nici o rezervă incompatibilă cu obiectul și scopul prezentei Convenții nu va fi autorizată și nici o altă rezervă care ar avea drept efect paralizarea funcționării

vreunua dintre organele create de Convenție. O rezervă va fi considerată ca intrând în categoriile definite mai sus, dacă cel puțin două treimi din statele părți la această Convenție ridică obiecții.

3. Rezervele pot fi retrase în orice moment printr-o notificare adresată Secretarului general. Notificarea va avea efect la data primirii sale.

ARTICOLUL 21

Orice stat parte poate să denunțe prezenta Convenție printr-o notificare adresată Secretarului general a Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea va produce efectul după un an de la data la care Secretarul general va fi primit notificarea.

ARTICOLUL 22

Orice diferend între două sau mai multe state părți privind interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, care nu va fi fost reglementat, pe cale de negocieri sau cu ajutorul procedurilor prevăzute în mod expres de această Convenție, va fi adus, la cererea oricărei părți, în diferend, în fața Curții Internaționale de Justiție pentru a se pronunța asupra lui, dacă părțile în diferend nu au convenit asupra altui mod de soluționare.

ARTICOLUL 23

1. Orice stat parte poate formula în orice moment o cerere de revizuire a prezentei Convenții printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general.

2. Adunarea generală va hotărî asupra măsurilor de luat, dacă este cazul, în legătură cu această cerere.

ARTICOLUL 24

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele menționate la paragraful 1 al articolului 17 din prezenta Convenție:

a) asupra semnăturilor puse pe prezenta Convenție și asupra instrumentelor de ratificare și de aderare depuse în conformitate cu articolele 117 și 18;

b) asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare în conformitate cu articolul 19;

c) asupra comunicărilor și declarațiilor primite în conformitate cu articolele 14, 20 și 23;

d) asupra denunțărilor notificate în conformitate cu articolul 21.

ARTICOLUL 25

1. Prezenta Convenție, ale cărei texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt în egală măsură valabile, va fi depusă la arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va remite o copie certificată conformă a prezentei Convenții tuturor statelor aparținând vreunui dintre categoriile menționate la paragraful 1 al articolului 17 al Convenției.

Drept care subscrișii, autorizați în modul convenit de guvernele respective, au semnat prezenta Convenție, care a fost deschisă spre semnare la New York, la șapte martie, una mie nouă sute șaiszeci și șase.

CONVENȚIA INTERNAȚIONALĂ ASUPRA ELIMINĂRII ȘI REPRIMĂRII CRIMEI DE APARTHEID*

Statele părți la prezenta Convenție,

Reamintind prevederile Cartei Națiunilor Unite prin care toți membrii s-au angajat să acționeze atât împreună cât și separat, în cooperare cu Organizația, în vederea asigurării respectării universale efective a drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă și religie.

Considerând că Declarația Universală a Drepturilor Omului, care dispune că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi și că fiecare poate să se prevaleze de toate drepturile și toate libertățile proclamate în Declarație, fără nici o deosebire, îndeosebi de rasă, culoare sau origine națională.

Luând în considerare Declarația asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale în care Adunarea generală a declarat că procesul de eliberare este ireversibil și că, în interesul demnității umane, al progresului și justiției, trebuie să se pună capăt

---

* *Adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 3068 (XXVIII) din 30 noiembrie 1973. Intrată în vigoare la 18 iulie 1976, conform dispozițiilor art. XV.*

România a ratificat Convenția la 10 iulie 1978 prin Decretul nr. 254, publicat în „Buletinul Oficial al României”, Partea I, nr. 64 din 17 iulie 1970.

colonialismului și tuturor practicilor de segregare și de discriminare care îl însoțesc,

Reamintind că potrivit Convenției internaționale asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială, statele condamnă în special segregarea rasială și apartheidul și se angajează să prevină, să interzică și să elimine din teritoriile de sub jurisdicția lor toate practicile de această natură,

Reamintind că în Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid anumite acte care pot fi calificate și ca acte de apartheid constituie o crimă în raport cu dreptul internațional,

Reamintind că, potrivit Convenției asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității, actele inumane decurgând din politica de apartheid sunt calificate drept crime împotriva umanității,

Reamintind că Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat o serie de rezoluții în care politica de apartheid este condamnată ca o crimă împotriva umanității,

Reamintind că Consiliul de Securitate a subliniat că intensificarea și lărgirea continuă a apartheidului tulbură și amenință grav pacea și securitatea internațională,

Convinse că o convenție internațională asupra eliminării și reprimării crimei de apartheid ar permite să se ia noi măsuri mai eficiente pe plan internațional și pe plan național în vederea eliminării și reprimării crimei de apartheid,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL I

1. Statele părți la prezenta Convenție declară că apartheidul este o crimă împotriva umanității și că actele inumane rezultând din politicile și practicile de apartheid și alte politici și practici asemănătoare de segregare și discriminare rasială, definite în art. II al Convenției, sunt crime care contravin normelor dreptului internațional, îndeosebi scopurilor și principiilor Cartei Națiunilor Unite și că ele constituie o amenințare serioasă pentru pacea și securitatea internațională.

2. Statele părți la prezenta Convenție declară criminale organizațiile, instituțiile și persoanele care comit crima de apartheid.

ARTICOLUL II

În termenii prezentei Convenții expresia **crimă de apartheid** care înglobează politicile și practicile asemănătoare de segregare și discriminare rasială, așa cum sunt ele practicate în Africa australă, desemnează actele inumane indicate mai jos, comise în scopul instituirii sau menținerii dominației unui grup rasial de ființe umane asupra oricărui alt grup rasial de ființe umane și de a-l asupri sistematic pe acesta:

a) a refuza unui membru sau unor membri ai unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale dreptul la viață și la libertatea persoanei:

- (i) luând viața unor membri ai unui grup rasial sau a mai multor grupuri rasiale;
- (ii) aducând gravă atingere integrității fizice sau psihice, libertății sau demnității membrilor unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale sau supunându-i torturii sau unor tratamente crude, inumane sau degradante;
- (iii) arestând arbitrar și deținând ilegal membrii unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale;

b) a impune deliberat unui grup rasial sau mai multor grupuri rasiale condiții de viață menite să ducă la distrugerea fizică totală sau parțială;

c) a lua măsuri legislative sau de altă natură menite să împiedice un grup rasial sau mai multe grupuri rasiale de a participa la viața politică, socială, economică și culturală a țării și să creeze deliberat condiții care împiedică deplina dezvoltare a grupului sau a grupurilor respective. De asemenea, să priveze pe membrii unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale de libertățile și drepturile fundamentale ale omului, în special dreptul la muncă, dreptul de a forma sindicate recunoscute, dreptul la educație, dreptul de a-și părăsi țara și de a reveni, dreptul la o naționalitate, dreptul de a circula liber și de a-și alege reședința, dreptul de libertate de opinie și de exprimare și dreptul la libertatea de întrunire și asociere pașnică;

d) a lua măsuri, inclusiv măsuri legislative, vizând divizarea populației după criterii rasiale, creând rezervații și ghetouri pentru membrii unui grup rasial sau ai mai multor grupuri rasiale, interzicând căsătoria între persoane aparținând unor grupuri rasiale și expropriind

terenurile aparținând unui grup rasial sau mai multor grupuri rasiale sau unor membri ai acestor grupuri.

e) a exploata munca membrilor unui grup rasial sau a mai multor grupuri rasiale, în special supunându-i muncii forțate;

f) a persecuta organizații sau persoane privându-le de libertățile și drepturile fundamentale, pentru că se opun apartheidului.

ARTICOLUL III

Sunt considerate din punct de vedere penal ca fiind responsabile pe plan internațional și oricare ar fi mobilul, persoanele, membrii unor organizații și instituții și reprezentanții statului, fie că își au reședința pe teritoriul statului în care actele sunt săvârșite sau într-un alt stat, care:

a) comit actele menționate la art. II al prezentei Convenții, participă la aceste acte, le inspiră direct sau conspiră la săvârșirea lor;

b) favorizează sau încurajează direct săvârșirea crimei de apartheid sau cooperează la ea direct.

ARTICOLUL IV

Statele părți la prezenta Convenție se angajează:

a) să ia toate măsurile, legislative sau de altă natură, necesare pentru a împiedica ca crima de apartheid și alte politici segregacioniste asemănătoare sau manifestările lor să nu fie încurajate într-o manieră oarecare precum și pentru a elimina orice încurajare de această natură și pentru a pedepsi persoanele vinovate de această crimă;

b) să ia măsuri legislative, judiciare și administrative pentru a urmări, judeca și pedepsi, în conformitate cu legislația lor, persoanele responsabile sau acuzate de actele definite la art. II al prezentei Convenții, fie că își au sau nu reședința pe teritoriul statului în care aceste acte au fost săvârșite, și care se referă la cetățeni ai acestui stat, ai unui alt stat sau la persoane apatride.

ARTICOLUL V

Persoanele acuzate de actele enumerate la art. II al prezentei Convenții pot fi judecate de un tribunal competent al oricărui stat parte la Convenție care ar putea avea jurisdicții asupra acestor persoane sau de către un

tribunal internațional penal care ar fi competent față de acele state părți care vor fi acceptat competența sa.

ARTICOLUL VI

Statele părți la prezenta Convenție se angajează să accepte și să execute în conformitate cu Carta Națiunilor Unite deciziile luate de Consiliul de Securitate având drept scop de a preveni, a elimina și a reprima crima de apartheid, precum și de a concura la executarea deciziilor adoptate de alte organe competente ale Organizației Națiunilor Unite în vederea atingerii obiectivelor Convenției.

ARTICOLUL VII

1. Statele părți la prezenta Convenție se angajează să supună periodic grupului creat în conformitate cu art. IX al Convenției rapoarte asupra măsurilor legislative judiciare, administrative sau de altă natură pe care le-au luat pentru a da efect dispozițiilor Convenției.

2. Exemplare ale acestor rapoarte vor fi transmise prin grija Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite Comitetului special pentru apartheid.

ARTICOLUL VIII

Orice stat parte la prezenta Convenție poate cere oricărui organ competent al Organizației Națiunilor Unite de a lua, conform Cartei Națiunilor Unite, măsurile pe care le consideră corespunzătoare pentru a preveni și elimina crima de apartheid.

ARTICOLUL IX

1. Președintele Comisiei drepturilor omului va desemna un grup compus din trei membri ai acestei comisii, care vor fi în același timp reprezentanți ai unor state părți la prezenta Convenție, în scopul examinării rapoartelor prezentate de statele părți, în conformitate cu prevederile art. VII al Convenției.

2. Dacă Comisia drepturilor omului nu cuprinde reprezentanți ai unor state părți la prezenta Convenție sau cuprinde mai puțin de trei, Secretarul general Organizației Națiunilor Unite, în conformitate cu toate statele părți la Convenție, va desemna un reprezentant al unui stat parte sau reprezentanți ai unor state părți la Convenție, membri ai Comisiei drepturilor omului, pentru a face parte din

grupul creat în baza dispozițiilor paragrafului I al prezentului articol până la alegerea în Comisia drepturilor omului de reprezentanți ai unor state părți la Convenție.

3. Grupul va putea să se întrunească pentru a examina rapoartele prezentate în conformitate cu dispozițiile art. VII pe o perioadă maximă de cinci zile, fie înainte de deschidere, fie după închiderea sesiunii Comisiei drepturilor omului.

ARTICOLUL X

1. Statele părți la prezenta Convenție împuternicesc Comisia drepturilor omului:

a) să ceară organismelor Organizației Națiunilor Unite, atunci când ele transmit exemplare ale unor petiții în conformitate cu art. 15 al Convenției internaționale asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială, de a aduce în atenție comisiei plângerile privind actele ce sunt enumerate la art. III al prezentei Convenții:

b) să stabilească, bazându-se pe rapoartele organismelor competente ale Organizației Națiunilor Unite și pe rapoartele supuse periodic de statele părți la prezenta Convenție, o listă a persoanelor, organizațiilor, instituțiilor și reprezentanților unor state care sunt prezumate răspunzătoare de crimele enumerate la art. II precum și de acelea împotriva cărora s-au angajat urmăriri judiciare de către statele părți la Convenție;

c) să ceară organismelor competente ale Organizației Națiunilor Unite informații cu privire la măsurile luate de autoritățile responsabile cu administrarea de teritorii sub tutelă și teritorii neautonome precum și la orice alte teritorii cărora li se aplică Rezoluția 1514 (XV) a Adunării generale din 14 decembrie 1960 față de persoanele care ar fi responsabile de crimele vizate la art. II și care sunt prezumate a aparține jurisdicției lor teritoriale și administrative.

2. Așteptând să fie atinse obiectivele Declarației asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale care figurează în Rezoluția 1514 (XV) a Adunării Generale, prevederile prezentei Convenții nu vor restrânge cu nimic dreptul de petiție acordat acestor popoare de alte instrumente internaționale sau de Organizația Națiunilor Unite și instituțiile sale specializate.

ARTICOLUL XI

1. Actele enumerate la art. 2 al prezentei Convenții nu vor fi considerate drept crime politice în scopurile extrădării.

2. Statele părți la prezenta Convenție se angajează să acorde într-un asemenea caz extrădarea conform legislației lor și tratatelor în vigoare.

ARTICOLUL XII

Orice diferend între statele părți privind interpretarea, aplicarea sau executarea prezentei Convenții care nu a fost reglementat pe cale de negocieri va fi adus în fața Curții Internaționale de Justiție, la cererea statelor părți la diferend, în afară de cazul când acestea n-au convenit un alt mod de reglementare.

ARTICOLUL XIII

Prezenta Convenție este deschisă semnării de către toate statele. Orice stat care nu a semnat Convenția până la intrarea sa în vigoare va putea să adere la aceasta.

ARTICOLUL XIV

1. Prezenta Convenție este supusă ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL XV

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare a 30-a zi de la data depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica prezenta convenție sau vor adera la aceasta după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau aderare, Convenția va intra în vigoare în a 30-a zi de la data depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL XVI

Orice stat parte poate să denunțe prezenta Convenție pe calea notificării scrise adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea va avea efect la un an de la data la care Secretarul general a primit notificarea.

ARTICOLUL XVII

1. Orice stat parte poate, în orice moment, să ceară revizuirea prezentei Convenții pe calea notificării scrise adresate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite hotărăște măsurile de luat, dacă este nevoie, în legătură cu o cerere de această natură.

ARTICOLUL XVIII

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele:

a) asupra semnărilor, ratificărilor și aderărilor în temeiul art. XIII și XIV;

b) asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare în conformitate cu art. XV;

c) asupra denunțărilor notificate în conformitate cu art. XVI;

d) asupra notificărilor adresate în conformitate cu art. XVIII.

ARTICOLUL XIX;

1. Prezenta Convenție, ale cărei texte în limba chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă au aceeași valabilitate, va fi depusă în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va trimite o copie certificată conformă cu prezenta Convenție tuturor statelor.

CONVENȚIA O.I.M. (NR. 100)

PRIVIND EGALITATEA DE REMUNERARE A MÂINII DE LUCRU MASCULINĂ ȘI A MÂINII DE LUCRU FEMININĂ, PENTRU O MUNCĂ DE VALOARE EGALĂ*

Conferința Generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convocată la Geneva de către Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii și care

---

* Adoptată de Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, în cea de a trezeci și patra sesiune, la 29 iunie 1951. Intrată în vigoare la 23 mai 1953, conform dispozițiilor art. 6.

România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 213/1957, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 4 din 18 ianuarie 1958.

s-a întrunit aici la 6 iunie 1951 în cea de-a trezeci și patra sesiune a sa,

După ce a hotărât să adopte diferite propuneri în legătură cu principiul egalității de remunerare a mâinii de lucru masculină și a mâinii de lucru feminină pentru munca de valoare egală, problemă care constituie al șaptelea punct de pe ordinea de zi a sesiunii,

După ce a hotărât că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale,

Adoptă azi, douzeci și nouă iunie una mie nouă sute cincizeci și unu, Convenția de mai jos, care va fi denumită Convenție privind egalitatea de remunerare, 1951.

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei Convenții:

a) termenul „remunerație“ cuprinde salariul obișnuit, de bază sau minim, și orice alte avantaje, plătite direct sau indirect, în bani sau în natură, de către patron muncitorului pentru munca prestată de acesta din urmă;

b) expresia „egalitate de remunerare a mâinii de lucru masculină și a mâinii de lucru feminină pentru o muncă de valoare egală“, se referă la cuantumul remunerației fixat, fără discriminare în ceea ce privește sexul.

ARTICOLUL 2

1. Fiecare membru va trebui, prin mijloace adaptate metodelor în vigoare pentru fixarea cuantumului de remunerație, să încurajeze și, în măsura în care acesta este compatibil cu metodele amintite, să asigure aplicarea pentru toți muncitorii a principiului egalității de remunerare a mâinii de lucru masculine și a mâinii de lucru feminine pentru o muncă de valoare egală.

2. Acest principiu va putea fi aplicat:

a) fie pe calea legislației naționale;

b) fie prin orice sistem de fixare a remunerației, stabilit sau recunoscut de legislație;

c) fie prin contracte colective încheiate între patroni și muncitori;

d) fie prin îmbinarea acestor diferite mijloace.

ARTICOLUL 3

1. Atunci când asemenea măsuri sunt de natură să înlănească aplicarea prezentei Convenții, se vor lua măsuri pentru a încuraja aprecierea obiectivă a

muncitorilor pe baza lucrărilor pe care aceștia le efectuează.

2. Metodele ce vor fi folosite pentru această apreciere vor putea face obiectul unor hotărâri fie ale autorităților competente în ceea ce privește fixarea quantumului remunerației, fie – dacă quantumul remunerației este fixat pe bază de contracte colective – ale părților care au încheiat aceste contracte.

3. Diferențele de quantum al remunerației, care corespund, fără a se ține seama de sex, unor diferențe ce rezultă dintr-o astfel de apreciere obiectivă a lucrărilor care trebuie efectuate, nu vor trebui să fie considerate contrarii principiului egalității de remunerare a mâinii de lucru masculine și a mâinii de lucru feminine pentru o muncă de valoare egală.

ARTICOLUL 4

Fiecare membru va colabora în modul cel mai potrivit cu organizațiile de patroni și muncitori interesate, pentru a pune în aplicare dispozițiile prezentei Convenții.

ARTICOLUL 5

Ratificările formale ale prezentei Convenții vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrate de către acesta.

ARTICOLUL 6

1. Prezenta Convenție nu va obliga decât pe acei membri ai Organizației Internaționale a Muncii a căror ratificare a fost înregistrată de Directorul general.

2. Ea va intra în vigoare după douăsprezece luni de la înregistrarea ratificărilor a doi membri, de către Directorul general.

3. După aceea, această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare membru după douăsprezece luni de la data înregistrării ratificării ei.

ARTICOLUL 7

1. Declarațiile care vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii, conform paragrafului 2 al articolului 35 din Constituția Organizației Internaționale a Muncii vor trebui să arate:

a) teritoriile pentru care membrul respectiv se angajează să aplice dispozițiile Convenției fără modificări;

b) teritoriile pentru care se angajează să aplice dispozițiile Convenției cu modificări, și în ce constau aceste modificări;

c) teritoriile în care Convenția nu este aplicabilă și în aceste cazuri, motivele pentru care nu este aplicabilă;

d) teritoriile pentru care își rezervă hotărârea sa, până la o examinare mai aprofundată a situației acestor teritorii.

2. Angajamentele menționate la alineatele a) și b) ale paragrafului 1 din prezentul articol vor fi considerate ca parte integrantă de ratificare și vor produce aceleași efecte;

3. Orice membru va putea renunța, printr-o nouă declarație, la toate sau la o parte din rezervele cuprinse în declarația sa anterioară în virtutea alineatelor b), c) și d) ale primului paragraf din prezentul articol.

4. Orice membru va putea, în cuprinsul perioadei în care poate fi denunțată prezenta Convenție conform dispozițiilor articolului 9, să comunice Directorului general o nouă declarație care modifică în orice altă privință termenii oricărei declarații anterioare și face cunoscută situația din anumite teritorii.

ARTICOLUL 8

1. Declarațiile comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii conform paragrafelor 4 și 5 ale articolului 35 din Constituția Organizației Internaționale a Muncii trebuie să indice dacă dispozițiile Convenției vor fi aplicate în teritoriu cu sau fără modificări; când declarația arată că dispozițiile Convenției se aplică sub rezerva modificărilor, ea trebuie să specifice în ce constau modificările amintite.

2. Membrul sau membrii interesați ori autoritatea internațională interesată vor putea renunța în întregime sau parțial, printr-o declarație ulterioară, la dreptul de a invoca o modificare indicată într-o declarație anterioară.

3. Membrul sau membrii interesați ori autoritatea internațională interesată vor putea, în perioadele în cursul cărora poate fi denunțată Convenția conform dispozițiilor articolului 9, să comunice Directorului general o nouă declarație, care modifică în orice altă privință termenii unei declarații anterioare și face cunoscută situația în legătură cu aplicarea acestei Convenții.

ARTICOLUL 9

1. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție poate să denunțe după expirarea unei perioade de zece ani de la data intrării inițiale în vigoare a Convenției, printr-un act comunicat Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de acesta. Denunțarea nu va avea efect decât după un an de la înregistrarea ei.

2. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție și care, în termen de un an de la expirarea perioadei de zece ani menționată la paragraful precedent, nu va face uz de facultatea de denunțare prevăzută de prezentul articol, va fi legat pentru o nouă perioadă de zece ani, prin urmare, va putea să denunțe prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de zece ani, în condițiile prevăzute de prezentul articol.

ARTICOLUL 10

1 Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor, declarațiilor și denunțurilor care-i vor fi comunicate de membrii organizației.

2. Notificând membrilor organizației înregistrarea celei de-a doua ratificări care i-a fost comunicată, Directorul general va atrage atenția membrilor organizației asupra datei la care va intra în vigoare prezenta Convenție.

ARTICOLUL 11

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite, pentru a fi înregistrate, conform articolului 102 al Cartei Națiunilor Unite, date complete în legătură cu toate ratificările, toate declarațiile și actele de denunțare pe care le-a înregistrat conform articolelor precedente.

ARTICOLUL 12

Ori de câte ori va crede necesar, Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței generale un raport privind aplicarea prezentei Convenții și va examina dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii ei totale sau parțiale.

ARTICOLUL 13

1. În cazul în care Conferința ar adopta o nouă Convenție privind revizuirea totală sau parțială a prezentei

Convenții, și în afară de cazul când noua convenție nu prevede altfel:

a) ratificarea de către un membru a noii Convenții revizuite va atrage de plin drept, neținându-se seama de dispozițiile articolului 9 de mai sus, denunțarea imediată a prezentei convenții, sub rezerva ca noua Convenție revizuită să fi intrat în vigoare;

b) începând de la data intrării în vigoare a noii Convenții revizuite, prezenta Convenție va înceta de a fi deschisă ratificării membrilor.

2. Prezenta Convenție va rămâne în orice caz în vigoare în forma și conținutul său pentru acei membri care au ratificat-o și care nu au ratificat Convenția revizuită.

ARTICOLUL 14

Versiunile franceză și engleză a textului prezentei convenții sunt deopotrivă valabile.

CONVENȚIA UNESCO PRIVIND LUPTA ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI*

Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, întrunită la Paris, de la 14 noiembrie la 15 decembrie 1960, în cea de-a 11-a sesiune a sa,

Reamintind că Declarația universală a drepturilor omului afirmă principiul nediscriminării și proclamă dreptul oricărei persoane la educație,

Considerând că discriminarea în domeniul învățământului constituie o violare a drepturilor enunțate în această declarație,

Considerând că, în conformitate cu Actul său constitutiv, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură își propune să stabilească colaborarea între națiuni, în scopul asigurării pentru toți a respectului

---

*Adoptată de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură, la 14 decembrie 1960. Intrată în vigoare la 22 mai 1962, conform dispozițiilor art. 14.

România a ratificat Convenția la 20 aprilie 1964 prin Decretul nr. 149, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 5 din 20 aprilie 1964.

universal al drepturilor omului, precum și posibilitățile egale de a primi educație,

Conștientă că este, ca atare, de datoria Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, respectând diversitatea sistemelor naționale de educație, nu numai de a condamna orice discriminare în domeniul învățământului, ci de a promova în același timp egalitatea de posibilități și de tratament pentru orice persoană în acest domeniu,

Fiind sesizată de propuneri referitoare la diferitele aspecte ale discriminării în domeniul învățământului, chestiune care constituie punctul 17.1.4 al ordinii de zi a sesiunii,

După ce a hotărât, cu prilejul celei de-a 10-a sa sesiuni, că această chestiune va face obiectul unei Convenții internaționale precum și al unor recomandări către Statele membre,

Adoptă astăzi 14 decembrie 1960, prezenta Convenție:

ARTICOLUL 1

1. În sensul prezentei Convenții, termenul de „discriminare“ cuprinde orice distincție, excludere, limitare sau preferință care, întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, origine națională sau socială, situație economică sau naștere, are drept obiect sau ca rezultat suprimarea sau alterarea egalității de tratament în ceea ce privește învățământul și mai ales:

a) înlăturarea unor persoane sau a unui grup de la accesul la diverse tipuri sau grade de învățământ;

b) limitarea la un nivel inferior a educației unei persoane sau a unui grup;

c) sub rezerva celor stabilite în articolul 2 al prezentei Convenții instituirea sau menținerea unor sisteme sau instituții de învățământ separate pentru persoane sau grupuri; sau

d) plasarea unei persoane sau a unui grup într-o situație incompatibilă cu demnitatea umană.

2. În sensul prezentei Convenții, cuvântul „învățământ“ se referă la diverse tipuri și diferite grade de învățământ și cuprinde accesul la învățământ, nivelul și calitatea sa, precum și condițiile în care este predat.

ARTICOLUL 2

În cazul când sunt admise de către stat, situațiile următoare nu sunt considerate că ar constitui discriminări în sensul articolului 1 al prezentei Convenții:

a) crearea sau menținerea de sisteme sau de instituții de învățământ separate pentru elevii de cele două sexe când aceste sisteme sau instituții prezintă înlesniri echivalente de acces la învățământ, dispun de cadre didactice cu aceeași calificare și permit să se urmeze aceleași programe de studii sau programe de studii echivalente;

b) crearea sau menținerea, din motive de ordin religios sau lingvistic, de sisteme sau instituții separate în care se predă un învățământ care corespunde alegerii părinților sau tutorilor legali ai elevilor, dacă adeziunea la aceste sisteme sau frecventarea acestor instituții rămâne facultativă și dacă învățământul predat este în conformitate cu manuale care ar fi putut fi prescrise sau aprobate de către autoritățile competente, în special pentru învățământul de același grad;

c) crearea sau menținerea de instituții de învățământ particulare dacă aceste instituții au drept obiect nu asigurarea excluderii unui grup oarecare, ci sporirea posibilităților de învățământ pe care le oferă puterea publică, dacă funcționalitatea lor corespunde acestui țel și dacă învățământul predat este conform cu normele care ar fi putut fi prescrise sau aprobate de către autoritățile competente în special pentru învățământul de același grad.

ARTICOLUL 3

În scopul de a elimina sau preveni orice discriminare în sensul prezentei Convenții, statele participante își iau angajamentul:

a) să abroge orice dispoziții legislative și administrative și să pună capăt oricăror practici administrative care ar comporta o discriminare în domeniul învățământului;

b) să ia măsurile necesare, la nevoie pe cale legislativă, pentru a nu se face nici o discriminare la admiterea elevilor în instituțiile de învățământ;

c) să nu admită, în ceea ce privește cheltuielile de școlarizare, atribuirea de burse sau orice alte forme de ajutorare a elevilor, acordarea de autorizații sau înlesniri care pot fi necesare pentru urmarea studiilor în străinătate, nici o diferență de tratament între naționali

din partea autorităților, afară de cele care se bazează pe merite sau pe nevoi;

d) să nu admită, în cazul unui ajutor eventual, dat sub orice formă de către autoritățile publice instituțiilor de învățământ, nici o preferință sau restricție bazate exclusiv pe faptul că elevii aparțin unui grup determinat;

e) să acorde resortisanților străini care locuiesc pe teritoriul lor același acces la învățătură ca și propriilor lor naționali.

ARTICOLUL 4

Statele participante la prezenta Convenție își iau în plus angajamentul să furnizeze, să dezvolte și să aplice o politică națională menită să promoveze, prin metode adaptate circumstanțelor și obiceiurilor naționale, egalitatea de posibilități și tratament în domeniul învățământului, și mai ales:

a) să instituie învățământul primar obligatoriu și gratuit; să generalizeze și să facă accesibil pentru toți învățământul mediu sub diversele sale forme; să facă accesibil pentru toți, în funcție de capacitățile fiecăruia, în condiții de egalitate deplină, învățământul superior; să asigure executarea de către toți a obligației școlare prevăzute de lege;

b) să asigure în toate instituțiile de învățământ public de același grad în învățământ de același nivel și condiții echivalente în ceea ce privește calitatea învățământului predat;

c) să încurajeze și să intensifice, prin mijloace adecvate, educația persoanelor care n-au urmat învățământul primar sau care nu l-au dus până la capăt, și să le permită să-și urmeze studiile în funcție de aptitudinile lor;

d) să asigure fără discriminare pregătirea pentru profesiunea didactică.

ARTICOLUL 5

1. Statele participante la prezenta Convenție convin:

a) că educația trebuie să urmărească deplina dezvoltare a personalității umane și întărirea respectului drepturilor omului și a libertăților fundamentale și că ea trebuie să favorizeze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate națiunile și toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activităților Națiunilor Unite pentru menținerea păcii;

b) că este necesar să se respecte libertatea părinților și, dacă este cazul, a tutorilor legali: 1. de a alege pentru copiii lor instituții de învățământ altele decât cele ale statului, dar corespunzătoare normelor minime care pot fi prescrise sau aprobate de către autoritățile competente; 2. de a asigura, conform modalităților de aplicare proprii legislației fiecărui stat, educația religioasă și morală a copiilor în conformitate cu propriile lor convingeri; de asemenea, nici o persoană sau nici un grup nu trebuie să fie constrânse să primească o instrucție religioasă incompatibilă cu convingerile lor;

c) că este necesar să se recunoască membrilor minorităților naționale dreptul de a exercita activități educative proprii, inclusiv de a deschide școli și, conform cu politica fiecărui stat în materie de educație, de a utiliza sau preda în propria lor limbă, însă cu condiția ca:

(i) acest drept să nu fie exercitat într-un mod care să împiedice pe membrii minorităților de a înțelege limba și cultura întregii colectivități și de a lua parte la activitățile ei, sau care ar compromite suveranitatea națională;

(ii) nivelul învățării predate în aceste școli să nu fie inferior nivelului general prescris sau aprobat de către autoritățile competente; și

(iii) frecventarea acestor școli să fie facultativă.

2. Statele participante la prezenta Convenție se obligă să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea aplicării principiilor enunțate în paragraful 1 al prezentului articol.

ARTICOLUL 6

În aplicarea prezentei Convenții, statele participante se angajează să acorde cea mai mare atenție recomandărilor pe care Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură le-ar adopta în scopul de a defini măsurile ce trebuie luate pentru a lupta împotriva diferitelor aspecte ale discriminării în învățământ și de a asigura egalitatea de posibilități și de tratament.

ARTICOLUL 7

Statele participante la prezenta Convenție vor trebui să indice în rapoartele periodice pe care le vor prezenta Conferinței generale a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, la datele și în forma pe care ea le va determina, dispozițiile legislative și

regulamentele, precum și alte măsuri adoptate de ele pentru aplicarea prezentei Convenții, inclusiv cele luate în vederea formulării și dezvoltării politicii naționale definite la articolul 4, precum și rezultatele obținute și obstacolele întâlnite la punerea ei în aplicare.

ARTICOLUL 8

Orice litigiu între două sau mai multe state participante la prezenta Convenție, cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții și care nu va fi fost soluționat pe calea tratativelor va fi supus, la cererea părinților în litigiu, Curții Internaționale de Justiție, pentru ca ea să decidă în această chestiune în lipsa altei proceduri de soluționare a litigiului.

ARTICOLUL 9

Nu va fi admisă nici o rezervă la prezenta Convenție.

ARTICOLUL 10

Prezenta Convenție nu are ca efect atingerea drepturilor de care pot să se bucure indivizi sau grupuri în virtutea unor acorduri încheiate între două sau mai multe state, cu condiția ca aceste acorduri să nu fie contrare nici literei, nici spiritului prezentei Convenții.

ARTICOLUL 11

Prezenta Convenție este întocmită în limbile engleză, franceză, rusă și spaniolă, cele patru texte având aceeași valabilitate.

ARTICOLUL 12

1. Prezenta Convenție va fi supusă spre ratificare sau acceptare statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, în conformitate cu procedurile lor constituționale.

2. Instrumentele de ratificare sau acceptare vor fi depuse la Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

ARTICOLUL 13

1. Prezenta Convenție este deschisă pentru aderare oricărui stat care nu este membru al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, invitat

să adere la aceasta de către Consiliul executiv al Organizației.

2. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

ARTICOLUL 14

Prezenta Convenție va intra în vigoare la trei luni după data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare, numai pentru statele care au depus instrumentele respective de ratificare, acceptare sau aderare la această dată sau anterior. Ea va intra în vigoare pentru orice alt stat după trei luni de la depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare sau aderare.

ARTICOLUL 15

Fiecare din statele participante la prezenta Convenție recunosc că aceasta este aplicată nu numai teritoriului lor metropolitan, ci și tuturor teritoriilor neautonome, sub tutelă, coloniale, sau altor teritorii cărora le asigură relațiile internaționale; ele se obligă să consulte, dacă va fi necesar, guvernele sau alte autorități competente ale ziselor teritorii, în momentul ratificării, acceptării sau aderării sau în prealabil, cu scopul de a obține aplicarea Convenției la aceste teritorii, precum și să notifice Directorului general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, teritoriile cărora li se va aplica Convenția, această notificare urmând a avea efect după trei luni de la data primirii ei.

ARTICOLUL 16

1. Fiecare din statele participante la prezenta Convenție va avea facultatea de a denunța prezenta Convenție în numele său propriu sau în numele or cărui teritoriu căruia îi asigură relațiile internaționale.

2. Denunțarea va fi notificată printr-un instrument scris depus la Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

3. Denunțarea va produce efecte la 12 luni după primirea instrumentului de denunțare.

ARTICOLUL 17

Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură va informa statele

membre ale Organizației, statele nemembre la care se referă articolul 13, precum și Organizația Națiunilor Unite, despre depunerea tuturor instrumentelor de ratificare, acceptare sau aderare menționată în articolele 12 și 13, precum și despre notificările și denunțările prevăzute respectiv în articolele 15 și 16.

ARTICOLUL 18

1. Prezenta Convenție va putea fi revizuită de către Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură. Revizuirea nu va lega totuși decât statele care vor deveni părți la Convenția de revizuire.

2. În cazul când Conferința generală ar adopta o nouă Convenție prin care s-ar revizui total sau parțial prezenta Convenție, și afară de cazul când noua Convenție nu va dispune altfel, prezenta Convenție va înceta de a fi deschisă ratificării, acceptării sau aderării, cu începere de la data intrării în vigoare a noii Convenții de revizuire.

ARTICOLUL 19

În conformitate cu articolul 102 al Cartei Națiunilor Unite, prezenta Convenție va fi înregistrată la Secretarul Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

Făcută la Paris, la 15 decembrie 1960, în două exemplare autentice, semnate de președintele Conferinței generale, întrunită la cea de-a 11-a sesiune a sa, și de către Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, care vor fi depuse în arhivele Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură și ale căror copii certificate conforme vor fi remise tuturor statelor menționate în articolele 12 și 13 precum și Organizației Națiunilor Unite.

Textul care precede este textul autentic al Convenției astfel cum a fost adoptat de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la cea de-a unsprezecea sesiune a sa, care s-a ținut la Paris și care a fost declarată închisă la 15 decembrie 1960.

Drept pentru care și-au pus semnătura, astăzi 15 decembrie 1960.

**CONVENȚIA O.I.M. (NR. 111)
PRIVIND DISCRIMINAREA ÎN DOMENIUL FORȚEI
DE MUNCĂ ȘI EXERCITĂRII PROFESIEI***

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convocată la Geneva de către Consiliul de Administrație al Biroului internațional al muncii, reunită la 4 iunie 1958, în cea de-a patruzeci și doua sesiune;

După ce a decis să adopte diverse propuneri referitoare la discriminarea în materie de angajare și profesie, problemă ce constituie cel de-al patrulea punct de pe ordinea de zi a sesiunii.

După ce a decis că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale;

Considerând că Declarația de la Philadelphia afirmă că toate ființele umane, oricare ar fi rasa lor, credința sau sexul lor, au dreptul de a aspira la progresul material și dezvoltarea spirituală în libertate și demnitate, în securitate economică și cu șanse egale;

Considerând, mai mult, că discriminarea constituie o violare a drepturilor enunțate în Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptă, în a douăzeci și cincea zi a lunii iunie o mie nouă sute cincizeci și opt, Convenția următoare, care va fi denumită Convenția privind discriminarea (angajare și profesie), 1958.

ARTICOLUL 1

1. În scopul prezentei Convenții, termenul „discriminare” cuprinde:

a) orice deosebire, excludere sau preferință fondată pe rasă, culoare, sex, religie, opinie politică, ascendență națională sau origine socială, care are drept scop să distrugă sau să alterneze egalitatea de șanse sau de tratament în materie de angajare sau de profesie;

b) orice altă deosebire, excludere sau preferință care are drept consecință să distrugă sau să alterneze egalitatea de șansă sau de tratament în materie de angajare sau de profesie, care ar putea fi specificată de membrul interesat după consultarea organismelor reprezentative ale celor ce angajează și a lucrătorilor, dacă există, și alte organisme corespunzătoare.

---

* Adaptată de Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii în cea de-a patruzeci și doua sesiune la 26 noiembrie 1968.

România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 284, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 81, din 6 iunie 1973.

2. Deosebiri, excluderile sau preferințele fondate pe calificările cerute pentru un post nu sunt considerate ca discriminări.

3. În sensul prezentei Convenții cuvintele „angajare“ și „profesie“ acoperă accesul la formarea profesională, accesul la muncă și al diferite profesii, precum și condițiile de angajare.

ARTICOLUL 2

Orice membru pentru care prezenta Convenție este în vigoare se angajează să formuleze și să aplice o politică națională ce vizează să promoveze, prin metode adaptate împrejurărilor și obiceiurilor naționale, egalitatea de șanse și de tratament în materie de angajare și de profesiune, în vederea eliminării oricăror discriminări în această materie.

ARTICOLUL 3

Orice membru pentru care prezenta Convenție este în vigoare trebuie, prin metode adaptate împrejurărilor și obiceiurilor naționale:

a) să se străduie să obțină colaborarea organizațiilor celor ce angajează și ale lucrătorilor și altor organisme corespunzătoare pentru a favoriza acceptarea și aplicarea acestei politici;

b) să promoveze legi și să încurajeze programe de educație proprii pentru a asigura această acceptare și aplicare;

c) să abroge orice dispoziție sau practică administrativă care sunt incompatibile cu politica respectivă;

d) să urmărească politica respectivă în ceea ce privește angajările supuse controlului direct al unei autorități naționale;

e) să asigure aplicarea respectivei politici în activitățile serviciilor de orientare profesională, de formare profesională și de plasare, supuse controlului unei autorități naționale;

e) să indice, în rapoartele sale anuale privind aplicarea Convenției, măsurile conforme acestei politici și rezultatele obținute.

ARTICOLUL 4

Nu sunt considerate drept discriminări măsurile care afectează o persoană care face în mod individual obiectul

unei suspiciuni legitime că se dedă la o activitate care ar prejudicia securitatea statului sau despre care s-a stabilit că se dedă în fapt la o asemenea activitate, în măsura în care persoana respectivă are dreptul de a face recurs la o instanță competentă, stabilită potrivit practicii naționale.

ARTICOLUL 5

1. Măsurile speciale de protecție sau de asistență prevăzute în alte convenții sau recomandări adoptate de Conferința internațională a muncii nu sunt considerate ca discriminări.

2. Orice membru, poate, după consultarea, acolo unde există, a unor organizații reprezentative a celor ce angajează sau a lucrătorilor, să definească ca nediscriminatorii orice alte măsuri speciale, destinate să țină seama de nevoile speciale ale unor persoane față de care o protecție sau o asistență specială este necesară pentru motive ca sexul, vârsta, o individualitate, sarcini de familie sau nivelul social sau cultural.

ARTICOLUL 6

Orice membru care ratifică prezenta Convenție se angajează să o aplice teritoriilor nemetropolitane, conform dispozițiilor Constituției Organizației Internaționale a Muncii.

ARTICOLUL 7

Ratificările formale ale prezentei Convenții vor fi comunicate Directorului general al Biroului internațional al muncii și înregistrate de el.

ARTICOLUL 8

1. Prezenta Convenție nu va lega decât membrii Organizației Internaționale a Muncii a căror ratificare a fost înregistrată de către Directorul general.

2. Ea va intra în vigoare după douăsprezece luni de la ratificările a doi membri, înregistrate de Directorul general.

3. În continuare, această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare membru la douăsprezece luni după data la care ratificarea a fost înregistrată.

ARTICOLUL 9

1. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție o poate denunța la expirarea unei perioade de zece ani de la

intrarea în vigoare inițială a Convenției, printr-un act comunicat Directorului general al Biroului internațional al muncii și înregistrat de el. Denunțarea nu va avea efect decât după un an de la înregistrarea ei.

2. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție, care într-un an de la expirarea perioadei de zece ani menționat în paragraful precedent nu se va folosi de posibilitatea de a o denunța așa cum prevede prezentul articol, va fi legat pentru o nouă perioadă de zece ani și, în continuare, va putea denunța prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de zece ani în condițiile prevăzute de prezentul articol.

ARTICOLUL 10

1. Directorul general al Biroului internațional al muncii va notifica la toți membrii Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și denunțărilor care îi vor fi comunicate de către membrii Organizației.

2. Notificând membrilor Organizației înregistrarea celei de a doua ratificări care i-a fost comunicată, Directorul general va atrage atenția membrilor Organizației asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 11

Directorul general al Biroului internațional al muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite, în scopul înregistrării, conform articolului 102 al Cartei Organizației Națiunilor Unite, informații complete cu privire la toate ratificările și toate actele de denunțare pe care le-a înregistrat conform articolelor precedente.

ARTICOLUL 12

De fiecare dată când va considera necesar, Consiliul de administrație al Biroului internațional al muncii va prezenta Conferinței generale un raport asupra aplicării prezentei Convenții și va examina dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii ei totale sau parțiale.

ARTICOLUL 13

1. În cazul în care Conferința ar adopta o nouă convenție de revizuire totală sau parțială a prezentei Convenții și dacă noua Convenție nu dispune altfel:

a) ratificarea de către un membru a noii convenții de revizuire va antrena deplin drept cu ignorarea articolului 9 de mai sus, denunțarea imediată a prezentei Convenții, sub rezerva că noua Convenție de revizuire să fi intrat în vigoare;

b) începând de la data intrării în vigoare a noii convenții de revizuire, prezenta Convenție va înceta să fie deschisă pentru ratificarea membrilor.

2. Prezenta Convenție va rămâne în orice caz în vigoare în forma și conținutul său pentru membrii care au ratificat-o și care nu vor ratifica convenția de revizuire.

ARTICOLUL 14

Versiunile franceză și engleză ale textului prezentei Convenții sunt egal autentice.

• Genocid, crime de război, crime împotriva umanității:

CONVENȚIA PENTRU PREVENIREA ȘI REPRIMAREA CRIMEI DE GENOCID*

Părțile contractante,

Considerând că Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite, prin Rezoluția sa 96 (I) din 11 decembrie 1946, a declarat că genocidul este o crimă la adresa dreptului ginților, în contradicție cu spiritul și scopurile Națiunilor Unite și pe care lumea civilizată îl condamnă,

Recunoscând că în toate perioadele istoriei genocidul a produs mari pierderi umanității,

*Convins*e că pentru a elibera umanitatea de un flagel atât de odios cooperarea internațională este necesară,

Hotărăsc cele ce urmează:

---

* *Adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 260A (III) din 9 decembrie 1948. Intrată în vigoare la 12 ianuarie 1951, conform dispozițiilor art. XIII.*

România a aderat la Convenție la 2 noiembrie 1950 prin Decretul nr. 236, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 110 din 2 decembrie 1950.

ARTICOLUL I

Părțile contractante, confirmând că genocidul, comis atât în timp de pace cât și în timp de război, este o crimă de drept internațional se angajează să-l prevină și să-l pedepsească.

ARTICOLUL II

În prezenta Convenție, genocidul se referă la oricare dintre actele de mai jos, comise cu intenția de a distruge, în totalitate sau numai în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios, cum ar fi:

- a) omorârea membrilor unui grup;
- b) atingerea gravă a integrității fizice sau mentale a membrilor unui grup;
- c) supunerea intenționată a grupului la condiții de existență care antrenează distrugerea fizică totală sau parțială;
- d) măsuri care vizează scăderea natalității în sensul grupului;
- e) transferarea forțată a copiilor dintr-un grup într-altul.

ARTICOLUL III

Vor fi pedepsite următoarele acte:

- a) genocidul;
- b) înțelegerea în vederea comiterii genocidului;
- c) incitarea directă și publică la comiterea unui genocid;
- d) tentativa de genocid;
- e) complicitatea la genocid;

ARTICOLUL IV

Persoanele care au comis genocid sau unul dintre actele enumerate la art. III vor fi pedepsite indiferent că sunt conducători, funcționari sau particulari.

ARTICOLUL V

Părțile contractante se angajează să ia, în conformitate cu constituțiile respective, măsurile legislative necesare pentru asigurarea aplicării dispozițiilor prezentei Convenții și mai ales să prevadă sancțiuni penale eficace care să afecteze într-adevăr persoanele vinovate de genocid sau de unul dintre actele enumerate la articolul III.

ARTICOLUL VI

Persoanele acuzate de genocid sau de unul dintre celelalte acte enumerate la articolul III vor fi trimise în fața tribunalelor competente ale statului pe teritoriul căruia a fost comis actul sau în fața Curții Internaționale de Justiție care va fi competentă față de acelea dintre părțile contractante care i-au recunoscut jurisdicția.

ARTICOLUL VII

Genocidul și celelalte acte enunțate la articolul III nu vor fi considerate crime politice în privința extrădării.

Părțile contractante se angajează în acest caz să acorde extrădarea conform legislației lor și altor tratate în vigoare.

ARTICOLUL VIII

Orice parte contractantă poate sesiza organele competente ale Organizației Națiunilor Unite pentru ca acestea să ia, conform Cartei Națiunilor Unite, măsurile pe care le consideră adecvate pentru prevenirea și împiedicarea actelor de genocid sau a oricărui act enumerat la articolul III.

ARTICOLUL IX

Diferențele dintre părțile contractante relativ la aplicarea, interpretarea sau executarea prezentei Convenții, inclusiv la răspunderea unui stat în materie de genocid sau unul dintre celelalte acte enumerate la articolul III vor fi supuse Curții Internaționale de Justiție la cererea uneia dintre părțile implicate în diferend.

ARTICOLUL X

Prezenta Convenție, ale cărei texte sunt deopotrivă autentice, în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă va purta data de 9 decembrie 1948.

ARTICOLUL XI

Prezenta Convenție va fi deschisă până la 31 decembrie 1949 pentru semnare în numele tuturor membrilor Organizației Națiunilor Unite și al oricărui alt stat nemembru căruia Adunarea generală i-a adresat o invitație în acest sens.

Prezenta Convenție va fi ratificată și instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Începând cu 1 ianuarie 1950, va putea adera la prezenta Convenție orice membru al Organizației

Națiunilor Unite și orice stat nemembru care a primit invitația sus-menționată.

Instrumentele de aderare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL XII

Orice parte contractantă va putea, în orice moment, printr-o notificare adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite să extindă aplicarea prezentei Convenții la orice teritoriu sau la oricare dintre teritoriile cărora le conduce relațiile externe.

ARTICOLUL XIII

Îndată ce primele 20 de instrumente de ratificare sau de aderare vor fi depuse, Secretarul general va întocmi un proces-verbal. El va transmite o copie a acestui proces-verbal tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite și statelor nemembre vizate de articolul 11.

Prezenta Convenție va intra în vigoare în a 90-a zi care va urma datei depunerii celui de-al 20-lea instrument de ratificare sau de aderare.

Orice ratificare sau aderare efectuată ulterior acestei date va intra în vigoare la 90 de zile de la depunerea instrumentului de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL XIV

Prezenta Convenție va avea o durată de 10 ani, începând cu data intrării sale în vigoare.

Prin urmare, va rămâne în vigoare pentru o perioadă de cinci ani și în continuare dacă părțile contractante nu o vor denunța timp de 6 luni înainte de expirarea termenului.

Denunțarea se va face printr-o notiifcare scrisă, adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL XV

Dacă, în urma denunțării, numărul părților participante la prezenta Convenție se reduce la mai puțin de 16, Convenția va înceta să rămână în vigoare începând cu data intrării în vigoare a ultimei renunțări.

ARTICOLUL XVI

O cerere de revizuire a prezentei Convenții va putea fi formulată oricând de către oricare parte contractantă prin intermediul unei notificări scrise adresate Secretarului general.

Adunarea generală va hotărî asupra măsurilor care urmează a fi luate în legătură cu această cerere.

ARTICOLUL XVII

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va notifica cele ce urmează tuturor statelor membre ale Organizației și statelor nemembre vizate la articolul XI:

a) semnăturile, ratificările și aderările primite conform articolului XI;

b) notificările primite în vederea aplicării articolului XII;

c) data la care prezenta Convenție va intra în vigoare conform articolului XIII;

d) renunțările primite, conform articolului XIV;

e) abrogarea Convenției, conform articolului XV;

f) notificările primite, conform articolului XVI.

ARTICOLUL XVIII

O copie certificată va fi adresată tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite și statelor nemembre vizate la articolul XI.

ARTICOLUL XIX

Originalul prezentei Convenții va fi depus la Arhivele Organizației Națiunilor Unite.

Prezenta Convenție va fi înregistrată de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite la data intrării sale în vigoare.

CONVENȚIA

ASUPRA IMPRESCRIPTIBILITĂȚII CRIMELOR DE RĂZBOI ȘI A CRIMELOR CONTRA UMANITĂȚII*

*Statele părți la prezenta Convenție,
Reamintind rezoluțiile Adunării generale a
Organizației Națiunilor Unite 3 (I) și 170 (II) din 13
februarie 1946 și 31 octombrie 1947 privind extrădarea și*

---

* Adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 2391 (XXIII) din 26 noiembrie 1968. Intrată în vigoare la 11 noiembrie 1970 conform dispozițiilor art. VIII.

România ratificat Convenția prin Decretul nr. 547, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 83 din 30 iulie 1969.

pedepsirea criminalilor de război și 95 (I) din 11 decembrie 1946 care confirmă principiile de drept internațional recunoscute prin Statutul Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg și prin sentința acestui tribunal, precum și rezoluțiile 2184 (XXI) din 12 decembrie 1966 și 2202 (XXI) din 16 decembrie 1966, prin care Adunarea generală a condamnat în mod expres drept crime contra umanității, pe de o parte, violarea drepturilor economice și politice ale populațiilor indigene și, pe de altă parte, politica de apartheid,

Reamintind rezoluțiile Consiliului Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite 1074 D (XXXIX) și 1158 (XLI) din 28 iulie 1965 și 5 august 1966 privind pedepsirea criminalilor de război și a persoanelor vinovate de crime contra umanității,

Constatând că în nici una din declarațiile solemne, actele sau convențiile privind urmărirea și pedepsirea crimelor de război și a crimelor contra umanității nu au fost prevăzute limite de timp.

Considerând că crimele de război și crimele contra umanității sunt printre cele mai grave crime de drept internațional,

Convins că pedepsirea efectivă a crimelor de război și a crimelor contra umanității este un element important în prevenirea unor astfel de crime, în protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de natură să încurajeze încrederea, să stimuleze cooperarea între popoare și să favorizeze pacea și securitatea internațională.

Constatând că aplicarea, în ceea ce privește crimele de război contra umanității, a regulilor dreptului intern referitoare la prescripția pentru crime de drept comun, îngrijorează profund opinia publică mondială, întrucât împiedică urmărirea și pedepsirea persoanelor responsabile de aceste crime, recunoscând că este necesar și oportun să se afirme în dreptul internațional, prin această convenție, principiul imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor contra umanității și să se asigure aplicarea lui universală,

Au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL I

Oricare ar fi data la care au fost comise, crimele următoare sunt imprescriptibile:

a) crimele de război, așa cum sunt definite în Statutul Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg din 8

august 1945 și confirmate prin rezoluțiile Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite 3 (I) și 95 (I) din 13 februarie 1946 și 11 decembrie 1946 și, în special, „infracțiunile grave“ enumerate în convențiile de la Geneva din 12 august 1949 pentru protecția victimelor de război;

b) crimele contra umanității, indiferent dacă sunt comise în timp de război sau în timp de pace, așa cum sunt definite în Statutul Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg din 8 august 1945 și confirmate prin rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite 3 (I) și 95 (I) din 13 februarie 1946 și 11 decembrie 1946, evicțiunea prin atac armat sau ocupație și acte inumane care decurg din politica de apartheid, precum și crima de genocid, așa cum este definită în Convenția din 1948 pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid, chiar dacă aceste acte nu constituie o violare a dreptului intern al țării în care au fost comise.

ARTICOLUL II

Dacă va fi comisă oricare dintre crimele menționate în articolul I, prevederile acestei Convenții vor fi aplicare reprezentanților autorității de stat și persoanelor particulare care participă la comiterea ei ca autori sau complici, care se fac vinovați de incitare directă la comiterea oricăreia dintre aceste crime, sau care participă la o înțelegere în vederea comiterii ei, indiferent de gradul de execuție în care s-ar afla, precum și reprezentanților autorității de stat care tolerează comiterea acestei crime.

ARTICOLUL III

Statele părți la prezenta Convenție se angajează să adopte toate măsurile interne, legislative sau de alt ordin, care ar fi necesare pentru a permite extrădarea, în conformitate cu dreptul internațional, a persoanelor vizate în articolul II al prezentei Convenții.

ARTICOLUL IV

Statele părți la prezenta Convenție se angajează să adopte, în conformitate cu procedurile lor constituționale, orice măsuri legislative sau de alt ordin care ar fi necesare pentru a asigura imprescriptibilitatea crimelor menționate în articolele I și II ale prezentei Convenții, atât în ceea ce privește urmărirea, cât și în ceea ce privește pedeapsa;

acolo unde în acest domeniu ar exista o prescripție, în virtutea legii sau altfel, ea va fi abolită.

ARTICOLUL V

Prezenta Convenție va fi deschisă spre semnare până la 31 decembrie 1969 oricărui stat membru al Organizației Națiunilor Unite sau membru al oricăreia dintre instituțiile sale specializate sau al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, oricărui stat parte la Statutul Curții Internaționale de Justiție, precum și oricărui alt stat invitat de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite să devină parte la prezenta Convenție.

ARTICOLUL VI

Prezenta Convenție este supusă ratificării, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL VII

Prezenta Convenție este deschisă spre aderare oricărui stat vizat în articolul V. Instrumentele de aderare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL VIII

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de-a nouăzecea zi de la depunerea la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al zecelea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica această Convenție sau vor adera la ea după depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau de aderare, convenția va intra în vigoare în cea de-a nouăzecea zi de la depunerea de către statul respectiv a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL IX

1. După expirarea unei perioade de 10 ani de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții, oricare parte contractantă, poate formula oricând o cerere de revizuire a convenției, pe calea unei notificări scrise adresate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite va decide asupra măsurilor ce ar urma să fie luate, după caz, în legătură cu această cerere.

ARTICOLUL X

1. Prezenta Convenție va fi depusă la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite copii certificate ale prezentei Convenții tuturor statelor.

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele vizate în articolul V despre:

a) semnăturile prezentei Convenții și instrumentele de ratificare și de aderare depuse conform articolelor V, VI și VII;

b) data la care prezenta Convenție va intra în vigoare în conformitate cu articolul VIII;

c) comunicările primite conform articolului IX.

ARTICOLUL XI

Prezenta Convenție, ale cărei texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă au aceeași valabilitate, va purta data de 26 noiembrie 1968.

Drept pentru care subscrișiți, autorizați în modul convenit în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

CONVENȚIA ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR PEDEPSE ORI TRATAMENTE CU CRUZIME, INUMANE SAU DEGRADANTE*

Statele părți la prezenta Convenție,

Considerând că, în conformitate cu principiile proclamate în Carta Națiunilor Unite, recunoașterea unor drepturi egale și inalienabile pentru toți membrii familiei umane constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,

---

* Adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 39/46 din 10 decembrie 1984. Intrată în vigoare la 26 iunie 1987 conform dispozițiilor art. 27(1).

România a aderat la Convenție la 9 octombrie 1990 prin Legea nr. 19, publicată în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 112 din 10 octombrie 1990.

Recunoscând că aceste drepturi decurg din demnitatea inerentă persoanei umane,

Având în vedere obligația statelor, decurgând din Cartă, îndeosebi din articolul 55, de a încuraja respectarea universală și efectivă a drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Ținând seamă de articolul 5 al Declarației universale a drepturilor omului și de articolul 7 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice care ambele prevăd că nimeni nu va fi supus la tortură și nici la pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Ținând seamă de asemenea de Declarația asupra protecției tuturor persoanelor împotriva torturii și altor pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată de Adunarea generală la 9 decembrie 1975,

Dorind să sporească eficiența luptei împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în întreaga lume,

Au convenit cele ce urmează:

PARTEA I

ARTICOLUL 1

1. În scopul prezentei Convenții, termenul „tortură” desemnează orice act prin care se provoacă unei persoane, cu intenție, o durere sau suferințe puternice, de natură fizică sau psihică, în special cu scopul de a obține, de la această persoană sau de la o persoană terță, informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis sau este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiune asupra unei terțe persoane, sau pentru orice alt motiv bazat pe o formă de discriminare, oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau suferință sunt provocate de către un agent al autorității publice sau orice altă persoană care acționează cu titlu oficial, sau la instigarea sau cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane.

2. Acest articol nu afectează instrumentele internaționale sau legile naționale care conțin sau ar putea conține prevederi cu caracter mai larg.

ARTICOLUL 2

1. Fiecare stat parte va lua măsuri legislative, administrative, judiciare și alte măsuri eficiente pentru a împiedica comiterea unor acte de tortură pe teritoriul de sub jurisdicția sa.

2. Nici o împrejurare excepțională, oricare ar fi ea, fie că este vorba de starea de război sau amenințare cu războiul, de instabilitate politică internă sau de orice altă stare de excepție, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura.

ARTICOLUL 3

1. Nici un stat parte nu va expulza, respinge și nici extrăda o persoană către un alt stat, când există motive serioase de a crede că acolo aceasta riscă să fie supusă la tortură.

2. Pentru a stabili existența unor asemenea motive, autoritățile competente vor ține seamă de toate împrejurările pertinente, inclusiv, dacă va fi cazul, de existența în statul respectiv a unei situații caracterizată prin încălcări sistematice, grave, flagrante și de proporții ale drepturilor omului.

ARTICOLUL 4

1. Fiecare stat parte va veghea ca toate actele de tortură să constituie infracțiuni din punctul de vedere al dreptului penal. Se va proceda la fel în privința tentativei de a practica tortura sau orice act săvârșit de oricare persoană și care ar constitui complicitate sau participare la tortură.

2. Fiecare stat parte va sancționa aceste infracțiuni cu pedepse corespunzătoare, ținând seamă de gravitatea lor.

ARTICOLUL 5

1. Fiecare stat parte va lua măsurile necesare pentru a-și stabili competența în legătură cu infracțiunile vizate la articolul 4, în cazurile următoare:

a) Când infracțiunea a fost comisă pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa sau la bordul aeronavelor sau al navelor înmatriculate în acel stat;

b) Când autorul prezumat al infracțiunii este un resortisant al aceluși stat;

c) Când victima este un resortisant al aceluși stat, iar acesta consideră că este oportun.

2. Fiecare stat parte va lua, de asemenea, măsurile necesare pentru a-și stabili competența cu privire la aceste infracțiuni în cazul în care autorul prezumat al acestora se găsește pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa și când acest stat nu-l extrădează în conformitate cu articolul 8 către alt stat vizat la paragraful 1 al prezentului articol.

3. prezenta Convenție nu îndeplinește nici o competență penală exercitată în conformitate cu legile naționale.

ARTICOLUL 6

1. Dacă apreciază că împrejurările o justifică, după ce va fi examinat informațiile de care dispune, fiecare stat parte pe teritoriul căruia se găsește o persoană bănuită de a fi săvârșit o infracțiune vizată la articolul 4 va asigura reținerea acestei persoane sau va lua orice alte măsuri juridice necesare pentru a asigura prezența acesteia. Această reținere și aceste măsuri trebuie să fie conforme cu legislația acestui stat; ele nu pot fi menținute decât pe o durată de timp necesară declanșării urmăririi penale sau a unei proceduri de extrădare.

2. Statul menționat mai sus va proceda imediat la o anchetă preliminară în vederea constatării faptelor.

3. Orice persoană reținută în aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol poate comunica imediat cu reprezentantul calificat cel mai apropiat al statului a cărui cetățenie o are sau, în cazul unei persoane apatride, cu reprezentantul statului în care ea își are în mod obișnuit reședința.

4. Dacă un stat a reținut o persoană, în conformitate cu prevederile prezentului articol, el va informa de îndată statele vizate la paragraful 2 al articolului 5 despre această detenție și împrejurările care o justifică. Statul care procedează la ancheta preliminară vizată la paragraful 2 al prezentului articol va comunica fără întârziere concluziile statelor respective și le va preciza dacă este dispus să-și exercite competența.

ARTICOLUL 7

1. Statul parte, având jurisdicția asupra teritoriului pe care este descoperit autorul prezumat al unei infracțiuni vizate la articolul 4, dacă nu-l extrădează pe acesta, va supune problema în cazurile vizate la articolul 5, autorităților sale competente pentru exercitarea acțiunii penale.

2. Aceste autorități vor lua decizia în aceleași condiții ca pentru orice infracțiune gravă de drept comun, în conformitate cu legislația statului respectiv. În cazurile vizate la paragraful 2 al articolului 5, cerințele privind dovezile necesare urmăririi penale și condamnării nu vor fi în nici un caz mai puțin severe decât cele care se aplică în cazurile vizate la paragraful 1 al articolului 5.

3. Orice persoană urmărită pentru vreuna din infracțiunile vizate la articolul 4 beneficiază de garanția unui tratament echitabil în toate fazele procedurii.

ARTICOLUL 8

1. Infracțiunile vizate la articolul 4 vor fi considerate ca fiind incluse de drept în orice tratat de extrădare existent între statele părți. Statele părți se angajează să includă aceste infracțiuni în orice tratat de extrădare pe care îl vor încheia între ele.

2. Dacă un stat parte care subordonează extrădarea existenței unui tratat este sesizat cu o cerere de extrădare din partea unui alt stat parte cu care el nu este legat printr-un tratat de extrădare, el poate considera prezenta Convenție drept bază juridică a extrădării în ceea ce privește aceste infracțiuni. Extrădarea este subordonată celorlalte condiții prevăzute de legislația statului care urmează să extrădeze.

3. Statele părți care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc aceste infracțiuni drept cazuri de extrădare între ele în condițiile prevăzute de legislația statului care extrădează.

4. Între statele părți, infracțiunile respective vor fi considerate, în scopul extrădării, ca fiind săvârșite atât la locul comiterii lor cât și pe teritoriul aflat sub jurisdicția statelor obligate să-și stabilească competența în virtutea paragrafului 1 al articolului 5.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți își vor acorda asistența juridică cea mai largă posibil în orice procedură penală referitoare la infracțiunile vizate la articolul 4, inclusiv în ceea ce privește transmiterea tuturor elementelor de probă de care dispun și care sunt necesare în scopul procedurii.

2. Statele părți se vor achita de obligațiile care le revin în virtutea paragrafului 1 al prezentului articol în conformitate cu orice tratat de asistență judiciară care ar putea exista între ele.

ARTICOLUL 10

1. Fiecare stat parte va lua măsuri pentru a introduce cunoștințe și informații despre interdicția torturii în programele de formare a personalului civil sau militar însărcinat cu aplicarea legilor, a personalului medical, a agenților autorității publice și a altor persoane care pot fi implicate în paza, interogarea sau tratamentul oricărui individ supus oricărei forme de arest, deținere sau închisoare.

2. Fiecare stat parte va include această interdicție printre regulile emise în ceea ce privește obligațiile și atribuțiile acestor persoane.

ARTICOLUL 11

Fiecare stat parte va exercita o supraveghere sistematică asupra regulilor, instrucțiunilor, metodelor și practicilor privind interogatoriul și asupra prevederilor privind paza și tratamentul persoanelor supuse oricărei forme de arest, deținere sau închisoare pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa, în vederea prevenirii oricărui caz de tortură.

ARTICOLUL 12

Fiecare stat parte va lua măsuri pentru ca autoritățile sale competente să procedeze imediat la o anchetă imparțială, ori de câte ori există motive întemeiate de a crede că pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa a fost comis un act de tortură.

ARTICOLUL 13

Fiecare stat parte va lua măsuri pentru ca orice persoană care pretinde că a fost supusă torturii pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa să aibă dreptul de a prezenta o plângere în fața autorităților competente ale statului respectiv, care vor proceda imediat, în mod imparțial, la examinarea cazului. Se vor lua măsuri pentru a se asigura protecția reclamantului și a martorilor împotriva oricărei maltratări sau intimidări datorită plângerii depuse sau dovezii furnizate.

ARTICOLUL 14

1. Fiecare stat parte va garanta, în sistemul său juridic, victimei unui act de tortură dreptul de a obține reparație și de a fi despăguită în mod echitabil și adecvat, inclusiv

mijloacele necesare pentru readaptarea sa cât mai completă posibil. În cazul decesului victimei ca urmare a unui act de tortură, persoanele afalte în întreținerea acesteia au dreptul la compensație.

2. Prezentul articol nu exclude dreptul la compensație pe care ar putea să-l aibă victima sau orice altă persoană în virtutea legislației naționale.

ARTICOLUL 15

Fiecare stat parte va face în așa fel încât orice declarație, în privința căreia s-a stabilit că a fost obținută prin tortură, să nu poate fi invocată ca element de probă în nici o procedură, cu excepția cazului când este folosită împotriva persoanei acuzate de tortură pentru a se stabili că o declarație a fost într-adevăr făcută.

ARTICOLUL 16

1. Fiecare stat parte se angajează să interzică, pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa, și alte acte care constituie pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante care nu sunt acte de tortură așa cum aceasta este definită la articolul 1, când asemenea acte sunt săvârșite de către un agent al autorității publice sau orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau la instigarea sau cu consimțământul expres sau tacit al acesteia. Îndeosebi, obligațiile enunțate la articolele 10, 11, 12 și 13 sunt aplicabile altor forme de pedepse cu cruzime, inumane sau degradante.

2. Prevederile prezentei Convenții nu afectează prevederile oricărui alt instrument internațional sau lege națională care interzic pedepsele sau tratamentele cu cruzime, inumane sau degradante, sau care se referă la extrădare sau la expulzare.

PARTEA A II-A

ARTICOLUL 17

Se înființează un Comitet împotriva torturii (denumit în continuare „Comitetul“) care are funcțiile definite mai jos. Comitetul este compus din zece experți de înaltă moralitate și care posedă o competență recunoscută în domeniul drepturilor omului, care vor funcționa cu titlu personal. Experții sunt aleși de către statele părți, ținând

seama de repartizarea geografică echitabilă și de interesul pe care îl prezintă participarea la lucrările Comitetului a unor persoane care au experiență juridică.

2. Membrii Comitetului vor fi aleși prin vot secret de pe o listă de candidați desemnați de către statele părți. Fiecare stat parte poate desemna un candidat ales dintre resortisanții săi.

Statele părți vor ține seamă de interesul de a desemna candidați care să fie în același timp membri ai Comitetului drepturilor omului instituit în virtutea Pactului internațional referitor la drepturile civile și politice și care sunt dispuși să facă parte din Comitetul împotriva torturii.

3. Membrii Comitetului sunt aleși în cursul unor reuniuni bienale ale statelor părți, convocate de către Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul este constituit din două treimi din statele părți, vor fi aleși ca membri ai Comitetului candidații care vor obține cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezenți și votanți.

4. Primele alegeri vor avea loc cel mai târziu la șase luni de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții. Cu cel puțin patru luni înainte de data fiecărei alegeri, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va trimite o scrisoare statelor părți pentru a le invita să-și prezinte candidaturile într-un termen de trei luni. Secretarul general întocmește o listă în ordine alfabetică a tuturor candidaților astfel desemnați, indicând statele care i-au desemnat, și o comunică statelor părți.

5. Membrii Comitetului sunt aleși pentru un mandat de patru ani. Totuși, mandatul a cinci din membrii aleși cu ocazia primelor alegeri va lua sfârșit după 2 ani; imediat după primele alegeri, numele celor cinci membri vor fi trase la sorți de către președintele reuniunii menționate la paragraful 3 al prezentului articol.

6. Dacă un membru al Comitetului decedează, demisionează sau nu mai este în măsură din vreun motiv oarecare să se achite de atribuțiile sale în Comitet, statul parte care l-a desemnat va numi dintre resortisanții săi un alt expert care va funcționa până la expirarea mandatului, sub rezerva aprobării majorității statelor părți. Se va considera că aprobarea este dată în afară de cazul când cel puțin jumătate dintre statele părți vor exprima o opinie defavorabilă într-un termen de șase săptămâni de la data

când acestea au fost informate de către Secretarul general al ONU despre numirea propusă.

7. Statele părți vor prelua cheltuielile membrilor Comitetului pe perioada când aceștia își îndeplinesc funcțiunile în Comitet.

ARTICOLUL 18

1. Comitatul își alege biroul pe o perioadă de doi ani. Membrii biroului sunt reeligibili.

2. Comitetul își stabilește propriul său regulament interior; acesta va trebui, totuși, să cuprindă prevederile următoare:

a) Cvorumul este de șase membri;

b) Deciziile Comitetului sunt luate cu majoritatea membrilor prezenți.

3. Secretarul general al ONU va pune la dispoziția Comitetului personalul și instalațiile materiale care îi sunt necesare pentru a se achita în mod eficient de funcțiunile care i-au fost încredințate în virtutea prezentei Convenții.

4. Secretarul general al ONU va convoca membrii Comitetului pentru prima reuniune. După prima sa reuniune, Comitetul se va întruni în conformitate cu prevederile regulamentului său interior.

5. Statele părți vor suporta cheltuielile ocazionate de ținerea reuniunilor statelor părți la Convenție, rambursând O.N.U. toate cheltuielile, așa cum sunt cele pentru personal și costul instalațiilor materiale, pe care Organizația le va fi făcut în conformitate cu prevederile paragrafului 3 al prezentului articol.

ARTICOLUL 19

1. Statele părți vor prezenta Comitetului, prin intermediul Secretarului general al ONU, rapoarte asupra măsurilor pe care le vor lua pentru a îndeplini angajamentele asumate în virtutea prezentei Convenții, într-un termen de un an de la intrarea în vigoare a Convenției pentru statul parte interesat.

În continuare, statele părți vor prezenta rapoarte suplimentare, la fiecare patru ani, cu privire la toate măsurile noi luate, precum și orice alte rapoarte cerute de către Comitet.

2. Secretarul general al ONU va transmite rapoartele tuturor statelor părți.

3. Fiecare raport va fi studiat de Comitet, care va putea face comentariile de ordin general asupra raportului pe

care le consideră potrivite și va transmite aceste comentarii statului parte în cauză. Acest stat parte va putea transmite Comitetului observațiile pe care le va considera utile.

4. Comitetul va putea decide când va aprecia necesar, să reproducă în raportul anual, pe care îl va întocmi în conformitate cu articolul 24, comentariile pe care el le va formula în virtutea paragrafului 3 al prezentului articol, însoțite de observațiile primite în această privință de la statul parte interesat. Dacă statul parte interesat o va cere, Comitetul va putea reproduce și raportul în baza paragrafului 1 al prezentului articol.

ARTICOLUL 20

1. Dacă Comitetul primește informații demne de crezare pe care i se pare că ar conține informații întemeiate în sensul că tortura este practică în mod sistematic pe teritoriul unui stat parte, el va invita statul respectiv să coopereze în examinaerea informațiilor și, în acest scop, să-i facă cunoscute observațiile sale în această privință.

2. Ținând seama de observațiile pe care ar putea să le prezinte statul parte interesat și de orice alte informații pertinente de care va dispune, Comitetul va putea, dacă va considera că se justifică, să însărcineze unul sau mai mulți membri ai săi să procedeze la o anchetă confidențială și să-i facă de urgență un raport.

3. Dacă se face o anchetă în virtutea paragrafului 2 al prezentului articol, Comitetul va solicita cooperarea statului parte interesat. În acord cu acest stat parte, ancheta va putea comporta și o vizită în teritoriul acestui stat.

4. După ce va fi examinat concluziile membrului sau membrilor, care îi vor fi fost supuse în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol, Comitetul va transmite aceste concluzii statului parte interesat, împreună cu comentariile sau sugestiile pe care le consideră necesare ținând seama de situație.

5. Toate lucrările Comitetului menționate la paragrafele 1–4 ale prezentului articol sunt confidențiale și, în toate etapele lucrărilor, vor fi depuse eforturi pentru a se obține cooperarea statului parte. După ce lucrările referitoare la o anchetă întreprinsă în virtutea paragrafului 2 se vor fi încheiat, Comitetul va putea decide, după consultări cu statul parte interesat,

includerea unei relatări succinte asupra rezultatelor lucrărilor în raportul anual pe care îl va întocmi în conformitate cu articolul 24.

ARTICOLUL 21

1. Orice stat parte la prezenta Convenție va putea, în virtutea prezentului articol, să declare în orice moment că recunoaște competența Comitetului de a primi și examina comunicări în care un stat parte pretinde că un alt stat parte nu-și îndeplinește obligațiile ce decurg din prezenta Convenție. Aceste comunicări nu vor putea fi primite și examinate în conformitate cu prezentul articol decât dacă acestea emană de la un stat parte care a făcut o declarație prin care recunoaște, în ceea ce privește, competența Comitetului. Comitetul nu va primi nici o comunicare referitoare la un stat parte care nu a făcut o asemenea declarație. În privința comunicărilor primite în virtutea prezentului articol, se va aplica următoarea procedură:

a) Dacă un stat parte la prezenta Convenție consideră că un alt stat care este și el parte la convenție, nu aplică prevederile acesteia, el va putea, printr-o comunicare scrisă, să atragă atenția acestui stat asupra chestiunii respective. În termen de trei luni de la data primirii comunicării, statul destinat va prezenta statului cre i-a adresat comunicarea explicații sau orice alte declarații scrise care clarifică chestiunea și care vor trebui să cuprindă, pe cât posibil și util, indicații cu privire la regulile de procedură și căile de recurs care au fost deja folosite, fie pendinte, fie deschise încă;

b) Dacă în termen de șase luni de la primirea comunicării inițiale de către statul destinat, chestiunea nu a fost soluționată în mod satisfăcător pentru cele două state interesate oricare dintre ele are dreptul să o supună Comitetului, adresându-i acestuia o notificare, precum și celui alt stat interesat;

c) Comitetul nu va putea lua în examinare o chestiune care îi este supusă în virtutea prezentului articol decât după ce s-a asigurat că toate căile interne de recurs disponibile au fost utilizate și epuizate, în conformitate cu principiile de drept internațional unanim recunoscute. Această regulă nu se aplică în cazurile în care procedurile de recurs depășesc termene rezonabile și nici în cazurile în care este puțin probabil că procedurile de recurs ar putea da satisfacție persoanei care este victimă a violării prezentei Convenții;

d) Comunicările prevăzute în prezentul articol vor fi examinate de către Comitet în ședințe închise;

e) Sub rezerva prevederilor alineatului c), Comitetul va oferi bunele sale oficii statelor părți interesate, cu scopul de a se ajunge la o soluție amiabilă a chestiunii, întemeiată pe respectarea obligațiilor prevăzute de prezenta Convenție. În acest scop, Comitetul va putea, dacă consideră oportun, să stabilească o Comisie de conciliere ad-hoc;

f) În orice chestiune care îi va fi supusă în virtutea prezentului articol, Comitetul va putea cere statelor părți interesate, vizate la alineatul b), să-i prezinte orice informație pertinentă;

g) Statele părți interesate, vizate la alineatul b), au dreptul să fie reprezentate cu ocazia examinării chestiunii de către Comitet și să prezinte observații orale sau scrise, sau sub orice altă formă;

h) Comitetul trebuie să prezinte un raport într-un termen de 12 luni de la data când el a primit notificarea menționată la alineatul b);

i) Dacă s-a putut găsi o soluție în conformitate cu prevederile alineatului e), Comitetul se va limita, în raportul său, la o scurtă prezentare a faptelor și a soluției la care s-a ajuns;

ii) Dacă nu s-a putut găsi o soluție în conformitate cu prevederile alineatului e), în raportul său Comitetul se va limita la o scurtă expunere a faptelor; textul observațiilor scrise și procesul-verbal cuprinzând observațiile orale prezentate de către statele părți interesate vor fi anexate la raport. Pentru fiecare caz, raportul va fi comunicat statelor părți interesate.

2. Prevederile prezentului articol vor intra în vigoare când cinci state părți la prezenta Convenție vor fi făcut declarația prevăzută la paragraful 1 al prezentului articol. Această declarație va fi depusă de către statul parte respectiv Secretarului general al O.N.U., care va transmite copii de pe aceasta celorlalte state părți. O declarație poate fi retrasă în orice moment printr-o notificare adresată Secretarului general. Această retragere nu va aduce atingere examinării oricărei chestiuni care face obiectul unei comunicări deja transmise în virtutea prezentului articol; nici o altă comunicare a unui stat parte nu va fi primită în virtutea prezentului articol după ce Secretarul general va fi primit notificarea de retragere a declarației,

în afară de cazul când statul parte interesat va fi făcut o nouă declarație.

ARTICOLUL 22

1. Orice stat parte la prezenta Convenție, poate, în virtutea prezentului articol, să declare în orice moment că recunoaște competența Comitetului de a primi și examina comunicări prezentate de către sau în numele unor persoane particulare care țin de jurisdicția sa și care pretind că sunt victime ale unei violări, de către un stat parte, a prevederilor Convenției. Comitetul nu va primi nici o comunicare interesând un stat parte care nu a făcut o asemenea declarație.

2. Comitetul va declara inadmisibilă orice comunicare supusă în virtutea prezentului articol care este anonimă sau când el consideră că aceasta este un abuz al dreptului de a prezenta asemenea comunicări, sau că este incompatibilă cu prevederile prezentei Convenții.

3. Sub rezerva prevederilor paragrafului 2, orice comunicare care va fi prezentată Comitetului în virtutea prezentului articol va fi adusă de către acesta la cunoștința statului parte la prezenta Convenție care a făcut o declarație în virtutea paragrafului 1 și în privința căruia se afirmă că a încălcat o prevedere a Convenției. Acest stat, în termen de șase luni, va prezenta Comitetului, în scris, explicații, indicând, dacă va fi cazul, măsurile pe care le va fi luat pentru remedierea situației.

4. Comitetul va examina comunicările primite în virtutea prezentului articol ținând seama de toate informațiile care îi sunt prezentate de către sau în numele persoanei respective și de către statul interesat.

5. Comitetul nu va examina nici o comunicare a unei persoane particulare în conformitate cu prezentul articol decât după ce s-a asigurat că:

a) Aceeași chestiune nu a fost sau nu este în curs de examinare în fața unei alte instanțe internaționale de anchetă sau de reglementare;

b) Persoana respectivă a epuizat toate căile de recurs interne disponibile; această regulă nu se aplică dacă procedurile de recurs depășesc termene rezonabile sau dacă este puțin probabil ca ele să dea satisfacție persoanei care este victimă a violării prezentei Convenții.

6. Comunicările prevăzute în prezentul articol vor fi examinate de către Comitet în ședințe deschise.

7. Comitetul informează statul parte interesat și persoana în cauză despre constatările sale.

8. Prevederile prezentului articol vor intra în vigoare atunci când cinci state părți la prezenta Convenție vor fi făcut declarația prevăzută la paragraful 1 al prezentului articol. Această declarație va fi depusă de către statul respectiv Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va transmite copii de pe aceasta celorlalte state părți. O declarație poate fi retrasă în orice moment printr-o notificare adresată Secretarului general. Această retragere nu va aduce atingere examinării oricărei chestiuni care face obiectul unei comunicări deja transmise în virtutea prezentului articol; nici o altă comunicare prezentată de către o persoană particulară sau în numele ei nu va fi primită în virtutea prezentului articol după ce Secretarul general va fi primit notificare despre retragerea declarației, în afară de cazul când statul parte interesat va fi făcut o nouă declarație.

ARTICOLUL 23

Membrii Comitetului și membrii comisiilor de conciliere ad-hoc care vor fi numiți în conformitate cu alineatul e) al paragrafului 1 al articolului 21 au dreptul la facilitățile, privilegiile și imunitățile recunoscute experților aflați în misiune în contul Organizației Națiunilor Unite, așa cum acestea sunt enunțate în secțiunile pertinente ale Convenției asupra privilegiilor și imunităților Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 24

Comitetul va prezenta statelor părți și Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite un raport anual asupra activităților desfășurate în aplicarea prezentei Convenții.

PARTEA A III-A

ARTICOLUL 25

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării de către toate statele.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 26

Orice stat poate adera la prezenta Convenție. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 27

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi după data depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta Convenție sau va adera după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau aderare, Convenția va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi după data depunerii de către acest stat al instrumentelor sale de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL 28

1. Fiecare stat va putea, în momentul când va semna sau ratifica prezenta Convenție sau când va adera la ea, să declare că nu recunoaște competența acordată Comitetului potrivit art. 20.

2. Fiecare stat parte care va fi formulat o rezervă conform prevederilor paragrafului 1 al prezentului articol va putea în orice moment să retragă această rezervă printr-o notificare adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 29

1. Orice stat parte la prezenta Convenție va putea propune un amendament și depune propunerea sa Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor părți, cerându-le să-i facă cunoscut dacă sunt în favoarea organizării unei conferințe a statelor părți în vederea examinării propunerii și punerii ei la vot. Dacă în termen de patru luni de la data unei asemenea comunicări, cel puțin o treime din statele părți se vor pronunța în favoarea ținerii acestei conferințe, Secretarul general va convoca conferința sub auspiciile O.N.U. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor părți, prezente și votante la conferință, va fi supus de către Secretarul general acceptării tuturor statelor părți.

2. Un amendament adoptat conform prevederilor paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare atunci când două treimi din statele părți la prezenta Convenție vor fi notificat Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite că l-au acceptat în conformitate cu procedurile lor constituționale respective.

3. Când vor intra în vigoare, amendamentele vor avea forță obligatorie pentru acele state părți care le vor fi acceptat, celelalte state părți rămânând legate prin prevederile prezentei Convenții și prin amendamentele pe care ele le vor fi acceptat anterior.

ARTICOLUL 30

1. Orice diferend între două sau mai multe state părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, care nu va putea fi rezolvat pe calea negocierilor, va fi supus arbitrajului, la cererea uneia dintre ele. Dacă în termen de șase luni de la data cererii de arbitraj părțile nu reușesc să se pună de acord asupra organizării arbitrajului, oricare dintre ele va putea supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, printr-o cerere în conformitate cu statutul Curții.

2. Fiecare stat va putea, în momentul în care va semna sau ratifica prezenta Convenție sau va adera la ea, să declare că el nu se consideră legat de prevederile paragrafului 1 al prezentului articol. Celelalte state părți nu vor fi legate prin prevederile respective față de orice stat parte care va fi formulat o asemenea rezervă.

3. Orice stat parte care va fi formulat o rezervă în conformitate cu prevederile paragrafului 2 al prezentului articol va putea în orice moment să retragă această rezervă printr-o notificare adresată Secretarului general al O.N.U.

ARTICOLUL 31

1. Un stat parte va putea denunța prezenta Convenție printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea va produce efecte după un an de la data când notificarea va fi fost primită de Secretarul general.

2. O asemenea denunțare nu va libera statul parte de obligațiile care îi incumbă în virtutea prezentei Convenții în ceea ce privește orice act sau orice omisiune săvârșită înainte de data la care denunțarea va produce efecte; ea nu va putea în nici un fel împiedica continuarea

examinării oricărei chestiuni cu care Comitetul a fost deja sesizat la data la care denunțarea a produs efecte.

3. De la data la care denunțarea de către un stat a produs efecte, Comitetul nu va începe examinarea nici unei chestiuni noi privind acest stat.

ARTICOLUL 32

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va notifica tuturor statelor membre ale ONU și tuturor statelor care vor fi semnat prezenta Convenție sau vor fi aderat la ea:

a) Semnăturile, ratificările și aderările primite în aplicarea articolelor 25 și 26;

b) Data intrării în vigoare a Convenției în aplicarea articolului 27 și data intrării în vigoare a oricărui amendament în aplicarea articolului 29;

c) Denunțările primite în aplicarea articolului 31.

ARTICOLUL 33

1. Prezenta Convenție, ale cărei texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sunt în mod egal autentice, va fi depusă la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite tuturor statelor câte o copie certificată conformă a prezentei Convenții.

CONVENȚIA PRIVIND INTERZICEREA UTILIZĂRII, STOCĂRII, PRODUCERII ȘI TRANSFERULUI DE MINE ANTIPERSONAL ȘI DISTRUGEREA ACESTORA*

PREAMBUL

Statele părți,

Hotărâte să pună capăt suferințelor și pierderilor de vieți omenești provocate de minele antipersonal careucid sau mutilează sute de persoane în fiecare săptămână, cel mai adesea civili fără apărare și, în special, copii,

---

*Adoptată la Conferința de la Oslo, Norvegia, la 18 septembrie 1997.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 204 din 15 noiembrie 2000 publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 590 din 22 noiembrie 2000.

împiedică dezvoltarea economică și reconstrucția, îngreunează repatrierea refugiaților și a persoanelor silite să își părăsească domiciliul și au și alte consecințe grave ani de zile după amplasare,

Considerând că este necesar să facă tot ceea ce depinde de ele pentru a contribui într-o manieră eficientă și coordonată spre a face față sarcinii eliminării minelor antipersonal amplasate în lume și pentru a asigura distrugerea acestora,

Dorind să facă tot ceea ce depinde de ele în scopul furnizării de asistență pentru îngrijirea, reabilitarea, inclusiv reintegrarea economică și socială a victimelor minelor,

Recunoscând că interzicerea totală a minelor antipersonal ar constitui, de asemenea, o măsură importantă de creștere a încrederii,

Salutând adoptarea Protocolului de interzicere sau restricționare a folosirii minelor, armelor-capcană și a altor dispozitive, astfel cum a fost amendat la data de 3 mai 1996, anexat la Convenția privind interzicerea sau restricționarea folosirii unor arme convenționale care ar putea fi considerate ca producând efecte traumatice excesive sau nediscriminatorii, și îndemnând la ratificarea rapidă a acestui protocol de către toate statele care nu au făcut încă acest lucru,

Salutând, de asemenea, Rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite din 10 decembrie 1996, care îndeamnă toate statele să promoveze riguros încheierea unui acord internațional efectiv și juridic obligatoriu privind interzicerea folosirii, stocării, producției și transferului minelor antipersonal.

Salutând, de asemenea, măsurile adoptate în ultimii ani atât la nivel unilateral, cât și multilateral, având ca scop interzicerea, restricționarea sau suspendarea folosirii, stocării, producției și transferului de mine antipersonal.

Accentuând rolul conștiinței publice în promovarea principiilor umanitare, astfel cum acestea sunt evidențiate în chemarea la interzicerea totală a minelor antipersonal, și recunoscând eforturile depuse în acest scop de Crucea Roșie Internațională, de Mișcarea Semilunii Roșii, de Campania Internațională pentru Interzicerea Minelor Terestre și de alte numeroase organizații neguvernamentale din întreaga lume.

Evocând Declarația de la Ottawa din 5 octombrie 1996 și Declarația de la Bruxelles din 27 iunie 1997, prin care comunitatea internațională era îndemnată să negocieze un

acord internațional și juridic obligatoriu de interzicere a folosirii, stocării, producției și transferului minelor antipersonal,

Subliniind dorința de a atrage toate statele să adere la prezenta Convenție și hotărâte să acționeze energic pentru promovarea universalității sale în toate forurile relevante, incluzând, *inter alia*, Națiunile Unite, Conferința de Dezarmare, organizații și grupări regionale și conferințe de evaluare a aplicării Convenției privind interzicerea sau restricționarea folosirii unor arme convenționale care ar putea fi considerate ca producând efecte traumatice excesive sau nediscriminatorii,

Bazându-se pe principiile dreptului internațional umanitar, conform cărora dreptul părților aflate într-un conflict armat de a-și alege metodele și mijloacele de ducere a războiului nu este nelimitat, pe principiul care interzice folosirea în conflictele armate a armelor, proiectilelor, materialelor și metodelor de luptă de natură să cauzeze prejudicii sau suferințe inutile, precum și pe principiul conform căruia trebuie făcută distincție între persoane civile și combatanți,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Obligații generale

1. Fiecare stat parte se angajează ca niciodată și în nici o împrejurare:

- a) să nu folosească mine antipersonal;
- b) să nu dezvolte, să nu producă, să nu achiziționeze în alt mod, să nu stocheze, să nu conserve sau să nu transfere către oricine, direct sau indirect, mine antipersonal;
- c) să nu ajute, să nu încurajeze sau să nu determine în nici un fel pe oricine s-ar angaja în orice activitate interzisă unui stat parte prin prezenta Convenție.

2. Fiecare stat parte se angajează să distrugă sau să asigure distrugerea tuturor minelor antipersonal, în concordanță cu prevederile acestei convenții.

ARTICOLUL 2

Definiții

1. Prin *mină antipersonal* se înțelege o mină concepută să explodeze în prezența, la apropierea sau la contactul cu o persoană și destinată să scoată din luptă, să

rănească sau să omoare una sau mai multe persoane. Minele concepute pentru a exploda în prezența, la apropierea sau la contactul cu un vehicul și nu cu o persoană, care sunt echipate cu dispozitive antideminare, nu sunt considerate mine antipersonal ca rezultat al unei astfel de echipări.

2. Prin *mină* se înțelege tipul de muniție destinată să fie amplasată sub, pe sau în apropierea pământului ori a altei suprafețe și să explodeze prin prezența, la apropierea sau la contactul cu o persoană sau cu un vehicul.

3. Prin *dispozitiv antideminare* se înțelege un dispozitiv destinat să protejeze o mină și care face parte din aceasta, este legat de aceasta, atașat la aceasta sau plasat sub mină și care se declanșează la o acțiune intenționată de a modifica poziția minei.

4. *Transferul* presupune, în plus față de mișcarea fizică a minelor antipersonal din afara în interiorul teritoriului național sau din teritoriul național în afară, transferul dreptului de proprietate și de control asupra minelor, dar nu și cesiunea teritoriului pe care au fost amplasate mine antipersonal.

5. Prin *zonă minată* se înțelege o zonă periculoasă datorită prezenței sau presupusei prezențe a minelor.

ARTICOLUL 3

Excepții

1. Fără a aduce atingere obligațiilor generale care decurg din prevederile art. 1, se permite păstrarea sau transferul unui număr de mine antipersonal pentru punerea la punct a tehnicilor de detectare a minelor, de deminare sau de distrugere a minelor și pentru instruirea în acest scop. Cantitatea de astfel de mine nu va depăși numărul minim absolut necesar pentru scopurile enumerate mai sus.

2. Transferul minerilor antipersonal în scopul distrugerii acestora este permis.

ARTICOLUL 4

Distrugerea stocurilor de mine antipersonal

Cu excepția cazurilor stipulate la art. 3, fiecare stat parte se angajează să distrugă sau să asigure distrugerea tuturor stocurilor de mine antipersonal pe care le deține în proprietate sau le posedă ori care se află sub jurisdicția sau controlul propriu cât mai repede posibil, dar nu mai

târziu de 4 ani după data intrării în vigoare a acestei convenții pentru acel stat parte.

ARTICOLUL 5

Distrugerea minelor antipersonal din zonele minate

1. Fiecare stat parte se angajează să distrugă sau să asigure distrugerea tuturor minelor antipersonal din zonele minate aflate sub propria jurisdicție sau control cât mai repede posibil, dar nu mai târziu de 10 ani după data intrării în vigoare a acestei Convenții pentru acel stat parte.

2. Fiecare stat parte va depune toate eforturile pentru a identifica toate zonele aflate sub propria jurisdicție sau control în care prezența minelor antipersonal este cunoscută sau presupusă și pentru a se asigura cât mai repede posibil că toate zonele minate de sub propria jurisdicție sau control sunt marcate, supravegheate și protejate prin împrejmuire ori prin alte mijloace care să împiedice în mod eficace accesul civililor, până când toate minele antipersonal existente în zona respectivă au fost distruse. Marcarea va respecta standardele stabilite prin Protocolul privind interzicerea sau restricționarea folosirii minelor, armelor-capcană și a altor dispozitive, astfel cum a fost modificat la data de 3 mai 1996, anexat la Convenția privind interzicerea sau restricționarea folosirii unor arme convenționale care ar putea fi considerate ca producând efecte traumatice excesive sau nediscriminatorii.

3. Dacă un stat parte consideră că nu este în măsură să distrugă sau să asigure distrugerea, în perioada specificată, a tuturor minelor antipersonal la care se face referire în paragraful 1, acesta poate transmite adunării statelor părți sau Conferinței de evaluare a aplicării o cerere pentru prelungirea termenului de distrugere completă a acestor mine antipersonal pentru o perioadă de până la 10 ani.

4. Fiecare cerere va conține:

a) durata propusă pentru prelungirea termenului;
b) expunerea detaliată a motivelor care au stat la baza cererii de prelungire, incluzând:

(i) pregătirile și stadiul activității desfășurate în cadrul programelor naționale de deminare;

(ii) mijloacele financiare și tehnice de care dispune statul parte în scopul distrugerii tuturor minelor antipersonal; și

- (iii) circumstanțele care împiedică statul parte să distrugă toate minele antipersonal din zonele minate;
- c) implicațiile prelungirii din punct de vedere umanitar, social, economic și al mediului înconjurător; și
- d) orice alte informații relevante în legătură cu cererea de prelungire propusă.

5. Adunarea statelor părți sau Conferința de evaluare a aplicării, ținând seama de factorii enunțați la paragraful 4, va evalua cererea și va hotărî, cu majoritatea voturilor statelor părți prezente și care votează, dacă va aproba cererea pentru prelungirea perioadei.

6. O asemenea prelungire poate fi reînnoită după transmiterea unei noi cereri în conformitate cu paragrafele 3, 4 și 5 ale acestui articol. În cererea de prelungire suplimentară a duratei statul parte va transmite informații suplimentare relevante legate de ceea ce s-a întreprins în prima perioadă de prelungire conform prezentului articol.

ARTICOLUL 6

Cooperarea și asistența internațională

1. În îndeplinirea obligațiilor care decurg din prezenta convenție fiecare stat parte are dreptul de a solicita și de a primi asistență acolo unde este fezabil din partea altor state părți, în limita posibilului.

2. Fiecare stat parte se angajează să faciliteze și va avea dreptul să participe la cel mai amplu schimb posibil de echipamente, materiale și informații științifice și tehnologice legate de implementarea prezentei convenții. Statele părți nu vor impune restricții nejustificate la furnizarea de echipamente de deminare, precum și a informațiilor tehnologice aferente pentru scopuri umanitare.

3. Fiecare stat parte capabil să o facă va furniza asistență pentru îngrijirea, reabilitarea și reintegrarea socială și economică a victimelor minelor și pentru programele de avertizare. Această asistență poate fi furnizată, *inter alia*, prin sistemul Națiunilor Unite, prin organizații sau instituții internaționale, regionale ori naționale, prin Comitetul Internațional al Crucii Roșii, prin societățile naționale ale Crucii Roșii și Semilunii Roșii, precum și prin Federația Internațională a acestora, prin organizații neguvernamentale sau pe baze bilaterale.

4. Fiecare stat parte capabil să o facă va furniza asistență pentru deminare și pentru activități aferente. Această asistență poate fi furnizată, *inter alia*, prin sistemul Națiunilor Unite, prin instituțiile sau organizațiile internaționale ori regionale, prin instituțiile sau organizațiile neguvernamentale ori pe baze bilaterale sau prin participarea la Fondul de contribuții voluntare al Națiunilor Unite pentru asistență în domeniul deminării ori prin participarea la alte fonduri regionale implicate în acțiuni de deminare.

5. Fiecare stat parte capabil să o facă va furniza asistență pentru distrugerea stocurilor de mine antipersonal.

6. Fiecare stat parte se angajează să furnizeze informații la baza de date privind deminarea, instituită în cadrul sistemului Națiunilor Unite, și îndeosebi informații privind diferite mijloace și tehnologii de deminare, precum și liste cuprinzând experți, agenții de specialitate sau puncte naționale de contact în domeniul deminării.

7. Statele părți pot solicita Națiunilor Unite, organizațiilor regionale, altor state părți ori altor foruri interguvernamentale sau neguvernamentale competente să asiste autoritățile lor în elaborarea unui program național de deminare, care să vizeze, *inter alia*:

a) dimensiunea și importanța problematicii minelor antipersonal;

b) resursele financiare, tehnologice și umane cerute de aplicarea programului;

c) numărul de ani apreciați ca fiind necesar pentru distrugerea tuturor minelor antipersonal din zonele minate aflate sub jurisdicția sau controlul respectivului stat parte;

d) activități de avertizare în domeniul minelor, având ca scop reducerea numărului de cazuri de rănire sau de deces provocate de minele antipersonal;

e) asistență pentru victimele minelor;

f) relația dintre guvernul respectivului stat parte și entitățile relevante guvernamentale, interguvernamentale sau neguvernamentale relevante care vor contribui la implementarea acestui program.

8. Fiecare stat parte furnizor și beneficiar de asistență în conformitate cu prevederile acestui articol va coopera în vederea asigurării aplicării totale și prompte a programelor de asistență convenite.

ARTICOLUL 7

Măsurile de transparență

1. Fiecare stat parte va raporta Secretarului general al Națiunilor Unite, cât mai curând posibil și, în orice eventualitate, nu mai târziu de 180 de zile de la intrarea în vigoare a acestei convenții pentru respectivul stat parte, informații cu privire la:

a) măsurile naționale de implementare menționate în art. 9;

b) totalul stocurilor de mine antipersonal pe care le are în proprietate sau în posesie ori care se află sub jurisdicția sau controlul propriu, inclusiv detalii despre tipul, cantitatea și, în măsura posibilului, numărul lotului fiecărui tip de mine antipersonal stocate;

c) în măsura posibilului, localizarea tuturor zonelor aflate sub propria jurisdicție sau control sau în care sunt amplasate sau unde se presupune că ar fi amplasate mine antipersonal, inclusiv cât mai multe detalii cu privire la tipul și cantitatea de mine antipersonal din zonele minate, precum și cu privire la perioada amplasării;

d) tipurile, cantitățile și, în măsura posibilului, numerele loturilor de mine antipersonal deținute sau transferate în scopul dezvoltării sau antrenamentului în tehnicile de detectare a minelor, de deminare sau de distrugere a minelor ori transferate în scopul distrugerii, precum și instituțiile autorizate de un stat parte de a deține sau de a transfera mine antipersonal, în conformitate cu prevederile art. 3;

e) stadiul programelor de conservare sau de desființare a instalațiilor de producere a minelor antipersonal;

f) stadiul programelor de distrugere a minelor antipersonal, în conformitate cu prevederile art. 4 și 5, inclusiv detalii despre metodele care vor fi folosite în distrugere, amplasarea locurilor de distrugere, precum și standardele de siguranță și ecologice aplicabile care vor trebui să fie respectate;

g) tipurile și cantitățile de mine antipersonal distruse după intrarea în vigoare, pentru respectivul stat parte, a acestei convenții, inclusiv detalii privind cantitățile distruse din fiecare tip de mină antipersonal, în conformitate cu prevederile art. 4 și 5, și, în măsura posibilului, împreună cu numerele loturilor fiecărui tip de mină antipersonal în cazul distrugerii, în conformitate cu prevederile art. 4;

h) caracteristicile tehnice ale fiecărui tip de mină antipersonal produsă, în măsura în care acestea sunt cunoscute, precum și ale celor deținute sau aflate în posesia statului parte, în prezent furnizând, în măsura posibilului, acele categorii de informații care ar putea facilita identificarea minelor antipersonal și desfășurarea activităților de deminare; aceste informații vor include cel puțin dimensiunile, focosul, conținutul exploziv, conținutul metalic, precum și fotografiile color și alte informații care ar putea facilita deminarea; și

i) măsurile luate pentru a preveni imediat și eficient populația în legătură cu toate zonele aflate sub incidența prevederilor paragrafului 2 al art. 5.

2. Informațiile furnizate în conformitate cu acest articol vor fi actualizate anual de către statele părți, acoperind ultimul an calendaristic, și vor fi transmise Secretarului general al Națiunilor Unite nu mai târziu de data de 30 aprilie a fiecărui an.

3. Secretarul general al Națiunilor Unite va transmite statelor părți toate aceste rapoarte.

ARTICOLUL 8

Facilitarea și clarificarea aplicării Convenției

1. Statele părți sunt de acord să se consulte și să coopereze în legătură cu aplicaerea prevederilor acestei convenții și să concluzeze în spiritul cooperării pentru a facilita respectarea de către toate statele părți a obligațiilor ce le revin în conformitate cu prevederile acestei Convenții.

2. Dacă unul sau mai multe state părți doresc să clarifice și caută să soluționeze aspecte referitoare la respectarea prevederilor acestei Convenții de către un alt stat parte, acestea pot să transmită respectivului stat parte, prin intermediul secretarului general al Națiunilor Unite, o cerere de clarificare a acelei probleme. O asemenea cerere va fi însoțită de toate informațiile pertinente necesare. Fiecare stat parte se va abține de la formularea de cereri de clarificare nefondate, având grijă să evite abuzurile. Un stat parte care primește o cerere de clarificare va furniza statului solicitant, prin intermediul secretarului general al Națiunilor Unite, în termen de 28 de zile, toate informațiile care ar servi la clarificarea acestei probleme.

3. Dacă statul parte care a solicitat lămuriri nu primește răspuns prin intermediul Secretarului general al

Națiunilor Unite în această perioadă sau consideră nesatisfăcător răspunsul la cererea de clarificare, prin intermediul Secretarului general al Națiunilor Unite respectivul stat parte poate supune atenției această problemă următoarei reuniuni a statelor părți. Secretarul general al Națiunilor Unite va transmite tuturor statelor părți această solicitare, însoțită de toate informațiile relevante cu privire la cererea de clarificare. Toate aceste informații vor fi prezentate statului parte solicitat, care va avea dreptul să răspundă.

4. Orice stat parte vizat poate solicita Secretarului general al Națiunilor Unite să își ofere bunele sale oficii în vederea clarificării respectivei cereri, în funcție de convenirea reuniunii statelor părți.

5. Statul parte solicitant poate propune, prin intermediul Secretarului general al Națiunilor Unite, convocarea unei reuniuni speciale a statelor părți în vederea analizării acestei probleme. Secretarul general al Națiunilor Unite va comunica imediat această propunere și toate informațiile furnizate de statele părți interesate, solicitând acordul tuturor statelor părți pentru convocarea unei astfel de reuniuni speciale a statelor părți, în scopul analizării acestei probleme. În eventualitatea în care în decurs de 14 zile de la această comunicare cel puțin o treime din numărul statelor părți sunt de acord cu o astfel de reuniune specială, Secretarul general al Națiunilor Unite va convoca această reuniune specială a statelor părți în următoarele 14 zile. Cvorumul acestei reuniuni va fi constituit din majoritatea statelor părți.

6. Reuniunea statelor părți sau reuniunea specială a statelor părți, după cum va fi cazul, va stabili oportunitatea continuării dezbaterilor cu privire la problema în cauză, luând în considerare toate informațiile furnizate de statele părți interesate. Reuniunea statelor părți sau reuniunea specială a statelor părți va depune toate eforturile pentru a adopta o decizie prin consens. Dacă în ciuda acestor eforturi nu se poate ajunge la o înțelegere, decizia se va lua cu majoritatea voturilor statelor părți prezente și care votează.

7. Toate statele părți vor coopera pe deplin cu reuniunea statelor părți sau cu reuniunea specială a statelor părți, în scopul analizării problemelor în discuție, inclusiv prin intermediul oricăror misiuni de stabilire a faptelor, care sunt autorizate în conformitate cu prevederile paragrafului 8.

8. Dacă sunt necesare clarificări suplimentare, reuniunea statelor părți sau reuniunea specială a statelor părți va autoriza o misiune de stabilire a faptelor și va decide cu privire la mandatul acesteia cu majoritatea voturilor statelor părți prezente și care votează. Statul parte solicitat poate invita în orice moment o misiune de stabilire a faptelor pe teritoriul său. O asemenea misiune va avea loc fără autorizarea reuniunii statelor părți sau a reuniunii speciale a statelor părți. Misiunea, formată din cel mult 9 experți, desemnată și aprobată în conformitate cu prevederile paragrafelor 9 și 10, poate culege informații suplimentare de la fața locului sau din alte locuri aflate sub jurisdicția ori controlul statului parte solicitat, care au legătură directă cu problema aflată în discuție.

9. Secretarul general al Națiunilor Unite va pregăti și va actualiza o listă cuprinzând numele, naționalitățile și alte date relevante cu privire la experții calificați propuși de statele părți și o va transmite tuturor statelor părți. Orice expert inclus în această listă va fi considerat desemnat pentru a face parte din toate misiunile de stabilire a faptelor, cu excepție situației în care un stat parte își declară în scris dezacordul. În această situație expertul nu va participa la misiuni de stabilire a faptelor pe teritoriul sau în orice alt loc aflat sub jurisdicția ori controlul statului parte care a avut obiecții, dacă această neacceptare a fost declarată înainte de desemnarea expertului pentru astfel de misiuni.

10. După primirea unei cereri din partea reuniunii statelor părți sau a reuniunii speciale a statelor părți secretarul general al Națiunilor Unite, după consultarea cu statul parte solicitat, va desemna membrii misiunii, inclusiv șeful acesteia. Nu vor fi incluși în echipa de stabilire a faptelor experți ai statelor părți care au solicitat inspecția sau care sunt direct afectate de această misiune. Membrii misiunilor de stabilire a faptelor se vor bucura de privilegiile și de imunitățile conferite de prevederile art. IV din Convenția privind privilegiile și imunitățile Națiunilor Unite, adoptată la 13 februarie 1946.

11. Membrii misiunii de stabilire a faptelor vor sosi pe teritoriul statului parte solicitat cât mai curând posibil, după transmiterea unui aviz cu cel puțin 72 de ore înaintea sosirii acestora. Statul parte inspectat va lua toate măsurile administrative necesare pentru primirea, transportul și cazarea misiunii și va răspunde de asigurarea securității misiunii pe cât este posibil, atâta

timp cât aceasta se află pe teritoriul aflat sub propriul său control.

12. Fără a aduce atingere suveranității statului parte solicitat, misiunea de stabilire a faptelor poate introduce pe teritoriul acesteia echipamentul necesar, care va fi folosit exclusiv pentru a obține informații legate de subiectul în discuție. Înainte de sosire misiunea de stabilire a faptelor va informa statul parte inspectat în legătură cu echipamentul pe care intenționează să îl utilizeze pe parcursul misiunii.

13. Statul parte solicitat va face toate eforturile pentru a asigura că misiunea de stabilire a faptelor are ocazia să discute cu toate persoanele relevante care ar putea furniza informații referitoare la subiectul în discuție.

14. Statul parte solicitat va asigura accesul misiunii de stabilire a faptelor în toate zonele și la toate instalațiile aflate sub controlul său, în locurile din care se presupune că ar putea fi obținute informații relevante. Accesul va fi condiționat de orice aranjamente pe care statul parte solicitat le consideră necesare pentru:

a) protecția echipamentului, a informațiilor și a zonelor sensibile;

b) protecția tuturor obligațiilor constituționale pe care statul parte solicitat le-ar putea avea cu privire la drepturile de proprietate, cercetate și confiscări ori cu privire la alte drepturi constituționale; sau

c) asigurarea protecției fizice și a securității membrilor misiunii de stabilire a faptelor.

În eventualitatea în care statul parte solicitat încheie asemenea aranjamente, acesta va depune toate eforturile rezonabile pentru a demonstra, prin mijloace alternative, că respectă această convenție.

15. Misiunea de stabilire a faptelor poate rămâne maximum 14 zile pe teritoriul statului parte solicitat și maximum 7 zile într-o anumită zonă, dacă nu a fost altfel convenit.

16. Toate informațiile furnizate de o manieră confidențială și care nu sunt legate de subiectul misiunii de stabilire a faptelor vor fi tratate drept informații confidențiale.

17. Prin intermediul Secretarului general al Națiunilor Unite misiunea de stabilire a faptelor va raporta reuniunii statelor părți sau reuniunii speciale a statelor părți concluziile sale.

18. Reuniunea statelor părți sau reuniunea specială a statelor părți va lua în discuție toate informațiile relevante, inclusiv raportul prezentat de misiunea de stabilire a faptelor, și poate cere statului parte solicitat să ia măsuri pentru rezolvarea problemei în discuție într-o perioadă dată. Statul parte solicitat va raporta în legătură cu toate măsurile luate ca răspuns la această cerere.

19. Reuniunea statelor părți sau reuniunea specială a statelor părți poate sugera statelor părți interesate căi și mijloace pentru clarificarea sau rezolvarea problemei în discuție, inclusiv inițierea de proceduri conforme cu dreptul internațional. În situația în care problema în discuție este determinată de circumstanțe în afara controlului statului parte solicitat, reuniunea statelor părți sau reuniunea specială a statelor părți poate recomanda măsuri adecvate, inclusiv folosirea măsurilor de cooperare la care se referă art. 6.

20. Reuniunea statelor părți sau reuniunea specială a statelor părți va întreprinde toate eforturile pentru a adopta prin consens deciziile la care se referă prevederile paragrafelor 18 și 19, iar altfel, printr-o majoritate de două treimi din numărul statelor părți care sunt prezente și votează.

ARTICOLUL 9

Măsurile naționale de aplicare

Fiecare stat parte va lua toate măsurile juridice, administrative și alte măsuri adecvate, inclusiv aplicarea de sancțiuni penale, pe care le consideră necesare pentru prevenirea și suprimarea oricărei activități interzise unui stat parte în temeiul acestei convenții, desfășurată de persoane sau pe teritoriul aflat sub jurisdicția ori controlul acestuia.

ARTICOLUL 10

Rezolvarea diferendelor

1. Statele părți se vor consulta și vor coopera pentru rezolvarea oricărui diferend care ar putea apărea în legătură cu aplicarea sau cu implementarea prezentei Convenții. Fiecare stat parte poate aduce un astfel de diferend în fața reuniunii statelor părți.

2. Reuniunea statelor părți poate contribui la rezolvarea diferendului prin orice mijloace pe care le consideră potrivite, inclusiv oferirea de bune oficii,

solicitând statelor părți aflate în diferend să înceapă procedura de rezolvare a acestuia la alegerea lor, recomandând un termen limită pentru orice procedură asupra căreia se va fi căzut de acord.

3. Acest articol nu aduce atingere prevederilor Convenției care se referă la facilitarea și clarificarea aplicării acesteia.

ARTICOLUL 11

Reuniunea statelor părți

1. Statele părți se vor întruni regulat pentru a discuta orice problemă referitoare la aplicarea Convenției, inclusiv:

a) funcționarea și stadiul aplicării prevederilor prezentei convenții;

b) probleme decurgând din rapoartele prezentate conform prevederilor Convenției;

c) asistența și cooperarea internațională în conformitate cu art. 6;

d) dezvoltarea tehnologiilor de deminare;

e) prezentările pe care le fac statele părți conform art. 8; și

f) decizii referitoare la prezentările făcute de statele părți conform art. 5.

2. Prima reuniune a statelor părți va fi convocată de Secretarul general al Națiunilor Unite în decurs de un an de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții. Următoarele reuniuni vor fi convocate anual de Secretarul general al Națiunilor Unite, până la prima Conferință de evaluare a aplicării Convenției.

3. În condițiile specificate la art. 8 Secretarul general al Națiunilor Unite va convoca o reuniune specială a statelor părți.

4. Statele care nu sunt părți la prezenta Convenție, Națiunile Unite, alte organizații sau instituții internaționale cu atribuții în domeniu, organizații regionale, Comitetul Internațional al Crucii Roșii și organizații neguvernamentale relevante pot fi invitate să participe la aceste reuniuni cu statut de observatori, în conformitate cu Regulile de procedură convenite.

ARTICOLUL 12

Conferințele de evaluare a aplicării

1. O conferință de evaluare a aplicării va fi convocată de Secretarul general al Națiunilor Unite la 5 ani după

intrarea în vigoare a prezentei Convenții. Următoarele conferințe de evaluare a aplicării vor fi convocate de Secretarul general al Națiunilor Unite la solicitarea unuia sau mai multor state părți, cu condiția ca intervalul dintre conferințele de evaluare a aplicării să nu fie în nici un caz mai mic de 5 ani. Toate statele părți la prezenta Convenție vor fi invitate la fiecare conferință de evaluare a aplicării.

2. Scopul Conferinței de evaluare a aplicării va fi:

a) examinarea funcționării și a stadiului ratificării prezentei convenții;

b) analizarea necesității convocării de reuniuni ale statelor părți, la care se face referire în paragraful 2 al art. 11, precum și intervalul dintre aceste reuniuni;

c) adoptarea de decizii privind prezentările făcute de statele părți în conformitate cu prevederile art. 5; și

d) adoptarea, dacă este necesar, în raportul final a concluziilor referitoare la implementarea prezentei Convenții.

3. Statele care nu sunt părți la prezenta Convenție, Națiunile Unite, alte organizații sau instituții internaționale relevante, organizații regionale, Comitetul Internațional al Crucii Roșii și organizații neguvernamentale relevante pot fi invitate să participe la fiecare conferință de evaluare a aplicării ca observatori, în conformitate cu Regulile de procedură convenite.

ARTICOLUL 13

Amendamente

1. În orice moment după intrarea în vigoare a prezentei Convenții orice stat poate propune amendamente la aceasta. Orice propunere pentru un amendament va fi comunicată depozitarului, care o va transmite tuturor statelor părți și le va consulta în legătură cu oportunitatea convocării unei conferințe de amendare care să analizeze propunerea. Dacă majoritatea statelor părți notifică depozitarul, nu mai târziu de 30 de zile după ce propunerea a circulat, că sprijină dezbaterea propunerii de amendare, depozitarul va convoca o conferință de amendare la care vor fi invitate toate statele părți.

2. Statele care nu sunt părți la prezenta Convenție, Națiunile Unite, alte organizații internaționale sau instituții relevante, organizații regionale, Comitetul Internațional al Crucii Roșii și organizații neguvernamentale relevante pot fi invitate să participe la fiecare conferință de amendare, cu statut de observatori, în conformitate cu Regulile de procedură convenite.

3. Conferința de amendare va avea loc imediat după reuniunea statelor părți sau după Conferința de evaluare a aplicării, în afară de cazuri în care majoritatea statelor părți solicită să fie organizată mai devreme.

4. Orice amendament la prezenta Convenție va fi adoptat cu o majoritate de două treimi din numărul statelor părți prezente și care votează la Conferința de amendare. Depozitarul va comunica statelor părți orice amendament astfel adoptat.

5. Un amendament la prezenta convenție va intra în vigoare, pentru toate statele părți la prezenta Convenție care l-au acceptat, în momentul în care majoritatea statelor părți au depus instrumentele de acceptare la depozitar. Apoi va intra în vigoare pentru orice alt stat parte la data la care acesta depune instrumentul de acceptare.

ARTICOLUL 14

Costuri

1. Costurile reuniunilor statelor părți, ale reuniunilor speciale ale statelor părți, ale conferințelor de evaluare a aplicării și ale conferințelor de amendare vor fi suportate de statele părți și de statele care nu sunt părți la prezenta Convenție, participante la aceste reuniuni, în conformitate cu baremul de contribuții al Națiunilor Unite, ajustat în mod corespunzător.

2. Costurile care revin Secretarului general al Națiunilor Unite în conformitate cu prevederile art. 7 și 8, precum și costurile oricărei misiuni de stabilire a faptelor vor fi suportate de statele părți în conformitate cu baremul de contribuții al Națiunilor Unite, ajustat în mod corespunzător.

ARTICOLUL 15

Semnarea

Prezenta Convenție, adoptată la Oslo, Norvegia, la data de 18 septembrie 1997, va fi deschisă spre semnare la Ottawa, Canada, pentru toate statele, începând cu data de 3 decembrie 1997 până la data de 4 decembrie 1997, și la sediul Națiunilor Unite din New York, începând cu data de 5 decembrie 1997 și până la intrarea sa în vigoare.

ARTICOLUL 16

Ratificare, acceptare, aprobare sau aderare

1. Prezenta Convenție face subiectul ratificării, al acceptării sau al aprobării semnatarilor.

2. Prezenta Convenție va fi deschisă pentru aderare oricărui stat care nu a semnat-o.

3. Instrumentele de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare vor fi depuse la depozitar.

ARTICOLUL 17

Intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a celei de-a șasea luni după luna în care a fost depozitat cel de-al 40-lea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

2. Pentru orice stat care depune instrumentul de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare după data la care a fost depozitat cel de-al 40-lea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a celei de-a șasea luni de la data la care acel stat a depus instrumentul de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

ARTICOLUL 18

Aplicarea provizorie

Orice stat poate, la data ratificării, acceptării, aprobării sau a aderării, să declare că va aplica provizoriu prevederile paragrafului 1 al art. 1 din prezenta Convenție până la intrarea sa în vigoare.

ARTICOLUL 19

Rezerve

Articolele prezentei Convenții nu vor fi supuse rezervelor.

ARTICOLUL 20

Durata și retragerea

1. Prezenta Convenție se va aplica pe o perioadă nelimitată.

2. În exercitarea suveranității sale naționale fiecare stat parte va avea dreptul să se retragă din prezenta Convenție. Respectivul stat parte va notifica o asemenea retragere tuturor statelor părți, depozitarului și Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite. Un asemenea instrument de retragere va include o explicație detaliată a motivelor acestei retrageri.

3. O asemenea retragere va avea efect numai la 6 luni de la primirea instrumentului de retragere de către depozitar. Dacă la expirarea perioadei de 6 luni statul parte care se retrage este angajat în conflict armat, retragerea nu va avea efect înainte de sfârșitul conflictului armat.

4. Retragerea unui stat parte din prezenta Convenție nu va afecta în nici un fel obligația statelor de a continua să se achite de obligațiile asumate prin orice norme de drept internațional pertinente.

ARTICOLUL 21

Depozitarul

Secretarul general al Națiunilor Unite este desemnat prin prezenta dispoziție ca depozitar al prezentei Convenții.

ARTICOLUL 22

Texte autentice

Originalul prezentei Convenții, ale cărui texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt deopotrivă autentice, va fi depus la Secretarul general al Națiunilor Unite.

• Sclavie, tratament ființe umane, muncă forțată:

CONVENȚIA PRIVIND SCLAVIA*

Având în vedere că semnatarii Actului General al Conferinței de la Bruxelles din 1889–1890 au declarat că sunt deopotrivă animați de intenția fermă de a pune capăt traficului cu sclavi africani,

Având în vedere că semnatarii Convenției de la Saint-Germain-en-Laye din 1919, pentru revizuirea Actului

---

*Semnată la Geneva la 25 septembrie 1926. Intrată în vigoare la 9 martie 1927, conform dispozițiilor art. 12. Convenția a fost amendată prin Protocolul elaborat la sediul Națiunilor Unite, New York, la 7 decembrie 1953; Convenția amendată a intrat în vigoare la 7 iulie 1955, dată la care amendamentele expuse în anexa la Protocolul din 7 decembrie 1953 au intrat în vigoare conform art. III al Protocolului.

România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 988, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 76 din 1 aprilie 1931.

General de la Berlin din 1885 și a Actului General și Declarației de la Bruxelles din 1890, și-au afirmat intenția de a asigura suprimarea totală a sclaviei în toate formele sale și a comerțului cu sclavi pe uscat și pe mare,

Luând în considerație raportul Comisiei temporare pentru sclavie numită de Consiliul Ligii Națiunilor la 12 iunie 1924,

Dorind a-și completa și extinde munca efectuată în baza Actului de la Bruxelles și a găsi mijloacele de a da efect practic în întreaga lume intențiilor exprimate cu privire la comerțul cu sclavi și sclavie prin semnatarii Convenției de la Saint-Germain-en-Laye, și recunoscând că este necesar a se încheia în acest scop aranjamente mai detaliate decât cele conținute în respectiva Convenție,

Considerând, în continuare, că este necesară prevenirea dezvoltării muncii forțate în condiții analoge sclaviei,

Au decis să încheie o Convenție și au desemnat drept plenipotențiarî în acest scop...

Au convenit asupra următoarelor dispoziții:

ARTICOLUL 1

Pentru scopurile prezentei Convenții, s-a căzut de acord asupra următoarelor definiții:

(1) Sclavia este statutul sau condiția unei persoane asupra căreia este exercitată oricare putere sau toate puterile atașate dreptului de proprietate.

(2) Comerțul cu sclavi include toate actele implicate în capturarea, procurarea sau cedarea unei persoane cu intenția de a o reduce la sclavie; toate actele implicate în procurarea unui sclav în vederea vânzării sau schimbului; toate actele implicate în cedarea prin vânzare sau schimb a unui sclav procurat în vederea vânzării sau schimbului, și, în general, toate actele de comerț sau transport de sclavi.

ARTICOLUL 2

Înaltele părți contractante se angajează, fiecare pentru teritoriile aflate sub suveranitatea, jurisdicția, protecția, suzeranitatea sau tutela sa, în măsura în care nu au adoptat deja măsurile necesare:

(a) să prevină și să suprimă comerțul cu sclavi;

(b) să edifice, progresiv și cât mai curând posibil, abolirea totală a sclaviei în toate formele sale.

ARTICOLUL 3

Înaltele părți contractante se angajează să adopte toate măsurile corespunzătoare în vederea prevenirii îmbarcării, debarcării și transportului de sclavi în apele lor teritoriale și pe toate vasele care navighează sub pavilionul lor.

Înaltele părți contractante se angajează să negocieze cât mai curând posibil o Convenție generală cu privire la comerțul cu sclavi care să le dea drepturi și să le impună îndatoriri de aceeași natură cu cele prevăzute în Convenția din 17 iunie 1925 referitoare la comerțul cu arme (Articolele 12, 20, 21, 22, 23, 24 și alineatele 3, 4 și 5 ale Secțiunii II din Anexa II), cu adaptările necesare, înțelegându-se că această Convenție generală nu va pune ambarcațiunile nici uneia din Înaltele părți contractante (nici chiar cele de mic tonaj) pe o poziție diferită de cea a altor Înalte părți contractante.

Se înțelege de asemenea că, înainte sau după intrarea în vigoare a acestei Convenții generale, Înaltele părți contractante sunt libere să încheie între ele, fără ca totuși să facă derogare de la principiile expuse în alineatul anterior, acele acorduri speciale care, datorită situației lor particulare, ar putea părea adecvate în vederea realizării cât mai curând posibil a dispariției totale a comerțului cu sclavi.

ARTICOLUL 4

Înaltele părți contractante își vor acorda reciproc asistență cu scopul asigurării abolirii sclaviei și a comerțului cu sclavi.

ARTICOLUL 5

Înaltele părți contractante recunosc că recurgerea la muncă obligatorie sau forțată poate avea grave consecințe și se angajează, fiecare pentru teritoriile plasate sub suveranitatea, jurisdicția, protecția, suzeraniata sau tutela sa, să ia toate măsurile necesare pentru a preveni dezvoltarea muncii obligatorii sau forțate în condiții analoge sclaviei.

S-a căzut de acord că:

(1) Supusă prevederilor tranzitorii din alineatul (2) de mai jos, munca obligatorie sau forțată poate fi impusă numai în scopuri publice.

(2) În teritoriile în care încă mai persistă munca obligatorie sau forțată pentru alte scopuri decât cele

publice, Înaltele părți contractante se vor strădui ca progresiv și cât mai curând posibil să pună capăt acestei practici. Atâta timp cât există muncă obligatorie sau forțată, această muncă va avea întotdeauna un caracter excepțional, va primi întotdeauna o remunerare adecvată și nu va implica mutarea lucrătorilor de la locul lor obișnuit de reședință.

(3) În toate cazurile, responsabilitatea pentru orice recurgere la muncă obligatorie sau forțată va reveni autorităților centrale competente ale teritoriului în cauză.

ARTICOLUL 6

Acele Înalte părți contractante ale căror legislații nu conțin în prezent prevederi adecvate în vederea pedepsirii încălcării legilor și reglementărilor emise pentru a da efect scopurilor prezentei Convenții se angajează să adopte măsurile necesare astfel încât asemenea infrațiuni să fie aspru pedepsite.

ARTICOLUL 7

Înaltele părți contractante se angajează să-și aducă reciproc la cunoștință și să aducă la cunoștința Secretarului general al Ligii Națiunilor orice legi și reglementări pe care le vor emite în vederea aplicării prevederilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 8

Înaltele părți contractante sunt de acord cu disputele dintre ele cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții să fie, dacă nu pot fi rezolvate prin negociere directă, deferite spre decizie Curții Permanente de Justiție Internațională. În cazul în care unul sau ambele state părți la o astfel de dispută nu sunt parte la Protocolul din 16 decembrie 1920 cu privire la Curtea Permanentă de Justiție Internațională, disputa va fi deferită, la alegerea părților și în conformitate cu procedura constituțională a fiecărui stat, fie Curții Permanente de Justiție Internațională fie unei instanțe de arbitraj constituite în conformitate cu Convenția din 18 octombrie 1907 privind rezolvarea pașnică a disputelor internaționale, sau unei alte instanțe de arbitraj.

ARTICOLUL 9

La data semnării sau ratificării sau aderării, orice Înaltă parte contractantă poate declara că acceptarea

prezentei Convenții nu impune obligații unora sau tuturor teritoriilor aflate sub suveranitatea, jurisdicția, protecția, suzeranitatea sau tutela sa, în privința tuturor sau oricăror prevederi ale Convenției; ea poate ulterior să acceadă separat din partea oricăruia dintre teritorii sau în legătură cu oricare prevedere la care oricare dintre ele nu se constituie ca parte.

ARTICOLUL 10

În eventualitatea că o Înalță parte contractantă dorește să denunțe prezenta Convenție, denunțarea va fi comunicată în scris Secretarului general al Ligii Națiunilor, care va înainta imediat o copie autenticată a comunicării tuturor celorlalte Înalte părți contractante, informându-le asupra datei la care ea a fost primită.

Denunțarea va avea efect numai în ceea ce privește statul care a înaintat-o și numai după un an de la data la care comunicarea a ajuns la Secretarul general al Ligii Națiunilor.

Denunțarea, de asemenea, poate fi făcută separat cu privire la orice teritoriu aflat sub suveranitatea, jurisdicția, protecția, suzeranitatea sau tutela sa.

ARTICOLUL 11

Prezenta Convenție, care va purta data zilei de astăzi și ale cărei texte în franceză și engleză sunt ambele originale, va rămâne deschisă spre semnare de către statele membre ale Ligii Națiunilor până la 1 aprilie 1927.

Secretarul general al Ligii Națiunilor va aduce ulterior prezenta Convenție la cunoștința statelor care nu au semnat-o, inclusiv a statelor care nu sunt membre ale Ligii Națiunilor, și le va invita să adere la ea.

Statul care dorește să acceadă la Convenție își va aduce în scris intenția la cunoștința Secretarului general al Ligii Națiunilor și îi va transmite acestuia instrumentul de aderare, care se va depune în arhivele Ligii.

Secretarul general va transmite imediat tuturor celorlalte Înalte părți contractante o copie după comunicare și după instrumentul de aderare, informându-le asupra datei la care le-a primit.

ARTICOLUL 12

Prezenta Convenție va fi ratificată iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la biroul Secretarului general al

Ligii Națiunilor. Secretarul general va informa toate Înaltele părți contractante în legătură cu această depunere.

Convenția va intra în vigoare pentru fiecare stat la data depunerii ratificării sau aderării.

Drept pentru care plenipotențiarilor au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Geneva în ziua a douăzeci și cincea a lunii septembrie, o mie nouă sute douăzeci și șase, într-un exemplar, care va fi depus în arhivele Ligii Națiunilor. O copie autenticată va fi înaintată fiecărui stat semnatar.

**PROTOCOL DE AMENDARE
A CONVENȚIEI PRIVIND SCLAVIA
SEMNATĂ LA GENEVA LA 25 SEPTEMBRIE 1926***

Statele părți la prezentul Protocol,

Considerând că în baza Convenției privind sclavia semnată la Geneva la 25 septembrie 1926 (de aici înainte numită „Convenția“) Liga Națiunilor a fost investită cu anumite sarcini și funcții, și

Considerând că este de dorit ca aceste sarcini și funcții să fie continuate de Națiunile Unite,

Au căzut de acord astfel:

ARTICOLUL I

Statele părți la prezentul Protocol se angajează că, la fel ca și între ele, în conformitate cu prevederile Protocolului, vor acorda deplină forță și efect legal și vor pune în aplicare în mod corespunzător amendamentele la Convenție înscrise în anexa la Protocol.

ARTICOLUL II

1. Prezentul Protocol va fi deschis spre semnare sau acceptare de către oricare din statele părți la Convenție cărora Secretarul general le-a transmis în acest scop un exemplar din Protocol.

2. Statele pot deveni parte la prezentul Protocol prin:
(a) Semnare fără rezerve în vederea acceptării;

---

*Aprobat de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 794 (VIII) din 23 octombrie 1953. Intrat în vigoare la 7 decembrie 1953 conform dispozițiilor art. III.

(b) Semnare cu rezerve în vederea acceptării, urmată de acceptare;

(c) Acceptare.

3. Acceptarea se va face prin depunerea unui instrument formal la Secretarul general al Națiunilor Unite.

ARTICOLUL III

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare la data la care statele au devenit parte la el și va intra în continuare în vigoare pentru fiecare stat la data la care acesta va deveni parte la Protocol.

2. Amendamentele înscrise în anexa la prezentul Protocol vor intra în vigoare când douăzeci de state vor fi devenit parte la Protocol, iar ulterior, orice stat care va deveni parte la Convenție după intrarea în vigoare a amendamentelor la aceasta va deveni parte la Convenția astfel amendată.

ARTICOLUL IV

În conformitate cu alineatul 1 al articolului 102 al Cartei Națiunilor Unite și cu reglementările ce au decurs din aceseta adoptate de Adunarea generală, Secretarul general al Națiunilor Unite este autorizat să efectueze înregistrarea prezentului Protocol și a amendamentelor aduse Convenției prin Protocol la datele respective ale intrării lor în vigoare și să publice Protocolul și textul amendat al Convenției cât mai curând posibil după înregistrare.

ARTICOLUL V

Prezentul Protocol, ale cărui texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt deopotrivă originale, se va depune în arhivele Secretariatului Națiunilor Unite. Textele Convenției ce urmează a fi amendată în conformitate cu anexa fiind originale numai în limbile engleză și franceză, textele în engleză și franceză ale anexei vor fi deopotrivă originale, iar textele în chineză, rusă și spaniolă vor fi traduceri. Secretarul general va pregăti copii autentificate ale Protocolului, incluzând anexa, spre a le transmite statelor părți la

Convenție, precum și tuturor celorlalte state membre ale Națiunilor Unite. Va pregăti de asemenea spre a transmite statelor, inclusiv statelor nemembre ale Națiunilor Unite, la intrarea în vigoare a amendamentelor prevăzute în Articolul III, copii autentificate ale Convenției astfel amendate.

Drept pentru care subsemnații, fiind pe deplin autoorizați de guvernele lor, au semnat prezentul Protocol la data ce apare în dreptul semnăturilor lor.

Încheiat la sediul Națiunilor Unite, New York astăzi în ziua a șaptea a lunii decembrie o mie nouă sute cincizeci și trei.

**ANEXĂ LA PROTOCOLUL DE AMENDARE
A CONVENȚIEI PRIVIND SCLAVIA
SEMNATĂ LA GENEVA LA 25 SEPTEMBRIE 1926**

În articolul 7 „Secretarul general al Națiunilor Unite“ va înlocui „Secretarul general al Ligii Națiunilor“.

În articolul 8 „Curtea Internațională de Justiție“ va înlocui „Curtea Permanentă de Justiție Internațională“, iar „Statutul Curții Internaționale de Justiție“ va înlocui „Protocolul din 16 decembrie 1920 cu privire la Curtea Permanentă de Justiție Internațională“.

În primul și în al doilea alineat ale articolului 10 „Națiunile Unite va înlocui „Liga Națiunilor“.

Ultimele trei alineate ale articolului 11 se vor elimina și se vor înlocui cu următoarele:

„Prezenta Convenție va fi deschisă spre aderare tuturor statelor, inclusiv statelor care nu sunt membre ale Națiunilor Unite, cărora Secretarul general al Națiunilor Unite le va fi transmis o copie autentificată a Convenției.“

„Accederea se va face prin depunerea unui instrument formal la Secretarul general al Națiunilor Unite, care va informa despre aceasta toate statele părți la Convenție și toate statele avute în vedere în prezentul articol, comunicându-le data la care s-a depus fiecare asemenea instrument de aderare.“

În articolul 12 „Națiunilor Unite“ va înlocui „Liga Națiunilor“.

CONVENȚIA SUPLIMENTARĂ CU PRIVIRE LA ABOLIREA SCLAVIEI, TRAFICULUI CU SCLAVI ȘI A INSTITUȚIILOR ȘI PRACTICILOR ANALOGE SCLAVIEI*

PREAMBUL

*Statele părți la prezenta Convenție,
Constatând* că libertatea este un drept pe care fiecare
ființă umană l-a dobândit prin naștere,

Conștiente de ceea ce popoarele Națiunilor Unite au
reafirmat, în Cartă, credința lor în demnitatea și valoarea
personalității umane,

Considerând că Declarația Universală a Drepturilor
Omului, pe care Adunarea generală a proclamat-o ca un
ideal comun de atins de către toate popoarele și toate
națiunile, dispune că nimeni nu va fi ținut în sclavie, nici
în servitute și că sclavia și comerțul cu sclavi sunt
interzise sub toate formele,

Recunoscând că, după încheierea, la Geneva, la 25
septembrie 1926, a Convenției cu privire la sclavie, care
viza suprimarea sclaviei și a traficului de sclavi, noi
progrese au fost obținute în această direcție,

Ținând seama de Convenția din 1930 asupra muncii
forțate și de cea adoptată ulterior de Organizația
Internațională a Muncii în ceea ce privește munca forțată
obligatorie,

Constatând totuși că sclavia, traficul cu sclavi și
instituțiile și practicile analoge sclaviei n-au fost încă
eliminate în toate regiunile lumii,

Hotărând în consecință că la Convenția din 1926, care
este încă în vigoare, trebuie să se adauge o Convenție
suplimentară destinată intensificării eforturilor, atât
naționale cât și internaționale, care vizează abolirea
sclaviei, a traficului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor
analoage sclaviei;

Au convenit ceea ce urmează:

---

*Adoptată la 7 septembrie 1956 de Conferința plenipotențiarilor Națiunilor Unite convocată în aplicarea dispozițiilor Rezoluției 608 (XXI) a Consiliului economic și social din 30 aprilie 1956. Intrată în vigoare la 30 aprilie 1957, conform dispozițiilor art. 13.

România a ratificat Convenția la 13 noiembrie 1957 prin Decretul nr. 375, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 33 din 9 decembrie 1957.

SECȚIUNEA I
INSTITUȚII ȘI PRACTICI ANALOGE SCLAVIEI

ARTICOLUL 1

Fiecare dintre statele părți la prezenta Convenție va lua toate măsurile legislative și altele care vor fi realizabile și necesare pentru obținerea progresivă și cât mai curând posibilă a abolirii complete sau abandonării instituțiilor și practicilor urămtoare, acolo unde ele subzistă încă, care intră sau nu în definiția sclaviei care figurează în articolul întâi al Convenției relative la sclavie, semnată la Geneva la 25 septembrie 1926;

a) Servitutea pentru datorii, adică starea sau condiția rezultând din faptul că un debitor s-a angajat să furnizeze în garanția unei datorii serviciile sale personale sau cele ale unei alte persoane asupra căreia are autoritate, dacă valoarea echitabilă a acestor servicii nu afectează lichidarea datoriei dau dacă durata acestor servicii nu este limitată și nici caracterul lor definit;

b) Șerbia, adică condiția persoanei care este ținută prin lege, obicei sau acord, de a trăi și munci pe un pământ aparținând unei alte persoane, făcând câteva servicii determinate, remunerate sau gratuit, fără posibilitatea de a-și schimba condiția;

c) Orice instituție sau practică în virtutea căreia:

i) O femeie este, fără ca ea să aibă dreptul de a refuza, promisă sau dată în căsătorie în schimbul unei despăgubiri în bani sau în natură plătită părinților, tutorelui, familiei sau unei alte persoane sau unui alt grup de persoane;

ii) Soțul unei femei, familia sau clanul acestuia au dreptul de a o ceda unei alte persoane, cu titlu oneros sau în alt mod;

iii) Femeia poate, la moartea soțului, să fie transmisă prin succesiune unei alte persoane;

d) Orice instituție sau practică în virtutea căreia un copil sau un adolescent care are mai puțin de 18 ani este dat, fie de către părinți sau de către unul din ei, fie de tutorele său unei alte persoane contra unei sume de bani sau nu, în vederea exploatării persoanei sau a muncii copilului sau adolescentului.

ARTICOLUL 2

În vederea lichidării instituțiilor și practicilor vizate la alineatul c) al articolului 1 al Convenției, statele părți se angajează a fixa, acolo unde este necesar, vârsta minimă corsepunzătoare căsătoriei, să încurajeze recurgerea la o procedură care să permită ambilor viitori soți să-și exprime liber consimțământul la căsătorie în prezența unei autorități civile sau religioase competente și să încurajeze înregistrarea căsătoriilor.

SECȚIUNEA A II-A TRAFICUL CU SCLAVI

ARTICOLUL 3

1. Faptul de a transporta sau de a încerca să se transporte sclavi dintr-o țară în alta, prin intermediul oricărui mijloc de transport sau faptul de a fi complice al unor astfel de acte va constitui infracțiune penală față de legea statelor părți la Convenție și persoanele stabilite a fi vinovate de o astfel de infracțiune vor fi pasibile de pedeapsă foarte aspră.

2. a) Statele părți vor lua toate măsurile eficace pentru a împiedica navele și aeronavele autorizate purtând pavilionul lor să transporte sclavi și pentru a pedepsi persoanele vinovate de aceste acte sau vinovate de utilizarea pavilionului național în acest scop.

b) Statele părți vor lua măsurile eficace pentru ca porturile, aerodromurile și coastele lor să nu poată fi folosite la transportarea sclavilor.

3. Statele părți la Convenție vor efectua schimburi de experiență în scopul asigurării unei coordonări practice a măsurilor luate de ele în lupta împotriva traficului de sclavi și se vor informa reciproc în legătură cu orice trafic cu sclavi și orice tentativă de infracțiune de acest gen despre care ar avea cunoștință.

ARTICOLUL 4

Orice sclav refugiat la bordul unei nave aparținând unui stat parte la această Convenție, va fi liber ipso facto.

SECȚIUNEA A III-A
SCLAVAJUL ȘI INSTITUȚIILE ȘI PRACTICILE ANALOGE

ARTICOLUL 5

Într-o țară în care sclavajul sau instituțiile și practicile prezentate în articolul 1 al Convenției nu au fost încă complet abolite sau abandonate, mutilarea, fie cu fierul roșu fie pe altă cale, a unui sclav sau a unei persoane de condiție servilă – pentru a-i indica statutul, ca pedeapsă sau pentru oricare alt motiv – sau faptul de a fi complice la asemenea acte va constitui infracțiune penală în conformitate cu legea statelor părți la Convenție iar persoanele considerate vinovate vor fi pasibile de pedeapsă.

ARTICOLUL 6

1. Reducerea unui om la sclavie sau obligarea unui seamăn să-și piardă libertatea sa sau a unei persoane aflate în grija lui, pentru a-l transforma în sclav, va constitui infracțiune penală conform legilor statelor părți la prezenta Convenție și persoanele considerate vinovate vor fi pasibile de pedeapsă; de asemenea, în aceeași situație se vor afla persoanele participante la o înțelegere constituită în acest scop, la tentativă sau în caz de complicitate.

2. Sub rezerva dispozițiilor alineatului introductiv la articolul 1 al Convenției, dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol se vor aplica și pentru a determina o persoană de a se supune, pe sine însăși sau o persoană aflată în grija sa unei condiții servile care rezultă dintr-una din restricțiile sau practicile vizate de articolul 1; de asemenea, în aceeași situație se vor afla persoanele participante la o înțelegere constituită în acest scop, la tentativă sau în caz de complicitate.

SECȚIUNEA A IV-A

DEFINIȚII

ARTICOLUL 7

Potrivit prezentei Convenții:

a) „Sclavia“, așa cum este definită în Convenția din 1926 cu privire la sclavie, este situația sau condiția unui individ asupra căruia se exercită atributele dreptului de proprietate sau numai unele dintre ele iar „sclavul“ este individul care are acest statut sau această condiție;

b) „Persoană de condiție servilă“ este aceea care este încadrată statutului sau condiției care rezultă dintr-una din instituțiile sau practicile vizate în articolul 1 al prezentei Convenții;

c) „Traficul de sclavi“ desemnează și cuprinde orice act de capturare, achiziție sau cedare a unei persoane în vederea reducerii ei la sclavie; orice act de achiziționare a unui sclav în vederea vinderii sau a schimbării lui; orice act de cedare prin vânzare sau schimb a unei persoane capturate în vederea vinderii sau schimbării ei ca și în general orice act de comerț sau transport al sclavilor, indiferent de modul de transport folosit.

SECȚIUNEA A V-A

COOPERAREA ÎNTRE STATELE PĂRȚI ȘI COMUNICAREA DE INFORMAȚII

ARTICOLUL 8

1. Statele părți la Convenție se angajează să-și dea reciproc concursul și să coopereze cu Organizația Națiunilor Unite în vederea aplicării dispozițiilor de mai sus.

2. Părțile se angajează să comunice Secretarului general al Națiunilor Unite orice lege, orice reglementare și orice decizie administrativă adoptate sau intrate în vigoare în aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții.

3. Secretarul general va comunica informațiile primite în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol celorlalte părți și Consiliului Economic și Social ca element de documentare pentru orice dezbateră organizată de Consiliu în vederea formulării de noi recomandări pentru abolirea sclaviei, a traficului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor care fac obiectul Convenției.

SECȚIUNEA A VI-A

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 9

Nu se admite nici o rezervă la Convenție

ARTICOLUL 10

Orice diferend între statele părți la Convenție în legătură cu interpretarea sau aplicarea sa care nu va fi rezolvat prin negocieri, va fi supus Curții Internaționale de

Justiție la cererea uneia dintre părțile aflate în diferend, în afară de cazul în care părțile interesate nu se pun de acord asupra unui alt mod de reglementare.

ARTICOLUL 11

1. Prezenta Convenție va fi deschisă la 1 iulie 1957 pentru a fi semnată de orice stat membru al Națiunilor Unite sau de către o instituție specializată. Ea va fi supusă ratificării statelor semnatare iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Națiunilor Unite care va informa toate statele semnatare și aderente.

2. După 1 iulie 1957 Convenția va fi deschisă pentru aderare oricărui stat membru al Națiunilor Unite sau oricărei instituții specializate sau oricărui alt stat care va primi o invitație de aderare adresată de Adunarea generală a Națiunilor Unite. Adeziunea se va efectua prin depunerea unui instrument corespunzător la Secretarul general al Națiunilor Unite care va informa în legătură cu acesta toate statele semnatare și aderente.

ARTICOLUL 12

1. Prezenta Convenție se va aplica tututor teritoriilor neautonome, sub tutelă, coloniale și altor teritorii nemetropolitane pe care un stat parte la Convenție le reprezintă pe plan internațional; partea interesată va trebui ca, sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 a prezentului articol, în momentul semnării sau al ratificării Convenției sau al aderării la prezenta Convenție să declare teritoriul sau teritoriile nemetropolitane la care se vor aplica **ipso facto** prezenta Convenție în urma semnării ei, a ratificării sau aderării.

2. În cazul în care este necesar consimțământul prealabil al unui teritoriu nemetropolitan, în virtutea legilor sau practicilor constituționale ale părții sau ale teritoriului respectiv, partea va trebui să se străduiască să obțină, în decurs de 12 luni, începând cu data semnării Convenției, consimțământului teritoriului nemetropolitan care este necesar, iar atunci când acest consimțământ va fi obținut, partea va trebui să-l aducă la cunoștință Secretarului general. Începând cu data primirii de către Secretarul general al acestui anunț Convenția se va aplica teritoriului sau teritoriilor desemnate de către aceasta.

3. La expirarea termenului de 12 luni menționat la paragraful precedent, părțile interesate vor informa Secretarul general asupra rezultatelor consultărilor cu

teritoriile nemetropolitane ale căror relații internaționale și le asumă, și al căror consimțământ pentru aplicarea prezentei Convenții nu a fost încă dat.

ARTICOLUL 13

1. Convenția va intra în vigoare la data la care două state vor deveni părți.

2. Ea va intra în vigoare, pentru fiecare stat și teritoriu în parte, la data depunerii instrumentului de ratificare sau de aderare al statului interesat sau la data notificării aplicării Convenției la teritoriul respectiv.

ARTICOLUL 14

Aplicarea prezentei Convenții va fi divizată în perioade succesive de trei ani, dintre care prima va începe o dată cu intrarea în vigoare a Convenției conform paragrafului 1 al articolului 13.

2. Orice stat parte va putea să denunțe prezenta Convenție adresând, cel puțin cu 6 luni înainte de expirarea perioadei triennale în curs, o notificare Secretarului general. Acesta va informa toate celelalte părți despre această notificare și data primirii ei.

3. Renunțările vor intra în vigoare la expirarea perioadei triennale în curs.

4. În cazul în care, în conformitate cu dispozițiile articolului 12, prezenta Convenție va intra în vigoare pentru un teritoriu nemetropolitan unei părți, aceasta din urmă va putea, cu consimțământul teritoriului respectiv, să notifice oricând Secretarului general al Națiunilor Unite că Convenția este denunțată de acest teritoriu. Denunțarea va intra în vigoare la un an de la data la care notificarea a parvenit Secretarului general care va informa toate celelalte părți despre această notificare și data primirii ei.

ARTICOLUL 15

Prezenta Convenție ale cărei texte în limbile engleză, spaniolă, franceză și rusă au aceeași valabilitate, va fi depusă la arhivele Secretariatului Națiunilor Unite. Secretarul general va întocmi copii certificate pentru a le comunica statelor părți la Convenție ca și tuturor celorlalte state membre ale Națiunilor Unite și instituțiilor specializate.

Subsemnații, autorizați de guvernele respective, au semnat prezenta Convenție la data de mai jos.

Întocmită de Oficiul european al Națiunilor Unite, la Geneva, 7 septembrie 1956.

CONVENȚIA O.I.M. (NR. 29) PRIVIND MUNCA FORȚATĂ SAU OBLIGATORIE*

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, convocată la Geneva de către Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii, care s-a întrunit aici, la 10 iunie 1930, în cea de a patrusprezecea sesiune a sa.

După ce a hotărât să adopte diferite propuneri cu munca forțată sau obligatorie, problema cuprinsă în primul punct de pe ordinea de zi a sesiunii,

După ce a hotărât ca aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale,

adoptă, astăzi douăzeci și opt iunie una mie nouă sute treizeci, convenția de mai jos, care va fi denumită Convenția privind munca forțată, 1930, ce urmează a fi ratificată de către Membrii Organizației Internaționale a Muncii conform dispozițiilor Constituției Organizației Internaționale a Muncii:

ARTICOLUL 1

1. Orice Membru al Organizației Internaționale a Muncii care ratifică prezenta Convenție se angajează să desființeze folosirea muncii forțate sau obligatorii, sub toate formele ei, în termenul cel mai scurt posibil.

2. În vederea acestei desființări totale, munca forțată sau obligatorie va putea fi folosită în timpul perioadei tranzitorii numai în scopuri publice și, în mod excepțional, în condițiile și cu garanțiile stipulate în articolele care urmează.

3. La expirarea unui termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții și cu ocazia raportului prevăzut la articolul 31 de mai jos, Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii va examina posibilitatea de a desființa fără vreo altă întârziere munca forțată sau obligatorie sub toate formele sale și va hotărî dacă este cazul să înscrie această problemă pe ordinea de zi a conferinței.

---

* Adoptată la 28 iunie 1930. România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 213/1957 publicat în „Buletinul Oficial al României” nr. 4, Partea I, din 18 ianuarie 1958.

ARTICOLUL 2

1. În sensul prezentei Convenții, termenul „muncă forțată sau obligatorie“ va însemna orice muncă sau serviciu pretins unui individ sub amenințarea unei pedepse oarecare, și pentru care numitul nu s-a oferit de bună voie.

2. Totuși, termenul „muncă forțată sau obligatorie“ nu va cuprinde, în sensul prezentei Convenții:

a) orice muncă sau serviciu pretins în virtutea legilor privind serviciul militar obligatoriu și destinat unor lucrări cu caracter pur militar;

b) orice muncă sau serviciu făcând parte din obligațiile civice normale ale cetățenilor unei țări pe deplin independentă;

c) orice muncă sau serviciu pretins unui individ ca urmare a unei condamnări pronunțate printr-o hotărâre judecătorească, cu condiția ca această muncă sau serviciu să fie executat sub supravegherea și controlul autorităților publice și ca numitul individ să nu fie cedat sau pus la dispoziția unor particulari, societăți sau unor persoane morale private;

d) orice muncă sau servicii pretins în cazurile de forță majoră, adică în caz de război, catastrofe sau pericol de catastrofe ca: incendii, inundații, foamete, cutremure de pământ, epidemii și epizootii violente, invazii de animale, de insecte sau de paraziți vegetați dăunători, și în general orice împrejurări care pun în pericol sau riscă să pună în pericol viața sau condițiile normale de existență a întregii populații sau a unei părți din populație;

e) muncile mărunte de la sat, adică muncile executate în interesul direct al colectivității de către membrii acesteia, munci care, deci, pot fi considerate ca obligații civice normale ce revin membrilor colectivității, cu condiția ca populația însăși sau reprezentanții săi direcți să aibă dreptul să se pronunțe asupra justeței acestor munci.

ARTICOLUL 3

În sensul prezentei Convenții, termenul „autorități competente“ va însemna fie autoritățile metropolitane, fie autoritățile centrale superioare din teritoriul interesat.

ARTICOLUL 4

1. Autoritățile competente nu vor trebui să impună sau să permită impunerea muncii forțate sau obligatorii în

folosul unor particulari, societăți sau al unor persoane morale private.

2. Dacă o astfel de formă de muncă forțată sau obligatorie în folosul unor particulari, societăți sau unor persoane morale private există la data la care ratificarea prezentei Convenții de către un Membru este înregistrată de către Directorul general al Biroului Internațional al Muncii, acest Membru va trebui să desființeze complet munca forțată sau obligatorie amintită, începând de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții, în ceea ce-l privește.

ARTICOLUL 5

1. Nici o concesiune acordată unor particulari, unor societăți sau unor persoane morale private nu va trebui să aibă drept consecință impunerea unei forme oarecare de muncă forțată sau obligatorie în vederea producerii sau strângerii de produse pe care acești particulari, societăți sau persoane morale private le folosesc sau cu care fac comerț.

2. Dacă anumite concesiuni existente comportă dispoziții care au drept urmare impunerea unei astfel de munci forțate sau obligatorii, aceste dispoziții vor trebui să fie anulate cât mai curând posibil, pentru a se conforma prevederilor articolului 1 al prezentei Convenții.

ARTICOLUL 6

Funcționarii administrației, chiar atunci când vor trebui să încurajeze populațiile care sunt în sarcina lor să se dedice unei munci oarecare, nu vor trebui să exercite asupra acestor populații o constrângere colectivă sau individuală cu scopul de a le face să muncească pentru particulari, societăți sau persoane morale private.

ARTICOLUL 7

1. Șefii care nu exercită funcțiuni administrative nu vor trebui să recurgă la munca forțată sau obligatorie.

2. Șefii care exercită funcțiuni administrative vor putea, cu autorizația expresă a autorităților competente, să recurgă la munca forțată sau obligatorie în condițiile prevăzute de articolul 10 al prezentei Convenții.

3. Șefii recunoscuți ca atare de lege, și care nu primesc o remunerație adecvată sub alte forme, vor putea să beneficieze de folosirea serviciilor personale anume reglementate, trebuind să se ia toate măsurile necesare pentru a preveni abuzurile.

ARTICOLUL 8

1. Răspunderea pentru orice hotărâri de a se recurge la munca forțată sau obligatorie va reveni autorităților civile superioare ale teritoriului respectiv.

2. Totuși, aceste autorități vor putea să acorde autorităților locale superioare dreptul de a impune munca forțată sau obligatorie, în cazurile în care această muncă nu va avea ca efect îndepărtarea muncitorilor de domiciliul lor obișnuit. Aceste autorități vor putea, de asemenea, să acorde autorităților locale superioare – pentru perioadele și în condițiile care vor fi stabilite prin reglementarea prevăzută la art. 23 al prezentei Convenții – dreptul de a impune o muncă forțată sau obligatorie pentru executarea căreia muncitorii vor trebui să se depărteze de domiciliul lor obișnuit, în cazul când aceasta este necesară pentru înlesnirea deplasării funcționarilor din administrație, în exercitarea funcțiilor lor, precum și a transportării materialului administrației.

ARTICOLUL 9

Cu excepția dispozițiilor contrare stipulate la articolul 10 al prezentei Convenții, nici o autoritate care are dreptul să impună munca forțată sau obligatorie nu va trebui să permită să se recurgă la această formă de muncă decât dacă s-a asigurat în prealabil:

a) că serviciul sau munca ce trebuie efectuată reprezintă un interes direct și important pentru colectivitatea chemată să o execute;

b) că acest serviciu, sau muncă, este de o necesitate actuală sau iminentă;

c) că a fost imposibil să se procure mâna de lucru voluntară pentru executarea acestui serviciu sau munci, cu toate că s-au oferit salarii și condiții de muncă cel puțin egale celor practicate pe teritoriul interesat pentru munci sau servicii similare;

d) că această muncă, sau serviciu, nu va constitui o povară prea grea pentru populația actuală față de mâna de lucru disponibilă și de aptitudinea sa de a întreprinde munca respectivă.

ARTICOLUL 10

1. Munca forțată sau obligatorie cerută ca impozit și munca forțată sau obligatorie impusă pentru lucrări de

interes public de către șefii care exercită funcțiuni administrative vor trebui să fie, treptat, desființate.

2. Până la această abolire, atunci când munca forțată sau obligatorie va fi cerută ca impozit, și atunci când munca forțată sau obligatorie va fi impusă de către șefii care exercită funcțiuni administrative, în vederea executării unor lucrări de interes public, autoritățile interesate vor trebui să se asigure, în prealabil;

a) că serviciul sau munca ce trebuie executată este de interes direct și important pentru colectivitatea chemată să o execute;

b) că acest serviciu, sau muncă, este de o necesitate actuală sau iminentă;

c) că această muncă, sau serviciu, nu va constitui o povară prea grea pentru populația actuală față de mâna de lucru disponibilă și de aptitudinea sa de a întreprinde munca respectivă;

d) că executarea acestei munci, sau serviciu, nu va obliga pe muncitori să se îndepărteze de domiciliul lor obișnuit;

e) că executarea acestei munci sau serviciu va fi îndrumată, potrivit cu cerințele religiei, ale vieții sociale sau ale agriculturii.

ARTICOLUL 11

1. Numai adulții valizi de sex masculin, în vârstă de cel puțin 18 ani și cel mult 45 ani vor putea fi supuși la muncă forțată sau obligatorie. În afară de categoriile de muncă prevăzute la articolul 10 al prezentei Convenții vor trebui să fie respectate limitele și condițiile următoare:

a) recunoașterea prealabilă – în toate cazurile în care aceasta va fi posibil – de către un medic numit de administrație – că aceștia nu suferă de nici o boală contagioasă și că sunt apti din punct de vedere fizic să suporte munca impusă și condițiile în care ea va fi efectuată;

b) scutirea personalului din școli, a elevilor și profesorilor, cât și a personalului administrativ în general;

c) menținerea în fiecare colectivitate a unui număr de oameni adulți și valizi indispensabili vieții familiale și sociale;

d) respectarea legăturilor conjugale și familiale.

2. În scopul indicat în alineatul c) de mai sus, reglementarea prevăzută la art. 23 al prezentei Convenții va stabili proporția de persoane din populația permanentă

de sex masculin și validă care vor putea fi obiectul unei recrutări determinate, această populație neputând, totuși, depăși, în nici un caz, 25% din această populație. Stabilind această proporție, autoritățile competente vor trebui să țină seama de densitatea populației, de dezvoltarea socială și fizică a acestei populații, de perioada din cursul anului și de starea lucrărilor ce trebuie efectuate de cei interesați pe loc și pe cont propriu; în general autoritățile vor trebui să respecte necesitățile economice și sociale ale vieții normale a colectivității respective.

ARTICOLUL 12

1. Perioada maximă în timpul căreia un individ oarecare va putea fi constrâns la muncă forțată sau obligatorie sub diversele forme nu va trebui să depășească 60 de zile dintr-o perioadă de 12 luni, zilele de călătorie necesare pentru a merge la locul de muncă și a se întoarce trebuind să fie cuprinse în aceste 60 de zile.

2. Fiecare muncitor constrâns la muncă forțată sau obligatorie va trebui să posede un certificat care să indice perioadele de muncă forțată sau obligatorie pe care le-a efectuat.

ARTICOLUL 13

1. Orele normale de muncă ale oricărei persoane constrânse la munca forțată sau obligatorie vor trebui să fie aceleași ca orele obișnuite pentru munca liberă, iar orele de muncă efectuate peste durata normală vor trebui să fie remunerate după aceleași tarife ca și cele folosite pentru orele suplimentare ale muncitorilor liberi.

2. Va trebui să se acorde săptămânal o zi de odihnă tuturor persoanelor supuse la o formă oarecare de muncă forțată sau obligatorie, și această zi va trebui să coincidă pe cât posibil, cu ziua consacrată prin tradiție, sau prin obiceiurile țării ori ale regiunii.

ARTICOLUL 14

1. Cu excepția muncii prevăzute la articolul 10 al prezentei Convenții, munca forțată sau obligatorie, sub toate formele ei, va trebui să fie remunerată în bani și după tarife care, pentru același fel de muncă, nu vor trebui să fie inferioare nici celor în vigoare în regiunea în care muncitorii sunt folosiți, nici celor în vigoare în regiunea din care au fost recrutați muncitorii.

2. În cazul când munca este impusă de către șefi în exercitarea funcțiilor lor administrative, va trebui să fie introdusă, cât mai curând posibil, plata salariilor în condițiile prevăzute la paragraful precedent.

3. Salariile vor trebui să fie plătite fiecărui muncitor, individual, și nu șefului său de trib sau oricărei alte autorități.

4. Zilele de călătorie pentru a merge la locul de muncă și pentru întoarcere vor trebui să fie socotite la plata salariilor ca zile de muncă.

5. Prezentul articol nu va avea ca efect interzicerea aprovizionării muncitorilor cu rațiile alimentare obișnuite ca parte din salariu, aceste rații trebuind să fie cel puțin echivalente cu suma de bani pe care o reprezintă, dar nu trebuie să se facă nici o reținere din salariu, nici pentru achitarea impozitelor, nici pentru hrană, îmbrăcăminte și locuințe speciale care vor fi acordate muncitorilor pentru a-i menține în stare de a-și continua munca, luând în considerație condițiile speciale ale muncii lor, și nici pentru furnizare de unelte.

ARTICOLUL 15

1. Orice legislație privind despăgubirea în caz de accidente sau boli provocate de muncă, și orice legislație care prevede ajutorarea persoanelor aflate în sarcina muncitorilor decedați sau invalizi, legislații care sunt sau vor fi în vigoare pe teritoriul respectiv, vor trebui să fie aplicate persoanelor supuse muncii forțate sau obligatorii în aceleași condiții ca și muncitorii liberi.

2. În orice caz, fiecare autoritate care folosește un muncitor la muncă forțată sau obligatorie va avea obligația să asigure întreținerea muncitorului respectiv dacă un accident sau o boală cauzată de muncă îl face, total sau parțial, incapabil de a-și câștiga existența. Această autoritate va trebui, de asemenea, să-și asume obligația de a lua măsuri pentru asigurarea întreținerii oricărei persoane aflate în mod efectiv în sarcina muncitorului, în caz de incapacitate sau deces rezultând din muncă.

ARTICOLUL 16

1. Persoanele supuse muncii forțate sau obligatorii nu vor trebui – în afara cazurilor de necesitate excepționale – să fie transferate în regiuni în care condițiile de hrană și

de climă sunt atât de diferite de cele cu care au fost obișnuite, încât ar constitui un pericol pentru sănătatea lor.

2. În nici un caz, o asemenea transferare de muncitori nu va fi autorizată fără aplicarea strictă a tuturor măsurilor de igienă și cazare care se impun pentru instalarea lor și pentru apărarea sănătății lor.

3. Când o asemenea transferare nu va putea fi evitată, vor fi luate măsuri – după avizul serviciului medical competent – care să asigure adaptarea treptată a muncitorilor la noile condiții de hrană și de climă.

4. În cazurile când acești muncitori sunt chemați să execute muncă regulată cu care nu sunt obișnuiți, va trebui să se ia măsuri care să asigure adaptarea lor la acest gen de muncă, în special în ceea ce privește antrenarea treptată, orele de muncă, intercalând repausuri și îmbunătățind sau mărinđ rațiile alimentare, după necesitate.

ARTICOLUL 17

Înainte de a autoriza orice recurgere la munca forțată sau obligatorie pentru lucrările de construcții sau de întreținere care vor obliga pe muncitori să rămână pe locul de muncă o perioadă îndelungată, autoritățile competente vor trebui să se asigure:

1. că au fost luate toate măsurile necesare pentru a asigura igiena muncitorilor și a le garanta îngrijirea medicală indispensabilă și, în special, că: a) acești muncitori sunt supuși unui examen medical înainte de a începe lucrările și unor noi examinări la anumite intervale pe toată durata muncii; b) că a fost prevăzut un personal medical suficient, precum și dispensare, infirmierii, spitale și materiale necesare pentru a face față tuturor nevoilor, și c) că buna igienă la locurile de muncă, aprovizionarea muncitorilor cu apă, alimente, combustibil și ustensile de bucătărie au fost asigurate în mod satisfăcător și că au fost prevăzute, la nevoie, îmbrăcăminte și locuințe satisfăcătoare;

2. că au fost luate măsurile necesare pentru a se asigura întreținerea familiei muncitorului, în special înlesnind trimiterea unei părți din salariu, printr-un procedeu sigur, cu asentimentul sau la cererea muncitorului;

3. că transportul muncitorilor pentru a merge la locul de muncă și pentru întoarcere va fi asigurat de administrație, pe răspunderea și cheltuiala sa, și că

administrația va înlesni aceste călătorii, folosind, în cea mai largă măsură posibilă, toate mijloacele de transport disponibile;

4. că, în caz de boală sau accident, care îi fac pe muncitori incapabili de muncă pentru o anumită perioadă, repatrierea muncitorului va fi asigurată pe cheltuiala administrației;

5. că orice muncitor care ar dori să rămână pe loc ca muncitor liber la expirarea perioadei sale de muncă forțată sau obligatorie, va avea facultatea de a face, fără a pierde, timp de 2 ani, drepturile sale la repatriere gratuită.

ARTICOLUL 18

1. Munca forțată sau obligatorie pentru transportarea de persoane sau mărfuri, de exemplu, cu brațele sau prin vâslire, va trebui să fie desființată în termenul cel mai scurt posibil, iar, până la desființare, autoritățile competente vor trebui să elaboreze regulamente care să fixeze:

a) obligația de a nu folosi această muncă decât pentru a înlesni deplasarea de funcționari ai administrației în exercitarea funcțiilor lor, sau transportarea de materiale ale administrației, sau, în caz de necesitate absolut urgentă, transportarea altor persoane decât funcționari;

b) obligația de a nu folosi la astfel de transporturi decât oameni apti din punct de vedere fizic pentru această muncă, recunoscuți astfel printr-un examen medical prealabil, în toate cazurile în care acest examen este posibil; în caz că acesta nu este posibil, persoana care folosește această mână de lucru va trebui să se asigure, pe răspunderea sa, că muncitorii folosiți au aptitudinea fizică cerută și nu suferă de o boală contagioasă;

c) greutatea maximă pe care o pot duce muncitorii;

d) parcursul maxim care va putea fi impus acestor muncitori de la locul domiciliului lor;

e) numărul maxim de zile pe lună sau pe orice altă perioadă în timpul căreia acești muncitori vor putea fi rechiziționați, zilele de călătorie pentru întoarcere fiind cuprinse în acest număr;

f) persoanele care au dreptul să recurgă la această formă de muncă forțată sau obligatorie, precum și măsura în care ele au dreptul de a recurge la aceasta.

2. Fixând limitele maxime menționate la literele c, d, e din paragraful precedent, autoritățile competente vor trebui să țină seama de diferite elemente, în special de

aptitudinea fizică a populației care va trebui să fie rechiziționată, de felul itinerarului de parcurs, cât și de condițiile climaterice.

3. Autoritățile competente vor trebui, în afară de aceasta, să ia măsuri pentru ca distanța zilnică normală făcută de hamali să nu depășească o distanță corespunzătoare duratei medii a unei zile de muncă de 8 ore, ținând seama că pentru a o stabili, va trebui să se aibă în vedere nu numai greutatea ce trebuie dusă și distanța de parcurs, ci și starea drumului, perioada anului și toate celelalte elemente; dacă ar fi necesar să se impună hamalilor ore suplimentare de muncă, acestea vor trebui să fie remunerate după tarife mai ridicate decât cele normale.

ARTICOLUL 19

1. Autoritățile competente nu vor trebui să permită să se recurgă la culturi obligatorii decât în scopul prevenirii foametei sau a lipsei de produse alimentare, și totdeauna sub rezerva că alimentele sau produsele astfel obținute să rămână proprietatea indivizilor sau colectivității care le-au produs.

2. Prezentul articol nu va trebui să aibă ca rezultat — atunci când producția e organizată după lege și obicei pe baza comunală și când produsele sau beneficiile care provin din vânzarea acestor produse rămân proprietatea colectivității — să scutească pe membrii colectivității de obligația de a se achita de munca astfel impusă.

ARTICOLUL 20

Legislațiile care prevăd o represiune colectivă aplicabilă unei întregi colectivități pentru delictele comise de unii din membrii săi nu vor trebui să cuprindă și munca forțată sau obligatorie pentru o colectivitate, ca una dintre metodele de represiune.

ARTICOLUL 21

Nu se va recurge la munca forțată sau obligatorie pentru lucrările subterane ce urmează să fie executate în mine.

ARTICOLUL 22

Rapoartele anuale pe care Membrii, care ratifică prezenta Convenție, se angajează să le prezinte Biroului Internațional al Muncii, conform dispozițiilor art. 22 al

Constituției Organizației Internaționale a Muncii, privind măsurile luate de ei pentru aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții, vor trebui să cuprindă informații cât se poate de complete pentru fiecare teritoriu interesat, în ceea ce privește măsura în care s-a recurs la munca forțată sau obligatorie pe acest teritoriu, precum și următoarele puncte: scopul în care această muncă a fost efectuată; procentajul morbidității și mortalității; ore de muncă; sistemul de plată a salariilor și cuantumul lor, precum și orice alte date necesare.

ARTICOLUL 23

1. Pentru a aplica dispozițiile prezentei Convenții, autoritățile competente vor trebui să elaboreze un regulament complet și precis cu privire la folosirea muncii forțate sau obligatorii.

2. Acest regulament va trebui să cuprindă, în special reguli care să permită fiecărei persoane supuse muncii forțate sau obligatorii să prezinte autorităților orice reclamație referitoare la condițiile de muncă, garantându-le că aceste reclamații vor fi examinate și luate în considerație.

ARTICOLUL 24

În toate cazurile va trebui să se ia măsurile necesare pentru asigurarea strictei aplicări a regulamentelor privind folosirea muncii forțate sau obligatorii, fie prin extinderea la muncă forțată sau obligatorie a atribuțiilor oricărui organ de inspecție deja creat pentru supravegherea muncii libere, fie prin orice alt sistem potrivit.

Va trebui, de asemenea, să se ia măsuri pentru ca aceste regulamente să fie aduse la cunoștința persoanelor supuse muncii forțate sau obligatorii.

ARTICOLUL 25

Faptul de a cere în mod ilegal prestarea muncii forțate sau obligatorii va fi pasibil de sancțiuni penale, și orice Membru care ratifică prezenta Convenție va avea obligația să se asigure că sancțiunile impuse de lege au o eficacitate reală și sunt strict aplicate.

ARTICOLUL 26

1. Orice Membru al Organizației Internaționale a Muncii care ratifică prezenta Convenție se angajează să o aplice pe teritoriile supuse suveranității, jurisdicției,

protecției, suzeranității, tutelei sau autorității sale, în măsura în care el are dreptul să-și asume obligații în legătură cu problemele de jurisdicție internă. Totuși, dacă acest Membru dorește să se prevaleze de dispozițiile articolului 35 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, el va trebui să însoțească ratificarea sa de o declarație prin care să facă cunoscut:

a. teritoriile la care intenționează să aplice integral dispozițiile prezentei Convenții;

b. teritoriile la care intenționează să aplice dispozițiile prezentei Convenții cu modificări și în ce constau aceste modificări;

c. teritoriile pentru care își rezervă hotărârea.

2. Declarația sus-menționată este considerată ca făcând parte integrantă din ratificare și va produce efecte identice. Orice Membru care va formula o astfel de declarație va avea facultatea de a renunța, printr-o nouă declarație, la toate sau la o parte din rezervele cuprinse, conform alineatelor 2 și 3 de mai sus, în declarația sa anterioară.

ARTICOLUL 27

Ratificările formale ale prezentei Convenții vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și vor fi înregistrate de acesta.

ARTICOLUL 28

1. Prezenta Convenție nu va lega decât Membrii Organizației Internaționale a Muncii a cărei ratificare va fi fost înregistrată de către Directorul general.

2. Ea va intra în vigoare la 12 luni după ce ratificările a doi Membri vor fi fost înregistrate de către Directorul general.

3. În continuare această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare Membru la 12 luni după data când ratificarea va fi fost înregistrată.

ARTICOLUL 29

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor Membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și denunțărilor care îi vor fi comunicate de către Membrii Organizației.

2. Notificând Membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea celei de-a doua ratificări care i-a fost

comunicată. Directorul general va atrage atenția Membrilor Organizației asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 30

1. Oricare membru care a ratificat prezenta Convenție poate să o denunțe la expirarea unei perioade de zece ani după data intrării în vigoare inițiale a Convenției, printr-un act comunicat Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de acesta. Denunțarea nu va avea efect decât la un an după ce a fost înregistrată.

2. Oricare Membru care a ratificat prezenta Convenție, care într-o perioadă de un an după expirarea perioadei de zece ani menționată la paragraful precedent, nu va folosi facultatea de denunțare prevăzută de prezentul articol va fi legat pentru o nouă perioadă de cinci ani și, în continuare, va putea denunța prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de cinci ani în condițiile prevăzute de prezentul articol.

CONVENȚIA O.I.M. (NR. 105) PRIVIND ABOLIREA MUNCII FORȚATE*

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convocată la Geneva de Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii și reunită, la 5 iunie 1957, în cea de-a 40-a sesiune a sa,

După ce a examinat problema muncii forțate, care constituie al 4-lea punct pe ordinea de zi a sesiunii,

După ce a luat notă de dispozițiile Convenției asupra muncii forțate, 1930,

După ce a luat notă de Convenția din 1926 referitoare la sclavaj, care prevede că trebuie luate toate măsurile necesare pentru a evita ca munca forțată sau obligatorie să nu conducă la condiții analoage sclaviei, și de Convenția suplimentară din 1956 privind abolirea sclavajului, a traficului de sclavi și a instituțiilor și practicilor similare

---

* *Adoptată de Conferința generală a O.I.M. în cea de-a patruzecua sesiune, la 25 iunie 1957. Intrată în vigoare la 17 ianuarie 1959, conform dispozițiilor art. 4. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 140/1998, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 249 din 6 iulie 1998.*

sclavajului, care are ca obiect abolirea completă a servituții și robiei pentru datorii,

După ce a luat notă de Convenția asupra protecției salariului, 1949, care prevede că salariile vor fi plătite în mod regulat și care interzice modalitățile de plată ce privesc lucrătorul de posibilitatea reală de a înceta raportul de muncă,

După ce a decis adoptarea altor propuneri referitoare la abolirea anumitor forme de muncă forțată sau obligatorie, care constituie o violare a drepturilor omului, prevăzute de Cartea Națiunilor Unite și enunțate în Declarația Universală a Drepturilor Omului,

După ce a decis ca aceste propuneri să ia forma unei convenții internaționale,

Adoptă astăzi, 25 iunie 1957, convenția de mai jos, care va fi denumită Convenția privind abolirea muncii forțate, 1957.

ARTICOLUL 1

Fiecare membru al Organizației Internaționale a Muncii care ratifică prezenta Convenție se angajează să abolească munca forțată sau obligatorie și să nu recurgă la ea sub nici o formă:

a) ca măsură de constrângere sau de educație politică ori ca sancțiune la adresa persoanelor care au exprimat sau exprimă anumite opinii politice sau își manifestă opoziția ideologică față de ordinea politică, socială sau economică stabilită;

b) ca metodă de mobilizare și de utilizare a mâinii de lucru în scopul dezvoltării economice;

c) ca măsură de disciplină a muncii;

d) ca pedeapsă pentru participarea la greve;

e) ca măsură de discriminare rasială, socială, națională sau religioasă.

ARTICOLUL 2

Fiecare membru al Organizației Internaționale a Muncii, care ratifică prezenta Convenție, se angajează să ia măsuri eficiente în vederea abolirii imediate și complete a muncii forțate sau obligatorii, așa cum este descrisă aceasta la art. 1 din prezenta Convenție.

Dispoziții finale

ARTICOLUL 3

Ratificările oficiale ale prezentei Convenții vor fi comunicate directorului general al Biroului Internațional al Muncii și vor fi înregistrate de către acesta.

ARTICOLUL 4

1. Prezenta convenție nu îi va obliga decât pe membrii Organizației Internaționale a Muncii a căror ratificare va fi înregistrată de către directorul general al Biroului Internațional al Muncii.

2. Ea va intra în vigoare după 12 luni de la data la carea ratificările a doi membri vor fi fost înregistrate de directorul general.

3. În continuare, această Convenție va intra în vigoare, pentru fiecare membru, după 12 luni de la data la care ratificarea sa va fi fost înregistrată.

ARTICOLUL 5

1. Fiecare membru al Organizației Internaționale a Muncii, care a ratificat prezenta Convenție, poate să o denunțe la expirarea unei perioade de 10 ani de la data intrării inițiale în vigoare a acesteia, printr-un act comunicat directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de către acesta. Denunțarea nu avea efect decât după un an de la înregistrarea actului.

2. Fiecare membru care a ratificat prezenta Convenție și care, în termen de un an de la expirarea perioadei de 10 ani menționate la paragraful precedent, nu va face uz de dreptul de denunțare prevăzut de prezentul articol va fi obligat pentru o nouă perioadă de 10 ani și, în continuare, va putea să denunțe prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de 10 ani, în condițiile prevăzute în prezentul articol.

ARTICOLUL 6

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor, declarațiilor și denunțărilor care îi vor fi comunicate de către membrii Organizației Internaționale a Muncii.

2. Notificând membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea celei de-a doua ratificări care îi va fi

fost comunicată, directorul general va atrage atenția membrilor acesteia asupra datei la care prezenta convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 7

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite, în scopul înregistrării, în conformitate cu art. 102 al Cartei Națiunilor Unite, informații complete cu privire la toate ratificările, declarațiile și actele de denunțare pe care le-a înregistrat în conformitate cu articolele precedente.

ARTICOLUL 8

La expirarea fiecărei perioade de 10 ani, începând cu data intrării în vigoare a prezentei Convenții, Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței generale un raport asupra aplicării prezentei Convenții și va examina dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a conferinței problema revizuirii totale sau parțiale a convenției.

ARTICOLUL 9

1. În cazul în care Conferința generală va adopta o nouă Convenție având ca obiect revizuirea totală sau parțială a prezentei Convenții și dacă noua convenție nu dispune altfel:

a) ratificarea de către un membru a noii Convenții având ca obiect revizuirea va antrena, de plin drept și independent de prevederile art. 5, denunțarea imediată a prezentei Convenții, sub rezerva ca noua convenție asupra revizuirii să fi intrat în vigoare;

b) începând de la data intrării în vigoare a noii convenții având ca obiect revizuirea, prezenta Convenție va înceta să fie deschisă ratificării de către membri.

2. Prezenta Convenție va rămâne în orice caz în vigoare, în forma și conținutul său, pentru membrii care vor fi ratificat-o și care nu vor ratifica Convenția având ca obiect revizuirea.

ARTICOLUL 10

Versiunile în limbile franceză și engleză ale textului prezentei Convenții au aceeași valoare.

CONVENȚIA PENTRU REPRIMAREA TRAFICULUI CU FIINȚE UMANE ȘI A EXPLOATĂRII PROSTITUȚIEI SEMENILOR*

PREAMBUL

Considerând că prostituția și răul care o însoțește, traficul cu ființe umane în vederea prostituării lor sunt incompatibile cu demnitatea și valoarea persoanei umane și pun în pericol bunăstarea individului, a familiei și a comunității,

Considerând că în ceea ce privește reprimarea comerțului cu femei și copii, instrumentele internaționale următoare sunt în vigoare:

1. Acordul internațional din 18 mai 1904 cu privire la reprimarea traficului de femei, amendat prin Protocolul aprobat de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 3 decembrie 1948;

2. Convenția internațională din 4 mai 1910 cu privire la reprimarea traficului cu femei, amendat prin protocolul sus-menționat;

3. Convenția internațională din 30 septembrie 1921 cu privire la reprimarea traficului cu femei și copii, amendată prin Protocolul aprobat de Adunarea generală a Națiunilor Unite, la 20 octombrie 1947;

4. Convenția internațională din 11 octombrie 1933 cu privire la traficul cu femei majore, amendată prin protocolul sus-menționat,

Considerând că Societatea Națiunilor a elaborat în 1937 un proiect de Convenție cu privire la domeniul instrumentelor sus-menționate,

Considerând că evoluția începută în 1937 permite încheierea unei Convenții care unifică instrumentele menționate mai sus și întrunește esența proiectului de Convenție din 1937 cu amendamente care s-au considerat că este bine să-i fie adăugate.

În consecință părțile contractante se pun de acord asupra a ceea ce urmează:

---

*Aprobată de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 317 (IV) din 2 decembrie 1949. Intrată în vigoare la 25 iulie 1951, conform dispozițiilor art. 24. România a aderat la Convenție la 10 decembrie 1954 prin Decretul nr. 482, publicat în „Buletinul Oficial al României”, Partea I, nr. 46 din 10 decembrie 1954.

ARTICOLUL 1

Părțile la prezenta Convenție decid pedepsirea oricărei persoane care, pentru a satisface pasiunile altuia:

1. Ademeneste, atrage sau îndeamnă, în vederea prostituării, o altă persoană, chiar cu consimțământul acesteia;

2. Exploatează prostituția unei alte persoane chiar cu consimțământul acesteia.

ARTICOLUL 2

Părțile la prezenta Convenție convin, de asemenea, să pedepsească orice persoană care:

1. Ține, conduce sau cu bună știință finanțează sau contribuie la finanțarea unei case de toleranță.

2. Dă sau ia în folosință, cu bună știință, în totalitate sau în parte, un imobil sau un alt loc în scopul prostituării altei persoane.

ARTICOLUL 3

În măsura în care legislația națională permite, orice tentativă și orice act pregătitor îndeplinit în vederea comiterii infracțiunilor vizate în articolul 1 și în articolul 2, trebuie de asemenea pedepsite.

ARTICOLUL 4

În măsura în care, legislația națională permite participarea intenționată la actele vizate în articolele 1 și 2 de mai sus, este, de asemenea, pasibilă de pedeapsă.

În măsura în care legislația națională permite, actele de participare vor fi considerate ca infracțiuni distincte în oricare situație în care va trebui să se procedeze astfel pentru a împiedica sustragerea de la aplicarea pedepsei.

ARTICOLUL 5

În toate cazurile în care o persoană lezată este autorizată prin legislația națională să se constituie parte civilă în cazul oricăreia dintre infracțiunile vizate în prezenta Convenție, și străinii vor fi autorizați să se constituie parte civilă în aceleași condiții ca și cetățenii țării respective.

ARTICOLUL 6

Fiecare dintre părțile la prezenta Convenție sunt de acord să ia toate măsurile necesare pentru abrogarea sau

abolirea oricărei legi, oricărei reglementări și oricărei practici administrative potrivit cărora persoanele care se pretează sau sunt bănuite a se preta la prostituare trebuie înscrise în registre speciale, să posede acte speciale, sau să se conformeze la condiții excepționale de supraveghere sau de declarare.

ARTICOLUL 7

Orice condamnare anterioară pronunțată într-un stat străin pentru unul din actele vizate în prezenta Convenție va fi, în măsura în care legislația națională o permite, luată în considerare:

1. Pentru stabilirea recidivei;
2. Pentru pronunțarea incapacității, a decăderii sau a interdicției de drept public sau civil.

ARTICOLUL 8

Actele vizate în articolele 1 și 2 ale prezentei Convenții vor fi considerate drept cazuri de extrădare în cazul oricărui tratat de extrădare, încheiat sau în curs de încheiere între părțile la prezenta Convenție.

Părțile la prezenta Convenție care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat vor recunoaște actele vizate de articolele 1 și 2 ale prezentei Convenții, drept cazuri de extrădare între ele.

Extrădarea va fi acordată conform dreptului statului solicitat.

ARTICOLUL 9

Cetățenii unui stat a cărui legislație nu admite extrădarea conaționalilor și care au intrat în statul respectiv după ce au comis în străinătate unul dintre actele vizate în articolele 1 și 2 ale prezentei Convenții, trebuie aduși în fața tribunalelor propriului stat și pedepsiți de către acestea.

Această dispoziție nu este obligatorie dacă într-un caz asemănător care interesează părțile la prezenta Convenție, extrădarea unui străin nu poate fi acordată.

ARTICOLUL 10

Dispozițiile articolului 9 nu se aplică în cazul în care inculpatul a fost judecat într-un stat și în caz de condamnare, atunci când și-a executat pedeapsa sau a beneficiat de o înlocuire sau de reducere a pedepsei prevăzută de legea statutului sus-menționat.

ARTICOLUL 11

Nici una dintre dispozițiile prezentei Convenții nu va fi interpretată ca constituind o atingere față de atitudinea unei părți la sus-menționata Convenție, față de problema generală a competenței și jurisdicției penale ca problemă de drept internațional.

ARTICOLUL 12

Prezenta Convenție nu aduce atingere principiului potrivit căruia actele pe care le vizează trebuie calificate, urmărite și judecate în fiecare stat, conform legislației naționale.

ARTICOLUL 13

Părțile la prezenta Convenție sunt ținute să execute comisiile rogatorii cu privire la infracțiunile vizate de Convenție conform legislației lor naționale și practicii lor în materie.

Transmisia comisiilor rogatorii trebuie operată:

1. Fie pe calea comunicării directe între autoritățile judecătorești;

2. Fie prin corespondență directă între miniștrii de justiție ai celor două state sau prin trimiterea directă, printr-o altă autoritate competentă a statului solicitant, ministrului justiției al statului solicitat;

3. Fie prin intermediul unui agent diplomatic sau consular al statului solicitant în statul solicitat; acest agent va trimite direct comisiile rogatorii la autoritatea judiciară competentă sau la autoritatea indicată de guvernul statului solicitat și va primi direct de la această autoritate piesele constituante executării comisiilor rogatorii.

În cazurile 1 și 3 copia comisiei rogatorii va fi întotdeauna adresată și autorității superioare a statului solicitat.

În lipsa unei înțelegeri contrare, comisia rogatorie trebuie să fie redactată în limba autorității solicitante, sub rezerva ca statutul solicitat să aibă dreptul de a cere o traducere făcută în limba sa și certificată de către autoritatea solicitantă.

Fiecare parte la prezenta Convenție va face cunoscut printr-o comunicare adresată tuturor celorlalte părți la Convenție acelea dintre modurile de transmitere sus-menționate pe care le admite pentru comisiile rogatorii ale părții menționate.

Până în momentul în care un stat va face o asemenea comunicare, procedura în vigoare a comisiilor rogatorii va fi menținută.

Executarea comisiei rogatorii nu va putea determina rambursarea nici unui drept sau cheltuieli în afară de cheltuielile de expertiză.

Nimic din prezentul articol nu va putea fi interpretat ca fiind un angajament din partea părților la prezenta Convenție de a admite o derogare pentru legile lor în ceea ce privește procedura și metodele folosite pentru stabilirea dovezii în materie represivă.

ARTICOLUL 14

Fiecare dintre părțile la prezenta Convenție trebuie să creeze sau să mențină un serviciu însărcinat cu coordonarea și centralizarea rezultatelor cercetărilor referitoare la infracțiunile vizate în prezenta Convenție.

Aceste servicii vor trebui să centralizeze toate informațiile care ar putea ajuta la prevenirea și reprimarea infracțiunilor vizate de prezenta Convenție, și vor trebui să se mențină în contact strâns cu serviciile corespunzătoare celorlalte state.

ARTICOLUL 15

În măsura în care legislația națională permite și consideră util, autoritățile însărcinate cu serviciile menționate în articolul 14 vor da autorităților însărcinate cu serviciile corespunzătoare din celelalte țări informațiile următoare:

1. Informații privind orice infracțiune sau tentativă de infracțiune vizată în prezenta Convenție;

2. Informații privind cercetările, urmărirea, arestările, condamnările, refuzul intrării sau expulzarea persoanelor vinovate de una dintre infracțiunile vizate în prezenta Convenție ca și deplasările acestor persoane și orice alte informații utile în această privință.

Informațiile furnizate vor include în special semnalmentele delincvenților, amprentele lor digitale și fotografia lor, indicații asupra obiceiurilor, procesele-verbale ale poliției și cazierul judiciar.

ARTICOLUL 16

Părțile la prezenta Convenție sunt de acord să ia sau să încurajeze, prin intermediul serviciilor sociale, economice, de învățământ, de igienă și alte servicii conexe,

indiferent că sunt publice sau private, măsurile adecvate pentru prevenirea prostituției și asigurarea reeducării și reclasării victimelor prostituției și ale infracțiunilor vizate în prezenta Convenție.

ARTICOLUL 17

Părțile la prezenta Convenție sunt de acord, în ceea ce privește imigrarea și emigrarea, să ia sau să mențină în vigoare, în limitele obligațiilor lor definitive prin prezenta Convenție, măsuri care să combată traficul cu persoane de un sex sau altul, în scopul prostituției.

În special, ele se angajează:

1. Să adopte reglementările necesare pentru protejarea imigranților sau emigranților, în special a femeilor și copiilor, atât în locurile de sosire și de plecare, ca și în timpul drumului;

2. Să dea dispoziții pentru organizarea unei propagande corespunzătoare care să atragă atenția asupra pericolului acestui gen de trafic;

3. Să ia măsuri corespunzătoare ca să se exercite o supraveghere în gări, aeroporturi, porturi maritime, în cursul călătoriei și în locurile publice, în vederea împiedicării traficului internațional cu oameni în scopul prostituției;

4. Să ia măsuri corespunzătoare ca autoritățile competente să fie prevenite de sosirea persoanelor care par vinovate, complice, sau victime ale acestui trafic.

ARTICOLUL 18

Părțile la prezenta Convenție se angajează să strângă, în conformitate cu condițiile stipulate în legislația lor națională, declarațiile persoanelor de alte naționalități care se dedau la prostituție, în vederea stabilirii identității lor și a stării lor civile și de a cerceta cine le-a determinat să-și părăsească țara. Aceste informații vor fi comunicate autorităților statului de origine al persoanelor susmenționate în vederea unei eventuale repatrieri.

ARTICOLUL 19

Părțile la prezenta Convenție se angajează, în condițiile prevăzute de legislația lor națională, și fără a prejudicia urmărirea sau orice altă acțiune intentată, pentru infracțiuni față de dispozițiile lor și față de care poate:

1. Să ia măsurile necesare pentru a satisface nevoile și a asigura întreținerea provizorie a victimelor traficului internațional în scopul prostituției, atunci când ele sunt lipsite de resurse, așteptând să fie luate toate măsurile în vederea repatrierii lor;

2. Să repatrieze acele persoane vizate în articolul 18 care doresc sau care sunt chemate de persoane care au autoritate asupra lor și cele asupra cărora s-a hotărât expulzarea conform legii. Repatrierea nu va fi efectuată decât după stabilirea, în colaborare cu statul de destinație, a identității și a naționalității, ca și a locului și datei sosirii la frontieră. Fiecare din părțile la prezenta Convenție va facilita tranzitul persoanelor în cauză pe teritoriul său.

În cazul în care persoanele vizate la alineatul precedent nu vor putea achita ele însele cheltuielile pentru repatrierea lor sau nu au soț, părinte, sau tutore care să plătească pentru ele, cheltuielile de repatriere vor cădea în sarcina statului în care se găsesc până la frontieră, în portul de îmbarcare, sau la aeroportul cel mai apropiat în direcția statului de origine, iar de aici, în sarcina statului de origine.

ARTICOLUL 20

Părțile la prezenta Convenție se angajează, dacă nu au făcut-o până acum, să ia măsurile necesare pentru a exercita o supraveghere asupra birourilor și agențiilor de plasare, în vederea evitării ca persoanele care caută de lucru, în special femeile și copiii, să fie expuse la pericolul prostituției.

ARTICOLUL 21

Părțile la prezenta Convenție vor comunica Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite legile și reglementările proprii în vigoare și, anual, orice noi texte de lege sau reglementări referitoare la obiectul prezentei Convenții, ca și toate măsurile pe care le vor lua, pentru aplicarea Convenției. Informațiile primite vor fi publicate periodic de către Secretarul general și adresate tuturor membrilor Organizației Națiunilor Unite și statelor nemembre, cărora prezenta Convenție le-a fost comunicată în mod oficial, în conformitate cu dispozițiile articolului 23.

ARTICOLUL 22

Orice diferend între părțile la prezenta Convenție referitoare la interpretarea sau aplicarea acesteia, care nu

a putut fi reglementat prin alte mijloace, va fi supus, la cererea uneia din părți, Curții Internaționale de Justiție.

ARTICOLUL 23

Prezenta Convenție va fi deschisă pentru semnare tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite și oricărui alt stat, căruia Consiliul Economic și Social i-a adresat o invitație în acest sens.

Ea va fi ratificată și instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

În termenii prezentei Convenții, cuvântul „stat“ va desemna și toate coloniile și teritoriile sub tutelă, dependente de statul care semnează sau ratifică Convenția sau aderă la ea, ca și toate teritoriile pe care acest stat le reprezintă pe plan internațional.

ARTICOLUL 24

Prezenta Convenție va intra în vigoare la 90 de zile de la data depunerii al celui de-al doilea instrument de ratificare sau aderare.

Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica sau vor adera după depunerea celui de-al doilea instrument de ratificare sau aderare, ea va intra în vigoare la 90 de zile după depunerea de către acest stat a instrumentelor sale de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL 25

La expirarea unui termen de cinci ani, de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții, orice parte la Convenție poate să o denunțe printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

Denunțarea va intra în vigoare, pentru partea interesată, la un an după data la care ea a fost primită de către Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 26

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va notifica tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite și tuturor statelor membre menționate în articolul 23:

- a) Semnările, ratificările și aderările primite în aplicarea articolului 23;
- b) Data la care prezenta Convenție va intra în vigoare în conformitate cu articolul 24;
- c) Denunțările primite în aplicarea articolului 25.

ARTICOLUL 27

Fiecare parte la prezenta Convenție se angajează să ia, în conformitate cu constituția sa, măsuri legislative sau de altă natură necesare pentru asigurarea aplicării Convenției.

ARTICOLUL 28

Dispozițiile prezentei Convenții anulează și înlocuiesc, între părți, dispozițiile instrumentelor internaționale menționate în alineatele 1, 2, 3 și 4 ale paragrafului 2 din preambulu; fiecare dintre aceste instrumente vor fi considerate ca încetând să mai fie în vigoare atunci când toate părțile la un asemenea instrument vor deveni părți la prezenta Convenție.

PROTOCOL DE ÎNCHEIERE

Nici una dintre dispozițiile prezentei Convenții nu va trebui să fie considerată ca aducând atingere oricărei legislații prevăzute pentru aplicarea dispozițiilor în scopul suprimării traficului internațional cu oameni și a exploatării oamenilor în scopul prostituției prin condiții mai riguroase decât cele prevăzute în prezenta Convenție.

Dispozițiile articolelor 23 și 26 ale Convenției vor fi aplicabile și la prezentul Protocol.

- **Probleme de mediu, substanțe, psihotrope și stupefiante:**

CONVENȚIA PRIVIND ACCESUL LA INFORMAȚIE, PARTICIPAREA PUBLICULUI LA LUAREA DECIZIEI ȘI ACCESUL LA JUSTIȚIE ÎN PROBLEME DE MEDIU*

*Părțile la prezenta Convenție,
Reamintind principiul 1 al Declarației de la Stockholm
asupra mediului uman,*

---

* Deschisă spre semnare la 25 iunie 1998 în cadrul celei de-a patra Conferințe ministeriale „Mediu pentru Europa“ de la Aarhus, Danemarca.

România a ratificat Convenția prin Lege nr. 86, din 10 mai 2000 publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 224 din 22 mai 2000.

Reamintind, de asemenea, principiul 10 al Declarației de la Rio privind mediul și dezvoltarea,

Reamintind, în continuare, rezoluțiile Adunării Generale nr. 37/7 din 28 octombrie 1982 privind Carta Mondială pentru Natură și nr. 45/94 din 14 decembrie 1990 privind necesitatea de a asigura un mediu sănătos pentru bunăstarea indivizilor,

Reamintind, de asemenea, Carta Europeană privind Mediul și Sănătatea, adoptată de prima Conferință privind mediul și sănătatea a Organizației Mondiale a Sănătății la Frankfurt pe Main la 8 decembrie 1989,

Afirmând necesitatea de a proteja, de a conserva și de a îmbunătăți starea mediului și de a asigura dezvoltarea durabilă și protecția mediului,

Recunoscând că protecția adecvată a mediului este esențială pentru bunăstarea umană și exercitarea drepturilor fundamentale ale omului, incluzând însuși dreptul la viață,

Recunoscând, de asemenea, că orice persoană are dreptul să trăiască într-un mediu adecvat sănătății și bunăstării sale și că are sarcina, atât la nivel individual, cât și în asociere cu alții, să protejeze și să îmbunătățească mediul în beneficiul generațiilor prezente și viitoare și să respecte prezenta îndatorire,

Considerând că pentru a fi capabili să mențină acest drept și să respecte prezenta sarcină cetățenii trebuie să aibă acces la informație, să fie îndreptățiți de a participa la luarea deciziei și să poată avea acces la justiție în probleme de mediu și recunoscând în această privință că cetățenii pot avea nevoie de asistență pentru a-și exercita dreptul,

Recunoscând că în domeniul mediului un acces mai bun la informație și participarea publicului la luarea deciziei îmbunătățesc calitatea și implementarea deciziilor, contribuie la conștientizarea publicului asupra problemelor de mediu, oferă acestuia posibilitatea de a-și arăta preocupările și dau prilejul autorităților publice să țină seama de asemenea preocupări,

Țintind spre o mai bună conștientizare a luării deciziilor și spre transparență în acest domeniu, precum și spre întărirea sprijinului publicului pentru deciziile care privesc mediul înconjurător,

Recunoscând importanța transparenței în toate ramurile executivului și invitând autoritățile legislative să implementeze principiile acestei Convenții în procedurile lor,

Recunoscând că publicul trebuie să fie conștient de procedurile privind participarea la procesul luării deciziilor cu implicații asupra mediului, să aibă acces liber la aceste proceduri și să știe cum să le folosească,

Recunoscând, de asemenea, importanța rolului pe care îl pot juca în domeniul protecției mediului cetățenii, organizațiile neguvernamentale și sectorul privat,

Dorim să promoveze educația ecologică pentru o mai profundă înțelegere a mediului și dezvoltării durabile și să încurajeze conștientizarea publicului și participarea acestuia la luarea deciziilor care afectează mediul și dezvoltarea durabilă,

Notând în acest context importanța utilizării mass-media, a sistemelor electronice sau a altor forme viitoare de comunicare,

Recunoscând importanța deplinei integrări a considerațiilor de mediu în luarea deciziilor la nivel guvernamental și necesitatea ca autoritățile publice să dețină informații exacte, corecte și actuale privind mediul înconjurător,

Recunoscând că autoritățile publice dețin informații privind mediul, care sunt de interes public,

Preocupate de faptul că mecanismele juridice eficiente trebuie să fie accesibile publicului, inclusiv organizațiilor, astfel încât interesele legitime să fie protejate și legea să fie aplicată,

Observând importanța furnizării unei informații adecvate către utilizatori pentru ca aceștia să fie capabili să aleagă soluții cât mai bune,

Recunoscând preocuparea publicului privind evacuarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și necesitatea creșterii transparenței și angajării participării publice la luarea deciziei în acest domeniu,

Convînse că implementarea acestei Convenții va contribui la întărirea democrației în regiunea Comisiei Economice pentru Europa (CEE),

Conștiente de rolul jucat în această privință de către CEE și reamintind, între altele, linile directoare ale CEE privind accesul la informația de mediu și participarea publicului la luarea deciziilor referitoare la mediul înconjurător, aprobate în Declarația ministerială adoptată la cea de-a treia Conferință ministerială „Mediu pentru Europa“ (25 octombrie 1995, Sofia, Bulgaria),

Tinând seama de prevederile pertinente ale Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului în context

transfrontalier, încheiată la Espoo, Finlanda, la 25 februarie 1991, ale Convenției asupra efectivelor transfrontaliere ale accidentelor industriale și ale Convenției privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontalieră și a lacurilor internaționale, ambele încheiate la Helsinki la 17 martie 1992, și ale altor Convenții regionale,

Conștiente de faptul că adoptarea acestei Convenții va contribui la întărirea pe viitor a procesului „Mediu pentru Europa“ și a rezultatelor celei de-a patra Conferințe ministeriale de la Aarhus, Danemarca, din iunie 1998,

Au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Obiective

Pentru a contribui la protejarea drepturilor oricărei persoane din generațiile actuale și viitoare de a trăi într-un mediu adecvat sănătății și bunăstării sale, fiecare parte va garanta drepturile privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, conform prevederilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 2

Definiții

În sensul prezentei Convenții:

1. *parte* înseamnă, în cazul în care textul nu prevede altfel, o parte contractantă la prezenta Convenție;

2. *autoritate publică* înseamnă:

a) guvern la nivel național, regional sau la alt nivel;

b) persoane fizice sau juridice care îndeplinesc funcții administrative publice conform legislației naționale, inclusiv sarcini specifice, activități sau servicii în legătură cu mediul;

c) orice altă persoană fizică sau juridică având responsabilități ori funcții publice sau care asigură servicii publice în legătură cu mediul sub controlul unui organism sau al unei persoane care se înscrie în prevederile subpunctelor a) sau b) ale prezentului articol;

d) instituțiile oricărei organizații de integrare economică regională la care se face referire în art. 17 și care este parte la prezenta Convenție.

Prezenta definiție nu include organisme sau instituții care acționează ca autoritate judecătorească sau legislativă;

3. *informație de mediu* înseamnă orice informație scrisă, vizuală, audio, electronică sau sub orice formă materială, privind:

a) starea elementelor de mediu, cum ar fi aerul și atmosfera, apa, solul, pământul, peisajul și zonele naturale, diversitatea biologică și componentele sale, inclusiv organismele modificate genetic și interacțiunea dintre aceste elemente;

b) factori, cum ar fi: substanțele, energia, zgomotul și radiația și activitățile ori măsurile, inclusiv măsurile administrative, acordurile de mediu, politicile, legislația, planurile și programele care afectează sau pot afecta elementele de mediu amintite la subpunctul a), analizele cost-beneficiu sau alte analize și prognoze economice folosite în luarea deciziei de mediu;

c) starea sănătății și siguranței umane, condițiile de viață umană, zonele culturale și construcțiile și modul în care acestea sunt sau pot fi afectate de starea elementelor de mediu ori de factorii, activitățile sau măsurile cuprinse în subpunctul b);

4. *public* înseamnă una sau mai multe persoane fizice sau juridice și, în concordanță cu legislația sau cu practica națională, asociațiile, organizațiile sau grupurile acestora;

5. *public interesat* înseamnă publicul afectat sau care poate fi afectat ori care are un interes în deciziile de mediu; în scopul acestei definiții organizațiile neguvernamentale care promovează protecția mediului și îndeplinesc cerințele legii naționale vor fi considerate ca având un interes.

ARTICOLUL 3

Prevederile generale

1. Fiecare parte va lua măsurile legislative necesare și va adopta reglementări și alte măsuri, inclusiv pentru realizarea compatibilității dintre prevederile care pun în aplicare accesul la informație, participarea publicului și accesul la justiție din cadrul acestei Convenții, precum și măsuri pentru intrarea sa în vigoare, pentru a stabili și a menține un cadru transparent și consistent de aplicare a prevederilor Convenției.

2. Fiecare parte se va strădui să asigure ca oficialitățile și autoritățile să asiste și să îndrume publicul în scopul asigurării accesului la informație, în vederea facilitării participării sale la luarea deciziei și a accesului la justiție în probleme de mediu.

3. Fiecare parte va promova educația ecologică și conștientizarea publicului în problemele de mediu, în special modalitățile de acces la informație, participarea la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu.

4. Fiecare parte va asigura recunoașterea și susținerea asociațiilor, organizațiilor sau a grupurilor care promovează protecția mediului și va asigura conformarea sistemului de drept național cu această obligație.

5. Prevederile prezentei Convenții nu vor afecta dreptul unei părți de a menține sau de a introduce măsuri care să asigure un acces mai larg la informație, o participare publică mai intensă la luarea deciziei și un acces mai larg la justiție în probleme de mediu, altele decât cele cerute de prezenta Convenție.

6. Prezenta Convenție nu va cere nici o derogare de la drepturile existente privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu.

7. Fiecare parte va promova aplicarea principiilor acestei Convenții în cadrul proceselor decizionale privind mediul la nivel internațional și în cadrul activității organizațiilor internaționale în probleme legate de mediu.

8. Fiecare parte va asigura ca persoanele care își exercită drepturile conform prevederilor prezentei Convenții să nu fie penalizate, persecutate sau hărțuite în vreun fel pentru implicarea lor. Prezenta prevedere nu va afecta posibilitățile instanțelor naționale de a percepe taxe rezonabile pentru acțiunile judiciare.

9. În sfera de aplicare a prevederilor relevante ale prezentei Convenții publicul va avea acces la informații, va avea posibilitatea să participe la luarea deciziilor și va avea acces la justiție în problemele de mediu, fără nici o discriminare bazată pe cetățenie, naționalitate sau domiciliu, iar în cazul persoanelor juridice, fără discriminare bazată pe locul în care sunt înregistrate sau în care se află centrul efectiv al activităților lor.

ARTICOLUL 4

Accesul la informația de mediu

1. Fiecare parte va asigura ca autoritățile publice, în condițiile următoarelor puncte ale acestui articol, ca răspuns la o cerere de informație pe probleme de mediu, să pună această informație la dispoziție publicului, respectând prevederile legislației naționale, inclusiv în cazul în care sunt cerute copii de pe documentația

conținând sau cuprinzând informația respectivă, având în vedere subpunctul b) al prezentului articol:

- a) fără a fi necesară declararea interesului;
- b) sub forma cerută, în afara situațiilor în care:
  - (i) este mai rezonabil pentru autoritatea publică să ofere informația cerută sub altă formă, caz în care trebuie arătate motivele pentru care poate fi făcută disponibilă în acea formă; sau
  - (ii) informația este deja disponibilă publicului sub altă formă.

2. Informația de mediu asupra căreia se face referire la pct. 1 al acestui articol va fi făcută disponibilă în cel mai scurt timp și cel mai târziu la o lună după ce cererea a fost înaintată, în afara cazului în care volumul și complexitatea informației justifică prelungirea acestei perioade până la două luni de la data solicitării. Solicitantul trebuie să fie informat despre orice prelungire și despre motivele acesteia.

3. O solicitare de informație de mediu poate fi refuzată dacă:

- a) autoritatea publică căreia îi este adresată solicitarea nu deține informația respectivă;
- b) cererea este vizibil nerezonabilă sau este formulată într-o manieră prea generală; ori
- c) cererea se referă la documente în curs de elaborare sau privește sistemul de comunicații interne al autorității publice, în cazul în care o astfel de excepție este prevăzută de legea națională sau de practica obișnuită, luându-se în considerare interesul public în cazul unei asemenea dezvăluiri.

4. O solicitare de informație de mediu poate fi refuzată dacă dezvăluirea acesteia ar afecta în mod negativ:

- a) confidențialitatea procedurilor autorităților publice, în cazul în care o astfel de confidențialitate este prevăzută de legislația națională;
- b) relațiile internaționale, siguranța națională sau securitatea publică;
- c) cursul justiției, dreptul unei persoane de a beneficia de o judecată dreaptă sau dreptul unei autorități publice de a conduce o anchetă de natură penală sau disciplinară;
- d) confidențialitatea informațiilor comerciale și industriale, în cazul în care aceasta este prevăzută de lege pentru a proteja un interes economic legitim. În acest context informația privind emisiile care sunt semnificative pentru protecția mediului va fi făcută publică;

- e) drepturile de proprietate intelectuală;
- f) confidențialitatea unor date personale și/sau a unor dosare aparținând unei persoane fizice, atunci când această persoană nu a consimțit la publicarea informațiilor, în cazul în care o astfel de confidențialitate este prevăzută de legislația națională;
- g) interesele unei terțe părți care a oferi informația cerută fără ca acea parte să fie pusă sub/sau să existe posibilitatea punerii sale sub o obligație legală de a face astfel, în situația în care această parte nu a consimțit la publicarea materialului; sau
- h) mediul la care se referă informația, cum ar fi locurile de cubărit ale speciilor rare.

Motivele de refuz menționate anterior trebuie interpretate în mod restrictiv, luându-se în considerare satisfacerea interesului publicului prin divulgarea informațiilor și posibilitatea ca informația solicitată să fie legată de emisiile în mediu.

5. În cazul în care o autoritate publică nu deține informația cerută, acea autoritate publică trebuie, cât mai rapid posibil, să informeze solicitantul cu privire la autoritatea publică la care crede că este posibil să se găsească informația respectivă sau să transfere cererea acelei autorități, informând în același timp solicitantul.

6. Fiecare parte va asigura ca, în cazul în care informația exceptată de la regula de a fi făcută publică în conformitate cu pct. 3 c) și 4 ale acestui articol poate fi separată fără a se aduce un prejudiciu confidențialității informației exceptate, autoritățile publice să pună la dispoziție acea parte din informația de mediu solicitată care poate fi divulgată.

7. Refuzul unei solicitări va fi făcut în scris, dacă solicitarea a fost făcută în scris sau dacă solicitantul cere acest lucru. Un refuz va cuprinde motivele acestuia și va oferi informații asupra accesului la procedura de recurs care este asigurată în concordanță cu prevederile art. 9. Refuzul trebuie să fie făcut cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de o lună, în afara cazului în care complexitatea informației justifică o prelungire a acestei perioade până la două luni de la data înaintării cererii. Solicitantul trebuie să fie informat despre orice prelungire și despre motivele acesteia.

8. Fiecare parte are dreptul de a permite autorităților sale publice să instituie un tarif pentru furnizarea informației, dar un asemenea tarif nu trebuie să

depășească o sumă rezonabilă. Autoritățile publice care intenționează să instituie un asemenea sistem de tarifare pentru furnizarea informației trebuie să pună la dispoziție solicitanților o listă cuprinzând prețurile care pot fi percepute, indicând circumstanțele în care acestea pot fi percepute sau exceptate și cazurile în care furnizarea unor informații este condiționată de o plată în avans.

ARTICOLUL 5

Colectarea și diseminarea informației de mediu

1. Fiecare parte va asigura că:

a) autoritățile publice dețin informații de mediu la zi, relevante pentru funcțiile lor;

b) sunt stabilite sisteme obligatorii pentru asigurarea unui flux adecvat al informației către autoritățile publice despre activitățile propuse și existente, care pot afecta în mod semnificativ mediul;

c) în cazul oricărei amenințări iminente a sănătății umane sau a mediului, cauzată de activitățile umane sau datorată unor cauze materiale, toate informațiile care ar da posibilitatea publicului să ia măsuri de prevenire sau să amelioreze efectele negative provocate de acea amenințare și care sunt deținute de o autoritate publică sunt diseminate imediat și fără nici o întârziere membrilor publicului, care pot fi afectați.

2. Fiecare parte va asigura, în cadrul legislației naționale, ca modalitatea în care autoritățile publice fac disponibilă informația de mediu să fie transparentă, iar informația de mediu să fie efectiv accesibilă, printre altele, prin:

a) furnizarea unei informații suficiente publicului despre tipul și scopul informației de mediu deținute de autoritățile publice, termenii de bază și condițiile în care o asemenea informație este disponibilă și accesibilă și procesul prin care ea poate fi obținută;

b) stabilirea și menținerea unor aranjamente practice, cum ar fi:

(i) liste accesibile publicului, registre sau dosare;

(ii) solicitarea oficialităților să susțină publicul în asigurarea accesului la informație în conformitate cu prezenta Convenție;

(iii) identificarea punctelor de contact; și

c) accesul gratuit la informațiile de mediu conținute în liste, registre sau dosare, în conformitate cu subpunctul b) (i).

3. Fiecare parte va asigura ca infirmația de mediu să devină disponibilă în mod progresiv prin intermediul unor baze electronice de date care sunt ușor accesibile publicului prin rețele de telecomunicații publice. Informația accesibilă în această formă trebuie să includă:

a) rapoarte asupra stării mediului, în conformitate cu pct. 4;

b) texte ale legilor privind/sau în legătură cu mediul;

c) politici, planuri și programe privind/sau în legătură cu mediul, acordurile de mediu;

d) alte informații, cu precizarea că disponibilizarea unor asemenea informații sub această formă ar facilita aplicarea legilor naționale prin care se implementează prezenta convenție, cu condiția ca această informație să fie deja disponibilă sub formă electronică.

4. Fiecare parte va publica și va disemina, la intervale care nu vor depăși 3 sau 4 ani, un raport național privind starea mediului, inclusiv informații privind calitatea mediului și presiunea asupra mediului.

5. Fiecare parte va lua măsuri, în cadrul legal național, în scopul diseminării, printre altele, a:

a) legislației și documentelor despre politici, cum ar fi documente legate de strategii, politici, programe și planuri de acțiune legate de mediu și rapoarte intermediare asupra implementării lor, pregătite la diferite niveluri ale guvernului;

b) tratatelor internaționale, Convențiilor și înțelegerilor privin problemele de mediu;

c) altor documente internaționale semnificative privind problemele de mediu, dacă sunt adecvate.

6. Fiecare parte va încuraja agenții economici ale căror activități au un impact semnificativ asupra mediului să informeze în mod regulat publicul despre impactul activităților și produselor lor asupra mediului, acolo unde este posibil în cadrul unor acțiuni voluntare de ecoetichetare, prin realizarea de scheme de audit de mediu, bilanțuri de mediu sau prin alte mijloace.

7. Fiecare parte:

a) va publica faptele și analizele faptelor care sunt considerate relevante și importante pentru schițarea unor propuneri majore de politici de mediu;

b) va publica ori, în caz contrar, va face accesibile materiale explicative despre felul în care partea respectivă răspunde cererilor publicului în probleme care intră sub incidența prevederilor prezentei Convenții;

c) va asigura într-o formă adecvată informații privind performanțele funcțiilor publice sau serviciile publice ale guvernului, la toate nivelurile, legate de mediu.

8. Fiecare parte va dezvolta mecanisme prin care să se asigure că o cantitate suficientă de informații despre produse este făcută disponibilă, astfel încât să dea posibilitatea consumatorilor să facă alegeri care au la bază informații de mediu.

9. Fiecare parte va stabili în mod progresiv, ținând seama de procedurile internaționale atunci când este cazul, un sistem național coerent pentru inventare sau registre de poluare, sub forma unei baze de date structurate, computerizate și accesibile publicului, realizată prin intermediul unor formulare standardizate. Un asemenea sistem poate să includă intrări, emisii și transferuri în mediul înconjurător ale unor serii specifice de substanțe și produse, incluzând apa, energia și utilizarea resurselor, care provin dintr-o serie de activități specifice, din/spre locurile de tratare sau de depozitare.

ARTICOLUL 6

Participarea publicului la deciziile privind activitățile specifice

1. Fiecare parte:

a) va aplica prevederile acestui articol cu privire la deciziile legate de orice activități propuse pentru procedura de autorizare, enumerate în anexa nr. I;

b) în concordanță cu legislația națională, va aplica prevederile acestui articol și la deciziile referitoare la activitățile care nu sunt prevăzute în anexa nr. I, dar care pot avea un efect semnificativ asupra mediului. Părțile vor stabili dacă asemenea activități propuse fac obiectul acestor prevederi;

c) poate decide, de la caz la caz și conform legislației naționale, să nu aplice prevederile acestui articol la activitățile care au ca scop apărarea națională, dacă acea parte consideră că solicitarea unei astfel de informații ar prejudicia acest scop.

2. Publicul interesat va fi informat, prin anunț public ori în mod individual, când este cazul, despre demararea unei proceduri de luare a deciziei de mediu și într-o manieră adecvată, în timp util și efectiv, printre altele, despre:

a) activitatea propusă și despre o solicitare asupra căreia se va lua o decizie;

b) natura deciziei posibile sau despre proiectul de decizie;

c) autoritatea publică responsabilă de luarea deciziei;

d) procedura inițiată, incluzând modul și momentul în care o asemenea informație poate fi furnizată:

(i) începutul procedurii;

(ii) oportunitățile de participare a publicului;

(iii) data și beneficiul oricărei audieri publice inițiate;

(iv) o indicație privind autoritatea publică de la care pot fi obținute informații relevante și la care a fost depozitată informația relevantă pentru examinare de către public;

(v) o indicație asupra autorității publice relevante sau asupra oricărui organism oficial căruia îi pot fi adresate comentarii sau întrebări și asupra perioadei în care sunt primite aceste comentarii ori întrebări; și

(vi) o indicație asupra tipului de informație de mediu relevantă, disponibilă pentru acțiunea propusă;

e) faptul că activitatea face obiectul unei proceduri naționale sau transfrontalieră de evaluare a impactului asupra mediului.

3. Procedurile de participare publică vor include limite de timp rezonabile pentru diferitele faze, care să permită timp suficient pentru informarea publicului, în concordanță cu prevederile pct. 2, și timp suficient pentru ca acesta să se pregătească și să participe efectiv în timpul procesului de luare a deciziei de mediu.

4. Fiecare parte va asigura participarea publicului la începutul procedurii, atunci când toate opțiunile sunt deschise și poate avea loc o participare efectivă a publicului.

5. Fiecare parte, când este cazul, trebuie să încurajeze posibilitii solicitanților să identifice publicul interesat, să angajeze discuții și să furnizeze informații referitoare la obiectivele inițiativei lor înaintea depunerii cererii pentru autorizarea unei activități.

6. Fiecare parte va cere autorităților publice competente să asigure accesul publicului interesat, în vederea examinării, la cerere, dacă legislația națională prevede astfel, gratuit și într-un timp foarte scurt, la totalitatea informațiilor relevante pentru procesul decizional, care sunt disponibile în timpul procedurilor de participare publică, în conformitate cu prevederile acestui capitol, fără a prejudicia drepturile părților de a refuza divulgarea anumitor informații în concordanță cu

prevederile art. 4 pct. 3 și 4. Informațiile semnificative vor include, cel puțin, fără a prejudicia prevederile art. 4:

a) o descriere a locului și a caracteristicilor fizice și tehnice ale activității propuse, inclusiv o estimare a reziduurilor și emisiilor probabile;

b) o descriere a efectelor semnificative ale activității de mediu propuse;

c) o descriere a măsurilor inițiate, pentru a preveni și/sau pentru a reduce efectele, inclusiv emisiile;

d) o prezentare sumară, dar nu tehnică, a celor menționate mai sus;

e) o schiță a principalelor alternative studiate de solicitant; și

f) în conformitate cu legislația națională, principalele rapoarte și recomandări publicate, destinate autorității publice, în momentul în care publicul interesat trebuie să fie informat, având în vedere prevederile pct. 2.

7. Procedurile pentru participarea publică vor permite publicului să înainteze, în scriu sau, când este cazul, la o audiere publică ori un sondaj cu solicitantul, orice comentarii, informații, analize sau opinii considerate relevante pentru activitatea propusă.

8. Fiecare parte va asigura ca în decizia luată să se țină seama de rezultatul participării publicului.

9. Fiecare parte va asigura ca, în momentul în care decizia a fost luată de autoritatea publică, publicul să fie informat prompt despre aceasta, în concordanță cu procedurile normale. Fiecare parte va asigura accesul publicului la textul deciziei, la motivele și considerațiile care au stat la baza acesteia.

10. Fiecare parte va asigura că, în momentul în care o autoritate publică reconsideră sau actualizează condițiile de funcționare pentru o activitate care face obiectul pct. 1, prevederile pct. 2–9 sunt aplicate fără rezerve, unde este cazul.

11. Fiecare parte, în cadrul legislației sale naționale, va aplica, cât mai mult posibil și unde este adecvat, prevederile acestui articol la deciziile privind autorizarea evacuării deliberate în mediu a organismelor modificate genetic.

ARTICOLUL 7

Participarea publicului în timpul pregătirii planurilor, programelor și politicilor legate de mediu

Fiecare parte va lua măsuri practice adecvate și/sau va promova prevederi pentru ca publicul să participe în timpul pregătirii planurilor și programelor legate de

mediu, într-un cadru transparent și cinstit, după ce i-a fost furnizată informația necesară. În acest cadru se vor aplica prevederile pct. 3, 4 și 8 ale art. 6. Publicul care poate participa va fi identificat de autoritatea publică relevantă, ținându-se seama de obiectivele acestei Convenții. În aceeași măsură fiecare parte se va strădui să asigure oportunitățile necesare în vederea participării publicului în timpul pregătirii politicilor legate de mediu.

ARTICOLUL 8

Participarea publicului în timpul pregătirii regulamentelor de aplicare, a normativelor și instrumentelor legale obligatorii, general aplicabile

Fiecare parte se va strădui să promoveze o participare efectivă a publicului într-o etapă adecvată, atâta timp cât opțiunile sunt încă deschise, în perioada pregătirii regulamentelor de aplicare și a altor reglementări legale obligatorii, general aplicabile, care pot avea un efect semnificativ asupra mediului. La acest nivel trebuie făcuți următorii pași:

- a) trebuie fixată o perioadă suficientă pentru realizarea unei participări publice efective;
- b) proiectele reglementărilor legale trebuie să fie publicate sau făcute disponibile prin alte metode;
- c) trebuie să îi fie oferită publicului posibilitatea de a face comentarii, direct sau prin intermediul unor organisme consultative reprezentative.

Rezultatul participării publicului trebuie să fie luat în considerare cât mai mult posibil.

ARTICOLUL 9

Accesul la justiție

1. Fiecare parte, în cadrul legislației naționale, va asigura posibilitatea pentru orice persoană care consideră că solicitarea informației, conform prevederilor art. 4, a fost ignorată, în mod greșit refuzată, parțial sau în totalitate, ori care consideră că a primit un răspuns inadecvat sau că cererea sa nu a fost considerată conform prevederilor art. 4, de a avea acces la o procedură de recurs în fața instanței de judecată sau a altui organism independent și imparțial prevăzut de lege.

În cazul în care o parte asigură un astfel de recurs în fața unei instanțe de judecată, ea va face astfel încât o asemenea persoană să aibă acces și la o procedură de fond

stabilită de lege, care să fie gratuită sau nu prea scumpă, în cazul reconsiderării solicitării de către o autoritate publică sau al revizuirii de către un organism independent și imparțial, altul decât o instanță de judecată.

Decizia finală luată în concordanță cu prevederile pct. 1 trebuie să fie obligatorie pentru autoritatea publică care deține informația. Motivele trebuie să fie declarate în scris, cel puțin în cazul în care informația este refuzată conform prevederilor acestui punct.

2. Fiecare parte trebuie, în cadrul legislației naționale, să asigure membrilor publicului interesat:

a) care au un interes suficient; sau

b) cărora li se afectează un drept, în cazul în care procedurile administrative legale ale unei părți solicită aceasta ca o precondiție, accesul la o procedură de recurs în fața instanței și/sau a altui organism independent și imparțial stabilit prin lege, pentru a contesta, ca fond și ca procedură, legalitatea oricărei decizii, act sau omisiuni care face obiectul prevederilor art. 6, în cazul în care legislația națională prevede astfel și fără a prejudicia prevederile pct. 3 sau alte prevederi relevante ale acestei Convenții.

Interesul suficient sau afectarea unui drept va fi determinată în concordanță cu prevederile legilor naționale și cu obiectivele de a asigura publicului interesat un acces larg la justiție conform prevederilor prezentei Convenții. La acest nivel interesul oricărei organizații neguvernamentale care îndeplinește cerințele specificate la art. 2 pct. 5 trebuie să fie considerat suficient pentru scopul subpunctului a) de mai sus. Astfel de organizații vor fi considerate ca având dreptul sau capacitatea de a fi afectate în concordanță cu prevederile subpunctului b) de mai sus.

Prevederile pct. 2 nu vor exclude posibilitatea unei proceduri prealabile de recurs în fața unei autorități administrative și nu pot afecta cerința epuizării procedurilor de recurs administrative înainte de recurgerea la procedurile judiciare, în cazul în care o astfel de cerință există în dreptul intern.

3. În plus și fără a prejudicia procedurile la care se referă pct. 1 și 2, fiecare parte trebuie să asigure ca, în momentul în care toate criteriile sunt îndeplinite, dacă acestea sunt prevăzute de legislația națională, membrii publicului să aibă acces la procedurile administrative sau juridice pentru a contesta actele sau omisiunile

persoanelor private și autorităților publice, care contravin prevederilor legislației naționale cu referire la mediu.

4. În plus și fără a prejudicia prevederile pct. 1, procedurile la care se referă pct. 1, 2 și 3 trebuie să asigure remedierea adecvată și efectivă, inclusiv adoptarea unei hotărâri judecătorești, când este cazul, care să fie obiectivă, echitabilă, la timp și să nu coste foarte mult. Deciziile luate în conformitate cu prevederile acestui articol trebuie să fie date sau înregistrate în scris. Deciziile instanțelor și, oricând este posibil, ale altor organisme trebuie să fie accesibile publicului.

5. Pentru ca prevederile acestui articol să fie efective fiecare parte va asigura ca publicul să fie informat cu privire la accesul la procedurile de recurs administrativ sau judiciar și trebuie să ia în considerare stabilirea unui mecanism de asistență pentru a elimina sau a reduce obstacolele financiare ori de altă natură privind accesul la justiție.

ARTICOLUL 10

Reuniunea părților

1. Prima întâlnire a părților va fi convenită nu mai târziu de un an de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții. În plus o întâlnire ordinară a părților va fi ținută cel puțin o dată la fiecare 2 ani, numai dacă părțile nu decid altfel, sau la solicitarea scrisă a uneia dintre părți, cu condiția ca, într-un interval de 6 luni de la comunicarea solicitării tuturor părților de către secretarul executiv al Comisiei Economice pentru Europa, solicitarea respectivă să fie suportată de cel puțin o treime din numărul părților.

2. La întâlnirile lor părțile vor examina în mod continuu punerea în aplicare a prezentei Convenții prin rapoarte elaborate de părți în mod regulat și în acest scop:

a) vor analiza politicile, abordările legale și metodologice privind accesul la informație, participarea publică la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, în scopul îmbunătățirii acestora;

b) vor schimba informații cu privire la experiența câștigată în încheierea și punerea în aplicare a acordurilor bilaterale și multilaterale sau a altor înțelegeri legate de scopul prezentei Convenții și la care una sau mai multe părți sunt parte;

c) vor solicita, unde este cazul, serviciile organismelor relevante ale Comisiei Economice pentru Europa și ale

altor organisme internaționale și comitete specifice, în legătură cu toate aspectele pertinente pentru îndeplinirea scopurilor prezentei Convenții;

d) vor stabili orice organisme subsidiare care se consideră necesare;

e) vor pregăti, unde este cazul, protocoale la prezenta Convenție;

f) vor considera și vor adopta propuneri pentru amendamente la prezenta Convenție în concordanță cu prevederile art. 14;

g) vor considera și vor întreprinde orice acțiune auxiliară care poate fi solicitată pentru atingerea scopurilor prezentei Convenții;

h) la prima lor întâlnire vor considera și vor adopta prin consens reguli de procedură pentru întâlnirile lor și ale organismelor subsidiare;

i) la prima lor întâlnire vor analiza experiența lor în aplicarea prevederilor art. 5 pct. 9 și vor studia măsurile care sunt necesare pentru a dezvolta viitorul sistem la care se referă acel punct, luând în considerare procesele și schimbările internaționale, inclusiv elaborarea unui instrument adecvat privind registrele emisiilor și transferul poluanților, sau inventarele care pot fi anexate la prezenta Convenție.

3. Reuniunea părților va lua în considerare, dacă este necesar, stabilirea regulilor financiare pe bază de consens.

4. Organizația Națiunilor Unite, agențiile sale specializate și Agenția Internațională pentru Energie Atomică, precum și orice alt stat sau organizație de integrare economică regională, împuternicită în baza prevederilor art. 17 să semneze prezenta Convenție, dar care nu este parte la aceasta, și orice organizație interguvernamentală calificată în domeniile care privesc Convenția vor fi împuternicite să participe ca observatori la reuniunile părților.

5. Orice organizație neguvernamentală, calificată în domeniile la care se referă Convenția, care l-a informat pe secretarul executiv al Comisiei Economice pentru Europa despre dorința sa de a fi reprezentată la o reuniune a părților, va fi împuternicită să participe ca observator numai dacă cel puțin o treime din numărul părților prezente la întâlnire nu ridică obiecțiuni.

6. În sensul prevederilor pct. 4 și 5, regulile de procedură la care se referă prevederile pct. 2 h) vor

prevedea aranjamente practice pentru procedura de admitere și pentru alți termeni relevanți.

ARTICOLUL 11

Dreptul la vot

1. Exceptând prevederile pct. 2, fiecare parte la prezenta Convenție va avea dreptul la un vot.

2. Organizațiile de integrare economică europeană, în cadrul competenței lor, vor exercita dreptul la vot cu un număr de voturi egal cu numărul statelor care sunt părți la prezenta Convenție. Astfel de organizații nu își vor exercita dreptul de vot, dacă statele lor membre și-l exercită pe al lor și viceversa.

ARTICOLUL 12

Secretariatul

Secretarul executiv al Comisiei Economice pentru Europa va îndeplini următoarele funcții de secretariat:

- a) convocarea și pregătirea reuniunilor părților;
- b) transmiterea către părți a rapoartelor și a altor informații primite în conformitate cu prevederile prezentei Convenții;
- c) alte funcții care pot fi atribuite de părți.

ARTICOLUL 13

Anexele

Anexele la prezenta Convenție constituie parte integrantă a acesteia.

ARTICOLUL 14

Amendamente la Convenție

1. Orice parte are dreptul să propună amendamente la prezenta Convenție.

2. Textul oricărui amendament propus la prezenta Convenție va fi înaintat în scris secretarului executiv al Comisiei Economice pentru Europa, care îl va comunica tuturor părților cu cel puțin 90 de zile înainte de întâlnirea părților la care este propus pentru adoptare.

3. Părțile vor face orice efort pentru a ajunge la un acord, prin consens, privind orice amendament propus la prezenta Convenție. Dacă toate eforturile pentru obținerea consensului au fost epuizate și nu s-a ajuns la nici un acord, amendamentul va fi adoptat cu votul unei

majorității de trei pătrimi din numărul părților prezente și votante la reuniune.

4. Amendamentele la prezenta Convenție, adoptate în concordanță cu prevederile pct. 3, vor fi înaintate de depozitar tuturor părților, pentru ratificare, aprobare sau acceptare. Amendamentele la prezenta Convenție, altele decât cele la o anexă, vor intra în vigoare pentru părțile care le-au ratificat, le-au aprobat sau le-au acceptat în cea de-a 90-a zi după primirea de către depozitar a notificării ratificării, aprobării sau acceptării de către cel puțin trei pătrimi din numărul acestor părți. După această dată ele vor intra în vigoare pentru orice altă parte în cea de-a 90-a zi după ce partea respectivă depune instrumentul său de ratificare, de aprobare sau de acceptare a amendamentelor.

5. Orice parte care nu este capabilă să aprobe un amendament la o anexă la prezenta Convenție va notifica acest lucru în scris depozitarului în decurs de 12 luni de la data comunicării adoptării. Depozitarul va comunica tuturor părților, fără întârziere, orice astfel de notificare primită. O parte are dreptul să înlocuiască în orice moment o acceptare a unei notificări anterioare și, după depunerea unui instrument de acceptare la depozitar, amendamentele la o astfel de anexă vor deveni efective pentru acea parte.

6. La expirarea celor 12 luni de la data comunicării de către depozitar, în concordanță cu prevederile pct. 4, un amendament la o anexă va deveni efectiv pentru acele părți care nu au transmis o notificare la depozitar conform prevederilor pct. 5, dacă cel puțin o treime din numărul părților a înaintat o astfel de notificare.

7. În sensul acestui articol, *părțile prezente și votante* înseamnă părțile prezente și care exprimă un vot afirmativ sau negativ.

ARTICOLUL 15

Examinarea conformării cu prevederile Convenției

Întâlnirea părților va stabili, pe bază de consens, aranjamente neconflictuale, nejudiciare și de natură consultativă pentru examinarea conformării cu prevederile prezentei Convenții. Aceste aranjamente vor permite implicarea adecvată a publicului și pot include opțiunea de a considera comunicări din partea publicului în probleme legate de prezenta Convenție.

ARTICOLUL 16

Soluționarea diferendelor

1. Orice diferend apărut între două sau mai multe părți în legătură cu interpretarea sau cu aplicarea prezentei Convenții va fi soluționat prin negocieri sau prin orice alt mijloc de soluționare a diferendelor, acceptabil părților implicate în diferend.

2. În timpul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării la prezenta Convenție ori în orice moment după aceea o parte are dreptul să declare în scris depozitarului că pentru un diferend nerezolvat conform prevederilor pct. 1 acceptă ca obligatorii, în relația cu orice parte care acceptă aceleași condiții, unul sau ambele mijloace de soluționare:

a) înaintarea diferendului către Curtea Internațională de Justiție;

b) arbitrajul, în concordanță cu procedura prezentată în anexa nr. II.

3. Dacă părțile implicate în diferend au acceptat ambele mijloace de soluționare a diferendelor, la care se referă pct. 2, diferendul poate fi înaintat numai Curții Internaționale de Justiție, cu excepția cazului în care părțile au convenit altfel.

ARTICOLUL 17

Semnarea

Prezenta Convenție va fi deschisă pentru semnare la Aarhus (Danemarca) de la data de 25 iunie 1998 și după aceea la sediul central al Organizației Naționale Unite din New York până la data de 21 decembrie 1998 de către statele membre ale Comisiei Economice pentru Europa, precum și de către statele cu statut de membru consultativ al Comisiei Economice pentru Europa, conform pct. 8 și 11 ale Rezoluției 36(IV) din 28 martie 1947 a Consiliului Economic și Social, precum și de către organizațiile de integrare economică regională constituite din statele suverane membre ale Comisiei Economice pentru Europa, cărora statele membre le-au transferat competența în probleme aflate sub incidența acestei Convenții, inclusiv competența de a încheia tratate privind aceste probleme.

ARTICOLUL 18

Depozitarul

Secretariatul general al Organizației Națiunilor Unite va acționa ca depozitar al prezentei Convenții.

ARTICOLUL 19

Ratificarea, acceptarea, aprobarea și aderarea

1. Prezenta Convenție va face obiectul ratificării, acceptării sau aprobării de către statele semnatare și de organizațiile de integrare economică regională.

2. Prezenta Convenție va fi deschisă spre aderare statelor și organizațiilor de integrare economică regională, la care se referă art. 17, începând cu data de 22 decembrie 1998.

3. Orice alt stat la care nu se referă pct. 2, care este membru al Organizației Națiunilor Unite, poate adera la prezenta Convenție după aprobarea de către întâlnirea părților.

4. Orice organizație la care se referă art. 17, care devine parte la prezenta Convenție, fără ca nici unul dintre statele sale membre să fie parte, va respecta toate obligațiile care decurg din Convenție. Dacă unul sau mai multe state membre ale unei astfel de organizații sunt părți la prezenta Convenție, organizația și statele sale membre vor decide asupra responsabilităților lor pentru îndeplinirea obligațiilor ce decurg din prezenta Convenție. În astfel de cazuri organizația și statele sale membre nu sunt abilitate să își exercite simultan drepturile care le revin din prezenta Convenție.

5. În instrumentele lor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare organizațiile de integrare economică regională la care se referă art. 17 vor declara extinderea competenței lor cu privire la problemele la care se referă Convenția. De asemenea, aceste organizații vor informa depozitarul despre orice modificare a ariei lor de competență.

ARTICOLUL 20

Intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi de la data depunerii celui de-al șaisprezecelea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

2. În sensul prevederilor pct. 1, nici un instrument depus de o organizație de integrare economică regională nu va fi considerat ca suplimentar pe lângă cele depuse de statele membre ale unei astfel de organizații.

3. Pentru fiecare stat sau organizație la care se referă art. 17, care ratifică, acceptă sau aprobă prezenta Convenție

ori care aderă după depunerea celui de-al șaisprezecelea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, Convenția va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi de la data depunerii de către statul sau organizația respectivă a instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

ARTICOLUL 21

Retragerea

În orice moment, după împlinirea a 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții pentru o parte, acea parte se poate retrage din Convenție printr-o notificare scrisă către depozitar. Orice astfel de retragere își va face efectul în cea de-a 90-a zi de la data primirii notificării de către depozitar.

ARTICOLUL 22

Texte autentice

Originalul prezentei Convenții, ale cărei texte în limbile engleză, franceză și rusă sunt autentice în aceeași măsură, va fi depozitat la Secretarul general al Națiunilor Unite.

Drept care subsemnații, având depline puteri, am semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Aarhus (Danemarca) la 25 iunie 1998.

ANEXA Nr. 1

LISTA

cuprinzând activitățile menționate la art. 6 pct. 1a)

1. *Sectorul energetic:*
  - rafinării de uleiuri minerale și benzină;
  - instalații de gazeificare și lichefiere;
  - centrale termice și alte instalații cu combustie, cu un aport de căldură de 50 MW sau mai mult;
  - cuptoare de cocs;
  - centrale nucleare și alte reactoare nucleare, inclusiv demontarea sau dezafectarea acestor centrale sau reactoare 1/ (cu excepția stațiilor de cercetare pentru producerea și conversia materialelor fusionabile și fertile, a căror putere maximă nu depășește 1 MW de încărcare termică permanentă);
  - instalații pentru re prelucrarea combustibilului nuclear, radioactiv;

- instalații proiectate pentru:
  - producerea sau îmbunătățirea combustibilului nuclear;
  - prelucrarea combustibilului nuclear radioactiv sau a deșeurilor cu radioactivitate ridicată;
  - depozitarea finală a deșeurilor radioactive;
- instalații exclusiv pentru depozitarea finală a deșeurilor radioactive;
- instalații exclusiv pentru depozitarea (planificată pentru mai mult de 10 ani) combustibililor nucleari radioactivi sau a deșeurilor radioactive într-un alt loc decât cel de producție.

2. Obținerea și prelucrarea metalelor:

- instalații de prăjire sau de prăjire prin aglomerare a minereurilor de metale (inclusiv minereuri sulfidice);
- instalații pentru producerea fontei brute sau a oțelului (fuziune primară sau secundară), inclusiv turnare continuă cu o capacitate de peste 2,5 t/oră;
- instalații pentru prelucrarea metalelor feroase:
  - (i) instalații de laminare la cald, cu o capacitate de peste 20 t oțel brut/oră;
  - (ii) forjerii cu ciocane a căror energie depășește 50 kJ pe ciocan, iar puterea calorică folosită depășește 20 MW;
  - (iii) aplicarea de acoperiri metalice topite de protecție, cu un aport mai mare de 2 t oțel brut/oră;
- topitorii de metale feroase, cu o capacitate de producție de peste 20 t/zi;
- instalații pentru:
  - (i) obținerea de metale brute neferoase din minereuri, concentrate sau materii prime secundare, prin procese metalurgice, chimice sau electrolitice;
  - (ii) topire, inclusiv pentru realizarea de aliaje ale metalelor neferoase, de produse recuperate (rafinare, turnare etc.), cu o capacitate de topire de peste 4 t/zi la plumb și cadmiu sau 20 t/zi la alte metale;
- instalații pentru tratarea suprafeței metalelor și a materialelor plastice prin procese electrolitice sau chimice, volumul băilor de tratare depășind 30 m³.

3. Industria de minerale:

- instalații pentru producerea clincherului de ciment, în cuptoare rotative cu o capacitate de producție de peste 500 t/zi sau a varului în cuptoare rotative cu o capacitate

de producție de peste 50 t/zi ori în alte cuptoare cu o capacitate de producție de peste 50 t/zi;

– instalații de producere a azbestului și de fabricare a produselor pe bază de azbest;

– instalații de fabricare a sticlei, inclusiv a fibrei de sticlă, cu o capacitate de topire de peste 20 t/zi;

– instalații pentru topirea substanțelor minerale și producerea fibrelor minerale, cu o capacitate de topire de peste 20 t/zi;

– instalații pentru fabricarea produselor ceramice prin aprindere, în special a țiglei pentru acoperiș, cărămidilor refractare, țiglei, gresiei ceramice sau a porțelanului, cu o capacitate de producție de peste 75 t/zi și/sau cu o capacitate a cuptorului de peste 4 m³ și cu o densitate de depunere/cuptor de peste 300 kg/m³.

4. *Industria chimică*: producția, înțelegând prin aceasta acele categorii de activități cuprinse în acest paragraf, la scară industrială, prin prelucrarea chimică a următoarelor substanțe sau grupe de substanțe:

a) instalații chimice pentru producerea substanțelor chimice organice de bază, cum ar fi:

(i) hidrocarburi simple (liniare sau ciclice, saturate sau nesaturate, alifactice sau aromatice);

(ii) hidrocarburi cu conținut de oxigen, ca de exemplu: alcooli, aldehide, cetone, acizi carboxilici, esteri, acetati, eteri, peroxizi, rășini epoxidice;

(iii) hidrocarburi sulfuroase;

(iv) hidrocarburi azotoase, precum: amine, amide, compuși nitrici, nitroderivați sau nitrați, nitrili, cianați, izocianați;

(v) hidrocarburi cu conținut de fosfor;

(vi) hidrocarburi halogenate;

(vii) compuși organometalici;

(viii) materiale plastice de bază (polimeri, fibre sintetice și fibre pe bază de celuloză);

(ix) cauciucuri sintetice;

(x) vopsele și pigmenți;

(xi) agenți activi de suprafață și surfactanți;

b) instalații chimice pentru obținerea substanțelor chimice anorganice de bază, cum ar fi:

(i) gaze: amoniac, clor sau acid clorhidric gazos, fluor sau acid fluorhidric, oxizi de carbon, compuși cu sulf, oxizi de azot, hidrogen, dioxid de sulf, fosgen;

- (ii) acizi: acid cromic, acid fluorhidric, acid fosforic, acid azotic, acid clorhidric, acid sulfuric oleum, acizi sulfuroși;
- (iii) baze: hidroxid de amoniu, hidroxid de potasiu, hidroxid de sodiu;
- (iv) săruri: clorură de amoniu, clorat de potasiu, carbonat de potasiu, carbonat de sodiu, perborat și nitrat de argint;
- (v) metaloizi, oxizi metalici sau alți compuși anorganici, cum ar fi carbură de calciu, carbură de siliciu;
- c) instalații chimice pentru producerea de îngrășăminte pe bază de fosfor, azot sau potasiu (îngrășăminte simple sau compuse);
- d) instalații chimice pentru obținerea produselor curative pe bază de plante și a biocidelor;
- e) instalații care utilizează un proces chimic sau biologic pentru obținerea produselor farmaceutice de bază;
- f) instalații chimice pentru producerea explozivilor;
- g) instalații chimice în care se folosește tratarea chimică sau biologică pentru obținerea aditivilor alimentari cu proteine, a fermenților sau a altor substanțe proteice.

5. *Gospodărirea deșeurilor:*

- instalații pentru incinerarea, recuperarea, tratarea chimică sau depozitarea controlată a deșeurilor;
- instalații pentru incinerarea deșeurilor orășenești, cu o capacitate de peste 3 t/oră;
- instalații pentru depozitarea deșeurilor nepericuloase, cu o capacitate de peste 50 t/zi;
- depozite controlate, care primesc mai mult de 10 t/zi, sau cu o capacitate totală de peste 25.000 t, cu excepția halelor pentru deșeuri inerte.

6. *Stații de epurare a apelor uzate, pentru o populație de peste 150.000 de locuitori.*

7. *Instalații industriale pentru:*

- a) obținerea de celuloză din lemn sau din alte materiale fibroase similare;
- b) obținerea de hârtie și carton, cu o capacitate de producție de peste 20 t/zi.

8. a) *construirea de linii de cale ferată pe distanțe mari și de aeroporturi cu o lungime medie de rulare de 2.100 m sau chiar mai mult;*

- b) *construirea de autostrăzi și drumuri pentru circulație rapidă;*

c) construirea unui drum nou cu 4 sau mai multe benzi ori reamenajarea și/sau lărgirea unui drum existent cu două benzi ori cu o bandă pentru a asigura 4 sau mai multe benzi acolo unde un astfel de drum nou sau secțiunea reamenajată și/sau lărgită de drum ar putea avea o lungime continuă de 10 sau mai mulți kilometri;

9. a) apele interioare și porturile pentru transportul pe apele interioare care permit trecerea unor vase de peste 1.350 t;

b) porturile comerciale, danele pentru încărcări și descărcări ce sunt legate de uscat și porturi exterioare (exclusiv danele pentru feribot), care pot primi vase de peste 1.350 t.

10. Scheme de extracție a apei subterane sau reîncărcare artificială a apei subterane, unde volumul anual de apă extrasă sau reîncărcată este echivalent cu sau depășește 10 milioane m^3 .

11. a) lucrări pentru transferul resurselor de apă între bazinele riverane, în cazul în care acest transfer are ca scop prevenirea deficitului de apă și în care cantitatea de apă transferată depășește 100 milioane m^3 /an;

b) în toate celelalte cazuri, lucrări pentru transferul resurselor de apă între bazine riverane în care debitul mediu multianual al bazinului de extracție depășește 2.000 milioane m^3 /an și unde cantitatea de apă transferată depășește 5% din acest debit.

În ambele cazuri sunt excluse transferurile de apă potabilă prin conducte.

12. *Extracția petrolului și a gazelor naturale în scopuri comerciale, acolo unde cantitatea extrasă depășește 500 t/zi în cazul petrolului și 500.000 m^3 /zi în cazul gazelor.*

13. *Baraje sau alte instalații proiectate pentru reținerea sau acumularea permanentă a apei, acolo unde cantitatea nouă sau suplimentarea de apă reținută ori acumulată depășește 10 milioane m^3 .*

14. *Conducte pentru transportul gazelor, țițeiului sau al substanțelor chimice, cu un diametru mai mare de 800 mm și cu o lungime mai mare de 40 km.*

15. *Instalații pentru creșterea intensivă a păsărilor și porcilor, cu mai mult de:*

a) 40.000 locuri pentru păsări;

b) 2.000 locuri pentru creșterea porcilor (peste 30 kg);
sau

c) 750 locuri pentru scoafe.

16. *Cariere și exploatarea miniere în carieră, acolo unde suprafața amplasamentului depășește 25 ha, sau extracția turbei, acolo unde suprafața amplasamentului depășește 150 ha.*

17. *Contruirea liniilor electrice suspendate având o tensiune de 220 kV sau mai mult și o lungime mai mare de 15 km.*

18. *Instalații pentru depozitarea produselor petroliere, petrochimice sau chimice, cu o capacitate de 200.000 t sau mai mult.*

19. *Alte activități:*

– instalații pentru pretratarea (operațiuni cum ar fi: spălare, albire, mercerizare) sau vopsirea fibrelor ori a textilelor, acolo unde capacitatea de tratare depășește 10 t/zi;

– instalații pentru tăbăcirea pieilor brute și crude, acolo unde capacitatea de tratare depășește 12 t de produse finite/zi;

a) abatoare cu o capacitate de producere a carcaselor mai mare de 50 t/zi;

b) tratarea și prelucrarea axată pe obținerea produselor alimentare din:

(i) materii prime animaliere (altele decât laptele), cu o capacitate de producție a produselor finite mai mare de 75 t/zi;

(ii) materii prime vegetale, cu o capacitate de producție a produselor finite mai mare de 300 t/zi (valoarea medie trimestrială);

c) tratarea și prelucrarea laptelui, cantitatea de lapte primită fiind mai mare de 200 t/zi (valoarea medie trimestrială);

– instalații pentru depozitarea și reciclarea carcaselor de animale și a deșeurilor animaliere, cu o capacitate mai mare de 10 t/zi;

– instalații pentru tratarea suprafețelor, obiectelor sau produselor cu solvenți organici, în special pentru prelucrare, tipărire, căptușire, degresare, impermeabilizare, calibrare, vopsire, curățare sau impregnare, cu o capacitate de consum mai mare de 150 kg/oră sau mai mult de 200 t/an;

– instalații pentru producerea de carbon (cărbune care arde greu) sau de electrografit prin incinerare sau grafitizare.

20. *Orice activitate care nu este specificată în paragrafele 1–19, la care participarea publicului este*

asigurată printr-o procedură de evaluare a impactului asupra mediului, în conformitate cu legislația națională.

21. Prevederile art. 6 pct. 1a) nu se aplică nici unui proiect de mai sus, inițiat în mod exclusiv sau în principal pentru cercetarea, dezvoltarea sau testarea unor metode ori produse noi pentru o perioadă mai mică de 2 ani, dacă ele ar putea determina unele efecte negative semnificative asupra mediului și sănătății.

22. Orice modificare sau extindere a activităților, acolo unde o astfel de modificare sau extindere satisface criteriile/limitele stabilite prin prezenta anexă, se va supune prevederilor art. 6 pct. 1a). Orice altă modificare sau extindere a activităților se va supune prevederilor art. 6 pct. 1b).

NOTE:

1. Centralele atomoelectrice și alți reactori nucleari încetează să mai fie considerate astfel de instalații atunci când toți combustibilii nucleari și alte elemente contaminate radioactiv au fost înlăturate definitiv de pe locul de montaj al instalației.

2. În scopul acestei Convenții, *aeroport* înseamnă un aeroport care respectă definiția prevăzută în Convenția de la Chicago din 1944, care a înființat Organizația Internațională a Aviației Civile (anexa nr. 14).

3. În sensul acestei Convenții, *drum cu circulație rapidă* înseamnă un drum care respectă definiția prevăzută în Acordul european asupra principalelor artere de trafic internațional din 15 noiembrie 1975.

ANEXA Nr. II

ARBITRAJUL

1. În cazul unui diferend care a fost înaintat spre arbitraj conform prevederilor art. 16 pct. 2 din prezenta Convenție, o parte sau părțile vor notifica secretariatului obiectul problemei de arbitraj și vor indica în mod special articolele Convenției a căror interpretare sau aplicare este în discuție. Secretariatul va înainta informarea primită tuturor părților la prezenta Convenție.

2. Tribunalul de arbitraj va fi alcătuit din 3 membri. Atât partea sau părțile reclamante, cât și cealaltă parte sau părți la diferend vor desemna câte un arbitru, iar cei 2 arbitri numiți vor desemna, printr-un acord comun, un al treilea arbitru care va fi președintele tribunalului de arbitraj. Acesta din urmă nu va avea aceeași naționalitate ca una dintre părțile în dispută, nu va locui sau nu va folosi ca loc de reședință teritoriul uneia dintre părți, nu

va fi angajat de nici una dintre ele și nu va avea de-a face cu cazul în nici o altă calitate.

3. Dacă președintele tribunalului de arbitraj nu a fost desemnat în decurs de două luni de la numirea celui de-al doilea arbitru, Secretariatul executiv al Comisiei Economice pentru Europa, la solicitarea oricărei părți, va procedea la desemnarea președintelui într-un nou termen de două luni.

4. Dacă una dintre părțile în diferend nu numește un arbitru în timp de două luni de la primirea cererii, cealaltă parte are dreptul să îl informeze pe Secretarul executiv al Comisiei Economice pentru Europa, care îl va desemna pe președintele tribunalului de arbitraj în decursul următoarelor două luni. După desemnarea sa președintele tribunalului de arbitraj va solicita părții care nu și-a numit un arbitru să facă acest lucru în interval de două luni. Dacă nu se reușește acest lucru timp de două luni, președintele îl va informa pe Secretarul executiv al Comisiei Economice pentru Europa, care va face această numire în timpul următoarelor două luni.

5. Tribunalul de arbitraj va lua decizia în concordanță cu dreptul internațional și cu prevederile prezentei Convenții.

6. Orice tribunal de arbitraj, constituit conform prevederilor acestei anexe, își va întocmi propriile reguli de procedură.

7. Deciziile tribunalului de arbitraj, privind atât procedura, cât și fondul vor fi luate cu majoritatea voturilor membrilor săi.

8. Tribunalul are dreptul să ia măsurile adecvate pentru a stabili faptele.

9. Părțile în diferend vor facilita activitatea tribunalului de arbitraj și, în mod special, utilizând toate mijloacele avute la dispoziție:

a) îi vor furniza toate documentele, instrumentele și informațiile relevante;

b) îi vor permite, dacă este necesar, să solicite martori sau experți și vor lua în seamă mărturia lor.

10. Părțile și arbitrii vor proteja confidențialitatea oricăror informații pe care aceștia le primesc în mod confidențial în cursul lucrărilor tribunalului de arbitraj.

11. Tribunalul de arbitraj, la cererea uneia dintre părți, are dreptul să recomande măsuri interimare de protecție.

12. Dacă una dintre părțile în diferend nu se prezintă în fața tribunalului de arbitraj sau nu reușește să își apere cauza, cealaltă parte poate cere tribunalului să continue procedurile și să dea decizia finală. Absența uneia dintre

părți sau imposibilitatea de a-și apăra cauza nu va constitui un obstacol în calea lucrărilor.

13. Tribunalul de arbitraj are dreptul să audieze și să decidă asupra unor cereri reconvenționale direct legate de subiectul diferendului.

14. Cheltuielile de judecată, inclusiv retribuția arbitrilor, vor fi suportate în mod egal de părțile în diferend, cu excepția, situațiilor în care tribunalul de arbitraj stabilește astfel, datorită unor împrejurări specifice cauzei. Tribunalul de arbitraj va păstra o evidență a tuturor cheltuielilor sale și va furniza părților o situație finală a acestora.

15. Orice parte la prezenta Convenție, care are un interes de natură juridică referitor la subiectul diferendului care poate fi afectat de o decizie în cauză, poate interveni în timpul procedurilor cu acordul tribunalului de arbitraj.

16. Tribunalul de arbitraj va emite hotărârea în termen de 5 luni de la data la care a fost constituit, atunci când nu consideră necesar să extindă limita de timp pentru o perioadă care să nu depășească 5 luni.

17. Hotărârea tribunalului de arbitraj va fi însoțită de o expunere de motive. Aceasta va fi definitivă și obligatorie pentru toate părțile în diferend. Hotărârea va fi transmisă de către tribunalul de arbitraj părților în diferend și Secretariatului. Secretariatul va remite comunicarea primită tuturor părților la Convenție.

18. Orice diferend care ar putea apărea între părți cu privire la interpretarea sau executarea hotărârii va fi înaintat de oricare dintre părți tribunalului de arbitraj care a emis hotărârea sau, dacă acesta nu poate fi sesizat, unui alt tribunal constituit în acest scop și în același mod ca primul.

CONVENȚIA ASUPRA SUBSTANȚELOR PSIHOTROPE*

PREAMBUL

Părțile, din grija pentru sănătatea fizică și morală a omenirii, preocupate de problema sănătății publice și problema socială care rezultă din abuzul cu anumite substanțe psihotrope.

---

* *Deschisă spre semnare la 21 februarie 1971 în cadrul Conferinței ONU de la Viena privind substanțele psihotrope.*

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 118, din 15 decembrie 1992 publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 341 din 30 decembrie 1992.

Hotărâte să prevină și să combată abuzul de aceste substanțe și comerțul ilicit la care dau loc,

Considerând că este necesar să se adopte măsuri severe pentru a limita utilizarea acestor substanțe în scopuri licite,

Recunoscând că utilizarea substanțelor psihotrope în scopuri medicale și științifice este indispensabilă și că posibilitatea de a procura substanțe în aceste scopuri nu ar trebui să facă obiectul nici unei restricții nejustificate,

Încredințate că spre a fi eficiente măsurile luate împotriva abuzului de asemenea substanțe trebuie să fie condonate și universale,

Recunoscând competența Organizației Națiunilor Unite în domeniul controlului substanțelor psihotrope și dorind ca organele internaționale interesate să-și exercite activitatea în cadrul acestei organizații.

*Convins*e că o Convenție internațională este necesară pentru realizarea acestor țeluri,

Stabilesc următoarele:

ARTICOLUL 1

Definiții

În afară de o indicație expresă sau în cazul în care contextul impune să fie altfel, expresiile următoare din prezenta Convenție au semnificațiile arătate mai jos:

a) Expresia *consiliu* se referă la Consiliul Economic și Social O.N.U.

b) Expresia *comisie* se referă la Comisia Consiliului pentru Stupefiante.

c) Expresia *organ* se referă la Organul Internațional de Control al Stupefiantelor, instituit în virtutea Convenției unice asupra stupefiantelor din 1961.

d) Expresia *secretar general* se referă la Secretarul general al O.N.U.

e) Expresia *substanță psihotropă* se referă la orice substanță, fie că este de origine naturală fie de origine sintetică sau la orice produs natural din tabelele I, II, III sau IV.

f) Expresia *preparat* se referă la:

I. o soluție sau un amestec, oricare ar fi starea sa fizică, conținând una sau mai multe substanțe psihotrope;

II. una sau mai multe substanțe psihotrope divizate în unități de administrare.

g) Expresiile *tabel I, tabel II, tabel III și tabel IV* se referă la listele substanțelor psihotrope purtând numerele

corespunzătoare, anexate la prezenta Convenție, care vor putea fi modificate, conform art. 2.

h) Expresiile *export* și *import* se referă, fiecare în înțelesul său particular, la transferarea efectivă a unei substanțe psihotrope dintr-o țară în alta.

i) Expresia *fabricare* se referă la toate operațiile care permit obținerea de substanțe psihotrope și cuprinde purificarea și transformarea substanțelor psihotrope în alte substanțe psihotrope. Această expresie cuprinde, de asemenea, fabricarea preparatelor, altele decât cele care sunt efectuate pe bază de prescripție medicală, într-o farmacie.

j) Expresia *trafic ilicit* se referă la fabricarea sau traficul de substanțe psihotrope efectuate contrar prevederilor Convenției de față.

k) Expresia *regiune* se referă la orice parte a unui stat care, în virtutea art. 28, este tratată ca o entitate distinctă în scopurile prezentei Convenții.

l) Expresia *localuri* se referă la clădiri, părți ale clădirilor, precum și la terenul afectat clădirilor susmenționate sau unor părți din aceste clădiri.

ARTICOLUL 2

Sfera de aplicare a controlului substanțelor

1. Dacă una dintre părți sau Organizația Mondială a Sănătății se află în posesia unor informații referitoare la o substanță care încă nu este supusă controlului internațional și care, după părerea sa, pot face necesară includerea ei într-unul din tabelele prezentei Convenții, acea parte sau Organizația Mondială a Sănătății va adresa Secretarului general o notificare însoțită de toate informațiile adecvate. Această procedură va fi, de asemenea, aplicată atunci când una dintre părți sau Organizația Mondială a Sănătății se va afla în posesia unor informații justificând transferul unei substanțe de la un tabel la altul sau suprimarea înscrierii ei într-unul din tabele.

2. Secretarul general va comunica această notificare, precum și orice informații pe care le va considera potrivite, părților, comisiei și, dacă notificarea a fost făcută de una dintre părți, Organizației Mondiale a Sănătății.

3. Dacă din informațiile care însoțesc această notificare va rezulta că substanța amintită este susceptibilă de a fi inclusă în tabelul I sau în tabelul II, în virtutea paragrafului 4, părțile vor examina, în lumina tuturor

informațiilor de care ele vor dispune, posibilitatea ca, în cazul acestei substanțe, să aplice cu titlu provizoriu toate măsurile de control aplicabile substanțelor din tabelul I sau din tabelul II, după cum va fi cazul.

4. Dacă Organizația Mondială a Sănătății constată:

a) că numita substanță poate provoca:

I. 1) o stare de dependență, și

2) o stimulare sau depresiune a sistemului nervos central dând loc unor halucinații sau tulburări ale funcției motorii sau ale judecății sau comportamentului, sau percepției, sau dispoziției, sau

II. abuzuri sau efecte nocive comparabile celor ale unei substanțe incluse în tabelul I, II, III sau IV, și

b) că există suficiente motive să se creadă că substanța dată sau riscă să dea loc la abuzuri în așa fel încât ea constituie o problemă de sănătate publică și o problemă socială care justifică punerea ei sub controlul internațional, Organizația Mondială a Sănătății va comunica comisiei o apreciere asupra acestei substanțe sau va indica, în special, în ce măsură substanța dată sau riscă să dea loc la abuzuri, gradul de gravitate a problemei de sănătate publică și a problemei sociale și gradul de utilitate al substanței în terapeutică, precum și recomandări privind eventualele măsuri de control cărora ar fi oportun să fie supusă această substanță în lumina acestei evaluări.

5. Ținând seama de comunicarea Organizației Mondiale a Sănătății ale cărei aprecieri vor fi hotărâtoare în domeniul medical și științific și luând în considerare factorii de ordin economic, social, juridic, administrativ, precum și toți ceilalți factori pe care Organizația Mondială a Sănătății îi va considera potriviți, comisia va putea să adauge respectiva substanță în tabelul I, II, III sau IV. Comisia va putea cere informații complementare de la Organizația Mondială a Sănătății sau din oricare altă sursă adecvată.

6. Dacă o notificare făcută în virtutea paragrafului I s-a referit la o substanță înscrisă deja pe unul dintre tabele, Organizația Mondială a Sănătății va transmite comisiei noile sale constatări, precum și oricare nouă evaluare a acestei substanțe pe care ea o va putea face conform dispozițiilor paragrafului 4 și toate noile recomandări referitoare la măsurile de control care i se vor părea indicate în lumina amintitei evaluări. Comisia, ținând seama de comunicarea primită de la Organizația Mondială

a Sănătății conform paragrafului 5, precum și de factorii enumerați în paragraful citat mai sus, va putea hotărî să transfere această substanță de la un nivel la altul sau să suprime înscrierea ei pe tabele.

7. Orice hotărâre a comisiei adoptată în virtutea prezentului articol va fi comunicată de către Secretarul general tuturor statelor membre ale O.N.U., statelor nemembre care sunt părți la prezenta Convenție, Organizației Mondiale a Sănătății, precum și organului. Această hotărâre va intra pe deplin în vigoare pentru fiecare dintre părți la 180 de zile de la data comunicării, exceptând cazul unei părți care în această perioadă și în legătură cu o hotărâre având drept efect adăugarea unei substanțe la un tabel, va informa în scris pe Secretarul general că datorită împrejurărilor excepționale ea nu este în măsură să supună această substanță tuturor dispozițiilor Convenției aplicabile substanțelor de pe acest tabel. O asemenea notificare va expune motivele acestei hotărâri excepționale. Cu toată această notificare, fiecare dintre părți va trebui să aplice cel puțin normele de control enumerate mai jos:

a) Partea care a notificat Secretarului general o asemenea hotărâre cu privire la o substanță care până atunci nu făcuse obiectul controlului și nu fusese cuprinsă în tabelul I va ține seama, pe cât posibil, de măsurile de control speciale enumerate la art. 7 și, în ceea ce privește această substanță, va trebui:

I. să ceară autorizații pentru fabricarea, comercializarea și distribuirea substanței conform dispozițiilor prevăzute la articolul pentru substanțele din tabelul II;

II. să ceară ca aceasta să fie furnizată sau distribuită numai pe bază de prescripție medicală, conform dispozițiilor prevăzute la art. 9 pentru substanțele din tabelul II;

III. să se conformeze obligațiilor referitoare la export și import enunțate în art. 12, exceptând față de o altă parte care a adresat Secretarului general o notificare cu privire la substanța în cauză;

IV. să se conformeze obligațiilor pentru substanțele din tabelul II, enunțate la art. 13, prin care se prevăd interdicții sau restricții la export și import;

V. să furnizeze organului raportate statistice conform dispozițiilor prevăzute la alin. a) paragraful 4 al art. 16; și

VI. să ia măsuri, conform dispozițiilor art. 22, în vederea pedepsirii oricărei acțiuni contrare legilor sau regulamentelor adoptate în cadrul îndeplinirii obligațiilor de mai sus.

b) Partea care a notificat Secretarului general o hotărâre de acest fel în legătură cu o substanță până atunci nesupusă controlului și adăugată la tabelul II va trebui, în ceea ce privește această substanță:

I. să ceară licența pentru fabricarea, comercializarea și distribuirea ei conform prevederilor art. 8;

II. să ceară ca ea să nu fie furnizată sau distribuită decât pe bază de prescripție medicală, conform dispozițiilor art. 9;

III. să se conformeze obligațiilor referitoare la export și import menționate în art. 12, în afară de o altă parte care a adresat Secretarului general o notificare cu privire la substanța în chestiune;

IV. să se conformeze obligațiilor enumerate în art. 13, care prevăd interdicții sau restricții la import și export;

V. să furnizeze organului rapoarte statistice conform dispozițiilor alin. a), c) și d) paragraful 4 ale art. 16; și

VI. să ia măsuri, conform dispozițiilor art. 22, în vederea pedepsirii oricărei acțiuni contrare legilor sau regulamentelor adoptate în cadrul executării obligațiilor menționate mai sus.

c) Partea care a notificat Secretarului general o hotărâre de acest fel în legătură cu o substanță până atunci nesupusă controlului și adăugată la tabelul III va trebui, în ceea ce privește această substanță:

I. să ceară licența pentru fabricarea, comercializarea și distribuirea ei, conform dispozițiilor art. 8;

II. să ceară să fie furnizată sau distribuită numai pe bază de prescripție medicală, conform dispozițiilor art. 9;

III. să se conformeze obligațiilor referitoare la export și import menționate în art. 12 în afară de o altă parte care a adresat Secretarului general o notificare cu privire la substanța în cauză;

IV. să se conformeze obligațiilor enumerate în art. 13, care prevăd interdicții sau restricții la export și import;

V. să furnizeze organului rapoarte statistice conform dispozițiilor alin. a), c) și d) paragraful 4 ale art. 16; și

VI. să ia măsuri conform dispozițiilor art. 22 în vederea pedepsirii oricărei acțiuni contrare legilor sau regulamentelor adoptate în cadrul executării obligațiilor menționate mai sus.

d) Partea care a notificat Secretarului general o hotărâre de acest fel în legătură cu o substanță până atunci nesupusă controlului și adăugată la tabelul IV ar trebui, în ceea ce privește această substanță:

I. să ceară licență pentru fabricarea, comercializarea și distribuirea ei, conform dispozițiilor art. 8;

II. să se conformeze obligațiilor enumerate în art. 13, care prevăd interdicții sau restricții la export și import;

III. să ia măsuri, conform dispozițiilor art. 22 în vederea pedepsirii oricărei acțiuni contrare legilor sau regulamentelor adoptate în cadrul executării obligațiilor menționate mai sus.

e) Partea care a notificat Secretarului general o hotărâre de acest fel în legătură cu o substanță transferată la un alt nivel căruia i se aplică măsuri de control și obligații mai stricte, va aplica cel puțin prevederile Convenției de față aplicabile tabelului de unde cea substanță a fost transferată.

8. a) Hotărârile Convenției adoptate în virtutea prezentului articol vor putea fi supuse revizuirii de către consiliu, dacă una dintre părți va formula o cerere în decurs de 180 de zile de la primirea notificării hotărârii. Cererea de revizuire va trebui să fie adresată Secretarului general în același timp cu toate informațiile pertinente care au motivat-o.

b) Secretarul general va comunica o copie după cererea de revizuire și informațiile adecvate comisiei, Organizației Mondiale a Sănătății și tuturor părților, invitându-le să-i comunice observațiile lor în decurs de 90 de zile. Toate observațiile astfel primite vor fi supuse examinării consiliului.

c) Consiliul poate confirma, modifica sau anula hotărârea comisiei. Hotărârea sa va fi notificată tuturor statelor membre ale O.N.U., statelor nemembre – părți la prezenta Convenție, comisiei, Organizației Mondiale a Sănătății și organului.

d) În cursul procedurii de revizuire, hotărârea inițială a comisiei va rămâne în vigoare, sub rezerva prevederilor paragrafului 7.

9. Părțile vor face tot ce le stă în putință pentru a supune unor măsuri de supraveghere cât mai eficiente substanțele care nu sunt prevăzute în prezenta Convenție, dar care pot fi utilizate pentru fabricarea ilicită a substanțelor psihotrope.

ARTICOLUL 3

Dispoziții speciale referitoare la controlul preparatelor

1. Sub rezerva celor prevăzute la paragrafele următoare din prezentul articol, un preparat este supus aceluiași măsuri de control ca și substanța psihotropă pe care o conține și, dacă le conține mai multe asemenea substanțe, va fi supus măsurilor aplicabile acelei substanțe care face obiectul celui mai strict control.

2. Dacă un preparat care conține o substanță psihotropă, alta decât o substanță din tabelul I, este compus în așa fel încât nu prezintă decât un risc de abuz neglijabil sau nul, iar substanța nu poate fi recuperată în cantități care pot da loc la abuzuri, prin mijloace ușor aplicabile și în consecință acest preparat nu creează o problemă pentru sănătatea publică și nici o problemă de ordin social, preparatul respectiv va putea fi exceptat de la anumite măsuri de control enunțate în convenția de față, conform paragrafului 3.

3. Dacă una dintre părți constată că un preparat intră în cadrul dispozițiilor paragrafului precedent, ea va putea hotărî să-l excepteze în țara sa sau în una din regiunile sale, de la una sau toate măsurile de control prevăzute în Convenția de față; totuși, sus-numitul preparat va continua să fie supus obligațiilor prevăzute în articolele următoare:

a) Art. 8 (licențe), în ce privește aplicarea lui la fabricare;

b) Art. 11 (înregistrarea), în ce privește aplicare lui la preparatele exceptate;

c) Art. 13 (interzicerea și restrângerea importului și exportului);

d) Art. 15 (inspecția), în ce privește aplicarea lui la fabricare;

e) Art. 16 (informații ce trebuie furnizate de către părți), în ce privește aplicarea lui la preparatele exceptate; și

f) Art. 22 (dispoziții finale), în măsura necesară pedepsirii actelor contrare legilor sau regulamentelor adoptate conform obligațiilor de mai sus.

Partea sus-menționată va notifica Secretarului general toate hotărârile de acest fel, precum și numele și compoziția preparatului exceptat și măsurile de control de la care preparatul este exceptat. Secretarul general va transmite notificarea celorlalte părți, Organizației Mondiale a Sănătății și organului.

4. Dacă una dintre părți sau Organizația Mondială a Sănătății dispune de informații asupra unui preparat exceptat în baza paragrafului 3, care, după părerea sa, ar justifica suprimarea completă sau parțială a exceptării, ea le va notifica Secretarului general și îi va furniza informațiile în spiritul acestei notificări. Secretarul general va transmite această notificare, însoțită de orice informație pe care o va considera pertinentă, părților, comisiei și, atunci când notificarea a fost făcută de una dintre părți și Organizației Mondiale a Sănătății, Organizația Mondială a Sănătății va comunica comisiei o evaluare asupra preparatului luând în considerare factorii enumerați la paragraful 2, precum și o recomandare referitoare la măsurile de control de la care preparatul ar trebui, eventual, să înceteze de a mai fi exceptat. Comisia, ținând seamă de comunicarea primită de la Organizația Mondială a Sănătății, a cărei evaluare va fi hotărâtoare în materie medicală și științifică și având în vedere factorii de ordin economic, social, juridic, administrativ și de altă natură pe care ea îi va considera oportuni, va putea decide ca preparatul să înceteze total sau parțial de a mai fi exceptat de la măsurile de control. Secretarul general va comunica orice hotărâre comisiei, adoptată în virtutea prezentului paragraf, tuturor statelor membre ale O.N.U., nemembre părți la prezenta Convenție, Organizației Mondiale a Sănătății și organului. Toate părțile vor lua măsuri în vederea suprimării exceptării de la măsurile de control în cauză în interval de 180 de zile începând de la data comunicării făcute de Secretarul general.

ARTICOLUL 4

Alte dispoziții speciale referitoare la sfera de aplicare a controlului

În ceea ce privește substanțele psihotrope, altele decât cele de la tabelul I, părțile vor putea autoriza:

a) transportul de către călători internaționali al unor mici cantități de preparate pentru uzul lor personal; fiecare dintre părți va putea totuși să se asigure că aceste preparate au fost legal obținute;

b) folosirea acestor substanțe în industrie pentru fabricarea de preparate sau produse nepsihotrope, sub rezerva aplicării în cazul lor a unor măsuri de control prevăzute de prezenta Convenție până ce starea substanțelor psihotrope va fi de așa natură încât ele să nu mai poată, în practică, să dea loc la abuzuri sau să fie recuperate;

c) folosirea acestor substanțe, sub rezerva aplicării măsurilor de control prevăzute de prezenta Convenție, pentru capturarea animalelor de către persoane autorizate în mod special de autoritățile competente pentru a utiliza substanțele menționate mai sus, în acest scop.

ARTICOLUL 5

Limitarea utilizării în scopuri medicale și științifice

1. Fiecare parte va limita utilizarea substanțelor din tabelul I după cum se prevede la art. 7.

2. Fiecare parte, va trebui, sub rezerva dispozițiilor art. 4 să limiteze, prin măsuri pe care ea le va considera potrivite, fabricarea, exportul, importul, distribuirea, stocurile, comercializarea și folosirea, precum și deținerea substanțelor din tabelul II, III și IV în scopuri medicale și științifice.

3. Este de dorit ca părțile să nu autorizeze deținerea de substanțe prevăzute în tabelele II, III și IV, excepând cazurile prevăzute de lege.

ARTICOLUL 6

Administrarea specială

Poate fi avantajos ca această administrație să fie aceeași cu administrația specială care a fost instituită în virtutea dispozițiilor Convențiilor care supun stupefiantele unui control sau ca ea să lucreze în strânsă colaborare cu această administrație specială.

ARTICOLUL 7

Dispoziții speciale referitoare la substanțele din tabelul I

În ceea ce privește substanțele din tabelul I, părțile vor trebui:

a) să interzică orice utilizare a acestor substanțe, cu excepția celor utilizate în scopuri științifice sau scopuri medicale foarte limitate, de către persoane special autorizate care lucrează în instituții medicale sau științifice ce țin direct de guvernele lor sau au fost autorizate în mod expres de aceste guverne;

b) să ceară ca fabricarea, comercializarea, distribuirea și deținerea acestor substanțe să fie subordonată posedării unei licențe speciale și a unei autorizații prealabile;

c) să prevadă o supraveghere severă asupra activităților și actelor menționate în alin. a) și b);

d) să nu permită să se elibereze unei persoane special autorizate decât cantitatea din aceste substanțe, necesară scopurilor pentru care a fost acordată autorizația;

e) să ceară ca persoanele care exercită funcții medicale și științifice să înregistreze achiziționarea acestor substanțe și detaliile privind utilizarea lor, aceste înregistrări trebuind să fie păstrate cel puțin 2 ani după ultima utilizare consemnată în documente; și

f) să interzică exportul și importul acestor substanțe, exceptând cazul în care exportatorul și importatorul vor fi și unul și celălalt autoritatea sau administrația competentă din țara sau regiunea exportatoare sau importatoare, respectiv alte persoane sau întreprinderi pe care autoritățile competente din țările sau regiunile lor le vor autoriza în mod explicit în acest scop. Condițiile prevăzute în paragraful 1 art. 12 referitoare la autorizațiile de export și import pentru substanțele din tabelul II se vor aplica în aceeași măsură substanțelor din tabelul I.

ARTICOLUL 8

Licențe

1. Părțile vor cere o licență sau altă măsură de control similară, pentru fabricarea, comercializarea (inclusiv exportul și importul) și distribuirea substanțelor din tabelele II, III și IV.

2. Părțile:

a) vor exercita o supraveghere asupra tuturor persoanelor și întreprinderilor special autorizate care se îndeletnicesc cu fabricarea, comercializarea (inclusiv exportul și importul) sau cu distribuirea substanțelor prevăzute la paragraful 1;

b) vor supune unui regim de licențe sau altor măsuri de control similare întreprinderilor special autorizate care se îndeletnicesc cu fabricarea, comercializarea (inclusiv exportul și importul) sau cu distribuirea substanțelor prevăzute la paragraful 1;

b) vor supune unui regim de licențe sau altor măsuri de control similare întreprinderile și clădirile în care poate fi făcut acest comerț sau această distribuție; și

c) vor proceda în așa fel încât măsuri de securitate să fie luate față de aceste întreprinderi și aceste clădiri de așa manieră încât să împiedice furtul sau sustragerea stocurilor prin alte moduri.

3. Dispozițiile din paragraful 1 și 2 ale prezentului articol, referitoare la regimul de licențe sau la alte măsuri

de control similare, nu se vor aplica în mod obligatoriu persoanelor special autorizate să exercite funcții terapeutice sau științifice și care acționează în exercițiul acestor funcții.

4. Părțile vor cere ca toate persoanele cărora li se eliberează autorizații în baza prezentei Convenții sau care posedă autorizații echivalente, conform dispozițiilor prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol sau la alin. b) al art. 7, să aibă calificarea de rigoare spre a aplica efectiv și corect prevederile legii și regulamentelor adoptate în cadrul aplicării prezentei Convenții.

ARTICOLUL 9

Prescripții medicale

1. Părțile vor cere ca substanțele din tabelele II, III și IV să fie furnizate sau distribuite pentru a fi utilizate de persoane particulare numai pe bază de prescripție medicală, exceptând cazurile în care persoanele particulare pot în mod legal să obțină, să utilizeze, să elibereze sau să administreze aceste substanțe în exercitarea funcțiilor terapeutice și științifice legal autorizate.

2. Părțile vor lua măsurile necesare pentru ca prescripțiile medicale cuprinzând substanțe din tabelul II, III și IV să fie eliberate conform practicii posibile și durata valabilității lor, unei reglementări care să asigure protecția sănătății și a interesului public.

3. Contrar dispozițiilor paragrafului 1, una dintre părți poate, atunci când, după părerea sa, situația legală o impune și în condițiile pe care ea le va putea prescrie, inclusiv în materie de înregistrare, să autorizeze farmaciștii cu autorizație sau orice alți distribuitori cu amănuntul sub licență, desemnați de autoritățile însărcinate cu ocrotirea sănătății publice în țara sau într-o zonă a acestei țări, să furnizeze, la discreție și fără prescripție, pentru a fi utilizate de către persoanele particulare în cazuri excepționale și în scopuri medicale, cantități mici de substanțe prevăzute în tabele III și IV, în limitele pe care le vor preciza părțile.

ARTICOLUL 10

Obligații privind condiționarea și anunțurile de publicitate

1. Fiecare dintre părți va impune, ținând seama de regulamentele sau recomandările pertinente ale Organizației Mondiale a Sănătății, să se indice pe etichetă,

atunci când acest lucru va fi posibil și în orice caz pe nota care însoțește condiționarea pentru distribuirea cu amănuntul a substanțelor psihotrope, modul de folosire, precum și precauțiile ce trebuie luate, care, după părerea sa, sunt necesare pentru securitatea aceleia care folosește substanța.

2. Fiecare dintre părți, ținând seama de prevederile constituției țării sale, va interzice anunțurile publicitare care se referă la substanțe psihotrope și care sunt destinate marelui public.

ARTICOLUL 11

Înregistrarea

1. Părțile vor impune ca, în cazul substanțelor din tabelul I, fabricanții și oricare alte persoane autorizate în virtutea art. 7 să facă comerț cu aceste substanțe și să le distribuie, să procedeze la înregistrarea, în condițiile prevăzute de fiecare dintre părți, în așa fel încât să apară precis cantitățile fabricate sau deținute în stoc, precum și, pentru fiecare achiziție și fiecare cantitate, data, numele furnizorului și al achizitorului.

2. Părțile vor impune ca, pentru substanțele din tabelele II și III, fabricanții, distribuitorii en gros și exportatorii să procedeze la înregistrarea acestora în condițiile stabilite de fiecare dintre părți, în așa fel încât să apară cu precizie fiecare cantitățile fabricate și, pentru fiecare achiziție și fiecare livrare, cantitate, data, numele furnizorului și al achizitorului.

3. Părțile vor impune ca, pentru substanțele din tabelul II, distribuitorii cu amănuntul, instituțiile spitalicești, centrele de tratament și instituțiile științifice să procedeze la înregistrarea acestora în condițiile specificate pentru fiecare dintre părți, în așa fel încât să apară cu precizie fiecare achiziție și fiecare livrare, cantitatea, data, numele furnizorului și al achizitorului.

4. Părțile vor supraveghea, prin metode adecvate și ținând seama de practicile profesionale și comerciale care le sunt proprii, ca informațiile referitoare la achiziționarea și cedarea unor substanțe din tabelul III de către distribuitorii cu amănuntul, instituțiile spitalicești, centrele de tratament și instituțiile științifice să poată fi consultate cu ușurință.

5. Părțile vor impune ca, pentru substanțele incluse în tabelul IV, fabricanții, exportatorii și importatorii să procedeze la înregistrarea în condițiile stabilite de fiecare

dintre părți, în așa fel încât să apară cantitățile fabricate, exportate și importate.

6. Părțile vor impune fabricanților de preparate exceptate, conform paragrafului 3 art. 3, să înregistreze cantitatea din fiecare sămânță psihotropă utilizată în fabricarea unui preparat exceptat, natura și cantitatea totală a preparatului exceptat, fabricat cu această substanță, precum și mențiunile referitoare la prima livrare.

7. Părțile vor supraveghea ca înregistrările și informațiile la care se referă prezentul articol și care sunt necesare pentru stabilirea rapoartelor prevăzute de art. 16 să fie păstrate cel puțin timp de 2 ani.

ARTICOLUL 12

Dispoziții referitoare la comerțul internațional

1.a) Oricare dintre părți, care autorizează exportul sau importul de substanțe din tabelele I sau II, trebuie să ceară o autorizație de import sau de export, redactată pe un formular-model stabilit de Comisie, să fie obținută pentru fiecare export sau import, indiferent dacă este vorba de un sau mai multe substanțe.

b) Această autorizație trebuie să cuprindă denumirea internațională a substanței sau, în absența acesteia, denumirea substanței din tabel, cantitatea exportată sau importată, forma farmaceutică, numele și adresa exportatorului și importatorului și perioada în cursul căreia trebuie să aibă loc exportul sau importul. Dacă substanța este exportată sub formă de preparat va fi, de asemenea, indicată denumirea preparatului, dacă există o asemenea denumire. Autorizația de export trebuie, de asemenea, să indice numărul și data certificatului de import și să specifice autoritatea care a eliberat acest document.

c) Înainte de a elibera o autorizație de export, părțile vor cere o autorizație de import eliberată de autoritățile de resort ale țării sau ale regiunii importatoare și care să ateste că importul substanței sau substanțelor despre care este vorba a fost aprobat, iar această autorizație va fi prezentată de persoana sau instituția care cere autorizația de export.

d) O copie după autorizația de export va fi anexată la fiecare expediere, iar guvernul care a eliberat autorizația de export va adresa o copie a acesteia guvernului țării sau regiunii importatoare.

e) Când importul a fost efectuat, guvernul țării sau al regiunii importatoare va remite guvernului țării sau regiunii exportatoare autorizația de export, împreună cu o atestare care să certifice cantitatea efectiv importată.

2.a) Părțile vor cere ca, pentru fiecare export al unor substanțe din tabelul III, exportatorii să întocmească în 3 exemplare o declarație pe un formular-model stabilit de către comisie, conținând informațiile următoare:

I) Numele și adresa exportatorului și importatorului;

II) Denumirea comună internațională sau, în lipsa unei asemenea denumiri, denumirea substanței din tabel;

III) Cantitatea de substanță și forma farmaceutică sub care substanța este exportată și, dacă este exportator, sub forma unui preparat, denumirea acestuia, dacă există o asemenea denumire;

IV) Data expedierii.

b) Exportatorii vor furniza autorităților competente din țara lor sau din regiunea lor 2 exemplare din această declarație. Ei vor anexa al treilea exemplar la marfa expedită.

c) Partea care a exportat o substanță din tabelul III va trebui, cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 90 de zile de la data expedierii, să transmită autorităților competente ale țării sau regiunii importatoare, în plic recomandat cu semnătură de primire, un exemplar al declarației primite din partea exportatorului.

d) Părțile vor putea cere ca, imediat după primirea coletului, importatorul să adreseze autorităților competente din țara sau din regiunea sa exemplarul care însoțește marfa cu semnătură de rigoare, indicând cantitățile primite și data primirii.

3. Substanțele din tabelele I și II vor fi supuse, de asemenea, dispozițiilor care urmează:

a) Părțile vor exercita în porturile libere și zonele libere aceeași supraveghere și același control ca și în alte părți ale teritoriului lor, înțelegându-se totuși că vor putea aplica un regim mai sever.

b) Exporturile sub formă de expedieri adresate unei bănci sau în contul unei persoane, alta decât aceea al cărei nume figurează în autorizația de export, sau unei căsuțe poștale vor fi interzise.

c) Exporturile de substanțe din tabelul I, sub formă de expedieri adresate unui antrepozit al unei vămi, vor fi interzise. Exporturile substanțelor din tabelul II, sub formă de expedieri adresate unui antrepozit al unei vămi vor fi

interzise, exceptând cazul în care guvernul țării importatoare precizează pe certificatul de import, prezentat de persoane sau instituția care cere autorizația de export, că el a aprobat importul acelei mărfi pentru ca ea să fie depusă într-un antrepozit al unei vămi. În asemenea cazuri, autorizația de export va preciza că expedierea se face în acest scop. Orice retragere de la antrepozitul vămii va fi subordonată prezentării unei autorizații eliberate de autoritățile de care ține antrepozitul și, în cazul unei expedieri în străinătate, această retragere va fi asimilată unui nou export în sensul prezentei Convenții.

d) Expedierile care sosesc pe teritoriul uneia dintre părți sau care se fac de pe acest teritoriu, fără să fi fost însoțite de o autorizație de export, vor fi reținute de autoritățile competente.

e) O parte nu va autoriza trecerea în tranzit pe teritoriul ei, în direcția unei alte țări, a oricărei expedieri de asemenea substanțe, indiferent dacă marfa este sau nu descărcată din vehiculul care o transportă, exceptând cazul când copia după autorizația de export pentru această expediere este prezentată autorităților competente ale acestei părți.

f) Autoritățile competente ale unei țări sau regiuni, prin care trecerea unui colet conținând asemenea substanțe este autorizată, vor adopta toate măsurile necesare pentru a împiedica abaterea din drum a coletului menționat către o altă destinație decât aceea care figurează pe copia autorizației de export atașată la colet, exceptând cazul în care guvernul țării sau regiunii prin care se efectuează expedierea ar autoriza această schimbare de rută. Guvernul acestei țări sau al regiunii de tranzit va trata orice cerere de schimbare de rută ca și cum ar fi vorba de un export din țara sau regiunea de tranzit către țara sau regiunea noii destinații. Dacă se autorizează schimbarea de rută, dispozițiile de la alin. e) al paragrafului I se vor aplica, de asemenea, între țara sau regiunea de tranzit și țara sau regiunea de unde marfa a fost exportată de la început.

g) Nici o expediere de asemenea substanțe în tranzit sau depusă la un antrepozit al unei vămi nu va putea fi supusă vreunei tratări de natură să modifice caracterul substanțelor. Ambalajul nu poate fi modificat fără consimțământul autorităților competente.

h) Dispozițiile alin. e)–g) referitoare la tranzitul acestor substanțe prin teritoriul uneia dintre părți nu sunt aplicabile dacă marfa este transportată pe calea aerului, cu

condiția ca aeronava să nu aterizeze în țara sau regiunea de tranzit. Dacă aeronava aterizează în această țară sau regiune, aceste dispoziții se vor aplica în măsura în care o impun împrejurările.

i) Prevederile prezentului paragraf nu vor aduce atingere prevederilor conținute în orice acord internațional care ar limita controlul exercitat de oricare dintre părți asupra acestor substanțe în tranzit.

ARTICOLUL 13

Interzicerea și restricții aplicate exportului și importului

1. Orice parte poate notifica tuturor celorlalte părți, prin intermediul Secretariatului general, că ea interzice importul în țara sa sau într-una din regiunile sale, a uneia sau mai multor substanțe din tabelele II, III sau IV specificate în notificarea sa. În această notificare, partea va indica numele sub care substanța figurează în tabelele II, III sau IV.

2. Dacă una dintre părți a primit o notificare de interdicție, așa cum se prevede în paragraful I, ea va lua măsurile necesare pentru ca nici una dintre substanțele specificate în notificarea menționată să nu fie exportată în țara sau în una dintre regiunile părții care a făcut notificarea.

3. Contrar dispozițiilor paragrafelor precedente, orice parte care a făcut notificare conform paragrafului 1 poate, eliberând în fiecare caz un permis special de import, să autorizeze importul cantităților determinate de substanțele în cauză sau din preparatele care le conțin. Autoritatea țării importatoare care va elibera permisul special de import îi va adresa în 2 exemplare, care vor purta numele și adresa importatorului, autorității competente a țării sau regiunii exportatoare care va putea, în acest caz, să autorizeze exportatorul să efectueze expedierea. Aceasta va fi însoțită de un exemplar al permisului special de import, vizat regulamentar de autoritatea competentă a țării sau regiunii exportatoare.

ARTICOLUL 14

Dispoziții speciale cu privire la transportul substanțelor psihotrope în truse de prim ajutor pe vase, aeronave sau alte mijloace de transport public care circulă pe trasee internaționale

1. Transportul internațional pe nave, aeronave sau alte mijloace de transport public internaționale, ca trenuri și autocare internaționale, al unor cantități limitate de

substanțe din tabelele II, III și IV, susceptibile să fie necesare în cursul călătoriei pentru acordarea de prim ajutor și pentru cazurile de urgență, nu va fi considerat ca export, import sau tranzit în sensul prezentei Convenții.

2. Se vor lua măsuri de precauție adecvate de către țara de înmatriculare pentru a împiedica utilizarea abuzivă a substanțelor menționate la paragraful 1 sau deturnarea lor în scopuri ilicite. Comisia va recomanda aceste precauții după ce se va consulta cu organizațiile internaționale competente.

3. Substanțele transportate pe nave, aeronave sau alte mijloace de transport public internațional, ca trenuri și autocare internaționale, conform prevederilor paragrafului 1, vor fi supuse legilor, reglementărilor, permiselor și autorizațiilor țării de înmatriculare, fără a prejudicia dreptul autorităților locale competente de a proceda la verificări, inspecții și alte operațiuni de control la bordul acestor mijloace de transport. Administrarea acestor substanțe, în caz de urgență, nu se va considera că ar contraveni dispozițiilor paragrafului 1 sin art. 9.

ARTICOLUL 15

Inspecția

Părțile vor institui un sistem de inspecție a fabricanților, exportatorilor, importatorilor și distribuitorilor cu ridicata și cu amănuntul a substanțelor psihotrope, precum și a instituțiilor medicale și științifice care folosesc asemenea substanțe. Părțile vor organiza inspecția localurilor, stocurilor și înregistrărilor atât de frecvent pe cât o vor considera necesară.

ARTICOLUL 16

Informații ce trebuie furnizate de către părți

1. Părțile vor furniza Secretariatului general informațiile pe care comisia le poate cere ca fiind necesare pentru exercitarea funcțiilor ei și, în special, un raport anual consacrat aplicării Convenției pe teritoriile lor, care să conțină informații privitoare la:

- a) modificările importante aduse legilor și reglementărilor referitoare la substanțele psihotrope; și
- b) faptele deosebit de semnificative care se vor fi produs pe teritoriile lor în materie de abuz și trafic ilicit de substanțe psihotrope.

2. Părțile vor comunica, pe de altă parte, Secretarului general, numele și adresele autorităților guvernamentale menționate la alin. f) al art. 7, la art. 12 și la paragraful 3 al art. 13. Secretarul general va difuza aceste informații tuturor părților.

3. Părțile vor adresa Secretarului general, în cel mai scurt timp posibil, un raport asupra cazurilor de trafic ilicit de substanțe psihotrope și de confiscare a substanțelor făcând obiectul acestui trafic ilicit, atunci când aceste cazuri li se vor părea importante datorită:

- a) noilor tendințe puse în evidență;
- b) cantităților în cauză;
- c) informațiilor asupra surselor de aprovizionare; sau
- d) metodelor folosite de către traficanții iliciți.

Copii după raport vor fi comunicate conform alin. b) al art. 21.

4. Părțile vor furniza organului rapoarte statistice anuale, utilizând în acest scop formularele stabilite de către organ. Aceste rapoarte se vor referi:

a) în ce privește fiecare dintre substanțele tabelelor I și II – la cantitățile fabricate, exportate la destinație și importate din fiecare țară sau regiune, precum și la stocurile deținute de către fabricanți;

b) în ce privește fiecare dintre substanțele tabelelor III și IV – la cantitățile fabricate, precum și la cantitățile totale importate și exportate;

c) în ce privește fiecare dintre substanțele tabelelor II și III – la cantitățile folosite pentru fabricarea preparatelor exceptate; și

d) în ce privește fiecare dintre substanțele incluse pe un tabel, altul decât tabelul I, – la cantitățile utilizate în scopuri industriale, conform dispozițiilor alin. b) al art. 4.

Cantitățile fabricate, care sunt prevăzute la alin. a) și b) din prezentul paragraf, nu cuprind cantitățile de preparate fabricate.

5. Orice parte va furniza organului, la cererea acestuia, informații statistice suplimentare referitoare la perioade viitoare în ce privește cantitățile unei substanțe sau ale alteia din tablele III și IV, exportate în fiecare țară sau regiune și importate din fiecare țară sau regiune. Această parte va putea cere organului să dea un caracter confidențial, atât cererii sale de a i se furniza informații, cât și informațiilor furnizate în baza prezentului paragraf.

6. Părțile vor furniza informațiile menționate la paragrafele 1 și 4 în modul și la data pe care le va fixa comisia sau organul.

ARTICOLUL 17

Funcțiile comisiei

1. Comisia poate examina toate problemele care se referă la scopurile prezentei Convenții și la aplicarea prevederilor sale și să facă recomandări în acest scop.

2. Hotărârile comisiei prevăzute la art. 2 și art. 3 vor fi adoptate cu majoritatea a 2/3 din membrii comisiei.

ARTICOLUL 18

Rapoartele organului

1. Organul întocmește rapoarte anuale privind activitatea sa, în care va face o analiză a informațiilor statistice de care el dispune și, în cazurile necesare, o expunere a explicațiilor pe care guvernele au putut să le furnizeze sau au fost cerute să le furnizeze, precum și orice observații și recomandări pe care organul le poate furniza. Organul poate, de asemenea, să facă orice alt raport suplimentar pe care l-ar considera necesar. Rapoartele sunt prezentate consiliului prin intermediul comisiei, care poate formula observațiile pe care ea le consideră oportune.

2. Rapoartele organului sunt comunicate părților și publicate ulterior de către secretarul general. Părțile autorizează libera distribuire a acestor rapoarte.

ARTICOLUL 19

Măsuri ce trebuie adoptate de către organ
spre a asigura executarea prevederilor Convenției

I. a) Dacă, după examinarea informațiilor adresate organului de către un guvern sau a informațiilor comunicate de organele O.N.U., organul are temeiuri să creadă că scopurile prezentei Convenții sunt grav compromise prin faptul că o țară sau o regiune nu aplică dispozițiile sale, organul are dreptul să ceară explicații guvernului țării sau regiunii interesate. Sub rezerva dreptului pe care îl are de a atrage atenția părților, consiliului și comisiei privind problema prevăzută la alin. c), organul va considera drept confidențială orice cerere de informații sau explicații furnizate de un guvern în conformitate cu prezentul alineat.

b) După ce a acționat conform alin. a), organul poate, dacă consideră necesar să o facă, să ceară guvernului interesat să ia măsurile de remediere care, datorită împrejurărilor, pot apărea necesar spre a asigura executarea prevederilor prezentei Convenții.

c) Dacă organul constată că guvernul interesat nu a dat explicații satisfăcătoare, atunci când i s-a cerut să facă acest lucru conform alin. a), sau a neglijat să adopte o măsură de remediere care i s-a cerut să o ia conform alin. b), el poate atrage atenția părților, consiliului și comisiei în această privință.

2. Atunci când atrage atenția părților, consiliului și comisiei asupra unei probleme conform alin. c) al paragrafului I, organul poate, dacă consideră necesară o asemenea măsură, să recomande părților să sisteze exportul substanțelor psihotrope în țara sau regiunea interesată sau importul substanțelor psihotrope în țara sau regiunea interesată sau importul substanțelor psihotrope provenite din această țară sau această regiune, sau atât exportul cât și importul, fie pentru o perioadă determinată, fie până ce situația în această țară sau regiune se va reglementa. Statul interesat are dreptul să aducă problema în fața consiliului.

3. Organul are dreptul să publice un raport privind orice problemă prevăzută în dispozițiile prezentului articol și să îl comunice consiliului, care îl va transmite tuturor părților. Dacă organul publică în acest raport o hotărâre adoptată în baza prezentului articol sau a informațiilor privitoare la această hotărâre, el trebuie, de asemenea, să publice părerea guvernului interesat, dacă aceasta o va cere.

4. În cazurile în care o hotărâre a organului, publicată în conformitate cu prezentul articol, nu a fost adoptată în unanimitate, trebuie să fie expusă și părerea minorității.

5. Orice stat va fi invitat să fie reprezentat la ședințele organului, în cursul cărora se examinează o problemă care îl interesează în mod direct, conform prevederilor prezentului articol.

6. Hotărârile organului luate în conformitate cu prezentul articol trebuie adoptat cu majoritatea a 2/3 din numărul total al membrilor organului.

7. Prevederile paragrafelor precedente se vor aplica, de asemenea, atunci când organul are temeiuri să creadă că scopurile Convenției de față ar putea fi grav compromise în urma unei hotărâri luate de una dintre părți, în baza dispozițiilor paragrafului 7 al art. 2.

ARTICOLUL 20

Măsuri împotriva abuzului de substanțe psihotrope

1. Părțile vor lua toate măsurile susceptibile să prevină abuzul de substanțe psihotrope și să asigure depistarea promptă, precum și tratamentul, educația, perioada postcură, readaptarea și reintegrarea socială a persoanelor interesate; ele își vor coordona eforturile în acest scop.

2. Părțile vor favoriza, pe cât posibil, formarea unui personal pentru a asigura tratamentul, perioada postcură, readaptarea și reintegrarea socială a persoanelor care abuzează de substanțe psihotrope.

3. Părțile vor ajuta persoanele care au nevoie în exercitarea profesiei lor de a dobândi cunoștințe referitoare la problemele puse de abuzul de substanțe psihotrope și de prevenirea lui și vor difuza, de asemenea, aceste cunoștințe în rândul marelui public, dacă există temeri justificate că abuzul de aceste substanțe ar putea să se răspândească foarte mult.

ARTICOLUL 21

Lupta împotriva traficului ilicit

Ținând seama de regimul lor constituțional, juridic și administrativ, părțile:

a) vor asigura pe plan național coordonarea acțiunii preventive și represive împotriva traficului ilicit; în acest scop, ele vor putea să desemneze un serviciu adecvat, însărcinat cu această coordonare;

b) se vor ajuta reciproc în lupta împotriva traficului ilicit de substanțe psihotrope și, în special, vor transmite celorlalte părți direct interesate, pe cale diplomatică sau prin intermediul autorităților competente pe care le vor desemna în acest scop, câte o copie din fiecare raport pe care îl vor fi adresat Secretariatului general în baza art. 16, în urma descoperirii unui caz de trafic ilicit sau în urma unei confiscări;

c) vor colabora strâns între ele, precum și cu organizațiile internaționale competente din care fac parte, în scopul ducerii unei lupte coordonate împotriva traficului ilicit;

d) vor veghea la realizarea rapidă a colaborării internaționale a serviciilor adecvate; și

e) se vor asigura ca, atunci când documentele de procedură sunt transmise între țări pentru inițierea unei acțiuni în justiție, transmisia să fie efectuată pe căi rapide

la adresa instanțelor desemnate de către părți; această prevedere nu încalcă dreptul părților de a cere ca documentele de procedură să le fie expediate pe cale diplomatică.

ARTICOLUL 22

Dispoziții cu caracter penal

1. a) Sub rezerva prevederilor sale constituționale, fiecare parte va considera drept infracțiune pasibilă de pedeapsă orice act comis intenționat care contravine unei legi sau unui regulament în executarea obligațiilor sale ce decurg din prezenta Convenție și va lua măsurile necesare pentru ca infracțiunile grave să fie sancționate, de exemplu, cu închisoare sau orice altă pedeapsă privativă de libertate.

b) Contrar dispozițiilor cuprinse în alineatul precedent, atunci când persoanele care utilizează în mod abuziv substanțe psihotrope vor fi săvârșit aceste infracțiuni, părțile vor putea — în loc de a le condamna sau de a aplica o sancțiune penală împotriva lor sau ca un complement al sancțiunii penale —, să supună aceste persoane unor măsuri de tratament, de educare, de postură, de readaptare și de reintegrare socială, conform prevederilor paragrafului 1 al art. 20.

2. Sub rezerva prevederilor constituționale, ale sistemului juridic și ale legislației naționale ale fiecărei părți:

a) I. dacă o serie de acțiuni care sunt legate între ele și constituie infracțiuni în virtutea paragrafului I de mai sus au fost comise în țări diferite, fiecare dintre aceste acțiuni va fi considerată ca o infracțiune distinctă;

II. participarea internațională la vreuna dintre infracțiunile menționate mai sus, asocierea sau înțelegerea în vederea săvârșirii sau tentativei de a comite asemenea infracțiuni, precum și actele pregătitoare și operațiunile financiare executate intenționat în legătură cu infracțiunile menționate în prezentul articol, vor constitui infracțiuni pasibile de pedepse prevăzute la paragraful I.

III. condamnările pronunțate în străinătate pentru aceste infracțiuni vor fi luate în considerație pentru a stabili cazurile de recidivă; și

IV. infracțiunile grave menționate mai sus, indiferent dacă au fost comise de către cetățeni ai țării sau străini, vor fi urmărite de partea pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea sau de către partea pe teritoriul căreia se află

delinquentul, dacă extrădarea nu este compatibilă cu legislația părții căreia i-a fost adresată cererea și dacă infractorul a fost deja urmărit și judecat.

b) Este de dorit ca infracțiunile menționate la paragrafele 1 și în partea a II-a a alin. a) din paragraful 2 să fie considerate drept cazuri de extrădare în cadrul oricărui tratat de extrădare încheiat sau care urmează să se încheie între părți și să fie recunoscute drept cazuri de extrădare între ele de către părțile care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat sau reciprocității, înțelegându-se, totuși, că extrădarea va fi acordată conform legislației părții căreia i s-a adresat cererea de extrădare și că numita parte va avea dreptul să refuze de a proceda la arestarea infractorului și să refuze să acorde extrădarea lui, dacă autoritățile competente consideră că infracțiunea nu este suficient de gravă.

3. Orice substanță psihotropă, orice altă substanță și orice material utilizat sau care se intenționează a fi utilizat pentru a săvârși oricare din infracțiunile prevăzute la paragrafele 1 și 2 vor putea să fie sechestrate și confiscate.

4. Nici o dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere legislației naționale a uneia dintre părți în materie de competență.

5. Nici o prevedere a prezentului articol nu va încălca principiul potrivit căruia infracțiunile la care el se referă vor fi definite, urmărite și pedepsite conform legislației naționale a fiecărei părți.

ARTICOLUL 23

Aplicarea unor măsuri de control mai severe decât cele impuse prin Convenție

Părțile vor putea adopta măsuri de control mai stricte și mai severe decât cele prevăzute în prezenta Convenție, dacă ele vor considera aceasta oportun sau necesar pentru ocrotirea sănătății și în interes public.

ARTICOLUL 24

Cheltuielile organelor internaționale care decurg din administrarea dispozițiilor Convenției

Cheltuielile comisiei și ale organului pentru îndeplinirea funcțiilor lor respective în baza prezentei Convenții vor fi în sarcina Organizației Națiunilor Unite, în condițiile pe care le va stabili adunarea generală. Părțile care nu sunt membre ale O.N.U. vor contribui la aceste cheltuieli, adunarea generală urmând să analizeze

periodic, după consultări cu guvernele acestor părți, suma contribuțiilor pe care ea o va considera drept echitabilă.

ARTICOLUL 25

Procedura de admitere, ratificare și aderare

1. Statele membre ale O.N.U., statele nemembre ale O.N.U., care sunt membre ale unei instituții specializate a O.N.U. sau a Agenției Internaționale pentru Energie Atomică care sunt părți la statutul Curții Internaționale de Justiție, precum și orice alt stat invitat de consiliu, pot deveni părți la prezenta Convenție:

- a) semnând-o; sau
- b) ratificând-o, după ce a fost semnată sub rezerva ratificării; sau
- c) aderând la aceasta.

2. Prezenta Convenție va fi deschisă pentru semnare până la 1 ianuarie 1972 inclusiv. După aceea se va putea adera la aceasta.

3. Instrumentele de ratificare sau aderare vor fi depuse la Secretarul general.

ARTICOLUL 26

Intrarea în vigoare

1. Convenția de față va intra în vigoare la 90 de zile după ce 40 de state menționate în paragraful 1 al art. 25 o vor fi semnat-o fără să facă vreo rezervă în ce privește ratificarea sau vor fi depuse instrumentele de ratificare sau de aderare.

2. Pentru oricare alt stat care semnează fără rezerva ratificării sau care depune instrumentele de ratificare sau de aderare după data ultimei semnături sau a ultimei depuneri menționate la paragraful precedent, prezenta Convenție va intra în vigoare la 90 de zile de la data semnării ei sau depunerii instrumentelor de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 27

Aplicarea teritorială

Prezenta Convenție se va aplica tuturor teritoriilor nemetropolitane pe care una dintre părți le reprezintă pe plan internațional, excepând cazul în care consimțământul prealabil al unui teritoriu oarecare este necesar, fie în baza Constituției părții sau a teritoriului interesat, fie în baza cutumelor. În acest caz, partea se va strădui să obțină, într-un timp cât mai scurt, consimțământul

teritoriului care este necesar și, atunci când acest consimțământ va fi obținut, ea va notifica acest lucru Secretarului general. Prezenta Convenție se va aplica teritoriului sau teritoriilor desemnate prin notificarea menționată, începând de la data primirii acesteia din urmă de către Secretarul general. În cazurile în care consimțământul prealabil al teritoriului nemetropolitan nu este necesar, partea interesată va declara, în momentul semnării, ratificării sau aderării, cărui teritoriu sau căror teritorii nemetropolitane li se aplică prezenta Convenție.

ARTICOLUL 28

Regiuni definite în scopurile prezentei Convenții

1. Oricare dintre părți poate notifica Secretarului general că în scopurile prezentei Convenții teritoriul ei este divizat în două sau mai multe regiuni sau că două sau mai multe dintre regiunile ei sunt grupate în una singură.

2. Două sau mai multe părți pot notifica Secretarului general că, în urma instituirii unei uniuni vamale între ele, aceste părți constituie o regiune în scopurile prezentei Convenții.

3. Orice notificare făcută în baza paragrafului 1 sau 2 va intra în vigoare la 1 ianuarie al anului care va urma aceluia în care notificarea a fost făcută.

ARTICOLUL 29

Denunțarea

1. La expirarea unei perioade de 2 ani începând de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții, oricare parte va putea, în numele său sau în numele unui teritoriu pe care ea îl reprezintă pe plan internațional și care și-a retras consimțământul dat în virtutea art. 27, să denunțe prezenta Convenție, depunând în acest scop instrumentul necesar la Secreatariatul general.

2. Dacă Secretarul general primește denunțarea înaintea datei de 1 iulie sau la această dată, ea va intra în vigoare la 1 ianuarie a anului următor: dacă denunțarea este primită după 1 iulie ea va intra în vigoare ca și cum ar fi fost primită în anul următor înainte de 1 iulie sau la această dată.

3. Convenția de față va expira dacă, în urma denunțurilor notificate conform prevederilor paragrafelor 1 și 2, condițiile intrării sale în vigoare prevăzute la paragraful 1 al art. 26 încetează de a mai fi respectate.

ARTICOLUL 30

Amendamente

1. Oricare dintre părți va putea propune un amendament la prezenta Convenție. Textul acestui amendament sau cauzele care l-au motivat vor fi comunicate Secretarului general, care le va difuza părților și consiliului. Consiliul va putea hotărî fie:

a) să convoace o conferință, conform paragrafului 4 al art. 62 din Carta O.N.U., în vederea studierii amendamentului propus; fie

b) să întrebe părțile dacă acceptă amendamentul propus și să le roage să prezinte eventual consiliului observațiile lor cu privire la această propunere.

2. Dacă un proiect de amendament difuzat conform alin. b) al paragrafului 1 nu a fost respins de nici una dintre părți în decursul celor 18 luni care urmează comunicării sale, el va intra imediat în vigoare. Dacă totuși el va fi respins de una dintre părți, consiliul va putea hotărî, ținând seama de observațiile părților, dacă este cazul să se convoace o conferință însărcinată cu studierea amendamentului amintit.

ARTICOLUL 31

Diferende

1. Dacă între două sau mai multe părți se naște un diferend privitor la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, părțile amintite se vor consulta în vederea reglementării acestui diferend pe cale de negocieri, anchetă, mediere, consiliere, arbitraj, recurs la organisme regionale, pe cale judiciară sau prin alte mijloace pașnice pe care le vor alege.

2. Orice diferend de acest fel care nu va fi reglementat prin mijloacele prevăzute la paragraful 1 va fi supus, la cererea uneia dintre părțile în litigiu, Curții Internaționale de Justiție.

ARTICOLUL 32

Rezerve

1. Nici o rezervă nu este permisă în afara celor făcute conform paragrafelor 2, 3 și 4 ale prezentului articol.

2. Orice stat poate, în momentul semnării, ratificării sau aderării, să facă rezerve în legătură cu următoarele prevederi din prezenta Convenție:

a) art. 19 paragrafele 1 și 2;

b) art. 27; și

c) art. 31.

3. Orice stat care dorește să devină parte la Convenție, dar care vrea să fie autorizat să facă rezerve, altele decât cele care sunt enumerate în paragrafele 2, 3 și 4, poate anunța Secretarul general despre această intenție, cu condiția ca la expirarea celor 12 luni de la data comunicării rezervei în chestiune de către Secretarul general, o treime din statele care au semnat fără rezerva ratificării sau au ratificat Convenția sau au aderat la ea înainte de expirarea perioadei amintite – să nu fi ridicat obiecțiuni împotriva ei – rezerva va fi considerată drept autorizată, înțelegându-se însă că statele care au ridicat obiecții împotriva acestei rezerve nu vor să-și asume față de statul care a formulat-o acea obligație juridică ce decurge din prezenta Convenție, la care se referă rezerva.

4. Oricare stat pe teritoriul căruia cresc în stare sălbatecă plante conținând substanțe psihotrope, incluse în tabelul I, folosite în mod tradițional de anumite grupuri restrânse bine determinate, cu prilejul ceremoniilor magice sau religioase, poate, în momentul semnării ratificării sau a aderării, să facă rezerve cu privire la aceste plante în legătură cu prevederile art. 7, exceptând prevederile referitoare la comerțul internațional.

5. Statul care a făcut rezerve va putea, în orice moment, printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general, să retragă în întregime sau parțial rezervele sale.

ARTICOLUL 33

Notificări

Secretarul general va notifica tuturor statelor menționate la paragraful 1 al art. 25:

a) semnăturile, ratificările sau aderările conform art. 25;

b) data la care prezenta Convenție va intra în vigoare conform art. 26;

c) denunțările conform art. 29; și

d) declarațiile și notificările conform art. 27, 28, 30 și 32.

Drept care, subsemnații, legal împuterniciți, au semnat prezenta Convenție în numele guvernelor respective.

Întocmită la Viena la 21 februarie 1971, într-un singur exemplar în limbile engleză, chineză, spaniolă, franceză și rusă, cele 5 texte fiind în măsură egală, valabile. Convenția va fi depusă la Secretarul general al O.N.U., care va transmite copii certificate, conforme, tuturor statelor membre ale O.N.U. și celorlalte state prevăzute la paragraful 1 al art. 25.

**LISTA REVIZUITĂ ÎN FUNCȚIE DE TOATE
AMENDAMENTELE ADUSE DE COMISIA
STUPEFIANTELOR PÂNĂ LA 12 OCTOMBRIE 1988**

LISTA
cu substanțele ce figurează în tabelul I

Nr. crt.	D.C.I.	Alte denumiri uzuale	Denumire chimică
0	1	2	3
1.	Brolamfetamina	DOB	(+)-4-2, 5-bromo-2, 5-dimetoxi-alfa-metil-fenetilamină
2.	Catinona		(-)-(S)-2-amino-propio-fenonă
3.		DET	3-[2-(dietilamino) etil]indol
4.		DMA	(±)-2, 5-dimetoxi-alfa-metil-fenetilamină
5.		DMHP	3-(1, 2-dimetilheptil.)-7, 8, 9, 10-tetrahidro-6, 6, 9-trimetil-6H-dibenzo[b, d]piran-1-ol
6.		DMT	3-[2-(dimetilamino) etil]indol
7.		DOET	(±)-4-etil-2, 5-dimetoxi-alfa-fenetilamină
8.	Eticiclidina	PCE	N-etil-1-fenilciclo-hexilamină
9.	(+)-Lisergio	LSD, LSD-25	9, 10-didehidro-N, N-dietil-6-metilergolină-8beta-carboxamidă
10.	Tenamfetamina	MDA	alfa-metil-3, 4- (metilenedioxi) fenetilamină
11.		mescalină	3, 4, 5-trimetoxifenetilamină
12.		MMDA	2-metoxi-alfa-metil-4, 5-(metilenedioxi) fenetilamină
13.		parahexil	3-hexil-7, 8, 9, 10-tetrahidro-6, 6, 9-trimetil-6H-dibenzo [b, d]piran-1-ol
14.		PMA	p-metoxi-alfa- metilfenetilamină
15.		psilocină	3-[2-(dimetilamino) etil] indol-4-ol
16.		Psilocibina	3-[2-(dimetilamino) etil]indol-4-il dihidrogen-fosfat
17.	Roliciclidina	PHP, PCPY	1-(1-fenilciclohexil) pirolidină
18.		STP, DOM	2, 5-dimetoxi-alfa, 4-dimetil fenetilamină

0	1	2	3
19.		MDMA	(±)-N, alfa-dimetil-3, 4-(metilenedioxi) fenetilamină
20.	Tenociclidine	TCP	1-[1-(2-tieni)ciclohexil] piperidină
21.			tetrahidrocanabiol cu următorii izomeri și alte variante stereochemice 7, 8, 9, 10-tertahidro-6, 6, 9-trimetil-3-pentil-6H-dibenzo [b, d]-piran-1-ol (9R, 10aR)-8, 9, 10, 10a-tetrahidro -6, 6, 9-trimetil-3-pentil-6H-dibenzo[b, d]-piran-1-ol (6aR, 9R, 10aR) -6a, 9, 10, 10a-tetrahidro-6, 6, 9-trimetil-3-pentil-6H-dibenzo[b, d]piran-1-ol (6aR, 10aR)-6a, 7, 10, 10a-tetrahidro-6, 6, 9-trimetil-3-pentil-6H-dibenzo[b, d]piran-1-ol (6aR, 10aR)-6a, 7, 8, 10a-tetrahidro-6, 6, 9-trimetil-3-pentil-6H-dibenzo[b, d]piran-1-ol 6a, 7, 8, 9-tetrahidro -6, 6, 9-trimetil -3-pentil-6H-dibenzo[b, d]piran-1-ol (6aR, 10aR)-6a, 7, 8, 9, 10, 10a-hexahidro-6, 6-dimetil-9-metilen-3-pentil-6H-dibenzo[b, d]piran-1-ol
22.		TMA	(±)-3, 4, 5-trimetoxi-alfa-metilfenetilamină

Sărurile substanțelor existente în acest tabel nu exclud alte săruri posibile.

LISTA
cu substanțele ce figurează în tabelul II

Nr. crt.	D.C.I.	Alte denumiri uzuale	Denumire chimică
0	1	2	3
1.	Amfetamina	amfetamină	(±)-alfa-metilfenetilamină
2.	Dexamfetamina	dexamfetamină	(+)-alfa-metilfenetilamină
3.	Fenetrilină		7-[2-[(alfa-metilfenetil) amino] etil] teofilină
4.	Levamfetamina	levamfetamină	(-)-(R)-alfa-metilfenetilamină
5.		levometamfetamină	(-)-N, alfa-dimentilfenetilamină
6.	Mecloqualon		2-metil-3-0-tolil-4(3H)-chinazolinonă
7.	Metamfetamina	metamfetamină	alfa-fenil-2-piperidil-acetat de metil
8.	Metamfetamina racemica	metamfetamină racemică	(±)-N, -dimetilfenetilamină
9.	Metaqualon		2-metil-3-0-tolil-4(3H)-chinazolinonă
10.	Metilfenidat		alfa-fenil-2-piperidil-acetat de metil
11.	Fenciclidina	PCP	1-(1-fenilciclohexil) piperidină
12.	Fenmetrazina		3-metil-2-fenilmorfolină
13.	Secobarbital		acid 5-alil-5-(1-metil-butil) barbituric

Sărurile substanțelor existente în acest tabel nu exclud alte săruri posibile.

LISTA
cu substanțele ce figurează în tabelul III

Nr. crt.	D.C.I.	Alte denumiri uzuale	Denumire chimică
0	1	2	3
1.	Amobarbital		acid 5-etil-5-izopentil barbituric
2.	Butalbital		acid 5-alil-5-izobutil-barbituric

0	1	2	3
3.	Cătina	(+)-norpseudo- efedrină	(+)-(R)-alfa-[(R)-1- aminoetil]benzil-alcool
4.	Ciclobarbital		acid 5-(1-ciclohexen- 1-il)-5-etilbarbituric
5.	Glutetimida		2-etil-2-fenilglutarimidă
6.	Pentazocina		(2R*,6R*,11R*)-1, 2, 3, 4, 5, 6-hexahidro-6, 11-dimetil-3(-3- metil-2-butenil)-2,6- metano-3-benzazocin-8-01
7.	Pentobarbital		acid 5-etil-5-(1-metil- butil) barbituric

Sărurile substanțelor existente în acest tabel nu exclud alte săruri posibile.

LISTA cu substanțele ce figurează în tabelul IV

Nr. crt.	D.C.I.	Alte denumiri uzuale	Denumire chimică
0	1	2	3
1.	Alobarbital		acid 5,5-dialilbarbituric
2.	Alprazolam		8-clor-1-metil-6-fenil- 4H-s-triazolo [4,3-a][1,4] benzodiazepine
3.	Amfrepramona		2-(dietilamino) propiofenonă
4.	Barbital		acid 5,5-dietilbarbituric
5.	Benfetamina	benzfetamină	N-benzil-N, alfa- dimetilfenetilamină
6.	Bromazepam		7-brom-1,3-dihidro-5- (2-piridil)-2H-1,4- benzodiazepin-2-onă
7.	Butobarbital		acid 5-butil-5- etilbarbituric
8.	Camazepam		dimetilcarbamater ester de 7-clor-1,3-dihidro-3- hidroxi-1-metil-5-fenil- 2H-1,4-benzodiazepin- 2-onă
9.	Clordiazepoxid		7-clor-2-(metilamino)-5- fenil-3H-1,4-benzodiaze- pin-4-oxid

0	1	2	5
10.	Clobazam		7-clor-1-metil-5-fenil-1-1,5-benzodiazepin-2,4 (3H, 5H)-dionă
11.	Clonazepam		5-(0-clorfenil)-1,3-dihidro-7-nitro-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
12.	Clorazepat		acid 7-clor-2,3-dihidro-2-oxo-5-fenil-1H-1,4-benzodiazepin-3-carboxilic
13.	Clotiazepam		5-(0-clorfenil)-7-etil-1,3-dihidro-1-metil-2H-tien [2,3-e]-1,4-diazepin-2-onă
14.	Cloxazolam		10-clor-11b-(0-clorfenil)-2, 3, 7, 11b-tetrahidro-5H-oxa-[3,2-d] [1,4] benzodiazepin-6-onă
15.	Delorazepam		7-clor-5-(0-clorfenil)-1,3-dihidro-2H-1,4-benzodiazepin-2-ouă
16.	Diazepam		7-clor-1,3-dihidro-1-metil-5-fenil-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
17.	Estazolam		8-clor-6-fenil-4H-s-triazol [4,3-a] [1,4] benzodiazepina
18.	Etelorvinol		1-clor-3-etil-1-penten-4-in-3-01
19.	Etinamat		carbamat de 1-etinilciclohexanol
20.	Etil Loflazepat	etil 7-clor-5-	(0-fluorfenil)-2,3-dihidro-2-oxo-1H-1,4-benzodiazepin-3-carboxilat
21.	Etilamfetamină	N-etilamfetamină	N-etil-alfa-metilfenetilamină
22.	Fencamfamina		N-etil-3-fenil-2-norbornanamină
23.	Fenproporex		(±)-3-[(alfa-metilfenetil) amino]-propionitril
24.	Fludiazepam		7-clor-5-(0-fluorfenil)-1,3-dihidro-1-metil-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă

0	1	2	3
25.	Flunitrazepam		5-(0-fluorfenil)-1,3-dihidro-1-metil-7-nitro-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
26.	Flurazepam		7-clor-1-[2-(dietilamino)etil]-5-(0-fluorfenil)-1,3-dihidro-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
27.	Halazepam		7-clor-1,3-dihidro-5-fenil-1-(2,2,2-trifluoretil)-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
28.	Haloxazolam		10-brom-11b-(0-fluorfenil)-2, 3, 7, 11b-tetrahidrooxazol-[3,2-d][1,4]benzodiazepin-6(5H)-onă
29.	Ketazolam		11-clor-8, 12b-dihidro-2,8-dimetil-12b-fenil-4H-1,3-oxazin[3,2-d][1,4]benzodiazepin-4,7(6H)-dionă
30.	Lefetamina	SPA	(-)-N,N-dimetil-1,2-difeniletilamină
31.	Loprazolam		6-(0-clorfenil)-2,4-dihidro-2-(4-metil-1-piperazinil) metilen-8-nitro-1H-imidazo [1,2-a][1,4] benzodiazepin-1-onă
32.	Lorazepam		7-clor-5-(0-clorfenil)-1,3-dihidro-3-hidroxi-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
33.	Lormetazepam		7-clor-5-(0-clorfenil)-1,3-dihidro-3-hidroxi-1-metil-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
34.	Mazindol		5-(p-clorfenil)-2,5-dihidro-3H-imidazo [2, 1-a] izoindol-5-01
35.	Medazepam		7-clor-2,3-dihidro-1-metil-5-fenil-1H-1,4-benzodiazepin

0	1	2	5
36.	Mefenorex		N-(3-clorpropil)-alfa -metil-fenilamină
37.	Meproamat		dicarbat de 2-metil -2-propil-1,3-propandiol
38.	Metilfenobarbital		acid 5-etil-1-metil -5-fenil-barbituric
39.	Metiprilon		3,3-dietil-5-metil-2,4 -piperidin-dionă
40.	Nimetazepam		1,3-dihidro-1-metil-7- nitro-5-fenil-2H-1,4- benzodiazepin-2-onă
41.	Nitrazepam		1,3-dihidro-7-nitro-5 -fenil-2H-1,4 -benzodiazepin-2-onă
42.	Nordazepam		7-clor-1,3-dihidro-5 -fenil-2H-1,4- benzodiazepin-2-onă
43.	Oxazepam		7-clor-1,3-dihidro- 3hidroxi-5-fenil-2H -1,4-benzodiazepin -2-onă
44.	Oxazolam		10-clor-2, 3, 7, 11b- tetrahidro-2-metil -11b-feniloxazol [3,2-d-] [1,4] benzodiazepin-6(5H) -onă
45.	Fendimetrazina		(+)-(2S, 3S)-3,4-dimetil -2-fenilmorfolină
46.	Fenobarbital		acid 5-etil-5- fenilbarbituric
47.	Fentermina		alfa, alfa-dimetilfene- tilamină
48.	Pinazepam		7-clor-1,3-dihidro-5 -fenil-1-(2-propinil)-2H -1,4-benzodiazepin-2 -onă
49.	Pipradrol		alfa, alfa-difenil-2- piperidinmetanol
50.	Prazepam		7-clor-1-(ciclopropimetil) 1,3-dihidro-5-fenil-2H -1,4-benzodiazepin-2-onă
51.	Propilhexedrina		N, afla-dimetilciclohexa- netilamină

0	1	2	3
52.	Pirovalerona		4'-metil-2-(1-pirolidinil) valerofenonă
53.	Secbutabarbital		acid 5-sec-butil-5-etilbarbituric
54.	Temazepam		7-clor-1,3-dihidro-3-hidroxi-1-metil-5-fenil-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
55.	Tetrazeepam		7-clor-5-(1-ciclohexen-1-il)-1,3-dihidro-1-metil-5-fenil-2H-1,4-benzodiazepin-2-onă
56.	Triazolam		8-clor-6-(0-clorfenil)-1-metil-4H-s-triazol[4,3-a][1,4] benzodiazepină
57.	Vinilbital		acid 5-(1-metilbutil)-5-vinilbarbituric

Sărurile substanțelor existente în acest tabel nu exclud alte săruri posibile.

CONVENȚIA CONTRA TRAFICULUI ILICIT DE STUPEFIANTE ȘI SUBSTANȚE PSIHOTROPE*

Părțile prezentei Convenții,

Profund preocupate de amploarea și creșterea producției, cererea și traficul ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, care reprezintă o gravă amenințare pentru sănătatea și bunăstarea persoanelor și au efecte nefaste asupra principiilor economice, culturale și politice ale societății,

Profund preocupate, de asemenea, de efectele devastatoare în creștere a traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope în diversele straturi ale societății și, mai ales, de faptul că copiii sunt exploatați în numeroase regiuni ale lumii în calitate de consumatori pe piața drogurilor, cât și utilizați în scopul producerii, distribuiri

* Deschisă pentru semnare la 20 decembrie 1988 în cadrul celei de-a șasea ședințe plene a Conferinței ONU de la Viena privind substanțele psihotrope.

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 118 din 15 decembrie 1992, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 341 din 30 decembrie 1992.

și comerțului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, ceea ce reprezintă un pericol de gravitate incomensurabilă,

Recunoscând legăturile dintre traficul ilicit și alte activități criminale organizate, conexe, care subminează bazele economiei legitime și amenință stabilitatea, securitatea și suveranitatea statelor,

Recunoscând, de asemenea, că traficul ilicit este o activitate criminală internațională a cărei eliminare solicită o atenție imediată și gradul de prioritate cel mai ridicat,

Conștiente că traficul ilicit reprezintă o sursă de câștiguri financiare și averi considerabile care permit organizațiilor criminale transnaționale să penetreze, să contamineze și să corupă structurile de stat, activitățile comerciale și financiare legitime cât și societatea la toate nivelurile sale,

Hotărâte să-i priveze pe cei ce se ocupă de traficul ilicit de fructul activităților lor criminale și să suprimе astfel mobilul lor principal,

Dornice să elimine cauzele profunde ale problemei abuzului de stupefiante și substanțe psihotrope, mai ales cererea ilicită de aceste stupefiante și substanțe, cât și câștigurile enorme rezultate din traficul ilicit,

Considerând că este necesar să se ia măsuri pentru controlul unor anumite substanțe, inclusiv a precursorilor, produselor chimice și solvenților care sunt utilizați în fabricarea stupefiantelor și substanțelor psihotrope și a căror disponibilitate a provocat o creștere a fabricării clandestine a acestor stupefiante și substanțe,

Hotărâte să îmbunătățească cooperarea internațională pentru reprimarea traficului ilicit pe mare,

Recunoscând că eliminarea traficului ilicit depinde de responsabilitatea colectivă a tuturor statelor și că o acțiune coordonată în cadrul acestei cooperări internaționale este necesară în acest scop,

Recunoscând competența Organizației Națiunilor Unite cu privire la controlul stupefiantelor și substanțelor psihotrope și dorind ca organismele internaționale competente în materie să-și exercite activitatea în cadrul acestei organizații,

Reafirmând principiile directoare ale tratatelor în vigoare cu privire la stupefiante și substanțele psihotrope și sistemul de control stabilit prin aceste tratate,

Recunoscând necesitatea întăririi și completării măsurilor prevăzute în Convenția unică asupra

stupefiantelor din 1961, în această Convenție cum apare ea modificată prin Protocolul din 1972, care modifică Convenția unică cu privire la stupefiantele din 1961 și în Convenția din 1971 cu privire la substanțele psihotrope, în scopul reducerii amploarei și extinderii traficului ilicit și atenuării gravelor consecințe,

Recunoscând, de asemenea, că este important să fie întărite și dezvoltate mijloacele juridice eficiente de cooperare internațională în materie penală pentru a pune capăt activităților criminale internaționale reprezentate de traficul ilicit,

Dorind să încheie o Convenție internațională globală, eficientă și operațională, care să vizeze în mod special lupta împotriva traficului ilicit, în care să se țină cont de diversele aspecte ale problemei în ansamblul ei, în special de cele care nu sunt tratate în instrumentele internaționale care există în domeniul stupefiantelor și substanțelor psihotrope,

Convin în cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

Definiții

În afară de o indicație expresă în sens contrar sau în cazul în care contextul cere să fie altfel, definițiile de mai jos se aplică tuturor dispozițiilor prezentei Convenții:

a) Termenul *bunuri* desemnează toate tipurile de averi corporale sau necorporale, mobile sau imobile, palpabile sau nepalpabile, cât și actele juridice sau documentele care atestă proprietatea asupra acestor averi sau drepturile asupra lor.

b) Termenul *coca* desemnează orice specie de arbust din specia *Erythroxylon*.

c) Termenul *comisie* desemnează comisia pentru stupefianta a Consiliului economic și social al Organizației Națiunilor Unite.

d) Termenul *confiscare* desemnează deposedarea permanentă de bunuri prin decizia unui tribunal sau unei alte autorități competente.

e) Termenul *consiliu* desemnează Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite.

f) Expresia *Convenția din 1961* desemnează Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961.

g) Expresia *Convenția din 1961, cum apare ea modificată*, desemnează Convenția unică cu privire la stupefiantele din 1961 cum apare ea modificată de

Protocolul din 1972 care modifică Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961.

h) Expresia *Convenția din 1971* desemnează Convenția din 1971 cu privire la substanțele psihotrope.

i) Expresia *stat de tranzit* desemnează un stat pe teritoriul căruia sunt deplasate substanțele ilicite – stupefiantele, substanțele psihotrope și substanțele înscrise în tabelul I și II și care nu reprezintă nici punctul de plecare, nici destinația finală a acestor substanțe.

j) Termenii *înghețare* sau *confiscare* desemnează interdicția temporară a transferului, conversiei, distribuirii sau deplasării bunurilor sau asumarea temporară a pazei sau controlului bunurilor prin decizia unui tribunal sau altei autorități competente.

k) Expresia *livrare supravegheată* desemnează metodele care constau în permiterea trecerii prin teritoriul uneia sau mai multor țări a stupefiantelor sau substanțelor psihotrope, a substanțelor înscrise în tabelul I sau tabelul II, anexe la prezenta Convenție, sau substanțelor care le sunt substituie, expediate în mod ilicit sau suspectate de aceasta, cu știința și sub controlul autorităților competente din țările indicate, în scopul identificării persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3 din Convenție.

l) Termenul *organ* desemnează organul internațional de control al stupefiantelor stabilit prin Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961 și această convenție cum apare ea modificată prin Protocolul din 1972 modificând Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961.

m) Expresia *mac de opium* desemnează planta din specia *Papaver somniferum* L.

n) Expresia *plantă de cannabis* desemnează orice plantă din familia *Cannabis*.

o) Termenul *produs* desemnează orice bun care provine direct sau indirect în urma comitetii unei infracțiuni, stabilit în conformitate cu paragraful 1 al art. 3 sau obținut direct sau indirect prin comitere.

p) Termenul *secretar general* îl desemnează pe secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

q) Termenul *stupefiant* desemnează orice substanță fie că este de origine naturală sau de sinteză, care figurează în tabelul I sau tabelul II al Convenției din 1961 și Convenției din 1961 cum apare ea modificată.

r) Expresia *substanță psihotropă* desemnează orice substanță de origine naturală sau de sinteză sau orice

produs din tabelele, I, II, III sau IV ale Convenției din 1971 cu privire la substanțele psihotrope.

s) Expresiile *tabelul I și tabelul II* desemnează listele de substanțe anexate prezentei Convenții, care vor putea fi modificate din când în când în conformitate cu art. 12.

t) Expresia *trafic ilicit* desemnează infracțiunile vizate la paragrafele 1 și 2 ale art. 3 din prezenta Convenție.

u) Expresia *transportor comercial* desemnează orice persoană sau entitate publică, private sau din alt sistem care asigură transportul de persoane, bunuri sau este curier cu titlu onorific.

ARTICOLUL 2

Rolul Convenției

1. Obiectul prezentei Convenții îl reprezintă promovarea cooperării între părți, astfel încât ele să poată combate cu mai mare eficacitate diversele aspecte ale traficului ilicit cu stupefiante și substanțe psihotrope, care au o amploare internațională. În executarea obligațiilor lor în termenii Convenției, părțile iau măsurile necesare, inclusiv măsuri legislative și de reglementare, compatibile cu dispozițiile fundamentale ale sistemelor respective legislative interne.

2. Părțile își execută obligațiile care decurg din prezenta Convenție într-o manieră compatibilă cu principiile egalității suverane și integrității teritoriale a statelor și al neamestecului în afacerile interne ale altor state.

3. Părțile se abțin să-și exercite, una pe teritoriul celeilalte părți, competența sau funcțiile care sunt exclusiv rezervate autorităților celeilalte părți prin dreptul său intern.

ARTICOLUL 3

Infracțiuni și sancțiuni

1. Fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a conferi caracterul de infracțiuni penale, în conformitate cu dreptul său intern, atunci când actul a fost comis intenționat:

a) I. producției, fabricației, extracției, preparării, ofertei, punerii în vânzare, distribuirii, vânzării, livrării în orice condiții, expedierii, expedierii în tranzit, transportului, importului sau exportului oricărui stupefiant sau oricărei substanțe psihotrope, încălcându-se

dispozițiile Convenției din 1961, Convenției din 1961 cum apare ea modificată sau Convenției din 1971;

II. culturii macului (opiaceu), coca sau plantei de cannabis, în scopul producerii de stupefiante, încalcându-se dispozițiile Convenției din 1961 și Convenției din 1961 cum apare ea modificată;

III. deținerii sau cumpărării oricărui stupefiant sau substanțe psihotrope, în scopul uneia dintre activitățile enumerate la subalin. I de mai sus;

IV. fabricării, transportului sau distribuirii de echipament, materiale sau substanțe înscrise în tabelul I și II despre care cel care se ocupă de aceste activități știe că trebuie utilizate în/sau pentru cultură, producția sau fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope;

V. organizării, dirijării sau finanțării uneia dintre infracțiunile enumerate la subalin. I, II, III sau IV de mai sus.

b) I. Conversiei sau transferului de bunuri despre care cel care se ocupă știe că provin dintr-una dintre infracțiunile stabilite conform alin. a) din prezentul paragraf sau din participarea la comiterea acesteia, în scopul de a disimula sau deghiza originea ilicită a bunurilor menționate sau ajută orice persoană care este implicată în comiterea uneia dintre aceste infracțiuni să scape de consecințele juridice ale actelor sale.

II. Disimulării sau ascunderii naturii, originii, dispunerii mișcării sau proprietăților reale ale bunurilor sau drepturilor aferente despre care autorul știe că provin dintr-una dintre infracțiunile stabilite conform alin. a) al prezentului paragraf sau participării la una dintre aceste infracțiuni.

c) Sub rezerva principiilor constituționale și conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic;

I. Achiziției, deținerii sau utilizării de bunuri, despre care cel care le dobândește, deține și utilizează știe în momentul în care le primește că provin dintr-una dintre infracțiunile stabilite conform alin. a) al prezentului paragraf sau în urma participării la una dintre aceste infracțiuni.

II. Deținerii de echipament, materiale sau substanțe înscrise în tabelul I sau tabelul II, despre care cel care le deține știe că ele sunt sau trebuie să fie utilizate în/sau pentru cultura, producerea sau fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope.

III. Faptei de a incita sau a determina public o persoană prin orice mijloc să comită una dintre infracțiunile stabilite conform prezentului articol sau să se folosească ilicit de stupefiante sau substanțe psihotrope.

IV. Participării la una dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu articolul prezent sau asocierii, înțelegerii, tentativei sau complicității prin furnizare de asistență, ajutor sau sfaturi în scopul comiterii sale.

2. Sub rezerva principiilor sale constituționale și conceptelor fundamentale din sistemul său juridic, fiecare parte adoptă măsurile necesare pentru a-i conferi caracterul de infracțiune penală în conformitate cu dreptul său intern, atunci când actul a fost comis intenționat, detenției și cumpărării de stupefiante și substanțe psihotrope și culturii de stupefiante destinate consumului personal și încălcării dispozițiilor Convenției din 1961, Convenției din 1961 cum apare ea modificată sau Convenției din 1971.

3. Cunoașterea, intenția sau motivația necesară cunoscută ca element al uneia dintre infracțiunile vizate la paragraful 1 al prezentului articol poate fi dedusă din circumstanțele practice obiective.

4. a) Fiecare parte ia măsuri pentru ca infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 din prezentul articol să primească sancțiuni, ținându-se cont de gravitatea lor, ca: închisoarea sau alte pedepse privative de libertate, amenzi și confiscare.

b) Părțile pot prevedea, în calitate de măsuri complementare ale condamnării sau sancțiunii penale pronunțate pentru o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al prezentului articol, ca autorul infracțiunii să fie supus la măsuri de tratament, educație, postcură, readaptare sau reintegrare socială.

c) Contrar dispozițiilor din alineatele precedente, în cazurile de infracțiuni cu caracter minor, părțile pot să prevadă, mai ales în locul unei condamnări sau sancțiuni penale, măsuri de educare, de readaptare sau de reintegrare socială cât și, atunci când autorul infracțiunii este toxicoman, măsuri de tratament și posttratament.

d) Părțile pot prevedea ca măsurile de tratament, educare, posttratament, readaptare sau reintegrare socială a autorului infracțiunii fie să înlocuiască condamnarea sau sentința pronunțată a făptuitorului unei infracțiuni stabilite conform dispozițiilor paragrafului 2 al prezentului articol, fie să le fie adăugate la acestea.

5. Părțile procedează astfel ca tribunalele lor și alte autorități competente să poată ține cont de circumstanțele factice care conferă o gravitate particulară infracțiunilor stabilite în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, cu cele de mai jos:

a) Participarea la comiterea unei infracțiuni a unei organizații de răufăcători cărora îi aparține autorul infracțiunii.

b) Participarea autorului infracțiunii la alte activități criminale organizate intenționat.

c) Participarea autorului infracțiunii la alte activități ilegale facilitate de către comiterea infracțiunii.

d) Folosirea violenței sau a armelor de către autorul infracțiunii.

e) Faptul că autorul infracțiunii deține o funcție publică și că infracțiunea este legată de această funcție.

f) Victimizarea sau folosirea minorilor.

g) Faptul că infracțiunea a fost comisă într-un stabiliment penitenciar, într-o instituție de învățământ, într-un centru de asistență socială sau în vecinătatea lor imediată sau în alte locuri în care școlarii și studenții sunt ocupați în cadrul unei acțiuni educative, sportive sau sociale.

h) În măsura în care dreptul intern al unei părți o permite, condamnările anterioare, în special pentru infracțiuni analoage comise în țară sau străinătate.

6. Părțile se vor strădui să facă astfel încât orice putere judiciară discreționară conferită prin dreptul lor intern și aferent urmărilor judiciare, angajate împotriva unor persoane pentru infracțiuni stabilite în conformitate cu prezentul articol, să fie exercitată în așa fel încât să se optimizeze eficacitatea măsurilor de depistare și represiune în ceea ce privește infracțiunile în cauză, ținându-se cont de necesitatea de a exercita un efect disuasiv în ceea ce privește comiterea lor.

7. Părțile se asigură că tribunalele lor sau alte autorități competente iau în considerație gravitatea infracțiunilor enumerate la paragraful 1 al prezentului articol și circumstanțele vizate la paragraful 5 al prezentului articol atunci când ele au în vedere eventualitatea unei eliberări anticipate sau condiționate a persoanelor recunoscute vinovate de aceste infracțiuni.

8. Atunci când este cazul, fiecare parte poate determina în cadrul dreptului său intern o perioadă de prescriere prelungită, în cursul căreia pot fi începute

urmăririle pentru una dintre infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 al prezentului articol. Această perioadă va fi mai lungă atunci când autorul presupus al infracțiunii s-a sustras justiției.

9. Fiecare parte, conform sistemului său juridic, ia măsurile pe care le consideră necesare pentru ca orice persoană acuzată sau recunoscută ca fiind vinovată de o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al prezentului articol și care se află pe teritoriul ei, să asiste la desfășurarea procedurii penale necesare.

10. În scopul cooperării dintre părți, în virtutea prezentei Convenții și în special al cooperării conform art. 5, 6, 7 și 9, infracțiunile stabilite în conformitate cu prezentul articol nu sunt considerate infracțiuni fiscale sau politice, nici considerate ca având motive politice, fără a prejudicia limitele constituționale și legislația fundamentală a părților.

11. Nici una dintre dispozițiile prezentului articol nu lezează principiul conform căruia definirea infracțiunilor vizate și mijloacelor juridice de apărare respective decurg în exclusivitate din dreptul intern al fiecărei părți și conform căruia infracțiunile menționate sunt urmărite și pedepsite conform acestui drept.

ARTICOLUL 4

Competența

Fiecare parte:

a) Adoptă măsurile necesare pentru stabilirea competenței sale în ceea ce privește infracțiunile și pe care le-a stabilit conform paragrafului 1 al art. 3, atunci când:

I. Infracțiunea a fost comisă pe teritoriul său.

II. Infracțiunea a fost comisă la bordul unei nave sub pavilionul acesteia sau unei aeronave înmatriculate conform legislației sale în momentul în care a fost comisă infracțiunea.

b) Poate adopta măsurile necesare pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile pe care le-a stabilit conform paragrafului 1 al art. 3, atunci când:

I. Infracțiunea a fost comisă de către unul dintre cetățenii săi sau o persoană care are reședința pe teritoriul său.

II. Infracțiunea a fost comisă la bordul unei nave împotriva căreia această parte a fost autorizată să ia măsurile necesare în virtutea art. 17, sub rezerva ca această competență să nu fie exercitată decât pe baza

acordurilor sau angajamentelor prevăzute la paragrafele 4 și 9 ale articolului menționat.

III. Infracțiunea este una dintre cele stabilite conform alin. c/IV/ al paragrafului 1 al art. 3 și a fost făptuită în afara teritoriului său, în scopul făptuirii pe teritoriul său a uneia dintre infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 al art. 3.

2. Fiecare parte:

a) Adoptă, de asemenea, măsurile necesare pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile pe care ea le-a stabilit conform paragrafului 1 al art. 3, atunci când presupusul autor al infracțiunii se află pe teritoriul său și nu îl extrădează pe teritoriul unei alte părți pe motivul:

I. Că infracțiunea a fost comisă pe teritoriul său la bordul unei nave sub pavilionul său sau al unei aeronave înmatriculate conform legislației sale în momentul în care a fost comisă infracțiunea, sau

II. Că infracțiunea a fost comisă de către unul dintre cetățenii săi.

b) Poate, de asemenea, adopta măsurile pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile pe care le-a stabilit, conform paragrafului 1 al art. 3, atunci când autorul presupus al infracțiunii se află pe teritoriul său și nu îl extrădează spre teritoriul altei părți.

3. Prezenta Convenție nu exclude exercitarea vreunei competențe în materie penală, stabilită de către o parte în conformitate cu dreptul său intern.

ARTICOLUL 5

Confiscarea

1. Fiecare parte adoptă măsurile care sunt necesare pentru a permite confiscarea:

a) Produselor dobândite din infracțiunile stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3 sau bunurilor a căror valoare corespunde celei a produselor menționate.

b) Stupefiantelor, substanțelor psihotrope, materialelor și echipamentelor sau altor instrumente utilizate sau destinate să fie utilizate în diverse modalități, chiar dacă este vorba de infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 al art. 3.

2. Fiecare parte adoptă măsurile care sunt necesare pentru a permite autorităților competente să identifice, să detecteze și să înheteze sau să pună poprire asupra produselor, bunurilor, instrumentelor sau tuturilor

celorlalte lucruri vizate la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul unei eventuale confiscări.

3. Pentru a putea aplica măsurile prevăzute în prezentul articol, fiecare parte confirmă dreptul tribunalelor sale sau altor autorități competente să ordone producerea sau poprirea documentelor bancare, financiare sau comerciale. Părțile nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza să aplice dispozițiile prezentului paragraf.

4. a) Atunci când se efectuează o cerere în virtutea prezentului articol de către o altă parte care are competența pentru aducerea la cunoștință a unei infracțiuni stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3, partea pe teritoriul căreia sunt situate produsele, bunurile, instrumentele sau orice alte lucruri vizate la paragraful 1 al prezentului articol:

I. Transmite cererea autorităților competente, în scopul de a face să se pronunțe o decizie de confiscare și, dacă intervine această decizie, determină executarea ei, sau

II. Transmite autorităților competente, pentru ca aceasta să fie executată în limitele solicitării, decizia de confiscare luată de către partea primitoare conform paragrafului 1 al prezentului articol, pentru tot ce reprezintă produse, bunuri, instrumente sau orice alte lucruri vizate la paragraful 1, situate pe teritoriul părții solicitate.

b) Atunci când se efectuează o cerere în virtutea prezentului articol de către o altă parte care are competență pentru cunoașterea unei infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al art. 3, partea solicitată ia măsuri pentru a identifica, detecta și îngheța sau popri produsele, bunurile, instrumentele sau orice alte lucruri vizate la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul confiscării eventuale, ordonate fie de către partea primitoare, fie ca urmare a unei cereri formulate, în virtutea alin. a) al prezentului paragraf, de către partea solicitată.

c) Deciziile sau măsurile prevăzute la alin. a) și b) ale prezentului paragraf sunt luate de către partea solicitată conform dreptului său intern și după dispozițiile dreptului menționat conform regulilor de procedură sau oricărui tratat, acord sau aranjament bilateral sau multilateral care o leagă de partea solicitantă.

d) Dispozițiile paragrafelor 6–19 ale art. 7 se aplică *mutatis mutandis*. În afară de informațiile vizate la

paragraful 10 al art. 7, solicitările făcute conform prezentului articol conțin următoarele informații:

I. Atunci când cererea se bazează pe alin. a) I al prezentului paragraf, o descriere a bunurilor de confiscat și o expunere a faptelor pe care se bazează partea solicitantă care permite părții solicitate să admită pronunțarea unei decizii de confiscare în cadrul dreptului său intern.

II. Atunci când solicitarea decurge din alin. a) II, o copie legală admisibilă a deciziei de confiscare emise de către partea solicitantă pe care s-a fondat cererea, o expunere a faptelor și informațiilor care indică în ce limite trebuie executată decizia.

III. Atunci când cererea decurge din alin. b), o expunere a faptelor pe care se bazează partea solicitantă și o descriere a măsurilor cerute.

e) Fiecare parte comunică Secretarului general textul legilor și reglementărilor sale care dau efect prezentului paragraf, cât și textul oricărei modificări ulterior aduse acestor legi și reglementări.

f) Dacă o parte decide să subordoneze adoptarea măsurilor vizate la alin. a) și b) ale prezentului paragraf la existența unui tratat în domeniu, ea consideră prezenta Convenție ca o bază convențională necesară și suficientă.

g) Părțile depun eforturi pentru a încheia tratate, acorduri sau angajamente bilaterale și multilaterale în scopul de a întări eficacitatea cooperării internaționale.

5. a) Orice parte care confiscă produse sau bunuri, în aplicarea paragrafului 1 sau paragrafului 4 ale prezentului articol, dispune de ele conform dreptului său intern și procedurilor sale administrative.

b) Atunci când o parte acționează la cererea unei alte părți în aplicarea prezentului articol, ea poate avea în vedere, în mod special, încheierea unor acorduri care prevăd:

I. Vărsarea valorii acestor produse și bunuri sau fondurilor care provin din vânzarea lor sau unei părți substanțiale din valoarea produselor și bunurilor menționate, unor organisme interguvernamentale specializate în lupta împotriva traficului ilicit și abuzului de stupefiante și substanțe psihotrope.

II. Să împartă cu alte părți, în mod sistematic sau de la caz la caz, aceste produse sau aceste bunuri sau fondurile care provin din vânzarea lor, în conformitate cu

dreptul său intern, procedurile sale administrative sau acordurile bilaterale sau multilaterale încheiate în acest sens.

6. a) Dacă aceste produse au fost transformate sau convertite în alte bunuri, aceste bunuri pot face obiectul măsurilor vizate de către prezentul articol, în locul acestor produse.

b) Dacă pe lângă bunurile dobândite în mod legal au fost amestecate și unele produse, aceste bunuri – sub rezerva dreptului de poprire și înghețare – pot fi confiscate la concurență cu valoarea estimativă a produselor care au fost amestecate.

c) Veniturile și alte avantaje obținute:

I. Din produse.

II. Din bunuri în care aceste produse au fost transformate sau convertite, sau

III. Din bunuri cu care au fost amestecate produsele ce pot, de asemenea, face obiectul măsurilor vizate de către prezentul articol în acest mod și în aceeași măsură ca și produsele.

7. Fiecare parte poate avea în vedere răsturnarea dovezii de probă în ceea ce privește originea ilicită a produselor presupuse sau a altor bunuri care pot face obiectul unei confiscări, în măsura în care aceasta are loc conform principiilor dreptului său intern și naturii procedurii juridice și altor proceduri.

8. Interpretarea dispozițiilor prezentului articol nu poate, în nici un caz, să prejudicieze drepturile unor terțe persoane de bună-credință.

9. Nici una dintre dispozițiile prezentului articol nu prejudiciază principiul conform căruia măsurile vizate sunt definite și executate conform dreptului intern al fiecărei părți și conform dispozițiilor dreptului menționat.

ARTICOLUL 6

Extrădarea

1. Prezentul articol se aplică infracțiunilor stabilite de către părți conform paragrafului 1 al art. 3.

2. Fiecare dintre infracțiunile la care se aplică prezentul articol este de drept inclus în orice tratat de extrădare în vigoare, încheiat între părți, ca infracțiune a căruia autor poate fi extrădat. Părțile se angajează să includă aceste infracțiuni, ca infracțiuni al căror autor poate fi extrădat, în orice tratat de extrădare pe care îl vor încheia.

3. Dacă o parte care subordonează extrădarea existenței unui tratat primește o cerere de extrădare a unei părți cu care ea nu a încheiat un astfel de tratat, ea poate considera prezenta Convenție ca bază legală de extrădare pentru infracțiunile la care se aplică prezentul articol. Părțile care au nevoie de măsuri legislative amănunțite pentru a putea utiliza prezenta Convenție ca bază legală de extrădare vor avea în vedere adoptarea unor astfel de măsuri.

4. Părțile care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc între ele, pentru infracțiunile a căror li se aplică prezentul articol, caracterul de infracțiuni al căror autor poate fi extrădat.

5. Extrădarea este subordonată condițiilor prevăzute de dreptul părții solicitate sau de către tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv motivele pentru care partea solicitată poate refuza extrădarea.

6. Atunci când examinează solicitările primite în aplicarea prezentului articol, partea solicitată poate refuza să facă dreptate dacă autoritățile sale judiciare sau alte autorități competente au motive serioase să creadă că extrădarea ar ușura exercitarea urmărilor sau impunerii unei sancțiuni penale împotriva unei persoane din cauza rasei, religiei, naționalității sau opiniilor politice sau ar cauza un prejudiciu pentru un motiv oarecare unei persoane aflate în cauză în urma solicitării.

7. Părțile depun eforturi pentru a accelera procedurile de extrădare și pentru a simplifica exigențele în materie de dovezi, în ceea ce privește infracțiunile la care se aplică prezentul articol.

8. Sub rezerva dispozițiilor dreptului său intern și tratatelor de extrădare pe care le-a încheiat, partea solicitată poate, la cererea părții solicitante și dacă ea consideră că circumstanțele o justifică și că este urgent, să pună sub stare de detenție o persoană prezentă pe teritoriul său și a cărei extrădare este solicitată sau să ia alte măsuri cu privire la asigurarea prezenței sale pe timpul procedurii de extrădare.

9. Fără a renunța la exercitarea competenței penale, stabilite conform dreptului său intern, o parte pe teritoriul căreia se află autorul presupus al infracțiunii trebuie:

a) Dacă pentru motivele enunțate la alin. a) al paragrafului 2 al art. 4 aceasta nu extrădează pentru o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al alin. 3, cazul va fi supus autorităților competente pentru

exercitarea acțiunii penale, numai dacă nu s-a convenit altfel cu partea solicitantă.

b) Dacă aceasta nu extrădează pentru o asemenea infracțiune și dacă ea și-a stabilit competența în ceea ce privește această infracțiune conform alin. b) al paragrafului 2 al art. 4, cazul va fi înaintat autorităților competente pentru exercitarea acțiunii penale, numai dacă partea solicitantă nu cere altceva în scopul păstrării competenței sale legitime.

10. Dacă extrădarea solicitată în scopul exercitării unei pedepse este refuzată, pentru că persoana care reprezintă obiectul acestei cereri este cetățean al părții solicitate, aceasta, dacă legislația i-o permite în conformitate cu prescripțiile acestei legislații și la cererea părții solicitante, va avea în vedere să execute ea însăși pedeapsa care a fost pronunțată conform legislației părții solicitante sau restului din această pedeapsă.

11. Părțile se străduiesc să încheie acorduri bilaterale și multilaterale pentru a permite extrădarea sau pentru a-i crește eficacitatea.

12. Părțile pot avea în vedere încheierea unor acorduri bilaterale sau multilaterale referitoare la unele puncte speciale sau cu caracter general, cu privire la transferul în țara lor a unor persoane condamnate la pedepse cu închisoarea sau alte pedepse cu privațiune de libertate, datorită infracțiunilor la care se aplică prezentul articol, pentru ca acestea să-și poată executa restul de pedeapsă.

ARTICOLUL 7

Asistența judiciară

1. Părțile își acordă mutual, conform prezentului articol, asistența judiciară pe scară largă pentru toate anchetele, urmărirea penală și procedurile judiciare cu privire la infracțiunile stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3.

2. Asistența judiciară care se acordă în aplicarea prezentului articol poate fi solicitată în următoarele scopuri:

- a) strângerea mărturiilor și depozițiilor;
- b) notificarea actelor judiciare;
- c) efectuarea de percheziții și popriri;
- d) examinarea obiectelor și vizitarea locurilor;
- e) furnizarea de informații și de probe de culpabilitate;
- f) furnizarea de originale sau copii certificate conforme de documente și dosare pertinente, inclusiv

extrase bancare, documente contabile, dosare de societăți și documente comerciale;

g) identificarea sau detectarea produselor, bunurilor, instrumentelor sau altor lucruri în scopul strângerii probelor.

3. Părțile pot să-și acorde una alteia orice altă formă de asistență judiciară autorizată de către dreptul intern al părții solicitate.

4. La cerere, părțile facilitează sau încurajează, într-o măsură compatibilă cu legislația lor și practica lor internă, prezentarea sau punerea la dispoziție a unor persoane, inclusiv deținuți care acceptă să-și aducă concursul la anchetă sau să participe la procedură.

5. Părțile nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza asistența judiciară prevăzută în prezentul articol.

6. Dispozițiile prezentului articol nu afectează, în nici un fel, obligațiile care decurg din orice alt tratat bilateral sau multilateral care determină sau trebuie să determine, în totalitate sau parțial, asistența judiciară în materie penală.

7. Paragrafele 8–19 ale prezentului articol sunt aplicabile solicitărilor făcute conform prezentului articol dacă părțile în chestiune nu sunt legate printr-un tratat de asistență judiciară. Dacă aceste părți sunt legate printr-un asemenea tratat, dispozițiile corespunzătoare ale acestui tratat sunt aplicabile numai dacă părțile nu convin să aplice în locul lor dispozițiile paragrafelor 8–19 ale prezentului articol.

8. Părțile desemnează o autoritate sau, dacă este nevoie, autoritățile care au responsabilitatea și dreptul de a răspunde la solicitările de asistență judiciară sau de a le transmite autorităților competente pentru executare. Autoritatea sau autoritățile desemnate în acest scop vor fi notificate Secretariatului general. Transmiterea solicitărilor de asistență judiciară și a oricăror comunicări cu privire la acestea se face între autoritățile desemnate de către părți; prezenta dispoziție se înțelege sub rezerva dreptului fiecărei părți de a cere ca aceste solicitări și comunicări să-i fie adresate pe cale diplomatică, iar cazurile urgente, dacă părțile cad de acord, prin intermediul OIPC/Interpol, dacă acest lucru este posibil.

9. Cererile sunt adresate, în scris, într-o limbă acceptabilă pentru partea solicitată. În cazul în care limbile sunt acceptate de fiecare parte, ele sunt notificate

Secretariatului general. În caz de urgență și dacă părțile cad de acord, cererile pot fi făcute pe cale orală, dar trebuie confirmate imediat prin scris.

10. Cererile pentru asistență judiciară trebuie să conțină informațiile următoare:

a) Desemnarea autorităților de unde provine cererea.
b) Obiectul și natura anchetelor, urmărilor penale sau procedurii judiciare la care se referă cererea și numele și funcțiile autorităților care se ocupă de aceasta.

c) Un rezumat al faptelor pertinente, cu excepția cererilor adresate în scopul notificării actelor judiciare.

d) O descriere a asistenței solicitate și descrierea amănunțită a oricărei proceduri specifice pe care partea solicitantă ar dori să o vadă aplicată.

e) Dacă este posibil, identitatea, adresa și naționalitatea oricărei persoane vizate.

f) Scopul în care mărturia, informațiile și măsurile sunt solicitate.

11. Partea solicitată poate cere o completare de informații atunci când acest lucru i se pare necesar pentru a executa cererea conform legislației sale sau când acest lucru poate ușura executarea cererii.

12. Orice cerere este executată conform legislației părții solicitate și, în măsura în care acest lucru nu contravine legislației menționate și când este posibil, în conformitate cu procedurile specificate în cerere.

13. Partea solicitantă nu comunică și nici nu utilizează informațiile sau mărturiile furnizate de către partea solicitată pentru anchete, urmăriri penale sau proceduri judiciare, altele decât cele vizate în cerere, fără consimțământul prealabil al părții solicitate.

14. Partea solicitantă poate să ceară ca partea solicitată să păstreze secretul asupra cererii și conținutului său numai în măsura necesară pentru a-i da urmare. Dacă partea solicitată nu poate satisface această exigență, ea va informa imediat partea solicitantă.

15. Asistența judiciară poate fi refuzată:

a) Dacă cererea nu a fost făcută conform dispozițiilor prezentului articol.

b) Dacă partea solicitată consideră că executarea cererii poate leza suveranitatea, securitatea, ordinea publică sau alte interese esențiale ale sale.

c) În cazul în care legislația părții solicitate ar interzice autorităților sale să ia măsurile necesare, dacă a fost vorba

de o infracțiune similară care a reprezentat obiectul unei anchete, urmăririi penale sau unei proceduri judiciare în cadrul propriei sale competențe.

d) În cazul în care acceptarea cererii este contrară sistemului juridic al părții solicitate, cu privire la asistența judiciară.

16. Orice refuz de acordare a asistenței judiciare trebuie motivat.

17. Asistența judiciară poate fi amânată de către partea solicitată pe motiv că ar împiedica o anchetă, urmăririle penale sau o procedură judiciară în curs.

În astfel de cazuri, partea solicitată consultă partea solicitantă în scopul de a determina dacă acest ajutor mai poate fi furnizat în condițiile considerate necesare de către partea solicitată.

18. Un martor, un expert sau orice altă persoană care consimte să depună mărturie în cursul unei proceduri sau să colaboreze la o anchetă, la urmăriri penale sau proceduri judiciare pe teritoriul părții solicitante nu va fi nici urmărit, nici deținut, nici pedepsit, nici supus vreunei restricții a libertății personale pe acest teritoriu pentru alte omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul părții solicitate. Această imunitate va înceta atunci când martorul, expertul sau persoana menționată, care a avut posibilitatea de a părăsi teritoriul pentru o perioadă de 15 zile consecutiv sau pentru orice altă perioadă convenită de către părți, socotind de la data la care ei au fost oficial informați că prezența lor nu mai era necesară pentru autoritățile judiciare, au rămas, cu toate acestea, din proprie voință sau după ce l-au părăsit, au revenit din proprie dorință.

19. Cheltuielile obișnuite făcute pentru executarea unei cereri sunt suportate de partea solicitată, numai dacă nu s-a convenit altfel între părțile implicate. Atunci când se fac cheltuieli importante sau extraordinare sau când se relevă a fi necesare ulterior pentru a executa cererea, părțile se vor consulta pentru a fixa condițiile conform cărora cererea va fi executată, cât și modul în care vor fi asumate cheltuielile.

20. Părțile iau în considerație, în unele cazuri, posibilitatea de a încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care servesc obiectivelor dispozițiilor prezentului articol, le conferă un efect practic sau le întăresc.

ARTICOLUL 8

Transferul procedurilor represive

Părțile vor lua în considerare posibilitatea de a-și transfera procedurile represive relativ la infracțiunile stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3, în cazurile în care acest transfer este necesar în interesul unei bune administrări a justiției.

ARTICOLUL 9

Alte forme de cooperare și formare

1. Părțile vor coopera strâns, conform sistemelor juridice și administrative respective, cu scopul de a întări eficacitatea acțiunii de detectare și represie vizând să pună capăt comiterii de infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al art. 3. În special, pe baza acordurilor sau aranjamentelor bilaterale sau multilaterale:

a) Ele stabilesc și mențin canale de comunicare între organismele și serviciile naționale competente, în scopul de a facilita schimbul sigur și rapid de informații cu privire la toate aspectele infracționale stabilite conform paragrafului 1 al art. 3, inclusiv, dacă părțile interesate consideră necesar, legăturile acestui trafic cu alte activități delictuale.

b) Părțile cooperează între ele, atunci când este vorba de infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al art. 3, și având un caracter internațional, conducând anchetele care se referă la:

1. Identitatea, locul în care se găsesc și activitățile pe care le exercită persoanele suspectate pentru infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 al art. 3.

II. Mișcarea produselor și bunurilor provenite din comiterea infracțiunilor menționate.

III. Mișcarea stupefiantelor, substanțelor psihotrope, substanțelor înscrise în tabelul I și II ale prezentei Convenții și instrumentele utilizate sau destinate să fie utilizate în comiterea acestor infracțiuni.

c) Atunci când este cazul, și dacă acest lucru nu contravine dreptului intern, ele creează, ținându-se cont de necesitatea protejării securității persoanelor și operațiunilor, echipe mixte însărcinate să pună în practică dispozițiile prezentului paragraf. Agenții oricărei părți, membrii unor anumite echipe se conformează indicațiilor autorităților competente ale părții pe teritoriul căreia se derulează operația. În toate aceste cazuri, părțile interesate

veghează ca să fie respectată pe deplin suveranitatea părții pe teritoriul căreia se desfășoară operația.

d) Ele furnizează, atunci când este cazul, cantitățile necesare de substanțe în scopul efectuării analizei sau anchetei.

e) Ele facilitează o coordonare eficientă între organismele lor și serviciile competente și favorizează schimbul de personal și de experți, inclusiv detașarea agenților de legătură.

2. În măsura în care acest lucru este necesar, fiecare parte instituie, dezvoltă sau ameliorează programele de formare specifice în folosul membrilor și serviciilor sale de detectare și reprimare și altui personal, inclusiv agenților de vamă, însărcinați cu reprimarea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3.

Aceste programe vor trebui să se refere, mai ales, la următoarele puncte:

a) metodele folosite pentru detectarea și reprimarea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3;

b) itinerariile adoptate și tehnicile folosite de către persoanele suspectate de infracțiuni, stabilite conform paragrafului 1 al art. 3, în special în statele de tranzit și măsurile de luptă potrivite;

c) controlul importului și exportului de stupefiante, substanțe psihotrope și substanțe înscrise în tabelul I și II;

d) detectarea și controlul mișcării produselor și bunurilor care provin din comiterea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3 și a stupefiantelor, substanțelor psihotrope, substanțelor înscrise în tabelul I și II și instrumentelor utilizate sau destinate a fi folosite pentru a comite infracțiunile menționate;

e) metodele folosite pentru transferarea, disimularea sau deghizarea acestor produse, bunuri și instrumente;

f) strângerea probelor;

g) tehnicile de control în zonele libere și porturile libere;

h) tehnicile moderne de detectare și reprimare.

3. Părțile își acordă sprijin pentru a planifica și executa programe de formare și cercetare care le permit să facă schimb de cunoștințe specializate în domeniile vizate la paragraful 2 al prezentului articol și în acest scop organizează, de asemenea, atunci când este cazul, conferințe și seminare regionale și internaționale pentru a stimula cooperarea și a permite examinarea problemelor de interes comun, inclusiv problemele și nevoile specifice ale statelor de tranzit.

ARTICOLUL 10

Cooperarea internațională și asistența acordată statelor de tranzit

1. Părțile cooperează, direct sau prin intermediul organizațiilor internaționale sau regionale competente, în scopul de a ajuta și de a sprijini în măsura posibilă, statele de tranzit și în special țările în curs de dezvoltare, care au nevoie de o astfel de asistență și un astfel de sprijin, prin intermediul programelor de cooperare tehnică, care vizează să împiedice schimbul și tranzitul ilicit și care se referă la activitățile conexe.

2. Părțile pot întreprinde, direct sau prin intermediul organizațiilor internaționale sau regionale competente, să furnizeze un ajutor financiar acestor state de tranzit pentru a dezvolta și întări infrastructura necesară eficacității luptei contra traficului ilicit și prevenirii acestui trafic.

3. Părțile pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale pentru a spori eficacitatea cooperării internaționale prevăzute în prezentul articol și pot avea în vedere încheierea unor aranjamente financiare în această privință.

ARTICOLUL 11

Livrări supravegheate

1. Dacă principiile fundamentale ale sistemelor lor juridice interne o permit, părțile iau măsurile necesare, ținând cont de posibilitățile lor, pentru a permite recurgerea adecvată la livrări supravegheate pe scară internațională, pe bază de acorduri sau angajamente pe care ele le-au încheiat, în scopul identificării indivizilor implicați în infracțiunile stabilite conform paragrafului 1 al art. 3 și de a începe urmărirea împotriva lor.

2. Decizia de a recurge la livrări supravegheate este luată în fiecare caz în speță și poate, dacă este cazul, să țină cont de aranjamente și înțelegeri financiare în ceea ce privește exercitarea competenței lor de către părțile interesate.

3. Expedierile ilicite pentru care s-a convenit ca livrarea să fie supravegheată pot, cu consimțământul părților interesate, să fie interceptate și autorizate în continuare în trimiterea lor, fie așa cum sunt, fie după ce stupefiantele sau substanțele psihotrope au fost sustrase sau au fost înlocuite total sau parțial cu alte produse.

ARTICOLUL 12

Substanțele care sunt folosite în mod frecvent în procesul fabricării ilicite de stupefiante sau substanțe psihotrope

1. Părțile adoptă măsurile pe care le consideră adecvate pentru a împiedica deturnarea substanțelor înscrise în tabelul I și II, în scopul fabricării ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope și cooperează între ele în acest scop.

2. Dacă o parte sau organul sunt în posesia unor informații care după părerea lor fac necesară înscrierea unei substanțe în tabelul I sau tabelul II, ele adresează Secretarului general o notificare însoțită de toate informațiile pertinente pentru sprijinirea acestora. Procedura expusă la paragrafele 2–7 ale prezentului articol se aplică, de asemenea, atunci când o parte sau organul sunt în posesia unor informații care justifică radierea unei substanțe din tabelul I sau tabelul II sau trecerea unei substanțe dintr-un tabel în altul.

3. Secretarul general comunică această notificare și toate informațiile pe care le consideră adecvate părților, comisiei, iar dacă această notificare provine de la o parte, și organului. Părțile comunică Secretarului general observațiile lor cu privire la notificare cât și toate informațiile complementare de natură să ajute organul să procedeze la o evaluare, iar comisia să se pronunțe.

Dacă organul, ținând cont de amploarea, importanța și diversitatea utilizărilor ilicite ale substanței și după ce a examinat dacă ar fi posibil și ușor de utilizat substanțele înlocuitoare, atât în scopuri ilicite cât și pentru fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope, constată:

a) Că substanța este frecvent utilizată în fabricarea ilicită a unui stupefiant sau a unei substanțe psihotrope; și

b) Că fabricarea ilicită a unui stupefiant sau a unei substanțe psihotrope, prin volumul și prin amploarea lor creează probleme grave de sănătate publică sau sociale justificând astfel o acțiune pe plan internațional.

El comunică comisiei o evaluare a substanței, indicând, mai ales, efectele probabile ale includerii sale în tabelul I sau tabelul II, atât asupra utilizărilor ilicite cât și asupra fabricării ilicite, și dacă este cazul face recomandări cu privire la măsurile de control care ar fi adecvate pentru evaluarea menționată.

5. Comisia, ținând cont de observațiile prezentate de către părți și de observațiile și recomandările organului a

căror evaluare va fi determinată pe plan științific și luând în mod convenit în considerare toți ceilalți factori pertinenti, poate decide, cu o majoritate de 2/3 dintre membrii săi, să înscrie o substanță în tabelul I și tabelul II.

6. Orice decizie luată de către comisie în virtutea prezentului articol este comunicată de către Secretarul general tuturor statelor și altor unități care sunt părți la prezenta Convenție sau li se conferă dreptul să devină, cât și organului. Ea intră în vigoare definitiv pentru fiecare parte la 180 de zile după data comunicării sale.

7. a) Deciziile luate de comisie, în virtutea prezentului articol, sunt supuse consiliului pentru revizuire, dacă una dintre părți prezintă o solicitare în cele 180 de zile ce urmează după data notificării lor. Cererea trebuie să fie adresată Secretarului general și însoțită de toate informațiile adecvate care o motivează.

b) Secretarul general comunică copia cererii și informațiilor adecvate comisiei, organului și tuturor părților, invitându-le să-și prezinte observațiile în termen de 90 de zile. Toate observațiile primite sunt comunicate consiliului.

c) Consiliul poate confirma sau anula decizia comisiei. Decizia sa este comunicată tuturor statelor și altor entități, care sunt părți la prezenta Convenție sau sunt pe cale să devină, comisiei și organului.

8. a) Sub rezerva caracterului general al dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol și dispozițiilor Convenției din 1961, Convenției din 1961 cum apare ea modificată și Convenției din 1971, părțile iau măsurile pe care le cred de cuviință pentru a controla pe teritoriul lor fabricarea și distribuirea substanțelor înscrise în tabelul I și II;

b) În acest scop, părțile pot:

I. Să exercite supravegherea tuturor persoanelor și întreprinderilor care se ocupă cu fabricarea și distribuirea substanțelor menționate.

II. Să supună unui regim de licență localurile și stabilimentele în care poate avea loc fabricarea sau distribuirea.

III. Să solicite ca titularii unei licențe să obțină autorizații pentru a se ocupa de operațiile sus-menționate.

IV. Să împiedice acumularea de către fabricanți și distribuitori a unor cantități din substanțele menționate care să le depășească pe cele care solicită o funcționare normală a întreprinderilor și situației pieței.

9. În ceea ce privește substanțele înscrise în tabelul I și II, fiecare parte ia măsurile următoare:

a) Ea stabilește și menține un sistem de supraveghere a comerțului internațional cu substanțe incluse în tabelul I și II în scopul de a ușura detectarea operațiunilor suspecte. Aceste sisteme de supraveghere trebuie să fie puse în funcțiune în strânsă cooperare cu fabricanții, importatorii, vânzătorii en gros și în detaliu care semnaleză autorităților competente comenzile și operațiile suspecte.

b) Ea prevede confiscarea oricărei substanțe înscrise în tabelul I și II dacă există suficiente dovezi că aceasta este destinată să servească la fabricarea ilicită a unui stupefiant sau substanțe psihotrope.

c) Ea informează, cât mai rapid posibil, autoritățile și serviciile competente ale părților interesate dacă există motive pentru a crede că o substanță înscrisă în tabelul I și II este importată, exportată sau în tranzit în scopul fabricării ilicite de stupefiante sau substanțe psihotrope, mai ales furnizându-le informații asupra modalităților de plată utilizate și toate celelalte elemente esențiale pe care se bazează convingerea sa.

d) Ea solicită ca trimiterile care fac obiectul importurilor și exporturilor să fie corect marcate și însoțite de documentele necesare. Documente comerciale ca facturi, listă de marfă, documente de vamă, de transport și alte documente de expediție trebuie să indice numele substanțelor care fac obiectul importului sau exportului, așa cum figurează în tabelul I și II, cantitatea importată sau exportată, cât și numele, adresa exportatorului, importatorului și, atunci când este cunoscută, cea a destinatarului.

e) Ea procedează astfel ca documentele vizate la alin. d) al prezentului paragraf să fie păstrate cel puțin 2 ani și ținute la dispoziția autorităților competente pentru examinare.

10. a) În afara dispozițiilor paragrafului 9 și la cererea adresată Secretarului general de partea interesată, fiecare parte de pe teritoriul căreia o substanță înscrisă în tabelul I trebuie exportată, supraveghează ca, înaintea exportării, informațiile de mai jos să fie furnizate de către autoritățile competente, autorităților competente din țara importatoare.

I. Numele și adresa exportatorului și importatorului și, atunci când este cunoscut, cel al destinatarului.

- II. Desemnarea substanței așa cum figurează în tabelul I.
- III. Cantitatea de substanță exportată.
- IV. Punctul de intrare și data expedierii prevăzute.
- V. Toate celelalte informații reciproc convenite între părți.

b) Orice parte poate să adopte măsuri de control mai stricte sau mai severe decât cele prevăzute în paragraful prezent, dacă ea consideră că acest lucru este necesar sau de dorit.

11. Atunci când una dintre părți furnizează informații celeilalte, conform paragrafelor 9 și 10 ale prezentului articol, ea poate solicita părții care le primește să păstreze caracterul confidențial al oricărui secret economic, industrial, comercial sau profesional sau procedeu comercial pe care pot să-l conțină.

12. Fiecare parte furnizează anual organului, în forma și modalitatea definite de acesta și utilizând formulele care îi vor fi furnizate, informații cu privire la:

a) Cantitățile de substanțe înscrise la tabelul I și II care au fost confiscate și dacă este cunoscută și originea lor.

b) Orice altă substanță care nu este înscrisă în tabelul I și II dar care a fost identificată ca servind la fabricarea ilicită de stupefiante sau substanțe psihotrope și pe care partea o consideră ca suficient de importantă pentru a fi propusă în atenția organului.

c) Metodele de determinare și fabricare ilicită.

13. Organul întocmește un raport anual către comisie cu privire la aplicarea prezentului articol, iar comisia examinează periodic dacă tabelul I și II sunt adecvate și competente.

14. Dispozițiile prezentului articol nu se aplică nici la preparatele farmaceutice, nici la alte preparate care conțin substanțele înscrise în tabelul I sau II și compuse astfel încât substanțele menționate să nu poată fi utilizate cu ușurință, nici expuse prin mijloace ușor de aplicat.

ARTICOLUL 13

Materiale și echipamente

Părțile iau măsurile pe care le consideră potrivite pentru a preveni comerțul și deturnarea de materiale și echipamente în scopul producerii sau fabricării de stupefiante și substanțe psihotrope și vor coopera în acest scop.

ARTICOLUL 14

Măsuri care vizează eliminarea culturii ilicite de plante din care se extrag stupefiante și suprimarea cererii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope

1. Măsurile luate de părți, în virtutea prezentei Convenții, nu vor fi mai puțin stricte decât dispozițiile aplicabile eliminării culturii ilicite de plante care conțin stupefiante și substanțe psihotrope și eliminării cererii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope în termenii dispoziției Convenției din 1961, a Convenției din 1961 cum apare ea modificată și Convenției din 1971.

2. Fiecare parte ia măsurile adecvate pentru a împiedica pe teritoriul său cultura ilicită de plante care conțin stupefiante și substanțe psihotrope ca macul opiaceu, arborele de coca și planta de cannabis și pentru a distruge pe cele care ar fi cultivate în mod ilicit. Măsurile adoptate trebuie să respecte drepturile fundamentale ale omului și să țină cont de utilizările licite tradiționale – atunci când asemenea utilizări sunt atestate de istorie – cât și de protecția mediului.

3. a) Părțile pot coopera pentru a crește eficiența eforturilor care vizează să elimine cultura ilicită. Această cooperare poate să comporte mai ales, dacă este cazul, sprijinirea unei dezvoltări rurale integrate, care să ducă la culturi de înlocuire viabile din punct de vedere economic.

Înainte de a aplica asemenea programe de dezvoltare rurală va trebui să se țină cont de factori ca: accesul pe piață, resursele disponibile și situația socio-economică. Părțile pot să cadă de acord cu privire la alte măsuri adecvate de cooperare.

b) Părțile facilitează, de asemenea, schimbul de informații cu caracter științific și tehnic cât și executarea lucrărilor de cercetare cu privire la eliminarea culturii ilicite.

c) În situația când au frontiere comune, părțile vor depune eforturi să coopereze cu programe de eliminare a culturii ilicite în zonele de frontieră respective.

4. Părțile adoptă măsurile adecvate pentru suprimarea sau reducerea cererii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope, în scopul reducerii suferințelor omenești și pentru a face să dispară incitațiile de ordin financiar la traficul ilicit. Aceste măsuri pot fi, mai ales, fondate pe recomandările Organizației Națiunilor Unite, instituțiilor specializate ale Națiunilor Unite, ca Organizația Mondială

a Sănătății și alte organizații internaționale competente și pe schema multidisciplinară completă adoptată de către Conferința internațională cu privire la abuzul și traficul ilicit de droguri ținută în 1987, în măsura în care aceasta se referă la eforturile organismelor guvernamentale și neguvernamentale, cât și la inițiativa privată în domeniul prevenirii, tratamentului și readaptării. Părțile pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale care vizează să suprimă sau să reducă cererea ilicită de stupefiante și substanțe psihotrope.

5. Părțile pot lua, de asemenea, măsurile necesare pentru distrugerea rapidă sau utilizarea legală de substanțe, substanțe psihotrope și substanțe înscrise în tabelul I și II care au fost înghețate sau confiscate și pentru care cantitatea din aceste substanțe, certificate cu forme în regulă, să fie admise ca probă.

ARTICOLUL 15

Transportori comerciali

1. Părțile iau măsurile adecvate pentru a se asigura că mijloacele de transport exploatate de către transportorii comerciali nu servesc la comiterea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3; aceste măsuri pot cuprinde încheierea unor aranjamente speciale cu transportorii comerciali.

2. Fiecare parte solicită transportorilor comerciali să ia precauții rezonabile pentru a împiedica ca mijloacele lor de transport să nu servească la comiterea infracțiunilor stabilite conform paragrafului 1 al art. 3. Aceste precauții pot să se bazeze, mai ales, pe:

a) Dacă transportorul comercial își are stabilimentul său principal pe teritoriul acestei părți:

I. Formarea de personal care să fie capabil să identifice trimiterile sau persoanele suspecte.

II. Stimularea integrității personalului.

b) Dacă transportorul comercial operează pe teritoriul acestei părți:

I. Depunerea listelor de mărfuri înainte, de fiecare dată când acest lucru este posibil.

II. Folosirea unor sigilii infalsificabile și posibile de controlat distinct.

III. Informarea autorităților competente, în cel mai scurt timp posibil, cu privire la orice circumstanță suspectă care poate să fie legată de comiterea

infracțiunilor stabilite în conformitate cu paragraful 1 al art. 3.

3. Fiecare parte veghează ca, la punctele de intrare și ieșire și în alte zone de control vamal, transportorii comerciali și autoritățile competente să coopereze, în scopul împiedicării accesului neautorizat la mijloacele de transport și la încărcătură, să aplice măsurile de securitate adecvate.

ARTICOLUL 16

Documentele comerciale și marcajul exporturilor

1. Fiecare parte solicită ca expedierile licite de stupefiante și substanțe psihotrope destinate exportului să fie însoțite de documentele necesare. În afară de faptul că expedierile trebuie să satisfacă prescripțiile în materie de documentație, enunțate în art. 31 al Convenției din 1961, în art. 31 al Convenției din 1961 cum apare ea modificată și în art. 12 al Convenției din 1971, documentele comerciale, ca: facturile, listele de mărfuri, documentele vamale, de transport și alte documente de expediere, trebuie să indice denumirea stupefiantelor și substanțelor psihotrope care fac obiectul exporturilor și așa cum figurează în tabelele pertinente al Convenției din 1961, Convenției din 1961 cum apare modificată și Convenției din 1971, cantitatea exportată, cât și numele și adresa exportatorului, importatorului și, atunci când este cunoscut, cel al destinatarului.

2. Fiecare parte va impune ca expedierile de stupefiante și substanțe psihotrope destinate exportului să nu fie marcate incorect.

ARTICOLUL 17

Traficul ilicit pe mare

1. Părțile cooperează, în măsura posibilă, pentru a pune capăt traficului ilicit pe mare, în conformitate cu dreptul internațional maritim.

2. Partea are motive întemeiate să bănuiască că o navă sub pavilion sau care nu abordează nici un pavilion sau nu poartă nici o înmatriculare – se ocupă cu traficul ilicit poate solicita altor părți să o ajute pentru a pune capăt acestei utilizări. Părțile astfel solicitate furnizează această asistență în limita mijloacelor de care ele dispun.

3. Partea care are motive întemeiate să bănuiască că o navă care exercită libertatea de navigație, conform

dreptului internațional și navigând sub pavilion sau fiind înmatriculată la o altă parte se ocupă cu traficul ilicit, poate să anunțe statul sub pavilionul căruia navighează nava, să solicite confirmarea înmatriculării și, dacă acest lucru se confirmă, să ceară autorizația acestui stat pentru a lua măsurile adecvate cu privire la această navă.

4. În conformitate cu dispozițiile paragrafului 3 sau tratatele în vigoare dintre ele sau orice alte acorduri sau aranjamente încheiate între aceste părți, statul sub pavilionul căruia navighează nava poate să autorizeze mai ales statul solicitat:

a) să inspecteze nava;

b) să viziteze nava;

c) dacă sunt descoperite probe ale participării la un trafic ilicit, trebuie luate măsurile adecvate cu privire la navă, persoanele care se găsesc la bord și la încărcătură.

5. Atunci când iau o măsură în urma aplicării prezentului articol, părțile interesate țin cont de necesitatea de a nu leza securitatea vieții pe mare și cea a navei și încărcăturii sale și să nu prejudicieze interesele comerciale și judiciare ale statului de care depinde pavilionul sau orice alt stat interesat.

6. Statul sub pavilionul căruia navighează nava poate, în măsura în care este compatibil cu obligațiile sale conform paragrafului 1 al prezentului articol, să subordoneze autorizația sa condițiilor fixate de comun acord între ele și statul solicitant, mai ales în ceea ce privește responsabilitatea.

7. Fiecare parte va răspunde, fără întârziere, la orice solicitare care îi este adresată de către o altă parte în scopul de a determina dacă o navă sub pavilionul său este autorizată să navigheze și la cererile de autorizare prezente în aplicarea paragrafului 3.

În momentul în care devine parte la prezenta Convenție, fiecare stat desemnează autoritatea, sau dacă este cazul, autoritățile care au calitatea de a primi aceste cereri și să răspundă la ele. În luna care urmează acestei desemnări, Secretarul general notifică tuturor părților autoritatea desemnată de fiecare dintre ele.

8. Partea care a luat una din măsurile prevăzute în prezentul articol informează, fără întârziere statul sub pavilionul căruia navighează nava cu privire la rezultatele acestei măsuri.

9. Părțile vor avea în vedere încheierea de acorduri sau angajamente bilaterale sau regionale, în scopul de a da curs dispozițiilor prezentului articol sau pentru a-i spori eficiența.

10. Măsurile luate în aplicarea paragrafului 4 nu sunt executate decât de navele de război sau aeronavele militare sau alte nave ori aeronave care poartă vizibil o marcă exterioară și sunt identificabile ca fiind în serviciul statului.

11. Orice măsură luată pe baza prezentului articol va ține cont, conform dreptului internațional maritim, de necesitatea de a nu împieta asupra drepturilor și obligațiilor și exercitării competenței statelor riverane, nici de a leza aceste drepturi, obligații sau competențe.

ARTICOLUL 18

Zone libere și porturi libere

1. Părțile vor aplica, pentru a pune capăt traficului ilicit de stupefiante, substanțe psihotrope și substanțe înscrise în tabelul I și II în zonele libere și porturi libere, măsuri care nu sunt mai puțin stricte decât cele pe care le aplică în alte părți ale teritoriului lor.

2. Părțile vor depune eforturi pentru:

a) A supraveghea mișcarea mărfurilor și persoanelor în porturile libere și zonele libere și, în acest scop, vor da permisiunea autorităților competente să procedeze la vizitarea încărcăturii și navelor care intră și ies, inclusiv navelor de croazieră și pescuit, cât și aeronavelor și vehiculelor și atunci când este cazul să percheziționeze membrii echipajului și pasagerii, cât și bagajul acestora.

b) A stabili și a menține un sistem care permite decelarea expedierilor suspectate de a conține stupefiante, substanțe psihotrope sau substanțe înscrise în tabelul I și II, care intră sau ies din zonele și porturile libere.

c) A stabili și a menține sisteme de supraveghere în bazinele și depozitele portuare, cât și în aeroporturi și posturile de frontieră, în porturile libere și zonele libere.

ARTICOLUL 19

Utilizarea serviciilor poștale

1. În executarea obligațiilor care decurg din convențiile Uniunii Poștale Universale și conform cu principiile fundamentale ale sistemelor lor juridice interne, părțile iau măsuri pentru a pune capăt utilizării serviciilor poștale în scopul traficului ilicit și cooperează între ele în acest scop.

2. Măsurile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol cuprind mai ales:

a) Acțiunea coordonată pentru prevenirea și reprimarea utilizării serviciilor poștale în scopul traficului ilicit.

b) Adoptarea și elaborarea de către serviciile de detectare și reprimare însărcinate cu acestea, a unor tehnici de investigare și control, care trebuie să permită decelarea în trimerile poștale a expedierilor ilicite de stupefiante, substanțe psihotrope sau substanțe înscrise în tabelul I și II.

c) Măsurile legislative care permit recurgerea la mijloacele adecvate pentru a strânge probele necesare pentru urmărirea judiciară.

ARTICOLUL 20

Informații care trebuie furnizate de către părți

1. Părțile furnizează comisiei, prin intermediul Secretarului general, informații cu privire la aplicarea prezentei Convenții pe teritoriul lor, și în special:

a) Textul legilor și reglementărilor promulgate pentru aplicarea prezentei Convenții.

b) Detalii cu privire la traficul ilicit, care decurg din competența lor și pe care ele le consideră importante deoarece aceste cazuri relevă tendințe noi, indicând cantitățile despre care este vorba, sursele din care provin substanțele sau metodele utilizate de către persoanele care se ocupă cu traficul ilicit.

2. Părțile furnizează aceste informații în modul fixat de comisie și la datele precizate de aceasta.

ARTICOLUL 21

Funcțiile comisiei

Comisia este însărcinată să examineze toate problemele care se referă la scopurile prezentei Convenții, și în special:

a) Pe baza informațiilor prezentate de către părți în conformitate cu art. 20, comisia urmărește punerea în aplicare a prezentei Convenții.

b) Comisia poate face sugestii și recomandări generale, fondate pe examinarea informațiilor obținute de către părți.

c) Comisia poate supune în atenția organului toate problemele care pot să se refere la funcțiile acesteia.

d) Comisia ia măsurile pe care le crede de cuviință în ceea ce privește orice problemă care-i este prezentată de către organ în aplicarea paragrafului 1 b) al art. 20.

e) Comisia poate, conform procedurilor enunțate în art. 12, să modifice tabelul I și II.

f) Comisia poate supune în atenția statelor nepărți deciziile și recomandările pe care ea le adoptă în virtutea prezentei Convenții, pentru ca acestea să ia măsurile în consecință.

ARTICOLUL 22

Funcțiile organului

1. Fără a prejudica funcțiile ce-i revin comisiei în baza art. 21 și sub rezerva funcțiilor care-i revin organului și comisiei, în temeiul Convenției din 1961, Convenției din 1961 cum apare ea modificată și Convenției din 1971:

a) Dacă după examinarea informațiilor de care dispune organul, Secretarul general sau comisia sau a informațiilor comunicate de către organisme ale Organizației Națiunilor Unite, organul are motive să creadă că nu corespunde scopurilor prezentei convenții în domeniile care țin de competența sa, el poate invita partea sau părțile să furnizeze toate informațiile pertinente.

b) În ceea ce privește art. 12, 13 și 16:

I. După ce a acționat conform alin. a) al prezentului paragraf, organul poate, dacă consideră necesar, să solicite părții interesate să ia măsurile corectoare care, datorită circumstanțelor, par a fi necesare pentru a asigura executarea dispozițiilor art. 12, 13 și 16.

II. Înainte de a acționa conform cu alin. III) de mai jos, organul va considera ca fiind confidențiale comunicările pe care le va schimba cu partea interesată în virtutea alineatelor precedente.

III. Dacă el constată că partea interesată nu a luat măsurile corectoare pe care ea a fost invitată să le ia conform alineatului prezent, organul poate supune în atenția părților, consiliului și comisiei această problemă. Orice raport publicat în virtutea prezentului alineat va conține, de asemenea, avizul părții interesate dacă aceasta o solicită.

2. Părțile vor fi invitate să se facă reprezentate la ședințele organului în cursul cărora va trebui examinată chestiunea în care este direct interesat în aplicarea prezentului articol.

3. În cazurile în care o decizie a organului adoptată în virtutea prezentului articol nu este unanimă, trebuie expusă și opinia minorității.

4. Deciziile organului în baza prezentului articol, trebuie să fie luate cu o majoritate de 2/3 din numărul total al membrilor organului.

5. În exercitarea funcțiilor care îi revin în virtutea alin. a) al paragrafului 1 al prezentului articol, organul va prezenta caracterul confidențial al tuturor informațiilor pe care le va putea avea.

6. Îndeplinirea tratatelor sau acordurilor încheiate între părți conform dispozițiilor prezentei Convenții nu decurge din responsabilitatea care-i revine organului în virtutea prezentului articol.

7. Dispozițiile prezentului articol nu se aplică diferendelor dintre părți depinzând de dispozițiile art. 32.

ARTICOLUL 23

Rapoartele organului

1. Organul stabilește un raport anual cu privire la activitățile sale, în care el analizează informațiile de care dispune, raportând în cazurile în care este necesar explicațiile eventuale care sunt date de către părți sau care le sunt solicitate și formulând toate observațiile și recomandările pe care dorește să le facă. Organul poate stabili rapoarte suplimentare, dacă consideră necesar. Rapoartele sunt prezentate consiliului prin intermediul comisiei, care poate formula toate observațiile pe care le consideră oportune.

2. Rapoartele organului sunt comunicate părților și publicate ulterior de către Secretarul general. Părțile trebuie să permită distribuirea lor fără restricții.

ARTICOLUL 24

Aplicarea unor măsuri mai severe decât cele cerute de către prezenta Convenție

Părțile pot adapta măsuri mai stricte sau mai severe decât cele prevăzute de către prezenta Convenție, dacă ele consideră necesar aceasta, pentru a preveni sau elimina traficul ilicit.

ARTICOLUL 25

Nederogarea de la drepturile și obligațiile care decurg din tratatele anterioare

Dispozițiile prezentei Convenții nu derogă nici un drept sau obligație pe care Convenția din 1961, Convenția din 1961 cum apare ea modificată sau Convenția din 1971, le recunosc sau impun părților la prezenta Convenție.

ARTICOLUL 26

Semnarea

Prezenta Convenție va fi deschisă, între 20 decembrie 1988 și 20 februarie 1989 la Oficiul Națiunilor Unite de la Viena și apoi, până la 20 decembrie 1989, la sediul Organizației Națiunilor Unite de la New York, spre semnare:

- a) De către toate statele;
- b) De Namibia, reprezentată de Consiliul Națiunilor Unite pentru Namibia;
- c) De organizațiile regionale pentru integrarea economică, care sunt competente în materie de negociere, încheiere și aplicare a acordurilor internaționale relative la problemele care fac obiectul prezentei Convenții; referirile din Convenția cu privire la părți, state sau servicii naționale sunt aplicabile acestor organizații în limita competenței lor.

ARTICOLUL 27

Ratificarea, acceptarea, aprobarea sau actul de confirmare oficială

1. Prezenta Convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării Statelor și Namibiei, reprezentată de către Consiliul Națiunilor Unite pentru Namibia și unui act de confirmare oficială a organizațiilor regionale de integrare economică, vizate la alin. c) al art. 26. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare și instrumentele relative la actele de confirmare oficială vor fi depuse pe lângă Secretarul general.

2. În instrumentele lor de confirmare oficială, organizațiile regionale de integrare economică vor preciza sfera competenței lor asupra domeniilor care decurg din prezenta Convenție. Pe de altă parte, aceste organizații vor informa pe Secretarul general cu privire la oricare modificare adusă sferei competenței lor în domeniile care decurg din Convenție.

ARTICOLUL 28

Aderarea

1. Prezenta Convenție va rămâne deschisă aderării oricărui stat, Namibiei, reprezentată de către Consiliul Națiunilor Unite pentru Namibia și organizațiilor regionale

de integrare economică vizate la alin. c) al art. 26. Aderarea se va efectua prin depunerea unui instrument de aderare pe lângă Secretarul general.

2. În instrumentele lor de aderare, organizațiile regionale de integrare economică vor preciza sfera competenței lor asupra domeniilor care decurg din prezenta Convenție. Pe de altă parte, aceste organizații vor informa pe Secretarul general de orice modificare adusă sferei competenței lor asupra domeniilor care decurg din Convenție.

ARTICOLUL 29

Intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a 90-a zi care va urma datei de depunere pe lângă Secretarul general, a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare de către state sau Namibia, reprezentată de Consiliul pentru Namibia.

2. Pentru fiecare dintre state și pentru Namibia, reprezentată de către Consiliul pentru Namibia, care vor ratifica, accepta sau aproba prezenta Convenție sau vor adera după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, Convenția va intra în vigoare în a 90-a zi după depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

3. Pentru fiecare organizație regională de integrare economică vizată la alin. c) al art. 26 care va depune un instrument relativ la un act de confirmare oficială sau un instrument de aderare, Convenția va intra în vigoare la ultima dată din cele două date următoare: a 90-a zi după depunerea menționată sau data la care Convenția va intra în vigoare în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol.

ARTICOLUL 30

Denunțarea

1. Orice parte va putea denunța prezenta Convenția, în orice moment, printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general.

2. Denunțarea se va aplica pentru partea interesată la un an după data la care va fi primită notificarea de către Secretarul general.

ARTICOLUL 31

Amendamente

1. Orice parte poate propune un amendament la prezenta Convenție. Textul amendamentului menționat și rațiunile care îl motivează sunt comunicate de către această parte Secretarului general, care le transmite altor părți și se interesează dacă acceptă amendamentul propus. Dacă textul unui amendament astfel distribuit nu a fost respins de către nici o parte, în cele 24 de luni care urmează după comunicarea sa, amendamentul menționat este considerat ca fiind acceptat și intră în vigoare pentru fiecare parte la 90 de zile după ce această parte a depus pe lângă Secretarul general un document care exprimă consimțământul său de a fi obligată de către acest amendament.

2. Dacă un amendament a fost respins de către una dintre părți, Secretarul general începe consultările cu părțile și, la cererea majorității, aduce această problemă, cât și orice observație prezentată de către părți, la cunoștința consiliului care poate decide reunirea unei conferințe, conform paragrafului 4 al art. 62 al Cartei Națiunilor Unite. Orice amendament care rezultă în urma unei asemenea conferințe este consemnat într-un protocol. Părțile care consimt să fie obligate de către acest protocol trebuie să-l informeze de urgență pe Secretarul general.

ARTICOLUL 32

Reglementarea diferendelor

1. Dacă între două sau mai multe părți apare un diferend cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, părțile se consultă în scopul reglării acestui diferend pe calea negocierii, anchetei, medierii, concilierii, arbitrajului sau recurgerii la organisme regionale, pe cale judecătorească sau prin alte mijloace pașnice alese de către acestea.

2. Orice diferend de această natură care nu poate fi reglementat prin mijloacele prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol este supus, pentru luarea unei decizii, Curții Internaționale de Justiție la cererea oricăruia dintre statele părți la diferend.

3. Dacă o organizație regională de integrare economică, vizată la alin. c) al art. 26 este parte la un diferend care nu poate fi reglementat în modul prevăzut de paragraful 1 al prezentului articol, ea poate, prin intermediul unui stat membru al Organizației Națiunilor Unite, să solicite consiliului să ceară un aviz consultativ

Curtii Internaționale de Justiție în virtutea art. 65 al Statutului Curtii, aviz care va fi considerat ca decisiv.

4. Fiecare stat, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentei Convenții ori aderării, sau fiecare organizație regională de integrare economică, în momentul semnării, depunerii unui act de confirmare formală sau adeziunii poate declara că nu se consideră obligată prin dispozițiile paragrafelor 2 și 3 ale prezentului articol. Celelalte părți nu sunt obligate, conform dispozițiilor paragrafelor 2 și 3 față de partea care a făcut o asemenea declarație.

5. Orice parte care a făcut o declarație în virtutea paragrafului 4 al prezentului articol poate, în orice moment, să retragă această declarație printr-o notificare adresată Secretarului general.

ARTICOLUL 33

Texte autentice

Textele în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă ale prezentei Convenții au aceeași valoare.

ARTICOLUL 34

Depozitarul

Secretarul general este depozitarul prezentei Convenții.

Pe baza celor de mai sus, subsemnații împuterniciți în cuvenită formă au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Viena, într-un exemplar original, la 20 decembrie 1988.

ANEXĂ

Tabelul I	Tabelul II
Acid lisergic	Acetonă
Efedrină	Acid antranilic
Ergometrină	Acid fenilacetic
Ergotamină	Anhidridă acetică
1-Fenil-propan-2-onă	Eter etilic
Pseudoefredină	Piperidină

Sărurile substanțelor înscrise în prezentul tabel în toate cazurile în care existența acestor săruri este posibilă.

Sărurile substanțelor înscrise în prezentul tabel în toate cazurile în care existența acestor săruri este posibilă.

III. INSTRUMENTE PRIVITOARE LA PROTECȚIA UNOR CATEGORII

● Străini și refugiați:

CONVENȚIA PRIVIND STATUTUL REFUGIAȚILOR*

PREAMBUL

Înaltele părți contractante,

Considerând că în Carta Organizației Națiunilor Unite și Declarația Universală a Drepturilor Omului, aprobată la 10 decembrie 1948 de către Adunarea generală, este afirmat principiul că ființele umane, fără deosebire, trebuie să se bucure de drepturile omului și de libertățile fundamentale,

Considerând că Organizația Națiunilor Unite a manifestat, în mai multe rânduri, profunde solicititudine față de refugiați și că s-a preocupat să asigure acestora exercițiul cel mai larg posibil al drepturilor și libertăților fundamentale ale omului,

Considerând că este de dorit să revizuiască și să se codifice acordurile internaționale anterioare referitoare la statutul refugiaților și să se extindă aplicarea acestor instrumente și protecția pe care o instituie pentru refugiați printr-un nou acord,

Considerând că din acordarea dreptului de azil pot rezulta sarcini deosebit de grele pentru anumite țări și că rezolvarea corespunzătoare a problemelor a căror dimensiune și caracter internațional au fost recunoscute de către Organizația Națiunilor Unite nu poate fi realizată, în această ipoteză, fără o solidaritate internațională,

Exprimând dorința ca toate statele ce recunosc caracterul social și umanitar al problemei refugiaților să facă tot ce le este în putere a evita ca această problemă să devină o sursă de tensiune între state,

---

* Adoptată la 28 iulie 1951 de Conferința plenipotențiarilor Națiunilor Unite asupra statutului refugiaților și apatrizilor, convocată de Adunarea generală la 14 decembrie 1950. Intrată în vigoare la 22 aprilie 1954, conform dispozițiilor art. 43.

România a ratificat Convenția la 4 iulie 1991 prin Legea nr. 46, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 148 din 17 iulie 1991.

Luând act de faptul că Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați are drept sarcină să vegheze la aplicarea convențiilor internaționale care asigură protecția refugiaților și recunoscând că o coordonare efectivă a măsurilor luate pentru rezolvarea acestei probleme va depinde de cooperarea statelor cu Înalțul Comisar,

Au convenit asupra dispozițiilor care urmează:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

Definiția termenului „refugiat“

A. Pentru scopurile prezentei Convenții, termenul de **refugiat** se va aplica oricărei persoane:

(1) care a fost considerată refugiat potrivit aranjamentelor din 12 mai 1926 și 30 iunie 1928 sau potrivit convențiilor din 28 octombrie 1933 și din 10 februarie 1938 și protocolului din 14 septembrie 1939 sau ca urmare a aplicării Constituției Organizației Internaționale pentru Refugiați.

Hotărârile de neadmitere ca refugiat luate de Organizația Internațională pentru Refugiați în timpul mandatului său nu constituie o piedică pentru acordarea calității de refugiat persoanelor care îndeplinesc condițiile prevăzute de paragraful 2 din prezenta secțiune;

(2) care, în urma unor evenimente survenite înainte de 1 ianuarie 1951 și unor temeri justificate de a fi persecutată datorită rasei, religiei, naționalității, apartenenței la un anumit grup social sau opiniilor sale politice, se află în afara țării a cărei cetățenie o are și care nu poate sau, datorită acestei temeri, nu dorește protecția acestei țări; sau care, neavând nici o cetățenie și găsimdu-se în afara țării în care avea reședința obișnuită ca urmare a unor astfel de evenimente, nu poate sau, datorită respectivei temeri, nu dorește să se reîntoarcă.

În cazul unei persoane care are mai multe cetățenii, expresia **țara a cărei cetățenie o are** vizează fiecare dintre țările a cărei cetățenie o are. Nu va fi considerată ca lipsită de protecția țării a cărei cetățenie o are orice persoană care, fără un motiv valabil întemeiat pe teamă justificată, nu a solicitat protecția uneia dintre țările a cărei cetățenie o are.

B. (1) Pentru scopurile prezentei Convenții, cuvintele **evenimente survenite înaintea datei de 1 ianuarie 1951**, ce figurează la art. 1, secțiunea A, vor putea fi înțelese în sensul de:

a) evenimente survenite înainte de 1 ianuarie 1951 în Europa, sau

b) evenimente survenite înainte de 1 ianuarie 1951 în Europa sau în altă parte;

și fiecare stat contractant va face, în momentul semnăturii, ratificării sau aderării, o declarație prin care va preciza sensul pe care înțelege să-l dea acestei expresii din punct de vedere al obligațiilor asumate de el în virtutea prezentei Convenții.

(2) Orice stat contractant care a adoptat formula a) va putea în orice moment să-și extindă obligațiile sale adoptând formula b) printr-o notificare adresată Secretarului general al Națiunilor Unite.

C. Această Convenție va înceta să fie aplicabilă oricărei persoane vizate de dispozițiile secțiunii A mai sus menționate, în următoarele cazuri:

(1) dacă a solicitat din nou și în mod voluntar protecția țării a cărei cetățenie o are; sau

(2) dacă, după ce și-a pierdut cetățenia, a redobândit-o în mod voluntar; sau

(3) dacă a dobândit o nouă cetățenie și se bucură de protecția țării a cărei cetățenie a dobândit-o; sau

(4) dacă s-a reîntors în mod voluntar pentru a se stabili în țara pe care a părăsit-o sau în afara căreia a stat de teama de a fi persecutată; sau

(5) dacă împrejurările în urma cărora ea a fost recunoscută ca refugiat au încetat să existe, ea nu mai poate continua să refuze protecția țării a cărei cetățenie o are.

Se subînțelege totuși că dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica oricărui refugiat menționat în paragraful 1 al secțiunii A din prezentul articol, care poate invoca, pentru a realiza protecția țării a cărei cetățenie o are, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare;

(6) în cazul unei persoane care nu are o cetățenie, dacă, nemaexistând împrejurările în urma cărora a fost recunoscută ca refugiat, ea este în măsură să se întoarcă în țara în care avea reședința obișnuită.

Se subînțelege totuși că dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica oricărui refugiat menționat în paragraful 1 al secțiunii A din prezentul articol, care poate invoca, pentru a refuza să se întoarcă în țara în care el avea reședința obișnuită, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare.

D. Dacă Convenție nu va fi aplicabilă persoanelor care beneficiază în prezent de o protecție sau de o asistență din partea unui organism sau a unei instituții a Națiunilor Unite, alta decât Înaltul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați.

Atunci când această protecție sau această asistență va înceta pentru un motiv oarecare, fără ca situația acestor persoane să fi fost reglementată în mod definitiv, în conformitate cu rezoluțiile pertinente adoptate de Adunarea generală a Națiunilor Unite, aceste persoane vor beneficia, de drept, de regimul prevăzut de această Convenție.

E. Această Convenție nu va fi aplicabilă unei persoane considerate de autoritățile competente ale țării în care această persoană și-a stabilit reședința ca având drepturi și obligații decurgând din faptul că are cetățenia acestei țări.

F. Dispozițiile acestei Convenții nu vor fi aplicabile persoanelor despre care ar exista motive serioase să se creadă:

a) că au comis o crimă contra păcii, o crimă de război sau o crimă contra umanității, în sensul instrumentelor elaborate pentru a prevedea dispoziții cu privire la aceste crime;

b) că au comis o crimă gravă de drept comun în afara țării de primire, înainte de a fi admise în aceasta ca refugiați;

c) că s-au făcut vinovate de acțiuni contrare scopurilor și principiilor Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 2

Obligații generale

Orice refugiat, are, față de țara în care se află, obligații care comportă, în special, datoria de a se conforma legilor și regulamentelor, precum și măsurilor luate pentru menținerea ordinii publice.

ARTICOLUL 3

Nediscriminarea

Statele contractante vor aplica dispozițiile acestei Convenții refugiaților fără discriminare în ce privește rasa, religia sau țara de origine.

ARTICOLUL 4

Religia

Statele contractante vor acorda refugiaților pe teritoriul lor un tratament cel puțin la fel de favorabil ca și cel acordat naționalilor în ce privește libertatea de a practica religia lor și libertatea de instruire religioasă a copiilor lor.

ARTICOLUL 5

Drepturi acordate independent de această Convenție

Nici o dispoziție din această Convenție nu aduce atingere celorlalte drepturi și avantaje acordate refugiaților, independent de această Convenție.

ARTICOLUL 6

Expresia „în aceleași împrejurări“

În sensul acestei Convenții, expresia **în aceleași împrejurări** implică faptul că toate condițiile (și mai ales acelea care au legătură cu durata și condițiile de ședere sau de reședință) pe care cel în cauză ar trebui să le îndeplinească, pentru a putea exercita dreptul în chestiune, dacă nu era refugiat, trebuie să fie îndeplinite de către el, cu excepția condițiilor care, datorită naturii lor, nu pot fi îndeplinite de către un refugiat.

ARTICOLUL 7

Dispensa de reciprocitate

1. Sub rezerva dispozițiilor mai favorabile prevăzute de prezenta Convenție, orice stat contractant va acorda refugiaților regimul pe care îl acordă în general străinilor.

2. După o perioadă de rezidență de trei ani, toți refugiații vor beneficia pe teritoriul statelor contractante de dispensa de reciprocitate legislativă.

3. Orice stat contractant va continua să acorde refugiaților drepturile și avantajele pe care ei puteau să le

pretindă, în absența reciprocității, la data intrării în vigoare a prezentei Convenții pentru statul respectiv.

4. Statele contractante vor lua în considerare cu bunăvoință posibilitatea de a acorda refugiaților, în absența reciprocității, drepturi și avantaje, în afara celor pe care le-ar putea pretinde în virtutea paragrafelor 2 și 3, precum și posibilitatea pentru refugiați care nu îndeplinesc condițiile vizate la paragrafele 2 și 3 de a beneficia de dispensa de reciprocitate.

5. Dispozițiile paragrafelor 2 și 3 de mai sus se aplică, de asemenea, drepturilor și avantajelor vizate la art. 13, 18, 19, 21 și 22 ale prezentei Convenții, ca și drepturilor și avantajelor care nu sunt prevăzute de acestea.

ARTICOLUL 8

Dispensa de măsuri excepționale

În ce privește măsurile excepționale care pot fi luate împotriva persoanei, bunurilor sau intereselor cetățenilor unui stat determinat, statele contractante nu vor aplica aceste măsuri unui refugiat, cetățean formal al sus-numitului stat, numai în considerarea cetățeniei sale. Statele contractante care, potrivit legislației lor nu pot aplica principiul general consacrat în acest articol, vor acorda, în cazurile corespunzătoare, dispense în favoarea unor asemenea refugiați.

ARTICOLUL 9

Măsuri provizorii

Nici una din dispozițiile prezentei Convenții nu are ca efect împiedicarea vreunui stat contractant, în timp de război sau în alte circumstanțe grave și excepționale, de a lua, în mod provizoriu, cu privire la o persoană determinată, măsurile pe care acest stat le apreciază indispensabile securității naționale, până la stabilirea de către statul contractant respectiv că această persoană este efectiv un refugiat și că menținerea sus-ziselor măsuri este necesară, în cazul său, în interesul securității naționale.

ARTICOLUL 10

Continuitatea de reședință

1. Atunci când un refugiat a fost deportat în cursul celui de-al doilea război mondial și transportat pe teritoriul unuia dintre statele contractante, unde își are

reședința, durata acestei reședințe forțate este considerată ca reședință regulată pe acest teritoriu.

2. Atunci când un refugiat a fost deportat de pe teritoriul unui stat contractant în cursul celui de-al doilea război mondial, iar el s-a întors în acel stat înainte de intrarea în vigoare a prezentei Convenții, cu scopul de a-și stabili reședința pe acest teritoriu, perioada care precede și aceea care urmează acestei deportări vor fi considerate, pentru toate situațiile în care o reședință neîntreruptă este necesară, ca reprezentând o singură perioadă neîntreruptă.

ARTICOLUL 11

Marinari refugiați

În cazul refugiaților folosiți în mod regulat ca membri ai echipajului la bordul unei nave purtând pavilionul unui stat contractant, acest stat va examina cu bunăvoință posibilitatea de a autoriza ca respectivii refugiați să se stabilească pe teritoriul său și să le elibereze documente de călătorie sau de a-i admite, cu titlu temporar, pe teritoriul său, îndeosebi în scopul facilitării stabilirii lor într-o altă țară.

CAPITOLUL II

CONDIȚIA JURIDICĂ

ARTICOLUL 12

Statut personal

1. Statutul personal al unui refugiat va fi guvernat de legea țării unde își are domiciliul sau, în lipsa unui domiciliu, de legea țării unde își are reședința.

2. Drepturile dobândite anterior de către refugiat, care decurg din statutul personal, în special cele care rezultă din căsătorie, vor fi recunoscute de către fiecare stat contractant, sub rezerva, dacă va fi cazul, a îndeplinirii formalităților prevăzute de legislația statului respectiv, înțelegându-se, totuși, că dreptul în cauză trebuie să fie dintre cele care ar fi fost recunoscute de legislația statului respectiv, dacă cel în cauză n-ar fi devenit un refugiat.

ARTICOLUL 13

Proprietate mobilă și imobiliară

Statele contractante vor acorda oricărui refugiat un tratament cât mai favorabil posibil și, în orice caz, un

tratament care să nu fie mai puțin favorabil decât cel acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general, în ce privește dobândirea de proprietăți mobiliare și imobiliare, precum și de alte drepturi care se referă la acestea, închirierea și alte contracte privind proprietatea mobilă și imobiliară.

ARTICOLUL 14

Proprietate intelectuală și industrială

În materie de protecție a proprietății industriale, în special de invenții, desene, modele, mărci de fabrică, firme de comerț și în materie de protecție a proprietății literare, artistice și științifice, orice refugiat va beneficia, în țara unde își are reședința obișnuită, de aceeași protecție care este acordată naționalilor țării respective. Pe teritoriul oricăruia dintre statele contractante, el se va bucura de aceeași protecție care este acordată pe teritoriul respectiv cetățenilor țării în care el își are reședința obișnuită.

ARTICOLUL 15

Drepturi de asociere

Statele contractante vor acorda refugiaților care își au reședința legală pe teritoriul lor, în ce privește asociațiile cu scop apolitic și nelucrative și sindicatele profesionale, tratamentul cel mai favorabil acordat cetățenilor unei țări străine, în aceleași împrejurări.

ARTICOLUL 16

Dreptul de a sta în justiție

1. Orice refugiat va avea, pe teritoriul statelor contractante, acces liber și facil în fața tribunalelor.

2. În statul contractant unde își are reședința obișnuită, orice refugiat se va bucura de același tratament ca oricare cetățean în ce privește accesul la tribunale, inclusiv asistența judiciară și scutirea de cauziunea **judicatum solvi**.

3. În statele contractante, altele decât cel unde își are reședința obișnuită, în legătură cu problemele vizate la paragraful 2, orice refugiat se va bucura de același tratament ca cel acordat unui cetățean al țării unde el își are reședința obișnuită.

CAPITOLUL III

ACTIVITĂȚI LUCRATIVE

ARTICOLUL 17

Profesiuni salarizate

1. Statele contractante vor acorda oricărui refugiat având reședința obișnuită pe teritoriul lor tratamentul cel mai favorabil acordat, în aceleași împrejurări, cetățenilor unei țări străine în ce privește exercițiul unei activități profesionale salarizate.

2. În orice caz, măsurile restrictive impuse străinilor sau angajării străinilor, în scopul protecției pieței naționale a muncii, nu vor fi aplicabile refugiaților care au fost deja dispensați de acestea la data intrării în vigoare a acestei Convenții de către statul contractant interesat sau care îndeplinesc una din următoarele condiții:

- a) au 3 ani de rezidență în țara respectivă;
- b) au ca soț o persoană posedând cetățenia țării de reședință. Un refugiat nu poate invoca beneficiul acestei dispoziții în cazul când și-a abandonat soțul;
- c) are unu sau mai mulți copii posedând cetățenia țării de reședință.

3. Statele contractante vor primi cu bunăvoință adoptarea de măsuri tinzând să asimileze drepturile tuturor refugiaților în ce privește exercitarea de profesii salarizate cu acelea ale cetățenilor lor, în special pentru refugiații care au intrat pe teritoriul lor în aplicarea unui program de recrutare de forță de muncă sau a unui program de imigrare.

ARTICOLUL 18

Profesiuni nesalarizate

Statele contractante vor acorda refugiaților care se află în mod legal pe teritoriul lor tratamentul cel mai favorabil posibil și, în orice caz, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general, în ce privește exercitarea unei profesii nesalarizate în agricultură, industrie, artizanat sau comerț, precum și pentru crearea de societăți comerciale și industriale.

ARTICOLUL 19
Profesiuni libere

1. Fiecare stat contractant va acorda refugiaților care se află în mod legal pe teritoriul lor, titulari de diplome recunoscute de către autoritățile competente ale statutului respectiv și care doresc să exercite o profesiune liberă, un tratament cât mai favorabil posibil și, în orice caz, un tratament nu mai puțin favorabil decât acela acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general.

2. Statele contractante vor face tot ceea ce le stă în putință, în conformitate cu legile și constituțiile lor, pentru a asigura instalarea unor asemenea refugiați în teritorii, altele decât teritoriile metropolitane, pentru care ele își asumă responsabilitatea relațiilor internaționale.

CAPITOLUL IV
BUNĂSTAREA

ARTICOLUL 20
Raționalizarea

În cazul când există un sistem de raționalizare la care este supusă populația în ansamblul său și care reglementează repartitia generală a produselor la care există o penurie, refugiații vor avea tratamentul naționalilor.

ARTICOLUL 21
Locuințe

În privința locuințelor, în măsura în care această problemă intră sub incidența legilor și regulamentelor sau este supusă controlului autorităților publice, statele contractante vor acorda refugiaților care își au reședința legală pe teritoriul lor un tratament cât mai favorabil posibil: în orice caz, acest tratament nu va fi mai puțin favorabil decât cel acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general.

ARTICOLUL 22
Educație publică

1. Statele contractante vor acorda refugiaților același tratament ca și cetățenilor lor în ceea ce privește învățământul primar.

2. Statele contractante vor acorda refugiaților un tratament cât mai favorabil și, în orice caz, nu mai puțin favorabil decât cel acordat străinilor în general, în aceleași împrejurări, în privința formelor de educație, altele decât învățământul primar și, în special, în ceea ce privește accesul la studii, recunoașterea certificatelor de studii, a diplomelor și titlurilor universitare eliberate în străinătate, reducerea de taxe și impozite și acordarea de burse de studii.

ARTICOLUL 23

Asistență publică

Statele contractante vor acorda refugiaților având reședința regulată pe teritoriul lor același tratament în materie de asistență și securitate publică ca și cel acordat cetățenilor lor.

ARTICOLUL 24

Legislația muncii și securității sociale

1. Statele contractante vor acorda refugiaților având reședința regulată pe teritoriul lor același tratament ca și cetățenilor lor în ceea ce privește următoarele materii:

a) în măsura în care aceste probleme sunt reglementate de legislație sau depind de autoritățile administrative, remunerația, inclusiv alocațiile de familie, atunci când aceste alocații fac parte din remunerație, durata timpului de muncă, orele suplimentare, concediile plătite, restricțiile privind munca la domiciliu, vârsta minimă de angajare, ucenicia și formarea profesională, munca femeilor și a adolescenților, beneficiul avantajelor oferite de contractele colective de muncă;

b) asigurările sociale (dispozițiile legale cu privire la accidente de muncă, bolile profesionale, maternitate, boli, invaliditate, bătrânețe, deces, șomaj, sarcini familiale, precum și cu privire la orice alt risc care, potrivit legislației naționale, este acoperit de către un sistem de securitate socială), sub rezerva:

(i) aranjamentelor corespunzătoare vizând menținerea drepturilor câștigate și a drepturilor în curs de dobândire;

(ii) dispozițiilor speciale prevăzute de legislația națională a țării de reședință, vizând prestațiile sau fracțiunile de prestații plătibile exclusiv din fondurile publice, ca și alocațiile vărsate persoanelor care nu îndeplinesc condițiile privind cotizația pentru obținerea unei pensii normale.

2. Drepturile la prestație rezultate din decesul unui refugiat, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, nu vor fi afectate de faptul că persoana îndreptățită își are reședința în afara teritoriului statului contractant.

3. Statele contractante vor extinde pentru refugiați efectele favorabile ale acordurilor pe care le-au încheiat sau le vor încheia între ele, cu privire la menținerea drepturilor câștigate sau în curs de dobândire, în materie de securitate socială, dacă refugiații îndeplinesc condițiile prevăzute pentru cetățenii țărilor semnatare ale acordurilor respective.

4. Statele contractante vor examina cu bunăvoință posibilitatea de a extinde, cât mai mult posibil, pentru refugiați, efectele favorabile ale acordurilor similare care sunt sau vor fi în vigoare între aceste state contractante și statele necontractante.

CAPITOLUL V

MĂSURI ADMINISTRATIVE

ARTICOLUL 25

Asistență administrativă

1. Atunci când exercitarea unui drept de către un refugiat ar necesita, în mod normal, concursul autorităților unei țări străine, la care el nu poate reuși, statele contractante pe teritoriul cărora refugiatul își are reședința se vor îngriji să-i fie acordată asistența necesară fie de către autoritățile lor proprii, fie de către o autoritate internațională.

2. Autoritatea sau autoritățile menționate la paragraful 1 vor elibera sau se vor îngriji să se elibereze, sub controlul lor, refugiaților, documentele sau certificatele care în mod normal ar fi eliberate unui străin de către autoritățile sale naționale sau prin intermediul acestora.

3. Documentele sau certificatele astfel eliberate vor înlocui actele oficiale eliberate străinilor de către autoritățile naționale sau prin intermediul acestora și vor fi considerate valabile până la proba contrară.

4. Sub rezerva excepțiilor care ar putea fi admise în favoarea persoanelor nevoiașe, serviciile menționate în prezentul articol vor putea fi remunerate, dar aceste

remunerări vor fi moderate și raportate la cele percepute naționalilor pentru servicii similare.

5. Dispozițiile acestui articol nu afectează cu nimic dispozițiile art. 27 și 28.

ARTICOLUL 26

Libertatea de circulație

Fiecare stat contractant va acorda refugiaților care se găsesc în mod legal pe teritoriul său dreptul de a-și alege locul de reședință și de a circula liber, cu rezervele instituite de reglementările aplicabile străinilor, în general, în aceleași împrejurări.

ARTICOLUL 27

Documente de identitate

Statele contractante vor elibera documente de identitate fiecărui refugiat care se găsește pe teritoriul lor și care nu posedă un document de călătorie valabil.

ARTICOLUL 28

Documente de călătorie

1. Statele contractante vor elibera refugiaților care își au reședința obișnuită pe teritoriul lor documente de călătorie care să le permită să călătorească în afara acestui teritoriu, afară de cazul că rațiuni imperioase privind securitatea națională sau ordinea publică nu se opun la aceasta; dispozițiile anexei la prezenta Convenție se vor aplica acestor documente. Statele contractante vor putea elibera un astfel de document de voiaj oricărui alt refugiat care se găsește pe teritoriul lor; ele vor acorda o atenție specială cazurilor refugiaților care se găsesc pe teritoriul lor și care nu sunt în măsură de a obține un document de călătorie din țara unde își au reședința obișnuită.

2. Documentele de călătorie eliberate potrivit acordurilor internaționale anterioare de către părțile la aceste acorduri vor fi recunoscute de către statele contractante și considerate ca și cum ele ar fi fost eliberate refugiaților în virtutea prezentului articol.

ARTICOLUL 29

Taxe fiscale

1. Statele contractante nu vor impune refugiaților obligații, taxe, impozite, indiferent ce denumire ar purta,

altele sau mai ridicate decât cele care sunt sau vor fi percepute de la proprii cetățeni în situații similare.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică aplicarea față de refugiați a dispozițiilor legilor și regulamentelor cu privire la taxele aferente pentru eliberarea către străini de documente administrative, inclusiv documente de identitate.

ARTICOLUL 30

Transferul bunurilor

1. Fiecare stat contractant va permite refugiaților, potrivit legilor și regulamentelor din țările lor, să transfere bunurile pe care ei le-au introdus pe teritoriul său, pe teritoriul unei alte țări unde ei au fost admiși în scopul de a se reinstala.

2. Fiecare stat contractant va trata cu bunăvoință cererile prezentate de refugiații care doresc să obțină autorizația de a-și transfera toate bunurile necesare pentru reinstalarea lor în altă țară unde ei au fost admiși.

ARTICOLUL 31

Refugiați aflați ilegal în țara de primire

1. Statele contractante nu vor aplica sancțiuni penale, pe motivul intrării sau șederii lor ilegale, refugiaților care, sosind direct din teritoriul unde viața sau libertatea lor erau amenințate în sensul prevăzut de art. 1, intră sau se găsesc pe teritoriul lor fără autorizație, sub rezerva prezentării lor fără întârziere la autorități pentru a le expune motivele, recunoscute ca valabile, ale intrării sau prezenței lor ilegale.

2. Statele contractante nu vor aplica, în ce privește deplasările acestor refugiați, alte restricții decât acelea care sunt necesare; aceste restricții vor fi aplicate numai până la reglementarea statutului lor de refugiați în țara respectivă sau până la obținerea admiterii în altă țară. În vederea acestei ultime admiteri, statele contractante vor acorda acestor refugiați un termen rezonabil și toate facilitățile necesare.

ARTICOLUL 32

Expulzare

1. Statele contractante nu vor expulza un refugiat care se găsește în mod legal pe teritoriul lor decât pentru rațiuni de securitate națională sau de ordine publică.

2. Expulzarea unui asemenea refugiat nu va avea loc decât în executarea unei hotărâri adoptate conform

procedurii prevăzute de lege. Refugiatului va trebui să i se permită, în afara cazului în care rațiuni imperioase privind securitatea națională se opun, să prezinte probe în apărarea sa, să poată face recurs și să poată fi reprezentat, în acest scop, în fața unei autorități competente sau în fața uneia sau mai multor persoane special desemnate de autoritatea competentă.

3. Statele contractante vor acorda unui asemenea refugiat un termen rezonabil pentru a-i permite să încerce să fie admis legal într-o altă țară. Statele contractante pot aplica, în cadrul acestui termen, măsurile de ordine internă pe care le vor considera oportune.

ARTICOLUL 33

Interdicția de expulzare și returnare

1. Nici un stat contractant nu va expulza sau returna, în nici un fel, un refugiat peste frontierele teritoriilor unde viața sau libertatea sa ar fi amenințate pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinii politice.

2. Beneficiul prezentei dispoziții nu va putea totuși fi invocat de către un refugiat față de care ar exista motive serioase de a fi considerat ca un pericol pentru securitatea țării unde se găsește sau care, fiind condamnat definitiv pentru o crimă sau un delict deosebit de grav, constituie o amenințare pentru comunitatea țării respective.

ARTICOLUL 34

Naturalizarea

Statele contractante vor facilita, pe cât posibil, asimilarea și naturalizarea refugiaților. Ele se vor strădui, în special, să accelereze procedura de naturalizare și reducere, pe cât posibil, a taxelor și costurilor acestei proceduri.

CAPITOLUL VI

DISPOZIȚII EXECUTORII ȘI TRANZITORII

ARTICOLUL 35

Cooperarea autorităților naționale cu Națiunile Unite

1. Statele contractante se angajează să coopereze cu Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați sau cu orice altă instituție a Națiunilor Unite care i-ar succeda,

în exercitarea funcțiilor sale și, în special, să ușureze sarcina sa de supraveghere a aplicării dispozițiilor acestei Convenții.

2. În scopul de a permite Înalțului Comisariat sau oricărei alte instituții a Națiunilor Unite care i-ar succeda de a prezenta rapoarte organelor competente ale Națiunilor Unite, statele contractante se angajează să le furnizeze, în forma potrivită, informațiile și datele statistice cerute cu privire la:

- a) statutul refugiaților;
- b) aplicarea prezentei Convenții;
- c) legile, regulamentele și decretele care sunt sau vor intra în vigoare în ce privește refugiații.

ARTICOLUL 36

Informații privind legile și regulamentele naționale

Statele contractante vor comunica Secretarului general al Națiunilor Unite textele legilor și regulamentelor pe care le vor putea adopta pentru a asigura aplicarea acestei Convenții.

ARTICOLUL 37

Legătura cu convențiile anterioare

Fără prejudicierea dispozițiilor paragrafului 2 al art. 28, această Convenție înlocuiește, între părțile contractante, acordurile din 5 iulie 1922, 31 mai 1924, 12 mai 1926, 30 iunie 1928 și 30 iulie 1935, precum și Convențiile din 28 octombrie 1933 și 10 februarie 1938, Protocolul din 14 septembrie 1939 și Acordul din 15 octombrie 1946.

CAPITOLUL VII

CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 38

Soluționarea diferendelor

Orice diferend între părțile la prezenta Convenție referitor la interpretarea sau aplicarea acesteia, care nu va putea fi soluționat prin alte mijloace, va fi supus Curții Internaționale de Justiție, la cererea uneia dintre părțile în diferend.

ARTICOLUL 39

Semnare, ratificare și aderare

1. Prezenta Convenție va fi deschisă spre semnare la Geneva, la 28 iulie 1951 și, după această dată, depusă la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Ea va rămâne deschisă spre semnare la Oficiul european al Națiunilor Unite de la 28 iulie până la 31 august 1951 și din nou deschisă spre semnare la sediul Organizației Națiunilor Unite de la 17 septembrie 1951 până la 31 decembrie 1952.

2. Prezenta Convenție va fi deschisă semnării de către toate statele membre ale Organizației Națiunilor Unite, precum și de către orice alt stat care nu este membru al organizației, invitat la Conferința plenipotențiarilor referitoare la statutul refugiaților și apatrizilor sau de către orice stat căruia Adunarea generală i-a adresat o invitație în acest sens. Ea va trebui să fie ratificată, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Națiunilor Unite.

3. Statele vizate la paragraful 2 al prezentului articol vor putea să adere la prezenta Convenție începând cu data de 28 iulie 1951. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 40

Clauză de aplicare teritorială

1. Orice stat va putea, în momentul semnării, ratificării sau aderării, să declare că prezenta Convenție se va extinde la ansamblul teritoriilor pe care el le reprezintă pe plan internațional sau la unu ori mai multe dintre ele. O asemenea declarație își va produce efectele în momentul intrării în vigoare a Convenției pentru statul respectiv.

2. În orice moment ulterior, această extindere se va face prin notificare adresată Secretarului general al Națiunilor Unite și își va produce efectele începând cu cea de-a 90-a zi care va urma datei la care Secretarul general al Națiunilor Unite a primit notificarea sau la data intrării în vigoare a Convenției pentru statul respectiv, dacă această ultimă dată este posterioară.

3. În ce privește teritoriile cărora prezenta Convenție nu li se aplică la data semnării, ratificării sau aderării, fiecare stat interesat va examina posibilitatea de a lua, cât mai curând posibil, orice măsuri necesare în cazul aplicării ei la teritoriile respective, sub rezerva, dacă este

cazul, a consimțământului guvernelor acestor teritorii, cerut din rațiuni constituționale.

ARTICOLUL 41

Clauză federală

În cazul unui stat federal sau neunitar, se vor aplica următoarele dispoziții:

a) în ce privește acele articole ale Convenției a căror aplicare depinde de acțiunea legislativă a puterii legislative federale, obligațiile guvernului federal vor fi, în această măsură, aceleași cu cele ale părților care nu sunt state federale;

b) în ce privește articolele prezentei Convenții, a căror aplicare depinde de acțiunea legislativă a fiecăruia dintre statele, provinciile sau cantoanele constitutive, care nu sunt, în virtutea sistemului constituțional al federației, ținute să ia măsuri legislative, guvernul federal va aduce, cât mai curând posibil și cu avizul său favorabil, articolele respective la cunoștința autorităților competente ale statelor provinciilor sau cantoanelor;

c) un stat federal, parte la Convenție, va comunica la cererea oricărui alt stat contractant, care îi va fi transmisă prin Secretarul general al Națiunilor Unite, o prezentare asupra legislației și practicilor în vigoare în statul federal și în unitățile sale constitutive în ce privește o dispoziție sau alta a Convenției, indicând măsura în care respectiva dispoziție a fost pusă în aplicare printr-o acțiune legislativă sau de altă natură.

ARTICOLUL 42

Rezerve

În momentul semnării, ratificării sau aderării, orice stat va putea formula rezerve la articolele Convenției, cu excepția art. 1, 3, 4, 16 (1), 33 și 36–46 inclusiv.

Orice stat contractant care a formulat o rezervă conform paragrafului 1 al acestui articol, va putea în orice moment să o retragă, printr-o comunicare, în acest sens, adresată Secretarului general al Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 43

Intrarea în vigoare

Prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de-a doua zi care va urma datei depunerii celui de-al șaselea instrument de ratificare sau de aderare.

Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica Convenția sau vor adera la aceasta după depunerea celui de-al șaselea instrument de ratificare sau de aderare, ea va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi care va urma datei depunerii de către acel stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 44

Denunțare

1. Orice stat contractant va putea denunța Convenția în orice moment, prin notificarea adresată Secretarului general al Națiunilor Unite.

2. Denunțarea va produce efecte pentru statul respectiv la un an de la data când ea a fost primită de către Secretarul general al Națiunilor Unite.

3. Orice stat care a făcut o declarație sau o notificare potrivit art. 40 va putea să notifice ulterior Secretarului general al Națiunilor Unite că prezenta Convenție va înceta să se aplice oricărui teritoriu menționat în notificare. Convenția va înceta să se aplice teritoriului respectiv după un an de la data la care Secretarul general va fi primit această notificare.

ARTICOLUL 45

Revizuire

1. Orice stat contractant va putea, în orice moment, printr-o notificare adresată Secretarului general al Națiunilor Unite, să ceară revizuirea prezentei Convenții.

2. Adunarea generală a Națiunilor Unite va recomanda, dacă va fi cazul, măsurile ce vor trebui luate în legătură cu această cerere.

ARTICOLUL 46

Notificările Secretarului general al Națiunilor Unite

Secretarul general al Națiunilor Unite va notifica tuturor statelor membre ale Națiunilor Unite, precum și statelor nemembre vizate de art. 39:

a) declarațiile și notificările prevăzute la secțiunea B a art. 1;

b) semnăturile, ratificările și aderările prevăzute de aplicarea art. 39;

c) declarațiile și notificările prevăzute de art. 40;

d) rezervele formulate sau retrase la care se referă art. 42;

e) data la care prezenta Convenție va intra în vigoare, în aplicarea art. 43;

f) denunțările și notificările prevăzute de art. 44;

g) cererile de revizuire prevăzute de art. 45.

Drept pentru care, subsemnații, autorizați în mod cuvenit, au semnat, în numele guvernelor lor, prezenta Convenție.

Făcută la Geneva, la 28 iulie una mie nouă sute cincizeci și unu, într-un singur exemplar, ale cărui texte în limbile engleză și franceză sunt egal autentice, care va fi depusă în arhivele Națiunilor Unite și de pe care vor fi transmise copii certificate conform cu originalul tuturor statelor membre ale Națiunilor Unite, precum și statelor nemembre prevăzute de art. 39.

ANEXĂ LA CONVENȚIE

PARAGRAFUL 1

1. Documentul de călătorie prevăzut la art. 28 al prezentei Convenții va fi conform cu modelul atașat anexei.

2. Acest document va fi redactat în cel puțin două limbi: una din cele două limbi va fi engleza sau franceza.

PARAGRAFUL 2

Sub rezerva reglementărilor din țara de emitere, copii vor putea fi menționați în documentul unuia dintre părinți sau, în circumstanțe excepționale, în cel al altui refugiat adult.

PARAGRAFUL 3

Taxele percepute pentru eliberarea documentului nu vor depăși nivelul cel mai scăzut aplicabil pașapoartelor naționale.

PARAGRAFUL 4

Sub rezerva cazurilor speciale sau excepționale, documentul va fi eliberat pentru cel mai mare număr de țări.

PARAGRAFUL 5

Durata valabilității documentului va fi de un an sau de doi ani, la alegerea autorității care îl eliberează.

PARAGRAFUL 6

1. Reînnoirea sau prelungirea valabilității documentului este de resortul autorității care l-a eliberat, atât timp cât titularul nu s-a stabilit în mod legal pe alt teritoriu și are rezidența legală pe teritoriul sus-zisei autorități. Eliberarea unui nou document este, în aceleași condiții, de resortul autorității care a eliberat documentul anterior.

2. Reprezentanții diplomatici sau consulari autorizați în mod special în acest scop vor fi împuterniciți să extindă, pentru o perioadă care nu va depăși 6 luni, valabilitatea documentelor de călătorie eliberate de guvernele respective.

3. Statele contractante vor examina cu bunăvoință posibilitatea reînnoirii sau prelungirii valabilității documentelor de călătorie sau de a elibera noi documente refugiaților care nu mai își au reședința legală pe teritoriul lor, în cazul când acești refugiați nu sunt în măsură să obțină un document de călătorie din țara unde își au reședința regulată.

PARAGRAFUL 7

Statele contractante vor recunoaște valabilitatea documentelor eliberate conform dispozițiilor art. 28 al prezentei Convenții.

PARAGRAFUL 8

Autoritățile competente ale țării în care refugiatul dorește să se deplaseze vor aplica, dacă sunt dispuse să-l admită, o viză pe documentul de călătorie al acestuia, dacă o astfel de viză este necesară.

PARAGRAFUL 9

1. Statele contractante se angajează să elibereze vize de tranzit refugiaților care au obținut viza pentru un teritoriu de destinație finală.

2. Eliberarea acestei vize va putea fi refuzată pentru motive care ar justifica refuzarea vizei oricărui străin.

PARAGRAFUL 10

Textele aferente pentru eliberarea vizei de ieșire, de intrare sau de tranzit nu vor depăși tarifele cele mai scăzute aplicabile vizelor pentru pașapoartele străine.

PARAGRAFUL 11

În cazul unui refugiat care își schimbă reședința și se stabilește în mod legal pe teritoriul unui alt stat contractant, responsabilitatea eliberării unui nou document va reveni, din acel moment, potrivit prevederilor și condițiilor stipulate la art. 28, autorității competente a aceluși teritoriu, căreia refugiatul va avea dreptul să-și prezinte cererea.

PARAGRAFUL 12

Autoritatea care eliberează un nou document are îndatorirea să-l rețină pe cel vechi și să-l înapoieze țării care l-a eliberat, dacă vechiul document menționează că trebuie returnat țării care l-a eliberat; în caz contrar, autoritatea care emite noul document îl va retrage și anula pe cel vechi.

PARAGRAFUL 13

1. Fiecare dintre statele contractante se angajează să permită titularului unui document de călătorie, care îi va fi eliberat de statul respectiv în aplicarea prevederilor art. 28 al prezentei Convenții, să revină pe teritoriul său în orice moment, în cadrul perioadei de valabilitate a acestui document.

2. Sub rezerva dispozițiilor alineatului precedent, un stat contractant poate să ceară ca titularul acestui document să îndeplinească toate formalitățile care ar putea fi impuse celor care ies sau se întorc în țară.

3. Statele contractante își rezervă dreptul, în cazuri excepționale sau în cazurile când șederea refugiatului este permisă pentru o perioadă determinată, de a limita, în momentul eliberării documentului respectiv, perioada de timp în care refugiatul s-ar putea reîntoarce, această perioadă neputând fi mai mică de 3 luni.

PARAGRAFUL 14

Sub unica rezervă a prevederilor paragrafului 13, dispozițiile prezentei anexe nu afectează, în nici un fel, legile și reglementările care guvernează, pe teritoriile statelor contractante, condițiile de admitere, de tranzit, de sedere, de stabilire și de ieșire.

PARAGRAFUL 15

Nici eliberarea documentului, nici mențiunile făcute în acesta nu pot determina sau afecta statutul deținătorului, în special în ce privește cetățenia.

PARAGRAFUL 16

Eliberarea documentului nu conferă deținătorului nici un drept la protecție din partea reprezentanțelor diplomatice și consulare ale țării care l-au eliberat și nu conferă acestor reprezentanțe un drept de protecție.

PROTOCOL PRIVIND STATUTUL REFUGIAȚILOR*

Statele părți la prezentul Protocol,
Considerând că, Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 (denumită în continuare Convenția) nu se aplică decât persoanelor care au devenit refugiați ca urmare a evenimentelor intervenite înainte de 1 ianuarie 1951,

Considerând că de la adoptarea Convenției au apărut noi categorii de refugiați și că, din cauza acestui fapt, acești refugiați pot să nu beneficieze de prevederile Convenției,

Considerând că este de dorit ca același statut să se aplice tuturor refugiaților care intră sub incidența definiției date în Convenție, fără a se ține seama de data limită de 1 ianuarie 1951,

Au convenit asupra dispozițiilor care urmează:

ARTICOLUL 1

Dispoziții generale

1. Statele părți la prezentul Protocol se angajează să aplice refugiaților, așa cum aceștia sunt definiți în cele ce urmează, prevederile art. 2–34 inclusiv ale Convenției.

2. În înțelesul prezentului Protocol, termenul **refugiat**, mai puțin în ce privește aplicarea paragrafului 3 al prezentului articol, desemnează orice persoană cuprinsă în definiția dată la art. 1 al Convenției, ca și cum cuvintele **urmare evenimentelor survenite înainte de 1 ianuarie**

---

* În Rezoluția 1186 (XVI) din 18 noiembrie 1966, Consiliul Economic și Social a luat act de Protocol, aprobându-l. În Rezoluția 2198 (XXI) din 16 decembrie 1966, Adunarea generală a luat act de Protocol și a rugat pe Secretarul general să comunice textul statelor vizate de art. V al numitului Protocol pentru a putea fi în măsură să adere.

Intrat în vigoare la 4 octombrie 1967, conform dispozițiilor art. VIII.

România a aderat la Protocol în 4 iulie 1991 prin Legea nr. 46, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 148 din 17 iulie 1991.

1951 și cuvintele **ca urmare a acestor evenimente** nu ar figura în paragraful 2 al secțiunii A din art. 1.

3. Prezentul Protocol se va aplica de către statele părți la acesta fără nici o limitare geografică; totuși, declarațiile deja făcute în virtutea alin. a) al paragrafului 1 al secțiunii B a art. 1 al Convenției, de către statele deja părți la aceasta, se vor aplica și sub regimul prezentului Protocol, afară de cazul în care obligațiile statului declarant nu au fost extinse potrivit paragrafului 2, secțiunea B a art. 1 al Convenției.

ARTICOLUL II

Cooperarea autorităților naționale cu Organizația Națiunilor Unite

1. Statele părți la prezentul Protocol se angajează să coopereze cu Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați sau orice altă instituție a Națiunilor Unite care i-ar succeda, în exercitarea funcțiilor sale, și, în special, să faciliteze sarcina sa de supraveghere a aplicării dispozițiilor prezentului Protocol.

2. Pentru a permite Înalțului Comisariat sau oricărei alte instituții a Națiunilor Unite care i-ar succeda de a prezenta rapoarte organelor competente ale Națiunilor Unite, statele părți la prezentul Protocol se angajează să le furnizeze, în forma potrivită, informațiile și datele statistice solicitate cu privire la:

- a) statutul refugiaților;
- b) aplicarea prezentului Protocol;
- c) legile, regulamentele și decretele care sunt sau vor intra în vigoare în ce privește refugiații.

ARTICOLUL III

Informații privind legile și regulamentele naționale

Statele părți la prezentul Protocol vor comunica Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite textele legilor și regulamentelor pe care le-ar putea promulga pentru asigurarea aplicării prezentului Protocol.

ARTICOLUL IV

Reglementarea diferendelor

Orice diferend între părțile la prezentul Protocol cu privire la interpretarea și aplicarea sa, care n-ar putea fi

soluționat printre alte mijloace, va fi supus Curții Internaționale de Justiție, la cererea uneia dintre părțile în diferend.

ARTICOLUL V

Aderare

Prezentul Protocol va fi deschis aderării tuturor statelor părți la Convenție și oricărui alt stat membru al Organizației Națiunilor Unite sau membru al uneia dintre instituțiile specializate sau oricărui stat căruia Adunarea generală i-ar adresa o invitație de a adera la Protocol. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL VI

Clauză federală

În cazul unui stat federal sau neunitar, se vor aplica dispozițiile următoare:

a) în ce privește articolele Convenției ce urmează să fie aplicate potrivit dispozițiilor paragrafului 1 al art. 1 al prezentului Protocol și a căror punere în aplicare este de competența legislativă a puterii legislative federale, la fel cu acelea ale statelor părți care nu sunt state federale;

b) în ce privește articolele Convenției ce urmează să fie aplicate potrivit dispozițiilor paragrafului 1 al art. 1 al prezentului Protocol și a căror aplicare ține de acțiunea legislativă a fiecăruia dintre statele, provinciile sau cantoanele constitutive care nu sunt, în virtutea sistemului constituțional al federației, ținute să ia măsuri legislative, guvernul federal va aduce, cât mai curând posibil și cu avizul său favorabil, respectivele articole la cunoștința autorităților competente ale statelor, provinciilor sau cantoanelor;

c) un stat federativ parte la prezentul Protocol va comunica la cererea oricărui alt stat parte la prezentul Protocol, care îi va fi transmisă prin intermediul Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, o prezentare cu privire la legislația și practicile în vigoare în federație și unitățile sale constitutive în ceea ce privește o dispoziție sau alta a Convenției ce se va aplica potrivit dispozițiilor paragrafului 1 al art. 1 al Protocolului, indicând măsura în care respectiva dispoziție a fost pusă în aplicare printr-o acțiune legislativă sau de altă natură.

ARTICOLUL VII

Rezerve și declarații

1. În momentul aderării, orice stat va putea să formuleze rezerve la art. IV al prezentului Protocol și în ce privește aplicarea, în conformitate cu prevederile art. 1 al Protocolului, a oricăror dispoziții ale Convenției, altele decât cele prevăzute la art. 1, 3, 4, 16 (1) și 33, cu condiția ca, în cazul unui stat parte la Convenție, rezervele făcute în virtutea prezentului articol să nu se extindă la refugiații cărora li se aplică prevederile Convenției.

2. Rezervele făcute de statele părți la Convenție, în conformitate cu art. 42 al acesteia, se vor aplica, dacă nu vor fi retrase, obligațiilor decurgând din prezentul Protocol.

3. Orice stat care formulează o rezervă în virtutea paragrafului 1 al prezentului articol poate să o retragă în orice moment printr-o comunicare adresată, în acest scop, Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

4. Declarațiile făcute în virtutea paragrafelor 1 și 2 ale art. 40 al Convenției, de către un stat parte la aceasta, care aderă la prezentul Protocol, vor fi considerate a se aplica sub regimul prezentului Protocol, cu excepția cazului când, în momentul aderării, o înștiințare contrară ar fi fost trimisă de către partea interesată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Dispozițiile paragrafelor 2 și 3 ale art. 40 și paragrafului 3 al art. 44 ale Convenției vor fi considerate a se aplica, **mutatis mutandis**, prezentului Protocol.

ARTICOLUL VIII

Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare la data depunerii celui de-al 6-lea instrument de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care aderă la Protocol după depunerea celui de-al 6-lea instrument de aderare, Protocolul va intra în vigoare la data când acest stat va fi depus instrumentul său de aderare.

ARTICOLUL IX

Denunțare

1. Orice stat parte la Prezentul Protocol va putea să îl denunțe în orice moment, printr-o notificare adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Denunțarea va produce efecte, pentru statul interesat, la un an după data la care ea a fost primită de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL X

Notificări ale Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va notifica tuturor statelor vizate la art. V, în ce privește prezentul Protocol, datele intrării în vigoare, aderării, depunerii și retragerii rezervelor, denunțării, precum și declarațiile și notificările referitoare la acestea.

ARTICOLUL XI

Depunerea Protocolului în arhivele Secretarului Organizației Națiunilor Unite

Un exemplar al prezentului Protocol, ale cărui texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, semnat de președintele Adunării generale și de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, va fi depus în arhivele Secretariatului organizației. Secretarul general va transmite copii certificate conforme de pe acesta tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite și altor state vizate la art. V.

CONVENȚIA PRIVIND STATUTUL APĂTRIZILOR (1954)*

PREAMBUL

Înaltele părți contractante,
considerând că Declarația Universală a Drepturilor Omului și Carta Națiunilor Unite, aprobate la 10 decembrie 1948 de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite, au afirmat principiul conform căruia oamenii se bucură de drepturi și libertăți fundamentale fără discriminare,

considerând că Națiunile Unite și-au manifestat, în diferite ocazii, profundul interes pentru apatrizi și au depus toate eforturile pentru a asigura apatrizilor exercițiul cel mai larg posibil al acestor drepturi și libertăți fundamentale,

considerând că numai acei apatrizi care sunt în același timp și refugiați intră sub incidența Convenției privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951 și că sunt mulți apatrizi care nu sunt prevăzuți în convenție,

considerând că este de dorit ca statutul apatrizilor să fie reglementat și îmbunătățit printr-un acord internațional,

au convenit după cum urmează:

CAPITOLUL I Dispoziții generale

ARTICOLUL 1

Definiția termenului apatrid

1. În sensul prezentei convenții, termenul *apatrid* înseamnă o persoană care nu este considerată cetățean al nici unui stat, conform legii naționale a acestuia.

---

*) Adoptată la New York la 28 septembrie 1954. România a aderat la Convenție prin Legea nr. 362/13 decembrie 2005, publicată în „Monitorul Oficial al României“, Partea I, nr. 1.146 din 19 decembrie 2005.

Cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare, România formulează următoarele rezerve:

1. Cu privire la aplicarea articolului 23 din Convenție:

„România își rezervă dreptul de a acorda ajutor public doar apatrizilor care sunt și refugiați, în înțelesul Convenției din 28 iulie 1951 privind statutul refugiaților și al Protocolului din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților sau, după caz, în condițiile legii naționale.“

2. Cu privire la aplicarea articolului 27 din Convenție:

„România își rezervă dreptul de a elibera documente de identitate doar acelor apatrizi cărora le-a fost acordat de către autoritățile competente dreptul de a rămâne pe teritoriul României permanent sau, după caz, pentru o perioadă determinată, în condițiile legii naționale.“

3. Cu privire la aplicarea articolului 31 din Convenție:

„România își rezervă dreptul de a expulza un apatrid aflat legal pe teritoriul ei, în condițiile legislației în vigoare, atunci când a săvârșit o infracțiune.“

2. Prezenta convenție nu se aplică:

- (i) persoanelor care în prezent primesc protecție sau asistență de la organele ori agențiile Națiunilor Unite – altele decât Înaltul Comisariat ONU pentru Refugiați –, pe durata cât primesc această protecție sau asistență;
- (ii) persoanelor care sunt recunoscute de autoritățile competente ale țării unde își au reședința ca având drepturi și obligații legate de faptul că posedă cetățenia țării respective;
- (iii) persoanelor în legătură cu care există motive serioase să se considere următoarele:
  - a) au săvârșit o infracțiune împotriva păcii, o crimă de război sau o crimă împotriva umanității, așa cum sunt definite în instrumentele internaționale privind aceste categorii de infracțiuni;
  - b) au săvârșit o infracțiune nonpolitică gravă în afara țării de reședință, înainte de a fi admise în această țară;
  - c) au fost acuzate privind săvârșirea unor fapte contrare scopurilor și principiilor Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 2

Obligații generale

Orice apatrid are obligații față de țara unde se află, ceea ce presupune, în special, ca acesta să se conformeze legilor și regulilor sale, precum și măsurilor luate pentru menținerea ordinii publice.

ARTICOLUL 3

Nediscriminare

Statele contractante vor aplica prevederile prezentei convenții apatrizilor, fără discriminare pe motiv de rasă, religie sau țară de origine.

ARTICOLUL 4

Religia

Statele contractante vor acorda apatrizilor pe teritoriile lor cel puțin același tratament favorabil pe care îl acordă și propriilor cetățeni, în ceea ce privește libertatea de a-și practica propria religie și libertatea privind educația religioasă a copiilor acestora.

ARTICOLUL 5

Drepturi acordate separat de prezenta convenție

Nici o dispoziție din prezenta convenție nu va fi prezumată ca afectând vreun drept sau beneficiu acordat de statele contractante apatrizilor, separat de prezenta convenție.

ARTICOLUL 6

Termenul în aceleași condiții

În sensul prezentei convenții, prin termenul *în aceleași condiții* se înțelege că orice condiții (inclusiv condițiile privind durata și condițiile privind sejurul sau domiciliul) pe care ar trebui să le îndeplinească o anume persoană pentru a beneficia de dreptul în cauză, dacă nu ar fi apatridă, trebuie îndeplinite de către aceasta, cu excepția condițiilor pe care apatridul nu le poate îndeplini datorită naturii acestora.

ARTICOLUL 7

Scutirea de condiția reciprocității

1. Cu excepția cazului când prezenta convenție conține dispoziții mai favorabile, un stat contractant va acorda apatrizilor același tratament ca și cel acordat străinilor în general.

2. După o perioadă de 3 ani în care au avut reședința pe teritoriul statelor contractante, toți apatrizii vor fi scutiți de condiția reciprocității în aceste state.

3. Fiecare stat contractant va continua să acorde apatrizilor drepturile și beneficiile la care aceștia aveau dreptul, în absența reciprocității, la data intrării în vigoare a prezentei convenții pentru acel stat.

4. Statele contractante vor considera în mod favorabil posibilitatea de a acorda apatrizilor, în absența reciprocității, alte drepturi și beneficii decât cele prevăzute în alin. 2 și 3 și de a extinde scutirea de condiția reciprocității asupra acelor apatrizi care nu îndeplinesc condițiile prevăzute în alin. 2 și 3.

5. Dispozițiile alin. 2 și 3 se aplică atât drepturilor și beneficiilor prevăzute în art. 13, 18, 19, 21 și 22, cât și drepturilor și beneficiilor prevăzute de prezenta convenție.

ARTICOLUL 8

Scutirea de măsurile excepționale

În ceea ce privește măsurile excepționale care pot fi luate împotriva unei persoane, unui bun sau unor interese ale cetățenilor sau ale foștilor cetățeni ai unui stat străin, statele contractante nu vor aplica aceste măsuri unui apatrid doar pe motiv că acesta a deținut anterior cetățenia statului străin în cauză. Statele contractante care, conform propriei legislații, sunt împiedicate să aplice principiul general prevăzut în prezentul articol vor acorda scutiri acestor apatrizi în anumite cazuri.

ARTICOLUL 9

Măsuri provizorii

Nici o dispoziție a prezentei convenții nu va împiedica un stat contractant, în timp de război sau în alte situații grave și excepționale, să ia măsurile provizorii pe care le consideră necesare pentru apărarea securității naționale în cazul unei anumite persoane, dacă statul contractant stabilește că persoana este de fapt apatridă, iar continuarea acestor măsuri este necesară în cazul acesteia, în interesul securității naționale.

ARTICOLUL 10

Continuitatea reședinței

1. În cazul în care un apatrid a fost dislocat și mutat forțat în timpul celui de-al II-lea Război Mondial pe teritoriul unui stat contractant și își are reședința acolo, perioada acestui sejur forțat va fi considerată ca fiind reședință legală pe acel teritoriu.

2. În cazul în care un apatrid a fost dislocat forțat în timpul celui de-al II-lea Război Mondial de pe teritoriul unui stat contractant și s-a întors acolo, înainte de data intrării în vigoare a prezentei convenții, în scopul ocupării reședinței, perioada de ședere înainte și după această mutare forțată va fi considerată ca neîntreruptă pentru toate scopurile pentru care a fost solicitată reședința neîntreruptă.

ARTICOLUL 11

Marinarii apatrizi

În cazul apatrizilor angajați cu regularitate ca marinari pe o navă sub pavilionul unui stat contractant, acesta va examina posibilitatea stabilirii respectivilor pe teritoriul său și a emiterii documentelor de călătorie necesare sau a admiterii temporare a acestora pe teritoriul său, în vederea facilitării stabilirii acestora într-o altă țară.

CAPITOLUL II

Statutul juridic

ARTICOLUL 12

Statutul personal

1. Statutul personal al unui apatrid va fi guvernat de legea țării de domiciliu sau, dacă nu are domiciliu, de legea țării de reședință.

2. Drepturile obținute anterior de către apatrid, care depind de statutul său personal, în special drepturile referitoare la căsătorie, vor fi respectate de statul contractant și, dacă este necesar, se vor supune formalităților prevăzute de legea aceluși stat, cu condiția ca dreptul în cauză să fi fost recunoscut de legea statului respectiv dacă persoana nu ar fi devenit apatridă.

ARTICOLUL 13

Bunuri mobile și imobile

Statele contractante vor acorda unui apatrid, pe cât posibil, un tratament favorabil și, în orice caz, nu mai puțin favorabil decât cel acordat în general străinilor, în aceleași circumstanțe, în ceea ce privește achiziționarea de bunuri mobile și imobile și alte drepturi conexe, precum și împrumuturi și alte contracte legate de bunuri mobile și imobile.

ARTICOLUL 14

Drepturi de autor și proprietate industrială

În ceea ce privește protecția proprietății industriale, cum ar fi invențiile, desenele sau modelele industriale, mărcile, numele de comerț și drepturile de autor pentru opere literare, de artă și științifice, apatridul va beneficia

în țara unde își are reședința obișnuită de aceeași protecție ca și cea acordată propriilor cetățeni.

ARTICOLUL 15

Dreptul de asociere

În ceea ce privește asociațiile nonprofit, nonpolitice și sindicatele, statele contractante vor acorda apatrizilor care locuiesc legal pe teritoriul lor un tratament favorabil pe cât posibil, în orice situație, dar nu mai puțin favorabil decât cel acordat străinilor în general, în aceleași circumstanțe.

ARTICOLUL 16

Accesul la justiție

1. Orice persoană apatridă va avea acces liber la instanțele situate pe teritoriul tuturor statelor contractante.

2. Orice persoană apatridă va beneficia în statul contractant unde își are reședința obișnuită de același tratament ca și cetățenii acestui stat, în probleme legate de accesul la justiție, inclusiv asistența juridică și scutirea de *cautio judicatum solvi*.

3. Orice persoană apatridă va beneficia, în chestiunile prevăzute în alin. 2, în alte țări decât în aceea unde își are reședința obișnuită, de același tratament ca și cetățenii țării reședinței sale obișnuite.

CAPITOLUL III

Câștigurile din muncă

ARTICOLUL 17

Angajarea cu carte de muncă

1. Statele contractante vor acorda apatrizilor care stau legal pe teritoriul lor un tratament favorabil pe cât posibil și, în orice situație, nu mai puțin favorabil decât cel acordat străinilor în general, în aceleași circumstanțe, în ceea ce privește dreptul de a fi angajați cu carte de muncă.

2. Statele contractante vor lua în considerare asimilarea drepturilor tuturor apatrizilor în ceea ce privește angajarea cu carte de muncă cu cele ale propriilor cetățeni și, în special, drepturile acelor apatrizi care au intrat pe teritoriul acestora pe baza unor programe de recrutare de personal sau de imigrare.

ARTICOLUL 18

Dreptul la libera practică

Statele contractante vor acorda apatrizilor care stau legal pe teritoriul lor un tratament favorabil pe cât posibil și, în orice situație, nu mai puțin favorabil decât cel acordat străinilor în general, în aceleași circumstanțe, în ceea ce privește dreptul la libera practică în domeniul agriculturii, industriei, meșteșugurilor și comerțului, precum și dreptul de a înființa societăți comerciale și industriale.

ARTICOLUL 19

Profesiile liberale

Fiecare stat contractant va acorda apatrizilor care stau legal pe teritoriul său, care au obținut diplome recunoscute de autoritățile competente ale aceluși stat și care doresc să practice o profesie liberală, un tratament favorabil pe cât posibil și, în orice situație, nu mai puțin favorabil decât cel acordat străinilor în general, în aceleași circumstanțe.

CAPITOLUL IV

Bunăstarea

ARTICOLUL 20

Raționalizarea

În cazul în care există un sistem de raționalizare care se aplică întregii populații și care reglementează distribuția generală a produselor în stocuri reduse, apatrizii vor beneficia de același tratament ca și propriii cetățeni.

ARTICOLUL 21

Locuințele

În ceea ce privește locuințele, statele contractante, în măsura în care această problemă este reglementată de legi sau regulamente ori se supune controlului autorităților publice, vor acorda apatrizilor care stau legal pe teritoriul lor un tratament favorabil pe cât posibil și, în orice situație, nu mai puțin favorabil decât cel acordat străinilor în general, în aceleași circumstanțe.

ARTICOLUL 22

Educația publică

1. Statele contractante vor acorda apatrizilor același tratament ca și cel acordat propriilor cetățeni, în ceea ce privește educația elementară.

2. Statele contractante vor acorda apatrizilor un tratament favorabil pe cât posibil și, în orice situație, nu mai puțin favorabil decât cel acordat străinilor în general, în aceleași circumstanțe, în ceea ce privește altă educație decât cea elementară și, în special, referitor la accesul la studii, recunoașterea certificatelor de absolvire a unei școli străine, diplome și grade, renunțarea la taxe școlare și costuri și acordarea de burse.

ARTICOLUL 23

Ajutorul public

Statele contractante vor acorda apatrizilor care stau legal pe teritoriul lor același tratament în ceea ce privește ajutorul și asistența publică ca și cel acordat propriilor cetățeni.

ARTICOLUL 24

Legislația privind munca și securitatea socială

1. Statele contractante vor acorda apatrizilor care stau legal pe teritoriul lor același tratament ca și cel acordat propriilor cetățeni, în următoarele probleme:

a) în măsura în care aceste aspecte sunt guvernate de legi sau regulamente ori se supun controlului autorităților administrative: remunerații, inclusiv alocațiile familiale când acestea fac parte din remunerații, orele de lucru, orele de lucru peste program, vacanțe cu plată, restricții asupra activității la domiciliu, vârsta minimă de angajare, ucenicia și pregătirea profesională, munca femeilor și a persoanelor tinere, precum și beneficiile oferite pe baza contractului colectiv de muncă;

b) securitatea socială (legislație privind accidentele de muncă, bolile profesionale, maternitatea, bolile în general, incapacitățile, vârsta înaintată, decesul, șomajul, responsabilitățile familiale și orice alte împrejurări neprevăzute care, conform legii și reglementărilor interne, sunt acoperite de asigurările sociale), în următoarele limite:

- (i) se pot încheia anumite acorduri pentru păstrarea drepturilor obținute și a drepturilor în curs de dobândire;
- (ii) legile interne sau reglementările țării de domiciliu pot prevedea acorduri speciale privind beneficii sau părți din acestea, care să fie plătite în întregime din fonduri publice, și privind indemnizații plătite persoanelor care nu îndeplinesc condițiile prevăzute pentru obținerea unei pensii obișnuite.

2. Dreptul la compensație în cazul decesului unui apatrid ca urmare a unui accident de muncă sau unei boli profesionale nu va fi afectat de faptul că domiciliul beneficiarului se află în afara teritoriului statului contractant.

3. Statele contractante vor extinde și asupra apatrizilor beneficiile acordurilor încheiate între ele sau care pot fi încheiate între ele în viitor, referitoare la păstrarea drepturilor obținute și a drepturilor care urmează să fie dobândite, privind asigurările sociale, care se vor supune doar condițiilor aplicabile cetățenilor statelor semnatare ale acordurilor în cauză.

4. Statele contractante vor lua în considerare extinderea și în cazul apatrizilor, pe cât posibil, a beneficiilor acordurilor similare care pot fi în vigoare la orice dată între aceste state contractante și statele noncontractante.

CAPITOLUL V

Măsurile administrative

ARTICOLUL 25

Asistență administrativă

1. În cazul în care exercitarea unui drept de către un apatrid ar necesita în mod normal asistența autorităților unei țări străine la care acesta nu poate apela, statul contractant pe teritoriul căruia își are reședința va lua măsuri pentru ca propriile autorități să îi acorde această asistență.

2. Autoritatea sau autoritățile menționate în alin. 1 vor transmite sau vor supraveghea transmiterea către apatrizi a acelor documente sau certificate care în mod normal sunt eliberate străinilor de către sau prin intermediul autorităților naționale.

3. Documentele sau certificatele transmise în acest mod vor fi considerate ca înlocuitor al instrumentelor oficiale transmise străinilor de către sau prin intermediul autorităților lor naționale și vor fi considerate probe în cazul în care nu se dovedește contrariul.

4. În funcție de tratamentul excepțional care poate fi acordat persoanelor sărace, se pot încasa taxe pentru aceste servicii, dar acestea vor fi moderate și stabilite în funcție de cele aplicate propriilor cetățeni pentru servicii similare.

5. Dispozițiile prezentului articol nu vor prejudicia aplicarea art. 27 și 28.

ARTICOLUL 26

Libertatea de mișcare

Fiecare stat contractant va acorda apatrizilor aflați legal pe teritoriul său dreptul de a-și alege locul de reședință și de a se deplasa liber pe teritoriul său, în funcție de reglementările aplicabile străinilor în general, în aceleași circumstanțe.

ARTICOLUL 27

Actele de identitate

Statele contractante vor elibera acte de identitate oricărui apatrid de pe teritoriul lor, care nu deține acte de călătorie valabile.

ARTICOLUL 28

Actele de călătorie

Statele contractante vor emite apatrizilor aflați legal pe teritoriul lor acte de călătorie în scopul deplasării în afara teritoriului lor, cu excepția cazului când motive acute de securitate națională sau ordine publică reclamă altfel, iar dispozițiile prezentei convenții se vor aplica acestor documente. Statele contractante pot elibera astfel de acte de călătorie oricărui alt apatrid aflat pe teritoriul lor; acestea vor lua în considerare emiterea acestor documente apatrizilor de pe teritoriul lor, care nu le pot obține din țara unde se află reședința lor legală.

ARTICOLUL 29

Taxe fiscale

1. Statele contractante nu vor impune asupra apatrizilor taxe sau impozite, de orice natură, altele sau

mai mari decât cele care se încasează ori care pot fi încasate de la propriii cetățeni în situații similare.

2. Nici o dispoziție a prezentului alineat nu va împiedica aplicarea pentru apatrizi a legilor și regulilor privind taxele pentru eliberarea către străini a documentelor administrative, inclusiv a actelor de identitate.

ARTICOLUL 30

Transferul de bunuri

1. Orice stat contractant va permite apatrizilor, conform propriilor legi și regulamente, să-și transfere bunurile aduse pe teritoriul său într-un alt stat în care au fost admiși în vederea restabilirii.

2. Orice stat contractant va lua în considerare cererea apatrizilor privind permisiunea transferării bunurilor, indiferent de locație, care sunt necesare restabilirii acestora într-o altă țară în care au fost admiși.

ARTICOLUL 31

Expulzarea

1. Statele contractante nu vor expulza un apatrid aflat legal pe teritoriul lor, cu excepția cazului când există motive de securitate națională sau ordine publică.

2. Expulzarea unui astfel de apatrid se va face pe baza unei hotărâri luate în instanță. Cu excepția cazului când motive acute de securitate națională reclamă altfel, apatridul va avea posibilitatea de a prezenta dovezi în apărarea sa, de a face apel și de a fi reprezentat în acest scop în fața autorităților competente sau a persoanei ori persoanelor special desemnate de autoritatea competentă.

3. Statele contractante vor permite unui astfel de apatrid să beneficieze de o perioadă de timp rezonabilă în care să solicite admiterea legală într-o altă țară. Statele contractante își rezervă dreptul de a aplica în această perioadă măsurile interne pe care le consideră necesare.

ARTICOLUL 32

Naturalizarea

Statele contractante vor facilita, pe cât posibil, asimilarea și naturalizarea apatrizilor și, în special, vor depune toate eforturile pentru a grăbi procedura de

naturalizare și de a reduce pe cât posibil costurile și taxele acestor proceduri.

CAPITOLUL VI

Clauze finale

ARTICOLUL 33

Informații privind legislația națională

Statele contractante vor comunica secretarului general al ONU legile și regulamentele pe care le pot adopta pentru a asigura aplicarea prezentei convenții.

ARTICOLUL 34

Soluționarea diferendelor

Orice diferend între părțile prezentei convenții, legat de interpretarea sau aplicarea sa, care nu poate fi soluționat prin alte mijloace, va fi înaintat Curții Internaționale de Justiție, la cererea oricăreia dintre părțile în litigiu.

ARTICOLUL 35

Semnarea, ratificarea și aderarea

1. Prezenta convenție va fi deschisă pentru semnare la sediul ONU până la data de 31 decembrie 1955.

2. Prezenta convenție va fi deschisă pentru semnare în numele:

- a) oricărui stat membru al ONU;
- b) oricărui alt stat membru invitat să participe la Conferința ONU privind statutul apatrizilor; sau
- c) oricărui stat căruia Adunarea Generală a ONU îi poate adresa invitația de semnare sau de aderare.

3. Prezenta convenție va fi ratificată, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la secretarul general al ONU.

4. Prezenta convenție va fi deschisă pentru aderare de către statele menționate în alin. 2. Aderarea va avea loc prin depunerea instrumentului de aderare la secretarul general al ONU.

ARTICOLUL 36

Clauză de aplicare teritorială

1. Orice stat poate, în momentul semnării, ratificării sau aderării, să declare că prezenta convenție se va

extinde asupra tuturor sau asupra unora dintre teritoriile pentru ale căror relații internaționale este responsabil. Această declarație își va produce efectele când prezenta convenție va intra în vigoare pentru statul în cauză.

2. La orice dată ulterioară, orice astfel de extindere sus-menționată poate avea loc printr-o notificare adresată secretarului general al ONU și își va produce efectele din cea de-a 90-a zi de la primirea notificării de către secretarul general al ONU sau de la data intrării în vigoare a prezentei convenții pentru statul în cauză, oricare dintre evenimente are loc mai târziu.

3. Cu privire la acele teritorii asupra cărora prezenta convenție nu se extinde la data semnării, ratificării sau aderării, fiecare stat interesat va considera posibilitatea luării măsurilor necesare extinderii aplicării prezentei convenții acestor teritorii, cu condiția ca, atunci când constituția o cere, guvernele teritoriilor respective să își dea acordul în acest sens.

ARTICOLUL 37

Clauza federală

În cazul unui stat federal sau al unui stat neunitar, se vor aplica următoarele dispoziții:

a) cu privire la acele articole din prezenta convenție care intră în competența legislativă a autorității federale, obligațiile guvernului federal vor fi similare, în această privință, cu cele ale părților care nu sunt state federale;

b) cu privire la acele articole din prezenta convenție care intră în competența legislativă a statelor constituate, a provinciilor sau cantoanelor care, conform sistemului constituțional al federației, nu sunt obligate să acționeze în domeniul legislativ, guvernul federal va aduce la cunoștință aceste articole, cu o recomandare favorabilă, autorităților competente ale statelor, provinciilor sau cantoanelor, cât mai curând posibil;

c) un stat federal parte la prezenta convenție va transmite, la cererea oricărui dintre celelalte state contractante, prin intermediul secretarului general al ONU, un document privind legislația și practica federației, precum și componența acesteia, în legătură cu oricare dintre dispozițiile prezentei convenții, și va menționa modul în care acestea au fost aplicate printr-o acțiune legislativă sau de altă natură.

ARTICOLUL 38

Rezerve

1. La data semnării, ratificării sau aderării, orice stat poate avea rezerve la articolele prezentei convenții, altele decât art. 1, 3, 4, 16 alin. 1 și art. 33 până la art. 42 inclusiv.

2. Orice stat care are o rezervă conform alin. 1 o poate retrage oricând printr-o comunicare în acest sens, adresată secretarului general al ONU.

ARTICOLUL 39

Intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi care urmează datei de depunere a celui de-al 6-lea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care ratifică sau aderă la prezenta convenție după depunerea celui de-al 6-lea instrument de ratificare sau de aderare, prezenta convenție va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi care urmează datei de depunere de către acest stat a instrumentului de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 40

Denunțarea

1. Oricare dintre statele contractante poate denunța prezenta convenție în orice moment, printr-o notificare adresată secretarului general al ONU.

2. Denunțarea va produce efecte pentru statul contractant în cauză la un an de la data primirii acesteia de către secretarul general al ONU.

3. Orice stat care a făcut o declarație sau o notificare conform art. 36 poate, la orice dată ulterioară, printr-o notificare adresată secretarului general al ONU, să declare că prezenta convenție va înceta să se extindă asupra teritoriului său la un an de la data primirii notificării de către secretarul general al ONU.

ARTICOLUL 41

Revizuirea

1. Oricare dintre statele contractante poate solicita revizuirea prezentei convenții în orice moment, printr-o notificare adresată secretarului general al ONU.

2. Adunarea Generală a Națiunilor Unite va recomanda măsurile, după caz, care trebuie luate în legătură cu această cerere.

ARTICOLUL 42

Notificări transmise de secretarul general al ONU

Secretarul general al ONU va informa toți membrii Națiunilor Unite și statele nemembre prevăzute în art. 35 cu privire la următoarele:

- a) semnările, ratificările și aderările în conformitate cu art. 35;
- b) declarațiile și notificările în conformitate cu art. 36;
- c) rezervele și retragerile în conformitate cu art. 38;
- d) data la care prezenta convenție va intra în vigoare în conformitate cu art. 39;
- e) denunțările și notificările în conformitate cu art. 40;
- f) cererea de revizuire în conformitate cu art. 41.

Subsemnații, pe deplin autorizați, am semnat prezenta convenție în numele guvernelor noastre.

Încheiată la New York la 28 septembrie 1954, într-un exemplar ale cărui texte în limbile engleză, franceză și spaniolă sunt egal autentice și vor fi depuse în arhivele Națiunilor Unite, iar copii certificate ale acestora vor fi transmise tuturor membrilor Națiunilor Unite și statelor nemembre prevăzute în art. 35.

Intrarea în vigoare: 6 iunie 1960, în conformitate cu art. 39.

CONVENȚIA

PRIVIND REDUCEREA CAZURILOR DE APATRIDIE*

Statele contractante,
acționând în conformitate cu Rezoluția 896(IX),
adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite din
4 decembrie 1954,

considerând că este de dorit să se reducă starea de
apatridie printr-un acord internațional,

---

* Adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 896 (IX) la 4 decembrie 1954. Intrată în vigoare la 13 decembrie 1975, conform dispozițiilor art. 18.

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 361 din 13 decembrie 2005, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 1156 din 20 decembrie 2005.

au convenit după cum urmează:

ARTICOLUL 1

1. Orice stat contractant va acorda cetățenia sa unei persoane născute pe teritoriul său, care, altfel, ar fi apatridă. Cetățenia se va acorda:

a) la naștere, de drept; sau

b) în baza unei cereri formulate în modalitățile prevăzute de legislația internă, către autoritatea competentă, de către cel interesat sau în numele său. Sub rezerva dispozițiilor alin. 2 al prezentului articol, nici o astfel de cerere nu poate fi respinsă. Statul contractant a cărui legislație prevede acordarea cetățeniei sale la cerere poate, de asemenea, să acorde cetățenia, de drept, la vârsta și în condițiile fixate prin legislația sa.

2. Statul contractant poate să acorde cetățenia sa, conform lit. b) a alin. 1 al prezentului articol, sub rezerva îndeplinirii uneia sau mai multora dintre următoarele condiții:

a) cererea să fie formulată într-o perioadă determinată de statul contractant, începând cel mai târziu de la vârsta de 18 ani și neputând să se termine mai devreme de 21 de ani, astfel încât cel interesat să poată totuși dispune de cel puțin un an pentru formularea cererii sale personale, fără să trebuiască să obțină o autorizare legală pentru a o formula;

b) persoana interesată să aibă reședința obișnuită pe teritoriul statului contractant, fără totuși ca durata de reședință fixată de statul contractant să depășească 5 ani imediat înainte de depunerea cererii sau 10 ani în total;

c) persoana interesată să nu fi fost condamnată pentru o infracțiune împotriva securității naționale sau să nu fi fost condamnată la pedeapsa cu închisoarea pentru o durată de cel puțin 5 ani pentru o infracțiune;

d) persoana interesată să nu fi dobândit la naștere sau ulterior o cetățenie.

3. Cu respectarea dispozițiilor alin. 1 lit. b) și ale alin. 2 ale prezentului articol, copilul născut prin căsătorie pe teritoriul statului contractant, a cărui mamă are cetățenia acestui stat, va dobândi la naștere această cetățenie, altfel ar fi apatridă.

4. Orice stat contractant va acorda cetățenia sa persoanei care, altfel, ar fi apatridă și care este incapabilă să dobândească cetățenia statului contractant pe al cărui teritoriu s-a născut, întrucât a depășit vârsta pentru

formularea cererii sau nu a îndeplinit condiția reședinței, dacă cetățenia unuia dintre părinții săi, la data nașterii persoanei respective, era aceea a statului contractant menționat. Dacă părinții săi nu au avut aceeași cetățenie la data nașterii sale, problema dacă cetățenia persoanei respective ar trebui să fie cea a tatălui sau cea a mamei va fi soluționată de legislația națională a statului contractant respectiv. Dacă se introduce o cerere pentru cetățenia respectivă, cererea se va face către autoritatea competentă de către persoana interesată sau în numele său, conform modalităților prevăzute de legislația națională. Sub rezerva dispozițiilor alin. 5 al prezentului articol, o astfel de cerere nu poate fi respinsă.

5. Statul contractant poate acorda cetățenia sa conform dispozițiilor alin. 4 al prezentului articol, sub rezerva îndeplinirii uneia sau mai multora dintre următoarele condiții:

a) cererea să fie formulată mai înainte ca persoana interesată să împlinească vârsta stabilită de statul contractant, aceasta neputând fi mai mică de 23 de ani;

b) persoana interesată să fi avut reședința obișnuită pe teritoriul statului contractant pe o perioadă stabilită de statul respectiv, care precedă imediat formularea cererii și care nu poate depăși 3 ani;

c) persoana interesată să nu fi dobândit la naștere sau ulterior o altă cetățenie.

ARTICOLUL 2

Copilul găsit pe teritoriul unui stat contractant, în absența unei probe contrare, va fi considerat ca fiind născut pe acel teritoriu din părinți posedând cetățenia celui stat.

ARTICOLUL 3

În scopul determinării obligațiilor statelor contractante în cadrul prezentei convenții, nașterea la bordul unei nave sau al unui avion va fi prezumată ca având loc pe teritoriul statului sub al cărui pavilion navighează nava sau pe teritoriul statului în care este înregistrat avionul, după caz.

ARTICOLUL 4

1. Orice stat contractant va acorda cetățenia sa unei persoane care nu s-a născut pe teritoriul unui stat

contractant și care, altfel, ar fi considerată apatridă, dacă la data nașterii persoanei respective tatăl sau mama avea cetățenia primului stat. Dacă părinții nu aveau aceeași cetățenie la data nașterii persoanei, problema dacă cetățenia acesteia va fi a tatălui sau a mamei sale va fi soluționată de legislația națională a statului contractant. Cetățenia atribuită conform dispozițiilor acestui alineat se va acorda:

a) la naștere, de drept; sau

b) în baza unei cereri formulate în modalitățile prevăzute de legislația internă, către autoritatea competentă, de către cel interesat sau în numele său. Sub rezerva dispozițiilor alin. 2 al prezentului articol, nici o astfel de cerere nu poate fi respinsă.

2. Statul contractant poate să acorde cetățenia sa, conform dispozițiilor alin. 1 al prezentului articol, sub rezerva îndeplinirii uneia sau mai multora dintre următoarele condiții:

a) cererea să fie formulată mai înainte ca persoana interesată să împlinească vârsta stabilită de statul contractant, aceasta neputând fi mai mică de 23 de ani;

b) persoana interesată să fi avut reședința obișnuită pe teritoriul statului contractant pe o perioadă stabilită de statul respectiv, care precedă imediat formularea cererii și care nu poate depăși 3 ani;

c) persoana interesată să nu fi dobândit la naștere sau ulterior o altă cetățenie.

ARTICOLUL 5

1. Dacă legislația unui stat contractant prevede pierderea cetățeniei ca o consecință a unei schimbări a statutului persoanei, cum este căsătoria, desfacerea căsătoriei, stabilirea paternității, recunoașterea ori adopția, această pierdere trebuie să fie subordonată posesiei sau dobândirii altei cetățenii.

2. Dacă, în conformitate cu legislația unui stat contractant, un copil născut în afara căsătoriei pierde cetățenia aceluși stat ca o consecință a recunoașterii filiației, i se va oferi posibilitatea de a redobândi această cetățenie printr-o cerere scrisă către autoritatea competentă, cererea neputând fi supusă unor condiții mai severe decât cele prevăzute în alin. 2 al art. 1.

ARTICOLUL 6

Dacă legislația unui stat contractant prevede că pierderea cetățeniei sale sau privarea de cetățenie a unei persoane antrenează pierderea acestei cetățenii pentru soțul ori copiii săi, pierderea cetățeniei va fi subordonată posesiei sau dobândirii de către aceștia din urmă a unei alte cetățenii.

ARTICOLUL 7

1. a) Dacă legislația unui stat contractant prevede pierderea sau renunțarea la cetățenie, renunțarea nu va avea drept consecință pierderea cetățeniei decât dacă persoana respectivă posedă ori dobândește altă cetățenie.

b) Dispozițiile lit. a) a prezentului alineat nu se vor aplica atunci când aplicarea acestora nu este în concordanță cu principiile enunțate în art. 13 și 14 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, aprobată la 10 decembrie 1948 de Adunarea Generală a Națiunilor Unite.

2. O persoană având cetățenia unui stat contractant și care solicită naturalizarea într-o țară străină nu își va pierde cetățenia decât dacă dobândește sau i s-a dat asigurarea dobândirii cetățeniei statului străin.

3. Sub rezerva dispozițiilor alin. 4 și 5 ale prezentului articol, un cetățean al unui stat contractant nu va pierde cetățenia, astfel încât să devină apatrid, în cazul în care își părăsește țara, are reședința în străinătate, nu se înregistrează sau pentru orice alt motiv similar.

4. O persoană naturalizată își poate pierde cetățenia în cazul în care reședința sa se află în străinătate o perioadă, nu mai puțin de 7 ani consecutivi, prevăzută de legea statului contractant interesat, dacă aceasta nu declară autorității competente intenția de a-și păstra cetățenia.

5. În cazul cetățeanului unui stat contractant născut în afara teritoriului acestuia, legea statului respectiv poate prevedea păstrarea cetățeniei după expirarea unui an de la majoratul acestuia, cu condiția ca reședința sa la acea dată să se afle pe teritoriul acestui stat sau să fie înregistrată la autoritatea competentă.

6. Cu excepția situațiilor menționate în prezentul articol, o persoană nu își va pierde cetățenia statului contractant, dacă această pierdere va duce la apatridie, în afară de cazul când o astfel de pierdere a cetățeniei nu este în mod expres exclusă de orice altă prevedere a prezentei convenții.

ARTICOLUL 8

1. Un stat contractant nu va priva o persoană de cetățenia sa dacă această privare va conduce la apatridie.

2. Sub rezerva dispozițiilor alin. 1 al prezentului articol, o persoană poate fi privată de cetățenia unui stat contractant în următoarele cazuri:

a) în situațiile în care, conform alin. 4 și 5 ale art. 7, este permis ca o persoană să-și piardă cetățenia;

b) dacă cetățenia a fost obținută prin declarație falsă sau alt act fraudulos.

3. Sub rezerva dispozițiilor alin. 1 al prezentului articol un stat contractant poate reține dreptul de a priva o persoană de cetățenia sa dacă la data semnării, ratificării sau aderării reținerea acestui drept se bazează pe unul dintre următoarele motive existente la acea dată în legislația internă a statului în cauză:

a) prin încălcarea obligației de loialitate față de statul contractant, persoana:

(i) încălcând una dintre prevederile prohibitive exprese ale statului contractant, a prestat sau a continuat să presteze servicii pentru ori a primit sau a continuat să primească emolumente de la un alt stat; sau

(ii) a avut un comportament prin care a prejudiciat interesele vitale ale statului în cauză;

b) persoana a depus un jurământ sau a dat o declarație oficială, referitoare la loialitatea față de un alt stat, ori și-a probat hotărârea de a-și nega loialitatea față de statul contractant.

4. Un stat contractant își va putea exercita puterea de privare de cetățenie permisă de alin. 2 sau 3 ale prezentului articol doar conform legii, care va prevedea pentru persoana interesată dreptul la un proces echitabil în fața instanței sau a altui organism independent.

ARTICOLUL 9

Un stat contractant nu va priva de cetățenie nici o persoană ori grup de persoane pe motive rasiale, etnice, religioase sau politice.

ARTICOLUL 10

1. Orice tratat între statele contractante care prevede transferul de teritoriu va include prevederi care vor garanta că nici o persoană nu va deveni apatridă în urma

transferului. Orice stat contractant va lua toate măsurile necesare ca aceste tratate încheiate cu un stat care nu este parte la prezenta convenție să includă astfel de prevederi.

2. În absența acestor prevederi, un stat contractant căruia i se transferă un teritoriu ori care obține un teritoriu va acorda cetățenie persoanelor care devin apatride în urma transferului sau achiziționării de teritorii.

ARTICOLUL 11

Statele contractante vor promova înființarea în cadrul Națiunilor Unite, cât mai curând posibil după depunerea celui de-al 6-lea instrument de ratificare sau de aderare, a unui organism la care o persoană poate apela pentru pretenții legate de prezenta convenție și pentru acordarea de asistență în vederea îndeplinirii pretențiilor sale către autoritatea competentă.

ARTICOLUL 12

1. În ceea ce privește un stat contractant care, în conformitate cu prevederile alin. 1 al art. 1 sau al art. 4, nu acordă cetățenia la naștere prin efectul legii, prevederile alin. 1 al art. 1 sau al art. 4, după caz, se vor aplica persoanelor născute înainte, precum și persoanelor născute după intrarea în vigoare a prezentei convenții.

2. Prevederile alin. 4 al art. 1 se vor aplica persoanelor născute înainte, precum și persoanelor născute după intrarea în vigoare a prezentei convenții.

3. Prevederile art. 2 se vor aplica doar copiilor găsiți pe teritoriul unui stat contractant după intrarea în vigoare a prezentei convenții pentru acel stat.

ARTICOLUL 13

Prezenta convenție nu va fi interpretată ca afectând orice prevedere mai favorabilă reducerii cazurilor de apatridie, prevedere care poate fi inclusă în legea oricărui stat contractant, în vigoare în prezent ori în viitor, sau care poate fi inclusă în orice convenție, tratat sau acord în vigoare în prezent ori în viitor între două sau mai multe state contractante.

ARTICOLUL 14

Orice diferend între statele contractante privind interpretarea sau aplicarea prezentei convenții, care nu

poate fi soluționat prin alte mijloace, va fi înaintat Curții Internaționale de Justiție, la cererea oricărei părți în litigiu.

ARTICOLUL 15

1. Prezenta convenție se aplică tuturor teritoriilor autonome, trusturilor, coloniilor sau altor teritorii nemetropolitane pentru ale căror relații internaționale răspunde oricare dintre statele contractante; conform prevederilor alin. 2 din prezentul articol, la data semnării, ratificării sau aderării statul contractant interesat va declara teritoriul ori teritoriile nemetropolitane cărora prezenta convenție li se va aplica *ipso facto* ca urmare a semnării, ratificării sau aderării.

2. În cazul în care, în scopul obținerii cetățeniei, un teritoriu nemetropolitan nu este tratat la fel ca un teritoriu metropolitan sau în cazul în care constituția ori practica statului contractant sau a teritoriului nemetropolitan prevede existența consimțământului prealabil al teritoriului nemetropolitan pentru aplicarea prezentei convenții aceluși teritoriu, statul contractant respectiv va lua toate măsurile pentru a asigura obținerea consimțământului teritoriului nemetropolitan în 12 luni de la data semnării prezentei convenții de către statul contractant în cauză, iar când consimțământul a fost obținut, statul contractant va notifica secretarului general al Națiunilor Unite. Prezenta convenție se aplică teritoriului sau teritoriilor menționate în această notificare de la data primirii acesteia de către secretarul general al ONU.

3. După expirarea perioadei de 12 luni prevăzute în alin. 2 al prezentului articol, statele contractante interesate îl vor informa pe secretarul general al ONU cu privire la rezultatele consultărilor cu acele teritorii nemetropolitane pentru ale căror relații internaționale răspund și care este posibil să nu fi fost de acord cu aplicarea prezentei convenții.

ARTICOLUL 16

1. Prezenta convenție se va deschide pentru semnare la sediul Națiunilor Unite de la 30 august 1961 la 31 mai 1962.

2. Prezenta convenție se va deschide pentru semnare în numele:

a) oricărui stat membru al ONU;

b) oricărui stat invitat să participe la conferința ONU privind eliminarea sau reducerea viitoarelor cazuri de apatridie;

c) oricărui alt stat căruia Adunarea Generală a ONU îi poate adresa invitația de a semna sau de a adera la prezenta convenție.

3. Prezenta convenție va fi ratificată, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la secretarul general al ONU.

4. Prezenta convenție va fi deschisă pentru aderare statelor prevăzute la alin. 2 al prezentului articol. Aderarea se va face prin depunerea instrumentului de aderare la secretarul general al ONU.

ARTICOLUL 17

1. La data semnării, ratificării sau aderării, orice stat poate avea rezerve referitor la art. 11, 14 sau 15.

2. Nici o altă rezervă privind prezenta convenție nu va fi admisă.

ARTICOLUL 18

1. Prezenta convenție va intra în vigoare după 2 ani de la data depunerii celui de-al 6-lea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare stat care ratifică ori aderă la prezenta convenție după depunerea celui de-al 6-lea instrument de ratificare sau de aderare, aceasta va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi de la depunerea instrumentului de ratificare ori de aderare sau la data la care prezenta convenție intră în vigoare în conformitate cu prevederile alin. 1 al prezentului articol, oricare dintre date este mai recentă.

ARTICOLUL 19

1. Oricare dintre statele contractante poate denunța prezenta convenție în orice moment printr-o notificare scrisă adresată secretarului general al ONU. Denunțarea va produce efecte pentru statul contractant în cauză la un an de la data primirii acesteia de către secretarul general al ONU.

2. În cazurile în care, conform prevederilor art. 15, prezenta convenție a devenit aplicabilă unui teritoriu nemetropolitan al unui stat contractant, acel stat poate, la orice dată ulterioară și cu consimțământul teritoriului în cauză, să îl informeze pe secretarul general al ONU cu

privire la denunțarea prezentei convenții, separat, de către teritoriul în cauză. Denunțarea va produce efecte la un an de la data primirii notificării de către secretarul general al ONU, care va înștiința celelalte state contractante cu privire la denunțare și la data primirii acesteia.

ARTICOLUL 20

1. Secretarul general al ONU va notifica tuturor membrilor ONU și statelor nemembre prevăzute în art. 16 următoarele particularități:

a) semnăturile, ratificările și aderările prevăzute la art. 16;

b) rezervele prevăzute la art. 17;

c) data la care prezenta convenție va intra în vigoare conform art. 18;

d) denunțarea prevăzută la art. 19.

2. Cel mai târziu după depunerea celui de-al 6-lea instrument de ratificare sau de aderare, secretarul general al ONU va aduce în atenția Adunării Generale a ONU problema înființării, conform art. 11, a organismului menționat.

ARTICOLUL 21

Prezenta convenție va fi înregistrată de către secretarul general al ONU la data intrării sale în vigoare.

Subsemnații plenipotențari am semnat prezenta convenție.

Încheiată la New York la 30 august 1961, într-un singur exemplar, ale cărui texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice și vor fi depuse la arhivele ONU, iar copiile certificate vor fi transmise de către secretarul general al ONU tuturor membrilor ONU, precum și statelor nemembre prevăzute la art. 16.

● **Lucrători:**

CONVENȚIA O.I.M. (NR. 11) RELATIVĂ LA DREPTURILE DE ASOCIERE ȘI DE COALIȚIE ALE MUNCITORILOR AGRICOLI*

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii din Societatea națiunilor,

Convocată la Geneva de Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii, și întrunindu-se la 25 octombrie 1921, în a treia sesiune, după ce a hotărât să adopte diferite propuneri relative la drepturile de asociație și de coaliție ale muncitorilor agricoli, chestiune prevăzută la punctul 4 al ordinii de zi a sesiunii, și după ce a hotărât ca aceste propuneri să ia forma unui proiect de convenție internațională,

adoptă următorul proiect de convenție, care va trebui ratificat de către Membrii Organizației Internaționale a Muncii, conform dispozițiilor Organizației Internaționale a Muncii, conform dispozițiilor Părții a 13-1 a Tratatului de la Versailles și ale Părților corespunzătoare din celelalte Tratatate de Pace.

ARTICOLUL 1

Orice Membru al Organizației Internaționale a Muncii care ratifică prezenta Convenție se obligă să asigure tuturor persoanelor întrebuintate în agricultură aceleași drepturi de asociație și de coaliție ca și lucrătorilor din industrie și să desființeze orice dispozițiune legislativă sau de altă natură, având ca scop să restrângă aceste drepturi pentru muncitorii agricoli.

ARTICOLUL 2

Ratificările formale ale prezentei Convenții vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și vor fi înregistrate de acesta.

---

* *Adoptată de către Conferința generală a O.I.M. în 1921.*

Intrată în vigoare la 11 mai 1923, conform dispozițiilor art. 4. România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 1391/1930 publicat în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 91 din 26 aprilie 1930.

ARTICOLUL 3

Intrată în vigoare imediat după înregistrarea a două ratificări. În continuare intrarea în vigoare pentru alți Membri la data la care este înregistrată ratificarea.

ARTICOLUL 4

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor Membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și denunțurilor care îi vor fi comunicate de către Membrii Organizației.

2. Notificând Membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea celei de-a doua ratificări care i-a fost comunicată. Directorul general va atrage atenția Membrilor Organizației asupra datei la care prezenta convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 5

Statele care ratifică Convenția trebuie să-i aplice dispozițiile cel târziu la 1 ianuarie 1924.

ARTICOLUL 6

Oricare Membru al Organizației care ratifică prezenta convenție se angajează să o aplice în coloniile sale, posesiunile sau protectoratele, conform dispozițiilor art. 35 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii.

ARTICOLUL 7

Oricare membru care a ratificat prezenta Convenție poate să o denunțe la expirarea unei perioade de zece ani după data intrării în vigoare inițiale a Convenției, printr-un act comunicat Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de acesta. Denunțarea nu va avea efect decât la un an după ce a fost înregistrată.

ARTICOLUL 8

De fiecare dată când el va considera necesar, Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii, va prezenta Conferinței generale un raport asupra aplicării prezentei Convenții și va examina dacă este cazul de a înscrie pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii sale totale sau parțiale.

ARTICOLUL 9

Textele francez și englez ale prezentei Convenții vor fi originale și unul și altul.

CONVENȚIA O.I.M. (Nr. 87)
PRIVIND LIBERTATEA SINDICALĂ ȘI PROTECȚIA
DREPTULUI SINDICAL*

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convocată la San Francisco de către Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii, care s-a reunit la 17 iunie 1948, în cea de-a treizeci și una sesiune,

După ce a decis să adopte sub forma unei convenții diverse propuneri referitoare la libertatea sindicală și la protecția dreptului sindical, problemă care formează cel de-al șaptelea punct de pe ordinea de zi a sesiunii,

Considerând că Preambulul Constituției Organizației Internaționale a Muncii enunță, printre mijloacele ce fac posibilă ameliorarea condiției lucrătorilor și să asigure pacea „afirmarea principiului libertății sindicale”,

Considerând că Declarația de la Philadelphia a proclamat din nou că „libertatea de expresie și de asociere este o condiție indispensabilă a unui progres susținut”,

Considerând că Conferința internațională a muncii, la cea de-a treizecea sesiune, a adoptat în unanimitate principiile care trebuie să fie la baza reglementării internaționale;

Considerând că Adunarea generală a Națiunilor Unite, la cea de a doua sesiune, și-a însușit aceste principii și a invitat Organizația Internațională a Muncii să continue toate eforturile sale pentru ca să se poată adopta una sau mai multe convenții internaționale, adoptă, în cea de-a noua zi a lunii iulie una mie nouă sute patruzeci și opt, convenția următoare, care va fi denumită Convenția privind libertatea sindicală și protecția dreptului sindical, 1948.

---

* *Adoptată de către Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, în cea de-a treizeci și una sesiune, la 9 iulie 1948. Intrată în vigoare la 4 iulie 1950, conform dispozițiilor art. 15.*

România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 213/1957, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 4 din 18 ianuarie 1958.

PARTEA I

LIBERTATEA SINDICALĂ

ARTICOLUL 1

Orice membru al Organizației Internaționale a Muncii pentru care prezenta Convenție este în vigoare se angajează să dea urmare dispozițiilor următoare:

ARTICOLUL 2

Lucrătorii și cei ce angajează, fără nici o deosebire de nici un fel, au dreptul, fără autorizație prealabilă, să constituie organizațiile stabilite de ei înșiși, precum și de a se afilia la aceste organizații, cu singura condiție de a se conforma statutelor acestora.

ARTICOLUL 3

1. Organizațiile lucrătorilor și ale celor ce angajează au dreptul de a elabora statutele lor și regulamentele administrative, să aleagă în mod liber reprezentanții lor, să organizeze gestiunea și activitatea lor, să formuleze programele de acțiune.

2. Autoritățile publice trebuie să se abțină de la orice intervenție de natură să limiteze acest drept sau să împiedice exercițiul legal.

ARTICOLUL 4

Organizațiile lucrătorilor și ale celor ce angajează nu pot fi dizolvate sau suspendate pe cale administrativă.

ARTICOLUL 5

Organizațiile lucrătorilor și ale celor ce angajează au dreptul să constituie federații și confederații, precum și de a se afilia la acestea și orice organizație, federație sau confederație are dreptul de a se afilia la organizații internaționale ale lucrătorilor sau ale celor ce angajează.

ARTICOLUL 6

Dispozițiilor articolelor, 2, 3 și 4 de mai sus se aplică federațiilor și confederațiilor organizațiilor lucrătorilor și ale celor ce angajează.

ARTICOLUL 7

Dobândirea personalității juridice de către organizațiile lucrătorilor și ale celor ce angajează,

federațiile și confederațiile lor, nu pot fi subordonate unor condiții de natură să pună în cauză aplicarea dispozițiilor articolelor 2, 3 și 4 de mai sus.

ARTICOLUL 8

1. În exercițiul drepturilor care le sunt recunoscute prin prezenta Convenție, lucrătorii, cei ce angajează și organizațiile lor respective sunt ținute, ca și alte asemenea persoane sau colectivități organizate, să respecte legalitatea.

2. Legislația națională nu va atinge și nici nu va fi aplicată de o manieră care să aducă atingere garanțiilor prevăzute de prezenta Convenție.

ARTICOLUL 9

1. Măsura în care garanțiile prevăzute de prezenta Convenție se vor aplica forțelor armate și poliției va fi determinată de legislația națională.

2. Conform principiilor stabilite prin paragraful 8 al articolului 19 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, ratificarea acestei Convenții de către un stat membru nu va trebui să fie considerată ca afectând nici o lege, nici o sentință, nici un obicei sau acord deja existente care acordă membrilor forțelor armate și poliției garanții prevăzute de prezenta Convenție.

ARTICOLUL 10

În prezenta Convenție, termenul de „organizație” înseamnă orice organizație a lucrătorilor sau a celor ce angajează care are drept scop să promoveze și să apere interesele lucrătorilor sau ale celor ce angajează.

PARTEA A II-A

PROTECȚIA DREPTULUI SINDICAL

ARTICOLUL 11

Orice membru al Organizației Internaționale a Muncii pentru care prezenta Convenție este în vigoare se angajează să ia toate măsurile necesare și corespunzătoare în vederea asigurării, pentru lucrători și cei ce angajează, liberul exercițiu al dreptului sindical.

PARTEA A III-A

MĂSURI DIVERSE

ARTICOLUL 12

1. În ceea ce privește teritoriile menționate de articolul 35 din Constituția Organizației Internaționale a Muncii așa cum a fost amendată prin Instrumentul de amendare al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, 1946, cu excluderea teritoriilor vizate de paragrafele 4 și 5 din respectivul articol astfel amendat, orice membru al organizației care ratifică prezenta Convenție trebuie să comunice Directorului general al Biroului Internațional al Muncii, o dată cu ratificarea sa, sau în cel mai scurt termen posibil după ratificare, o declarație, care să facă cunoscut:

a) teritoriile pentru care se angajează că dispozițiile Convenției vor fi aplicate fără modificare;

b) teritoriile pentru care el se angajează că dispozițiile Convenției vor fi aplicate cu modificări și în ce constau respectivele modificări;

c) teritoriile la care Convenția este inaplicabilă și, în acest caz, motivele pentru care este inaplicabilă;

d) teritoriile pentru care și-a rezervat hotărârea.

2. Angajamentele menționate la alineatele a) și b) din primul paragraf al prezentului articol vor fi considerate ca parte integrantă a ratificării și vor avea efecte identice.

3. Orice membru va putea renunța printr-o nouă declarație la toate sau unele din rezervele conținute în declarația sa anterioară, în virtutea alineatelor b), c) și d) din paragraful 1 din prezentul articol.

4. Orice membru va putea, în timpul perioadelor în cursul cărora prezenta Convenție poate fi denunțată, conform dispozițiilor articolului 16, să comunice Directorului general o nouă declarație modificând în orice privință termenii oricărei declarații anterioare și făcând cunoscută situația în teritorii determinate.

ARTICOLUL 13

1. Atunci când problemele tratate de prezenta Convenție intră în cadrul competenței proprii a autorităților unui teritoriu nemetropolitan, membru responsabil cu relațiile internaționale al acestui teritoriu, în acord cu guvernul respectivului teritoriu, va putea comunica Directorului general al Biroului Internațional al

Muncii o declarație de acceptare, în numele acestui teritoriu, a obligațiilor prezentei Convenții.

2. O declarație de acceptare a obligațiilor din prezenta Convenție poate fi comunicată Directorului general al Biroului Internațional al Muncii:

a) de doi sau mai mulți membri ai organizației pentru un teritoriu plasat sub autoritatea lor comună;

b) pentru orice autoritate internațională responsabilă de administrarea unui teritoriu în virtutea dispozițiilor Cartei Națiunilor Unite sau a oricărei alte dispoziții în vigoare, cu privire la acel teritoriu.

3. Declarațiile comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii conform dispozițiilor din paragrafele precedente ale prezentului articol trebuie să indice dacă dispozițiile Convenției vor fi aplicate în teritoriu cu sau fără modificare; când declarațiile indică că dispozițiile Convenției se aplică sub rezerva modificărilor, ea trebuie să specifice în ce constă respectivele modificări.

4. Membrul sau membrii sau autoritatea internațională interesate vor putea să renunțe, în întregime sau parțial printr-o declarație ulterioară la dreptul de a invoca o modificare indicată într-o declarație anterioară.

5. Membrul sau membrii sau autoritatea internațională interesate vor putea, în timpul perioadelor în cursul cărora Convenția poate fi denunțată conform dispozițiilor articolului 16, comunica Directorului general al Biroului Internațional al Muncii o nouă declarație de modificare în orice altă privință a oricărei alte declarații anterioare, făcând cunoscută situația în ce privește aplicarea acestei Convenții.

PARTEA A IV-A

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 14

Ratificările formale ale prezentei Convenții vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și prin el înregistrate.

ARTICOLUL 15

1. Prezenta Convenție nu va lega decât membrii Organizației Internaționale a Muncii a căror ratificare a fost înregistrată de către Directorul general.

2. Ea va intra în vigoare douăsprezece luni după ce ratificările a doi membri vor fi fost înregistrate de către Directorul general.

3. În continuare, această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare membru după douăsprezece luni de la data la care ratificarea a fost înregistrată.

ARTICOLUL 16

1. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție o poate denunța la expirarea unei perioade de 10 ani după data intrării în vigoare inițială a Convenției, printr-un act comunicat Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de el. Denunțarea nu va avea efect decât după un an de la înregistrare.

2. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție care, într-un termen de un an după expirarea perioadei de zece ani menționată la paragraful precedent, nu se va folosi de posibilitatea denunțării prevăzute de prezentul articol, va fi legat pentru o nouă perioadă de zece ani și, în continuare, va putea denunța prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de zece ani în condițiile prevăzute în prezentul articol.

ARTICOLUL 17

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor, declarațiilor și denunțurilor care îi vor fi comunicate de către membrii organizației.

2. Notificând membrilor organizației înregistrarea celei de-a doua ratificări care îi va fi comunicată, Directorul general va atrage atenția membrilor organizației asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 18

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite în vederea înregistrării, conform articolului 102 al Cartei Organizației Națiunilor Unite, informații complete în

legătură cu toate ratificările, toate declarațiile și toate actele de denunțare pe care le-a înregistrat conform articolelor precedente.

ARTICOLUL 19

De fiecare dată când va considera necesar, Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței generale un raport asupra aplicării prezentei Convenții și va examina dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii sale totale sau parțiale.

ARTICOLUL 20

1. În cazul în care Conferința ar adopta o nouă convenție având ca obiect revizuirea totală sau parțială a prezentei Convenții și dacă noua Convenție nu dispune altfel:

a) ratificarea de către un membru al noii convenții de revizuire va antrena de plin drept, în ciuda articolului 16 de mai sus, denunțarea imediată a prezentei Convenții sub rezerva că noua convenție de revizuire să fie intrată în vigoare;

b) începând de la data intrării în vigoare a noii convenții de revizuire, prezenta Convenție va înceta să mai fie deschisă pentru ratificare de către membri.

2. Prezenta Convenție va rămâne în orice caz în vigoare în forma și conținutul său pentru membrii care au ratificat-o și care nu ratifică convenția de revizuire.

ARTICOLUL 21

Versiunile franceză și engleză ale prezentei Convenții sunt egal autentice.

CONVENȚIA O.I.M. (NR. 98)
PRIVIND APLICAREA PRINCIPILOR DE DREPT DE
ORGANIZARE ȘI NEGOCIERE COLECTIVĂ*

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convocată la Geneva de către Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii, care s-a reunit la 8 iunie 1949, în cea de-a treizeci și doua sesiune;

După ce a decis să adopte diverse propuneri referitoare la aplicarea principiilor de drept de organizare și de negociere colectivă, chestiune care constituie cel de-al patrulea punct de pe ordinea de zi a sesiunii;

După ce a decis că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale, adoptă, în această primă zi a lunii iulie o mie nouă sute patruzeci și nouă, Convenția care urmează, denumită Convenția, asupra dreptului de organizare și de negociere colectivă, 1949;

ARTICOLUL 1

1. **Lucrătorii trebuie să beneficieze de o protecție adecvată împotriva tuturor actelor de discriminare ce tind să aducă atingere libertății sindicale în materie de angajare.**

2. **O asemenea protecție trebuie să se aplice în special în ce privește actele care au drept scop:**

a) **de a subordona angajarea unui lucrător condiției de a nu se afilia la un sindicat sau să înceteze să facă parte dintr-un sindicat;**

b) **să concedieze un lucrător sau să-l persecute prin orice alte mijloace, pe motivul afilierei sale sindicale sau a participării la activități sindicale în afara orelor de muncă sau, cu consimțământul celui care angajează, în timpul orelor de muncă.**

ARTICOLUL 2

1. **Organizațiile lucrătorilor și ale celor ce angajează trebuie să beneficieze de o protecție corespunzătoare contra tuturor actelor de amestec ale unora față de alții,**

---

* Adoptată de Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, în cea de-a treizeci și doua sa sesiune, la 1 iulie 1949. Intrată în vigoare la 18 iulie 1951, conform dispozițiilor art. 8.

România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 352, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 34 din 29 iulie 1958.

fie direct, fie prin agenții lor sau membrii, în formarea, funcționarea și administrarea lor.

2. Sunt, în special, asimilate actelor de amestec în sensul prezentului articol măsurile ce tind să provoace crearea de organizații ale lucrătorilor dominate de cel ce angajează sau o organizație a celor ce angajează, sau să susțină organizații ale lucrătorilor prin mijloace financiare sau în altfel, în scopul plasării acestor organizații sub controlul celui ce angajează sau al unei organizații a celor ce angajează.

ARTICOLUL 3

Organizații corespunzătoare condițiilor naționale trebuie, dacă este necesar, să fie constituite pentru a asigura respectul dreptului de organizare definit prin articolele precedente.

ARTICOLUL 4

Măsuri corespunzătoare condițiilor naționale trebuie, dacă este necesar, să fie luate pentru a încuraja și promova dezvoltarea și utilizarea cea mai largă a procedurilor de negociere voluntară a convențiilor colective între cei ce angajează și organizațiile celor ce angajează, pe de o parte, și organizațiile lucrătorilor pe de altă parte, în vederea reglementării prin acest mijloc a condițiilor de angajare.

ARTICOLUL 5

1. Măsura în care garanțiile prevăzute de prezenta Convenție se vor aplica forțelor armate sau poliției va fi determinată de legislația națională.

2. Conform principiilor stabilite prin paragraful 8 al articolului 1 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, notificarea acestei Convenții de către un membru nu va trebui considerată ca afectând vreo lege, sentință, obicei sau orice acord deja existent care acordă membrilor forțelor armate și ai poliției garanțiile prevăzute de prezenta Convenție.

ARTICOLUL 6

Prezenta Convenție nu se ocupă de situația funcționarilor publici și nu va putea, în nici un fel, să fie interpretată ca aducând prejudicii drepturilor lor sau statutului lor.

ARTICOLUL 7

Ratificările formale ale prezentei Convenții vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și prin el înregistrate.

ARTICOLUL 8

1. Prezenta Convenție nu va lega decât membrii Organizației Internaționale a Muncii a căror ratificare va fi înregistrată de Directorul general.

2. Ea va intra în vigoare în douăsprezece luni după ce ratificările a doi membrii vor fi înregistrate de către Directorul general.

3. În continuare, această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare membru în douăsprezece luni de la data la care ratificarea va fi înregistrată.

ARTICOLUL 9

1. Declarațiile care vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii, conform paragrafului 2 al articolului 35 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, vor face cunoscut:

a) teritoriile pentru care membrul interesat se angajează ca dispozițiile Convenției să fie aplicate fără modificare;

b) teritoriile pentru care se angajează ca dispozițiile Convenției să fie aplicate cu modificări, și în ce consistă modificările respective;

c) teritoriile la care Convenția este inaplicabilă și, în aceste cazuri, motivele pentru care ea este inaplicabilă;

d) teritoriile pentru care el își rezervă hotărârea sa, așteptând un examen mai aprofundat al situației față de respectivele teritorii.

2. Angajamentele menționate la alineatele a) și b) din primul paragraf al prezentului articol vor fi considerate ca părți integrante ale ratificării și vor avea efecte identice.

3. Orice membru va putea renunța printr-o nouă declarație la toate sau la unele din rezervele conținute în declarația sa anterioară, în virtutea alineatelor b), c) și d) din primul paragraf al prezentului articol.

4. Orice membru va putea, în timpul perioadelor în care prezenta Convenție poate fi denunțată conform dispozițiilor articolului 11, comunica Directorului general o nouă declarație de modificare în orice fel a termenilor unei declarații anterioare și să facă cunoscută situația în teritorii determinate.

ARTICOLUL 10

1. Declarațiile comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii conform paragrafelor 4 și 5 din articolul 35 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii trebuie să indice dacă dispozițiile Convenției vor fi aplicate în teritoriu cu sau fără modificări; atunci când declarația indică că dispozițiile Convenției se aplică sub rezerva modificărilor, ea trebuie să specifice în ce consistă modificările respective.

2. Membrul sau membrii sau autoritatea internațională interesată vor putea renunța în totalitate sau parțial, printr-o declarație ulterioară, la dreptul de a invoca o modificare indicată într-o declarație anterioară.

3. Membrul sau membrii sau autoritatea internațională interesată vor putea în timpul perioadei în care Convenția poate fi denunțată conform dispozițiilor articolului 11, comunica Directorului general o nouă declarație de modificare în orice privință a termenilor unei declarații anterioare și să facă cunoscută situația în ce privește aplicarea acestei Convenții.

ARTICOLUL 11

1. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție o poate denunța la expirarea unei perioade de zece ani după intrarea în vigoare, inițial, a Convenției, printr-un act comunicat Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de el. Denunțarea nu va avea efect decât după un an de la înregistrare.

2. Orice membru care a ratificat Convenția care, într-un termen de un an de la expirarea perioadei de zece ani menționată în paragraful precedent, nu va face uz de facultatea denunțării prevăzută de prezentul articol va fi legat pentru o nouă perioadă de 10 ani și, în continuare, va putea denunța prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de zece ani în condițiile prevăzute de prezentul articol.

ARTICOLUL 12

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica la toți membrii Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor, declarațiilor și denunțărilor care îi vor fi comunicate de către membrii Organizației.

2. Notificând membrilor Organizației înregistrarea celei de a doua ratificări care îi va fi comunicată,

Directorul general va atrage atenția membrilor Organizației asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 13

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite în scopul înregistrării, conform articolului 102 al Cartei Organizației Națiunilor Unite, informații complete cu privire la toate ratificările, toate declarațiile și toate actele de denunțare pe care le-a înregistrat conform articolelor precedente.

ARTICOLUL 14

De fiecare dată când va considera necesar, Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței generale un raport cu privire la aplicarea prezentei Convenții și va examina dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii ei totale sau parțiale.

ARTICOLUL 15

1. În cazul în care Conferința ar adopta o nouă Convenție de revizuire totală sau parțială a prezentei Convenții, și dacă noua Convenție nu dispune altfel:

a) ratificarea de către un membru a noii convenții de revizuire ar antrena de plin drept, în ciuda articolului 11 de mai sus, denunțarea imediată a prezentei Convenții, sub rezerva că noua convenție de revizuire să fi intrat în vigoare;

b) începând de la data intrării în vigoare a noii convenții de revizuire, prezenta Convenție va înceta să fie deschisă ratificării de către membri.

2. Prezenta Convenție va rămâne în orice caz în vigoare în forma și conținutul său pentru membrii care au ratificat-o și care nu ratifică convenția de revizuire.

ARTICOLUL 16

Versiunile franceză și engleză ale textului prezentei Convenții sunt egal autentice.

Textul care precede este textul autentic al Convenției legalmente adoptată de către Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii în cea de-a treizeci și doua sesiune a sa care s-a ținut la Geneva și care a fost declarată închisă la doi iulie 1949.

Drept pentru care și-au pus semnăturile lor în această a optsprezecea zi a lunii august 1949.

CONVENȚIA O.I.M. (NR. 122) PRIVIND POLITICA DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ*

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convocată la Geneva de către Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii și reunită la 17 iunie 1964, în cea de-a patruzeci și opta sesiune;

Considerând că Declarația de la Philadelphia recunoaște obligația solemnă a Organizației Internaționale a Muncii de a sprijini punerea în aplicare, de către diferite națiuni ale lumii, a unor programe proprii pentru a realiza deplina utilizare a forței de muncă și ridicarea nivelului de viață, și că preambulul Constituției Organizației prevede lupta împotriva șomajului și garantarea unui salariu care să asigure condiții de existență convenabile;

Considerând, mai mult, că potrivit prevederilor Declarației de la Philadelphia, Organizației Internaționale a Muncii îi revine să examineze și să ia în considerare repercusiunile politicilor economice și financiare asupra politicii de utilizare a forței de muncă, în lumina obiectivului fundamental potrivit căruia „toate ființele umane, oricare ar fi rasa, credința sau sexul lor, au dreptul de a năzui spre progresul material și dezvoltarea lor spirituală în libertate și demnitate, în securitate economică și cu șanse egale“;

Considerând că Declarația universală a drepturilor omului prevede că „orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a locului său de muncă, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă și la protecție contra șomajului“;

Notând prevederile convențiilor și recomandările internaționale existente cu privire la muncă, care sunt în mod direct legate de politica de utilizare a forței de muncă și, în special, Convenția și recomandarea privind serviciile de angajare, 1948, recomandarea privind orientarea profesională, 1949, recomandarea privind formarea profesională, 1962, precum și Convenția și recomandarea

---

* Adoptată de Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, în cea de-a patruzeci și opta sa sesiune, la 9 iulie 1964. Intrată în vigoare la 15 iulie 1966, conform dispozițiilor art. 5.

România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 284, publicat în „Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 81 din 6 aprilie 1973.

privind discriminarea (în materie de angajare și profesie), 1958;

Considerând că aceste instrumente ar trebui plasate în contextul mai larg al unui program internațional vizând asigurarea expansiunii economice fondate pe deplina utilizare a forței de muncă, productivă și liber aleasă;

După ce a decis să adopte diverse propuneri referitoare la politica de utilizare a forței de muncă care sunt cuprinse în cea de a opta chestiune de pe ordinea de zi;

După ce a decis că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale, adoptă, în această a noua zi a lunii iulie o mie nouă sute șazeci și patru, convenția următoare, care va fi denumită Convenția privind politica de angajare, 1964:

ARTICOLUL 1

1. În vederea stimulării creșterii și dezvoltării economice, a ridicării nivelului de trai, de a răspunde nevoilor de mână de lucru și de a rezolva problema șomajului și a utilizării scăzute a forței de muncă, orice membru va formula și aplica, ca un obiectiv esențial, o politică activă vizând să promoveze deplina utilizare a forței de muncă, productivă și în mod liber aleasă.

2. Politică respectivă va trebui să garanteze:

a) că va exista de lucru pentru orice persoană disponibilă și care solicită o muncă;

b) că această muncă va fi atât de productivă pe cât posibil;

c) că va fi posibilă alegerea liberă a muncii și că fiecare lucrător va avea toate posibilitățile de a dobândi calificările necesare pentru a ocupa un loc de muncă care îi convine și să utilizeze în această muncă calificările sale ca și talentele sale, oricare ar fi rasa sa, culoarea, religia, opinia politică, ascendența națională sau originea socială.

3. Politică respectivă va trebui să țină seama de stadiul și de nivelul dezvoltării economice, precum și de legăturile dintre obiectivele utilizării forței de muncă și alte obiective economice și sociale și va fi aplicată prin metode adaptate la condițiile și obiceiurile naționale.

ARTICOLUL 2

Orice membru va trebui, prin metode adaptate la condițiile țării și în măsura în care acestea o permit:

a) să determine și să revadă cu regularitate, în cadrul unei politici economice și sociale coordonate, măsurile de adoptat în vederea atingerii obiectivelor enunțate la articolul 1;

b) să ia dispozițiile care ar putea fi cerute pentru aplicarea acestor măsuri, inclusiv , dacă este cazul, elaborarea de programe;

ARTICOLUL 3

În aplicarea prezentei Convenții, reprezentanții cercurilor interesate prin măsurile de luat și, în special, reprezentanții celor ce angajează și lucrătorii, vor trebui să fie consultați asupra politicilor de angajare, pentru ca să se țină seama în mod deplin de experiența și opinia lor, ca ei să colaboreze la elaborarea acestor politici și să ajute la obținerea sprijinului în formarea acestora.

ARTICOLUL 4

Ratificările formulate ale prezentei Convenții vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrate la el.

ARTICOLUL 5

1. Prezenta Convenție nu va lega decât membrii Organizației Internaționale a Muncii a căror ratificare va fi înregistrată de Directorul general.

2. Ea va intra în vigoare la douăsprezece luni după ce notificările a doi membri au fost înregistrate de către Directorul general.

3. În continuare, această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare membru la douăsprezece luni de la data la care ratificarea sa a fost înregistrată.

ARTICOLUL 6

1. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție o poate denunța la expirarea unei perioade de zece ani după data intrării în vigoare inițială a Convenției, printr-un act comunicat Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de el. Denunțarea nu va căpăta efect decât după un an după ce a fost înregistrată.

2. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție, care într-un termen de un an după expirarea perioadei de zece ani menționată la paragraful precedent, nu se va folosi de posibilitatea denunțării prevăzute de prezentul articol, va fi legat pentru o nouă perioadă de zece ani și, în continuare, va putea denunța prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de zece ani în condițiile prevăzute de prezentul articol.

ARTICOLUL 7

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și denunțărilor care îi vor fi comunicate de către membrii Organizației.

ARTICOLUL 8

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite în scopul înregistrării, conform articolului 102 al Cartei Organizației Națiunilor Unite, informații complete cu privire la ratificări și toate actele de denunțare pe care le-a înregistrat conform articolelor precedente.

ARTICOLUL 9

De fiecare dată când va considera necesar, Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței generale un raport privind aplicarea prezentei Convenții și va examina dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii ei totale sau parțiale.

ARTICOLUL 10

1. În cazul în care Conferința ar adopta o nouă convenție de revizuire totală sau parțială a prezentei Convenții și dacă noua convenție nu dispune altfel:

a) ratificarea de către un membru a noii convenții de revizuire ar antrena deplin drept, ignorând articolul 6 de mai sus, denunțarea imediată a prezentei Convenții sub rezerva că noua convenție de revizuire să fi intrat în vigoare;

b) începând de la data intrării în vigoare a noii convenții de revizuire, prezenta Convenție va înceta să fie deschisă ratificării membrilor.

2. Prezenta Convenție va rămâne în orice caz în vigoare; în forma și conținutul său pentru membrii care au ratificat-o și care nu vor ratifica convenția de revizuire.

ARTICOLUL 11

Versiunile franceză și engleză ale textului prezentei Convenții sunt egal autentice.

CONVENȚIA O.I.M. (NR. 135)
PRIVIND PROTECȚIA REPREZENTANȚILOR
LUCRĂTORILOR ÎN CADRUL ÎNTREPRINDERII
ȘI FACILITĂȚILE DE ACORDAT ACESTORA*

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convoacă la Geneva de către Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii, unde s-a reunit la 2 iunie 1971, în cea de a cincizeci și șasea sesiune,

Notificând dispozițiile Convenției asupra dreptului de organizare și de negociere colectivă, 1949, care protejează lucrătorii contra oricăror acte de discriminare ce tind să afecteze libertatea sindicală în materie de muncă,

Considerând că este de dorit să adopte dispoziții complementare în ceea ce privește reprezentanții lucrătorilor,

După ce a decis să adopte diverse propuneri referitoare la protecția reprezentanților lucrătorilor în întreprinderi și la înlesnirile ce ar urma să le fie acordate, problemă care constituie cel de al cincilea punct de pe ordinea de zi a sesiunii,

După ce a decis că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale,

Adoptă, în această zi de douăzeci și trei iunie o mie nouă sute șapte-zeci și unu, Convenția care urmează, care va fi denumită Convenție privind reprezentanții lucrătorilor, 1971:

ARTICOLUL 1

Reprezentanții lucrătorilor din întreprindere trebuie să beneficieze de o protecție eficace contra tuturor măsurilor care ar putea să le aducă prejudicii, inclusiv concedierea și activitatea lor de reprezentanți ai lucrătorilor, afilierea lor sindicală sau participarea lor la activități sindicale, în măsura în care acționează conform legilor, convențiilor colective sau alte angajamente convenționale în vigoare.

---

* Adoptată de Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, în a cincizeci și șasea sa sesiune, la 23 iunie 1971. Intrată în vigoare la 30 iunie 1973. România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 83 publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 86 din 2 august 1975.

ARTICOLUL 2

1. În întreprinderi, reprezentanții lucrătorilor vor avea facilități care să le permită să îndeplinească în mod rapid și eficace funcțiunile lor.

2. În această privință, se va ține seama de caracteristicile relațiilor profesionale ce prevalează în țară, precum și de nevoile, importanța și posibilitățile întreprinderii în cauză.

3. Acordarea acestor facilități nu trebuie să împiedice funcționarea eficace a întreprinderii în cauză.

ARTICOLUL 3

În înțelesul prezentei Convenții, termenii „reprezentanți ai lucrătorilor“ desemnează persoane recunoscute de legislație sau de practica națională, fie că sunt:

a) reprezentanți sindicali, și anume reprezentanți numiți sau aleși de sindicate sau membri ai sindicatelor;

b) sau reprezentanți aleși, și anume reprezentanți aleși în mod liber de lucrătorii din întreprinderi, potrivit dispozițiilor legislației naționale sau convențiilor colective și a căror funcțiuni nu se întind la activități care sunt recunoscute în țările în cauză ca referindu-se la prerogative exclusive de sindicate.

ARTICOLUL 4

Legislația națională, convențiile colective, sentințele arbitrale sau deciziile judiciare vor putea determina tipul sau tipurile de reprezentanți ai lucrătorilor care trebuie să aibă dreptul la protecție și facilitățile vizate de prezenta Convenție.

ARTICOLUL 5

Atunci când într-o întreprindere există atât reprezentanți sindicali, cât și reprezentanți aleși, vor fi luate pentru a garanta că prezența reprezentanților aleși nu poate duce la diminuarea situației sindicatelor interesate sau a reprezentanților lor și pentru a încuraja cooperarea asupra tuturor chestiunilor pertinente, între reprezentanții aleși, pe de o parte și sindicatele interesate și reprezentanții lor pe de altă parte.

ARTICOLUL 6

Aplicarea dispozițiilor Convenției va putea fi asigurată pe calea legislației naționale, a convențiilor colective sau în

orice altă manieră care ar fi conformă cu practica națională.

ARTICOLUL 7

Ratificările formale ale prezentei Convenții vor fi comunicate Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrate de el.

ARTICOLUL 8

1. Prezenta Convenție nu va lega decât membrii Organizației Internaționale a Muncii a căror ratificare a fost înregistrată de Directorul general.

2. Ea va intra în vigoare în douăsprezece luni după ce ratificările a doi membrii vor fi înregistrate de Directorul general.

3. În continuare, această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare membru în douăsprezece luni după data la care a fost înregistrată ratificarea sa.

ARTICOLUL 9

1. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție o poate denunța la expirarea unei perioade de zece ani după data intrării inițiale în vigoare a Convenției, printr-un act comunicat Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de el. Denunțarea nu va căpăta efect decât la un an după ce a fost înregistrată.

2. Orice membru care a notificat prezenta Convenție și care într-un termen de un an după expirarea perioadei de zece ani menționată în paragraful precedent, nu va recurge la denunțarea prevăzută în prezentul articol va fi legat pentru o nouă perioadă de zece ani și, apoi, va putea denunța prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de zece ani în condițiile prevăzute de prezentul articol.

ARTICOLUL 10

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și denunțărilor care îi vor fi comunicate de către membrii Organizației.

2. Notificând membrilor Organizației înregistrarea celei de a doua ratificări care i-a fost comunicată, Directorul general va atrage atenția membrilor Organizației asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 11

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite, în scopul înregistrării, conform articolului 102 al Cartei Organizației Națiunilor Unite, informații complete în legătură cu toate ratificările și toate actele de denunțare pe care le-a înregistrat conform articolelor precedente.

ARTICOLUL 12

De fiecare dată când va considera necesar, Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței generale un raport cu privire la aplicarea prezentei Convenții și va examina dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii ei totale sau parțiale.

ARTICOLUL 13

1. În cazul în care Conferința ar adopta o nouă convenție de revizuire totală sau parțială a prezentei Convenții, și dacă noua convenție nu dispune altfel:

a) ratificarea de către un membru a noii convenții de revizuire antrenează de plin drept, în ciuda articolului 9 de mai sus, denunțarea imediată a prezentei Convenții, sub rezerva că noua convenție de revizuire să fi intrat în vigoare;

b) începând de la data intrării în vigoare a noii convenții de revizuire, prezenta Convenție va înceta să fie deschisă notificării membrilor.

2. Prezenta Convenție va rămâne în orice caz în vigoare în forma și conținutul său pentru membrii care au ratificat-o și care nu ar notifica convenția de revizuire.

ARTICOLUL 14

Versiunile franceză și engleză ale textului prezentei Convenții sunt egal autentice.

Textul care precede este textul autentic al Convenției adoptată de Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii la cea de a cincizeci și șasea sesiune care s-a ținut la Geneva și care a fost încheiată la 23 iunie 1971.

Drept pentru care au semnat, în această treizecea zi a lunii iunie 1971.

● Femei, copii, familie:

CONVENȚIA ASUPRA DREPTURILOR POLITICE ALE FEMEII*

Părțile contractante,

Dorind să folosească principiul egalității în drepturi al bărbaților și femeilor conținut în Carta Națiunilor Unite,

Recunoscând că orice persoană are dreptul de a participa la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie în mod direct, fie prin intermediul reprezentanților liber aleși și de a avea acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării sale, dorind să acorde bărbaților și femeilor egalitate în folosința și exercițiul drepturilor politice, în conformitate cu Carta Națiunilor Unite și cu dispozițiile Declarației universale a drepturilor omului,

Decizând să se încheie o Convenție în acest scop,

Au convenit asupra dispozițiilor următoare:

ARTICOLUL I

Femeile vor avea, în condiții de egalitate cu bărbații, dreptul la vot în toate alegerile, fără nici o discriminare.

ARTICOLUL II

Femeile vor fi, în condițiile de egalitate cu bărbații, eligibile în oricare din organismele publice, constituite în baza legislației naționale, fără nici o discriminare.

ARTICOLUL III

Femeile vor avea, în condiții de egalitate, același drept ca și bărbații de a ocupa orice post public și de a exercita oricare dintre funcțiile stabilite în baza legislației naționale fără nici o discriminare.

ARTICOLUL IV

1. Prezenta Convenție va fi deschisă semnării tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite și

---

* Deschisă spre semnare și ratificare prin Rezoluția 640 (VII) din 20 decembrie 1952 a Adunării Generale a ONU, Convenția a intrat în vigoare la 7 iulie 1954, în conformitate cu dispozițiile articolului VI.

România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 222 din 2 iunie 1954, publicat în „Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 28 din 10 iunie 1954.

oricărui alt stat căruia Adunarea generală îi va fi adresat o invitație în acest scop.

2. Ea va fi ratificată și instrumentele de ratificare vor fi depuse Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL V

1. Prezenta Convenție va fi deschisă aderării tuturor statelor vizate în primul paragraf al articolului IV.

2. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL IV

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a 90-a zi care va urma datei de depunere a celui de-al șaselea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica sau vor adera după al șaselea instrument de ratificare sau aderare, prezenta Convenție va intra în vigoare în cea de-a 90-a zi care va urma depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL VII

Dacă, în momentul semnării, ratificării sau aderării, un stat formulează o rezervă la unul dintre articolele prezentei Convenții, Secretarul general va comunica textul rezervei tuturor statelor care sunt sau pot deveni părți la prezenta Convenție. Orice stat care nu acceptă acea rezervă poate, în termen de 90 de zile de la data comunicării (sau de la data la care a devenit parte la Convenție), să notifice Secretarului general că el nu este de acord cu această rezervă. În acest caz, Convenția nu va intra în vigoare între statul respectiv și statul care a formulat rezerva.

ARTICOLUL VIII

1. Orice stat contractant poate denunța prezenta Convenție printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea va avea efect după un an de la data la care Secretarul general va primi notificarea.

2. Prezenta Convenție încetează să mai fie în vigoare începând cu data la care va avea efect denunțarea care va reduce la mai puțin de 6 numărul părților.

ARTICOLUL IX

Orice diferend între două sau mai multe state contractante cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții care nu va fi reglementat pe calea negocierilor va fi adus, la cererea uneia din părțile aflate în diferend, în fața Curții Internaționale de Justiție, care va statua asupra acestui subiect, cu excepția cazului în care părțile interesate vor conveni asupra altui mod de reglementare.

ARTICOLUL X

Vor fi notificate de către Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite tuturor statelor membre și statelor nemembre vizate în primul paragraf al articolului IV al prezentei Convenții:

- a) Semnăturile depuse și instrumentele de ratificare primite în conformitate cu articolul IV;
- b) Instrumentele de aderare primite în conformitate cu articolul V;
- c) Data la care prezenta Convenție va intra în vigoare în conformitate cu articolul VI;
- d) Comunicările și notificările primite în conformitate cu articolul VIII;
- e) Notificările de denunțare primite în conformitate cu dispozițiile paragrafului întâi al articolului VIII;
- f) Abrogarea ce rezultă din aplicarea paragrafului 2 al articolului VIII.

ARTICOLUL XI

Prezenta Convenție, ale cărei texte identice în limbile engleză, chineză, spaniolă, franceză și rusă au aceeași valabilitate, va fi depusă în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

CONVENȚIA ASUPRA CETĂȚENIEI FEMEII CĂSĂTORITE*

Statele contractante,

Recunoscând că conflictele de legi și de practici în materia cetățeniei au originea lor în dispozițiile referitoare la pierderea și dobândirea cetățeniei de către femeie prin căsătorie, desfacerea căsătoriei sau schimbarea cetățeniei soțului în timpul căsătoriei.

Recunoscând că în articolul 15 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite a proclamat că „orice individ are drept la o cetățenie“ și că „nimeni nu poate fi în mod arbitrar lipsit de cetățenia sa, nici de dreptul de a schimba cetățenia“,

Dornice de a coopera cu Organizația Națiunilor Unite în scopul de a favoriza respectul universal și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți fără distincție de sex,

Au convenit asupra următoarelor dispoziții:

ARTICOLUL 1

Fiecare stat contractant convine că nici încheierea și nici desfacerea căsătoriei între cetățeni și străini, nici schimbarea cetățeniei soțului în timpul căsătoriei, nu pot **ipso facto** să aibă efect asupra cetățeniei femeii.

ARTICOLUL 2

Fiecare stat contractant convine că nici dobândirea voluntară de către unul dintre cetățeni a cetățeniei unui alt stat, nici renunțarea la cetățenia sa de către unul din cetățenii săi nu împiedică soția aceluia cetățean de a-și păstra cetățenia sa.

ARTICOLUL 3

1. Fiecare stat contractant convine că o străină, căsătorită cu unul din cetățenii săi – la cererea sa – poate să dobândească cetățenia soțului beneficiind de o procedură privilegiată specială de dobândire a cetățeniei;

* Deschisă spre semnare cf. Rezoluției 1040(XI) adoptată de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 29 ianuarie 1957. Intrată în vigoare la 11 august 1958, cf. dispozițiilor art. 6.

România a aderat la Convenție prin Decretul nr. 339, publicat în „Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 20 din 22 septembrie 1960.

acordarea zisei cetățenii poate fi supusă restricțiilor impuse de interesul securității naționale sau de ordinea publică.

2. Fiecare stat contractant convine că nu se va putea interpreta prezenta Convenție ca afectând vreo lege sau regulament sau vreo practică judiciară care permite unei străine căsătorite cu unul din cetățenii acestui stat de a dobândi de plin drept, la cererea sa, cetățenia soțului său.

ARTICOLUL 4

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării și ratificării tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite, precum și oricăror alte state care sunt ori vor deveni membre ale oricăreia din instituțiile specializate ale Națiunilor Unite sau părți la Statutul Curții Internaționale de Justiție, sau oricăror alte state cărora Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite le-a adresat o invitație.

2. Prezenta Convenție va trebui să fie ratificată și instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 5

1. Toate statele vizate la paragraful 1 din articolul 4 pot adera la prezenta Convenție.

2. Aderarea se face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 6

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare după nouăzeci de zile care vor urma datei depunerii celui de-al șaselea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica Convenția sau vor adera la ea după depunerea celui de-al șaselea instrument de ratificare sau de aderare, Convenția va intra în vigoare după nouăzeci de zile care vor urma datei depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL 7

1. Prezenta Convenție se va aplica tuturor teritoriilor neautonome, sub tutelă, coloniale și altor teritorii nemetropolitane cărora un stat contractant le asigură relațiile internaționale; statul contractant interesat va

trebui, sub rezerva dispozițiilor paragrafului 2 din prezentul articol, în momentul semnării, al ratificării sau al aderării, să declare teritoriul sau teritoriile nemetropolitane cărora prezenta Convenție li se va aplica **ipso facto** ca urmare a acelei semnări, ratificări sau aderări.

2. Dacă, în problema cetățeniei, un teritoriu nemetropolitan nu este considerat ca făcând un tot cu teritoriul metropolitan, sau dacă este necesar consimțământul prealabil al unui teritoriu nemetropolitan, în virtutea legilor sau practicilor constituționale ale statului contractant sau ale teritoriului nemetropolitan, pentru a se aplica Convenția la acest teritoriu, statul contractant respectiv va trebui să depună eforturi să obțină, în termen de douăsprezece luni de la data la care el va semna Convenția, consimțământul necesar al teritoriului nemetropolitan, iar când consimțământul va fi obținut, statul contractant va trebui să-l notifice Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. De la data primirii acestei notificări de către Secretarul general, Convenția se va aplica pe teritoriul sau pe teritoriile desemnate de aceasta.

3. La expirarea termenului de douăsprezece luni menționat la paragraful 2 din prezentul articol, statele contractante interesate vor informa Secretarul general de rezultatele consultărilor cu teritoriile nemetropolitane cărora le asigură relațiile internaționale și al căror consimțământ pentru aplicarea prezentei Convenții n-ar fi fost dat.

ARTICOLUL 8

1. În momentul semnării, ratificării sau aderării, orice stat poate face rezerve la articolele din prezenta Convenție, altele decât art. 1 și 2.

2. Rezervele formulate conform paragrafului 1 din prezentul articol nu vor afecta caracterul obligatoriu al Convenției între statul care va face rezervele și alte state părți, cu excepția dispoziției sau dispozițiilor care au făcut obiectul rezervelor. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va comunica textul acestor rezerve tuturor statelor care sunt sau care pot deveni părți la prezenta Convenție. Fiecare stat parte la Convenție sau care devine parte la Convenție va putea notifica Secretarului general că el nu înțelege să se considere legat prin Convenție față de statul care a făcut rezerve.

Această notificare va trebui făcută în nouăzeci de zile de la comunicarea Secretarului general, în ceea ce privește statele părți la Convenție și începând din ziua depunerii instrumentului de ratificare sau de aderare, în ceea ce privește statele care devin ulterior părți la Convenție. În cazul când o astfel de notificare va fi făcută, Convenția nu va fi aplicabilă între statul autor al notificării și statul care va face rezerve.

3. Orice stat care a făcut rezerve conform paragrafului 1 din prezentul articol, poate oricând să le retracteze în tot sau în parte, după acceptarea lor, printr-o notificare în acest scop adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Această notificare va dobândi efect de la data primirii sale.

ARTICOLUL 9

1. Orice stat contractant poate denunța prezenta Convenție prin notificare scrisă Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea capătă efect la un an după data la care Secretarul general a primit notificarea.

2. Prezenta Convenție va înceta să mai fie în vigoare începând de la data când va căpăta efect denunțarea care va reduce numărul părților la mai puțin de șase.

ARTICOLUL 10

Orice diferend între două sau mai multe state contractante referitor la interpretarea sau la aplicarea prezentei Convenții, care nu va fi reglementat pe calea negocierilor, este supus pentru decizie Curții Internaționale de Justiție la cererea uneia din părțile din diferend, afară dacă zisele părți au convenit asupra unui alt mod de reglementare.

ARTICOLUL 11

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite notifică tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite și statelor nemembre vizate în paragraful 1 al articolului 4 din partea Convenției:

a) semnăturile și instrumentele de ratificare depuse în conformitate cu articolul 4;

b) instrumentele de aderare depuse în conformitate cu articolul 5;

c) data la care prezenta Convenție va intra în vigoare în conformitate cu articolul 6;

d) comunicările și notificările primite în conformitate cu articolul 8;

e) notificările denunțării primite în conformitate cu paragraful 1 al articolului 9;

f) abrogarea Convenției în conformitate cu paragraful 2 al articolului 9.

ARTICOLUL 12

1. Prezenta Convenție, ale cărei texte englez, chinez, spaniol, francez și rus sunt deopotrivă autentice, va fi depusă în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va comunica o copie a Convenției, certificată conform tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite și statelor nemembre enumerate la paragraful 1 al articolului 4.

CONVENȚIA PRIVIND CONSIMȚĂMÂNTUL LA CĂSĂTORIE, VÂRSTA MINIMĂ PENTRU CĂSĂTORIE ȘI ÎNREGISTRAREA CĂSĂTORIILOR*

Statele contractante,

Dorind, conform Cartei Națiunilor Unite, să favorizeze respectul universal și efectiv al drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie,

Amintind că articolul 16 al Declarației Universale a Drepturilor Omului prevede că:

„1. Începând cu vârsta nubilă pentru căsătorie, bărbatul și femeia, fără nici o restricție în privința rasei, cetățeniei sau religiei, au dreptul să se căsătorească și să întemeieze o familie. Ei au drepturi egale în privința căsătoriei, în timpul căsătoriei și la desfacerea sa;

2. Căsătoria nu poate fi încheiată decât cu liberul și deplinul consimțământ al viitorilor soți“;

---

* Deschisă spre semnare conform Rezoluției 1763 A(XVII) adoptată de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 7 noiembrie 1962 New York. Intrată în vigoare la 9 decembrie 1964, conform dispozițiilor art. 6.

România a semnat Convenția la 27 decembrie 1963, ratificând-o la 15 decembrie 1992 prin Legea nr. 116, publicată în „Monitorul Oficial al României“, partea I, nr. 330 din 24 decembrie 1992.

Amintind în plus că, prin Rezoluția 843 (IX) din 17 decembrie 1954, Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite a declarat că anumite obiceiuri, legi și practici vechi referitoare la căsătorie sunt incompatibile cu principiile enunțate în Carta Națiunilor Unite și cu Declarația Universală a Drepturilor Omului,

Reafirmând că toate statele, inclusiv acelea care și-au asumat responsabilitatea de administrare a teritoriilor neautonome sau a teritoriilor sub tutelă până la dobândirea independenței lor, trebuie să ia toate măsurile utile în vederea abolirii acestor obiceiuri, legi și practici vechi, asigurând în special întreaga libertate în alegerea soțului abolind total căsătoria copiilor și practica logodirii fetelor înaintea împlinirii vârstei pentru căsătorie, instituind, dacă este cazul, sancțiuni hotărâte și creând un serviciu de stare civilă sau un alt serviciu care să înregistreze toate căsătoriile,

Au convenit asupra următoarelor prevederi:

ARTICOLUL 1

1. Nici o căsătorie nu va putea fi contractată în mod legal fără liberul și deplinul consimțământ al celor două părți, acest consimțământ trebuind să fie exprimat de ele direct, în prezența autorității competente a celebra căsătoria și a martorilor, după o publicitate suficientă, conform prevederilor legii;

2. Ca excepție de la prevederile paragrafului 1 de mai sus, prezența uneia din părți nu va fi cerută dacă autoritatea competentă are dovada că împrejurările sunt excepționale și că această parte și-a exprimat consimțământul, în fața unei autorități competente și în forma prevăzută de lege și nu l-a retras.

ARTICOLUL 2

Statele părți la prezenta Convenție vor lua măsurile legislative necesare pentru stabilirea vârstei minime pentru căsătorie. Nu vor putea contracta legal căsătoria persoanele care nu au împlinit această vârstă, cu excepția unei dispense de vârstă acordată de autoritatea competentă pentru motive grave și în interesul viitorilor soți.

ARTICOLUL 3

Toate căsătoriile vor trebui să fie înscrise de autoritatea competentă într-un registru oficial.

ARTICOLUL 4

1. Prezenta Convenție va fi deschisă, până la 31 decembrie 1963, pentru semnare tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite sau membrilor oricăreia dintre instituțiile specializate, precum și tuturor celorlalte state pe care Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite le va invita să devină parte la Convenție.

2. Prezenta Convenție este supusă ratificării, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 5

1. Toate statele menționate la paragraful 1 al articolului 4 vor putea adera la prezenta Convenție.

2. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 6

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare la a nouăzecea zi care va urma datei depunerii celui de-al optulea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica Convenția sau care vor adera la ea după depunerea celui de-al optulea instrument de ratificare sau de aderare, Convenția va intra în vigoare a nouăzecea zi care va urma datei depunerii de către acest stat a instrumentului de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL 7

1. Orice stat contractant poate denunța prezenta Convenție prin notificare scrisă adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea produce efect după un an de la data la care Secretarul general a primit notificarea.

2. Prezenta Convenție va înceta de a mai fi în vigoare începând de la data la care va produce efecte denunțarea care reduce numărul părților la mai puțin de opt.

ARTICOLUL 8

Orice diferend între două sau mai multe state contractante referitor la interpretarea sau la aplicarea prezentei Convenții, care nu va fi reglementat pe calea negocierilor, va fi supus pentru soluționare Curții

Internaționale de Justiție la cererea tuturor părților la diferend, afară de cazul în care părțile au convenit un alt mod de soluționare.

ARTICOLUL 9

Vor fi notificate de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite tuturor statelor membre ale Organizației și statelor nemembre menționate la paragraful 1 al articolului 4 al prezentei Convenții:

- a) semnăturile depuse și instrumentele de ratificare primite conform articolului 4;
- b) instrumentele de aderare primite conform articolului 5;
- c) data la care Convenția va intra în vigoare conform articolului 6;
- d) notificările de denunțare primite conform prevederilor paragrafului 1 al articolului 7;
- e) expirarea rezultând din aplicarea paragrafului 2 al articolului 7.

ARTICOLUL 10

1. Prezenta Convenție, ale cărei texte în limbile chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă au valoare egală, va fi depusă la arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va comunica o copie a Convenției, certificată pentru conformitate, tuturor statelor membre ale Organizației și statelor nemembre menționate la paragraful 1 al articolului 4.

CONVENȚIA
ASUPRA ELIMINĂRII TUTUROR FORMELOR DE
DISCRIMINARE FAȚĂ DE FEMEI*

Statele părți la prezenta Convenție,

Luând notă că în Carta Națiunilor Unite se reafirmă încrederea în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane, în egalitatea drepturilor bărbatului și femeii,

Luând notă că Declarația Universală a Drepturilor Omului afirmă principiul nediscriminării și proclamă că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi și că fiecare om poate să se prevaleze de toate drepturile și libertățile enunțate în acest document, fără nici o deosebire, îndeosebi de sex,

Luând notă că statele părți la pactele internaționale ale drepturilor omului au obligația să asigure egalitatea drepturilor bărbatului și femeii în exercitarea tuturor drepturilor economice, sociale, culturale, civile și politice,

Luând în considerare convențiile internaționale încheiate sub egida Organizației Națiunilor Unite și instituțiilor specializate în vederea promovării egalității drepturilor bărbatului și femeii,

Luând notă, de asemenea, de rezoluțiile, declarațiile și recomandările adoptate de Organizația Națiunilor Unite și instituțiile specializate în vederea promovării egalității drepturilor bărbatului și femeii,

Preocupate în același timp de constatarea că, în pofida acestor diverse instrumente, femeile continuă să facă obiectul unor importante discriminări,

Reamintind că discriminarea față de femei violează principiile egalității în drepturi și respectului demnității umane, că ea împiedică participarea femeilor, în aceleași condiții ca bărbații, la viața politică, socială, economică și culturală din țara lor, creează obstacole creșterii bunăstării societății și a familiei și împiedică femeile să-și servească țara și omenirea în deplinătatea posibilităților lor,

Preocupate de faptul că, în situațiile de sărăcie, femeile au un acces minim la alimentație, servicii medicale,

---

* Adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 34/180 din 18 decembrie 1979. Intrată în vigoare la 3 septembrie 1981, conform dispozițiilor art. 27(1.).

România a ratificat Convenția la 26 noiembrie 1981 prin Decretul nr. 342, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 94 din 28 noiembrie 1981.

educație, pregătire profesională, precum și la angajarea în muncă și la satisfacerea altor necesități.

Convins că instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe echitate și justiție, va contribui în mod semnificativ la promovarea egalității între bărbat și femeie,

Subliniind că eliminarea apărtheidului, a tuturor formelor de rasism, a discriminării rasiale, colonialismului, neocolonialismului, agresiunii, ocupației și dominației străine, a amestecului în treburile interne ale statelor este indispensabilă exercitării depline de către bărbat și femeie a drepturilor lor,

Afirmând că întărirea păcii și securității internaționale, diminuarea încordării internaționale, cooperarea dintre toate statele, indiferent de sistemele lor sociale și economice, dezarmarea generală și completă și, îndeosebi, dezarmarea nucleară sub control internațional strict și eficace, afirmarea principiilor justiției, egalității și avantajului reciproc în relațiile dintre țări și înfăptuirea dreptului popoarelor aflate sub dominație străină și colonială și sub ocupație străină la autodeterminare și la independență, precum și respectul suveranității naționale și al integrității teritoriale vor favoriza progresul social și dezvoltarea și vor contribui, în consecință, la realizarea deplinei egalități între bărbat și femeie,

Convins că dezvoltarea completă a unei țări, bunăstarea lumii și cauza păcii cer participarea deplină a femeilor, în condiții de egalitate cu bărbații, în toate domeniile,

Având în vedere însemnătatea contribuției femeilor la bunăstarea familiei, în progresul societății, care până în prezent nu a fost pe deplin recunoscută, ca și importanța socială a maternității, precum și rolul părinților în familie și în educarea copiilor, și conștiente de faptul că rolul femeii în procreare nu trebuie să fie o cauză de discriminare și că educarea copiilor necesită o împărțire a responsabilităților între bărbați, femei și societate în ansamblul său,

Conștiente că rolul tradițional al bărbatului în familie și societate trebuie să evolueze în aceeași măsură cu acela al femeii, dacă se dorește să se ajungă la o egalitate reală a bărbatului și a femeii,

Hotărâte să pună în aplicare principiile enunțate în Declarația asupra eliminării discriminării față de femei și pentru aceasta să adopte măsurile necesare pentru eliminarea acestei discriminări sub toate formele și manifestările ei,

Au convenit asupra celor ce urmează:

PARTEA ÎNTÂI

ARTICOLUL 1

În termenii prezentei Convenții, expresia discriminare față de femei vizează orice diferențiere, excludere sau restricție bazată pe sex, care are drept efect sau scop să compromită ori să anihileze recunoașterea, beneficiul și exercitarea de către femei, indiferent de starea lor matrimonială, pe baza egalității dintre bărbat și femeie, a drepturilor omului și libertăților, fundamentale, în domeniile politic, economic, social, cultural și civil sau în orice alt domeniu.

ARTICOLUL 2

Statele părți condamnă discriminarea față de femei sub toate formele sale, convin să ducă prin toate mijloacele adecvate și fără întârziere o politică vizând să elimine discriminarea față de femei și, în acest scop, se angajează:

a) să înscrie în constituția lor națională sau în alte dispoziții legislative corespunzătoare principiul egalității bărbaților și femeilor, în măsura în care acest lucru nu a fost deja efectuat, și să asigure, pe cale legislativă sau pe alte căi adecvate, aplicarea efectivă a acestui principiu;

b) să adopte măsuri legislative și alte măsuri corespunzătoare, inclusiv sancțiuni în caz de nevoie, care să interzică orice discriminare față de femei;

c) să instituie o protecție pe cale juridicțională a drepturilor femeilor pe bază de egalitate cu bărbații și să garanteze prin intermediul tribunalelor naționale competente și al altor instituții publice protecția efectivă a femeilor împotriva oricărui act discriminatoriu;

d) să se abțină de la orice act sau practică discriminatorie față de femeie și să asigure ca autoritățile și instituțiile publice să se conformeze acestei obligații;

e) să ia toate măsurile corespunzătoare pentru eliminarea discriminării față de femei de către o persoană, o organizație sau o întreprindere oricare ar fi aceasta;

f) să ia toate măsurile corespunzătoare, inclusiv prin dispozițiile legislative, pentru modificarea sau abrogarea oricărei legi, dispoziții, cutume sau practici care constituie o discriminare față de femei;

g) să abroge toate dispozițiile penale care constituie o discriminare față de femei.

ARTICOLUL 3

Statele părți iau în toate domeniile – politic, social, economic și cultural – toate măsurile corespunzătoare, inclusiv prin dispoziții legislative, pentru a asigura deplina dezvoltare și progresul femeilor, în scopul de a le garanta exercitarea și beneficiul drepturilor omului și libertăților fundamentale, pe baza egalității cu bărbații.

ARTICOLUL 4

1. Adoptarea de către statele părți a unor măsuri temporare speciale, menite să accelereze instaurarea egalității în fapt între bărbați și femei, nu este considerată cu un act de discriminare în sensul definiției din prezenta Convenție, dar nu trebuie ca aceasta să aibă drept consecință menținerea unor norme inegale sau diferențiate; aceste măsuri trebuie să fie abrogate de îndată ce au fost realizate obiectivele în materie de egalitate de șanse și tratament.

2. Adoptarea de către statele părți a unor măsuri speciale, inclusiv cele prevăzute în prezenta Convenție, care au drept scop ocrotirea maternității, nu este considerată ca un act discriminatoriu.

ARTICOLUL 5

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru:

a) a modifica schemele și metodele de comportament social și cultural al bărbatului și femeii, pentru a se ajunge la eliminarea prejudecăților și practicilor cutumiare sau de altă natură care sunt bazate pe ideea de inferioritate sau superioare a unui sex, sau pe imaginea șablon privind rolul bărbatului sau al femeii;

b) a asigura ca educația în familie să contribuie la o înțelegere clară a faptului că maternitatea este o funcție socială și recunoașterea responsabilității comune a bărbatului și femeii în creșterea și educarea copiilor și în asigurarea dezvoltării lor,

ținând seama că interesul copilului este condiția primordială în toate cazurile.

ARTICOLUL 6

Statele părți vor lua toate măsurile adecvate, inclusiv pe plan legislativ, pentru reprimarea sub toate formele existente a traficului de femei și a exploatării prostituării femeii.

PARTEA A DOUA

ARTICOLUL 7

Statele părți vor lua toate măsurile necesare pentru eliminarea discriminării față de femei în viața politică și publică a țării și, în special, pentru a le asigura, în condiții de egalitate cu bărbații:

a) dreptul de a vota la toate alegerile și referendumurile publice și de a fi alese în toate organismele eligibile în mod public;

b) dreptul de a lua parte la elaborarea politicii statului și la punerea acesteia în aplicare, de a ocupa funcții publice și a exercita toate funcțiile publice la toate eşaloanele de guvernământ;

c) dreptul de a participa în organizațiile și asociațiile neguvernamentale care activează în viața publică și politică a țării.

ARTICOLUL 8

Statele părți vor lua toate măsurile necesare pentru ca femeile să aibă posibilitatea, în condiții de egalitate cu bărbații și fără discriminare, de a reprezenta guvernul lor pe plan internațional și de a participa la activitățile organizațiilor internaționale.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți vor acorda femeilor drepturi egale cu cele ale bărbaților în ceea ce privește dobândirea, schimbarea sau păstrarea cetățeniei. Ele vor garanta îndeosebi că nici căsătoria cu un străin, nici schimbarea cetățeniei soțului în timpul căsătoriei nu o vor face apatridă și nici nu o vor obliga să-și ia cetățenia soțului.

2. Statele părți vor acorda femeii drepturi egale cu cele ale bărbatului în ceea ce privește cetățenia copiilor lor.

PARTEA A TREIA

ARTICOLUL 10

Statele părți vor lua măsurile corespunzătoare pentru eliminarea discriminării față de femei, în scopul de a le asigura drepturi egale cu cele ale bărbatului în ceea ce

privește educația și, în special, pentru a asigura pe baza egalității bărbatului cu femeia:

a) aceleași condiții de orientare profesională, de acces la studii și la obținerea de diplome în instituțiile de învățământ la toate categoriile, în zone rurale ca și în zone urbane, această egalitate trebuind să fie asigurată în învățământul preșcolar, general, tehnic, profesional și în învățământul tehnic superior ca și în cadrul oricărui alt mijloc de formare profesională;

b) accesul la aceleași programe, la aceleași examene, la un corp didactic posedând o calificare de același nivel și la localuri și echipamente școlare de aceeași calitate;

c) eliminarea oricărei concepții șablon privind rolul bărbatului și al femeii la toate nivelurile și în toate formele de învățământ, prin încurajarea educației mixte și a altor tipuri de educație, care sunt destinate să contribuie la realizarea acestui obiectiv și, în special, prin revizuirea cărților și programelor școlare și adaptarea corespunzătoare a metodelor pedagogice;

d) aceleași posibilități în ceea ce privește acordarea de burse și alte subvenții pentru studii;

e) aceleași posibilități de acces la programele de educație permanentă, inclusiv la programele de alfabetizare îndeosebi în vederea reducerii cât mai rapide a oricărei discrepanțe în domeniul instrucției publice între bărbat și femeie;

f) reducerea procentului femeilor care își abandonează studiile și organizarea de programe pentru tinerele fete și pentru femeile care părăsesc școala înainte de terminarea ei;

g) aceleași posibilități de a participa activ la sport și educație fizică;

h) accesul la informațiile specifice de ordin educativ, care au drept scop asigurarea sănătății și bunăstării familiilor, inclusiv la informațiile și sfaturile referitoare la planificarea familială.

ARTICOLUL 11

1. Statele părți se angajează să ia toate măsurile corespunzătoare pentru eliminarea discriminării față de femeie în domeniul angajării în muncă, pentru a se asigura, pe baza egalității dintre bărbat și femeie, aceleași drepturi și, în special:

a) dreptul la muncă, ca drept inalienabil pentru toate ființele umane;

b) dreptul la aceleași posibilități de angajare în muncă, inclusiv în privința aplicării aceluiași criterii de selecție în materie de angajare;

c) dreptul la libera alegere a profesiei și a locului de muncă, dreptul la promovare, la stabilirea locului de muncă și la toate facilitățile și condițiile de muncă, dreptul la formare profesională și la reciclare, inclusiv ucenicie, perfecționare profesională și pregătire permanentă;

d) dreptul la egalitate de remunerație, inclusiv în ceea ce privește și alte avantaje, la egalitate de tratament pentru o muncă de o valoare egală și, de asemenea, la egalitate de tratament în privința calității muncii;

e) dreptul la securitate socială, în special la pensie, ajutoare de șomaj, de boală, de invaliditate, de bătrânețe sau pentru orice altă situație de pierdere a capacității de muncă, ca și dreptul la concediu plătit;

f) la ocrotirea sănătății și la securitatea condițiilor de muncă, inclusiv la salvagardarea funcțiilor de reproducere.

2. Pentru a preveni discriminarea față de femei bazată pe căsătorie sau maternitate și pentru a le garanta în mod efectiv dreptul la muncă, statele părți se angajează să ia măsuri corespunzătoare, având drept obiect:

a) interzicerea, sau pedepsa sancțiunilor, a concedierii pentru cauză de graviditate sau concediu de maternitate și a discriminării în ceea ce privește concedierile bazate pe statutul matrimonial;

b) instituirea acordării concediului de maternitate plătit sau care ar crea drepturi la prestări sociale similare, cu garantarea menținerii locului de muncă avut anterior, a drepturilor de vechime și a avantajelor sociale;

c) încurajarea creării de servicii sociale de sprijin, necesare pentru a permite părinților să-și combine obligațiile familiale cu responsabilitățile profesionale și cu participarea la viața publică, favorizând îndeosebi crearea și dezvoltarea unei rețele de grădinițe de copii;

d) asigurarea unei protecții speciale pentru femeile însărcinate, pentru care s-a dovedit că munca le este nocivă.

3. Legile care au drept scop să ocrotească femeile în domeniile vizate prin prezentul articol vor fi revizuite periodic, în funcție de cunoștințele științifice și tehnice, vor fi revizuite, abrogate sau extinse, în funcție de necesități.

ARTICOLUL 12

1. Statele părți vor lua toate măsurile necesare pentru eliminarea discriminării față de femei în domeniul sănătății, pentru a le asigura, pe baza egalității între bărbat și femeie, mijloace de a avea acces la serviciile medicale, inclusiv la cele referitoare la planificarea familială.

2. Independent de prevederile paragrafului 1, statele părți vor asigura pentru femei în timpul gravidității, la naștere și după naștere servicii corespunzătoare și, la nevoie, gratuite și, de asemenea, un regim alimentar corespunzător în timpul gravidității și pe parcursul alăptării.

ARTICOLUL 13

Statele părți se angajează să ia toate măsurile necesare pentru eliminarea discriminării față de femei în alte domenii ale vieții economice, sociale, în scopul de a asigura, pe baza egalității bărbatului cu femeia, aceleași drepturi și, în special:

- a) dreptul de prestații familiale;
- b) dreptul la împrumuturi bancare, împrumuturi ipotecare și alte forme de credit financiar;
- c) dreptul de a participa la activitățile recreative, sport și la toate aspectele vieții culturale.

ARTICOLUL 14

1. Statele părți vor ține seama de problemele specifice ale femeilor din mediul rural și de rolul important pe care aceste femei îl au în susținerea materială a familiilor lor, în special prin munca lor în sectoarele nefinanciare ale economiei, și vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții femeilor din zonele rurale.

2. Statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a elimina discriminarea față de femei din zonele rurale, cu scopul de a asigura, pe baza egalității între bărbat și femeie, participarea lor la dezvoltarea rurală și la avantajele acestei dezvoltări și, în special, le vor asigura dreptul:

- a) de a participa din plin la elaborarea și executarea planurilor de dezvoltare la toate nivelurile;

b) de a avea acces la serviciile corespunzătoare în domeniul sănătății, inclusiv la informații, sfaturi și servicii în materie de planificare a familiei;

c) de a beneficia în mod direct de programele de securitate socială;

d) de a beneficia de toate formele de pregătire și educație, școlare și neșcolare, inclusiv în materie de alfabetizare socială, și de a putea să beneficieze de toate serviciile publice de informare și educare, în special pentru a crește competența lor tehnică;

e) de a organiza grupe de întrajutorare și cooperative pentru a le asigura aceleași șanse pe plan economic, indiferent că este vorba de muncă salariată sau de muncă independentă;

f) de a participa la toate activitățile publice;

g) de a avea acces la obținerea de credite și împrumuturi agricole, precum și la serviciile de comercializare și la tehnologii corespunzătoare, și de a beneficia de un tratament egal cu ocazia înfăptuirii reformelor agrare și a proiectelor de amenajări rurale;

h) de a beneficia de condiții de viață convenabile, în special în ceea ce privește locuințele, condițiile sanitare, aprovizionare cu electricitate și apă, transporturi și comunicații.

PARTEA A PATRA

ARTICOLUL 15

1. Statele părți recunosc egalitatea femeii cu bărbatul în fața legii.

2. Statele părți recunosc femeia, în materie civilă, ca având o capacitate juridică identică cu aceea a bărbatului și aceleași posibilități pentru a o exercita. Ele îi recunosc, în special, drepturi egale în ceea ce privește încheierea de contracte și administrarea bunurilor și îi vor acorda același tratament în toate fazele procedurii judiciare.

3. Statele părți convin că orice contract și orice act privat, de orice natură, având un efect juridic care vizează limitarea capacității juridice a femeii, trebuie să fie considerat ca nul și neavenit.

4. Statele părți vor acorda bărbatului și femeii aceleași drepturi în ceea ce privește legislația referitoare la dreptul persoanelor de a circula liber și de a-și alege reședința și domiciliul lor.

ARTICOLUL 16

1. Statele părți vor lua toate măsurile necesare pentru a elimina discriminarea față de femei în toate problemele decurgând din căsătorie și în raporturile de familie și, în special, vor asigura, pe baza egalității bărbatului cu femeia:

- a) același drept de a încheia o căsătorie;
- b) același drept de a-și alege în mod liber soțul și de a nu încheia o căsătorie decât prin consimțământul său liber și deplin;
- c) aceleași drepturi și aceleași responsabilități atât în timpul căsătoriei, cât și la desfacerea ei;
- d) aceleași drepturi și aceleași responsabilități în calitate de părinți, indiferent de situația lor matrimonială, pentru problemele referitoare la copiii lor; în toate cazurile, interesul copiilor va fi considerat primordial;
- e) aceleași drepturi de a decide în mod liber și în deplină cunoștință de cauză asupra numărului și planificării nașterilor și de a avea acces la informații, la educație și la mijloacele necesare pentru exercitarea acestor drepturi;
- f) aceleași drepturi și responsabilități în materie de tutelă, curatelă, de încredințare și adopție a copiilor sau reglementări juridice similare, când aceste instituții există în legislația națională; în toate cazurile, interesul copiilor va fi considerat primordial;
- g) aceleași drepturi personale soțului și soției, inclusiv în ceea ce privește alegerea numelui de familie, a unei profesii și a unei ocupații;

h) aceleași drepturi pentru fiecare dintre soți în materie de proprietate, de dobândire, de gestiune, de administrare, de beneficiu și de dispoziție asupra bunurilor, atât cu titlu gratuit, cât și oneros.

2. Logodnele și căsătoriile copiilor nu vor avea efecte juridice și vor fi luate toate măsurile necesare, inclusiv pe plan legislativ, de a se fixa o vârstă minimă pentru căsătorie și a face obligatorie înregistrarea căsătoriilor într-un registru oficial.

PARTEA A CINCEA

ARTICOLUL 17

1. În scopul examinării progreselor realizate în aplicarea prezentei Convenții, se constituie un Comitet pentru eliminarea discriminării față de femei (denumit în continuare Comitet), care să fie compus, în momentul intrării în vigoare a Convenției, din 18 – și după ratificarea sau aderarea a 35 de state – din 23 experți de înaltă autoritate morală și competență în domeniile de aplicabilitate ale Convenției. Experții vor fi aleși de către statele părți din rândul cetățenilor lor și vor funcționa cu titlu personal, ținând seama de principiul unei repartii geografice echitabile și de reprezentarea diferitelor forme de civilizație, precum și a principalelor sisteme juridice.

2. Membrii Comitetului vor fi aleși prin vot secret, dintr-o listă de candidați desemnați de către statele părți. Fiecare stat parte poate să desemneze un candidat ales dintre cetățenii săi.

3. Prima alegere va avea loc la 6 luni după data intrării în vigoare a prezentei Convenții. Cu 3 luni cel puțin înaintea datei fiecărei alegeri, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite adresează o scrisoare statelor părți pentru a le invita să prezinte candidații lor într-un termen de 2 luni. Secretarul general întocmește o listă alfabetică a tuturor candidaților, indicând din partea cărui stat au fost desemnați, listă pe care o va comunica statelor părți.

4. Membrii Comitetului sunt aleși cu ocazia unei reuniuni a statelor părți, convocată de către Secretarul general la sediul Organizației Națiunilor Unite. La această reuniune, la care cvorumul este constituit din două treimi ale statelor părți, sunt aleși ca membri ai Comitetului candidații care au obținut cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută de voturi a reprezentanților statelor părți prezenți și votanți.

5. Membrii Comitetului sunt aleși pentru 4 ani. Totuși, mandatul a 9 membri aleși la prima alegere va lua sfârșit după 2 ani; președintele Comitetului va trage la sorți numele acestor 9 membri imediat după prima alegere.

6. Alegerea celorlalți cinci membri ai Comitetului se va face conform dispozițiilor paragrafelor 2, 3 și 4 din prezentul articol, după cea de-a 35-a ratificare sau adeziune.

Mandatul a doi membri, aleși cu această ocazie, va lua sfârșit după 2 ani; numele acestor doi membri va fi tras la sorți de către președintele Comitetului.

7. Pentru a ocupa locurile devenite vacante în mod fortuit, statul parte al cărui expert a încetat de a exercita funcțiile sale de membru al Comitetului va numi un alt expert dintre cetățenii săi, sub rezerva aprobării Comitetului.

8. Membrii Comitetului primesc, cu aprobarea Adunării generale, retribuiții din resursele Organizației Națiunilor Unite, în condițiile fixate de către Adunare, având în vedere importanța responsabilităților Comitetului.

9. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziția Comitetului personal și mijloacele materiale care îi sunt necesare pentru a se achita în mod eficient de funcțiile ce îi sunt încredințate în virtutea prezentei Convenții.

ARTICOLUL 18

1. Statele părți se angajează să prezinte Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, în vederea examinării de către Comitet, un raport asupra măsurilor de ordin legislativ adoptat în aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții și asupra progreselor realizate în această privință:

a) în anul următor intrării în vigoare a Convenției în statul respectiv;

b) ulterior, la fiecare 4 ani, precum și la cererea Comitetului.

2. Rapoartele pot să indice factorii și dificultățile care influențează asupra măsurii în care sunt îndeplinite obligațiile prevăzute prin prezenta Convenție.

ARTICOLUL 19

1. Comitetul adoptă propriul său regulament de procedură.

2. Comitetul alege biroul său pentru o perioadă de 2 ani.

ARTICOLUL 20

1. Comitetul se reunește în mod normal pentru o perioadă de cel mult 2 săptămâni în fiecare an, pentru a examina rapoartele prezentate în baza art. 18 al prezentei Convenții.

2. Reuniunile Comitetului vor avea loc de regulă la sediul Organizației Națiunilor Unite sau în orice alt loc adecvat, stabilit de către Comitet.

ARTICOLUL 21

1. Comitetul prezintă anual un raport, prin intermediul Consiliului Economic și Social, Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite asupra activităților sale și poate să formuleze sugestii și recomandări generale, bazate pe examinarea rapoartelor și informațiilor primite de la statele părți. Aceste sugestii și recomandări sunt incluse în raportul Comitetului, însoțite, după caz, de observațiile statelor părți.

2. Secretarul general transmite raportul Comitetului, spre informare, Comisiei pentru condiția femeii.

ARTICOLUL 22

Instituțiile specializate au dreptul să fie reprezentate cu prilejul examinării aplicării tuturor dispozițiilor prezentei Convenții care intră în domeniul lor de activitate. Comitetul poate invita instituțiile specializate să prezinte rapoarte asupra aplicării Convenției în domenii din sfera lor de activitate.

PARTEA A ȘASEA

ARTICOLUL 23

Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu va aduce atingere prevederilor care sunt mai favorabile pentru realizarea egalității între bărbat și femeie, conținute în:

- a) legislația unui stat parte;
- b) în orice altă Convenție, tratat sau acord internațional în vigoare în acel stat.

ARTICOLUL 24

Statele părți se angajează să adopte toate măsurile necesare la nivel național pentru asigurarea exercitării depline a drepturilor recunoscute prin prezenta Convenție.

ARTICOLUL 25

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării tuturor statelor.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei Convenții.

3. Prezenta Convenție este supusă ratificării, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

4. Prezenta Convenție va fi deschisă aderării tuturor statelor. Aderarea se va face prin depunerea unui instrument de aderare la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 26

1. Oricare dintre statele părți poate cere în orice moment revizuirea prezentei Convenții, adresând o comunicare scrisă în acest sens Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite decide asupra măsurilor care vor fi luate în cazul în speță, față de o cerere de această natură.

ARTICOLUL 27

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a treizecea zi care va urma depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta Convenție sau va adera după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare, Convenția va intra în vigoare în cea de-a treizecea zi după data depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 28

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va primi și va comunica tuturor statelor textul rezervelor care au fost făcute în momentul ratificării sau aderării.

2. Nici o rezervă incompatibilă cu obiectul și scopurile prezentei Convenții nu va fi acceptată.

3. Rezerva poate fi retrasă în orice moment, pe calea unei notificări adresate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa toate statele părți la Convenție. Notificarea va produce efecte de la data primirii ei.

ARTICOLUL 29

1. Orice diferend între două sau mai multe state părți privind interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, care nu este soluționat pe calea negocierilor, este supus

arbitrajului, la cererea uneia dintre părți. Dacă, în decurs de 6 luni de la data cererii de arbitraj, părțile nu reușesc să se pună de acord în ceea ce privește organizarea arbitrajului, oricare dintre ele poate supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, depunând o cerere în acest sens, în conformitate cu Statutul Curții.

2. Oricare stat parte va putea declara, în momentul în care va semna prezenta Convenție, o va ratifica sau va adera la ea că nu se consideră legat de dispozițiile paragrafului 1 din prezentul articol. Celelalte state părți nu vor putea să invoce aceste dispoziții față de statul parte care a formulat astfel de rezerve.

3. Oricare stat parte care a formulat o rezervă conform dispozițiilor paragrafului 2 din prezentul articol va putea în orice moment să ridice această rezervă printr-o notificare adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 30

Prezenta Convenție, al cărei text în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă au aceeași valoare, va fi depusă la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care subsemnații, având împuternicirile corespunzătoare, au semnat prezenta Convenție.

PROTOCOL OPȚIONAL LA CONVENȚIA ASUPRA ELIMINĂRII TUTUROR FORMELOR DE DISCRIMINARE FAȚĂ DE FEMEI*

Statele părți la prezentul protocol,

Luând notă de prevederile Cartei Organizației Națiunilor Unite, document care reafirmă încrederea în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea ființei umane și în drepturile egale ale bărbaților și femeilor,

Luând notă, de asemenea, de Declarația Universală a Drepturilor Omului, care proclamă că toți oamenii se nasc liberi și egali în demnitate și drepturi și că fiecare are acces la toate drepturile și libertățile proclamate în continuare, fără nici o deosebire, inclusiv deosebiri pe criterii de sex,

* *Adoptat de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la 6 octombrie 1999.*

România a ratificat Protocolul prin legea nr. 283/2003, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 477 din 4 iulie 2003.

Reamintind că acordurile internaționale privind drepturile omului și alte instrumente internaționale privind drepturile omului interzic discriminarea pe criterii de sex,

Reamintind, de asemenea, Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (*Convenția*), în care statele părți condamnă discriminarea împotriva femeilor sub toate formele sale și hotărăsc să continue prin toate mijloacele necesare și fără întârziere o politică de eliminare a discriminării împotriva femeilor,

Reafirmând hotărârea lor de a asigura obținerea deplină și egală de către femei a tuturor drepturilor omului și libertăților fundamentale și de a acționa eficient pentru prevenirea violării acestor drepturi și libertăți,

Au hotărât după cum urmează:

ARTICOLUL 1

Un stat parte la prezentul protocol (*stat parte*) recunoaște competența Comitetului privind eliminarea discriminării față de femei (*Comitetul*) de a primi și de a analiza comunicările transmise în conformitate cu art. 2.

ARTICOLUL 2

Comunicările pot fi transmise de către sau în numele indivizilor ori grupurilor de indivizi sub jurisdicția unui stat parte, reclamând faptul că sunt victime ale violării oricăruia dintre drepturile stabilite în Convenție de către acel stat parte. Dacă o comunicare este transmisă în numele indivizilor sau grupurilor de indivizi, autorul trebuie să aibă consimțământul acestora, în afară de cazul în care autorul poate justifica acțiunea în numele lor fără acest consimțământ.

ARTICOLUL 3

Comunicările se vor face în scris și nu vor fi anonime. Nici o comunicare nu va fi primită de către Comitet dacă privește un stat parte la Convenție, care nu este parte la prezentul protocol.

ARTICOLUL 4

1. Comitetul nu va lua în considerare o comunicare decât dacă s-a convins că toate mijloacele interne disponibile au fost epuizate, decât dacă aplicarea acestor mijloace este prelungită nerezonabil sau nu pare să aibă un rezultat concret.

2. Comitetul va declara o comunicare inadmisibilă în cazul în care:

a) aceeași problemă a fost deja examinată de către Comitet sau a fost ori este în curs de examinare sub o altă procedură internațională de investigare sau de soluționare;

b) este incompatibilă cu prevederile Convenției;

c) este evident greșit motivată sau nu este suficient fundamentată;

d) este un abuz asupra dreptului de a transmite comunicări;

e) faptele care sunt subiect al comunicării au apărut înainte de intrarea în vigoare a prezentului protocol pentru statul parte vizat, în afară de cazul în care acele fapte continuă după respectiva dată.

ARTICOLUL 5

1. În orice moment după primirea unei comunicări și înainte de a se fi ajuns la o hotărâre privind valoarea intrinsecă a acesteia, Comitetul poate transmite statului parte vizat, în vederea unei analize urgente, o solicitare de a lua astfel de măsuri interimare necesare pentru a se evita posibilele daune ireparabile pentru victima sau victimele pretensei violări.

2. Când Comitetul își exercită voința conform paragrafului 1 al prezentului articol, aceasta nu implică o decizie asupra admisibilității comunicării sau asupra valorii intrinseci a acesteia.

ARTICOLUL 6

1. În afară de cazul în care Comitetul consideră o comunicare inadmisibilă fără referire la statul parte vizat și dacă individul sau indivizii consimt să-și dezvăluie identitatea aceluia stat parte, Comitetul va aduce în atenția statului parte vizat, în mod confidențial, orice comunicare care i s-a transmis conform prezentului protocol.

2. În termen de 6 luni statul parte vizat transmite Comitetului explicații în scris sau declarații care să clarifice problema și rezolvarea, dacă există, care se poate să fi fost găsită de statul parte.

ARTICOLUL 7

1. Comitetul va analiza comunicările primite conform prezentului protocol pe baza tuturor informațiilor puse la dispoziția sa de către sau în numele indivizilor ori

grupurilor de indivizi și de către statul parte vizat, cu condiția ca informațiile acestea să fie transmise părților vizate.

2. Comitetul va ține ședințe închise când examinează comunicările în conformitate cu prezentul protocol.

3. După examinarea unei comunicări, Comitetul va transmite punctele sale de vedere privind comunicarea, împreună cu recomandările sale, dacă există, părților vizate.

4. Statul parte va acorda atenția cuvenită punctelor de vedere ale Comitetului, precum și recomandărilor sale, dacă există, și va transmite Comitetului, în termen de 6 luni, un răspuns în scris, incluzând informații cu privire la orice măsură luată din perspectiva opiniilor și recomandărilor Comitetului.

5. Comitetul poate invita statul parte să transmită informații suplimentare privind orice măsuri pe care statul parte le-a luat ca răspuns la punctele de vedere sau recomandările sale, dacă există, incluzându-le, după cum se consideră potrivit de către Comitet, în rapoartele subsecvente ale statului parte, conform art. 18 din Convenție.

ARTICOLUL 8

1. În cazul în care Comitetul primește informații corelative indicând violări grave sau sistematice de către un stat parte ale drepturilor stabilite în Convenție, Comitetul va invita acel stat parte să coopereze la examinarea informațiilor și, în acest sens, să transmită observații referitoare la informațiile vizate.

2. Luând în considerare orice observații care se poate să fi fost transmise de către statul parte vizat, precum și orice alte informații corelative pe care le are la dispoziție, Comitetul poate desemna unul sau mai mulți membri ai săi să conducă o anchetă și să raporteze imediat Comitetului. În cazul în care există un mandat și consimțământul statului parte, ancheta poate include o vizită pe teritoriul acestuia.

3. După examinarea rezultatelor unei astfel de anchete, Comitetul va transmite aceste rezultate statului parte vizat, împreună cu orice alte comentarii sau recomandări.

4. În termen de 6 luni de la primirea rezultatelor, comentariilor și recomandărilor transmise de Comitet, statul parte vizat va transmite observațiile sale Comitetului.

5. O astfel de anchetă va fi realizată confidențial și cooperarea statului parte va fi solicitată în toate etapele procedurii.

ARTICOLUL 9

1. Comitetul poate invita statul parte vizat să includă în raportul său, conform art. 18 din Convenție, detalii referitoare la orice măsuri luate ca răspuns la o anchetă realizată conform art. 8 din prezentul protocol.

2. Dacă este necesar, la sfârșitul perioadei de 6 luni stabilite în art. 8 paragraful 4, Comitetul poate să invite statul parte vizat să îl informeze cu privire la măsurile luate ca răspuns la o astfel de anchetă.

ARTICOLUL 10

1. Fiecare stat parte poate, la momentul semnării sau ratificării prezentului protocol ori al aderării la acesta, să declare că nu recunoaște competența Comitetului stabilită în art. 8 și 9.

2. Fiecare stat parte care a făcut o declarație în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol poate, în orice moment, să își retragă declarația prin notificare către secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 11

Un stat parte va trebui să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele aflate sub jurisdicția sa nu sunt supuse unui tratament necorespunzător sau intimidării, ca o consecință a informării Comitetului pe baza prezentului protocol.

ARTICOLUL 12

Comitetul va include în raportul său anual, conform art. 21 din Convenție, un rezumat al activităților sale, în baza prezentului protocol.

ARTICOLUL 13

Fiecare stat parte se angajează să facă cunoscut și să dea publicității Convenția și prezentul protocol și să faciliteze accesul la informații privind punctele de vedere și recomandările Comitetului, în special privind problemele care implică acel stat parte.

ARTICOLUL 14

Comitetul va elabora propriile reguli de procedură care vor trebui urmate când își exercită funcțiile conferite prin prezentul protocol.

ARTICOLUL 15

1. Presentul protocol va fi deschis semnării de către orice stat care a semnat, a ratificat sau a aderat la Convenție.

2. Presentul protocol va fi supus ratificării de către orice stat care a ratificat sau a aderat la Convenție. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

3. Presentul protocol va fi deschis aderării oricărui stat care a ratificat sau a aderat la Convenție.

4. Aderarea va avea loc prin depunerea instrumentului de aderare la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 16

1. Presentul protocol va intra în vigoare după 3 luni de la data depunerii la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al zecelea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare stat care ratifică prezentul protocol sau aderă la acesta după intrarea sa în vigoare, prezentul protocol intră în vigoare după 3 luni de la data depunerii propriului instrument de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 17

Nu sunt admise rezerve la prezentul protocol.

ARTICOLUL 18

1. Orice stat parte poate propune un amendament la prezentul protocol și să îl înregistreze la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica apoi orice amendamente propuse statelor părți, cu solicitarea ca acestea să îi notifice dacă sunt în favoarea unei conferințe a statelor părți în scopul analizării și votării propunerii. În eventualitatea că cel puțin o treime dintre statele părți se exprimă în favoarea unei astfel de conferințe, secretarul general va organiza conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat prin majoritatea voturilor statelor părți prezente la conferință va fi transmis Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite spre aprobare.

2. Amendamentele intră în vigoare după ce au fost aprobate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite și acceptate cu o majoritate de două treimi din

statele părți la prezentul protocol, în conformitate cu procedurile lor constituționale.

3. După intrarea în vigoare a amendamentelor, acestea devin obligatorii pentru statele părți care le-au acceptat, celelalte state părți fiind în continuare legate prin prevederile prezentului protocol și orice amendamente anterioare pe care le-au acceptat.

ARTICOLUL 19

1. Orice stat parte poate denunța prezentul protocol, în orice moment, printr-o notificare scrisă adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea va produce efecte după 6 luni de la data primirii notificării de către secretarul general.

2. Denunțarea nu va prejudicia aplicarea în continuare a prevederilor prezentului protocol în raport cu orice comunicare transmisă conform art. 2 sau cu orice anchetă inițiată conform art. 8, înainte de data efectivă a denunțării.

ARTICOLUL 20

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele despre:

- a) semnări, ratificări și aderări la prezentul protocol;
- b) data intrării în vigoare a prezentului protocol și a oricărui amendament conform art. 18;
- c) orice denunțare în conformitate cu art. 19.

ARTICOLUL 21

1. Prezentul protocol, ale cărui versiuni în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depus în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite copii autentificate ale prezentului protocol tuturor statelor la care s-a făcut referire în art. 25 din Convenție.

CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI*

PREAMBUL

Statele părți la prezenta Convenție,
Având în vedere că, în conformitate cu principiile proclamate de Carta Națiunilor Unite, recunoașterea demnității și a drepturilor egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume.

Având în vedere că în Cartă popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou încrederea lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane și au hotărât să promoveze progresul social și condiții mai bune de trai în contextul unei libertăți sporite.

Recunoscând faptul că Națiunile Unite, în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în pactele internaționale privind drepturile omului, au proclamat și au convenit că fiecare poate să se prevaleze de drepturile și de libertățile enunțate de acestea, fără nici o deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, naționalitate și origine socială, situație materială, statut la naștere sau alt statut.

Amintind faptul că în Declarația Universală a Drepturilor Omului Națiunile Unite au proclamat dreptul copiilor la îngrijire și asistență speciale.

Având convingerea că familia, ca unitate de bază a societății și ca mediu natural destinat creșterii și bunăstării tuturor membrilor săi și, în special, a copiilor, trebuie să beneficieze de protecția și de asistența de care are nevoie pentru a-și putea asuma pe deplin responsabilitățile în cadrul societății.

Recunoscând că pentru dezvoltarea plenară și armonioasă a personalității sale copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste și înțelegere,

---

* Adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la 29 noiembrie 1989. Intrată în vigoare la 2 septembrie 1990.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 18/1990, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 109 din 28 septembrie 1990 și republicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 314 din 13 iunie 2001.

Ținând seama de faptul că un copil trebuie să fie pe deplin pregătit să trăiască independent în societate și să fie educat în spiritul idealurilor proclamate în Carta Națiunilor Unite și, în special, în spiritul păcii, demnității, libertății, toleranței, egalității și solidarității.

Având în vedere că necesitatea de a extinde protecția specială acordată copilului a fost enunțată în Declarația de la Geneva din 1924 privind drepturile copilului și în Declarația drepturilor copilului, adoptată de Adunarea Generală la 20 noiembrie 1959, și a fost recunoscută în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în Pactul internațional privind drepturile civile și politice (în special art. 23 și 24), în Pactul internațional privind drepturi economice, sociale și culturale (în special art. 10) și în statutele și instrumentele aplicabile ale instituțiilor specializate și ale organizațiilor internaționale preocupate de bunăstarea copilului,

Având în vedere că, așa cum s-a arătat în Declarația drepturilor copilului, „dată fiind lipsa sa de maturitate fizică și intelectuală, copilul are nevoie de protecție și îngrijire speciale, inclusiv de o protecție juridică adecvată, atât înainte cât și după nașterea sa“,

Reamintind dispozițiile Declarației cu privire la principiile sociale și juridice aplicabile protecției și bunăstării copiilor, cu referire specială la practicile în materie de plasament familial și de adopție pe plan național și internațional, precum și Regulile minimale standard ale Națiunilor Unite privind administrarea justiției în cazul minorilor (Regulile de la Beijing), Declarația privind protecția femeilor și copiilor în caz de stare de urgență și de conflict armat,

Recunoscând că în toate țările lumii există copii care trăiesc în condiții extrem de dificile și care au nevoie de o atenție deosebită,

Ținând seama de importanța tradițiilor și a valorilor culturale ale fiecărui popor în protejarea și dezvoltarea armonioasă a copilului,

Recunoscând importanța cooperării internaționale destinate îmbunătățirii condițiilor de trai ale copiilor din toate țările și, în special, din țările în curs de dezvoltare,

Convin după cum urmează:

PARTEA I

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei Convenții, prin *copil* se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă.

ARTICOLUL 2

1. Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta Convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.

2. Statele părți vor lua toate măsurile de protecție a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

ARTICOLUL 3

1. În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

2. Statele părți se obligă să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal, și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

3. Statele părți vor veghea ca instituțiile, serviciile și așezămintele care răspund de protecția și îngrijirea copiilor să respecte standardele stabilite de autoritățile competente, în special cele referitoare la securitate și sănătate, la numărul și calificarea personalului din aceste instituții, precum și la asigurarea unei supravegheri competente.

ARTICOLUL 4

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

ARTICOLUL 5

Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile și îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului sau, după caz și conform tradiției locale, membrilor familiei lărgite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea și orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție.

ARTICOLUL 6

1. Statele părți recunosc dreptul la viață al fiecărui copil.
2. Statele părți vor face tot ce le stă în putință pentru a asigura supravegherea și dezvoltarea copilului.

ARTICOLUL 7

1. Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilității, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia.
2. Statele părți vor veghea ca aplicarea acestor drepturi să respecte legislația lor națională și obligațiile pe care acestea și le-au asumat în temeiul instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în special în cazul în care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

ARTICOLUL 8

1. Statele părți se obligă să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele și relațiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fără nici o imixtiune ilegală.

2. În cazul în care un copil este lipsit în mod ilegal de toate sau de o parte din elementele constitutive ale identității sale, statele părți vor asigura asistența și protecția corespunzătoare pentru ca identitatea acestuia să fie restabilită cât mai repede posibil.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijați de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.

2. În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 din prezentul articol toate părțile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri și de a-și face cunoscute punctele de vedere.

3. Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinții ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

4. Când separarea rezultă din măsuri luate de către un stat parte, precum detenția, închisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (inclusiv moartea, indiferent de cauză, survenită în timpul detenției) ambilor părinți sau a unuia dintre ei ori a copilului, statul parte va furniza, la cerere, părinților, copilului sau, după caz, unui alt membru al familiei informațiile esențiale despre locul unde se găsesc membrul sau membrii familiei, exceptând cazul în care divulgarea acestor informații ar aduce prejudicii bunăstării copilului. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăși consecințe dăunătoare pentru persoana sau persoanele interesate.

ARTICOLUL 10

1. În conformitate cu obligația ce revine statelor părți potrivit art. 9 paragraful 1, orice cerere depusă de un copil

sau de părinții acestuia, în vederea intrării într-un stat parte sau a părăsirii acestuia în scopul reîntregirii familiei, va fi examinată de statele părți cu bunăvoință, umanism și cu operativitate. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca depunerea unei astfel de cereri să nu antreneze consecințe nefaste asupra solicitanților și membrilor familiei acestora.

2. Copilul ai cărui părinți își au reședința în state diferite va avea dreptul de a întreține, în afara unor situații excepționale, relații personale și contacte directe, în mod regulat, cu ambii săi părinți. În acest scop și în conformitate cu obligația care revine statelor părți în temeiul art. 9 paragraful 1, statele părți vor respecta dreptul copilului și al părinților săi de a părăsi orice țară, inclusiv propria lor țară, și de a reveni în propria lor țară. Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi îngădit decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protejarea siguranței naționale, a ordinii publice, a sănătății publice sau a bunelor moravuri ori a drepturilor și libertăților altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta Convenție.

ARTICOLUL 11

1. Statele părți vor lua măsuri pentru a combate acțiunile ilegale de transferare și de împiedicare a reîntoarcerii copiilor în, respectiv din, străinătate.

2. În acest scop statele părți vor promova încheierea de acorduri bilaterale și multilaterale sau adearea la acordurile existente.

ARTICOLUL 12

1. Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îi privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate.

2. În acest scop copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

ARTICOLUL 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a

difuza informații și idei de orice natură, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.

2. Exercițarea acestui drept poate face subiectul restricțiilor, dar numai al acelor restricții expres prevăzute de lege și absolut necesare pentru:

- a) respectarea drepturilor sau a reputației altora; sau
- b) protejarea securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri.

ARTICOLUL 14

1. Statele părți vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și religie.

2. Statele părți vor respecta drepturile și obligațiile părinților sau, după caz, ale reprezentanților legali ai copilului de a-l îndruma în exercițarea dreptului susmenționat, de o manieră care să corespundă capacităților în formare ale acestuia.

3. Libertatea de a-și manifesta propriile convingeri religioase sau alte convingeri nu poate fi îngădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protecția securității publice, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora.

ARTICOLUL 15

1. Statele părți recunosc drepturile copilului la libertatea de asociere și la libertatea de întrunire pașnică.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate fi îngădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al siguranței sau ordinii publice ori pentru a proteja sănătatea publică sau bunele moravuri ori pentru a proteja drepturile și libertățile altora.

ARTICOLUL 16

1. Nici un copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și reputația sa.

2. Copilul are dreptul la protecția garantată de lege împotriva unor astfel de imixtiuni sau atacuri.

ARTICOLUL 17

Statele părți vor recunoaște importanța funcției îndeplinite de mijloacele de informare în masă și vor asigura accesul copilului la informație și materiale provenind din surse naționale și internaționale, în special cele care urmăresc promovarea bunăstării sale sociale, spirituale și morale și a sănătății sale fizice și morale. În acest scop statele părți:

a) vor încuraja difuzarea, prin mijloacele de informare în masă, de informații și materiale de interes social și educativ pentru copil și care sunt în conformitate cu art. 29;

b) vor încuraja coopearea internațională în procedura, schimbul și difuzarea de astfel de informații și materiale provenind din surse culturale, naționale și internaționale;

c) vor încuraja producerea și difuzarea de cărți pentru copii;

d) vor încuraja mijloacele de informare în masă să țină seama, în mod deosebit, de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau ale celor care aparțin unui grup minoritar;

e) vor favoriza elaborarea unor principii călăuzitoare adecvate, destinate protejării copilului împotriva informațiilor și materialelor care dăunează bunăstării sale, având în vedere prevederile art. 13 și 18.

ARTICOLUL 18

1. Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

2. Pentru garantarea și promovarea drepturilor enunțate în prezenta Convenție statele părți vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea responsabilității care le revine în legătură cu creșterea copilului și vor asigura crearea instituțiilor, așezămintelor și serviciilor de îngrijire a copiilor.

3. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc dreptul de a beneficia de serviciile și așezămintele de îngrijire a copiilor, pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.

ARTICOLUL 19

1. Statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane careia i-a fost încredințat.

2. Aceste măsuri de protecție vor cuprinde, după caz, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale care să asigure sprijinul necesar copilului și celor cărora le-a fost încredințat, precum și pentru instituirea altor forme de prevenire și pentru identificarea, denunțarea, acționarea în instanță, anchetarea, tratarea și urmărirea cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, și, dacă este necesar, a procedurilor de implicare judiciară.

ARTICOLUL 20

1. Copilul care este, temporar ori permanent, lipsit de mediul său familial sau care, pentru protejarea intereselor sale, nu poate fi lăsat în acest mediu are dreptul la protecție și asistență speciale din partea statului.

2. Statele părți, în conformitate cu legislația lor națională, vor asigura protecție alternativă pentru un astfel de copil.

3. Această protecție poate include, mai ales, plasamentul familial, „kafalah“ din dreptul islamic, adopția sau, în caz de necesitate, plasarea în instituții corespunzătoare de îngrijire a copiilor. În alegerea uneia dintre aceste soluții este necesar să se țină seama în mod corespunzător de necesitatea unei anumite continuități în educarea copilului, precum și de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică.

ARTICOLUL 21

Statele părți care recunosc și/sau autorizează adopția vor veghea ca interesele supreme ale copilului să primeze și:

a) vor veghea ca adopția unui copil să fie autorizată numai de autoritățile competente care verifică, în conformitate cu legea și cu procedurile aplicabile, precum

și pe baza tuturor informațiilor pertinente și credibile, că adopția se poate realiza luând în considerare statutul copilului în raport cu părinții, cu rudele și cu reprezentanții săi legali și, dacă este cazul, că persoanele interesate și-au dat consimțământul cu privire la adopție în cunoștință de cauză în urma unei consilieri corespunzătoare;

b) recunosc că adopția în străinătate poate fi considerată ca un mijloc alternativ de asigurare a îngrijirii necesare copilului, dacă acesta, în țara de origine, nu poate fi încredințat spre plasament familial sau spre adopție ori nu poate fi îngrijit în mod corespunzător;

c) vor asigura că, în cazul adopției în străinătate, copilul beneficiază de garanțiile și standardele echivalente celor existente în cazul adopției naționale;

d) vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a se asigura că, în cazul adopției în străinătate, plasamentul copilului nu conduce la obținerea de câștiguri materiale necuvenite pentru persoanele implicate;

e) promovează obiectivele prezentului articol, încheind aranjamente sau acorduri bilaterale ori multilaterale, după caz, și se străduiesc, în acest cadru, să asigure ca plasarea copiilor în străinătate să fie efectuată de autoritățile sau organele competente.

ARTICOLUL 22

1. Statele părți vor lua măsurile necesare pentru ca un copil care caută să obțină statutul de refugiat sau care este considerat refugiat în conformitate cu reglementările și procedurile internaționale și naționale aplicabile, fie că este singur sau însoțit de mamă ori de tată sau de orice altă persoană, să beneficieze de protecția și asistența umanitară corespunzătoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezenta Convenție și de celelalte instrumente internaționale privind drepturile omului sau ajutorul umanitar la care respectivele state sunt părți.

2. În acest scop statele părți vor contribui, după cum consideră necesar, la toate eforturile întreprinse de O.N.U. și de alte organizații guvernamentale sau neguvernamentale competente cooperând cu O.N.U., pentru a proteja și ajuta copiii care se găsesc într-o astfel de situație și pentru a găsi părinții sau alți membri ai familiei oricărui copil refugiat, în vederea obținerii

informațiilor necesare pentru reîntregirea familiei sale. În cazul în care părinții sau alți membri ai familiei nu pot fi găsiți, copilului i se va acorda aceeași protecție ca oricărui alt copil care este temporar sau total lipsit de mediul său familial, indiferent de motiv, în conformitate cu principiile enunțate în prezenta Convenție.

ARTICOLUL 23

1. Statele părți recunosc că pentru copiii handicapați fizic și mental trebuie să se asigure o viață împlinită și decentă, în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le faciliteze participarea activă la viața comunității.

2. Statele părți recunosc dreptul copiilor handicapați de a beneficia de îngrijiri speciale și încurajează și asigură, în măsura resurselor disponibile, la cerere, copiilor handicapați care îndeplinesc condițiile prevăzute și celor care îi au în îngrijire, un ajutor adaptat situației copilului și situației părinților sau a celor cărora le este încredințat.

3. Recunoscând nevoile speciale ale copiilor handicapați, ajutorul acordat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit ori de câte ori acest lucru este posibil, ținând seama de resursele financiare ale părinților sau ale celor care îi au în îngrijire, și va fi destinat asigurării accesului efectiv al copiilor handicapați la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, pregătire în vederea ocupării unui loc de muncă, activități recreative, de o manieră care să asigure deplina integrare socială și dezvoltare individuală a copiilor, inclusiv dezvoltarea lor culturală și spirituală.

4. În spiritul cooperării internaționale, statele părți vor favoriza schimbul de informații relevante în domeniul medicinei preventive și al tratamentului medical psihologic și funcțional al copiilor handicapați, inclusiv prin difuzarea și accesul la informații referitoare la metodele de recuperare, educare și formare profesională, în scopul de a permite statelor părți să își perfecționeze capacitățile și competențele și să își extindă experiența în aceste domenii. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 24

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă și de a

beneficia de serviciile medicale și de recuperare. Ele vor depune eforturi pentru a garanta că nici un copil nu este lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.

2. Statele părți vor depune eforturi pentru a asigura aplicarea efectivă a acestui drept și, în mod deosebit, vor lua măsurile corespunzătoare pentru:

a) reducerea mortalității infantile și a celei în rândul copiilor;

b) asigurarea asistenței medicale și a măsurilor de ocrotire a sănătății pentru toți copiii, cu accent pe dezvoltarea măsurilor primare de ocrotire a sănătății;

c) combaterea maladiilor și a malnutriției, inclusiv în cadrul măsurilor primare de ocrotire a sănătății, recurgând, printre altele, la tehnologii accesibile și la aprovizionarea cu alimente nutritive și cu apă potabilă, luând în considerare pericolele și riscurile de poluare a mediului natural;

d) asigurarea ocrotirii sănătății mamelor în perioada pre- și postnatală;

e) asigurarea că toate segmentele societății, în mod deosebit părinții și copiii, sunt informate, au acces la educație și sunt sprijinite în folosirea cunoștințelor de bază despre sănătatea și alimentația copilului, despre avantajele alăptării, ale igienei și salubrității mediului înconjurător și ale prevenirii accidentelor;

f) crearea serviciilor de medicină preventivă, de îndrumare a părinților și de planificare familială, și asigurarea educației în aceste domenii.

3. Statele părți vor lua toate măsurile eficiente corespunzătoare, în vederea abolirii practicilor tradiționale dăunătoare sănătății copiilor.

4. Statele părți se angajează să favorizeze și să încurajeze cooperarea internațională în vederea asigurării, în mod progresiv, a deplinei îndepliniri a dreptului recunoscut în prezentul articol. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 25

Statele părți recuosc dreptul copilului care a fost plasat de către autoritatea competentă pentru a primi îngrijiri, la protejarea sau tratarea afecțiunilor sale fizice ori mentale, dreptul la verificarea periodică a tratamentului respectiv și a oricăror alte aspecte legate de plasarea sa.

ARTICOLUL 26

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de asistență socială, inclusiv de asigurări sociale, și vor lua măsuri pentru asigurarea exercitării depline a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.

2. La acordarea indemnizațiilor prevăzute de lege se va ține seama, când este cazul, de resursele și situația copilului și ale persoanelor responsabile de întreținerea sa, precum și de orice alte împrejurări care au legătură cu cererea de acordare a indemnizațiilor, înaintată de copil sau în numele său.

ARTICOLUL 27

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

2. Părinților și oricărei alte persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare în vederea dezvoltării copilului.

3. Statele părți vor adopta măsurile corespunzătoare, ținând seama de condițiile naționale și în limita mijloacelor lor, pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și vor oferi în caz de nevoie asistență materială și programe de sprijin destinate, în principal, satisfacerii nevoilor de hrană, îmbrăcăminte și locuință.

4. Statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru recuperarea pensiei alimentare pentru copil de la părinții săi sau de la alte persoane care răspund din punct de vedere financiar pentru acesta, atât pe teritoriul statului parte, cât și în străinătate. Astfel, în situația în care persoana care răspunde din punct de vedere financiar pentru copil nu locuiește în statul în care locuiește copilul, statele părți vor încuraja aderarea la acorduri internaționale sau încheierea de asemenea acorduri, precum și adoptarea oricăror alte înțelegeri corespunzătoare.

ARTICOLUL 28

1. Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și, în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod

progresiv și pe baza egalității de șanse, în special, statele membre vor avea obligația:

a) de a asigura învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți;

b) de a încuraja crearea diferitelor forme de învățământ secundar, atât general, cât și profesional și de a le pune la dispoziția tuturor copiilor și de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua măsuri corespunzătoare, cum ar fi instituirea gratuității învățământului și acordarea unui ajutor financiar în caz de nevoie;

c) de a asigura tuturor accesul la învățământul superior, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele adecvate;

d) de a pune la dispoziție copiilor și de a permite accesul acestora la informarea și orientarea școlară și profesională;

e) de a lua măsuri pentru încurajarea frecventării cu regularitate a școlii și pentru reducedrea ratei abandonului școlar.

2. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura aplicarea măsurilor de disciplină școlară într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta Convenție.

3. Statele părți vor promova și vor încuraja cooperarea internațională în domeniul educației, mai ales în scopul de a contribui la eliminarea ignoranței și a analfabetismului în lume și de a facilita accesul la cunoștințe științifice și tehnice și la metode de învățământ moderne. În această privință se va ține seama, în special, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 29

1. Statele părți sunt de acord că educația copilului trebuie să urmărească:

a) dezvoltarea pleneră a personalității, a vocațiilor și a aptitudinilor mentale și fizice ale copilului;

b) cultivarea respectului pentru drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și pentru principiile consacrate în Carta Națiunilor Unite;

c) educarea copilului în spiritul respectului față de părinții săi, față de limba sa, de identitatea și valorile sale culturale, față de valorile naționale ale țării în care acesta locuiește, ale țării de origine, precum și față de civilizații diferite de a sa;

d) pregătirea copilului să își asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă, într-un spirit de înțelegere, de pace, de toleranță, de egalitate între sexe și prietenie între toate popoarele și grupurile etnice, naționale și religioase și cu persoanele de origine autohtonă;

e) educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural.

2. Nici o dispoziție din prezentul articol sau din art. 28 nu va fi interpretată de o manieră care să aducă atingere libertății persoanelor fizice sau juridice de a crea și conduce instituții de învățământ, cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate și ca educația dată în aceste instituții să respecte normele minimale prescise de stat.

ARTICOLUL 30

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice ori persoane de origine autohtonă copilul aparținând unei astfel de minorități sau având origine autohtonă nu va fi privat de dreptul la viață culturală proprie, de dreptul de a-și declara apartenența religioasă și de a-și practica propria religie, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai grupului său.

ARTICOLUL 31

1. Statele părți recunosc copilului dreptul la odihnă și la vacanță, dreptul de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viața culturală și artistică.

2. Statele părți respectă și promovează dreptul copilului de a participa pe deplin la viața culturală și artistică și încurajează punerea la dispoziție acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber și de desfășurare a activităților recreative, artistice și culturale, în condiții de egalitate.

ARTICOLUL 32

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la vreo muncă ce comportă vreun risc potențial sau care este susceptibil să îi compromită educația ori să îi dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

2. Statele părți vor lua măsuri legislative, administrative, sociale și educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. În acest scop și ținând seama de dispozițiile aplicabile ale celorlalte instrumente internaționale, statele părți se obligă, în special:

a) să fixeze o vârstă minimă sau vârste minime de angajare;

b) să adopte o reglementare cu privire la orele și la condițiile de muncă;

c) să prevadă pedepse sau alte sancțiuni corespunzătoare, pentru a asigura aplicarea întocmai a prezentului articol.

ARTICOLUL 33

Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale și educaționale, pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope, așa cum sunt acestea definite de convențiile internaționale în materie și pentru a preveni folosirea copiilor în scopul producerii și al traficului ilicit de astfel de substanțe.

ARTICOLUL 34

Statele părți se angajează să protejeze copilul contra oricărei forme de exploatare sexuală și de violență sexuală. În acest scop statele vor lua, în special, toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a împiedica:

a) incitarea sau constrângerea copiilor să se dedea la activități sexuale ilegale;

b) exploatarea copiilor în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale;

c) exploatarea copiilor în scopul producției de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

ARTICOLUL 35

Statele părți vor lua toate măsurile necesare, pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a preveni răpirea, vânzarea și traficul de copii în orice scop și sub orice formă.

ARTICOLUL 36

Statele părți vor proteja copilul contra oricărei forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării sale.

ARTICOLUL 37

Statele părți vor veghea ca:

a) nici un copil să nu fie supus la tortură, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitală sau închisoarea pe viață fără posibilitatea de a fi eliberat nu va fi pronunțată pentru infracțiunile comise de persoane sub vârsta de 18 ani;

b) nici un copil să nu fie privat de libertate în mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, deținerea sau întemnițarea unui copil trebuie să fie conformă cu legea și nu va fi decât o măsură extremă și cât mai scurtă posibil;

c) orice copil privat de libertate să fie tratat cu omenie și cu respectul cuvenit demnității umane și de o manieră care să țină seama de nevoile persoanelor de vârsta sa. Astfel, orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, cu excepția cazurilor în care se apreciază ca fiind în interesul major al copilului să nu se procedeze astfel, și va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și vizite, în afara unor cazuri excepționale;

d) copiii privați de libertate să aibă dreptul de a avea acces rapid la asistență juridică sau la orice altă asistență corespunzătoare, precum și dreptul de a contesta legalitatea privării lor de libertate, în fața unui tribunal sau a unei alte autorități competente, independente și imparțiale, și dreptul la judecarea în procedură de urgență a cazului respectiv.

ARTICOLUL 38

1. Statele părți se angajează să respecte și să asigure respectarea regulilor dreptului umanitar internațional aplicabile în caz de conflict armat și menite să garanteze protecția copilului.

2. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a garanta ca persoanele care nu au împlinit vârsta de 15 ani să nu participe direct la ostilități.

3. Statele părți se vor abține de a înrola în forțele lor armate persoane care nu au împlinit vârsta de 15 ani. Atunci când încorporează persoane mai mari de 15 ani, dar mai mici de 18 ani, statele părți se vor strădui să înroleze, cu prioritate, pe cei mai în vârstă.

4. Conform obligației care le revine în virtutea dreptului umanitar internațional de a proteja populația civilă în caz de conflict armat, statele părți vor lua toate măsurile fezabile, astfel încât copiii afectați de conflictul armat să beneficieze de protecție și de îngrijire.

ARTICOLUL 39

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita recuperarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a copiilor, victime ale unei forme de neglijență, exploatare sau abuz, de tortură sau pedeapsă ori tratamente crude, inumane sau degradante ori victime ale unui conflict armat. Această readaptare și această reintegrare se vor desfășura în condiții care favorizează sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului.

ARTICOLUL 40

1. Statele părți recunosc oricărui copil bănuit, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit că a comis o încălcare a legii penale dreptul la un tratament conform cu simțul demnității și al valorii personale, care să întărească respectul sau pentru drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora și care să țină seama de vârsta sa, precum și de necesitatea de a facilita reintegrarea sa în societate și asumarea de către acesta a unui rol constructiv în societate.

2. În acest scop și ținând seama de dispozițiile în materie ale instrumentelor internaționale, statele părți vor veghea, în special:

a) ca nici un copil să nu fie bănuit, acuzat sau declarat vinovat de o încălcare a legii penale datorită unor acțiuni sau omisiuni care nu erau interzise de dreptul național sau internațional în momentul comiterii lor;

b) ca orice copil bănuit sau acuzat de o încălcare a legii penale să aibă garantate cel puțin următoarele drepturi:

(i) de a fi prezumat nevinovat până la stabilirea vinovăției sale conform legii;

(ii) de a fi informat în cel mai scurt termen și direct despre acuzațiile care i se aduc sau, dacă este cazul, prin intermediul părinților săi sau al reprezentanților legali și de a beneficia de asistență juridică sau de orice alt fel de asistență corespunzătoare, în vederea formulării și susținerii apărărilor sale;

(iii) dreptul la examinarea, fără întârziere, a cauzei sale de către o autoritate sau o instanță judiciară competentă, independentă și imparțială, printr-o procedură de audiere echitabilă și conformă cu prevederile legii, în prezența celor care îi asigură asistență juridică sau de altă natură, iar dacă acest lucru nu este considerat contrar interesului major al copilului, ținând seama mai

ales de vârsta ori de situația acestuia, în prezența părinților săi sau a reprezentanților săi legali;

(iv) de a nu fi constrâns să depună mărturie sau să mărturisească că este vinovat; dreptul de a interoga sau de a cere interogarea martorilor acuzării, de a obține aducerea și interogarea martorilor apărării, în condiții de egalitate;

(v) dacă se dovedește că a încălcat legea penală, dreptul de a recurge la o cale de atac cu privire la decizie și la orice măsură luată în consecință, în fața unei autorități sau a unei instanțe judiciare superioare competente, independente și imparțiale conform legii;

(vi) dreptul de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată;

(vii) dreptul la respectarea deplină a vieții sale private, în toate fazele procedurii.

3. Statele părți se vor strădui să promoveze adoptarea de legi și proceduri, înființarea de autorități și instituții, special concepute pentru copiii bănuți, acuzați sau găsiți vinovați de încălcarea legii penale și, în special:

a) să stabilească o vârstă minimă sub care copiii să fie prezumați ca neavând capacitatea de a încălca legea penală;

b) să ia, ori de câte ori este posibil ca recomandabil, măsuri de soluționare a cazurilor acestor copii, fără a recurge la procedura judiciară, cu condiția ca drepturile și garanțiile legale să fie respectate pe deplin.

4. Va fi prevăzută o întreagă gamă de dispoziții, precum și cele referitoare la îngrijire, orientare și supraveghere, la îndrumare, la perioadele de probă, la plasamentul familial, la programe de educație generală și profesională și la soluții alternative celor privind îngrijirea într-un cadru instituțional, pentru a asigura copiilor un tratament în interesul bunăstării lor și proporțional cu situația lor și cu infracțiunea săvârșită.

ARTICOLUL 41

Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu aduce atingere prevederilor mai favorabile pentru realizarea acestor drepturi ale copilului care pot figura:

a) în legislația unui stat parte; sau

b) în dreptul internațional în vigoare pentru statul respectiv.

PARTEA A II-A

ARTICOLUL 42

Statele părți se angajează să facă larg cunoscute atât adulților, cât și copiilor principiile și dispozițiile prezentei Convenții, prin mijloace active și adecvate.

ARTICOLUL 43

1. În vederea examinării progreselor înregistrate de statele părți în executarea obligațiilor pe care și le-au asumat în virtutea prezentei Convenții, se instituie un comitet al drepturilor copilului, ale cărui atribuții sunt descrise mai jos.

2. Comitetul se compune din 10* experți de o înaltă ținută morală și care posedă o competență recunoscută în domeniul reglementat de prezenta Convenție. Membrii comitetului sunt aleși de statele părți din rândul cetățenilor lor și acționează în nume propriu, ținându-se seama de necesitatea asigurării unei repartii geografice echitabile și a reprezentării principalelor sisteme juridice.

3. Membrii comitetului sunt aleși prin vot secret de pe o listă de persoane desemnate de statele părți. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetățenii săi.

4. Primele alegeri vor avea loc în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții, iar ulterior, la fiecare 2 ani. Cu minimum 4 luni înaintea datei fiecărei alegeri Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va invita în scris statele părți să propună candidații lor într-un termen de două luni. Secretarul general va întocmi apoi o listă alfabetică a candidaților astfel desemnați, indicând statele părți care i-au desemnat, și o va comunica statelor părți la Convenție.

5. Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor părți, convocate de Secretarul general la sediul Organizației Națiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul se întrunește cu două treimi din numărul statelor părți, candidații aleși în comitete sunt cei care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezente și votante.

* Rezoluția nr. 50/155 adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 21 decembrie 1995, Conferința statelor părți la Convenție a aprobat amendamentul la art. 43, paragraful 2, care constă în înlocuirea cuvântului „zece” cu „optsprezece”. România a acceptat amendamentul prin Legea nr. 183/2002 publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I nr. 273 din 23 aprilie 2002

6. Membrii Comitetului se aleg pentru un mandat de 4 ani. Ei pot fi realesi la o nouă prezentare a candidaturii lor. Mandatul a 5 membri desemnați la primele alegeri va înceta după 2 ani. Numele celor 5 membri vor fi trase la sorți de către președintele reuniunii, imediat după prima alegere.

7. În caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului sau dacă, pentru orice alt motiv, un membru declară că nu își mai poate exercita funcțiile sale în cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura membrului respectiv numește un alt expert dintre cetățenii săi pentru a ocupa postul vacant până la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobării de către Comitet.

8. Comitetul aprobă regulamentul său de ordine interioară.

9. Comitetul alege biroul său pentru o perioadă de 2 ani.

10. Adunările Comitetului se țin, în mod normal, la sediul Organizației Națiunilor Unite sau în orice alt loc corespunzător stabilit de Comitet. Comitetul se reunește, de regulă, în fiecare an. Durata sesiunilor sale se stabilește și, dacă este cazul, se modifică de către reuniunea statelor părți la prezenta Convenție, sub rezerva aprobării de către Adunarea generală.

11. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziție Comitetului personalul și dotările necesare acestuia pentru a-și îndeplini eficient funcțiile încredințate conform prezentei Convenții.

12. Membrii Comitetului creat în virtutea prezentei Convenții primesc, cu aprobarea Adunării generale, indemnizații din resursele Organizației Națiunilor Unite, în condițiile și modalitățile fixate de Adunarea generală.

ARTICOLUL 44

1. Statele părți se angajează să supună Comitetului, prin intermediul Secretariatului general al Organizației Națiunilor Unite, rapoarte privitoare la măsurile pe care le adoptă pentru punerea în vigoare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție și la progresele realizate în exercitarea acestor drepturi:

a) în termen de 2 ani începând de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții pentru statele părți interesate;

b) în continuare, la fiecare 5 ani.

2. Rapoartele întocmite conform prezentului articol trebuie, dacă este cazul, să arate cauzele sau dificultățile care împiedică statele părți să se achite pe deplin de obligațiile prevăzute în prezenta Convenție. Ele trebuie, de asemenea, să cuprindă informații suficiente pentru a da Comitetului o idee exactă asupra aplicării Convenției în țara respectivă.

3. Statele părți care au prezentat Comitetului un raport inițial nu vor repeta în rapoartele pe care le prezintă ulterior conform prezentului articol, paragraful 1 alin. (b), informațiile de bază pe care le-au comunicat anterior.

4. Comitetul poate cere statelor părți toate informațiile complementare referitoare la aplicarea Convenției.

5. Comitetul înaintează la fiecare 2 ani Adunării generale, prin intermediul Consiliului Economic și Social, un raport de activitate.

6. Statele părți asigură difuzarea pe scară largă a propriilor rapoarte pe teritoriul lor.

ARTICOLUL 45

Pentru a promova aplicarea efectivă a Convenției și a încuraja cooperarea internațională în domeniul vizat de Convenție:

a) Instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite au dreptul de a fi reprezentate la analiza modului de aplicare a acelor dispoziții din prezenta Convenție, care țin de mandatul lor. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzătoare să dea avize specializate asupra aplicării Convenției în domeniile care țin de mandatele lor respective. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite să îi prezinte rapoarte asupra aplicării Convenției în sectoarele care țin de domeniul lor de activitate.

b) Comitetul transmite, dacă consideră necesar, instituțiilor specializate, Fondului Națiunilor Unite pentru Copii și altor organisme competente orice raport al statelor părți, care conține o cerere sau care specifică necesitatea asigurării de consultanță ori asistență tehnică, însoțit, dacă este cazul, de observațiile și sugestiile Comitetului referitoare la cererea sau specificația respectivă.

c) Comiterul poate recomanda Adunării generale să ceară Secretarului general să dispună efectuarea, în numele Comitetului, a unor studii asupra problemelor specifice care afectează drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii și recomandări de ordin general, pe baza informațiilor primite în conformitate cu art. 44 și 45. Aceste sugestii și recomandări de ordin general se vor transmite tuturor statelor părți interesate și se vor supune atenției Adunării generale, însoțite, dacă este cazul, de observațiile statelor părți.

PARTEA A III-A

ARTICOLUL 46

Prezenta Convenție este deschisă spre semnare tuturor statelor.

ARTICOLUL 47

Prezenta Convenție face subiectul ratificării.

Instrumentele de ratificare vor fi înaintate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 48

Prezenta Convenție va rămâne deschisă aderării oricărui stat. Instrumentele de aderare vor fi înaintate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 49

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a treizecea zi de la depunerea la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta Convenție sau care va adera la aceasta după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare Convenția va intra în vigoare în a treizecea zi de la depunerea de către statul respectiv a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 50

1. Orice stat parte poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la Secretarul general al

Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor părți, cerându-le să îi facă cunoscut dacă sunt în favoarea convocării unei conferințe și a supunerii ei la vot. Dacă în termen de 4 luni de la această comunicare cel puțin o treime din numărul statelor părți se pronunță în favoarea convocării unei asemenea conferințe, Secretarul general convoacă conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor părți prezente și votante la conferință este supus spre aprobare Adunării generale.

2. Orice amendament adoptat conform dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare după aprobarea sa de către Adunarea generală a Organizațiilor Națiunilor Unite și după acceptarea sa cu o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.

3. La intrarea sa în vigoare amendamentul are forță obligatorie pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state rămânând legate de dispozițiile din prezenta Convenție și de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

ARTICOLUL 51

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va primi și va comunica tuturor statelor textul rezervelor formulate de state la data ratificării sau aderării.

2. Rezervele incompatibile cu obiecte și scopul prezentei Convenții nu sunt admise.

3. Rezervele pot fi retrase în orice moment printr-o notificare în acest sens adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa, în consecință, toate statele părți la Convenție. Notificarea va produce efecte de la data la care este primită de Secretarul general.

ARTICOLUL 52

Orice stat poate denunța prezenta Convenție printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea produce efecte la un an de la data la care notificarea a fost primită de Secretarul general.

ARTICOLUL 53

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei Convenții.

ARTICOLUL 54

Originalul prezentei Convenții, ale cărei texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt autentice în egală măsură, va fi depus la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care plenipotențiarilor subsemnați, împuterniciți în mod corespunzător de guvernele lor respective, au semnat prezenta Convenție.

PROTOCOL FACULTATIV CU PRIVIRE LA IMPLICAREA COPIILOR ÎN CONFLICTE ARMATE LA CONVENȚIA PRIVIND DREPTURILE COPILULUI*

Statele părți la prezentul Protocol,

Încurajate de sprijinul larg acordat Convenției privind drepturile copilului, care denotă o voință generală de deschidere pentru promovarea și protecția drepturilor copilului,

Reafirmând că drepturile copilului reclamă o atenție specială și lăsând un apel pentru îmbunătățirea continuă a situației tuturor copiilor, precum și pentru dezvoltarea și educarea lor în condiții de pace și securitate,

Preocupate de efectele dăunătoare și larg răspândite ale conflictelor armate asupra copiilor și de consecințele pe termen lung asupra păcii, securității și dezvoltării durabile,

Condamnând utilizarea ca ținte a copiilor în conflicte armate și în atacurile directe asupra locurilor protejate de dreptul internațional, inclusiv asupra celor în care, în general, prezența copiilor este semnificativă, cum ar fi școli și spitale,

Luând act de adoptarea Statutului Curții Penale Internaționale de la Roma, în particular de includerea printre crimele de război a recrutării sau înrolării copiilor sub 15 ani ori a folosirii lor pentru a se implica activ în conflicte armate internaționale și neinternaționale,

Considerând în consecință că, pentru întărirea în continuare a implementării drepturilor recunoscute de Convenția privind drepturile copilului, este nevoie de

---

* Adoptat și deschis spre semnare, ratificare și aderare prin Rezoluția Adunării Generale A/RES/54/263 din 25 noiembrie 2000, România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 567 din 19 octombrie 2001, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 692 din 31 octombrie 2001.

creșterea protecției copiilor împotriva oricărei implicări în conflicte armate,

Luând act că în art. 1 din Convenția privind drepturile copilului se prevede că în sensul acestei Convenții copilul este definit ca orice ființă umană sub 18 ani, cu excepția cazurilor în care vârsta majoratului este atinsă înainte de 18 ani, conform legislației aplicabile copilului,

Convinse că adoptarea unui protocol facultativ la Convenție, care ridică vârsta minimă a unei eventuale înrolări în forțele armate și a participării la ostilități a copiilor, va contribui în mod efectiv la implementarea principiului conform căruia interesul superior al copilului trebuie să reprezinte o premisă primordială în toate deciziile care îl vizează,

Luând act de faptul că la cea de-a 26-a Conferință internațională a Crucii Roșii și a Semilunii Roșii din luna decembrie 1995 s-a recomandat, *inter alia*, ca părțile într-un conflict să ia toate măsurile necesare pentru a împiedica participarea copiilor sub 18 ani la ostilități,

Salutând adoptarea în unanimitate în luna iunie 1999 a Convenției nr. 182 a Organizației Internaționale a Muncii cu privire la interzicerea celor mai grave forme de exploatare a muncii copilului și la acțiunea imediată pentru eliminarea acestora, care interzice, *inter alia*, recrutarea forțată sau obligatorie a copiilor pentru folosirea în conflicte armate,

Condamnând cu profundă îngrijorare recrutarea, pregătirea și folosirea, în interiorul și în afara frontierelor naționale, a copiilor la ostilități de către grupări armate distincte de forțele armate ale unui stat și recunoscând responsabilitatea celor care recrutează, pregătesc și folosesc copii în acest scop,

Reamintind obligația fiecărei părți la un conflict armat de a se conforma prevederile dreptului internațional umanitar,

Subliniind că prezentul protocol nu aduce atingere scopurilor și principiilor enunțate de Carta Națiunilor Unite, în special art. 51, și normelor relevante ale dreptului umanitar,

Ținând seama de faptul că pacea și securitatea, bazate pe respectul deplin al scopurilor și principiilor conținute în Cartă și pe respectarea instrumentelor relevante aplicabile în domeniul drepturilor omului, sunt indispensabile pentru protecția totală a copilului, în

special în timpul conflictelor armate și sub ocupația străină,

Recunoscând nevoile speciale ale acelor copii care, datorită situației economice și sociale sau sexului, sunt, în particular, vulnerabili în ceea ce privește înrolarea sau folosirea lor în ostilități contrare prezentului protocol,

Conștiente de necesitatea luării în considerare a profundelor cauze economice, sociale și politice ale participării copiilor la conflicte armate,

Convinse de necesitatea întăririi cooperării internaționale în vederea implementării prezentului protocol, precum și a reabilitării fizice și psihosociale și a reîntegrării a copiilor victime ale conflictelor armate,

Încurajând participarea comunității și, în mod special, a copiilor și a copiilor victime la diseminarea informațiilor și a programelor educaționale referitoare la implementarea acestui protocol,

Au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a veghea ca membrii forțelor armate, care nu au împlinit vârsta de 18 ani, să nu participe direct la ostilități.

ARTICOLUL 2

Statele părți vor veghea ca persoanele care nu au împlinit vârsta de 18 ani să nu constituie obiectul înrolării obligatorii în cadrul forțelor armate.

ARTICOLUL 3

1. Statele părți vor ridica vârsta minimă de recrutare voluntară în cadrul forțelor armate naționale în raport cu cea fixată la art. 38 paragraful 3 din Convenția privind drepturile copilului, ținând seama de principiile enunțate în acest articol și de recunoașterea, în baza Convenției, a protecției speciale de care se bucură persoanele cu vârsta sub 18 ani.

2. Fiecare stat parte va depune, cu ocazia ratificării prezentului Protocol sau a aderării la acesta, o declarație obligatorie care să indice vârsta minimă de la care este permisă înrolarea voluntară în forțele armate naționale și să descrie garanțiile prevăzute pentru a veghea ca această înrolare să nu fie forțată sau realizată prin constrângere.

3. Statele părți care permit înrolarea voluntară în forțele armate naționale până la vârsta de 18 ani trebuie să pună în aplicare garanții minime care să asigure că:

- a) înrolarea este voluntară;
- b) înrolarea se efectuează cu consimțământul și în cunoștința de cauză a părinților sau tutorilor legali;
- c) persoanele sunt pe deplin informate cu privire la îndatoririle care le revin în cadrul serviciului militar;
- d) persoanele furnizează o dovadă credibilă a vârstei înainte de a fi acceptate în serviciul militar național.

4. Fiecare stat parte poate în orice moment să își întărească declarația sa prin notificare adresată Secretarului general al O.N.U., care va informa toate statele părți. Această notificare intră în vigoare la data la care este primită de Secretarul general.

5. Obligația de a ridica vârsta minimă prevăzută în paragraful 1 al prezentului articol nu se aplică școlilor aflate sub administrația sau sub controlul forțelor armate ale statelor părți, în conformitate cu prevederile art. 28 și 29 din Convenția privind drepturile copilului.

ARTICOLUL 4

1. Grupurile armate distincte de forțele armate ale unui stat nu trebuie sub nici o formă să înroleze sau să utilizeze pentru ostilități persoanele sub 18 ani.

2. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a împiedica înrolarea și utilizarea acestor persoane, în special măsuri de ordin juridic pentru interzicerea și sancționarea penală a acestor practici.

3. Aplicarea prezentului articol nu va afecta statutul juridic al oricărei părți implicate într-un conflict armat.

ARTICOLUL 5

Nici o dispoziție a prezentului Protocol nu poate fi interpretată ca împiedicând aplicarea prevederilor legislației unui stat parte sau a instrumentelor internaționale și de drept internațional umanitar mai favorabile realizării drepturilor copilului.

ARTICOLUL 6

1. Fiecare stat parte va lua toate măsurile de ordin juridic, administrativ, precum și alte măsuri pentru a asigura implementarea și aplicarea efectivă a prevederilor prezentului Protocol, în limitele competenței sale.

2. Statele părți se angajează să promoveze principiile și prevederile prezentului Protocol și să le facă larg cunoscute, prin mijloace corespunzătoare, deopotrivă copiilor și adulților.

3. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a veghea că persoanele aflate sub incidența jurisdicției lor, recrutate sau implicate în ostilități ce contravin prevederilor prezentului protocol sunt demobilizate sau eliberate din serviciul militar. Statele părți vor acorda acestor persoane, atunci când este nevoie, întreaga asistență necesară pentru refacerea fizică și psihologică și pentru reintegrarea lor socială.

ARTICOLUL 7

1. Statele părți vor colabora pentru implementarea prevederilor prezentului Protocol, în special pentru prevenirea oricărei activități contrare și pentru reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor victime ale actelor contrare prezentului Protocol, prin cooperare tehnică și asistență financiară. Asistența și cooperarea se vor dezvolta în consultare cu statele părți vizate și cu organizațiile internaționale competente.

2. Statele părți vor acorda asistența menționată prin intermediul programelor multilaterale, bilaterale sau al altor programe existente ori, printre altele, prin intermediul unui fond de contribuții voluntare constituit în conformitate cu regulile Adunării Generale a Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 8

1. Fiecare stat parte, în termen de 2 ani după intrarea în vigoare a prezentului Protocol, va prezenta un raport Comitetului pentru Drepturile Copilului, conținând informații cuprinzătoare cu privire la măsurile luate în vederea implementării prevederilor prezentului Protocol, în special măsurile luate pentru implementarea prevederilor referitoare la participare și înrolare.

2. După prezentarea rapoartelor cuprinzătoare fiecare stat parte la protocol va include în rapoartele pe care le va prezenta Comitetului pentru Drepturile Copilului, conform art. 44 din Convenție, orice altă informație suplimentară care privește implementarea prezentului Protocol. Alte state părți la protocol vor înainta un raport la fiecare 5 ani.

3. Comitetul pentru Drepturile Copilului poate cere statelor părți informații relevante pentru implementarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 9

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare oricărui stat care este parte la Convenție sau semnatar al acesteia.

2. Prezentul Protocol este supus ratificării și este deschis spre aderare oricărui stat. Instrumentele de ratificare sau de aderare vor fi păstrate de Secretarul general al Națiunilor Unite.

3. Secretarul general, în calitate sa de depozitar al Convenției și Protocolului, va informa toate statele părți la Convenție și statele care au semnat Convenția asupra depunerii fiecărei declarații, în baza art. 3, și a fiecărui instrument de ratificare și de aderare la prezentul protocol.

ARTICOLUL 10

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în 3 luni de la depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau aderare.

2. Pentru fiecare stat care ratifică prezentul Protocol sau care aderă la el după intrarea lui în vigoare Protocolul va intra în vigoare la o lună de la data depunerii instrumentului de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 11

1. Orice stat parte poate denunța în orice moment prezentul Protocol prin notificare scrisă adresată Secretarului general al Națiunilor Unite, care va informa ulterior celelalte state părți la Convenție și toate statele semnatare ale Convenției. Denunțarea va produce efect după un an de la data primirii notificării de către Secretarul general. În cazul în care la expirarea termenului de un an statul parte denunțator este implicat într-un conflict armat, denunțarea nu își va produce efectul înaintea încheierii conflictului armat.

2. O astfel de denunțare nu va avea efectul absolvirii statului parte de obligațiile asumate prin prezentul Protocol în privința oricărui act survenit înaintea datei la care denunțarea își produce efectul. O asemenea denunțare nu va prejudicia în nici un fel luarea în considerare a oricărei probleme care se află deja în atenția

Comitetului pentru Drepturile Copilului înainte de data de la care denunțarea a devenit efectivă.

ARTICOLUL 12

1. Orice stat parte poate aduce amendamente pe care le va înainta Secretarului general al Națiunilor Unite. Secretarul general va aduce la cunoștință statelor părți amendamentul propus, solicitându-le să indice dacă sunt de acord cu organizarea unei conferințe a statelor părți pentru a dezbate și a supune la vot respectivele propuneri. În cazul în care, în termen de 4 luni de la data aducerii la cunoștință, cel puțin o treime din numărul statelor părți este în favoarea convocării unei asemenea conferințe, Secretarul general va convoca conferința sub auspiciile Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de o majoritate a statelor părți prezente și cu drept de vot la conferință va fi înaintat pentru aprobare Adunării Generale a Națiunilor Unite.

2. Un amendament adoptat în conformitate cu paragraful 1 va intra în vigoare la aprobarea lui de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite, prin acceptare de către o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.

3. Intrarea în vigoare a unui amendament produce efecte asupra tuturor statelor părți care l-au acceptat, celelalte state fiind ținute de prevederile prezentului Protocol și de orice alte amendamente acceptate anterior.

ARTICOLUL 13

1. Versiunile prezentului Protocol în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă, fiind egal autentice, vor fi depuse la arhivele Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Națiunilor Unite va transmite copii autentificate de pe prezentul Protocol tuturor statelor părți la Convenție și tuturor statelor semnatare ale acesteia.

PROTOCOL FACULTATIV
LA CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE
COPILULUI, REFERITOR LA VÂNZAREA DE COPII,
PROSTITUȚIA COPIILOR ȘI PORNOGRAFIA INFANTILĂ*

Statele părți la prezentul Protocol,

Considerând că pentru a avansa în direcția realizării scopurilor Convenției cu privire la drepturile copilului și la aplicarea dispozițiilor acesteia, în special ale art. 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 și 36, este adecvată extinderea măsurilor pe care statele părți trebuie să le ia pentru a garanta protecția copilului față de vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă.

Considerând, de asemenea, că menționata Convenție cu privire la drepturile copilului consacră dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la o muncă implicând riscuri ori fiind susceptibilă de a compromite educația sa sau de a-i afecta grav sănătatea ori dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială,

Constatând cu vie preocupare că traficul internațional cu copii în scopul vinderii acestora, al prostituției copiilor și pornografiei infantile a dobândit proporții considerabile și crescânde,

Profund preocupate de practica răspândită și persistentă a turismului sexual față de care copiii sunt expuși în mod special, în măsura în care favorizează în mod direct vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă,

Conștiente că un anumit număr de grupuri, în special vulnerabile, îndeosebi fetițele, sunt cu atât mai mult expuse riscului de exploatare sexuală și că s-a înregistrat un număr anormal de mare de fetițe printre victimele exploatării sexuale,

Preocupate de oferta crescândă de materiale pornografice care folosesc copii, pe Internet și pe alte noi suporturi tehnologice, și reamintind că în concluziile sale Conferința internațională asupra luptei contra pornografiei infantile pe Internet, ținută la Viena în 1999, a solicitat în special incriminarea în lumea întreagă a producției, difuzării, exportului, importului, transmiterii,

---

* Deschis spre semnare la New York la 6 septembrie 2000. România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 470 din 20 septembrie 2001, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 601 din 25 septembrie 2001.

posesiei cu intenție și publicității făcute materialelor pornografice implicând copii și a subliniat importanța unei cooperări și a unui parteneriat mai strâns între autoritățile publice și profesioniștii Internetului,

*Convins*e că eliminarea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile va fi facilitată prin adoptarea unei strategii globale care să țină seama de factorii care contribuie la aceste fenomene, îndeosebi subdezvoltarea, sărăcia, disparitățile economice, inechitatea structurilor socioeconomice, disfuncționalitățile familiale, lipsa de educație, exodul rural, discriminarea bazată pe sex, comportamentul sexual iresponsabil al adulților, conflictele armate și sclavia copiilor,

Estimând că o acțiune de sensibilizare a publicului este necesară pentru a reduce cererea care stă la originea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile și că este importantă consolidarea parteneriatului mondial între toți factorii, precum și ameliorarea aplicării legii la nivel național,

Luând act de dispozițiile instrumentelor juridice internaționale pertinente în materia protecției copiilor, îndeosebi ale Convenției de la Haga privind protecția copiilor și cooperarea în materia adopției internaționale, ale Convenției de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, ale Convenției de la Haga privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în materie de responsabilitate parentală și măsuri privind protecția copiilor și ale Convenției nr. 182 a Organizației Internaționale a Muncii privind interzicerea celor mai grele forme de muncă a copiilor și acțiune imediată în vederea eliminării acestora,

Încurajate de sprijinul considerabil primit de Convenția cu privire la drepturile copilului, care denotă o voință generală de promovare și protecție a drepturilor copilului,

Considerând că este importantă aplicarea dispozițiilor programului de acțiune pentru prevenirea vânzării de copii, a prostituției copiilor și a pornografiei infantile, a Declarației și Programului de acțiune adoptate în 1996 la Congresul mondial împotriva exploatării sexuale a copiilor în scopuri comerciale, ținut la Stockholm între 27 și 31 august 1996, precum și a altor decizii și recomandări pertinente ale organismelor internaționale implicate,

Tinând seama în special de importanța tradițiilor și a valorilor culturale ale fiecărui popor pentru protecția copilului și dezvoltarea lui armonioasă,

Au convenit cele ce urmează:

ARTICOLUL 1

Statele părți vor interzice vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, în conformitate cu dispozițiile prezentului Protocol.

ARTICOLUL 2

În sensul prevederilor prezentului Protocol:

a) *vânzarea de copii* este considerat orice act sau tranzacție prin care un copil este transferat de orice persoană sau grup de persoane către o altă persoană ori către un alt grup contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale;

b) *prostituția copiilor* reprezintă folosirea copiilor pentru activități sexuale, contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale;

c) *pornografia infantilă* înseamnă orice reprezentare, prin orice mijloace, a copiilor angajați într-o activitate sexuală explicită, reală ori simulată, sau orice altă expunere a organelor sexuale ale copiilor, în principal în scopuri sexuale.

ARTICOLUL 3

1. Orice stat parte va urmări ca cel puțin următoarele acte și activități să fie pe deplin incriminate în dreptul său penal, indiferent dacă aceste acte sunt comise pe plan intern sau internațional, individual ori în mod organizat.

a) În ceea ce privește vânzarea de copii, astfel cum este definită la art. 2:

(i) oferirea, livrarea sau acceptarea unui copil, indiferent de mijloacele utilizate, în scopul:

- exploatării sexuale a copilului;
- transferul de organe de copil pentru profit;
- supunerii la muncă forțată a copiilor;

(ii) obținerea consimțământului, în mod fraudulos, ca intermediar pentru adopția copiilor, prin încălcarea instrumentelor juridice internaționale în materia adopției.

b) Oferirea, obținerea, procurarea sau furnizarea copiilor pentru prostituție, astfel cum este definită la art. 2.

c) Producerea, distribuirea, difuzarea, importul, exportul, oferirea, vinderea sau deținerea în scopurile menționate de materiale de pornografie, astfel cum este definită la art. 2.

2. Sub rezerva dreptului intern al statului parte, aceleași dispoziții vor fi în vigoare în caz de tentativă de comitere a oricăruia dintre aceste acte de complicitate în săvârșirea sa sau de participare la acesta.

3. Statul parte va considera aceste infracțiuni pasibile de pedepse adecvate, în funcție de gravitatea acestora.

4. Sub rezerva prevederilor dreptului său intern, fiecare stat parte va lua, dacă se consideră necesar, toate măsurile care se impun în scopul de a stabili responsabilitatea persoanelor juridice pentru infracțiunile definite la paragraful 1. În conformitate cu principiile dreptului intern al statului parte, această responsabilitate ar putea fi de natură penală, civilă sau administrativă.

5. Statele părți vor lua toate măsurile juridice sau administrative adecvate pentru a se asigura că toate persoanele implicate în procedura de adopție acționează conform dispozițiilor instrumentelor juridice internaționale aplicabile.

ARTICOLUL 4

1. Fiecare stat parte va lua măsurile necesare pentru stabilirea competenței sale privind infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1, atunci când acestea sunt comise pe teritoriul său, la bordul unei nave sau aeronave înregistrate în acest stat.

2. Fiecare stat parte va putea lua măsurile necesare pentru stabilirea propriei competențe privind infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1, în următoarele cazuri:

a) când autorul prezumat al infracțiunii este un cetățean al respectivului stat sau își are reședința pe teritoriul acestuia;

b) când victima este un cetățean al aceluși stat.

3. Fiecare stat parte va lua, de asemenea, măsurile proprii pentru stabilirea competenței sale privind infracțiunile menționate mai sus, atunci când autorul prezumat al infracțiunii este prezent pe teritoriul său și dacă nu îl extrădează către un alt stat parte pe motivul că infracțiunea a fost comisă de unul dintre cetățenii săi.

4. Prezentul Protocol nu exclude exercitarea oricărei competențe penale în conformitate cu dreptul intern.

ARTICOLUL 5

1. Infracțiunile la care se referă art. 3 paragraful 1 se consideră a fi incluse în orice tratat de extrădare în vigoare între statele părți și vor fi incluse în orice tratat de extrădare care va fi încheiat ulterior între acestea, în conformitate cu condițiile enunțate în aceste tratate.

2. Dacă un stat parte care condiționează extrădarea de existența unui tratat primește o cerere de extrădare din partea unui alt stat parte cu care acesta nu a încheiat un tratat de extrădare, poate considera prezentul Protocol drept temei juridic pentru extrădare în ceea ce privește infracțiunile enunțate. Extrădarea se va efectua în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul statului căruia i s-a solicitat extrădarea.

3. Statele părți care nu condiționează extrădarea de existența unui tratat recunosc infracțiunile enunțate ca fiind cazuri de extrădare între acestea, în condițiile prevăzute de dreptul statului căruia i se solicită extrădarea.

4. Infracțiunile respective sunt considerate de către statele părți, în vederrea extrădării, ca fiind comise nu numai la locul săvârșirii acestora, dar și pe teritoriul aflat sub jurisdicția statelor părți chemate să își stabilească competențele conform art. 4.

5. Dacă o cerere de extrădare este prezentată în temeiul unei infracțiuni definite la art. 3 paragraful 1 și dacă statul parte căruia i se solicită extrădarea nu va extrăda sau nu va dori să extrădeze autorul infracțiunii, datorită cetățeniei acestuia, acest stat va lua măsurile necesare pentru sesizarea autorităților competente, în scopul urmăririi penale.

ARTICOLUL 6

1. Statele părți își acordă sprijinul reciproc cel mai larg posibil pentru orice anchetă, procedură penală sau procedură de extrădare, referitoare la infracțiunile definite la art. 3 paragraful 1, inclusiv pentru obținerea dovezilor de care dispun și care sunt necesare procedurilor.

2. Statele părți își îndeplinesc obligațiile asumate prin paragraful 1, în conformitate cu orice tratat sau acord de asistență juridică reciprocă existent între ele. În absența unui astfel de tratat sau acord statele părți își vor acorda acest sprijin în conformitate cu dreptul lor intern.

ARTICOLUL 7

Sub rezerva prevederilor dreptului lor intern, statele părți:

a) vor lua măsurile adecvate pentru a permite, dacă este necesar, ridicarea și confiscarea:

(i) bunurilor, cum ar fi: documente, obiecte sau alte mijloace materiale utilizate pentru comiterea infracțiunilor definite în prezentul protocol sau pentru facilitarea comiterii acestora;

(ii) produsului acestor infracțiuni;

b) vor răspunde cererilor altui stat parte de ridicare sau de confiscare a bunurilor ori produselor definite la alin. (i) și (ii) ale paragrafului a);

c) vor lua măsuri în vederea închiderii provizorii sau definitive a localurilor utilizate pentru comiterea infracțiunilor sus-menționate.

ARTICOLUL 8

1. Statele părți vor adopta în toate stadiile procedurii penale măsurile necesare pentru protejarea drepturilor și intereselor copiilor care sunt victimele practicilor interzise prin prezentul Protocol, în special:

a) recunoscând vulnerabilitatea copiilor victime și adaptând procedurile într-un mod care să țină seama de necesitățile lor speciale, îndeosebi în calitate de martori;

b) informând copiii victime asupra drepturilor și rolului lor, a scopului, termenelor, a desfășurării, avansării procedurilor, precum și asupra deciziei luate în cazul lor;

c) permițând ca punctele de vedere, necesitățile sau preocupările copiilor victime să fie prezentate și examinate în cursul procedurii, atunci când interesele lor personale sunt afectate, în conformitate cu regulile procedurale din dreptul intern;

d) acordând sprijin adecvat copiilor victime în toate stadiile procedurii penale;

e) protejând, pe cât este posibil, viața privată și identitatea copiilor victime și luând măsuri conforme cu dreptul intern pentru a preveni difuzarea oricărei informații care ar putea conduce la identificarea lor;

f) protejând, dacă este necesar, siguranța copiilor victime, a familiilor lor și a martorilor acuzării de intimidare și represalii;

g) evitând orice întârzieri nejustificate în soluționarea cazurilor și în executarea hotărârilor sau a deciziilor prin care se acordă o indemnizație copiilor victime.

2. Statele părți vor asigura ca nici o incertitudine asupra vârstei reale a victimelor să nu împiedice declanșarea anchetelor penale, în special a anchetelor destinate să determine această vârstă.

3. Statele părți vor asigura că în modul de tratament al copiilor victime, în cadrul sistemului de justiție penală, va prima interesul superior al copilului.

4. Statele părți vor lua măsuri pentru asigurarea unei pregătiri corespunzătoare, în special juridică și psihologică, a persoanelor care lucrează cu victimele infracțiunilor definite prin prezentul Protocol.

5. Statele părți vor lua, în cazul în care este necesar, măsuri pentru asigurarea siguranței și integrității persoanelor și/sau organizațiilor implicate în prevenirea și/sau protecția și reabilitarea victimelor acestor infracțiuni.

6. Nici una dintre dispozițiile prezentului articol nu va aduce atingere dreptului acuzatului la un proces echitabil și imparțial sau nu este incompatibilă cu acest drept.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți vor adopta sau vor întări, vor aplica și vor difuza legi, măsuri administrative, politici și programe sociale pentru prevenirea infracțiunilor vizate în prezentul Protocol. O atenție specială va fi acordată protecției copiilor vulnerabili la astfel de practici.

2. Statele părți vor sensibiliza opinia publică, inclusiv copiii, asupra măsurilor destinate prevenirii practicilor interzise de către prezentul Protocol și a efectelor nefaste ale acestor practici, prin intermediul tuturor mijloacelor adecvate, de educație și de formare, în vederea îndeplinirii obligațiilor prezentului articol statele părți vor încuraja participarea comunităților și, în special, a copiilor și a copiilor victime la programe de informare, educație și formare, inclusiv la nivel internațional.

3. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a asigura orice tip de asistență corespunzătoare pentru victimele infracțiunilor definite în prezentul Protocol, în special deplină reintegrare socială și recuperarea deplină din punct de vedere fizic și psihologic.

4. Statele părți vor lua măsuri ca toți copiii victime ale infracțiunilor definite în prezentul Protocol să aibă acces fără discriminare la proceduri care să le permită solicitarea compensării prejudiciului suferit din partea persoanelor răspunzătoare din punct de vedere legal.

5. Statele părți vor lua măsurile adecvate pentru interzicerea în mod eficient a producerii și difuzării materialelor care fac publicitate practicilor interzise prin prezentul Protocol.

ARTICOLUL 10

1. Statele părți vor lua toate măsurile necesare în vederea întăririi cooperării internaționale prin acorduri multilaterale, regionale și bilaterale, în scopul prevenirii, identificării, urmăririi, anchetării și pedepsirii celor responsabili de actele legate de vânzarea de copii, de prostituția copiilor, de pornografia infantilă și de turismul pedofil. Statele părți vor favoriza, de asemenea, cooperarea și coordonarea internațională între autoritățile lor, între organizații neguvernamentale naționale și internaționale și organizații internaționale.

2. Statele părți vor încuraja cooperarea internațională pentru a contribui la readaptarea fizică și psihologică a copiilor victime, la reintegrarea lor socială și la repatrierea lor.

3. Statele părți se angajează să întărească cooperarea internațională pentru a elimina principalii factori care fac vulnerabili copiii la vânzare, prostituție, pornografie și turism pedofil, îndeosebi sărăcia și subdezvoltarea.

4. Statele părți care au capacitatea de a acționa vor furniza ajutor financiar, tehnic sau de altă natură în cadrul programelor existente pe plan multilateral, regional, bilateral sau de altă natură.

ARTICOLUL 11

Nici una dintre dispozițiile prezentului Protocol nu va afecta dispozițiile mai favorabile realizării sau exercitării drepturilor copilului care pot figura:

- a) în legislația unui stat parte;
- b) în dreptul internațional în vigoare pentru acel stat parte.

ARTICOLUL 12

1. Fiecare stat parte, în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentului Protocol, va prezenta un raport către Comitetul pentru Drepturile Copilului, conținând informații detaliate asupra măsurilor adoptate în vederea implementării dispozițiilor Protocolului.

2. După prezentarea raportului detaliat fiecare stat parte va include în rapoartele prezentate Comitetului pentru Drepturile Copilului, în conformitate cu art. 44 din Convenție, orice informație suplimentară referitoare la aplicarea prezentului Protocol. Celelalte state părți la Protocol vor prezenta un raport la fiecare 5 ani.

3. Comitetul pentru Drepturile Copilului poate cere statelor părți informații suplimentare privind aplicarea prezentului Protocol.

ARTICOLUL 13

1. Prezentul Protocol este deschis spre semnare oricărui stat care este parte la Convenție sau care a semnat-o.

2. Prezentul Protocol este supus ratificării sau este deschis spre aderare pentru orice stat care este parte la Convenție sau care a semnat-o. Instrumentele de ratifiere sau de aderare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 14

1. Prezentul Protocol va intra în vigoare în termen de 3 luni de la depunerea celui de-al zecelea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezentul Protocol sau care va adera la aceasta înainte ori după intrarea sa în vigoare, protocolul va intra în vigoare în termen de o lună de la data depunerii de către acest stat al instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 15

1. Orice stat parte va putea în orice moment să denunțe prezentul Protocol prin notificare scrisă, adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa ulterior celelalte state părți la Convenție și toate statele care au semnat-o. Denunțarea va produce efecte în termen de un an de la data primirii notificării de către Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

2. Denunțarea nu va avea ca efect scutirea statului parte de obligațiile pe care i le impune prezentul Protocol, referitoare la orice infracțiune survenită anterior datei la care denunțarea își produce efectele, după cum nu atrage în nici un caz urmărirea examinării oricărei probleme pentru care Comitetul pentru Drepturile Copilului a fost deja sesizat înainte de această dată.

ARTICOLUL 16

1. Fiecare stat parte poate propune un amendament și poate depune textul acestuia la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Acesta va comunica propunerea de amendament statelor părți și le va cere să îi facă cunoscut dacă sunt favorabile convocării unei conferințe a statelor părți, în vederea examinării propunerii și supunerii la vot. Dacă într-un interval de 4 luni de la data comunicării cel puțin o treime din numărul statelor părți se va pronunța în favoarea convocării unei astfel de conferințe. Secretarul general va convoca conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de către majoritatea statelor părți, prezente și votante în cadrul conferinței, va fi supus spre aprobare Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

2. Orice amendament adoptat în conformitate cu dispozițiile paragrafului 1 va intra în vigoare după adoptarea de către Adunarea Generală a Organizațiilor Națiunilor Unite și acceptarea lui cu o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.

3. După intrarea în vigoare a unui amendament acesta devine obligatoriu pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state părți rămânând legate prin dispozițiile prezentului Protocol și prin toate celelalte amendamente anterior, acceptate de către acestea.

ARTICOLUL 17

1. Prezentul Protocol, ale cărui texte în limba arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depozitat în arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite copii certificate de pe prezentul Protocol tuturor statele părți la Convenție și tuturor statelor care au semnat-o.

**CONVENȚIA O.I.M. (NR. 138)
PRIVIND VÂRSTA MINIMĂ DE ÎNCADRARE ÎN MUNCĂ***

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convocată la Geneva de către Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii, și reunită, aici, la 6 iunie 1973, în cea de-a cincizeci și opta sesiune a sa,

După ce a hotărât să adopte diferite propuneri relative la vârsta minimă de încadrare în muncă, problemă care constituie cel de-al patrulea punct al ordinii de zi a sesiunii, luând notă de termenii Convenției asupra vârstei minime (industrie), 1919; ai Convenției asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1920; ai Convenției asupra vârstei minime (agricultură), 1921; ai Convenției asupra vârstei minime (cărbunari și fochiști), 1921; ai Convenției asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1932; ai Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1936; ai Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (industrie), 1937; ai Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937; ai Convenției asupra vârstei minime (pescari), 1959 și ai Convenției asupra vârstei minime (munci subterane), 1965,

Considerând că a sosit momentul să se adopte un instrument general asupra acestui subiect care va trebui să înlocuiască treptat instrumentele existente ce se aplică unor sectoare economice limitate, în vederea abolirii totale a muncii copiilor,

După ce a hotărât că acest instrument va lua forma unei Convenții internaționale,

Adoptă, la 26 iunie 1973, următoarea Convenție, care se va numi „Convenție asupra vârstei minime, 1873“:

ARTICOLUL 1

Orice Stat membru care aplică prezenta Convenție se angajează să urmărească o politică națională care să asigure abolirea efectivă a muncii copiilor și să ridice în mod progresiv vârsta minimă de încadrare în funcție sau de folosire la muncă la un nivel care să permită adolescenților cea mai completă dezvoltare fizică și mintală.

---

*Adoptată la Conferința generală a OIM de la Geneva la 6 iunie 1973. România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 83/1975 publicat în „Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 86 din 2 august 1975.

ARTICOLUL 2

1. Orice Stat membru care ratifică prezenta Convenție va specifica, printr-o declarație anexată ratificării sale, o vârstă minimă de încadrare în funcție sau folosire la muncă pe teritoriul sau pe mijloacele de transport înmatriculate pe teritoriul său; cu excepția dispozițiilor art. 4 și 8 ale prezentei Convenții, nici o persoană de vârstă inferioară acestei limite minime nu va putea fi încadrată într-o funcție sau folosită la muncă în vreo profesie oarecare.

2. Orice Stat membru care a ratificat prezenta Convenție va putea, în consecință, să informeze, prin noi declarații, pe directorul general al Biroului Internațional al Muncii că ridică vârsta minimă stabilită anterior.

3. Vârsta minimă stabilită, conform paragrafului 1 al prezentului articol, nu va putea fi inferioară vârstei la care încetează școlarizarea obligatorie și, în nici un caz, vârstei de 15 ani.

4. Deosebit de dispozițiile paragrafului 3 al prezentului articol, orice Stat membru, a cărei economie și instituții școlare nu sunt suficient de dezvoltate, va putea, după consultarea organizațiilor celor ce angajează și a organizațiilor lucrătorilor, interesate, dacă acestea există, să stabilească, într-o primă etapă, o vârstă minimă de 14 ani.

5. Orice Stat membru care va stabili o vârstă minimă de 14 ani, în virtutea paragrafului precedent, trebuie să declare în rapoartele pe care este obligat să le prezinte în baza art. 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii:

- a) fie că motivul hotărârii sale persistă;
- b) fie că renunță de a se prevala de paragraful 4 de mai sus, cu începere de la o anumită dată.

ARTICOLUL 3

1. Vârsta minimă de încadrare în orice fel de funcție sau de folosire în orice fel de muncă ce, prin natura sa sau prin condițiile în care se exercită, este susceptibilă de a dăuna sănătății, securității sau moralității adolescenților, nu trebui să fie sub 18 ani.

2. Funcțiile sau muncile prevăzute la paragraful 1 de mai sus vor fi determinate de către legislația națională sau autoritatea competentă, după consultarea organizațiilor celor care angajează și a organizațiilor lucrătorilor, interesate, dacă astfel de organizații există.

3. Fără a mai ține seama de dispozițiile paragrafului 1 de mai sus, legislația națională sau autoritatea competentă poate, după consultarea organizațiilor celor care angajează și a organizațiilor lucrătorilor, interesate, dacă ele există,

să permită încadrarea în funcție sau folosirea în muncă a adolescenților începând cu vârsta de 16 ani, cu condiția ca sănătatea, securitatea și moralitatea lor să fie pe deplin garantate și să primească, pentru ramura respectivă de activitate, o instruire corespunzătoare sau o școlarizare profesională.

ARTICOLUL 4

1. În măsura în care este necesar, și după consultarea organizațiilor celor care angajează și a organizațiilor lucrătorilor, interesate, dacă ele există, autoritatea competentă poate excepția de la aplicarea prezentei Convenții anumite categorii de funcții sau de munci dacă aplicarea dispozițiilor Convenției la aceste categorii ridică dificultăți de executare deosebite și importante.

2. Orice Stat membru care ratifică prezenta Convenție trebuie ca, în primul său raport asupra aplicării acesteia, pe care este obligat să-l prezinte conform art. 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii să indice motivat categoriile de funcții sau munci care au fost exceptate, în baza paragrafului 1 al prezentului articol; în rapoartele ulterioare se va arăta starea legislației și practicii proprii în ce privește aceste categorii, precizându-se în ce măsură s-a aplicat sau s-a propus să se aplice prezenta Convenție în ce privește numitele categorii.

3. Prezentul articol nu exceptează de la aplicarea prevederilor prezentei Convenții funcțiile sau muncile arătate la art. 3.

ARTICOLUL 5

1. Orice Stat membru, a cărei economie și servicii administrative nu sunt suficient de dezvoltate, va putea, după consultarea organizațiilor celor care angajează și ale lucrătorilor, interesate, dacă ele există, să limiteze, într-o primă etapă, câmpul de aplicare a prezentei Convenții.

2. Statul membru care se prevalează de paragraful 1 al prezentului articol trebuie să arate, printr-o declarație anexată ratificării sale, ramurile de activitate economică sau tipurile de întreprinderi cărora urmează a li se aplica dispozițiile prezentei Convenții.

3. Câmpul de aplicare a prezentei Convenții trebuie să cuprindă cel puțin: industriile extractive; industriile de manufactură; de construcții și lucrări publice; electricitatea, gazele, apa; serviciile sanitare; transporturile, antrepozitele și comunicațiile; plantațiile și alte întreprinderi agricole exploatate în principal în scopuri comerciale, cu excepția întreprinderilor

familiale sau de mici proporții care produc pentru consumul local și nu folosesc în mod regulat lucrători salarizați.

4. Orice Stat membru, care a limitat câmpul de aplicare a Convenției, în virtutea prezentului articol:

a) trebuie să arate, în rapoartele pe care este obligat să le prezinte, în baza art. 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, situația generală a folosirii muncii adolescenților și copiilor în ramurile de activitate exceptate de la aplicarea prezentei Convenții, precum și orice progres realizat în vederea lărgirii aplicării dispozițiilor Convenției;

b) poate oricând să extindă câmpul de aplicare a Convenției printr-o declarație adresată directorului general al Biroului Internațional al Muncii.

ARTICOLUL 6

Prezenta Convenție nu se aplică muncii efectuate de copii sau adolescenți în institutele de învățământ general, în școlile profesionale sau tehnice ori în alte institute de formare profesională și nici muncii efectuate de persoane sub 14 ani în întreprinderi, dacă această muncă se îndeplinește în conformitate cu condițiile stabilite de autoritatea competentă după consultarea organizațiilor celor care angajează și ale lucrătorilor, interesate, dacă astfel de organizații există, și dacă face parte integrantă:

a) fie dintr-o școală sau dintr-un curs de formare profesională a cărui responsabilitate revine conducătorului unei școli sau unei instituții de formare profesională;

b) fie dintr-un program de formare profesională aprobat de autoritatea competentă și executat în principal sau în întregime într-o întreprindere;

c) fie dintr-un program de orientare destinat să faciliteze alegerea unei profesii sau a unui tip de formare profesională.

ARTICOLUL 17

1. Legislația națională poate autoriza încadrarea în munci ușoare a persoanelor între 13 și 15 ani sau executarea de către aceste persoane a astfel de munci, cu condiția ca muncile respective:

a) să nu fie susceptibile de a le prejudicia sănătatea sau dezvoltarea;

b) să nu fie de natură a le prejudicia: interesul pentru școală, participarea la programele de orientare au formare profesională aprobate de autoritatea competentă, posibilitatea de a beneficia de instruirea primită.

2. Legislația națională poate, de asemenea, cu excepția condițiilor prevăzute de alin. a) și b) ale paragrafului 1 de

mai sus, să permită încadrarea în funcție sau folosirea la muncă a persoanelor în vârstă de cel puțin 15 ani care nu și-au terminat încă școlarizarea obligatorie.

Autoritatea competentă va determina activitățile în care încadrarea în funcție sau folosirea la muncă poate fi permisă în conformitate cu paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol și va fixa durata în ore și condițiile funcției sau muncii respective.

4. Fără a mai ține seama de prevederile paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol, un Stat membru care s-a folosit de dispozițiile paragrafului 4 al art. 2 poate, atât timp cât înțelege să se prevaleze de aceste dispoziții, să înlocuiască vârstele de 12 și 14 ani cu vârstele de 13 și 15 ani indicate în paragraful 1 și vârsta de 14 ani cu vârsta de 15 ani indicată la paragraful 2 al prezentului articol.

ARTICOLUL 8

1. După consultarea organizațiilor celor care angajează și ale lucrătorilor, dacă acestea există, autoritatea competentă poate autoriza, de la caz la caz, prin derogare de la interdicția de încadrare în funcție sau folosire la muncă prevăzută de art. 2 al prezentei Convenții, participarea la activități de genul spectacolelor artistice.

2. Autorizările astfel acordate trebuie să limiteze durata în ore a serviciului sau muncii autorizate și să-i fixeze condițiile.

ARTICOLUL 9

1. Autoritatea competentă va lua toate măsurile necesare, inclusiv prevederea de sancțiuni corespunzătoare, în vederea asigurării aplicării efective a prezentei Convenții.

2. Legislația națională, sau autoritatea competentă, va stabili persoanele cărora le revine sarcina respectării dispozițiilor de aplicare ale prezentei Convenții.

3. Legislația națională, sau autoritatea competentă, va stabili registrele sau alte documente pe care cel care angajează este obligat să le țină și să le păstreze la dispoziția sa; aceste registre sau documente vor indica numele și vârsta sau data nașterii, certificate, pe cât posibil, în modul convenit, a persoanelor încadrate în muncă de el sau care muncesc pentru el, și a căror vârstă este sub 18 ani.

ARTICOLUL 10

1. Prezenta Convenție revizuieste Convenția asupra vârstei minime (industrie), 1919; Convenția asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1920; Convenția asupra vârstei

minime (agricultură), 1921; Convenția asupra vârstei minime (cărbunari și fochiști), 1921; Convenția asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1932; Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1936; Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (industrie), 1937; Convenția asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937; Convenția asupra vârstei minime (pescari), 1959 și Convenția asupra vârstei minime (munci subterane), 1965, în condițiile fixate mai jos.

2. Intrarea în vigoare a prezentei Convenții nu închide calea ratificării ulterioare a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1936; Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (industrie), 1937; Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937; Convenției asupra vârstei minime (pescari), 1959 și Convenției asupra vârstei minime (munci subterane), 1965.

3. Convenția asupra vârstei minime (industrie), 1919; Convenția asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1920; Convenția asupra vârstei minime (agricultură), 1921 și Convenția asupra vârstei minime (cărbunari și fochiști), 1921 vor înceta să mai fie deschise ratificării ulterioare din momentul în care toate Statele membre, părți la aceste Convenții, vor consimți la această închidere, fie ratificând prezenta Convenție, fie printr-o declarație comunicată directorului general al Biroului Internațional al Muncii.

4. Cu începere de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții:

a) faptul că un Stat membru, parte la Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (industrie), 1937, acceptă obligațiile prezentei Convenții și fixează, conform art. 2 al acesteia, o vârstă minimă de cel puțin 15 ani, atrage de plin drept denunțarea imediată a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (industrie), 1937;

b) faptul că un Stat membru parte la Convenția asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1932, acceptă obligațiile prezentei Convenții pentru muncile neindustriale, în sensul numitei Convenții, atrage de plin drept denunțarea imediată a Convenției asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1932;

c) faptul că un Stat membru, parte la Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937, acceptă obligațiile prezentei Convenții pentru muncile neindustriale, în sensul numitei Convenții și fixează, conform art. 2 al prezentei Convenții, o vârstă minimă de cel puțin 15 ani, antrenează de plin drept denunțarea imediată a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937;

d) faptul că un Stat membru, parte la Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1936, acceptă obligațiile prezentei Convenții pentru munca maritimă și, fie că fixează, conform art. 2 al prezentei Convenții, o vârstă minimă de cel puțin 15 ani, fie că precizează că art. 3 al prezentei Convenții se aplică muncii maritime, atrage de plin drept denunțarea imediată a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1936;

e) faptul că un Stat membru, parte la Convenția asupra vârstei minime (pescari), 1959, acceptă obligațiile prezentei Convenții pentru pescuitul maritim și, fie că fixează, conform art. 2 al prezentei Convenții, o vârstă minimă de cel puțin 15 ani, fie că precizează că art. 3 al prezentei Convenții se aplică la pescuitul maritim, atrage de plin drept denunțarea imediată a Convenției asupra vârstei minime (pescari), 1959;

f) faptul că un Stat membru, parte la Convenția asupra vârstei minime (munci subterane), 1965, acceptă obligațiile prezentei Convenții și, fie că fixează, conform art. 2 al prezentei Convenții, o vârstă minimă cel puțin egală cu cea pe care a indicat-o în executarea Convenției din 1965, fie că precizează că o astfel de vârstă se aplică conform art. 3 al prezentei Convenții la muncile subterane, atrage de plin drept denunțarea imediată a Convenției asupra vârstei minime (munci subterane), 1965.

5. Cu începere de la intrarea în vigoare a prezentei Convenții;

a) acceptarea obligațiilor prezentei Convenții atrage denunțarea Convenției asupra vârstei minime (industrie), 1919, în ce privește aplicarea art. 12 al acesteia;

b) acceptarea obligațiilor prezentei Convenții pentru agricultură atrage denunțarea Convenției asupra vârstei minime (agricultură), 1921, în ce privește aplicarea art. 9 al acesteia;

c) acceptarea obligațiilor prezentei Convenții pentru munca maritimă atrage denunțarea Convenției asupra vârstei minime (muncă maritimă), 1920, în ce privește aplicarea art. 10 al acesteia și a Convenției asupra vârstei minime (cărbunari și fochiști), 1921, cu privire la aplicarea art. 12 al acesteia.

ARTICOLELE 11—18

Dispoziții finale tip.

**CONVENȚIA O.I.M. NR. 182
PRIVIND INTERZICEREA CELOR MAI GRAVE FORME
ALE MUNCII COPIILOR ȘI ACȚIUNEA IMEDIATA
ÎN VEDEREA ELIMINĂRII LOR***

Conferința Generală a Organizației Internaționale a Muncii,

Convocată la Geneva de Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii, care s-a reunit la 1 iunie 1999 în cea de-a 87-a sesiune,

Considerând necesitatea de a adopta noi instrumente în privința interzicerii și eliminării celor mai grave forme ale muncii copiilor, ca prioritate majoră a acțiunii naționale și internaționale, mai ales a cooperării și asistenței internaționale, pentru a completa Convenția și Recomandarea privind vârsta minimă de angajare, 1973, care rămân instrumente fundamentale în ceea ce privește munca copiilor,

Considerând că eliminarea efectivă a celor mai grave forme de muncă a copiilor necesită o acțiune imediată de ansamblu, care să țină seama de importanța unei educații de bază gratuite și de necesitatea de a-i sustrage pe copiii în cauză de la toate aceste forme de muncă și de a asigura readaptarea lor și integrarea lor socială, luând în considerare și nevoile propriilor familii,

Reamintind Rezoluția privind eliminarea muncii copiilor, adoptată de Conferința Internațională a Muncii la cea de-a 46-a sesiune a sa, în 1996,

Recunoscând că munca copiilor este determinată într-o mare măsură de sărăcie și că soluția pe termen lung rezidă într-o creștere economică susținută care să conducă la progres social și, în particular, la atenuarea sărăciei și la educație universală,

Amintind Convenția drepturilor copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989 de Adunarea Generală a Națiunilor Unite,

Amintind Declarația Organizației Internaționale a Muncii referitoare la principiile și drepturile fundamentale în muncă și mecanismul său de aplicare, adoptată de Conferința Internațională a Muncii la cea de-a 86-a sesiune în 1998,

Amintind că unele dintre cele mai grave forme ale muncii copiilor sunt acoperite de alte instrumente internaționale și, în particular, de Convenția asupra

---

* Adoptată la cea de-a 87-a sesiune a Conferinței Generale a OIM, la Geneva la 17 iunie 1999. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 203 din 13 noiembrie 2000, publicată în „Monitorul Oficial al României”, partea I, nr. 577 din 17 noiembrie 2000.

muncii forțate, 1930, și de Convenția suplimentară a Națiunilor Unite privind abolirea sclaviei, a comerțului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor similare sclaviei, 1956,

După ce ce a decis să adopte diverse propuneri referitoare la munca copiilor, problemă care consituie punctul 4 al ordinii de zi a sesiunii,

După ce a decis că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale,

Adoptă la 17 iunie 1999 convenția următoare, care va fi denumită Convenția privind cele mai grave forme ale muncii copiilor, 1999.

ARTICOLUL 1

Orice membru care ratifică prezenta Convenție trebuie să ia măsuri imediate și eficiente pentru a asigura interzicerea și eliminarea urgentă a celor mai grave forme ale muncii copiilor.

ARTICOLUL 2

În sensul prezentei Convenții, termenul *copil* se aplică tuturor persoanelor în vârstă de până la 18 ani.

ARTICOLUL 3

În sensul prezentei Convenții, expresia *cele mai grave forme ale muncii copiilor* include:

a) toate formele de sclavie sau practicile similare, ca de exemplu: vânzarea de sau comerțul cu copii, servitutea pentru datorii și munca de servitor, precum și munca forțată sau obligatorie, inclusiv recrutarea forțată sau obligatorie a copiilor în vederea utilizării lor în conflictele armate;

b) utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil în scopul prostituției, producției de material pornografic sau de spectacole pornografice;

c) utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil în scopul unor activități ilicite, mai ales pentru producția și traficul de stupefiante, așa cum le definesc convențiile internaționale pertinente;

d) muncile care, prin natura lor sau prin condițiile în care se exercită, sunt susceptibile să dăuneze sănătății, securității sau moralității copilului.

ARTICOLUL 4

1. Tipurile de muncă vizate la art. 3 lit. d) trebuie să fie stabilite de legislația națională sau de autoritatea competentă, după consultări cu organizațiile patronilor și lucrătorilor interesate, luându-se în considerare normele

internaționale pertinente și, în particular, paragrafele 3 și 4 ale Recomandării privind cele mai grave forme ale muncii copiilor, 1999.

2. Autoritatea competentă, după consultări cu organizațiile interesate ale patronilor și lucrătorilor, trebuie să localizeze tipurile de muncă astfel determinate.

3. Lista cuprinzând tipurile de muncă determinate conform paragrafului 1 al prezentului articol trebuie să fie periodic examinată și, la nevoie, revizuită după consultări cu organizațiile interesate ale patronilor și lucrătorilor.

ARTICOLUL 5

Orice membru trebuie, după consultări cu organizațiile patronilor și lucrătorilor, să stabilească sau să desemneze mecanisme adecvate pentru monitorizarea aplicării dispozițiilor care dau efect prezentei Convenții.

ARTICOLUL 6

1. Orice membru trebuie să elaboreze și să pună în aplicare programe de acțiune în vederea eliminării cu prioritate a celor mai grave forme ale muncii copiilor.

2. Aceste programe de acțiune trebuie să fie elaborate și puse în practică după consultarea instituțiilor publice competente și a organizațiilor patronilor și lucrătorilor și, dacă este cazul, cu luarea în considerare a opiniilor altor grupuri interesate.

ARTICOLUL 7

1. Orice membru trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a asigura punerea efectivă în practică și respectarea dispozițiilor care dau efect prezentei Convenții, inclusiv prin stabilirea și aplicarea de sancțiuni penale sau, dacă este cazul, de alte sancțiuni.

2. Orice membru trebuie, ținând seama de importanța educației pentru eliminarea muncii copiilor, să ia măsuri eficiente într-o perioadă determinată, pentru:

a) a preveni angajarea copiilor în cele mai grave forme ale muncii copiilor;

b) a prevedea ajutorul direct necesar și adecvat pentru a-i sustrage pe copii de la cele mai grave forme ale muncii copiilor și a asigura readaptarea lor și integrarea lor socială;

c) a asigura accesul lor la educația de bază gratuită și, ori de câte ori este posibil și potrivit, la formarea profesională a tuturor copiilor sustrași de la cele mai grave forme ale muncii copiilor;

d) a identifica copii expuși în mod particular riscurilor și a intra în contact direct cu ei;

e) a ține seama de situația particulară a fetelor.
3. Orice membru trebuie să desemneze autoritatea competentă însărcinată cu punerea în practică a dispozițiilor prezentei Convenții.

ARTICOLUL 8

Membrii trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru a se sprijini reciproc în punerea în practică a dispozițiilor prezentei Convenții printr-o cooperare și/sau o asistență internațională consolidată, inclusiv prin măsuri de susținere a dezvoltării economice și sociale, a programelor de eradicare a sărăciei și educației universale.

ARTICOLUL 9

Ratificările prezentei Convenții vor fi comunicate directorului general al Biroului Internațional al Muncii și vor fi înregistrate de acesta.

ARTICOLUL 10

1. Prezenta Convenție nu îi va obliga decât pe membrii Organizației Internaționale a Muncii ale căror ratificări vor fi fost înregistrate de directorul general al Biroului Internațional al Muncii.

2. Convenția va intra în vigoare la 12 luni după ce ratificările a 2 membri vor fi fost înregistrate de directorul general.

3. Ulterior această Convenție va intra în vigoare pentru fiecare membru la 12 luni după data la care ratificarea sa va fi fost înregistrată.

ARTICOLUL 11

1. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție poate să o denunțe după expirarea unei perioade de 10 ani după data inițială de la intrarea în vigoare a Convenției, printr-un act comunicat directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de acesta. Denunțarea nu va avea efect decât după un an de la înregistrarea ei.

2. Orice membru care a ratificat prezenta Convenție și care, în termen de un an după expirarea perioadei de 10 ani menționate la paragraful precedent nu va folosi posibilitatea de denunțare prevăzută în prezentul articol, va fi legat pentru o nouă perioadă de 10 ani și, prin urmare, va putea să denunțe prezenta Convenție la expirarea fiecărei perioade de 10 ani în condițiile prevăzute în prezentul articol.

ARTICOLUL 12

1. Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și tuturor actelor de denunțare care îi vor fi comunicate de către membrii acesteia.

2. Notificând membrilor organizației înregistrarea celei de-a doua ratificări care îi va fi fost comunicată, directorul general va atrage atenția membrilor Organizației Internaționale a Muncii asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare.

ARTICOLUL 13

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica Secretarului general al Națiunilor Unite, în scopul înregistrării, informații complete în privința tuturor ratificărilor și tuturor actelor de denunțare pe care le va fi înregistrat conform articolelor precedente.

ARTICOLUL 14

De fiecare dată când va considera necesar Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii un raport asupra aplicării prezentei Convenții și va examina dacă există posibilitatea să fie înscrisă pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii sale totale sau parțiale.

ARTICOLUL 15

1. În cazul în care Conferința va adopta o nouă convenție care ar duce la revizuirea totală sau parțială a prezentei Convenții și dacă noua convenție nu dispune altfel:

a) ratificarea de către un membru al noii convenții care implică revizuirea va atrage de drept, fără a ține seama de prevederile art. 11, denunțarea imediată a prezentei Convenții, cu condiția ca noua convenție care atrage revizuirea să intre în vigoare;

b) începând cu data intrării în vigoare a noii convenții care atrage revizuirea prezenta Convenție va înceta să mai fie deschisă ratificării de către membri.

2. În orice caz prezenta Convenție va rămâne în vigoare în conținutul și forma sa actuală pentru acei membri care au ratificat-o, dar care nu au ratificat convenția de revizuire.

ARTICOLUL 16

Versiunile în limbile franceză și engleză ale textului prezentei Convenții au valoare egală.

I. ALTE INSTRUMENTE

CONVENȚIA ASUPRA PROTECȚIEI ȘI PROMOVĂRII DIVERSITĂȚII EXPRESIILOR CULTURALE*

Conferința Generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, întrunită la Paris în cea de-a 33-a sesiune a sa, între 3 și 21 octombrie 2005,

afirmând că diversitatea culturală este o caracteristică definitorie a umanității,

conștientă că diversitatea culturală constituie un patrimoniu comun al umanității și trebuie ocrotită și păstrată în beneficiul tuturor,

fiind conștientă că diversitatea culturală creează o lume variată și diversă care mărește numărul opțiunilor și îmbogățește capacitățile și valorile umane și, prin urmare, este principalul resort al dezvoltării durabile a comunităților, popoarelor și națiunilor,

reamintind că diversitatea culturală, înfloritoare în cadrul democrației, toleranței, justiției sociale și respectului reciproc dintre popoare și culturi, este indispensabilă pentru pace și securitate la nivel local, național și internațional,

celebrând importanța diversității culturale pentru deplina înfăptuire a drepturilor omului și a libertăților fundamentale proclamate prin Declarația Universală a Drepturilor Omului și prin alte instrumente universal recunoscute,

subliniind nevoia de a încorpora cultura ca element strategic al politicilor de dezvoltare naționale și internaționale, precum și al cooperării internaționale pentru dezvoltare și luând, de asemenea, în considerare Declarația Mileniului a Națiunilor Unite (2000), care pune accent, în special, asupra eradicării sărăciei,

luând în considerare că în timp și în spațiu cultura ia forme diverse și că această diversitate este întruchipată de

---

* Adoptată la Paris la 20 octombrie 2005, în cadrul celei de a 33-a sesiuni a Conferinței Generale a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

România a aderat la Convenție prin Legea nr. 248 din 22 iunie 2006, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 558 din 28 iunie 2006.

unicitatea și pluralitatea identităților și expresiilor culturale ale popoarelor și societăților care formează umanitatea,

recunoscând importanța cunoștințelor tradiționale ca sursă de bogăție materială și intangibilă și, în special, a sistemelor de cunoștințe ale popoarelor indigene, contribuția pozitivă a acestora la dezvoltarea durabilă, precum și nevoia de protejare și promovare adecvată a acestora,

recunoscând nevoia de a lua măsuri pentru protejarea diversității expresiilor culturale, inclusiv a conținutului acestora, în special în situațiile în care expresiile culturale pot fi amenințate de posibilitatea unei grave prejudicieri sau a dispariției,

subliniind importanța culturii pentru coeziune socială în general și, în particular, potențialul său de întărire a statutului și rolului femeii în societate,

fiind conștientă că diversitatea culturală este consolidată de libera circulație a ideilor și este alimentată de schimburile și interacțiunile constante dintre culturi,

reafirmând că libertatea de gândire, exprimare și informare, precum și diversitatea media permit expresiilor culturale să înflorească în interiorul societăților,

recunoscând că diversitatea expresiilor culturale, incluzând expresiile culturale tradiționale, este un factor important care permite indivizilor și popoarelor să își exprime și să își împărtășească ideile și valorile,

reamintind că diversitatea lingvistică este un element fundamental al diversității culturale și subliniind rolul fundamental pe care îl joacă educația în protejarea și promovarea expresiilor culturale,

cușcând importanța vitalității culturilor, inclusiv pentru persoanele aparținând minorităților și popoarelor indigene, astfel cum se manifestă în libertatea lor de a-și crea, disemina și distribui expresiile culturale tradiționale și de a avea acces la acestea, pentru a beneficia de acestea pentru propria lor dezvoltare,

evidențiind rolul vital al interacțiunii și creativității culturale, care îmbogățesc și reînnoiesc expresiile culturale și întăresc rolul jucat de cei implicați în dezvoltarea culturii pentru progresul societății în general,

recunoscând importanța drepturilor de proprietate intelectuală în susținerea celor implicați în creația culturală,

fiind convinsă că activitățile, bunurile și serviciile culturale au atât un caracter economic, cât și un caracter cultural, deoarece propagă identități, valori și semnificații și de aceea nu trebuie tratate ca având exclusiv valoare comercială,

luând în considerare că procesele de globalizare, care au fost facilitate de dezvoltarea rapidă a tehnologiilor informației și comunicației, permit condiții fără precedent pentru întărirea legăturilor dintre culturi, ele reprezentând, de asemenea, o provocare pentru diversitatea culturală, în special din punctul de vedere al riscurilor de apariție a dezechilibrelor dintre țările bogate și cele sărace,

conștientă că mandatul specific al UNESCO de a asigura respectul pentru diversitatea culturilor și de a recomanda acele acorduri internaționale care pot fi necesare pentru a promova libera circulație a ideilor prin cuvinte și imagini,

referindu-se la prevederile instrumentelor internaționale adoptate de UNESCO în legătură cu diversitatea culturală și exercitarea drepturilor culturale și, în special, la Declarația Universală a Diversității Culturale din anul 2001,

adoptă prezenta convenție la data de 20 octombrie 2005.

I. OBIECTIVE ȘI PRINCIPII DIRECTOARE

ARTICOLUL 1

Obiective

Obiectivele prezentei convenții sunt:

a) să protejeze și să promoveze diversitatea expresiilor culturale;

b) să creeze condițiile pentru îmbogățirea culturilor și interacțiunea liberă a acestora într-o manieră reciproc benefică;

c) să încurajeze dialogul dintre culturi pentru a asigura în lume schimburi culturale mai largi și echilibrate, în favoarea respectului intercultural și a unei culturi a păcii;

d) să cultive interculturalitatea pentru a dezvolta interacțiunea culturală în spiritul construirii de punți între popoare;

e) să promoveze respectul pentru diversitatea expresiilor culturale și să cultive înțelegerea valorii acesteia la nivel local, național și internațional;

f) să reafirme importanța legăturii dintre cultură și dezvoltare pentru toate țările, în special pentru țările în curs de dezvoltare, și să sprijine acțiunile întreprinse la nivel național și internațional pentru a asigura recunoașterea adevăratei valori a acestei legături;

g) să acorde recunoaștere naturii distincte a activităților, bunurilor și serviciilor culturale ca vehicule ale identității, valorilor și semnificațiilor;

h) să reafirme drepturile suverane ale statelor în ceea ce privește păstrarea, adoptarea și implementarea politicilor și măsurilor pe care le consideră potrivite pentru a proteja și a promova diversitatea expresiilor culturale pe teritoriile proprii;

i) să întărească cooperarea și solidaritatea internațională în spiritul parteneriatului, în special în vederea întăririi capacității statelor în curs de dezvoltare pentru a proteja și a promova diversitatea expresiilor culturale.

ARTICOLUL 2

Principii directoare

1. Principiul respectului pentru drepturile omului și libertățile fundamentale

Diversitatea culturală poate fi protejată și promovată numai dacă sunt garantate drepturile omului și libertățile fundamentale, cum ar fi libertatea de exprimare, informare și comunicare, precum și abilitatea persoanelor de a alege expresiile culturale. Nimeni nu poate invoca prevederile prezentei convenții pentru a încălca drepturile omului și libertățile fundamentale consfințite în Declarația Universală a Drepturilor Omului sau garantate de dreptul internațional ori pentru a limita sfera de aplicare a acestora.

2. Principiul suveranității

În conformitate cu Carta Națiunilor Unite și cu principiile dreptului internațional, statele au dreptul suveran de a adopta măsuri și politici pentru protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale pe teritoriile proprii.

3. Principiul demnității egale și al respectului pentru toate culturile

Protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale presupun recunoașterea demnității egale și a respectului pentru toate culturile, inclusiv pentru culturile persoanelor aparținând minorităților și popoarelor indigene.

4. Principiul solidarității și cooperării internaționale

Cooperarea și solidaritatea internațională trebuie să aibă drept scop acordarea posibilității ca țările, în special țările în curs de dezvoltare, să își creeze și să își întărească propriile mijloace de expresie culturală, inclusiv propriile industrii culturale, indiferent dacă acestea sunt în curs de apariție sau există deja la nivel local, național și internațional.

5. Principiul complementarității aspectelor economice și culturale ale dezvoltării

Întrucât cultura este unul dintre principalele resorturi ale dezvoltării, aspectele culturale ale dezvoltării sunt la fel de importante ca și aspectele economice, la care indivizii și popoarele au dreptul fundamental să participe și de care să se bucure.

6. Principiul dezvoltării durabile

Diversitatea culturală este un beneficiu important al indivizilor și societăților. Protejarea, promovarea și păstrarea diversității culturale reprezintă cerințe esențiale pentru dezvoltarea durabilă în beneficiul generațiilor prezente și viitoare.

7. Principiul accesului echitabil

Accesul echitabil la o gamă largă și diversificată de expresii culturale din toată lumea și accesul culturilor la mijloacele de expresie și diseminare constituie elemente importante pentru îmbogățirea diversității culturale și încurajarea înțelegerii reciproce.

8. Principiul deschiderii și al echilibrului

Când statele adoptă măsuri pentru a sprijini diversitatea expresiilor culturale, trebuie să caute să promoveze, prin modalități adecvate, deschiderea către alte culturi ale lumii și să se asigure că aceste măsuri sunt adecvate obiectivelor urmărite prin prezenta convenție.

II. SFERA DE APLICARE

ARTICOLUL 3

Sfera de aplicare

Prezenta convenție se aplică politicilor și măsurilor adoptate de părți în legătură cu protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale.

III. DEFINIȚII

ARTICOLUL 4

Definiții

În scopul prezentei convenții, definițiile de mai jos au următoarele semnificații:

1. **Diversitatea culturală**

Diversitatea culturală se referă la multiplele moduri în care se exprimă culturile grupurilor și societăților. Aceste expresii sunt transmise în cadrul și între grupuri și societăți.

Diversitatea culturală se manifestă nu numai prin căi variate de exprimare, sporire și transmitere a patrimoniului cultural prin intermediul varietății expresiilor culturale, ci și prin diverse moduri de creație, producție, diseminare, distribuire și utilizare artistică, indiferent de tehnologiile și de mijloacele folosite pentru acestea.

2. **Conținut cultural**

Conținutul cultural se referă la înțelesul simbolic, dimensiunea artistică și valorile culturale care au originea în sau exprimă identități culturale.

3. **Expresii culturale**

Expresiile culturale sunt acele expresii care rezultă din creativitatea persoanelor, grupurilor și societăților și care au conținut cultural.

4. **Activități, bunuri și servicii culturale**

Activitățile, bunurile și serviciile culturale se referă la acele activități, bunuri și servicii care, în momentul în care sunt considerate drept atribute, utilizări sau finalități specifice, întruchipează ori transmit expresii culturale, indiferent de valoarea comercială pe care o pot avea. Activitățile culturale pot fi un scop în sine sau pot contribui la realizarea bunurilor și serviciilor culturale.

5. Industrii culturale

Industriile culturale se referă la industriile ce produc și distribuie bunuri sau servicii culturale, astfel cum sunt definite la pct. 4 de mai sus.

6. Măsuri și politici culturale

Măsurile și politicile culturale se referă la acele măsuri și politici ce privesc cultura, la nivel local, național, regional sau internațional, care sunt fie concentrate asupra culturii ca atare, fie create pentru a avea un efect direct asupra expresiilor culturale ale persoanelor, grupurilor sau societăților, inclusiv asupra creării, producerii, diseminării, distribuirii și accesului la activitățile, bunurile și serviciile culturale.

7. Protejare

Protejarea înseamnă adoptarea măsurilor menite să păstreze, să ocrotească și să sporească diversitatea expresiilor culturale.

A proteja înseamnă a adopta astfel de măsuri.

8. Interculturalitate

Interculturalitatea se referă la existența și interacțiunea echitabilă a diverselor culturi și la posibilitatea generării de expresii culturale distribuite prin dialog și respect reciproc.

IV. DREPTURI ȘI OBLIGAȚII ALE PĂRȚILOR

ARTICOLUL 5

Reguli generale referitoare la drepturi și obligații

1. Părțile, în conformitate cu Carta Națiunilor Unite, cu principiile dreptului internațional și cu instrumentele universal recunoscute, referitoare la drepturile omului, își reafirmă dreptul suveran de a formula și a implementa politici culturale proprii și de a adopta măsuri pentru protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale și de a întări cooperarea internațională pentru realizarea scopurilor prezentei convenții.

2. Atunci când o parte implementează politici și ia măsuri pentru a proteja și a promova diversitatea expresiilor culturale pe teritoriile proprii, politicile și măsurile părții respective trebuie să respecte prevederile prezentei convenții.

ARTICOLUL 6

Drepturile părților la nivel național

1. În interiorul cadrului propriilor măsuri și politici culturale, astfel cum sunt definite la art. 4 pct. 6 și luând în considerare nevoile și circumstanțele particulare proprii, fiecare parte poate adopta măsuri care să urmărească protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale în interiorul teritoriului său.

2. Aceste măsuri pot include:

a) măsuri de reglementare menite să protejeze și să promoveze diversitatea expresiilor culturale;

b) măsuri care, într-o manieră adecvată, oferă oportunități pentru activitățile, bunurile și serviciile culturale naționale, printre toate celelalte disponibile pe teritoriul național, pentru a crea, produce, disemina, distribui și utiliza astfel de activități, bunuri și servicii naționale, inclusiv prevederi referitoare la limba utilizată pentru astfel de activități, bunuri și servicii;

c) măsuri menite să ofere un acces efectiv industriilor și activităților culturale naționale independente la mijloacele de producție, diseminare și distribuire a activităților, bunurilor și serviciilor culturale;

d) măsuri menite să ofere asistență financiară publică;

e) măsuri menite să încurajeze organizațiile nonprofit, precum și instituțiile publice și private, artiștii și alți profesioniști din cultură, să dezvolte și să promoveze liberul schimb și circulația ideilor, expresiilor culturale și activităților, bunurilor și serviciilor culturale și să stimuleze atât spiritul creativ, cât și pe cel antreprenorial în cadrul activităților acestora;

f) măsuri menite să înființeze și să sprijine instituții publice, după caz;

g) măsuri menite să ocrotească și să sprijine artiștii și alte persoane implicate în crearea de expresii culturale;

h) măsuri menite să intensifice diversitatea media, inclusiv prin servicii publice de radiodifuziune.

ARTICOLUL 7

Măsuri de promovare a expresiilor culturale

1. Părțile depun eforturi să creeze pe teritoriile proprii un mediu care să încurajeze indivizii și grupurile sociale:

a) să creeze, să producă, să disemineze și să aibă acces la propriile expresii culturale, acordând atenția cuvenită circumstanțelor și nevoilor speciale ale femeilor, precum și ale diferitelor grupuri sociale, inclusiv ale persoanelor aparținând minorităților și popoarelor indigene;

b) să aibă acces la diverse expresii culturale din teritoriile proprii și din alte țări ale lumii.

2. De asemenea, părțile depun eforturi să recunoască importanța contribuției artiștilor, a altor persoane implicate în procesul creativ, a comunităților culturale și a organizațiilor care sprijină munca acestora, precum și rolul lor central în creșterea diversității expresiilor culturale.

ARTICOLUL 8

Măsuri de protejare a expresiilor culturale

1. Fără a aduce atingere prevederilor art. 5 și 6, o parte poate stabili existența unor situații speciale în care expresiile culturale pe teritoriul său sunt supuse riscului de a dispărea, sunt grav amenințate sau se află într-o altă situație care necesită o protecție urgentă.

2. Părțile pot lua toate măsurile adecvate pentru a proteja și a păstra expresiile culturale aflate în situațiile prevăzute la alin. 1 într-o manieră conformă cu prevederile prezentei convenții.

3. Părțile raportează Comitetului Interguvernamental prevăzut la art. 23 toate măsurile luate pentru a face față exigențelor situației, iar acesta va face recomandările cuvenite.

ARTICOLUL 9

Transparența și comunicarea informațiilor

Părțile:

a) oferă informații adecvate în rapoartele lor către UNESCO la fiecare 4 ani asupra măsurilor luate pentru protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale pe propriile teritorii și la nivel internațional;

b) desemnează un punct de contact responsabil cu comunicarea informațiilor aflate în legătură cu prezenta convenție;

c) comunică și schimbă informații referitoare la protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale.

ARTICOLUL 10

Educație și sensibilizare a publicului

Părțile:

a) încurajează și promovează înțelegerea importanței protejării și promovării diversității expresiilor culturale, *inter alia*, prin programe educaționale și de sensibilizare intensă a publicului;

b) cooperează cu celelalte părți și organizații internaționale și regionale pentru atingerea obiectivului prezentului articol;

c) depun eforturi să încurajeze creativitatea și să consolideze capacitățile de producție prin organizarea de programe educaționale, de instruire și schimb în domeniul industriilor culturale. Aceste măsuri trebuie implementate într-o manieră care să nu aibă un impact negativ asupra formelor tradiționale de producție.

ARTICOLUL 11

Participarea societății civile

Părțile recunosc rolul fundamental al societății civile în protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale. Părțile încurajează participarea activă a societății civile la eforturile lor de atingere a obiectivelor prezentei convenții.

ARTICOLUL 12

Promovarea cooperării internaționale

Părțile depun eforturi să consolideze cooperarea lor bilaterală, regională și internațională pentru a crea condițiile favorabile promovării diversității expresiilor culturale, acordând o atenție specială situațiilor prevăzute la art. 8 și 17, în special pentru:

a) a facilita dialogul părților cu privire la politica culturală;

b) a întări capacitățile de management și strategice ale sectorului public în cadrul instituțiilor culturale din sectorul public, prin intermediul schimburilor culturale profesionale și internaționale și prin împărtășirea celor mai bune practici;

c) a reîntări parteneriatele cu și între societatea civilă, organizațiile nonguvernamentale și sectorul privat în

scopul dezvoltării și promovării diversității expresiilor culturale;

d) a promova folosirea noilor tehnologii, a încuraja parteneriatele în vederea intensificării înțelegerii culturale și comunicării informațiilor, precum și a dezvoltării diversității expresiilor culturale;

e) a încuraja încheierea acordurilor de coproducție și codistribuție.

ARTICOLUL 13

Integrarea culturii în dezvoltarea durabilă

Părțile depun eforturi să integreze cultura în politicile lor de dezvoltare la toate nivelurile pentru a crea condițiile favorabile unei dezvoltări durabile și, în acest cadru, să dezvolte aspectele referitoare la protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale.

ARTICOLUL 14

Cooperare pentru dezvoltare

Părțile depun eforturi să sprijine cooperarea pentru o dezvoltare durabilă și pentru a reduce sărăcia, în special în ceea ce privește nevoile specifice ale țărilor în curs de dezvoltare, în scopul favorizării emergenței unui sector cultural dinamic, *inter alia*, prin următoarele măsuri:

a) consolidarea industriilor culturale în țările în curs de dezvoltare prin:

- (i) crearea și întărirea capacităților de producție și distribuție a culturii din țările în curs de dezvoltare;
- (ii) facilitarea accesului mai larg la piața globală și la rețelele internaționale de distribuție pentru activitățile, bunurile și serviciile culturale proprii;
- (iii) permiterea apariției unor piețe locale și regionale viabile;
- (iv) adoptarea, acolo unde este posibil, de măsuri adecvate în țările dezvoltate în vederea facilitării accesului pe teritoriul lor pentru activitățile, bunurile și serviciile culturale din țările în curs de dezvoltare;
- (v) acordarea de sprijin pentru munca de creație și facilitarea mobilității, în limita posibilităților, a artiștilor din țările în curs de dezvoltare;

- (vi) încurajarea colaborării corespunzătoare dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare în domeniul precum, *inter alia*, muzica și filmul;
- b) crearea capacităților prin schimbul de informații, experiență și expertiză, ca și prin instruirea resurselor umane din țările în curs de dezvoltare din sectoarele public și privat, în legătură cu, *inter alia*, capacitățile strategice și de management, dezvoltarea și implementarea de politici, promovarea și distribuirea expresiilor culturale, dezvoltarea microîntreprinderilor și a celor mici și mijlocii, utilizarea tehnologiei, precum și transferul și dezvoltarea de abilități;
- c) transferul de tehnologie prin introducerea de măsuri stimulative adecvate pentru transferul de tehnologie și know-how, în special în domeniile întreprinderilor și industriilor culturale;
- d) sprijin financiar prin:
  - (i) înființarea unui fond internațional pentru diversitate culturală, după cum este prevăzut la art. 18;
  - (ii) oferirea de asistență de dezvoltare în mod oficial, după caz, inclusiv asistență tehnică, pentru a stimula și a sprijini creativitatea;
  - (iii) alte forme de asistență financiară, cum ar fi: împrumuturi cu dobândă mică, subvenții și alte mecanisme de finanțare.

ARTICOLUL 15

Aranjamente de colaborare

Părțile încurajează dezvoltarea de parteneriate între și în cadrul sectorului public și privat și organizațiile nonprofit, pentru a coopera cu țările în curs de dezvoltare în vederea întăririi capacității lor de protejare și promovare a diversității expresiilor culturale. Aceste parteneriate inovatoare vor pune accentul, în concordanță cu nevoile practice ale țărilor în curs de dezvoltare, pe dezvoltarea continuă a infrastructurii, a resurselor umane și a politicilor, precum și a schimbului de activități, bunuri și servicii culturale.

ARTICOLUL 16

Tratament preferențial pentru țările în curs de dezvoltare

Țările dezvoltate facilitează schimburile culturale cu țările în curs de dezvoltare prin acordarea unui tratament

preferențial artiștilor și altor profesioniști și practicieni din cultură, precum și bunurilor și serviciilor culturale provenite din țările în curs de dezvoltare, prin intermediul unui cadru legal și instituțional adecvat.

ARTICOLUL 17

Cooperarea internațională în situații de amenințare gravă la adresa expresiilor culturale

Părțile vor coopera în oferirea de asistență în mod reciproc și, în special, țărilor în curs de dezvoltare, în situațiile prevăzute la art. 8.

ARTICOLUL 18

Fondul internațional pentru diversitate culturală

1. Prin prezenta convenție este înființat un fond internațional pentru diversitate culturală, denumit în continuare *Fondul*.

2. Fondul este constituit ca fond de depozit, în conformitate cu regulamentele financiare ale UNESCO.

3. Resursele Fondului constau în:

a) contribuții voluntare efectuate de părți;

b) fonduri alocate în acest scop de Conferința Generală a UNESCO;

c) contribuții, daruri sau donații din partea altor state, organizații și programe din sistemul Națiunilor Unite, din partea altor organizații regionale ori internaționale, precum și din partea unor persoane fizice sau organisme publice ori private;

d) orice dobândă aferentă resurselor Fondului;

e) fonduri strânse prin colecte și încasări în cadrul evenimentelor organizate în beneficiul Fondului;

f) orice altă resursă autorizată de regulamentele Fondului.

4. Utilizarea resurselor Fondului se decide de către un comitet interguvernamental, pe baza directivelor stabilite de Conferința părților prevăzută la art. 22.

5. Comitetul Interguvernamental poate accepta contribuții și alte forme de asistență în scopuri generale și speciale în legătură cu proiecte specifice, dacă aceste proiecte au fost aprobate de comitetul respectiv.

6. Contribuțiile aduse la Fond nu pot fi însoțite de nici o condiție politică, economică sau de altă natură, care este incompatibilă cu obiectivele prezentei convenții.

7. Părțile depun eforturi să ofere regulat contribuții voluntare în scopul implementării prezentei convenții.

ARTICOLUL 19

Schimbul, analiza și diseminarea informațiilor

1. Părțile consimt să schimbe informații și să pună în comun expertiza referitoare la colectarea datelor și statisticile despre diversitatea expresiilor culturale, precum și despre cele mai bune practici referitoare la protejarea și promovarea acestora.

2. UNESCO va facilita colectarea, analizarea și diseminarea tuturor informațiilor, statisticilor și celor mai bune practici prin folosirea mecanismelor existente în cadrul secretariatului.

3. De asemenea, UNESCO va înființa și va actualiza o bază de date despre diferite sectoare și organizații guvernamentale, private și nonprofit, implicate în domeniul expresiilor culturale.

4. Pentru a facilita colectarea datelor, UNESCO va acorda o atenție specială creării capacității și îmbunătățirii expertizei pentru părțile care înaintează o cerere pentru o astfel de asistență.

5. Colectarea informațiilor identificate în prezentul articol va completa informațiile colectate în conformitate cu prevederile art. 9.

V. RAPORTURI CU ALTE INSTRUMENTE

ARTICOLUL 20

Raportul cu alte tratate: sprijin reciproc, complementaritate și nesubordonare

1. Părțile recunosc că își vor îndeplini cu bunăcredință obligațiile care le revin potrivit prezentei convenții și tuturor celorlalte tratate la care sunt părți. Prin urmare, fără a subordona prezenta convenție oricărui alt tratat,

a) părțile vor dezvolta sprijinul reciproc dintre prezenta convenție și celelalte tratate la care sunt părți; și

b) atunci când interpretează și aplică alte tratate la care sunt părți sau atunci când își asumă alte obligații

internaționale, părțile vor lua în considerare prevederile relevante din prezenta convenție.

2. Nicio prevedere din prezenta convenție nu va fi interpretată în sensul modificării drepturilor și obligațiilor părților pe care acestea le au în cadrul oricăror alte tratate la care sunt părți.

ARTICOLUL 21

Consultare și coordonare internațională

Părțile se angajează să promoveze obiectivele și principiile prezentei convenții în alte forumuri internaționale. În acest scop, părțile se vor consulta reciproc, după caz, având în vedere aceste obiective și principii.

VI. ORGANELE CONVENȚIEI

ARTICOLUL 22

Conferința părților

1. Va fi înființată o conferință a părților. Conferința părților va fi organul plenar și suprem al prezentei convenții.

2. Conferința părților se va întruni în sesiuni ordinare la fiecare 2 ani, în limita posibilităților, în cadrul Conferinței Generale a UNESCO. Aceasta se poate întâlni în sesiune extraordinară, dacă se decide astfel, sau în cazul în care Comitetul Interguvernamental primește o cerere în acest sens din partea a cel puțin unei treimi din numărul părților.

3. Conferința părților își adoptă propriile reguli de procedură.

4. Funcțiunile Conferinței părților sunt, *inter alia*:

a) alegerea membrilor Comitetului Interguvernamental;

b) primirea și examinarea rapoartelor părților la prezenta convenție, transmise de Comitetul Interguvernamental;

c) aprobarea directivelor operaționale pregătite la cererea sa de către Comitetul Interguvernamental;

d) luarea oricăror alte măsuri pe care le consideră necesare pentru îndeplinirea obiectivelor prezentei convenții.

ARTICOLUL 23

Comitetul Interguvernamental

1. În cadrul UNESCO se înființează un comitet interguvernamental pentru protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale, denumit în continuare *Comitet Interguvernamental*. Acesta este compus din reprezentanții a 18 state părți la Convenție, aleși pentru un mandat de 4 ani de către Conferința părților la data intrării în vigoare a prezentei convenții, potrivit art. 29.

2. Comitetul Interguvernamental se întrunește anual.

3. Comitetul Interguvernamental funcționează sub autoritatea și îndrumarea Conferinței părților și va răspunde în fața acesteia.

4. Numărul membrilor Comitetului Interguvernamental va crește la 24 din momentul în care numărul părților la Convenție va ajunge la 50.

5. Alegerea membrilor Comitetului Interguvernamental se va face pe baza principiului reprezentării geografice echitabile și pe baza principiului rotației.

6. Fără a aduce atingere altor responsabilități conferite de prezenta convenție, funcțiile Comitetului Interguvernamental sunt:

a) să promoveze obiectivele prezentei convenții și să încurajeze și să monitorizeze implementarea acestora;

b) să întocmească și să înainteze spre aprobare Conferinței părților, la cererea acesteia, directivele operaționale pentru implementarea și aplicarea prevederilor Convenției;

c) să transmită Conferinței părților rapoartele părților la Convenție, împreună cu propriile comentarii și cu un rezumat al conținutului acestora;

d) să facă recomandări adecvate pentru a fi avute în vedere în situațiile supuse atenției sale de către părțile la Convenție, în conformitate cu prevederile relevante ale acesteia, în special cu art. 8;

e) să creeze proceduri și alte mecanisme de consultare menite să promoveze obiectivele și principiile prezentei convenții în cadrul altor forumuri internaționale;

f) să îndeplinească orice altă sarcină, la cererea Conferinței părților.

7. Comitetul Interguvernamental, în conformitate cu propriile reguli de procedură, poate invita în orice

moment organizații private sau publice ori persoane fizice în vederea participării la întrunirile sale pentru a fi consultate asupra unor aspecte specifice.

8. Comitetul Interguvernamental va pregăti și va înainta Conferinței părților, spre aprobare, propriile reguli de procedură.

ARTICOLUL 24

Secretariatul UNESCO

1. Organele Convenției sunt asistate de Secretariatul UNESCO.

2. Secretariatul UNESCO întocmește documentația Conferinței părților și a Comitetului Interguvernamental, precum și agenda întrunirilor acestora, sprijină implementarea deciziilor luate de către acestea și raportează cu privire la respectiva implementare.

VII. CLAUZE FINALE

ARTICOLUL 25

Soluționarea diferendelor

1. În cazul unui diferend între părțile la prezenta convenție cu privire la interpretarea sau aplicarea acesteia, părțile caută să soluționeze divergența respectivă prin negociere.

2. Dacă părțile implicate nu pot să ajungă la un acord prin negociere, acestea, împreună, pot căuta bunele oficii ale unei terțe părți sau pot solicita medierea diferendului de către o terță parte.

3. Dacă bunele oficii sau medierea nu sunt angajate ori dacă divergența nu este soluționată prin negociere, bunele oficii ori mediere, o parte poate apela la conciliere în conformitate cu procedura descrisă în anexa la prezenta convenție. Părțile vor lua în considerare cu bună-credință propunerea făcută de Comisia de conciliere în vederea soluționării diferendului.

4. Fiecare parte poate, în momentul ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, să declare că nu recunoaște procedura concilierii descrisă mai sus. Orice parte care a făcut o astfel de declarație o poate retrage în orice moment prin notificarea adresată directorului general al UNESCO.

ARTICOLUL 26

Ratificarea, acceptarea, aprobarea sau aderarea statelor membre

1. Prezenta convenție face obiectul ratificării, acceptării, aprobării sau aderării statelor membre ale UNESCO în concordanță cu procedurile lor constituționale respective.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare vor fi depuse la directorul general al UNESCO.

ARTICOLUL 27

Aderarea

1. Prezenta convenție este deschisă aderării tuturor statelor care nu sunt membre ale UNESCO, dar sunt membre ale Organizației Națiunilor Unite sau ale oricăreia dintre agențiile lor specializate, care sunt invitate de Conferința generală a UNESCO să adere la aceasta.

2. Prezenta convenție va fi, de asemenea, deschisă aderării teritoriilor care se bucură de o autogovernare internă deplină, recunoscută ca atare de către Organizația Națiunilor Unite, dar care nu au obținut independența deplină în concordanță cu Rezoluția Adunării Generale 1514 (XV) și care au competențe în domeniile guvernate de prezenta convenție, inclusiv competențe de a deveni parte la tratate în ceea ce privește astfel de domenii.

3. Următoarele prevederi se aplică organizațiilor de integrare economică regională:

a) prezenta convenție va fi deschisă, de asemenea, aderării oricărei organizații de integrare economică regională, care, cu excepțiile prevăzute mai jos, va fi obligată pe deplin de prevederile Convenției în același mod ca și statele părți;

b) în cazul în care unul sau mai multe state membre ale unei asemenea organizații este, de asemenea, parte la prezenta convenție, organizația și acest stat membru sau aceste state membre va/vor decide asupra responsabilității lui/lor cu privire la îndeplinirea obligațiilor care îi/le revin potrivit prezentei convenții. O astfel de partajare de responsabilități va începe să producă efecte după îndeplinirea procedurii de notificare descrise la subparagraful c). Organizația și statele membre nu pot să exercite concomitent drepturile acordate prin prezenta

convenție. În plus, organizațiile de integrare economică regională, în ceea ce privește chestiunile din sfera lor de competență, își exercită dreptul de a vota cu un număr de voturi egal cu numărul statelor lor membre care sunt părți la prezenta convenție. O astfel de organizație nu își va putea exercita dreptul de vot dacă oricare dintre statele sale membre își exercită acest drept și viceversa;

c) o organizație de integrare economică regională și statul sau statele sale membre care au convenit asupra partajării responsabilităților în conformitate cu subparagraful b) va informa părțile cu privire la orice propunere de partajare de responsabilități în următorul mod:

(i) în instrumentul său de aderare, o astfel de organizație declară în detaliu partajarea responsabilităților proprii în ceea ce privește domeniile guvernate de prezenta convenție;

(ii) în cazul oricărei modificări ulterioare a respectivelor responsabilități, organizația de integrare economică regională informează depozitarul cu privire la orice astfel de propunere de modificare a respectivelor responsabilități; depozitarul informează, la rândul său, părțile cu privire la o astfel de modificare;

d) se prezumă că statele membre ale unei organizații de integrare economică regională care devin părți la prezenta convenție își păstrează competențele asupra tuturor domeniilor în legătură cu care depozitarul nu a fost informat sau nu s-a depus o declarație expresă privind transferul de competență către organizație;

e) *organizație de integrare economică regională* înseamnă o organizație constituită de state suverane, membre ale Organizației Națiunilor Unite sau ale oricărei agenții specializate a acesteia, către care aceste state au transferat competențele referitoare la domeniile guvernate de prezenta convenție și care a fost pe deplin autorizată, potrivit procedurilor interne proprii, să devină parte la Convenție.

4. Instrumentele de aderare se depozitează la directorul general al UNESCO.

ARTICOLUL 28

Punct de contact

La data la care devine parte la prezenta convenție, fiecare parte va desemna un punct de contact în conformitate cu art. 9.

ARTICOLUL 29

Intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va intra în vigoare la 3 luni după data depunerii celui de-al treizecilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, dar numai în ceea ce privește acele state ori organizații de integrare economică regională care au depus instrumentele proprii de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare la acea dată sau înainte de aceasta. Convenția va intra în vigoare în ceea ce privește orice altă parte la 3 luni după ce aceasta își depune propriul instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

2. În scopul prezentului articol, orice instrument depus de o organizație regională integrată economic nu va fi luat în considerare în plus față de cele depuse de statele membre ale organizației.

ARTICOLUL 30

Regimuri constituționale federale sau neunitare

Recunoscând că acordurile internaționale obligă în mod egal părțile, indiferent de sistemele lor constituționale, următoarele prevederi se aplică părților care au regimuri constituționale federale sau neunitare:

a) în ceea ce privește prevederile prezentei convenții, a căror implementare se supune jurisdicției legale a puterii legislative federale sau centrale, obligațiile guvernului federal sau central vor fi aceleași ca și în cazul părților care nu sunt state federale;

b) în ceea ce privește prevederile Convenției, a căror implementare se supune jurisdicției unor unități constituente individuale precum statele, județele, provinciile sau cantoanele, care nu sunt obligate de sistemul constituțional al federației să ia măsuri legislative, guvernul federal va informa, după caz, autoritățile competente ale unităților constituente precum statele, județele, provinciile sau cantoanele cu privire la prevederile menționate, cu recomandarea sa pentru adoptarea acestora.

ARTICOLUL 31

Denunțare

1. Orice parte la prezenta convenție poate denunța prezenta convenție.

2. Denunțarea va fi notificată prin orice instrument scris depus la directorul general al UNESCO.

3. Denunțarea va produce efecte după 12 luni de la primirea instrumentului de denunțare. Denunțarea nu va modifica cu nimic obligațiile financiare ale părții care denunță Convenția până la data la care retragerea produce efecte.

ARTICOLUL 32

Funcțiunile depozitarului

Directorul general al UNESCO, în calitate de depozitar al prezentei convenții, va informa statele membre ale Organizației, statele care nu sunt membre ale acesteia și organizațiile de integrare economică regională precizate la art. 27, precum și Organizația Națiunilor Unite cu privire la depunerea tuturor instrumentelor de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare prevăzute în art. 26 și 27, precum și cu privire la denunțările prevăzute la art. 31.

ARTICOLUL 33

Amendamente

1. O parte la prezenta convenție poate propune amendamente la prezenta convenție prin comunicare scrisă adresată directorului general al UNESCO. Directorul general al UNESCO va transmite această comunicare către toate părțile. Dacă, în termen de 6 luni de la data distribuirii comunicării, cel puțin jumătate din numărul părților răspunde favorabil solicitării, directorul general al UNESCO va prezenta o astfel de propunere următoarei sesiuni a Conferinței părților spre dezbatere și eventuală adoptare.

2. Amendamentele se adoptă cu o majoritate de două treimi din numărul părților prezente și participante la vot.

3. Odată adoptate, amendamentele la prezenta convenție sunt transmise părților spre ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

4. Amendamentele la prezenta convenție vor intra în vigoare pentru părțile care le-au ratificat, acceptat, aprobat sau aderat după 3 luni de la depunerea instrumentelor prevăzute în alin. 3 al prezentului articol, de către două treimi din numărul părților. Ulterior, un amendament va intra în vigoare pentru părțile care ratifică, acceptă,

aprobă sau aderă la amendamentul menționat după 3 luni de la depunerea de către parte a instrumentelor sale de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

5. Procedura descrisă la alin. 3 și 4 nu se aplică amendamentelor la art. 23 referitoare la numărul membrilor Comitetului Interguvernamental. Aceste amendamente vor intra în vigoare în momentul adoptării acestora.

6. Statul sau organizația de integrare economică regională la care se face referire la art. 27, care devine parte la prezenta convenție după intrarea în vigoare a amendamentelor în conformitate cu alin. 4 al prezentului articol, în lipsa exprimării unei intenții diferite, va fi considerat/considerată:

a) parte la prezenta convenție astfel cum a fost amendată; și

b) parte la Convenția nemodificată, în raport cu orice parte care nu este obligată prin amendamente.

ARTICOLUL 34

Texte oficiale

Prezenta convenție a fost întocmită în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă, toate cele 6 texte fiind egal autentice.

ARTICOLUL 35

Înregistrare

În conformitate cu art. 102 din Carta Națiunilor Unite, prezenta convenție va fi înregistrată la Secretariatul Organizației Națiunilor Unite, la solicitarea directorului general al UNESCO.

ANEXĂ

PROCEDURA DE CONCILIERE

ARTICOLUL 1

Comisia de conciliere

La cererea uneia dintre părțile aflate într-o divergență este creată o comisie de conciliere. Dacă părțile nu convin altfel, Comisia de conciliere va fi alcătuită din 5 membri, câte 2 numiți de fiecare parte implicată și un președinte ales în solidar de acești membri.

ARTICOLUL 2

Membrii Comisiei de conciliere

În divergențele dintre mai mult de două părți, părțile cu interese comune își vor desemna membrii în Comisia de conciliere în solidar, prin acordul acestora. Atunci când două sau mai multe părți au interese diferite ori dacă există un dezacord, chiar dacă acestea au același interes, părțile își vor desemna membrii separat.

ARTICOLUL 3

Întâlniri

Dacă, în termen de două luni de la data solicitării de creare a Comisiei de conciliere, nu are loc nici o întâlnire a părților, directorul general al UNESCO, în cazul în care i se cere acest lucru de către partea care a formulat solicitarea, va fixa aceste întâlniri într-un termen suplimentar de două luni.

ARTICOLUL 4

Președintele Comisiei de conciliere

Dacă nu a fost ales un președinte al Comisiei de conciliere în termen de două luni de la data numirii ultimului membru al acesteia, directorul general al UNESCO, dacă i se cere aceasta de către o parte, va desemna un președinte în cadrul unui termen suplimentar de două luni.

ARTICOLUL 5

Decizii

Comisia de conciliere va lua deciziile prin votul majorității membrilor săi. Comisia își va stabili propria procedură, dacă părțile la diferent nu agreează altfel. Comisia de conciliere va oferi o propunere de soluționare a divergenței pe care părțile o vor considera de bună-credință.

ARTICOLUL 6

Dezacord

Comisia de conciliere va decide asupra dezacordului cu privire la competența sa.

CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI*

PREAMBUL

Statele părți ale prezentei Convenții,
preocupate de gravitatea problemelor pe care le pune corupția și de amenințarea pe care aceasta o constituie pentru stabilitatea și siguranța societăților, subminând instituțiile și valorile democratice, valorile etice și justiția și compromițând dezvoltarea durabilă și statul de drept,

preocupate în egală măsură de legăturile existente între corupție și celelalte forme ale criminalității, în special criminalitatea organizată și criminalitatea economică, inclusiv spălarea banilor,

preocupate, pe de altă parte, de faptul că problemele de corupție care poartă asupra unor bunuri considerabile, putând reprezenta o parte substanțială a resurselor statelor, și care amenință stabilitatea politică și dezvoltarea durabilă a acestor state,

convinse că fenomenul corupției nu mai este o problemă locală, ci un fenomen transnațional care lovește toate societățile și toate economiile, ceea ce face esențială cooperarea internațională, pentru a o preveni și pentru a o opri,

convinse în egală măsură că o abordare globală și multidisciplinară este necesară pentru a preveni și combate eficient corupția,

convinse, pe de altă parte, că oferirea de asistență poate contribui într-o manieră importantă la prevenirea și

---

* Adoptată la New York la 31 octombrie 2003.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 365 din 15 septembrie 2004, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 903 din 5 octombrie 2004.

Cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare, în baza art. 46 pct. 13 din Convenție, România notifică depozitarului următoarele:

a) cererile de asistență judiciară din faza de cercetare și urmărire penală vor fi adresate Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;

b) cererile de asistență judiciară din faza de judecată și de executare a pedepsei vor fi adresate Ministerului Justiției.

De asemenea, în condițiile menționate mai sus, se notifică depozitarului următoarele:

– cererile de extrădare și cererile privind transferarea persoanelor condamnate vor fi adresate Ministerului Justiției.

combaterea eficace a corupției, inclusiv prin întărirea capacității și instituțiilor statului,

convinse de faptul că dobândirea ilicită a bogățiilor personale poate fi îndeosebi dăunătoare instituțiilor democratice, economiilor naționale și statului de drept,

hotărâte să prevină, să descopere și să descurajeze în mod eficient transferurile internaționale de bunuri dobândite ilicit și să consolideze cooperarea internațională în recuperarea de bunuri,

recunoscând principiile fundamentale ale respectării garanțiilor prevăzute de lege în procedurile penale și în procedurile civile sau administrative privind recunoașterea drepturilor de proprietate,

fiind conștiente de responsabilitatea ce revine statelor de a eradica acest flagel și că acestea trebuie să coopereze între ele, cu sprijinul și participarea persoanelor și grupurilor care nu aparțin sectorului public, cum ar fi societatea civilă, organizațiile neguvernamentale și comunitățile de persoane, pentru ca eforturile lor în acest domeniu să fie eficiente,

având în egală măsură conștiința principiilor buneii gestiuni a afacerilor publice și a bunurilor publice, de echitate, de responsabilitate și de egalitate în fața legii, precum și de necesitate a păstrării integrității și favorizării unei culturi de refuz al corupției,

salutând lucrările conduse de Comisia pentru prevenirea criminalității și pentru justiție penală și de Biroul Națiunilor Unite împotriva drogurilor și criminalității pentru a combate corupția,

amintind lucrările conduse în acest domeniu de alte organizații internaționale și religioase, mai ales activitățile Consiliului de Cooperare Vamală (numit și Organizația Mondială a Vămilelor), Consiliului Europei, Ligii Statelor Arabe, Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică, Organizației Statelor Americane, Uniunii Africane și Uniunii Europene,

luând act cu satisfacție de instrumentele multilaterale de prevenire și combatere a corupției, precum, între altele, Convenția interamericană împotriva corupției, adoptată de Organizația Statelor Americane la 29 martie 1996, Convenția privind combaterea corupției implicând funcționari ai comunităților europene sau funcționari ai statelor membre ale Uniunii Europene, adoptată de

Consiliul Uniunii Europene la 26 mai 1997, Convenția privind combaterea corupției agenților publici străini în tranzacțiile comerciale internaționale, adoptată de Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică la 21 noiembrie 1977, Convenția penală privind corupția, adoptată de Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei la 27 ianuarie 1999, Convenția civilă privind corupția, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 9 septembrie 1997, și Convenția de prevenire și combatere a corupției, adoptată de șefii de stat și de guvern ai Uniunii Africane la 12 iulie 2003,

salutând, de asemenea, intrarea în vigoare la 29 septembrie 2003 a Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, au convenit cele ce urmează:

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

ARTICOLUL 1

Obiect

Prezenta convenție are ca obiect:

a) promovarea și consolidarea măsurilor în scopul prevenirii și combaterii corupției în modul cel mai eficient;

b) promovarea, înlesnirea și sprijinul cooperării internaționale și asistenței tehnice în scopul prevenirii corupției și al luptei împotriva acesteia, inclusiv recuperarea de bunuri;

c) promovarea integrității, responsabilității și buneii gestiuni a afacerilor publice și a bunurilor publice.

ARTICOLUL 2

Terminologie

În sensul prezentei convenții:

a) prin *agent public* se înțelege: (i) orice persoană care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat parte, care a fost numită ori aleasă, cu titlu permanent sau temporar, care este remunerată ori neremunerată, și oricare ar fi nivelul său ierarhic; (ii) orice persoană care exercită o funcție publică, inclusiv pentru un organism public sau o întreprindere publică, ori care prestează un serviciu public, așa cum acești termeni sunt

definiți în dreptul intern al statului parte și aplicați în domeniul pertinent al dreptului acestui stat; (iii) orice persoană definită ca „agent public“ în dreptul intern al unui stat parte. Totuși, în scopurile anumitor măsuri specifice

*) Traducere.

prevăzute în cap. II al prezentei convenții, prin *agent public* se poate înțelege orice persoană care exercită o funcție publică sau care prestează un serviciu public, așa cum acești termeni sunt definiți în dreptul intern al statului parte și aplicați în domeniul pertinent al dreptului acestui stat;

b) prin *agent public străin* se înțelege orice persoană care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unei țări străine, care a fost numită sau aleasă, și orice persoană care exercită o funcție publică pentru o țară străină, inclusiv pentru un organism public sau o întreprindere publică;

c) prin *funcționar al unei organizații internaționale publice* se înțelege un funcționar internațional sau orice persoană autorizată de o astfel de organizație să acționeze în numele ei;

d) prin *bunuri* se înțelege orice tip de bun, corporal sau incorporal, mobil ori imobil, tangibil sau intangibil, precum și actele juridice ori documentele atestând proprietatea acestor bunuri sau drepturile referitoare la acestea;

e) prin *produs al infracțiunii* se înțelege orice bun provenit direct sau indirect din săvârșirea unei infracțiuni ori obținut direct sau indirect din săvârșirea unei infracțiuni;

f) prin *blocare sau sechestru* se înțelege interdicția temporară a transferului, conversiei, dispoziției ori circulației bunurilor sau faptul de a fi asumat temporar paza ori controlul de bunuri pe baza unei hotărâri a unei instanțe judecătorești sau a unei alte autorități competente;

g) prin *confiscare* se înțelege deposedarea permanentă de bunuri pe baza unei hotărâri a unei instanțe judecătorești sau a unei alte autorități competente;

h) prin *infracțiune principală* se înțelege orice infracțiune în urma căreia rezultă un produs care este

susceptibil de a deveni obiectul unei infracțiuni definite la art. 23 din prezenta convenție;

i) prin *livrare supravegheată* se înțelege metoda care constă în permiterea ieșirii de pe teritoriul, trecerii prin teritoriul sau intrării pe teritoriul unuia ori mai multor state, a unor expedieri ilicite sau suspecte de a fi ilicite, sub controlul autorităților competente ale acestor state, în vederea anchetării unei infracțiuni și identificării persoanelor implicate în săvârșirea acesteia.

ARTICOLUL 3

Domeniul de aplicare

1. Prezenta convenție se aplică, în conformitate cu dispozițiile sale, prevenirii corupției, anchetelor și urmărilor privind corupția, precum și blocării, sechestrului, confiscării și restituirii produsului provenind din infracțiunile prevăzute în conformitate cu prezenta convenție.

2. În scopurile aplicării prezentei convenții nu este necesar, în afara dispozițiilor contrare, ca infracțiunile stabilite conform acesteia să cauzeze o daună sau un prejudiciu patrimonial statului.

ARTICOLUL 4

Protecția suveranității

1. Statele părți își execută obligațiile decurgând din prezenta convenție într-un mod compatibil cu principiile egalității suverane și integrității teritoriale a statelor și cu principiul neamestecului în afacerile interne ale altor state.

2. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu abilitează un stat parte să exercite asupra teritoriului unui alt stat o competență și funcțiuni care sunt exclusiv rezervate autorităților acestui alt stat de către dreptul său intern.

CAPITOLUL II

Măsuri preventive

ARTICOLUL 5

Politici și practici de prevenire a corupției

1. Fiecare stat parte elaborează și aplică sau are în vedere, conform principiilor fundamentale ale sistemului

său juridic, politici de prevenire a corupției eficiente și coordonate care favorizează participarea societății și care reflectă principiile de stat de drept, buna gestiune a problemelor politice și bunurile publice, de integritate, transparență și responsabilitate.

2. Fiecare stat parte se străduiește să pună la punct și să promoveze practici eficiente pentru prevenirea corupției.

3. Fiecare stat parte se străduiește să evalueze periodic instrumentele juridice și măsurile administrative pertinente pentru a determina dacă acestea sunt corespunzătoare pentru a preveni și combate corupția.

4. Statele părți colaborează, conform principiilor fundamentale ale sistemului lor juridic, între ele și cu organizațiile regionale și internaționale, pentru a promova și a pune la punct măsurile prevăzute în prezentul articol. În cadrul acestei colaborări ele pot participa la programe și proiecte internaționale care urmăresc prevenirea corupției.

ARTICOLUL 6

Organismul sau organismele de prevenire a corupției

1. Fiecare stat parte face astfel încât, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să existe unul sau mai multe organisme, după cum convine, însărcinate să prevină corupția prin mijloace precum:

a) aplicarea politicilor prevăzute la art. 5 din prezenta convenție și, dacă este cazul, supervizarea și coordonarea acestei aplicări;

b) sporirea și difuzarea informațiilor privind prevenirea corupției.

2. Fiecare stat parte acordă organismului sau organismelor menționate la paragraful 1 al prezentului articol independența necesară, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, pentru a permite exercitarea eficientă a funcțiilor lor la adăpost de orice influență nedorită. Resursele materiale și personalul specializat necesar, precum și formarea de care acest personal poate avea nevoie pentru a-și exercita funcțiile trebuie să le fie furnizate.

3. Fiecare stat parte comunică secretarului general al Organizației Națiunilor Unite numele și adresa autorității sau autorităților susceptibile de a acorda asistență altor state părți în stabilirea și aplicarea măsurilor specifice de prevenire a corupției.

ARTICOLUL 7

Sectorul public

1. Fiecare stat parte se străduiește, dacă este cazul și conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să adopte, să mențină și să consolideze sisteme de recrutare, de angajare, de încurajare a fidelității, de promovare și de pensionare a funcționarilor și, dacă este cazul, a altor agenți publici nenumiți, care:

a) se bazează pe principiile de eficiență și de transparență și pe criteriile obiective, precum meritul, echitatea și aptitudinea;

b) cuprind proceduri corespunzătoare pentru a selecționa și pentru a forma persoanele numite să ocupe posturi publice considerate ca fiind în mod special expuse la corupție și, dacă este cazul, pentru a asigura o rotație pe aceste posturi;

c) favorizează o remunerație corespunzătoare și bareme de tratament echitabil, ținând seama de nivelul de dezvoltare economică a statului parte;

d) favorizează oferta de programe de educare și de formare care să le permită să-și îndeplinească corect, onorabil și adecvat funcțiile și să beneficieze de o formare specializată corespunzătoare care să-i sensibilizeze mai mult la riscurile corupției inerente exercițiului funcțiilor lor. Aceste programe pot face referire la codurile și normele de conduită aplicabile.

2. Fiecare stat parte are în vedere, de asemenea, să adopte măsuri legislative și administrative corespunzătoare, compatibile cu obiectivele prezentei convenții și conforme cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, cu scopul de a determina criteriile pentru candidatura și alegerea la un mandat public.

3. Fiecare stat parte are în vedere, de asemenea, să adopte măsuri legislative și administrative corespunzătoare, compatibile cu obiectivele prezentei convenții și conforme cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, cu scopul de a spori transparența finanțării candidaturilor la un mandat public electiv și, eventual, a finanțării partidelor politice.

4. Fiecare stat parte se străduiește, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să adopte, să mențină și să consolideze sisteme care să favorizeze transparența și să prevină conflictele de interese.

ARTICOLUL 8

Codurile de conduită ale agenților publici

1. Pentru a lupta împotriva corupției, fiecare stat parte încurajează în mod special integritatea, cinstea și răspunderea agenților publici, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic.

2. În particular, fiecare stat parte se străduiește să aplice, în cadrul propriilor sisteme instituționale și juridice, coduri sau norme de conduită pentru exercitarea corectă, onorabilă și corespunzătoare a funcțiilor publice.

3. Pentru aplicarea dispozițiilor prezentului articol, fiecare stat parte ia act, dacă este cazul și conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, de inițiativele pertinente ale organizațiilor regionale, interregionale și multilaterale, precum Codul internațional de conduită al agenților funcției publice, anexă la Rezoluția nr. 51/59 a Adunării generale din 12 decembrie 1996.

4. Fiecare stat parte are în vedere, de asemenea, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să aplice măsuri și sisteme de natură să înlesnească semnalarea prin agenții publici ai autorităților competente a actelor de corupție despre care au luat cunoștință în exercițiul funcțiilor lor.

5. Fiecare stat parte se străduiește, dacă este cazul și conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să aplice măsuri și sisteme care să-i oblige pe agenții publici să declare autorităților competente toate activitățile exterioare, orice ocupație, orice plasamente, orice bunuri și orice dar sau avantaj substanțial din care ar putea rezulta un conflict de interese cu funcțiile lor de agent public.

6. Fiecare stat parte are în vedere să ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri disciplinare sau alte măsuri care se dovedesc a fi necesare împotriva agenților publici care încalcă codurile ori normele instituite în baza prezentului articol.

ARTICOLUL 9

Achizițiile publice și gestiunea finanțelor publice

1. Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, măsurile necesare

pentru a stabili un sistem corespunzător de achiziții publice care să se bazeze pe transparență, concurență și criterii obiective pentru luarea de decizii și care, între altele, să fie eficiente pentru prevenirea corupției. Aceste sisteme, pentru aplicarea cărora se poate ține seama de valori-cadru, prevăd mai ales:

a) difuzarea publică a informațiilor privind procedurile de achiziții publice și contracte, aici fiind cuprinse informațiile despre apelurile de oferte și de informare corespunzătoare asupra atribuirii de contracte, fiind lăsat suficient timp potențialilor ofertanți pentru a stabili și înscrie oferta lor;

b) stabilirea anterioară a condițiilor de participare, inclusiv criteriile de selecție și de atribuire, și regulile apelurilor de oferte și publicarea lor;

c) folosirea criteriilor obiective și predeterminate pentru luarea de decizii privind achizițiile publice, cu scopul de a facilita verificarea ulterioară a aplicării corecte a regulilor sau procedurilor;

d) un sistem de recurs intern eficient, inclusiv un sistem de apel eficient, care să garanteze exercițiul căilor de atac în cazul încălcării regulilor sau procedurilor stabilite conform prezentului paragraf;

e) dacă este cazul, măsuri pentru a reglementa problemele care afectează personalul însărcinat cu achizițiile publice, cum ar fi: obligația unei declarații de interes pentru anumite achiziții, proceduri de selecție a personalului respectiv și obligații în materie de formare.

2. Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, măsurile corespunzătoare pentru a promova transparența și responsabilitatea în gestiunea finanțelor publice. Aceste măsuri cuprind, în special:

a) proceduri de adoptare a bugetului național;

b) comunicarea în timp util a cheltuielilor și a veniturilor;

c) un sistem de norme de contabilitate și audit și de control de gradul doi;

d) sisteme eficiente de gestiune a riscurilor și de control intern; și

e) dacă este cazul, măsuri corective în cazul neîndeplinirii exigențelor prezentului paragraf.

3. Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile civile și administrative necesare, pentru a proteja integritatea registrelor și declarațiilor contabile, evidențelor financiare sau a altor documente privind cheltuielile și veniturile publice și pentru a împiedica falsificarea.

ARTICOLUL 10

Informarea publicului

Ținând seama de necesitatea luptei împotriva corupției, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile necesare pentru a spori transparența administrației sale publice, inclusiv în ceea ce privește organizarea, funcționarea și procesele decizionale, dacă este cazul. Aceste măsuri pot include, în special:

a) adoptarea de proceduri sau de reglementări care să permită publicului obținerea, dacă este cazul, a informațiilor asupra organizării, funcționării și proceselor decizionale de administrație publică, precum și, ținând seama de protecția vieții private și a datelor personale, asupra deciziilor și actelor juridice care îi privesc;

b) simplificarea, dacă este cazul, a procedurilor administrative, cu scopul de a facilita accesul publicului la autoritățile de decizie competente; și

c) publicarea informațiilor, inclusiv a eventualelor rapoarte periodice, despre riscurile de corupție în cadrul administrației publice.

ARTICOLUL 11

Măsuri privind judecătoria și serviciile de urmărire

1. Ținând seama de independența magistraților și de rolul lor fundamental în lupta împotriva corupției, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, măsuri pentru a consolida integritatea lor și pentru a preveni posibilitățile de a-i corupe, fără a le prejudicia independența. Aceste măsuri pot cuprinde reguli privind comportamentul lor.

2. Măsuri în același sens, ca și cele luate în aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol, pot fi instituite și aplicate în cadrul serviciilor de urmărire în statele părți în

care acestea formează un corp distinct, dar care se bucură de o independență asemănătoare celei a judecătorilor.

ARTICOLUL 12

Sectorul privat

1. Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri pentru prevenirea corupției implicând sectorul privat, întărirea normelor de contabilitate și audit în sectorul privat și, dacă este cazul, prevederea de sancțiuni civile, administrative sau penale eficiente, proporționate și punitive, în caz de nerespectare a acestor măsuri.

2. Măsurile care permit atingerea acestor obiective pot include, în special:

a) promovarea cooperării între serviciile de investigații și de reprimare și instituțiile private vizate;

b) promovarea elaborării de norme și proceduri pentru apărarea integrității instituțiilor private vizate, inclusiv coduri de conduită pentru ca întreprinderile și toate profesiile interesate să-și exercite activitățile în mod corect, onorabil și adecvat, pentru a preveni conflictele de interese și pentru a încuraja aplicarea bunelor practici comerciale de către întreprinderi între ele, precum și în relațiile lor contractuale cu statul;

c) promovarea transparenței între entitățile private, inclusiv, dacă este cazul, a măsurilor privind identitatea persoanelor fizice și juridice implicate în înființarea și în gestiunea societăților;

d) prevenirea folosirii improprii a procedurilor de reglementare a entităților private, inclusiv a procedurilor privind subvențiile și licențele acordate de către autoritățile publice pentru activități comerciale;

e) prevenirea conflictelor de interes prin impunerea, după caz, și pentru o perioadă rezonabilă, de restricții în exercitarea activităților profesionale de către foștii agenți publici sau la angajarea de către sectorul privat a agenților publici după demisia sau pensionarea acestora, atunci când respectivele activități și respectiva angajare sunt direct legate de funcțiile pe care acești foști agenți publici le exercitau sau le supervizau când erau în funcție;

f) aplicarea la întreprinderile private, ținând seama de structura și de mărimea lor, de norme de audit intern suficiente pentru a facilita prevenirea și descoperirea

actelor de corupție și supunerea evidențelor și declarațiilor financiare solicitate de aceste întreprinderi private la proceduri corespunzătoare de audit și de certificare.

3. Cu scopul de a preveni corupția, fiecare stat parte ia măsurile necesare, conform legilor și reglementărilor sale interne privind ținerea de registre și evidențe contabile, publicarea de informații despre declarațiile financiare și normele de contabilitate și de audit, pentru a interzice ca actele următoare să fie îndeplinite în scopul de a săvârși oricare dintre infracțiunile stabilite conform prezentei convenții:

- a) stabilirea de evidențe în afara registrelor;
- b) operațiunile în afara registrelor sau insuficient identificate;
- c) înregistrarea de cheltuieli inexistente;
- d) înregistrarea de elemente de pasiv al căror obiect nu este concret identificat;
- e) utilizarea de documente false; și
- f) distrugerea intenționată de documente contabile, atunci când legea nu o prevede.

4. Fiecare stat parte refuză deductibilitatea fiscală a cheltuielilor care constituie mită, al căror vărsământ este unul dintre elementele constitutive ale infracțiunilor stabilite conform art. 15 și 16 din prezenta convenție și, dacă este cazul, al altor cheltuieli efectuate în scopul corupției.

ARTICOLUL 13

Participarea societății

1. Fiecare stat parte ia măsurile corespunzătoare, în limita mijloacelor sale și conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, pentru a favoriza participarea activă a persoanelor și a grupurilor care nu aparțin sectorului public, cum ar fi societatea civilă, organizațiile neguvernamentale și comunitățile de persoane, la prevenirea corupției și la lupta împotriva acestui fenomen, precum și pentru a sensibiliza mai mult publicul cu privire la existența, la cauzele și la gravitatea corupției și la amenințarea pe care acest fenomen o reprezintă. Această participare ar trebui consolidată prin măsuri constând în:

- a) sporirea transparenței proceselor de decizie și promovarea participării publicului la aceste procese;
- b) asigurarea accesului efectiv al publicului la informație;

c) întreprinderea de activități de informare a publicului pentru a-l provoca să nu tolereze corupția, precum și de programe de educare a publicului, în special în școli și universități;

d) respectarea, promovarea și protejarea libertății de cercetare, primire, publicare și difuzare a informațiilor privind corupția. Această libertate poate fi supusă la anumite restricții, care trebuie totuși să fie prevăzute de lege și necesare:

- (i) respectului drepturilor sau reputației altuia;
- (ii) protecției, securității naționale sau a ordinii publice ori a sănătății sau moralei publice.

2. Fiecare stat parte ia măsurile corespunzătoare pentru a veghea ca organismele de prevenire a corupției, competente, menționate în prezenta convenție, să fie cunoscute publicului și face ca ele să fie accesibile, astfel încât orice fapt susceptibil de a fi considerat o infracțiune, stabilită conform prezentei convenții, să le poată fi semnalat, inclusiv sub acoperirea anonimatului.

ARTICOLUL 14

Măsuri de prevenire a spălării banilor

1. Fiecare stat parte:

a) instituie un regim intern complet de reglementare și de control al băncilor și instituțiilor financiare nebancale, inclusiv al persoanelor fizice ori juridice care prestează servicii formale sau informale de transmitere de fonduri ori valori, precum și, dacă este cazul, al altor entități în mod special expuse la spălarea banilor, în limitele competenței sale, cu scopul de a descuraja și de a descoperi toate formele de spălare a banilor. Acest regim pune accentul pe exigențele în materia identificării clienților și, dacă este cazul, a beneficiarilor economici, pe înregistrarea operațiunilor și pe declararea operațiunilor suspecte;

b) se asigură, fără a aduce atingere art. 46 din prezenta convenție, că autoritățile administrative, de reglementare, de investigații și de reprimare și altele însărcinate cu lupta împotriva spălării banilor (inclusiv, în cazul în care dreptul său intern o prevede, autoritățile judiciare) sunt în măsură să coopereze și să schimbe informații la nivel național și internațional, în condițiile definite de dreptul său intern și, în acest scop, urmărește crearea unui serviciu de informare financiar, având atribuția de centru

național de colectare, analiză și difuzare a informațiilor privind eventualele operațiuni de spălare a banilor.

2. Statele părți urmăresc să pună în aplicare măsuri realizabile de investigații și de supraveghere a mișcării transfrontaliere a speciilor și titlurilor negociabile corespunzătoare, permițând, sub rezerva garanțiilor, asigurarea unei utilizări corecte a informațiilor și fără a împiedica în nici un fel circulația capitalurilor licite. De asemenea, particularii sau întreprinderile pot fi obligați să semnaleze transferurile transfrontaliere de cantități importante de specii și titluri negociabile corespunzătoare.

3. Statele părți urmăresc punerea în aplicare a măsurilor corespunzătoare și realizabile pentru a solicita instituțiilor financiare, inclusiv societăților de transfer de fonduri:

a) să consemneze, pe formulare și în mesajele privind transferurile electronice de fonduri, informații exacte și utile despre cel care a emis ordinul;

b) să păstreze aceste informații pe întreg parcursul lanțului de plată; și

c) să exercite o sporită supraveghere asupra transferurilor de fonduri neînsoțite de informații complete privind cel care a emis ordinul.

4. Atunci când instituie un regim intern de reglementare și de control în baza prezentului articol și fără a aduce atingere oricărui alt articol din prezenta convenție, statele părți sunt invitate să se inspire din inițiativele pertinente luate de către organizațiile regionale, interregionale și multilaterale în lupta împotriva spălării banilor.

5. Statele părți se străduiesc să dezvolte și să promoveze cooperarea mondială, regională, subregională și bilaterală dintre autoritățile judiciare, serviciile de investigații și de reprimare și autoritățile de reglementare financiară, în vederea luptei împotriva spălării banilor.

CAPITOLUL III

Incriminare, investigare și reprimare

ARTICOLUL 15

Corupția agenților publici naționali

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui

caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție:

a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da unui agent public, direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale;

b) faptei unui agent public de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale.

ARTICOLUL 16

Corupția agenților publici străini și a funcționarilor organizațiilor publice internaționale

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, în legătură cu fapta de a promite, de a oferi sau de a da unui agent public străin ori unui funcționar al unei organizații publice internaționale, direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale, în vederea obținerii sau păstrării unei piețe ori a unui alt folos necuvenit în legătură cu activități de comerț internațional.

2. Fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public străin sau unui funcționar al unei organizații publice internaționale de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale.

ARTICOLUL 17

Sustragerea, deturnarea sau altă folosire ilicită de bunuri de către un agent public

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui

caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, sustragerii, deturnării sau altei folosiri ilicite, de către un agent public, în folosul său ori în folosul altei persoane sau entități, a oricărui bun, a oricărui fond ori valoare publică sau privată ori a oricărui lucru de valoare, care i-a fost înmănat datorită funcției sale.

ARTICOLUL 18

Traficul de influență

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru atribuirea caracterului de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție:

a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da unui agent public sau oricărei alte persoane, direct ori indirect, un folos necuvenit, cu scopul ca respectivul agent sau respectiva persoană să abuzeze de influența sa reală ori presupusă, în vederea obținerii de la o autoritate administrativă sau de la o autoritate publică a statului parte a unui folos necuvenit pentru instigatorul inițial al actului sau pentru oricare altă persoană;

b) faptei unui agent public sau a unei alte persoane de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine sau pentru o altă persoană, cu scopul de a abuza de influența sa reală ori presupusă, în vederea obținerii unui folos necuvenit de la o autoritate administrativă sau de la o autoritate publică a statului parte.

ARTICOLUL 19

Abuzul de funcții

Fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public de a abuza de funcțiile sau de postul său, adică de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească, în exercițiul funcțiilor sale, un act cu încălcarea legii, cu scopul de a obține un folos necuvenit pentru sine sau pentru altă persoană sau entitate.

ARTICOLUL 20

Îmbogățirea ilicită

Sub rezerva Constituției sale și a principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, îmbogățirii ilicite, adică o mărire substanțială a patrimoniului unui agent public pe care acesta n-o poate justifica rezonabil în raport cu veniturile sale legitime.

ARTICOLUL 21

Corupția în sectorul privat

Fiecare stat parte urmărește să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție în cadrul activităților economice, financiare sau comerciale:

a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da, direct sau indirect, un folos necuvenit oricărei persoane care conduce o entitate din sectorul privat ori care lucrează pentru o asemenea entitate, orice calitate ar avea, pentru sine sau pentru un altul, în scopul de a îndeplini ori de a se abține de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale;

b) faptei oricărei persoane care conduce o entitate a sectorului privat sau care lucrează pentru o astfel de entitate, orice funcție ar avea, de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale.

ARTICOLUL 22

Sustragerea de bunuri în sectorul privat

Fiecare stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actul a fost săvârșit cu intenție în cadrul activităților economice, financiare sau comerciale, sustragerii de către o persoană care conduce o entitate din sectorul privat sau care lucrează într-o astfel de entitate, orice calitate ar avea, a oricărui bun, a oricărui fond sau a oricărei valori private sau a oricărui lucru de valoare care i-a fost înmănat datorită funcției sale.

ARTICOLUL 23

Spălarea produsului infracțiunii

1. Fiecare stat parte adoptă, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție;

a)(i) conversiei sau transferului de bunuri despre care cel care le desfășoară știe că sunt produsul infracțiunii, în scopul de a ascunde ori de a deghiza originea ilicită a bunurilor respective sau de a ajuta orice persoană care este implicată în săvârșirea infracțiunii principale să se sustragă consecințelor juridice ale actelor sale;

(ii) disimulării sau deghizării adevăratei naturi, a originii, amplasării, dispoziției, schimbării ori proprietății de bunuri sau a drepturilor referitoare la acestea, al căror autor știe că sunt produsul infracțiunii;

b) sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic;

(i) achiziției, deținerii sau utilizării de bunuri despre care cel care le achiziționează, deține sau utilizează știe, în momentul în care le primește, că acestea sunt produsul infracțiunii;

(ii) participării la una dintre infracțiunile prevăzute conform prezentului articol sau la orice altă asociere, înțelegere, tentativă ori complicitate prin furnizarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea săvârșirii ei.

2. În scopurile aplicării paragrafului 1 al prezentului articol:

a) fiecare stat parte se străduiește să aplice paragraful 1 al prezentului articol celei mai largi sfere de infracțiuni principale;

b) fiecare stat parte include în infracțiunile principale cel puțin o sferă completă de infracțiuni stabilite conform prezentei convenții;

c) în scopurile lit. b), infracțiunile principale includ infracțiunile săvârșite în interiorul și în exteriorul teritoriului ce ține de competența statului parte în cauză. Totuși, o infracțiune săvârșită în exteriorul teritoriului ce

ține de competența unui stat parte nu constituie o infracțiune principală decât atunci când actul corespondent este o infracțiune în baza dreptului intern al statului în care el a fost săvârșit și ar constitui o infracțiune în baza dreptului intern al statului parte, dacă el a fost săvârșit pe teritoriul său;

d) fiecare stat parte remite secretarului general al Organizației Națiunilor Unite o copie a legilor care dau efect prezentului articol, precum și o copie a oricărei modificări ulterioare aduse acestor legi sau o descriere a acestor legi și a modificărilor ulterioare;

e) în cazul în care principiile fundamentale ale dreptului intern al unui stat parte o cer, se poate dispune ca infracțiunile enumerate la paragraful 1 al prezentului articol să nu se aplice persoanelor care au săvârșit infracțiunea principală.

ARTICOLUL 24

Tăinuirea

Fără a aduce atingere dispozițiilor art. 33 din prezenta convenție, fiecare stat parte urmărește să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care au fost săvârșite cu intenție după săvârșirea unei alte infracțiuni stabilite conform prezentei convenții, fără să fi existat participarea la aceste infracțiuni, faptei de a disimula sau de a reține în mod continuu bunuri, știind că acestea provin din una dintre infracțiunile stabilite conform prezentei convenții.

ARTICOLUL 25

Obstrucționarea bunei funcționări a justiției

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție:

a) faptei de a recurge la forța fizică, amenințări sau intimidare ori de a promite, oferi sau a da un folos necuvenit pentru a obține o mărturie mincinoasă ori pentru a împiedica o mărturie sau prezentarea elementelor de probă într-o procedură în raport cu săvârșirea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție;

b) faptei de a recurge la forța fizică, amenințări sau intimidare pentru a împiedica un agent al justiției ori un agent al serviciilor de investigații și de reprimare să-și exercite îndatoririle în raport cu săvârșirea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție. Nici o dispoziție din prezentul alineat nu aduce atingere dreptului statelor părți de a dispune de o legislație destinată protejării altor categorii de agenți publici.

ARTICOLUL 26

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile necesare, conform principiilor sale juridice, pentru a stabili răspunderea persoanelor juridice care participă la infracțiunile stabilite conform prezentei convenții.

2. Sub rezerva principiilor juridice ale statului parte răspunderea persoanelor juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

3. Această răspundere nu aduce atingere răspunderii penale a persoanelor fizice care au săvârșit infracțiunile.

4. Fiecare stat parte veghează, în mod special, ca persoanele juridice trase la răspundere conform prezentului articol să facă obiectul sancțiunilor eficace, proporționale și de descurajare, de natură penală sau penenală, inclusiv al sancțiunilor bănești.

ARTICOLUL 27

Participația și tentativa

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, faptului de a participa cu orice titlu, de exemplu în calitate de complice, alt ajutor sau instigator, la o infracțiune stabilită conform prezentei convenții.

2. Fiecare stat parte poate adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, tentativei de a săvârși o infracțiune stabilită conform prezentei convenții.

3. Fiecare stat parte poate adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, conform dreptului său

intern, faptei de a pregăti o infracțiune stabilită conform prezentei convenții.

ARTICOLUL 28

Cunoașterea, intenția și motivația, ca elemente ale infracțiunii

Cunoașterea, intenția și motivația necesare ca elemente ale unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții pot fi deduse din circumstanțele faptice obiective.

ARTICOLUL 29

Prescripția

Dacă este cazul, fiecare stat parte stabilește, în cadrul dreptului său intern, un termen lung de prescripție în cursul căruia pot fi pornite urmăriri pentru una dintre infracțiunile prevăzute de prezenta convenție și un termen mai lung sau suspendă prescripția atunci când autorul prezumat al infracțiunii s-a sustras justiției.

ARTICOLUL 30

Urmăririle judiciare, judecata și sancțiunile

1. Fiecare stat parte face ca săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de prezenta convenție să fie pasibilă de sancțiuni care țin seama de gravitatea acestei infracțiuni.

2. Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a stabili sau menține, conform sistemului său juridic și principiilor sale constituționale, un echilibru adecvat între orice imunitate sau orice privilegiu de jurisdicție acordat agenților săi publici în exercițiul funcțiilor lor și posibilitatea, dacă este necesar, de a cerceta, urmări și judeca efectiv infracțiunile stabilite, prevăzute de prezenta convenție.

3. Fiecare stat parte se străduiește să facă astfel încât orice putere judiciară discreționară conferită de dreptul său intern și aferentă urmărilor judiciare pornite împotriva persoanelor pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție să fie exercitată în scopul optimizării eficacității măsurilor de investigație și reprimare a acestor infracțiuni, ținând seama de necesitatea de a exercita un efect de descurajare în ceea ce privește săvârșirea lor.

4. Fiind vorba de infracțiunile stabilite conform prezentei convenții, fiecare stat parte ia măsurile corespunzătoare, conform dreptului său intern și ținând seama de dreptul la apărare, pentru a face în așa fel încât condițiile cărora le sunt subordonate deciziile de punere în libertate în așteptarea judecății sau a procedurii de apel să țină seama de necesitatea de a se asigura prezența apărătorului în timpul procedurii penale ulterioare.

5. Fiecare stat parte ia în considerare gravitatea infracțiunilor prevăzute în prezenta convenție, atunci când examinează eventualitatea unei eliberări anticipate sau condiționate de persoanele recunoscute ca vinovate pentru aceste infracțiuni.

6. Fiecare stat parte, în măsura compatibilității cu principiile fundamentale ale sistemului său juridic, are în vedere stabilirea de proceduri care să permită, dacă este cazul, autorității competente să revoce, să suspende sau să transfere un agent public acuzat de o infracțiune prevăzută în prezenta convenție, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție.

7. Atunci când gravitatea infracțiunii o justifică, fiecare stat parte, în măsura compatibilității cu principiile fundamentale ale sistemului său juridic, urmărește stabilirea de proceduri care să permită decăderea, prin hotărâre judecătorească sau printr-un alt mijloc corespunzător, pentru o durată fixată prin dreptul său intern, a persoanelor recunoscute vinovate de infracțiunile prevăzute în prezenta convenție din dreptul:

a) de a exercita o funcție publică; și

b) de a exercita o funcție într-o întreprindere al cărei proprietar este în parte sau majoritar statul.

8. Dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol nu aduc atingere exercițiului puterilor disciplinare de către autoritățile competente împotriva funcționarilor.

9. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu aduce atingere principiului conform căruia definirea infracțiunilor stabilite conform acesteia și a mijloacelor juridice de apărare aplicabile sau a altor principii juridice care guvernează legalitatea incriminărilor țin exclusiv de dreptul intern al unui stat parte și potrivit căruia infracțiunile respective sunt urmărite și pedepsite conform acestui drept.

10. Statele părți se străduiesc să promoveze reintegrarea în societate a persoanelor recunoscute vinovate de infracțiuni prevăzute de prezenta convenție.

ARTICOLUL 31

Blocare, sechestru și confiscare

1. Fiecare stat parte ia, în măsura posibilităților și în cadrul sistemului său juridic intern, măsurile necesare pentru a permite confiscarea:

a) produsului infracțiunii provenind din infracțiunile prevăzute de prezenta convenție sau a bunurilor a căror valoare corespunde cu cea a produsului;

b) bunurilor, materialelor sau altor instrumente folosite sau destinate a fi folosite pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a permite identificarea, localizarea, blocarea sau sechestrul a tot ceea ce este menționat la paragraful 1 al prezentului articol, în scopul eventualei confiscări.

3. Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative sau alte măsuri care se dovedesc a fi necesare, conform dreptului său intern, pentru a reglementa administrarea și utilizarea de către autoritățile competente a bunurilor blocate, sechestrate sau confiscate, vizate de paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol.

4. Dacă produsul infracțiunii a fost transformat ori convertit, în parte sau în totalitate, în alte bunuri, acestea din urmă pot face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol în locul și în schimbul acestui produs.

5. Dacă produsul infracțiunii a fost amestecat cu bunuri achiziționate în mod legal, aceste bunuri, fără prejudicierea competențelor de blocare sau de sechestru, pot fi confiscate până la concurența valorii estimate a produsului cu care a fost amestecat.

6. Veniturile sau alte foloase obținute din produsul infracțiunii, bunul în care produsul a fost transformat sau convertit ori bunurile cu care a fost amestecat pot, de asemenea, face obiectul măsurilor prevăzute în prezentul articol, în același mod și în aceeași măsură ca produsul infracțiunii.

7. În scopurile prezentului articol și ale art. 55 din prezenta convenție, fiecare stat parte împuternicește instanțele sale judecătorești sau alte autorități competente

să ordone prezentarea ori sechestrul documentelor bancare, financiare sau comerciale. Un stat parte nu poate invoca secretul bancar pentru a refuza să dea curs dispozițiilor prezentului paragraf.

8. Statele părți pot avea în vedere să solicite ca autorul unei infracțiuni să stabilească originea licită a produsului prezumat al infracțiunii sau a altor bunuri care pot face obiectul unei confiscări, în măsura în care această exigență este conformă principiilor fundamentale ale dreptului lor intern și naturii procedurilor judiciare și altor proceduri.

9. Interpretarea dispozițiilor prezentului articol nu trebuie, în nici un caz, să aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.

10. Nici o dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere principiului conform căruia măsurile care sunt prevăzute în acesta sunt definite și executate conform dreptului intern al fiecărui stat parte și sub rezerva acestora.

ARTICOLUL 32

Protecția martorilor, experților și a victimelor

1. Fiecare stat parte ia, conform sistemului său juridic intern și în limita mijloacelor sale, măsuri corespunzătoare pentru a asigura o protecție eficace împotriva eventualelor acte de represalii sau de intimidare a martorilor și experților care depun mărturie referitor la infracțiunile prevăzute în prezenta convenție și, dacă este cazul, a rudelor și a altor persoane apropiate.

2. Măsurile avute în vedere la paragraful 1 al prezentului articol pot consta mai ales, fără prejudicierea drepturilor pârâtului, inclusiv a dreptului la o procedură normală, în:

a) stabilirea pentru protecția fizică a acestor persoane a unor proceduri privind îndeosebi, după nevoie și în măsura posibilului, de a li se oferi un nou domiciliu și de a li se permite, dacă este cazul, ca informațiile privind identitatea lor și locul unde se află să nu fie dezvăluite sau ca dezvăluirea lor să fie limitată;

b) prevederea unor reguli de probațiune care să permită martorilor și experților să depună într-un mod care să le garanteze securitatea, în special să fie autorizat să depună mărturie recurgând la tehnici de comunicare cum sunt legăturile video sau la alte mijloace adecvate.

3. Statele părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente cu alte state în vederea stabilirii unui nou domiciliu persoanelor menționate la paragraful 1 al prezentului articol.

4. Dispozițiile prezentului articol se aplică, de asemenea, victimelor când acestea sunt martori.

5. Fiecare stat parte, sub rezerva dreptului său intern, face în așa fel încât părerile și preocupările victimelor să fie prezentate și luate în seamă în fazele corespunzătoare ale procedurii penale angajate împotriva autorilor infracțiunilor într-un mod care nu prejudiciază dreptul la apărare.

ARTICOLUL 33

Protecția persoanelor care comunică informații

Fiecare stat parte are în vedere încorporarea în sistemul său juridic intern a măsurilor corespunzătoare pentru a asigura protecția împotriva oricărui tratament nejustificat al oricărei persoane care semnalează autorităților competente, de bună-credință și în baza unor presupuneri rezonabile, orice fapt privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

ARTICOLUL 34

Consecințele actelor de corupție

După formele prescrise, ținând seama de drepturile terților de bună-credință, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri pentru a combate consecințele corupției. În această perspectivă statele părți pot considera corupția ca un factor pertinent într-o procedură judiciară pentru a decide anularea sau resciziunea unui contract, retragerea unei concesiuni sau a oricărui act juridic analog ori pentru luarea oricărei măsuri corective.

ARTICOLUL 35

Repararea prejudiciului

Fiecare stat parte ia măsurile necesare, conform principiilor dreptului său intern, pentru a da entităților sau persoanelor care au suferit un prejudiciu în urma unui act de corupție dreptul de a introduce o acțiune în

justiție împotriva responsabililor de prejudiciul menționat, în vederea obținerii reparării.

ARTICOLUL 36

Autorități specializate

Fiecare stat parte face astfel încât, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să existe unul sau mai multe organisme ori persoane specializate în lupta împotriva corupției prin investigații și reprimare. Acest organism sau aceste organisme ori aceste persoane își vor acorda independența necesară, conform principiilor fundamentale ale sistemului juridic al statului parte, pentru a putea exercita eficient funcțiile lor la adăpost de orice influență necuvenită. Aceste persoane sau personalul respectivului ori respectivelor organisme ar trebui să aibă formarea și resursele adecvate pentru a-și exercita sarcinile.

ARTICOLUL 37

Cooperarea cu serviciile de investigații și de reprimare

1. Fiecare stat parte ia măsurile potrivite pentru a încuraja persoanele care participă sau care au participat la săvârșirea unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții să furnizeze autorităților competente informații utile în scopurile anchetei și cercetării probelor, precum și o asistență faptică și concretă care ar putea contribui la lipsirea autorilor infracțiunii de produsul infracțiunii și la recuperarea acestui produs.

2. Fiecare stat parte are în vedere să prevadă posibilitatea, în cazurile corespunzătoare, micșorării pedepsei de care este pasibil un învinuit care cooperează într-un mod substanțial la anchetă sau la urmărirea referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta convenție.

3. Fiecare stat parte are în vedere să prevadă posibilitatea, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, acordării de imunitate de urmărire a unei persoane care cooperează în mod substanțial la anchetă sau la urmărirea referitoare la o infracțiune prevăzută de prezenta convenție.

4. Protecția acestor persoane este asigurată, *mutatis mutandis*, conform prevederilor art. 32 din prezenta convenție.

5. Când o persoană la care se referă paragraful 1 al prezentului articol și care se află într-un stat parte poate contribui la cooperarea substanțială cu autoritățile competente ale unui alt stat parte, statele părți pot avea în vedere încheierea unor acorduri sau aranjamente, conform dreptului lor intern, privind o eventuală acordare de către celălalt stat parte a tratamentului prevăzut la paragrafele 2 și 3 ale prezentului articol.

ARTICOLUL 38

Cooperarea între autoritățile naționale

Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a încuraja, conform dreptului său intern, cooperarea între, pe de o parte, autoritățile sale publice, ca și agenții săi publici, și, pe de altă parte, autoritățile sale însărcinate cu anchetarea și urmărirea relative la infracțiuni. Această cooperare poate consta:

a) pentru primele, în a informa, din proprie inițiativă, pe celelalte atunci când există motive rezonabile de a considera că a fost săvârșită una dintre infracțiunile stabilite conform art. 15, 21 și 23 din prezenta convenție; sau

b) pentru primele, în a furniza, la cerere, celorlalte orice informație necesară.

ARTICOLUL 39

Cooperarea dintre autoritățile naționale și sectorul privat

1. Fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a încuraja, conform dreptului său intern, cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate cu anchetele și urmărirea și entitățile sectorului privat, în special instituțiile financiare, asupra problemelor privind săvârșirea de infracțiuni prevăzute prin prezenta convenție.

2. Fiecare stat parte are în vedere să își încurajeze naționali și alte persoane având reședința obișnuită pe teritoriul său să semnaleze autorităților naționale însărcinate cu anchete și urmărirea comiterea unei infracțiuni prevăzute prin prezenta convenție.

ARTICOLUL 40

Secretul bancar

Fiecare stat parte veghează, în cazul anchetelor judiciare naționale asupra infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, la ceea ce constituie în sistemul său juridic mecanisme corespunzătoare pentru a depăși obstacolele care pot rezulta din aplicarea legilor asupra secretului bancar.

ARTICOLUL 41

Cazierul judiciar

Fiecare stat parte poate adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a se ține seama, în condițiile și cu scopurile pe care le consideră corespunzătoare, de orice condamnare care i-ar fi fost anterior aplicată în alt stat autorului presupus al unei infracțiuni, cu scopul de a utiliza această informație în cadrul unei proceduri penale referitoare la o infracțiune dintre cele prevăzute de prezenta convenție.

ARTICOLUL 42

Competența

1. Fiecare stat parte adoptă măsurile necesare pentru a-și stabili competența în ceea ce privește infracțiunile stabilite conform prezentei convenții în următoarele cazuri:

- a) când infracțiunea este săvârșită pe teritoriul său; sau
- b) când infracțiunea este comisă la bordul unei nave care poartă pavilionul său ori la bordul unei aeronave înmatriculate conform dreptului său intern în momentul în care infracțiunea respectivă a fost săvârșită.

2. Sub rezerva art. 4 din prezenta convenție, un stat parte poate, de asemenea, să stabilească competența sa în ceea ce privește una dintre aceste infracțiuni în cazurile următoare:

- a) când infracțiunea este săvârșită împotriva unuia dintre naționali săi; sau
- b) când infracțiunea este săvârșită de către unul dintre naționali săi ori de o persoană apatridă care își are reședința pe teritoriul său; sau

c) când infracțiunea este una dintre cele stabilite conform lit. b) (ii) paragraful 1 al art. 23 din prezenta convenție și este săvârșită în afara teritoriului său în vederea comiterii, pe teritoriul său, a unei infracțiuni stabilite conform lit. a) (i) sau (ii) ori lit. b) (i) paragraful 1 al art. 23 din prezenta convenție; sau

d) când infracțiunea este săvârșită împotriva sa.

3. În scopurile art. 44 din prezenta convenție, fiecare stat parte ia măsurile necesare pentru a-și stabili competența cu privire la infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, când autorul prezumat se află pe teritoriul său și nu este extrădat pentru singurul motiv că este naționalul său.

4. Fiecare stat parte poate, de asemenea, lua măsurile necesare pentru a stabili competența sa în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, când autorul prezumat se află pe teritoriul său și pe care nu îl extrădează.

5. Dacă un stat parte care își exercită competența în baza paragrafului 1 sau 2 al prezentului articol a fost avizat sau a aflat în orice alt mod că alte state părți instrumentează o anchetă ori au pornit urmăriri sau o procedură judiciară privind același act, autoritățile competente ale acestor state părți se consultă, după cum este cazul, pentru a-și coordona acțiunile.

6. Fără a aduce atingere normelor de drept internațional general, prezenta convenție nu exclude exercitarea oricărei competențe penale stabilite de un stat parte conform dreptului său intern.

CAPITOLUL IV

Cooperarea internațională

ARTICOLUL 43

Cooperarea internațională

1. Statele părți cooperează în materie penală conform art. 44–50 din prezenta convenție. Atunci când este cazul și conform sistemului lor juridic intern, statele părți au în vedere să își acorde reciproc asistență în anchetele și în procedurile privind cauze civile și administrative referitoare la corupție.

2. În materie de cooperare internațională, de fiecare dată când dubla incriminare este considerată ca o condiție,

aceasta este considerată îndeplinită când legislația statului parte solicitat califică ori desemnează sau nu infracțiunea la fel ca statul parte solicitant, dacă fapta care constituie infracțiunea pentru care asistența este solicitată este o infracțiune în baza legislației ambelor state.

ARTICOLUL 44

Extrădarea

1. Prezentul articol se aplică infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, atunci când persoana care face obiectul cererii de extrădare se află pe teritoriul statului parte solicitat, cu condiția ca infracțiunea pentru care se cere extrădarea să fie pedepsită de dreptul intern al statului parte solicitant și al statului parte solicitat.

2. Fără a ține seama de dispozițiile paragrafului 1 al prezentului articol, un stat parte a cărui legislație o permite poate acorda extrădarea unei persoane pentru oricare dintre infracțiunile stabilite conform prezentei convenții care nu sunt pedepsibile în baza dreptului său intern.

3. Dacă cererea de extrădare se referă la mai multe infracțiuni distincte, dintre care pentru cel puțin una se poate cere extrădarea în baza prezentului articol și pentru unele nu se poate cere extrădarea în raport cu durata pedepsei închisorii, dar au legătură cu infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, statul solicitat poate aplica prezentul articol și acestor infracțiuni.

4. Fiecare dintre infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol este de plin drept inclusă în orice tratat de extrădare în vigoare între statele părți ca infracțiune al cărei autor poate fi extrădat. Statele părți se angajează să includă aceste infracțiuni ca infracțiuni al căror autor poate fi extrădat în orice tratat de extrădare pe care îl vor încheia între ele. Un stat parte a cărui legislație o permite, atunci când se întemeiază pe prezenta convenție pentru extrădare, nu consideră nici o infracțiune stabilită conform prezentei convenții ca o infracțiune politică.

5. Dacă un stat parte care subordonează extrădarea unui tratat existent primește o cerere de extrădare de la un stat parte cu care nu a încheiat un asemenea tratat, el poate considera prezenta convenție ca temei legal de extrădare pentru infracțiunile la care se aplică prezentul articol.

6. Un stat parte care subordonează extrădarea existenței unui tratat:

a) în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare la prezenta convenție, comunică secretarului general al Organizației Națiunilor Unite dacă consideră prezenta convenție ca bază legală pentru a coopera în materie de extrădare cu alte stat părți; și

b) dacă nu consideră prezenta convenție ca bază legală pentru a coopera în materie de extrădare, se obligă, dacă este cazul, să încheie tratate de extrădare cu alte state părți în scopul aplicării prezentului articol.

7. Statele părți care nu subordonează extrădarea existenței unui tratat recunosc între ele infracțiunilor cărora li se aplică prezentul articol caracterul de infracțiune pentru care autorul poate fi extrădat.

8. Extrădarea este subordonată condițiilor prevăzute de dreptul intern al statului parte solicitat sau de tratatele de extrădare aplicabile, inclusiv, îndeosebi, condițiilor privind pedeapsa minimă prevăzută pentru a extrăda și motivelor pentru care statul parte solicitat poate refuza extrădarea.

9. Statele părți se străduiesc, sub rezerva dreptului lor intern, să accelereze procedurile de extrădare și să simplifice exigențele în materie de probe în ceea ce privește infracțiunile cărora li se aplică prezentul articol.

10. Sub rezerva dispozițiilor din dreptul său intern și a tratatelor de extrădare pe care le-a încheiat, statul parte solicitat poate, la cererea statului parte solicitant și dacă acesta consideră că circumstanțele o justifică și că există urgență, să pună în stare de deținere o persoană aflată pe teritoriul său, a cărei extrădare este solicitată, sau să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura prezența sa cu ocazia procedurii de extrădare.

11. Un stat parte pe teritoriul căruia se află un autor prezumat al unei infracțiuni, dacă nu extrădează această persoană pentru infracțiunea căreia se aplică prezentul articol pentru singurul motiv că este unul dintre naționali săi, este ținut, la cererea statului parte care solicită extrădarea, de a supune cauza fără întârziere excesivă autorităților sale competente, în scopul urmăririi. Autoritățile respective decid și conduc urmărirea în același mod ca și pentru orice altă infracțiune gravă, în baza dreptului intern al acestui stat parte. Statele părți

interesate cooperează între ele, în special în materie de procedură și probă, cu scopul de a asigura eficiența urmăririlor.

12. Când un stat parte, în baza dreptului său intern, nu este autorizat să extrădeze sau să predea într-o altă formă pe unul dintre naționali săi decât dacă este apoi trimis în acest stat parte pentru a executa pedeapsa pronunțată la terminarea procesului sau a procedurii care se află la originea cererii de extrădare sau de predare și când acest stat parte și statul parte solicitant se înțeleg asupra acestei opțiuni și altor condiții pe care le pot considera corespunzătoare, această extrădare sau predare condiționată este suficientă în scopul executării obligației menționate la paragraful 11 al prezentului articol.

13. Dacă extrădarea, solicitată în scopul executării unei pedepse, este refuzată deoarece persoana care face obiectul acestei cereri este un național al statului parte solicitat, acesta, dacă dreptul său intern îi permite, în conformitate cu prevederile acestui drept și la cererea statului parte solicitant, ia în considerare să dispună el însuși executarea pedepsei care a fost pronunțată conform dreptului intern al statului parte solicitant sau a restului de pedeapsă care a rămas de executat.

14. Oricărei persoane care face obiectul unei urmăriri pentru una dintre infracțiunile căreia i se aplică prezentul articol i se garantează un tratament echitabil în toate stadiile procedurii, inclusiv folosirea tuturor drepturilor și garanțiilor prevăzute de dreptul intern al statului parte pe teritoriul căruia se află.

15. Nici o dispoziție a prezentei convenții nu trebuie interpretată în sensul creării unei obligații pentru statul parte solicitat de a extrăda dacă are motive serioase să considere că cererea a fost prezentată în scopul urmăririi sau pedepsirii unei persoane din cauza sexului, rasei, religiei, naționalității, originii etnice ori a opiniilor sale politice sau dând curs acestei cereri s-ar cauza un prejudiciu acestei persoane pentru unele dintre aceste motive.

16. Statele părți nu pot refuza o cerere de extrădare doar pentru motivul că infracțiunea este considerată având legătură cu probleme fiscale.

17. Înainte de a refuza extrădarea, statul parte solicitat consultă, în caz de nevoie, statul parte solicitant cu scopul

de a oferi toate posibilitățile de a-și prezenta opiniile și de a da informații în sprijinul afirmațiilor sale.

18. Statele părți se străduiesc să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale și multilaterale pentru a permite extrădarea ori pentru a-i spori eficiența.

ARTICOLUL 45

Transferul persoanelor condamnate

Statele părți pot lua în considerare încheierea de acorduri sau de aranjamente bilaterale și multilaterale referitoare la transferul pe teritoriul lor de persoane condamnate la pedepse cu închisoarea sau la alte pedepse privative de libertate ca urmare a infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, pentru ca acestea să își poată executa acolo restul pedepsei.

ARTICOLUL 46

Asistența judiciară

1. Statele părți își acordă reciproc cea mai amplă cu putință asistență judiciară cu prilejul anchetelor, urmărilor și procedurilor judiciare privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. Cea mai amplă cu putință asistență judiciară este acordată, în măsura în care legile, tratatele, acordurile și aranjamentele pertinente ale statului parte solicitat o permit, în cursul anchetelor, urmărilor și procedurilor judiciare privind infracțiuni în care o persoană juridică poate fi trasă la răspundere în statul parte solicitant, conform art. 26 din prezenta convenție.

3. Asistența juridică ce se acordă în aplicarea prezentului articol poate fi solicitată în scopurile următoare:

- a) strângerea de mărturii sau de depoziții;
- b) înmânarea actelor judiciare;
- c) efectuarea de percheziții și sechestre, precum și de blocări;
- d) examinarea de obiecte și cercetarea la fața locului;
- e) transmiterea de informații, de probe și rapoarte de expertiză;
- f) transmiterea originalelor sau a copiilor certificate pentru conformitate ale documentelor și dosarelor pertinente, inclusiv ale documentelor administrative,

bancare, financiare sau comerciale și ale documentelor societăților comerciale;

g) identificarea sau localizarea produsului infracțiunii, bunurilor, instrumentelor sau a altor lucruri în scopul strângerii elementelor de probă;

h) facilitarea înfățișării voluntare a persoanelor în statul parte solicitant;

i) acordarea oricărei alte asistențe compatibile cu dreptul intern al statului parte solicitat;

j) identificarea, blocarea și localizarea produsului infracțiunii, conform dispozițiilor cap. V din prezenta convenție;

k) recuperarea bunurilor, conform dispozițiilor cap. V din prezenta convenție.

4. Fără prejudicierea dreptului intern, autoritățile competente ale unui stat parte pot, fără cerere prealabilă, să comunice informații privind cauze penale unei autorități competente a unui alt stat parte, dacă apreciază că aceste informații ar putea servi începerii sau încheierii anchetelor și urmăririlor penale ori să determine acest din urmă stat să formuleze o cerere în baza prezentei convenții.

5. Comunicarea de informații conform paragrafului 4 al prezentului articol se face fără prejudicierea anchetelor și urmăririlor penale în statul ale cărui autorități competente transmit informațiile. Autoritățile competente care primesc aceste informații vor fi de acord cu oricare cerere, tinzând ca aceste informații să rămână confidențiale chiar temporar sau ca folosirea lor să fie însoțită de restricții. Totuși aceasta nu împiedică statul parte care primește informațiile să dezvăluie, cu prilejul procedurii judiciare, informațiile justificative în favoarea unui învinuit. În acest ultim caz statul parte care primește informațiile avizează statul parte care le comunică, înaintea dezvăluirii lor, și, la cererea acestuia, îl consultă. Dacă, într-un caz excepțional, o notificare prealabilă nu este posibilă, statul parte care primește informațiile încunoștințează fără întârziere despre dezvăluire statul parte care le comunică.

6. Dispozițiile prezentului articol nu afectează cu nimic obligațiile care rezultă din oricare alt tratat bilateral sau multilateral care guvernează ori trebuie să guverneze, în întregime sau în parte, asistența judiciară.

7. Paragrafele 9–29 ale prezentului articol sunt aplicabile cererilor făcute în conformitate cu prezentul articol, dacă statele părți în cauză sunt legate printr-un tratat de asistență judiciară. Dacă statele părți menționate sunt legate de un asemenea tratat, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare ale acestuia, cu excepția cazului în care statele părți nu convin să aplice în locul lor dispozițiile paragrafelor 9–29 ale prezentului articol. Statele părți sunt încurajate în mod deosebit să aplice aceste paragrafe dacă le facilitează cooperarea.

8. Statele părți nu pot invoca secretul bancar pentru a refuza asistența judiciară prevăzută de prezentul articol.

9. a) Când în aplicarea prezentului articol răspunde unei cereri de asistență în absența dublei incriminări, un stat parte solicitat ține seama de obiectul prezentei convenții așa cum el a fost enunțat în articolul 1.

b) Statele părți pot invoca absența dublei incriminări pentru a refuza transmiterea unei cereri în aplicarea prezentului articol. Cu toate acestea, statul parte solicitat, când aceasta este compatibilă cu principiile fundamentale ale sistemului său juridic, admite cererea solicitată, dacă ea nu implică măsuri coercitive. Această asistență poate fi refuzată dacă cererea poartă asupra unor probleme minore sau pentru care cooperarea sau asistența solicitată poate fi obținută în temeiul altor dispoziții ale prezentei convenții.

c) Fiecare stat parte poate avea în vedere luarea măsurilor necesare pentru a-i permite furnizarea unei asistențe judiciare cât mai ample cu putință în aplicarea prezentului articol, în absența dublei incriminări.

10. Orice persoană deținută sau care execută o pedeapsă pe teritoriul unui stat parte, a cărei prezență este solicitată într-un alt stat parte în scopul identificării sau audierii ori pentru ca aceasta să își dea concursul la obținerea de probe în cadrul anchetelor, urmărilor sau procedurilor judiciare, privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, poate face obiectul unui transfer dacă sunt reunite condițiile următoare:

a) persoana în cauză consimte la aceasta în mod liber și în deplină cunoștință de cauză;

b) autoritățile competente ale celor două state părți în cauză consimt la aceasta, sub rezerva condițiilor pe care aceste state părți le consideră corespunzătoare.

11. În scopul paragrafului 10 al prezentului articol:

a) statul parte către care este efectuat transferul are împuternicirea și obligația să mențină persoana în cauză în detenție, cu excepția cererii sau autorizării contrare din partea statului parte din care persoana a fost transferată;

b) statul parte către care se efectuează transferul își îndeplinește fără întârziere obligația de a-l preda pe interesat în paza statului parte din care transferul a fost efectuat, conform celor convenite în prealabil sau altfel, așa cum au hotărât autoritățile competente ale celor două state părți;

c) statul parte către care se efectuează transferul nu poate cere statului parte din care se efectuează transferul să înceapă o procedură de extrădare pentru ca interesatul să îi fie remis;

d) se ține seama de perioada în care persoana a fost în detenție în statul parte către care a fost transferat, în scopul reducerii din pedeapsa de executat în statul parte din care a fost transferat.

12. În afară de cazul în care statul parte din care o persoană trebuie să fie transferată în baza paragrafelor 10 și 11 ale prezentului articol nu își dă acordul, această persoană, oricare ar fi naționalitatea sa, nu va fi urmărită, deținută, pedepsită sau supusă altor restricții ale libertății sale personale pe teritoriul statului parte către care a fost transferată din motive de acte, omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul statului parte din care ea a fost transferată.

13. Fiecare stat parte desemnează o autoritate centrală care are responsabilitatea și competența de a primi cereri de asistență judiciară pe care fie le execută, fie le transmite autorităților competente spre executare. Dacă un stat parte are o regiune sau un teritoriu special prevăzut cu un sistem de asistență judiciară diferit, el poate desemna o autoritate centrală distinctă care va avea aceleași funcții pentru această regiune sau teritoriu. Autoritățile centrale asigură executarea și transmiterea rapidă și în bună și convenită formă a cererilor primite. Dacă autoritatea centrală transmite cererea unei autorități competente pentru executare, ea încurajează executarea rapidă și în bună și convenită formă a cererii de către autoritatea competentă. Autoritatea centrală desemnată în acest scop face obiectul unei notificări adresate

secretarului general al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care fiecare stat parte depune instrumentul de ratificare, acceptare, de aprobare sau de aderare la prezenta convenție. Cererile de asistență judiciară și orice comunicare relativă la acestea sunt transmise autorităților centrale desemnate de statele părți. Prin prezenta dispoziție se înțelege, fără a prejudicia dreptul oricărui stat parte, ca solicitarea cererilor și a comunicărilor să fie adresată pe cale diplomatică și, în caz de urgență, dacă statele părți convin aceasta, prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale, dacă aceasta este posibil.

14. Cererile sunt adresate în scris sau, dacă este posibil, prin orice alt mijloc care poate fi în măsură să producă un document scris, într-o limbă acceptabilă de statul parte solicitat, în condiții care să permită statului parte solicitat să îi stabilească autenticitatea. Limba sau limbile acceptabile de fiecare stat parte sunt notificate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite în momentul în care acest stat parte își depune instrumentul de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare la prezenta convenție. În caz de urgență și dacă statele părți convin în acest fel, cererile pot fi făcute oral, dar trebuie să fie confirmate fără întârziere în scris.

15. O cerere de asistență judiciară trebuie să conțină informațiile următoare:

- a) desemnarea autorității care emite cererea;
- b) obiectul și natura anchetei, a urmăririlor sau a procedurii judiciare la care se raportează cererea, precum și numele și funcțiile autorității care a fost împuternicită;
- c) un rezumat al faptelor pertinente, în afară de cererile în scopul înmânării de acte judiciare;
- d) obiectul cererii de asistență și detaliile oricărei proceduri speciale solicitate de statul parte solicitant dorește a fi aplicată;
- e) dacă este posibil, identitatea, adresa și naționalitatea oricărei persoane vizate; și
- f) scopul în care sunt cerute mărturia, informațiile sau măsurile.

16. Statul parte solicitat poate cere informații suplimentare dacă acestea apar necesare pentru executarea cererii conform dreptului său intern sau când poate facilita executarea cererii.

17. Oricare cerere este executată conform dreptului intern al statului parte solicitat și, în măsura în care aceasta nu contravine dreptului intern al statului parte solicitat și când este posibil, conform procedurilor specificate în cerere.

18. În cazul în care este posibil și conform principiilor fundamentale ale dreptului intern, dacă o persoană care se află pe teritoriul unui stat parte trebuie să fie ascultată ca martor sau ca expert de către autoritățile judiciare ale unui alt stat parte, primul stat parte poate, la cererea celuilalt, să autorizeze audierea sa prin videoconferință, dacă nu este posibil sau nu se dorește ca ea să se înfățișeze personal pe teritoriul statului parte solicitant. Statele părți pot conveni ca audierea să fie condusă de o autoritate judiciară a statului parte solicitant și ca o autoritate judiciară a statului parte solicitat să asiste la aceasta.

19. Statul parte solicitant nu comunică, nici nu folosește informațiile sau elementele de probă transmise de către statul parte solicitat pentru anchete, urmăriri și proceduri judiciare, altele decât cele prevăzute în cerere, fără consimțământul prealabil al statului parte solicitat. Nici o prevedere a prezentului paragraf nu împiedică statul parte solicitant să dezvăluie, în cursul procedurii, informațiile sau elementele de probă pentru dezvinovățire. În acest ultim caz statul parte solicitant avizează statul parte solicitat înaintea dezvăluirii și, dacă i se adresează o cerere, consultă statul parte solicitat. Dacă, într-un caz excepțional, o notificare prealabilă nu este posibilă, statul parte solicitant informează fără întârziere statul parte solicitat despre dezvăluire.

20. Statul parte solicitant poate cere ca statul parte solicitat să păstreze secretul asupra cererii și conținutului acesteia, în afară de măsurile necesare pentru a o executa. Dacă statul parte solicitat nu poate satisface această exigență, el informează fără întârziere statul parte solicitant.

21. Asistența judiciară poate fi refuzată:

a) dacă cererea nu este făcută în conformitate cu dispozițiile prezentului articol;

b) dacă statul parte solicitat apreciază că executarea cererii este susceptibilă să aducă atingere suveranității, securității, ordinii sale publice sau altor interese esențiale;

c) în cazul în care dreptul intern al statului parte solicitat ar interzice autorităților sale să ia măsurile cerute, dacă este vorba despre o infracțiune analogă care a făcut obiectul unei anchete, urmăriri sau proceduri judiciare în cadrul propriei competențe;

d) în cazul în care ar fi contrară sistemului juridic al statului parte solicitat privind asistența judiciară de acceptare a cererii.

22. Statele părți nu pot refuza, de asemenea, o cerere de asistență judiciară pentru singurul motiv că infracțiunea este considerată având legătură cu probleme fiscale.

23. Orice refuz al asistenței judiciare trebuie să fie motivat.

24. Statul parte solicitat execută cererea de asistență judiciară cât mai prompt posibil și ține seama, în măsura posibilului, de orice termene sugerate de statul parte solicitant și care sunt motivate, de preferință, în cerere. Statul parte solicitant poate prezenta cereri rezonabile de informații asupra stadiului de desfășurare a măsurilor luate de către statul parte solicitat pentru a da curs cererii sale. Statul parte solicitat răspunde cererilor rezonabile ale statului parte solicitant privind progresele realizate în executarea cererii. Când asistența solicitată nu mai este necesară, statul parte solicitant informează prompt statul parte solicitat despre aceasta.

25. Asistența judiciară poate fi amânată de statul parte solicitat pe motiv că ea ar putea împiedica anchete, urmăriri sau o procedură judiciară în curs.

26. Înainte de a refuza o cerere în baza paragrafului 21 al prezentului articol sau de a amâna executarea în baza paragrafului 25, statul parte solicitat examinează cu statul parte solicitant posibilitatea acordării asistenței sub rezerva condițiilor pe care le consideră necesare. Dacă statul parte solicitant acceptă asistența sub rezerva acestor condiții, el se conformează acestora.

27. Fără prejudicierea aplicării paragrafului 12 al prezentului articol, un martor, un expert sau o altă persoană care, la cererea statului parte solicitant, consimte să facă o depoziție în cursul unei proceduri ori să colaboreze la o anchetă, la urmăriri sau la o procedură judiciară pe teritoriul statului parte solicitant nu va fi urmărită, deținută, pedepsită ori supusă altor restricții ale

libertății sale personale pe acest teritoriu pentru motive de fapte, omisiuni sau condamnări anterioare plecării sale de pe teritoriul statului parte solicitat. Această imunitate încetează când martorul, expertul ori acea persoană, care a avut, pentru o perioadă de 15 zile consecutive sau pentru orice altă perioadă convenită de statele părți, socotită de la data la care ei au fost informați oficial că prezența lor nu mai este cerută de autoritățile judiciare, posibilitatea de a părăsi teritoriul statului parte solicitant, a rămas totuși în mod voluntar sau, părăsindu-l, a revenit aici de bunăvoie.

28. Cheltuielile obișnuite făcute pentru executarea unei cereri sunt în sarcina statului parte solicitat, în afară de cazul în care s-a convenit altfel între statele părți respective. Atunci când cheltuieli importante sau extraordinare sunt ori se dovedesc ulterior necesare pentru executarea cererii, statele părți se consultă pentru a fixa condițiile conform cărora cererea va fi executată, precum și modul în care vor fi preluate cheltuielile.

29. Statul parte solicitat:

a) transmite statului parte solicitant copii ale dosarelor, documentelor sau informațiilor administrative aflate în posesia sa și la care, în baza dreptului său intern, publicul are acces;

b) poate, de bunăvoie, să transmită statului parte solicitant, integral, în parte sau în condițiile pe care le apreciază adecvate, copii ale tuturor dosarelor, documentelor sau informațiilor administrative aflate în posesia sa și la care, în virtutea dreptului său intern, publicul nu are acces.

30. Statele părți au în vedere, dacă este cazul, posibilitatea de a încheia acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale care servesc obiectivelor și dispozițiilor prezentului articol, le dau aplicabilitate practică sau le întăresc.

ARTICOLUL 47

Transferul de proceduri penale

Statele părți au în vedere posibilitatea de a-și transfera reciproc procedurile referitoare la urmărirea unei infracțiuni prevăzute de prezenta convenție, în cazurile în care acest transfer este considerat necesar în interesul unei bune administrări a justiției și, în special, când cauza privește mai multe jurisdicții, în vederea centralizării urmărilor.

ARTICOLUL 48

Cooperarea între serviciile de investigații și de reprimare

1. Statele părți cooperează strâns, conform sistemelor lor juridice și administrative, în vederea întăririi eficacității investigării și reprimării infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție. În special, statele părți iau măsuri eficiente pentru:

a) întărirea căilor de comunicații între autoritățile lor, organismele și serviciile competente și, dacă este necesar, în scopul facilitării schimbului sigur și rapid de informații privind toate aspectele infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, inclusiv, dacă statele părți interesate consideră potrivit, legăturile cu alte activități infracționale;

b) cooperarea cu alte state părți, în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, în conducerea anchetelor referitoare la punctele următoare:

(i) identitatea și activitățile persoanelor bănuite de implicarea în aceste infracțiuni, locul unde se află ele sau locul unde se află persoanele în cauză;

(ii) circulația produsului infracțiunii sau a bunurilor provenind din săvârșirea de infracțiuni;

(iii) circulația bunurilor, a materialelor sau a altor instrumente folosite ori destinate a fi folosite în săvârșirea acestor infracțiuni;

c) transmiterea, când este cazul, a pieselor sau cantităților de substanțe necesare în scopurile analizei ori anchetei;

d) schimbul de informații, când este cazul, cu alte state părți privind mijloacele și procedeele specifice folosite pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, cum sunt folosirea de identități false, de documente contrafăcute, modificate sau falsificate ori a altor mijloace de disimulare a activităților lor;

e) facilitarea unei coordonări eficiente între autoritățile, organismele și serviciile lor competente și favorizarea schimbului de personal și de experți, inclusiv, sub rezerva existenței de acorduri sau de aranjamente bilaterale între statele părți în cauză, detașarea de agenți de legătură;

f) schimbul de informații și coordonarea măsurilor administrative și a altor măsuri luate, după cum se

decide, pentru a descoperi cât mai repede infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

2. În scopul aplicării prezentei convenții, statele părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale care să prevadă o cooperare directă între serviciile de investigație și de reprimare și, atunci când există deja astfel de acorduri sau aranjamente, să le modifice. În absența unor asemenea acorduri sau aranjamente între statele părți respective, acestea din urmă se pot baza pe prezenta convenție pentru stabilirea unei cooperări în materie de investigare și de reprimare privind infracțiunile prevăzute de prezenta convenție. De fiecare dată, când este cazul, statele părți utilizează pe deplin acordurile sau aranjamentele, inclusiv organizațiile internaționale ori regionale, pentru a întări cooperarea dintre serviciile de investigație și de reprimare.

3. Statele părți se străduiesc să coopereze, în măsura mijloacelor, pentru combaterea infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, săvârșite cu mijloace tehnice moderne.

ARTICOLUL 49

Anchete comune

Statele părți au în vedere să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale în baza cărora, pentru cauzele care fac obiectul anchetelor, urmărilor sau procedurilor judiciare în unul ori mai multe state, autoritățile competente respective pot stabili instanțe de anchete comune. În lipsa unor asemenea acorduri sau aranjamente, pot fi hotărâte anchete comune. Statele părți interesate veghează ca suveranitatea statului pe teritoriul căruia trebuie să se desfășoare ancheta să fie pe deplin respectată.

ARTICOLUL 50

Tehnici de anchete speciale

1. În vederea combaterii eficiente a corupției, fiecare stat parte, în măsura în care principiile fundamentale ale sistemului său juridic intern o permit și conform condițiilor prevăzute de dreptul său intern, ia, în limita mijloacelor sale, măsurile necesare pentru a permite ca autoritățile sale competente să poată recurge în mod corespunzător, pe teritoriul său, la livrări supravegheate și,

când consideră potrivit, la alte tehnici de anchete speciale, cum sunt supravegherea electronică sau alte forme de supraveghere și operațiunile de infiltrare, și pentru ca probele culese prin intermediul acestor tehnici să fie admisibile în fața instanțelor judecătorești.

2. În scopurile anchetelor asupra infracțiunilor prevăzute de prezenta convenție, statele părți sunt încurajate să încheie, dacă este necesar, acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale corespunzătoare pentru recurgerea la tehnici de anchete speciale în cadrul cooperării internaționale. Aceste acorduri sau aranjamente sunt încheiate și aplicate cu respectarea deplină a principiului egalității suverane a statelor și sunt puse în aplicare cu respectarea strictă a dispozițiilor pe care le conțin.

3. În absența acordurilor sau aranjamentelor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol, deciziile de a se recurge la tehnici de anchete speciale la nivel internațional sunt luate de la caz la caz și pot, dacă este necesar, să țină seama de înțelegerile și aranjamentele financiare în ceea ce privește exercițiul competenței lor de către statele părți în cauză.

4. Livrările supravegheate la care s-a hotărât să se recurgă la nivel internațional pot include, cu consimțământul statelor părți în cauză, metode cum ar fi interceptarea mărfurilor și a fondurilor și autorizarea urmăririi transportului lor, fără modificare sau după sustragere ori înlocuirea în întregime sau în parte a acestora.

CAPITOLUL V

Recuperarea de bunuri

ARTICOLUL 51

Dispoziții generale

Restituirea de bunuri în aplicarea prezentului capitol este un principiu fundamental al acestei convenții, iar statele părți își acordă reciproc în acest domeniu cea mai amplă cu putință cooperare și asistență judiciară.

ARTICOLUL 52

Prevenirea și descoperirea transferurilor produsului infracțiunii

1. Fără a aduce atingere art. 14 din prezenta convenție, fiecare stat parte ia, conform dreptului său intern, măsurile necesare pentru ca instituțiile financiare

aparținând jurisdicției sale să fie obligate să verifice identitatea clienților și să ia măsuri rezonabile pentru a determina identitatea beneficiarilor fondurilor depuse în conturi mari, precum și de a supune la o supraveghere sporită conturile pe care persoane care exercită sau au exercitat funcții publice importante și membrii familiilor lor și anturajul lor caută să le deschidă sau să le dețină direct ori caută să le deschidă sau să le dețină printr-un intermediar. Această supraveghere este rezonabil concepută pentru a descoperi operațiile suspecte, cu scopul de a le semnala autorităților competente, și nu ar trebui interpretate ca un mijloc de descurajare a instituțiilor financiare – sau de a le interzice – să întrețină relații de afaceri cu clienți legitimi.

2. În scopul de a facilita aplicarea măsurilor prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol, fiecare stat parte, conform dreptului său intern și inspirându-se din inițiativele pertinente luate de organizațiile regionale, interregionale în lupta împotriva spălării banilor:

a) publică liniile directe privind tipurile de persoane fizice sau juridice asupra conturilor cărora instituțiile financiare aparținând jurisdicției sale ar trebui să exercite o supraveghere sporită, tipurile de cont și de operațiuni la care ar trebui să acorde o atenție specială, precum și măsurile ce trebuie luate privind deschiderea unor astfel de conturi, administrarea lor și înregistrarea operațiilor; și

b) dacă este cazul, notifică instituțiilor financiare ce țin de jurisdicția sa, la cererea unui alt stat parte sau din proprie inițiativă, identitatea persoanelor fizice și juridice ale căror conturi ar trebui supravegheate mai strict, în plus față de persoanele pe care instituțiile financiare vor putea altfel să le identifice.

3. În contextul lit. a) a paragrafului 2 al prezentului articol, fiecare stat parte aplică măsuri pentru ca instituțiile sale financiare să țină evidențe corespunzătoare pe o durată potrivită, conturi și operațiuni implicând persoanele menționate la paragraful 1 al prezentului articol, evidențe care ar trebui să conțină, cel puțin, informații asupra identității clientului, precum și, în măsura posibilului, asupra beneficiarului.

4. În scopul prevenirii și descoperirii transferurilor de bunuri dobândite ilicit, provenind din infracțiunile

stabilite conform prezentei convenții, fiecare stat parte aplică măsurile corespunzătoare și eficiente pentru a împiedica, cu ajutorul organismelor sale de reglementare și de control, stabilirea băncilor care nu au prezență fizică și care nu sunt afiliate unui grup financiar reglementat. În plus, statele părți pot pretinde instituțiilor lor financiare să refuze stabilirea sau să urmărească relațiile bancare corespunzătoare cu astfel de instituții și să evite să stabilească relații cu instituții financiare străine care permit utilizarea conturilor lor de către bănci care nu au prezență fizică și care nu sunt afiliate unui grup financiar reglementat.

5. Fiecare stat parte are în vedere stabilirea, conform dreptului său intern, pentru agenții publici corespunzători, de sisteme eficiente de divulgare a informației financiare și prevede sancțiuni corespunzătoare în cazul încălcării. Fiecare stat parte urmărește, de asemenea, să ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente să împărtășească această informație cu autoritățile competente ale altor state părți atunci când acestea o solicită pentru ancheta asupra bunurilor dobândite ilicit, pentru a le reclama și a le recupera.

6. Fiecare stat parte urmărește să ia, conform dreptului său intern, măsurile necesare pentru ca agenții săi publici corespunzători având un drept ori o delegație de semnătură sau orice altă împuternicire asupra unui cont financiar domiciliat într-o altă țară străină să fie obligați să o semnaleze autorităților competente și să păstreze evidențele corespunzătoare acestor conturi. Fiecare stat parte prevede, de asemenea, sancțiuni corespunzătoare în cazul încălcării acestei obligații.

ARTICOLUL 53

Măsuri pentru recuperarea directă de bunuri

Fiecare stat parte, conform dreptului său intern:

a) ia măsurile necesare pentru a permite unui alt stat parte să intenteze o acțiune civilă în fața instanțelor sale judecătorești în vederea recunoașterii existenței unui drept de proprietate asupra bunurilor dobândite prin intermediul unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții;

b) ia măsurile necesare pentru a permite instanțelor sale judecătorești să ordone autorilor infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții să verse o reparație sau daune-interese unui alt stat parte care a suferit un prejudiciu în urma acestor infracțiuni; și

c) ia măsurile necesare pentru a permite instanțelor sale judecătorești sau autorităților competente, când trebuie să decidă o confiscare, să recunoască dreptul de proprietate legitim revendicat de către un alt stat parte asupra bunurilor dobândite prin intermediul unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții.

ARTICOLUL 54

Mecanisme de recuperare de bunuri prin cooperarea internațională în scopul confiscării

1. În scopul de a asigura asistența judiciară prevăzută la art. 55 din prezenta convenție privind bunurile achiziționate prin intermediul unei infracțiuni stabilite conform prezentei convenții sau utilizate pentru astfel de infracțiuni, fiecare stat parte, conform dreptului său intern:

a) ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente să dea efect unei decizii de confiscare a unei instanțe judecătorești aparținând altui stat parte;

b) ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente, când acestea au competență teritorială, să ordone confiscarea bunurilor de origine străină, pronunțându-se asupra unei infracțiuni de spălare a banilor sau uneia ce ține de competența sa, sau prin alte proceduri autorizate de dreptul său intern; și

c) are în vedere să ia măsurile necesare pentru a permite confiscarea unor asemenea bunuri în absența unei condamnări, atunci când autorul infracțiunii nu poate fi urmărit din cauza decesului, evadării sau absenței ori în alte cazuri corespunzătoare.

2. În scopul de a acorda asistența judiciară care îi este solicitată în aplicarea paragrafului 2 al art. 55, fiecare stat parte, conform dreptului său intern:

a) ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente să blocheze sau să sechestreze bunuri, în temeiul unei hotărâri judecătorești sau a unei autorități competente a unui stat parte solicitant ordonând blocarea sau confiscarea, care dă statului parte solicitat un motiv

rezonabil să creadă că există temeiuri suficiente de a lua astfel de măsuri și că bunurile vor face ulterior obiectul unei ordonanțe de confiscare în scopul lit. a) a paragrafului 1 al prezentului articol;

b) ia măsurile necesare pentru a permite autorităților sale competente să blocheze sau să sechestreze bunuri în baza unei cereri care dă statului parte un motiv rezonabil să creadă că există temeiuri suficiente de a lua măsuri și că bunurile vor face ulterior obiectul unei ordonanțe de confiscare în scopul lit. a) a paragrafului 1 al prezentului articol; și

c) are în vedere luarea unor măsuri suplimentare pentru a permite autorităților competente să păstreze bunurile în vederea confiscării lor, de exemplu în baza unei arestări sau a unei acuzați intervenite în străinătate în legătură cu achiziționarea lor.

ARTICOLUL 55

Cooperarea internațională în scopul confiscării

1. În măsura posibilităților, în cadrul sistemului său juridic național, un stat parte care a primit de la un alt stat parte având competența de a investiga o infracțiune prevăzută de prezenta convenție o cerere de confiscare a produsului infracțiunii, bunurilor materiale sau a altor instrumente prevăzute la paragraful 1 al art. 31 din prezenta convenție, care sunt situate pe teritoriul său:

a) transmite cererea autorităților sale competente, în vederea pronunțării unei decizii de confiscare și, în cazul în care aceasta intervine, să fie executată; sau

b) transmite autorităților sale competente, cu scopul de a fi executată în limitele cererii, decizia de confiscare pronunțată de o instanță judecătorească situată pe teritoriul statului parte solicitant, conform paragrafului 1 al art. 31 și lit. a) a paragrafului 1 al art. 54 din prezenta convenție, cu atât mai mult cu cât ea poartă asupra produsului infracțiunii, bunurilor, materialelor sau altor instrumente prevăzute în paragraful 1 al art. 31, situate pe teritoriul său.

2. În cazul în care cererea este făcută de către un alt stat parte care are competența pentru a cunoaște o infracțiune prevăzută prin prezenta convenție, statul parte solicitat ia măsurile necesare pentru identificarea, localizarea și blocarea sau sechestrul produsului

infracțiunii, bunurilor, materialelor sau altor instrumente prevăzute în paragraful 1 al art. 31 din prezenta convenție, în vederea unei confiscări ulterioare ordonate fie de către statul parte solicitant, fie, ca urmare a unei cereri formulate în baza paragrafului 1 al prezentului articol, de către statul parte solicitat.

3. Dispozițiile art. 46 din prezenta convenție se aplică *mutatis mutandis* prezentului articol. În afara informațiilor prevăzute la paragraful 15 al art. 46, cererile făcute în aplicarea prezentului articol conțin:

a) în cazul în care cererea se referă la lit. a) a paragrafului 1 al prezentului articol, o descriere a bunurilor care urmează să fie confiscate, inclusiv, în măsura posibilului, a locului în care acestea se găsesc și, dacă este cazul, a valorii lor estimative, și o expunere a faptelor pe care se bazează statul parte solicitant, care să permită statului parte solicitat să pronunțe o decizie de confiscare în cadrul dreptului său intern;

b) în cazul în care se referă la lit. b) a paragrafului 1 al prezentului articol, o copie certificată a deciziei de confiscare date de statul parte solicitant, pe care se întemeiază cererea, o expunere a faptelor și informațiilor indicând limitele în care se cere executarea deciziei, o declarație menționând măsurile luate de statul parte solicitant pentru a informa terții de bună-credință și a garanta o procedură regulată și o declarație conform căreia decizia de confiscare este definitivă;

c) în cazul în care cererea se referă la paragraful 2 al prezentului articol, o expunere a faptelor pe care se bazează statul parte solicitant și o descriere a măsurilor solicitate, precum și, atunci când este disponibilă, o copie certificată a deciziei pe care se întemeiază cererea.

4. Deciziile sau măsurile prevăzute la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol sunt luate de statul parte solicitat, conform dreptului său intern și dispozițiilor acestui drept și potrivit regulilor sale de procedură sau ale oricărui acord sau aranjament bilateral ori multilateral care îl leagă de statul parte solicitant.

5. Fiecare stat parte trimite secretarului general al Organizației Națiunilor Unite o copie a legilor și regulamentelor sale care dau efect prezentului articol, precum și o copie a oricărei modificări ulterioare aduse

acestor legi și regulamente sau o descriere a acestor legi, regulamente și modificări ulterioare.

6. Dacă un stat parte decide să subordoneze adoptarea măsurilor prevăzute la paragrafele 1 și 2 ale prezentului articol existenței unui tratat în materie, el consideră prezenta convenție ca bază convențională necesară și suficientă.

7. Cooperarea în baza prezentului articol poate fi refuzată sau măsurile de conservare pot fi ridicate dacă statul parte solicitat nu primește în timp util probele suficiente sau dacă bunul este de valoare minimă.

8. Înainte de a ridica orice măsură de conservare luată în aplicarea prezentului articol, statul parte solicitat dă, dacă este posibil, statului parte solicitant dreptul de a prezenta argumente în favoarea menținerii măsurii.

9. Dispozițiile prezentului articol nu trebuie interpretate ca aducând atingere drepturilor terților de bună-credință.

ARTICOLUL 56

Cooperarea specială

Fără prejudicierea dreptului său intern, fiecare stat parte se străduiește să ia măsuri care să-i permită, fără a aduce atingere propriilor anchete, urmăriri sau proceduri judiciare, să comunice, fără o cerere prealabilă, unui stat parte informații asupra produsului infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție atunci când consideră că divulgarea acestor informații ar putea să ajute statul parte respectiv să înceapă sau să conducă o anchetă, urmăriri ori o procedură judiciară sau care ar putea să deschidă calea prezentării de către acest stat a unei cereri în baza prezentului capitol.

ARTICOLUL 57

Restituirea și dispunerea de bunuri

1. Un stat parte care a confiscat bunuri în aplicarea art. 31 sau 55 din prezenta convenție dispune de acestea, inclusiv restituindu-le proprietarilor legitimi anteriori, în aplicarea paragrafului 3 al prezentului articol și conform dispozițiilor prezentei convenții și dreptului său intern.

2. Fiecare stat parte adoptă, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri legislative

și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a permite autorităților sale competente să restituie bunurile confiscate, atunci când acționează la cererea unui alt stat parte, conform prezentei convenții și ținând seama de drepturile terților de bună-credință.

3. Conform art. 46 și 55 din prezenta convenție și conform paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol, statul parte solicitat:

a) în cazurile de sustragere de fonduri publice sau de spălare de fonduri publice sustrase, prevăzute la art. 17 și 23, când confiscarea a fost executată conform art. 55 și în baza rămânerii definitive a unei decizii pronunțate în statul parte solicitant, exigență la care acesta poate renunța, restituie bunurile confiscate statului parte solicitant;

b) în cazul produsului oricărei alte infracțiuni vizate prin prezenta convenție, când confiscarea a fost executată conform art. 55 din prezenta convenție și în baza rămânerii definitive a unei decizii pronunțate în statul parte solicitant, exigență la care acesta poate renunța, restituie bunurile confiscate statului parte solicitant, când acesta din urmă furnizează statului parte solicitat probe rezonabile ale dreptului său de proprietate anterior asupra bunurilor menționate ale statului parte solicitat sau când acesta din urmă recunoaște un prejudiciu adus statului solicitant ca temei de restituire a bunurilor confiscate;

c) în toate cazurile, urmărește cu titlu prioritar să restituie bunurile confiscate statului solicitant, să le restituie proprietarilor legitimi anteriori sau să despăgubească victimele infracțiunii.

4. Dacă este cazul și numai dacă statele părți nu decid altfel, statul parte solicitat poate să deducă cheltuielile rezonabile ocazionate de anchete, urmăriri sau proceduri judiciare care au dus la restituirea sau dispunerea bunurilor confiscate în aplicarea prezentului articol.

5. Dacă este cazul, statele părți pot, de asemenea, urmări încheierea, după caz, de acorduri sau de aranjamente reciproce pentru dispunerea definitivă a bunurilor confiscate.

ARTICOLUL 58

Serviciul de informare financiar

Statele părți cooperează în scopul prevenirii și combaterii transferului produsului infracțiunilor stabilite

conform prezentei convenții, precum și în scopul promovării mijloacelor de recuperare a produsului menționat și, cu această finalitate, au în vedere stabilirea unui serviciu de informare financiar care va fi însărcinat să primească, să analizeze și să comunice autorităților competente declarațiile de operațiuni financiare suspecte.

ARTICOLUL 59

Acorduri și aranjamente bilaterale și multilaterale

Statele părți urmăresc să încheie acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale cu scopul de a consolida eficiența cooperării internaționale instaurate în aplicarea prezentului capitol.

CAPITOLUL VI

Asistența tehnică și schimbul de informații

ARTICOLUL 60

Formarea și asistența tehnică

1. Fiecare stat parte stabilește, dezvoltă sau îmbunătățește, în măsura necesităților, programe de formare specifice pentru personalul său însărcinat să prevină și să combată corupția; aceste programe se pot referi, îndeosebi, la:

a) măsurile specifice de prevenire, descoperire, investigare, reprimare și luptă împotriva corupției, inclusiv utilizarea metodelor de strângere a probelor și de investigații;

b) consolidarea capacităților de elaborare și de planificare a strategiilor împotriva corupției;

c) formarea de autorități competente în stabilirea cererilor de asistență judiciară care să răspundă exigențelor prezentei convenții;

d) evaluarea și consolidarea instituțiilor, gestiunii serviciului public și a finanțelor publice (inclusiv achiziții publice) și a sectorului privat;

e) prevenirea transferului produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, lupta împotriva acestor transferuri și recuperarea acestui produs;

f) descoperirea și blocarea transferurilor produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții;

g) supravegherea mișcărilor produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, precum și a metodelor de transfer, de disimulare sau de deghizare a acestui produs;

h) mecanisme și metode judiciare și administrative corespunzătoare și eficiente pentru a înlesni restituirea produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții;

i) metode folosite pentru protecția victimelor și a martorilor care cooperează cu autoritățile judiciare; și

j) formarea reglementărilor naționale și internaționale și formarea lingvistică.

2. Statele părți au în vedere, în planurile și în programele lor naționale de luptă împotriva corupției, să acorde, după posibilități, cea mai amplă cu putință asistență tehnică, în special în folosul țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv sprijinul material și formarea în domeniile menționate la paragraful 1 al prezentului articol, precum și formarea, asistența, schimbul reciproc de experiență în materie și cunoștințe specializate, ceea ce va facilita cooperarea internațională între statele părți în domeniile de extrădare și de asistență judiciară.

3. Statele părți întăresc, în măsura în care este necesar, măsurile luate pentru optimizarea activităților operaționale și de formare în cadrul organizațiilor internaționale și regionale și în cadrul acordurilor sau aranjamentelor bilaterale și multilaterale în materie.

4. Statele părți au în vedere să-și acorde asistență, la cerere, pentru a conduce evaluări, studii și cercetări asupra tipurilor, cauzelor, efectelor și costurilor corupției pe teritoriul lor, în vederea elaborării, cu participarea autorităților competente și a societății, de strategii și planuri de acțiune pentru combaterea corupției.

5. Cu scopul de a facilita recuperarea produsului infracțiunilor stabilite conform prezentei convenții, statele părți pot coopera comunicându-și numele experților susceptibili de a ajuta la atingerea acestui obiectiv.

6. Statele părți au în vedere să folosească în mod util conferințe și seminarii subregionale, regionale și internaționale pentru a favoriza cooperarea și asistența tehnică și pentru a stimula schimburile de opinii asupra problemelor comune, inclusiv asupra problemelor și nevoilor particulare ale țărilor în curs de dezvoltare și ale țărilor cu o economie în tranziție.

7. Statele părți au în vedere stabilirea de mecanisme cu caracter voluntar, în scopul de a contribui financiar, prin programe și proiecte de asistență tehnică, la eforturile

țărilor în curs de dezvoltare și ale țărilor cu o economie în tranziție pentru a aplica prezenta convenție.

8. Fiecare stat parte are în vedere să verse contribuții voluntare Centrului pentru prevenirea internațională a criminalității cu scopul de a încuraja, prin intermediul acestuia, programe și proiecte în țările în curs de dezvoltare pentru aplicarea prezentei convenții.

ARTICOLUL 61

Colectarea, schimbul și analiza informațiilor asupra corupției

1. Fiecare stat parte are în vedere să analizeze, prin consultarea cu experți, tendințele de corupție pe teritoriul său, precum și circumstanțele în care infracțiunile de corupție sunt săvârșite.

2. Statele părți au în vedere să dezvolte și să pună în comun, direct între ele și prin intermediul organizațiilor internaționale și regionale, statisticile și cunoștințele lor analitice referitoare la corupție, precum și informațiile în vederea elaborării, în măsura posibilului, de definiții, norme și metode comune și informații asupra celor mai bune practici pentru prevenirea și combaterea corupției.

3. Fiecare stat parte are în vedere să asigure supravegherea permanentă a politicilor și măsurilor sale concrete de luptă împotriva corupției și să evalueze punerea lor în aplicare, precum și eficiența acestora.

ARTICOLUL 62

Alte măsuri: aplicarea convenției prin dezvoltare economică și asistență tehnică

1. Statele părți iau măsuri de natură să asigure cea mai bună aplicare posibilă a prezentei convenții, prin cooperarea internațională, ținând seama de efectele negative ale corupției asupra societății în general și asupra dezvoltării durabile în special.

2. Statele părți fac eforturi concrete, în măsura posibilului și în coordonare unele cu altele, precum și cu organizațiile regionale și internaționale:

a) pentru dezvoltarea cooperării lor la diferite niveluri în țările în curs de dezvoltare, în vederea întăririi capacității acestora în prevenirea și combaterea corupției;

b) pentru creșterea asistenței financiare și materiale acordate țărilor în curs de dezvoltare, în scopul sprijinirii eforturilor pe care acestea le desfășoară pentru a preveni și a combate eficient corupția și pentru a le ajuta să aplice cu succes prezenta convenție;

c) pentru a acorda o asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare și țărilor cu economie în tranziție, cu scopul de a le ajuta să răspundă necesităților în vederea aplicării prezentei convenții. În acest sens, statele părți se străduiesc să depună voluntar contribuții adecvate și regulate într-un cont stabilit în acest scop în cadrul unui mecanism de finanțare a Organizației Națiunilor Unite. Statele părți pot, de asemenea, să aibă în vedere, în special, conform dreptului lor intern și dispozițiilor prezentei convenții, să depună în contul sus-menționat o cotă-parte din fondul sau din valoarea corespunzătoare a produsului infrațiunii sau a bunurilor confiscate în aplicarea dispozițiilor prezentei convenții;

d) pentru a încuraja și a convinge alte state și instituții financiare să se asocieze în eforturile făcute conform prezentului articol, mai ales oferind țărilor în curs de dezvoltare mai multe programe de formare și materiale moderne pentru a le ajuta să atingă obiectivele prezentei convenții.

3. În măsura posibilităților, aceste măsuri sunt luate fără a aduce atingere aranjamentelor existente în materie de asistență străină sau de alte aranjamente de cooperare financiară la nivel bilateral, regional sau internațional.

4. Statele părți pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale ori multilaterale privind asistența materială și logistică, ținând seama de aranjamentele financiare necesare pentru a asigura eficiența mijloacelor de cooperare internațională prevăzute de prezenta convenție și pentru a preveni, descoperi și combate corupția.

CAPITOLUL VII

Mecanisme de aplicare

ARTICOLUL 63

Conferința statelor părți la convenție

1. O conferință a statelor părți la convenție se instituie pentru îmbunătățirea capacității statelor părți de a atinge

obiectivele enunțate în prezenta convenție și întărirea cooperării lor în acest scop, precum și pentru promovarea și examinarea aplicării prezentei convenții.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va convoca Conferința statelor părți la convenție cel mai târziu după un an de la intrarea în vigoare a prezentei convenții. Prin urmare, Conferința statelor părți la convenție va ține reuniunile ordinare conform regulamentului interior pe care îl va adopta.

3. Conferința statelor părți la convenție va adopta un regulament interior și reguli privind funcționarea activităților enunțate în prezentul articol, inclusiv reguli privind admiterea și participarea observatorilor și finanțarea cheltuielilor pentru aceste activități.

4. Conferința statelor părți la convenție stabilește activitățile, procedurile și metodele de lucru în vederea realizării obiectivelor vizate la paragraful 1 al prezentului articol, astfel:

a) facilitează activitățile desfășurate de statele părți în temeiul art. 60 și 62 și al cap. II–V ale prezentei convenții, inclusiv încurajează mobilizarea contribuțiilor voluntare;

b) facilitează schimbul de informații între statele părți asupra caracteristicilor și tendințelor corupției și a practicilor eficiente pentru a le combate și preveni, și restituirii produsului infracțiunii, în special, prin intermediul publicării informațiilor pertinente prevăzute în prezentul articol;

c) cooperează cu mecanismele și organizațiile regionale și internaționale și cu organizațiile neguvernamentale competente;

d) utilizează în mod corespunzător informațiile pertinente produse de alte mecanisme internaționale și regionale pentru combaterea și prevenirea corupției cu scopul de a evita o repetare inutilă a activităților;

e) examinează periodic aplicarea prezentei convenții de către statele părți;

f) formulează recomandări în vederea îmbunătățirii prezentei convenții și a aplicării sale;

g) ia notă de nevoile de asistență tehnică ale statelor părți în ceea ce privește aplicarea prezentei convenții și recomandă măsurile pe care le consideră necesare în această privință.

5. În scopul realizării paragrafului 4 al prezentului articol, Conferința statelor părți la convenție se informează asupra măsurilor adoptate și dificultăților întâmpinate de către statele părți pentru aplicarea prezentei convenții, folosind informațiile pe care acestea le comunică prin intermediul mecanismelor complementare de examinare pe care ea le poate stabili.

6. Fiecare stat parte comunică Conferinței statelor părți la convenție, după cum aceasta o cere, informații asupra programelor, planurilor și practicilor, precum și asupra măsurilor legislative și administrative privind aplicarea prezentei convenții. Conferința statelor părți la convenție examinează mijlocul cel mai eficace de a primi informații și de a acționa în acest sens, inclusiv de la statele părți și de la organizațiile internaționale competente. Contribuțiile primite de la organizațiile neguvernamentale competente, acreditate conform procedurilor, înainte de a fi stabilite de Conferința statelor părți la convenție, pot fi, de asemenea, luate în considerare.

7. Conform paragrafelor 4–6 ale prezentului articol, Conferința statelor părți la convenție creează, atunci când consideră necesar, orice mecanism sau organ adecvat pentru a înlăsa aplicarea efectivă a convenției.

ARTICOLUL 64

Secretariatul

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite asigură serviciile de secretariat necesare Conferinței statelor părți la convenție.

2. Secretariatul:

a) ajută Conferința statelor părți la convenție să realizeze activitățile descrise în art. 63 din prezenta convenție, ia măsuri și oferă serviciile necesare pentru sesiunile Conferinței statelor părți la convenție;

b) ajută statele părți, la cererea lor, să comunice informații Conferinței statelor părți la convenție, conform prevederilor paragrafelor 5 și 6 ale art. 63 din prezenta convenție; și

c) asigură coordonarea necesară cu secretariatul organizațiilor regionale și internaționale competente.

CAPITOLUL VIII

Dispoziții finale

ARTICOLUL 65

Aplicarea convenției

1. Fiecare stat parte ia măsurile necesare, inclusiv legislative și administrative, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, pentru a asigura executarea obligațiilor asumate în baza prezentei convenții.

2. Fiecare stat parte poate lua măsurile necesare mai stricte sau mai severe decât cele prevăzute prin prezenta convenție în scopul de a preveni și de a combate corupția.

ARTICOLUL 66

Reglementarea diferendelor

1. Statele părți se străduiesc să soluționeze diferendele privind interpretarea sau aplicarea prezentei convenții pe cale de negociere.

2. Orice diferend între două sau mai multe state părți privind interpretarea sau aplicarea prezentei convenții, care nu poate fi soluționat prin negociere într-o perioadă rezonabilă, este supus arbitrajului, la cererea unuia dintre aceste state. Dacă în termen de 6 luni de la data cererii de arbitraj statele părți nu se pot înțelege asupra organizării arbitrajului, oricare dintre ele poate supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, adresând o cerere conform cu Statutul Curții.

3. Fiecare stat parte poate, în momentul semnării, ratificării, acceptării sau aprobării prezentei convenții sau aderării la aceasta, să declare că nu se consideră legat de dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol. Celelalte state părți nu sunt legate de dispozițiile paragrafului 2 al prezentului articol față de oricare stat parte care a formulat o asemenea rezervă.

4. Orice stat parte care a formulat o rezervă în baza paragrafului 3 al prezentului articol o poate retrage în orice moment, adresând o notificare secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 67

Semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobarea și aderarea

1. Prezenta convenție va fi deschisă spre semnare tuturor statelor, de la 9 la 11 decembrie 2003, la Mérida (Mexic) și, ulterior, la sediul Organizației Națiunilor Unite de la New York, până la 9 decembrie 2005.

2. Prezenta convenție este, de asemenea, deschisă spre semnare organizațiilor regionale de integrare economică, cu condiția ca cel puțin un stat membru al unei astfel de organizații să fi semnat prezenta convenție conform paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. O organizație regională de integrare economică poate depune instrumentul de ratificare, acceptare sau aprobare dacă cel puțin unul dintre statele membre a făcut aceasta. În acest instrument de ratificare, acceptare sau aprobare, această organizație declară sfera competenței sale privind problemele reglementate de prezenta convenție. Ea informează, de asemenea, depozitarul despre orice modificare pertinentă a sferei sale de competență.

4. Prezenta convenție este deschisă aderării oricărui stat sau oricărei organizații regionale de integrare economică din care cel puțin un stat membru este parte la prezenta convenție. Instrumentele de aderare vor fi depuse la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. În momentul aderării sale o organizație regională de integrare economică își declară sfera de competență privind problemele reglementate de prezenta convenție. Ea informează, de asemenea, depozitarul despre orice modificare pertinentă privind sfera competenței sale.

ARTICOLUL 68

Intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în a nouăzecea zi care urmează datei de depunere a celui deal treizecilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare. În scopurile prezentului paragraf nici unul dintre instrumentele depuse de o organizație regională de integrare economică nu este considerat ca fiind un

instrument care să se adauge instrumentelor deja depuse de statele membre ale acestei organizații.

2. Pentru fiecare stat sau organizație regională de integrare economică ce va ratifica, va accepta sau va aproba prezenta convenție ori va adera la aceasta după depunerea celui de-al treizecilea instrument pertinent, prezenta convenție va intra în vigoare în a treizecea zi de la data depunerii instrumentului pertinent de către acest stat sau această organizație ori de la data la care ea va intra în vigoare în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol, dacă aceasta este posterioară.

ARTICOLUL 69

Amendamente

1. La expirarea unui termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei convenții, un stat parte poate propune un amendament și poate să-l transmită secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care comunică atunci propunerea de amendament celorlalte state părți și Conferinței statelor părți la convenție în vederea examinării propunerii și adoptării unei decizii. Conferința statelor părți la convenție nu precupește nici un efort pentru a ajunge la un consens asupra tuturor amendamentelor. Dacă toate eforturile în acest sens au fost epuizate fără să intervină un acord, va trebui, în ultimă instanță, pentru ca amendamentul să fie adoptat, un vot cu o majoritate de două treimi din numărul statelor prezente la Conferința statelor părți la convenție care să exprime votul lor.

2. Organizațiile regionale de integrare economică dispun, pentru a exercita în baza prezentului articol dreptul de vot în domeniile care țin de competența lor, de un număr de voturi egal cu numărul statelor sale membre părți la prezenta convenție. Ele nu își pot exercita dreptul de vot dacă statele lor membre și-l exercită, și invers.

3. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol este supus ratificării, acceptării sau aprobării statelor părți.

4. Un amendament adoptat conform paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare pentru un stat parte după 90 de zile de la data depunerii de către acest stat parte, la secretarul general al Organizației Națiunilor

Unite, a unui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare a acestui amendament.

5. Un amendament intră în vigoare cu forță obligatorie față de statele părți care și-au exprimat consimțământul de a fi legate de acesta. Celelalte state părți rămân legate de dispozițiile prezentei convenții și de orice amendament anterior pe care l-au ratificat, acceptat sau aprobat.

ARTICOLUL 70

Denunțarea

1. Un stat parte poate denunța prezenta convenție prin notificare scrisă adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. O astfel de denunțare are efect după un an de la data primirii notificării de către secretarul general.

2. O organizație regională de integrare economică încetează de a fi parte la prezenta convenție atunci când toate celelalte state membre au denunțat-o.

ARTICOLUL 71

Depozitarul și limbile folosite

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este depozitarul prezentei convenții.

2. Originalul prezentei convenții, ale cărui texte în limbile engleză, arabă, chineză, spaniolă, franceză și rusă sunt egal autentice, va fi depus la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care subsemnații plenipotențari, împuterniciți în acest scop de guvernele respective, au semnat prezenta convenție.

CONVENȚIA DE LA TAMPERE*
PRIVIND ASIGURAREA RESURSELOR DE
TELECOMUNICAȚII PENTRU ATENUAREA EFECTELOR
DEZASTRELOR ȘI ACȚIUNI UMANITARE*

Statele părți la prezenta convenție,
recunoscând că amploarea, complexitatea, frecvența și impactul dezastrelor cresc într-un ritm dramatic, cu consecințe foarte grave în special în țările aflate în curs de dezvoltare,

reamintind că agențiile care oferă ajutor și asistență umanitară solicită resurse de telecomunicații fiabile, flexibile, pentru a-și putea desfășura activitățile specifice de o importanță vitală, că resursele de telecomunicații joacă un rol esențial în facilitarea asigurării securității personalului de asistență umanitară și că transmiterea de informații exacte privitoare la dezastre pe calea undelor este vitală pentru populația aflată în zonele de risc,

convinse că dislocarea resurselor de telecomunicații în mod eficient și la timp în zonele de criză și că asigurarea unor fluxuri rapide, eficiente și exacte de informații sunt elemente esențiale în încercarea de a reduce pierderea de vieți omenești, suferința, pagubele materiale și efectele negative asupra mediului înconjurător provocate de dezastre,

fiind preocupate de impactul pe care îl au dezastrele asupra mijloacelor de comunicație și a fluxurilor de informații,

cunoscând nevoile speciale ale țărilor mai puțin dezvoltate, situate în zone geografice cu risc sporit, de asistență tehnică în scopul dezvoltării resurselor de telecomunicații, necesare pentru operațiuni de atenuare a efectelor dezastrelor și acțiuni umanitare,

reafirmând acordarea de prioritate absolută sistemelor de comunicații destinate situațiilor de urgență și salvării de vieți omenești, stipulată în mai mult de 50 de regulamente internaționale, precum și în Constituția Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor,

---

* Adoptată la Tampere la 18 iunie 1998 și intrată în vigoare la 8 ianuarie 2005.

România a ratificat Convenția prin Legea nr. 268 din 5 octombrie 2005 publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 912 din 12 octombrie 2005.

ținând seama de istoricul cooperării și coordonării pe plan internațional în direcția atenuării efectelor dezastrelor, precum și de rolul evident pe care dislocarea și utilizarea cu promptitudine a resurselor de telecomunicații îl joacă în salvarea de vieți omenești, de lucrările Conferinței internaționale a mijloacelor de comunicare utilizate în cazul dezastrelor (Geneva, 1990), care au abordat problema rolului hotărâtor pe care îl joacă sistemele de comunicații în cadrul acțiunilor de înlăturare a efectelor calamităților naturale, de apelul urgent făcut în Declarația de la Tampere privind sistemele de comunicație utilizate în cazul dezastrelor (Tampere, 1991), pentru realizarea unor sisteme de telecomunicații fiabile destinate operațiunilor de atenuare a efectelor dezastrelor și acțiunilor umanitare specifice și pentru realizarea unei convenții internaționale cu privire la sistemele de comunicații destinate acestor tipuri de operațiuni care să faciliteze realizarea acestor sisteme, de Rezoluția nr. 44/236 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, care a declarat perioada 1990–2000 Deceniul internațional al luptei împotriva dezastrelor, și de Rezoluția nr. 46/182 care face apel la o mai bună coordonare internațională privind asistența umanitară de urgență, de importanța atribuită resurselor de comunicații în Strategia și Planul de acțiune de la Yokohama pentru o lume mai sigură, adoptate la Conferința mondială pe tema prevenirii dezastrelor (Yokohama, 1994), de Rezoluția nr. 7 a Conferinței mondiale de dezvoltare a telecomunicațiilor (Buenos Aires, 1994), sancționată de Rezoluția nr. 36 a Conferinței plenipotențiare a Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (Kyoto, 1994), care solicită guvernelor să ia toate măsurile practice care se impun pentru dislocarea rapidă și utilizarea eficientă a echipamentelor de telecomunicații necesare pentru atenuarea efectelor dezastrelor și operațiuni umanitare, prin reducerea și, acolo unde este posibil, înlăturarea barierelor legale existente și îmbunătățirea cooperării între state, de Rezoluția nr. 644 a Conferinței Mondiale a Radiocomunicațiilor (Geneva, 1997), care solicită guvernelor să susțină necondiționat adoptarea acestei convenții și implementarea ei pe plan intern, de Rezoluția nr. 19 a Conferinței Mondiale a Dezvoltării Telecomunicațiilor (Vail, 1998), care solicită guvernelor

să continue examinarea acestei convenții pentru luarea unei hotărâri ferme în privința susținerii adoptării ei, și de Rezoluția nr. 51/194 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, care susține inițierea unei proceduri transparente și oportune de implementare a unor acorduri eficiente cu privire la cooperarea în domeniul atenuării efectelor dezastrelor și realizarea unui sistem global, denumit ReliefWeb, de difuzare în timp real a unor informații fiabile în caz de urgență și calamități naturale,

făcând referire la concluziile Grupului de lucru în domeniul sistemelor de telecomunicații utilizate în caz de urgență, cu privire la rolul crucial al telecomunicațiilor în atenuarea efectelor dezastrelor și desfășurarea acțiunilor umanitare, susținute de activitatea mai multor state, a unor organisme ale Națiunilor Unite, a unor organizații guvernamentale, interguvernamentale și neguvernamentale, a unor agenții umanitare, a unor furnizori de echipamente și servicii de telecomunicații, a unor organizații mass-media, universități și organizații care își desfășoară activitatea în domeniul comunicațiilor și dezastrelor, pe linia îmbunătățirii și facilitării sistemelor de comunicații destinate utilizării în cazul unor calamități, dorind să asigure accesul rapid și eficient la resursele de telecomunicații destinate atenuării efectelor dezastrelor și acțiunilor umanitare și să faciliteze cooperarea internațională în scopul atenuării impactului dezastrelor, au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Definiții

În cazul în care contextul în care sunt folosiți nu indică alte sensuri, termenii de mai jos vor avea următoarele sensuri pentru scopurile prezentei convenții:

1. *stat parte* – acel stat care a acceptat aderarea la prezenta convenție;

2. *stat parte asistent* – un stat parte la prezenta convenție care furnizează asistență în telecomunicații în conformitate cu prevederile acestui document;

3. *stat parte solicitant* – acel stat parte la prezenta convenție care solicită asistență în domeniul telecomunicațiilor în conformitate cu prevederile acestui document;

4. *prezenta convenție* – Convenția de la Tampere privind asigurarea resurselor de telecomunicații pentru atenuarea efectelor dezastrelor și acțiuni umanitare;

5. *depozitar* – depozitarul prezentei convenții, așa cum prevede art. 16;

6. *dezastru* – o perturbare gravă a funcționării societății, care reprezintă o amenințare serioasă, pe scară largă, la adresa vieții, sănătății omenești, proprietății sau mediului înconjurător, fie ea cauzată accidental, prin acțiune umană sau a naturii, evoluând brusc sau fiind rezultatul unor procese lungi și complexe;

7. *atenuarea efectelor dezastrelor* – măsurile destinate prevenirii, anticipării impactului dezastrelor, pregătirii pentru acestea, reacției la acestea, monitorizarea și/sau atenuarea acestora;

8. *risc pentru sănătate* – izbucnirea bruscă a unei boli infecțioase, cum ar fi o epidemie sau pandemie, ori alte evenimente care reprezintă o amenințare majoră la adresa vieții sau sănătății omenești și care ar putea să provoace un dezastru;

9. *risc natural* – un eveniment sau proces, ca de exemplu un cutremur, un incendiu, o inundație, un vânt puternic, o alunecare de teren, o avalanșă, un ciclon, o tornadă, un tsunami, o invazie de insecte, o secetă sau o erupție vulcanică, care ar putea să provoace un dezastru;

10. *organizație nonguvernamentală* – orice organizație, de persoane fizice sau juridice, alta decât un stat sau o organizație guvernamentală ori interguvernamentală, care își desfășoară activitatea în domeniul atenuării efectelor dezastrelor și acțiunilor umanitare și/sau în cel al furnizării de resurse de telecomunicații destinate operațiunilor de atenuare a efectelor dezastrelor și celor umanitare;

11. *entitate nonstatală* – orice entitate, alta decât un stat, inclusiv cele nonguvernamentale, și Mișcarea de Cruce și de Semilună Roșie, care își desfășoară activitatea în domeniul atenuării efectelor dezastrelor și în cel al acțiunilor umanitare și/sau în cel al furnizării de resurse de telecomunicații destinate operațiunilor de atenuare a efectelor dezastrelor și acțiunilor umanitare;

12. *operațiuni umanitare* – acele activități menite a reduce pierderile de vieți omenești, a alina suferința

oamenilor, a reduce pagubele materiale și/sau ecologice cauzate de un dezastru;

13. *asistență în domeniul telecomunicațiilor* – furnizarea de resurse de telecomunicații sau de alte resurse și suport menit a facilita utilizarea resurselor de telecomunicații;

14. *resurse de telecomunicații* – personal, echipament, materiale, informații, pregătire, spectru de frecvențe radio, rețele sau capacități de transmisie sau orice alte resurse necesare în domeniul telecomunicațiilor;

15. *telecomunicații* – orice transmisie, emisie sau recepție de semne, semnale, text scris, imagini, sunete sau mesaje de orice natură, prin telegraf, radio, fibră optică sau alt sistem electromagnetic.

ARTICOLUL 2

Coordonare

1. Coordonatorul Națiunilor Unite pentru Acțiuni Umanitare de Urgență va fi coordonatorul operațional pentru această convenție și va îndeplini responsabilitățile prevăzute în art. 3, 4, 6, 7, 8 și 9.

2. Coordonatorul operațional va solicita cooperarea altor agenții ale Națiunilor Unite, în special a Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor, pentru a obține ajutorul acestora în îndeplinirea obiectivelor prezentei convenții și în special a acelor responsabilități menționate în art. 8 și 9 și pentru a obține de la acestea suportul tehnic pe care îl pot oferi în funcție de specificul lor.

3. Responsabilitățile coordonatorului operațional, așa cum sunt prevăzute în prezenta convenție, se vor limita la activități de coordonare la nivel internațional.

ARTICOLUL 3

Prevederi generale

1. Statele părți vor coopera între ele, cu alte entități și cu organizații interguvernamentale, în conformitate cu prevederile prezentei convenții, pentru a facilita utilizarea resurselor de telecomunicații destinate acțiunilor de atenuare a efectelor dezastrurilor și celor umanitare.

2. Utilizarea resurselor de telecomunicații se referă, dar nu se limitează, la:

a) amplasarea echipamentului de telecomunicații terestru și a sateliților pentru a anticipa, monitoriza și furniza informații despre riscul producerii unor calamități naturale, despre posibilele riscuri la adresa sănătății oamenilor și despre dezastre;

b) schimbul de informații despre riscuri de producere a unor calamități naturale la adresa sănătății oamenilor și a unor dezastre, între statele părți și cu alte state, alte entități și organizații interguvernamentale, și transmiterea acestor informații către public, în special comunităților situate în zonele de risc;

c) furnizarea cu promptitudine de asistență în domeniul telecomunicațiilor pentru atenuarea impactului dezastrului; și

d) instalarea și exploatarea unor resurse fiabile și flexibile de telecomunicații ce urmează a fi utilizate de organizațiile care se ocupă de ajutorul și de asistența umanitară.

3. Pentru a facilita utilizarea acestor resurse, statele părți pot finaliza și alte acorduri și aranjamente bilaterale sau multilaterale.

4. Statele părți solicită coordonatorului operațional ca în urma consultării cu Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, cu depozitarul și cu alte entități aparținând de Națiunile Unite, precum și cu organizațiile interguvernamentale și nonguvernamentale să depună un efort susținut, în conformitate cu prevederile prezentei convenții, pentru:

a) a alcătui cu acordul statelor părți modele de acorduri care ar putea fi folosite pentru a pune bazele unor acorduri bilaterale sau multilaterale menite să faciliteze furnizarea de resurse de telecomunicații pentru atenuarea efectelor dezastrurilor și acțiuni umanitare;

b) a pune la dispoziție statelor părți, altor entități și instituții interguvernamentale modele de acorduri, bune practici în domeniu și alte informații relevante referitoare la furnizarea de resurse de telecomunicații pentru atenuarea efectelor dezastrurilor și acțiuni umanitare prin mijloace electronice și alte mecanisme adecvate;

c) a realiza, manipula, și întreține procedurile de colectare și difuzare a informațiilor și sistemele necesare pentru implementarea prezentei convenții; și

d) a informa statele părți în legătură cu prevederile prezentei convenții și a facilita și sprijini cooperarea între statele părți în termenii prezentului document.

5. Statele părți vor coopera între ele în scopul îmbunătățirii capacității organizațiilor guvernamentale, a altor entități nonstatale părți și a organizațiilor interguvernamentale de a iniția diverse mecanisme pentru pregătirea de specialitate în domeniul manipulării și exploatării echipamentelor și cursuri de instruire în domeniul dezvoltării, design-ului și construcției de sisteme de telecomunicații pentru situații de urgență, în scopul prevenirii, monitorizării dezastrelor și atenuării efectelor acestora.

ARTICOLUL 4

Prevederi referitoare la asistența în domeniul telecomunicațiilor

1. Un stat parte care solicită asistență în domeniul telecomunicațiilor pentru atenuarea efectelor dezastrelor și operațiuni umanitare poate solicita acest tip de asistență de la orice alt stat parte, fie în mod direct, fie prin intermediul coordonatorului operațional. Dacă solicitarea se face prin intermediul coordonatorului operațional, acesta va transmite această informație imediat tuturor celorlalte state părți corespunzătoare. Dacă solicitarea se face direct unui alt stat parte, statul care face solicitarea îl va informa în legătură cu aceasta pe coordonatorul operațional în cel mai scurt timp posibil.

2. Un stat parte care solicită asistență în domeniul telecomunicațiilor va comunica amploarea și tipul asistenței solicitate, precum și acele măsuri luate în conformitate cu prevederile art. 5 și 9 ale prezentei convenții și, dacă este cazul, orice alte informații necesare pentru determinarea măsurii în care statul parte solicitat este capabil să îndeplinească cerința.

3. Fiecare stat parte care primește o astfel de solicitare de asistență, fie în mod direct, fie prin intermediul coordonatorului operațional, va lua o hotărâre și va anunța cu promptitudine statul parte solicitant în legătură cu modul în care va acorda asistența solicitată, direct sau în alt mod, și cu amploarea, termenii, condițiile, restricțiile și costurile, dacă e cazul, pe care le implică tipul respectiv de asistență.

4. Fiecare stat parte care decide să furnizeze asistență în domeniul telecomunicațiilor îl va informa în cel mai scurt timp posibil pe coordonatorul operațional.

5. Nu se va acorda asistență în telecomunicații în conformitate cu prevederile prezentei convenții fără acordul statului parte solicitant. Statul parte solicitant își va rezerva dreptul de a refuza întreaga asistență în telecomunicații oferită în conformitate cu prevederile prezentei convenții sau o parte din aceasta, în funcție de legile în vigoare și de politica internă a statului parte solicitant.

6. Statele părți recunosc dreptul statelor părți solicitante de a solicita asistență în telecomunicații direct de la alte entități sau organizații interguvernamentale și dreptul acestor entități sau organizații interguvernamentale de a furniza asistență în telecomunicații, în conformitate cu legile după care se conduc statele părți solicitante și cu prevederile prezentului articol.

7. O entitate oarecare sau o organizație interguvernamentală nu poate fi *stat parte solicitant* și nu poate solicita asistență în telecomunicații în baza prezentei convenții.

8. Nici o prevedere a prezentei convenții nu poate priva un stat parte de dreptul, în conformitate cu legile sale interne, de a conduce, controla, coordona și supraveghea asistența în telecomunicații furnizată în baza prezentei convenții între granițele de stat proprii.

ARTICOLUL 5

Privilegii, imunități și facilități

1. Statul parte solicitant va oferi, în măsura în care legile sale interne permit acest lucru, persoanelor, altele decât conaționali săi, organizațiilor, altele decât cele având sediul central sau fiind rezidente pe teritoriul său, care acționează, în conformitate cu prevederile prezentei convenții, să furnizeze asistența în telecomunicații solicitată și despre prezența cărora statul parte a fost înștiințat și acesta o aprobă, privilegiile, imunitățile și facilitățile care sunt necesare pentru desfășurarea activității lor și care includ, dar nu se limitează la:

a) imunitate față de arestare, detenție și procese legale, inclusiv față de jurisdicția penală, civilă și administrativă a

statului parte solicitant, în ceea ce privește faptele sau omisiunile legate în mod specific și direct de activitatea de furnizare a asistenței în telecomunicații;

b) scutire de la plata taxelor, impozitelor sau a altor obligații, în afară de cele care sunt incluse în prețurile bunurilor și serviciilor, în cazul desfășurării activităților specifice de asistență sau în cazul echipamentelor, materialelor și a altor bunuri proprii introduse sau cumpărate pe teritoriul statului parte solicitant în scopul furnizării de asistență în telecomunicații în baza prezentei convenții, și

c) imunitate față de punerea sub sechestru, confiscarea sau rechiziționarea echipamentelor, materialelor sau bunurilor respective.

2. Statul parte solicitant va asigura, în funcție de posibilitățile sale, toate facilitățile și serviciile locale necesare pentru administrarea adecvată și eficientă a asistenței în telecomunicații, precum și autorizarea în cel mai scurt timp sau scutirea de la obținerea autorizațiilor, în conformitate cu legile și reglementările interne, a echipamentelor de telecomunicații aduse pe teritoriul său în baza prezentei convenții.

3. Statul parte solicitant va asigura protecția personalului, echipamentelor și materialelor aduse pe teritoriul său în baza prezentei convenții.

4. Dreptul de proprietate asupra echipamentelor și materialelor furnizate în baza prezentei convenții nu va fi lezat prin utilizarea acestora conform prevederilor prezentei convenții. Statul parte solicitant va asigura returnarea cu promptitudine a respectivelor echipamente, materiale și bunuri către statul parte care acordă asistență.

5. Statul parte solicitant nu va direcționa dislocarea sau utilizarea resurselor de telecomunicații furnizate în baza prezentei convenții spre alte scopuri care nu sunt direct legate de anticiparea, pregătirea, reacția la, monitorizarea, atenuarea impactului sau de acțiuni umanitare în timpul și după dezastre.

6. Acest articol nu prevede ca statul parte solicitant să acorde cetățenilor săi ori rezidenților permanenți sau organizațiilor având sediul ori fiind rezidente pe teritoriul său privilegii sau imunități.

7. Fără nici un prejudiciu la adresa privilegiilor și imunității în conformitate cu acest articol, toate

persoanele care intră pe teritoriul unui stat parte în scopul furnizării de asistență în telecomunicații sau facilitării utilizării resurselor de telecomunicații în baza prezentei convenții și toate organizațiile care furnizează asistență în telecomunicații sau facilitează utilizarea resurselor de telecomunicații în baza prezentei convenții au datoria de a respecta legile și regulamentele statului parte respectiv. Astfel de persoane și organizații au de asemenea datoria de a nu se amesteca în problemele interne ale statului parte pe teritoriul căruia au intrat.

8. Nici o prevedere din acest articol nu aduce prejudicii drepturilor și obligațiilor în ceea ce privește privilegiile și imunitățile acordate persoanelor și organizațiilor care participă în mod direct sau indirect la operațiunile de acordare de asistență, în baza altor acorduri internaționale (inclusiv Convenția asupra privilegiilor și imunității Națiunilor Unite, adoptată de Adunarea Generală la 13 februarie 1946, și Convenția asupra privilegiilor și imunității agențiilor specializate, adoptată de Adunarea Generală la 21 noiembrie 1947) sau a legislației internaționale.

ARTICOLUL 6

Încetarea asistenței

1. Statul parte solicitant sau statul parte asistent poate înceta în orice moment asistența în telecomunicații primită sau furnizată în baza art. 4 printr-o notificare scrisă. În urma unei astfel de notificări statele părți implicate se vor consulta între ele pentru a decide asupra celei mai potrivite și rapide modalități de încetare a asistenței, ținând cont de impactul pe care acest proces l-ar putea avea asupra riscului de pierderi de vieți omenești și asupra operațiunilor de atenuare a efectelor dezastrului.

2. Statele părți implicate în furnizarea sau primirea de asistență în telecomunicații în baza prezentei convenții rămân sub incidența prevederilor prezentei convenții după încetarea asistenței respective.

3. Orice stat parte care solicită încetarea asistenței în telecomunicații îl va notifica pe coordonatorul operațional în legătură cu o astfel de solicitare. Coordonatorul operațional va furniza toată asistența solicitată și care este necesară facilitării încetării asistenței în telecomunicații.

ARTICOLUL 7

Achitarea sau rambursarea costurilor sau onorariilor

1. Statele părți pot condiționa furnizarea de asistență în telecomunicații pentru acțiuni de atenuare a efectelor dezastrelor și acțiuni umanitare de semnarea unui acord referitor la achitarea sau rambursarea costurilor sau onorariilor, luând însă în considerare prevederile paragrafului 8 al prezentului articol.

2. În cazul în care există astfel de termeni, statele părți vor comunica în scris, înainte de furnizarea asistenței în telecomunicații:

- a) solicitarea de achitare sau ramburs;
- b) suma care va trebui achitată ori rambursată sau termenii care stau la baza calculării acesteia; și
- c) orice alți termeni, condiții sau restricții aplicabile achitării sau rambursării, incluzând, dar fără a se limita la, tipul de valută în care se va face plata sau rambursarea.

3. Prevederile paragrafelor 2b) și 2c) ale prezentului articol pot fi îndeplinite prin consultarea tarifelor, taxelor și prețurilor publicate.

4. Pentru ca negocierile referitoare la acordurile de plată și rambursare să nu întârzie în mod nejustificat furnizarea de asistență în telecomunicații, coordonatorul operațional va alcătui, în urma consultărilor cu statele părți, un model de acord de plată și rambursare care ar putea reprezenta astfel baza pentru negocierea obligațiilor de plată și rambursare în baza prezentului articol.

5. Nici unul dintre statele părți nu poate fi obligat să efectueze plăți sau rambursări ale costurilor sau onorariilor în baza prezentei convenții, fără a-și fi exprimat în prealabil acordul față de condițiile impuse de un stat parte asistent, în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol.

6. În momentul în care este stabilit acordul cu privire la plata sau rambursarea costurilor sau onorariilor pentru furnizarea de asistență în telecomunicații în baza prezentului articol, plata sau rambursarea respectivă va fi efectuată cu promptitudine imediat ce statul parte care a furnizat asistența a prezentat solicitarea de plată sau ramburs.

7. Fondurile plătite sau rambursate de către un stat solicitant în legătură cu furnizarea de asistență în

telecomunicații vor putea fi transferate în afara jurisdicției statului parte solicitant și nu vor fi întârziate sau blocate.

8. În luarea unei decizii cu privire la condiționarea furnizării de asistență în telecomunicații de semnarea unui acord de plată sau rambursare a costurilor sau onorariilor respective, la suma la care se ridică aceste costuri sau onorarii și la termenii, condițiile și restricțiile asociate plătirii sau rambursării lor, statele părți vor ține cont, printre alți factori relevanți, de:

a) principiile Națiunilor Unite referitoare la asistența umanitară;

b) natura dezastrului, riscului de calamitate naturală sau de risc pentru sănătatea oamenilor;

c) impactul sau potențialul impact al dezastrului;

d) locul de origine al dezastrului;

e) zona afectată sau potențial afectată de dezastru;

f) dezastrurile anterioare și de probabilitatea altor dezastruri localizate în zona afectată;

g) capacitatea fiecărui stat afectat de dezastru, riscul de calamitate naturală sau riscul pentru sănătatea oamenilor de a se pregăti pentru sau de a reacționa la un astfel de eveniment; și

h) nevoile țărilor aflate în curs de dezvoltare.

9. Prevederile prezentului articol se vor aplica și în cazul acelor situații în care asistența în telecomunicații este furnizată de o entitate nonstatală sau de o organizație interguvernamentală, cu condiția ca:

a) statul parte solicitant să fi consimțit la și să nu fi solicitat încetarea furnizării de asistență în telecomunicații pentru atenuarea efectelor dezastrurilor și acțiuni umanitare;

b) entitatea nonstatală sau organizația interguvernamentală care furnizează asistență în telecomunicații să fi notificat statul parte solicitant în legătură cu aderarea ei la prevederile prezentului articol și la cele ale art. 4 și 5; și

c) aplicarea prevederilor prezentului articol să nu vină în conflict cu orice alt acord referitor la relațiile dintre statul parte solicitant și entitatea nonstatală sau organizația interguvernamentală care furnizează asistență în telecomunicații.

ARTICOLUL 8

Inventarul de informații referitoare la asistența în telecomunicații

1. Fiecare stat parte îl va notifica pe coordonatorul operațional în legătură cu prerogativele (prerogativele) sale:

a) responsabilitatea față de problemele ce apar în baza termenilor prezentei convenții și autoritatea de a solicita, de a oferi, de a accepta și de a înceta asistența în telecomunicații; și

b) competența de a identifica acele resurse guvernamentale, interguvernamentale și/sau nonguvernamentale care ar putea fi obținute pentru facilitarea utilizării resurselor de telecomunicații pentru operațiuni de atenuare a efectelor dezastrelor și acțiuni umanitare, inclusiv furnizarea de asistență în telecomunicații.

2. Fiecare stat parte va depune toate eforturile necesare pentru a informa cu promptitudine coordonatorul operațional în legătură cu orice schimbare în informațiile furnizate în baza prezentului articol.

3. Coordonatorul operațional poate să accepte notificări din partea unei entități nonstatale sau din partea unei organizații interguvernamentale în legătură cu procedurile acesteia pentru autorizarea furnizării sau încetării furnizării de asistență în telecomunicații, așa cum se precizează în prezentul articol.

4. Un stat parte, o entitate nonstatală sau o organizație interguvernamentală poate, așa cum consideră de cuviință, să includă în materialul pe care îl transmite coordonatorului operațional informații despre anumite resurse de telecomunicații și despre planurile de utilizare a acestor resurse, pentru a răspunde unei solicitări de asistență în telecomunicații venite din partea unui stat parte solicitant.

5. Coordonatorul operațional va păstra copii cu toate listele prerogativelor sale și va transmite în cel mai scurt timp posibil aceste materiale statelor părți, altor state, entităților nonstatale și organizațiilor interguvernamentale corespunzătoare, cu excepția cazului în care un stat parte, o entitate nonstatală sau o organizație interguvernamentală a specificat anterior, în scris, solicitarea restricționării distribuției materialului său.

6. Coordonatorul operațional va trata materialul furnizat de entități nonstatale și organizații interguvernamentale la fel cum procedează în cazul materialului furnizat de statele părți.

ARTICOLUL 9

Bariere legale

1. Statele părți vor reduce sau elimina, acolo unde este posibil și în conformitate cu legile lor interne în vigoare, barierele legale în calea utilizării resurselor de telecomunicații destinate operațiunilor de atenuare a efectelor dezastrelor și acțiunilor umanitare, inclusiv pe cele care restricționează furnizarea de asistență în telecomunicații.

2. Barierele legale se pot referi, dar nu se limitează, la:

a) reglementările care restricționează importul și exportul echipamentului de telecomunicație;

b) reglementări care restricționează utilizarea echipamentelor de telecomunicații sau a spectrului de frecvențe radio;

c) reglementări care restricționează mobilitatea personalului care lucrează cu echipamente de telecomunicații sau care sunt esențiale pentru buna funcționare a acestora;

d) reglementări care restricționează intrarea resurselor de telecomunicații pe teritoriul statului parte, ieșirea acestora de pe teritoriul statului parte, precum și tranzitarea de către acestea a teritoriului statului parte respectiv; și

e) întârzieri în administrarea acestui tip de reglementări.

3. Reducerea barierelor legale poate lua, dar nu se va limita la, următoarele forme:

a) revizuirea reglementărilor respective;

b) scoaterea resurselor de telecomunicații respective de sub incidența acelor reglementări pe perioada utilizării lor în operațiuni de atenuare a efectelor dezastrelor și în acțiuni umanitare;

c) prevămuirea resurselor de telecomunicații ce vor fi utilizate în operațiuni de atenuare a efectelor dezastrelor și în acțiuni umanitare, în conformitate cu acele reglementări;

d) recunoașterea omologărilor și/sau a licențelor străine de funcționare ale echipamentelor de telecomunicații;

e) verificarea în regim de urgență a resurselor de telecomunicații destinate a fi utilizate în operațiuni de atenuare a efectelor dezastrelor și în acțiuni umanitare, în conformitate cu acele reglementări;

f) renunțarea temporară la acele reglementări referitoare la utilizarea resurselor de telecomunicații pentru operațiuni de atenuare a efectelor dezastrelor și în acțiuni umanitare.

4. Fiecare stat parte, la solicitarea oricărui alt stat parte și în măsura în care legile sale interne permit, va facilita intrarea personalului, echipamentelor, materialelor și informațiilor necesare pentru funcționarea resurselor de telecomunicații destinate operațiunilor de atenuare a efectelor dezastrelor și acțiunilor umanitare pe teritoriul statului parte, ieșirea acestora de pe teritoriul statului parte, precum și tranzitarea de către acestea a teritoriului statului parte respectiv.

5. Fiecare stat parte îl va informa pe coordonatorul operațional și pe celelalte state părți, în mod direct sau prin intermediul coordonatorului operațional, în legătură cu:

a) măsurile luate în baza prezentei convenții pentru reducerea sau eliminarea barierelor legale respective;

b) procedurile existente, în baza prezentei convenții, care permit statelor părți, altor state, entităților nonstatale și/sau organizațiilor interguvernamentale să scoată resursele de telecomunicații destinate operațiunilor de atenuare a efectelor dezastrelor și acțiunilor umanitare de sub incidența acestui tip de reglementări, să le prevămuiască sau să le verifice în regim de urgență, în conformitate cu reglementările aplicabile, să accepte omologările străine sau să anuleze temporar acele reglementări care se aplică de obicei acestui tip de resurse; și

c) termenii, condițiile și restricțiile, dacă acestea există, asociate cu utilizarea acestor proceduri.

6. Coordonatorul operațional va pune la dispoziție statelor părți, altor state, entităților nonstatale și organizațiilor internaționale în mod regulat și în regim de urgență o listă actualizată cu astfel de măsuri, amploarea lor și termenii, condițiile și restricțiile, dacă acestea există, asociate utilizării lor.

7. Nici o prevedere a acestui articol nu va permite violarea sau abrogarea obligațiilor și responsabilităților

impuse de legislația internă, legislația internațională sau de acordurile bilaterale sau multilaterale, inclusiv a obligațiilor și responsabilităților referitoare la controalele vamale și ale exporturilor.

ARTICOLUL 10

Raportul cu alte acorduri internaționale

Prezenta convenție nu va afecta acele drepturi și obligații ale statelor părți care derivă din alte acorduri sau legi internaționale.

ARTICOLUL 11

Soluționarea diferendelor

1. În cazul apariției unui diferend între statele părți referitor la interpretarea sau aplicarea prezentei convenții, părțile implicate se vor consulta împreună în vederea rezolvării diferendului. Consultările vor începe imediat pe baza unei înștiințări scrise, înaintată de un stat parte unui alt stat parte, în legătură cu existența unui diferend în legătură cu prezenta convenție. Statul parte care transmite o astfel de înștiințare în legătură cu existența unui diferend va transmite cu promptitudine depozitarului o copie a acelei înștiințări.

2. În cazul în care diferendul dintre statele părți nu poate fi soluționat într-un interval de șase (6) luni de la data transmiterii către un alt stat parte a înștiințării scrise în legătură cu existența unui diferend, statele părți implicate în diferendul respectiv pot solicita bunele oficii ale oricărui alt stat parte, stat, ale unei entități nonstatale sau ale unei organizații interguvernamentale, în scopul facilitării rezolvării diferendului.

3. În cazul în care nici un stat parte nu dorește să apeleze la bunele oficii ale altui stat parte, ale unui alt stat, ale unei entități nonstatale sau ale unei organizații interguvernamentale sau dacă bunele oficii ale respectivelor organisme nu au ca rezultat facilitarea rezolvării diferendului într-un interval de șase (6) luni de la lansarea solicitării respective, atunci statele părți implicate pot:

a) solicita rezolvarea diferendului prin arbitraj irevocabil;

b) să se adreseze Curții Internaționale de Justiție în vederea soluționării diferendului, cu condiția ca ambele state părți implicate să fi acceptat jurisdicția Curții Internaționale de Justiție în privința tipului respectiv de diferend, în momentul semnării, ratificării sau aderării la prezenta convenție.

4. În cazul în care statele părți respective implicate solicită rezolvarea diferendului prin arbitraj irevocabil și apelează la Curtea Internațională de Justiție pentru soluționare, apelul la Curtea Internațională de Justiție va avea prioritate.

5. În cazul unui diferend între un stat parte care solicită asistență în telecomunicații și o entitate nonstatală sau organizație interguvernamentală având sediul ori fiind rezidentă în afara teritoriului statului parte respectiv referitor la furnizarea de asistență în telecomunicații în baza art. 4, solicitarea entității nonstatale sau a organizației interguvernamentale poate fi adoptată în mod direct de statul parte pe teritoriul căruia entitatea nonstatală ori organizația interguvernamentală are sediul sau reședința ca pe o solicitare de la stat la stat, în baza prezentului articol, cu condiția ca această adoptare să nu intre în conflict cu orice alt acord existent între statul parte și entitatea nonstatală sau organizația interguvernamentală implicată.

6. Când se semnează, se ratifică, se acceptă, se aprobă sau se aderă la prezenta convenție, un stat poate declara că nu se consideră obligat în nici un fel să accepte una sau ambele proceduri de soluționare a diferendelor descrise în paragraful 3 de mai sus. Celelalte state părți nu vor fi obligate să accepte una dintre procedurile de soluționare a diferendelor descrise în paragraful 3 cu privire la un stat parte pentru care o astfel de declarație este în vigoare.

ARTICOLUL 12

Intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va fi deschisă pentru semnare pentru toate statele care sunt membre ale Națiunilor Unite sau ale Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor la Conferința pe tema telecomunicațiilor utilizate în stări de urgență de la Tampere din 18 iunie 2003 și ulterior la sediul Națiunilor Unite de la New York, din 22 iunie 1998 până în 21 iunie 2003.

2. Un stat își poate exprima acordul de a adera la prezenta convenție:

- a) prin semnătură (semnătură definitivă);
- b) prin semnătură supusă ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de depunerea unui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare; sau
- c) prin depunerea unui instrument de aderare.

3. Prezenta convenție va intra în vigoare la treizeci (30) de zile după depunerea instrumentelor de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare ori a semnăturii definitive a unui număr de treizeci (30) de state.

4. Pentru fiecare stat care semnează definitiv sau depune un instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, după îndeplinirea condiției prevăzute în paragraful 3 de mai sus, prezenta convenție va intra în vigoare la treizeci (30) de zile după data depunerii semnăturii definitive sau a acordului de aderare.

ARTICOLUL 13

Amendamente

1. Un stat parte poate propune amendamente la prezenta convenție prin prezentarea acestora depozitarului, care le va distribui celorlalte state părți spre aprobare.

2. Statele părți vor notifica depozitarul în legătură cu aprobarea sau respingerea amendamentelor propuse, în termen de o sută optzeci (180) de zile de la primirea lor.

3. Orice amendament aprobat de două treimi dintre statele părți va fi structurat sub forma unui protocol deschis la depozitar tuturor statelor părți pentru semnătură.

4. Protocolul va intra în vigoare în aceeași manieră ca și prezenta convenție. Pentru fiecare stat care semnează definitiv protocolul sau depune un instrument de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, după îndeplinirea condițiilor de intrare în vigoare a protocolului, acesta va intra în vigoare pentru respectivul stat la treizeci (30) de zile după data semnării definitive sau a depunerii acordului de aderare.

ARTICOLUL 14

Rezerve

1. Atunci când semnează, ratifică ori aderă definitiv la prezenta convenție sau la orice amendament la aceasta, un stat parte poate să își exprime rezervele existente.

2. Un stat parte poate să își retragă rezervele exprimate anterior în orice moment printr-o notificare scrisă adresată depozitarului. O astfel de retragere a unei rezerve intră în vigoare imediat după notificarea depozitarului.

ARTICOLUL 15

Denunțare

1. Un stat parte poate denunța prezenta convenție prin notificarea în scris a depozitarului.

2. Denunțarea va intra în vigoare în termen de nouăzeci (90) de zile după data depunerii notificării scrise.

3. La solicitarea statului parte denunțator, toate copiile listelor cu prerogative și măsuri adoptate și proceduri existente de reducere a reglementărilor furnizate de orice stat parte care denunță prezenta convenție vor fi scoase din uz de la data denunțării respective.

ARTICOLUL 16

Depozitarul

Depozitarul prezentei convenții este secretarul general al Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 17

Texte autentice

Originalul prezentei convenții, ale cărei texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt deopotrivă autentice, va fi depus la depozitar. Doar textele autentice în limbile engleză, franceză și spaniolă vor fi disponibile pentru semnat la Tampere în data de 18 iunie 1998. Depozitarul va pregăti textele autentice în limbile arabă, chineză și rusă în cel mai scurt timp posibil.

SUMAR

1. INSTRUMENTE GENERALE

- Declarația Universală a Drepturilor Omului 5
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale 12
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice 24
- Comentariu general nr. 23 (50) (Art. 27) 46
- Protocol facultativ la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice 50
- Al doilea Protocol facultativ la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, vizând abolirea pedepsei cu moartea 54

II. INSTRUMENTE PRIVITOARE LA PROBLEME SPECIFICE

Lupta împotriva discriminării:

- Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială. 58
- Convenția internațională asupra eliminării și reprimării crimei de apartheid 73
- Convenția O.I.M. (nr. 100) privind egalitatea de remunerare a mâinii de lucru masculină și a mâinii de lucru feminină pentru o muncă de valoare egală 80
- Convenția UNESCO privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului ... 85

· Convenția O.I.M. (nr. 111) privind discriminarea în domeniul forței de muncă și exercitării profesiei.....	93
Genocid, crime de război, crime împotriva umanității:	
· Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid	97
· Convenția asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor contra umanității	101
· Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante	105
· Convenția privind interzicerea utilizării, stocării, producerii și transferului de mine antipersonal și distrugerea acestora	121
Sclavie, tratament ființe umane, muncă forțată:	
· Convenția privind sclavia.....	138
· Protocol de amendare a Convenției privind sclavia, semnată la Geneva la 25 septembrie 1926.....	143
· Convenția suplimentară cu privire la abolirea sclaviei, traficului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor analoge sclaviei	146
· Convenția O.I.M. (nr. 29) privind munca forțată sau obligatorie	153
· Convenția O.I.M. (nr. 105) privind abolirea muncii forțate	165
· Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe umane și a exploatării prostituției semenilor ...	169
Probleme de mediu, substanțe psihotrope și stupefiante:	
· Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu	177

- Convenția asupra substanțelor psihotrope 206
- Convenția contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope..... 241

III. INSTRUMENTE PRIVITOARE LA PROTECȚIA UNOR CATEGORII

Străini și refugiați:

- Convenția privind statutul refugiaților..... 278
- Protocol privind statutul refugiaților 300
- Convenția privind statutul apatrizilor 305
- Convenția privind reducerea cazurilor de apatridie.. 319

Lucrători:

- Convenția O.I.M. (nr. 11) relativă la drepturile de asociere și de coaliție ale muncitorilor agricoli..... 305
- Convenția O.I.M. (nr. 87) privind libertatea sindicală și protecția dreptului sindical..... 307
- Convenția O.I.M. (nr. 98) privind aplicarea principiilor de drept de organizare și negociere colectivă..... 314
- Convenția O.I.M. (nr. 122) privind politica de ocupare a forței de muncă 319
- Convenția O.I.M. (nr. 135) privind protecția reprezentanților lucrătorilor în cadrul întreprinderii și facilitățile de acordat acestora 323

Femei, copii, familie:

- Convenția asupra drepturilor politice ale femeii 327
- Convenția asupra cetățeniei femeii căsătorite.... 330
- Convenția privind consimțământul la căsătorie, vârsta minimă pentru căsătorie și înregistrarea căsătoriilor 334
- Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei 338

- Protocol opțional la Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei 352
- Convenția cu privire la drepturile copilului ... 359
- Protocol facultativ cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate, la Convenția privind drepturile copilului 383
- Protocol facultativ, la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă ... 390
- Convenția O.I.M. (nr. 138) privind vârsta minimă de încadrare în muncă 400
- Convenția O.I.M. (nr. 182) privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor.... 407

IV. ALTE INSTRUMENTE

- Convenția asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale..... 436
- Convenția împotriva corupției 559
- Convenția de la Tampere privind asigurarea resurselor de telecomunicații pentru atenuarea efectelor dezastrelor și acțiuni umanitare 519

Tiparul: Regia Autonomă „Monitorul Oficial“
